

TARİH-İ TABERÎ

EBÛ CAFER MUHAMMED BİN
CERİR'ÜT-TABERÎ

TARİH-İ TABERÎ

III

Dizgi: Saray Ajans

أَبُو جَعْفَرٍ مُحَمَّدَ بْنَ جَعْفَرٍ الطَّبْرِيِّ

EBÛ CA'FER MUHAMMED BİN CERÎR'ÜT-TABERÎ

تَارِيخ طَبْرِ

TARİH-İ TABERÎ

III

Tercüme

M. Faruk Gürtunca

SAĞLAM YAYINEVİ

Prof. Kazım İsmail Gürkan Caddesi

Üretmen Han 29/16 Cağaloğlu - İST

Tel: (0212) 527 52 79 - 513 67 70

Her hakkı Sağlam Yayınevi'ne aittir.

HZ. MUHAMMED (S.A.V.)'İN DOĞUMU

Muhammed Mustafa (s.a.v.)'in doğuşu haberi:

Peygamberimiz Muhammed Mustafa (s.a.v.) şöyle buyurmuşlardır:

- Ben adaletli bir melik çağında doğdum ki o da Nûşi Revân'dır.

Fil Ashab'ının, Kâbeye fil ile geldiği yılda, Peygamberimiz (s.a.v.) Rebi'ül evvel ayının on ikinci pazartesi, günü dünyaya teşrif buyurdular.

Anasının adı Âmine idi. Zühreoğullarından Abdulazza oğlu Vehb'in kızıydı. Kâbe-i Mükerreme'ye yakındı. Evinin adı Yusûfoğlu eviydi. Peygamberimizin babasının eviydi ve Peygamberimiz (s.a.v.) o evde doğdu ve tâ.. Peygamberliği gelinceye kadar Mekke'de kaldı.

* * *

Vaktâ ki Medine'ye geldi. Ebû Talib'in oğlu Ukayl'in evinde oturdu. Ukayl, sonra o evi sattı. Kureyşoğulları'ndan bir kişi, onu, yirmi filoriye(*) satın aldı.

Sonra Ukayl, müslüman olup Mekke'den Medine'ye geldiği zaman Hazret-i Resûl (s.a.v.) ondan evini sordu. O da:

- Ben o evi sattım! Dedi.

Peygamberimiz (s.a.v.) bu cevaba üzüldü. Sustu. Hiç bir şey söylemedi.

Vakta ki Mekke fetholunmuştu. Peygamberimiz (a.s.) askerle Mekke'ye yaklaşıncı, Hazret-i Abbas bin Abdülmuttalib'e:

- Ey Allah'ın Resûlü!. Doğduğun yere kon! Dedi. Peygamberimiz (s.a.v.):

- Ukayl, bize konacak durak mı bıraktı ki? Diye cevap verdi. O vakitten beri bu söz sahabeler arasında meşhur bir mesele halinde kaldı.

(*) FİLORİ- Dokuz gümüş akça değerinde olan bir para birikimi eskiden üzerinde zambak resni olan italyanların floransa alınıydı. (M.F.G.)

Kimi kişiler şöyle demiştir:

- Peygamberimiz (s.a.v.) bu evi Akıyl'e bağışladı.

Ayrıca:

- Hazret-i Akıyl Mekken'den gittikten sonra o ev tâ.. Haccac Bin Yûsuf zamanına kadar mirasçılarının elinde kaldı! da denir.

Vaktaki Haccac, Zubeyr oğlu Abdullah (r.a.)ı Kâbe'de tutup öldürdü, kendi kardeşi Yûsuf oğlu Muhammed'i Kâbe Beyi yapıp Irak'a gitti, Yusuf oğlu Muhammed, O Evi, Akıyl'in mirasçılarının satın aldı. Mescit haline getirdi. Tâ.. Harûn Reşid zamanına kadar mescit olarak kaldı. Harûn Reşid de, halife olduğu zaman anası Hizrân'ı bir miktar akçeyle Mekke'ye gönderdi ve ona:

- Ana!. Dedi, var, Mekke'de bir imaret yap. Bu evin yanında bir mescit kur. Eski evi mescitlikten çıkar!. Dedi. Annesi hatun da söyle-neni yaptı, o eve hâlâ **Yusûfoğlu evi** denilir.

Peygamberimizin annesi Amine hatun şöyle der:

- Ben, vakta ki Resûl-i Ekrem'e yüklü kaldım. Çocuğum dokuz aylık olmuştu, doğacağı gece yaklaşmıştı. Rüyamda şunu gördüm ki. Bir kişi gökyüzü'nden aşağı inmekteydi, bana şöyle söylemekteydi:

- Senin karnında olan o çocuk halkın ulusu ve biriciğidir. Senden doğunca onun adını **MUHAMMED** diye koy. Hem de doğduğu zaman şöyle yakar:

(Onu, her kiskancın şerrinden **BİR olan'a** sığındırdım ki o tek'tir)

Peygamberimizin anası, bu düşünüyü, (Rüyasını) Abdülmuttalib'e anlattı. Ve günü gelince, Peygamber(s.a.v.) anasından doğunca, anası Aminê hatun, kendi yanından tâ.. Şam'a kadar, bir aydınlığın parladığını gördü. Bu aydınlığın içinde Şam şehrinin köşklerini gördü. Ayrıca, kendisinden de bir nûr çıkmıştı, bu nûr, tâ.. Göğ'e kadar, Yıldızlara dek erişti. Bir gün gördüğü bu rüyayı Abdülmuttalib'e anlatmıştı. Abdülmuttalib'de o çocuğa **MUHAMMED** diye ad verdi.

Haberde de şöyle gelmiştir ki, Peygamberimiz (s.a.v.) anadan doğduğu zaman, Mekke'de ve başka yerde ne kadar put varsa başı üstüne düştü. Ateşgedelerin ateşleri söndü. Nûşirevanın o gece sarayının

(Hisar pencereleri) yıkılıp 14 şerefesi kaldı. Kendisinin bir veziri vardı. O da bir rüya gördü. Birkaç büyük devesi bir deveyi sürüp dicle ırmağından öteki kıyıya geçiriyordu. acemin develeri hep kaçmıştı.

Vezir uykudan uyandı. Bu rüyasını hiç kimseye açıklamadı. Gönü çok hüznüydü. Fars bölgesinden bir mektup geldi. Bu mektup:

- 1000 yıldır hiç söndüğü görülmeyen büyük ateş, ateşgede içinde söndü! Haberini veriyordu.

Nûşirevan bu hale çok üzüntü duydu. Ve:

- Bu, büyük bir olaydır. Halkı bu olaydan haberli kılmak gerektir! Dedi. Vezirlerini topladı. Ordunun Beylerini çağırttı. Kendi gördüğünü, Fars bölgesinden gelen haberi söyledi. Vezirini çağırttı. O da şöyle dedi:

- Ben de bu gece bir rüya gördüm. Rüyamda bir arap devesi Fars'lı develeri sürüyordu.

Sonra rüyasını tâbir ederek;

- Arab'dan bir kişi gelecek. Acem'e, üstün gelecek! Dedi.

O toplulukta bulunanlar:

- Bize Arab'dan, onların haberlerini bilen bir kişi gerek. Ona, ne olaylar olduğunu soralım!.. Dediler.

Nûşirevan da hemen Münzir oğlu Nûman'a haber gönderip dedi ki:

- Bize Arab'lardan bir bilgili kişi gönder. Ondan haberler sorayım!. Dedi. Hîre'de bir hıristiyan kişi vardı. Adı. Abdülmesih'ti. Şam Beylerinden birinin oğluydu. Bu kişi 360 yaşına girmişti ve kendisinden önce gelen haberleri ve kitapları çok okumuş bilgin bir kişiydi. Hem de Yemen içinde olan kâhin Satih bu kişinin dayısıydı. Bu Abdülmesih, ilmini bu dayısı Satih'ten öğrenmişti, okumuştı.

Münzir oğlu Nûman bu Abdülmesih'i, Nûşirevan'a gönderdi. Ve:

- Araplar. Arasında bundan daha bilgin kimse yoktur! Dedi. Nûşirevan ve vezirleri ona:

- Bu develerin biri birlerini koğalayıp dicleden geçtiğinin yorumu nedir? Diye sordular. Abdülmesih de şu cevabı verdi:

- Araplar arasında bir kişi çıkacaktır ki Acem'e galebe çalacaktır. Ama, ben dayım Satih'e gideyim, ki o Yemen'in, Şam'ın kahinlerinin Başkanıdır. Ondan da bir kez sorayım. Çünkü, şimdi, ondan daha bilgini kişi yeryüzünde yoktur! Dedi. O ne derse ben, geleyim, size haber vereyim!

Abdülmesih gitti. Dayısı Satihi Yemen'le Şam arasında bulunan bir şehirde buldu. Satih onun geldiği vakitte can çekişmekteydi. Ona:

- Ey dayı! Dedi. Ben bir meseleyi sana sormağa geldim! Dedi.

Satih de:

- Sen gelmeden önce acem padişahı Nûşirevan bir düş gördü. Sen, o rüyanın yorumunu bilemedin. Varayım, sorayım. Dedin. Ondan ötürü de onu bana sormağa geldin. Var ona git, şunları söyle. Arab'dan bir kişiye Peygamber'lik gelecektir. Onun ülkesi dünyaya üstün gelecektir. Ondan sonra Acem'de 14 Bey tahta oturacaktır. O on dört Bey'in dini ve o memleket halkının dini, o peygamberin kendi dininden olacaktır. Daha sonra da, o peygamberin dini yeryüzünde yayılacak, nice beldeleri tutacaktır. Şimdiki halde o peygamber anasından doğmuştur. Ya da doğması yakındır! Dedi.

Abdülmesih geri dönüp İran'a geldi. Ve Nûşirevan'a bu haberi söyledi. Yolda gelirken beyt beyt güzel bir şiir de söyledi ki Türkçesi şöyledir:

* * *

ŞİİR

(Bu şiir aruz vezniyle yazılmıştır. Muzari, veznindedir. Şudur:

Mef'ûlü, fâiletü, mefaîlü, fâilün) (M.F.G.)

Yâd et, bu dem, sen onları, et adların beyan,

Tâ.. Kim sıkıntı vermeye tağyir-i asüman.(1)

* * *

Bunlar, kaçan iş işliyeler mezilet için,(2)

Şâyct, işitse onları korkardı her arslan!

* * *

1- TAĞYİR-İ ASUMAN- Gör, sema ve feleğin değişmei.

2- MENZİLET- Derece, pâyе, rüt rütbet

**Bunlar o Server'in atası, hem de kardeşi (3)
Dahi ikisi şâhpûr ü ikisi. Hürmüzaân!**

* * *

**İnsai ulücade (4) bir Ata'nın hem de oğludur,
Bâzan, Gayıpta oldu da mansûr ve müsteân!**

* * *

**Hayr ile şer bitişiktir karında hem,
Hayra uyar bu halk ve kaçır Şer'den ins'le can(5)**

Sonra, Abdülmesih, yeniden Nûşirevan'ın yanına geldi. Satih, ona ne dediyse hepsini Şah'a söyledi. Nûşirevan'ın gönlü sevinçle doldu. Sonra:

- Benim şahlığım zamanında hiçbir şey olmasın, benden sonra 14 Bey, ondört yıl içinde tahta geçince çok işler olur!. Dedi.

Gerçekten, Nuş-i Revân'dan sonra ondört yılın içinde on şah geldi ve acem tahtına oturdu. Dört şahta Hazret-i Osman zamanına dek kaldı.

* * *

Vaktaki, Peygamber (s.a.v.) pazartesi günü dünyaya teşrif buyurdular, dedesi Abdülmuttalib ona **MUHAMMED** diye ad verdi. Peygamberimiz(s.a.v.)'in babası abdullah ise, Efendimizin doğumundan dört ay önce dünyaya gözlerini yummuştu. Ve Abdullah öldüğü zaman, Peygamber (s.a.v.) efendimiz doğmamış bulunuyordu.

Abdülmuttalib Peygamberimiz (s.a.v.)'i anası Amine Hâtun'dan doğunca, onu çok sevdi. Mekke ulularının geleneği ve göreneği şuydu ki, küçük çocukları sütanneye (Dâyeye) verirlerdi. Bu sütanneler Mekke'den dışarı iki günlük uzaklıkdaki dağ ve yollarda ve çöllerde bulunurlardı. Bu oğlancıklar büyüüp gelişinceye kadar o sütannenin yanında kalırdı. Çünkü Mekke'nin havası çok sıcaktı. Hele yaz günle-

3- Server: Ulu kişi, öncü, başkan (Server-i Kainat: Peygamberimiz, Efendimiz)

4- Ulüvv: Yücelik, büyüklük.

5- İNS: İNSAN Cân= Cin taifesi

rinde bu sıcaklık daha da artardı. Saad oğulları arasında yoksul kişiler vardı. Deve ile Mekke'ye gelirler, süt çocuklarını alıp kendi kabilelerine götürürlerdi. Sütle beslerler, sonra yine atalarına geri getirirlerdi. O, bölgelerde, o oğlancıklar büyüyünceye ve sapasağlam oluncaya kadar büyütülürdü. Hem de saadoğulları kabilesi arapları, arapçayı çok güzel, açık konuşan kişilerdi. Nitekim, Peygamberimiz (s.a.v.):

"ENE EFSAHÜL ARABİ"

"Ben arapların en fasihiyim. (Düzgün, yalnışsız söz söyleyeniyim.)(*)

Atası, Abdülmuttalib, bundan ötürü, Saadoğlu kabilesinin kadınlarından bir kadının gelmesini ve torunu Muhammed Mustafa (s.a.v.)'in o kadınlardan birisine büyütülmek üzere, verilmesini bekledi. O kadınların gelmesine dört ay kalmıştı. Abdülmuttalib'in evinde bebekleri emziren bir daye vardı. Adı Mesruha idi. Mesruha'nın o günlerde bir oğlu dünyaya gelmişti. Abdülmuttalib de, peygamberimizi o Mesruha'ya verdi. Mesruha kadın da onu dört aya kadar emzirdi. Saadoğulları kabilesinin kadınları Mekke'ye gelip ve bebekleri emzirmeğe aldıkları zaman o bölgede çok kıtlık olmuştu. O gelen kadınların arasında birinin adı HALİME idi. Halimenin birde oğlan çocuğu vardı, hemde saadoğulları kabilesindendi. Çocuğunun adı:

- Haris oğlu Abdullah'tı.

Bu halime kocasına:

- Mekke'ye beni de al, götür! Ben de bir oğlancık emzireyim. Ta.. ki bizim de halimiz iyi ola! Dedi. Halime'nin kocasının bir dişi devesi vardı. Ondan süt sağarlardı. Ama, o deve o kadar çok zayıftı ki sütünü az verirdi. Çünkü dolayda ot yoktu. Bir de dişi eşeği vardı. O da zayıftı. Ayrıca birkaç ta koyunu vardı. Bir de büyük oğlu vardı, onun da bir kaç koyunu bulunuyordu.

Bu Hâris'in iki tane de kızı vardı. Birisinin adı Âye, ötekinin se Hadika'ydı. Hâris, koyunlarını büyük oğluna bıraktı. Karısı halimeyi küçük oğlu ile aldı, Mekke'ye geldi. Halime o dişi eşeğe binmişti. Kü-

(*) Bundan dolayı Hazret-i Muhammed'e. EFSAHÜL ARAB denilmiştir.

çük oğlunu ön tarafına aldı, kocası Haris te o devenin sırtına binmişti. Yola koyuldular. Yol boyunca hiç yiyecekleri içecekleri yoktu. Haris, her gece bu deveden süt sağardı. Fakat sütü az çıkardı. O sütün bir kısmını kendi içer, bir kısmını da karısıyla küçük oğluna verirdi. Çünkü deve çok bitkin ve zayıftı. Ve Halime'nin eşiği de kafilenin en ar-
dında yürürdü.

* * *

Bunlar, Mekke'ye geldikleri zaman, her kadın bir çocuk aldı, Peygamberimizi, her kime gösterdilerse de onu kimse almadı:

- Bu, bir baba öksüzüdür. Sütanaya, çocuğun babasından fayda gelmeyecek olunca ne yapalım?. Dediler. Abdülmuttalib te onlara:

Onu alın! Ben zahmetinizin karşılığını öderim! Dedi. Ama, torununu kimse kabul edip almadı:

- Bize kendi yoksulluğumuz yeter!. Dediler. Artık, bütün Saadoğlu kabilesinin kadınları birer çocuk almışlardı. Halime hiçbir çocuğu alamadı. Evlerine dönmeyi dilemişlerdi. Halime, kocasına:

- Bu, kadınlarla yola gitmekten utanırım. Çünkü herbiri bir çocuk süt vermek için buldu. Bense, bulamadım, alamadım. Varayım, o öksüz oğlanı da ben alayım!. Dedi. Kocası Haris'le birlikte Abdülmuttalib'e geldiler. Peygamberimiz (s.a.v.)'i kabul edip anasının yanından aldılar. Ayrılıp gittiler. Bir günlük yol aldılar. Halime hatun, eşiğinin üstünde oturmuş, Peygamberimiz (s.a.v.) i de kucağına almıştı.

Halime'nin altındaki o eşek, tez tez uğrak yerlerini aşa aşa kervanın en önüne geçti. Kadınlar Halime Hatun'a:

- Bu eşiğe ne ettin ki giderken zayıflığından ötürü en arkada giderdi. Şimdi ise bütün halkın en önüne geçti!. Dediler.

Vakta ki kervan durak yerine geldi, Halime, iki memesini de sütle dolu buldu. Oysa hiç bir şey yememişti. Sağ memesini peygamberimiz (s.a.v.)'e verdi. Sol memesini de kendi oğluna verdi. İki çocukta doyuncaya kadar süt emdiler. Halime Hatun:

- Bu hal bir şaşılacak şey!. Dedi. Kocası, Haris te dişi devesini sağdı. Memesinden, o kadar çok süt geldi ki, onunla karınlarını doyurdular. Bir parçası da arttı. Halime Hâtuna kocası:

- Bu çocuk bize mübarek ve uğur getirdi! Dedi.

* * *

Vakta ki, bunlar evlerine vardılar. Peygamber (s.a.v.)'in bereketi onlarda da görüldü. Her gece koyunları, otlaktan, sütlü olarak gelirdi. Geri kalan halkın koyunlarını memeleri ise kuru gelirdi. Koyun sahipleri çobanlarına:

- Siz Halime'nin koyununun otladığı yere gidin!. Dedi. Çobanlar da:

- Biz de oraya gidiyoruz ama, Halime'nin koyunları her nereye ki baş uzatsa, o yerde taze, yeşil ot bitiyor. Halime'nin koyunlarına yediriliyor!. diyorlardı.

* * *

Peygamberimiz (s.a.v.), her gün o kadar büyük boy atardı ki başka çocuklar, ancak bir ayda o kadar büyüye bilirdiler. Vakta ki, Peygamberimiz (s.a.v.) iki yaşına ayak bastı, halime Hatun onu süten kesti. Bu zamanda, Peygamber (s.a.v.)'in anası, Halime Hatuna haber gönderip Peygamber (s.a.v.)'i geri diledi. Bu istem Halime Hatun'a çok ağır geldi. Çünkü, Peygamber (s.a.v.)'in mübarekliğini bereketini gördüğünden ötürü onu geri vermeğe razı olmadı. Onu kucakladı. Anasına gitti:

- Çocuğunuzun, evimizde, çok bereketini gördük. Hem de biz onu çok ta seviyoruz. Ona Mekke'nin havası yaramaz. Korkarız ki oğlun orada hastalanır! Dedi. Sonra çok ağladı, gözyaşı döktü. Bundan ötürü, Âmine hatun da Peygamber'i ona yine geri verdi.

Peygamber (s.a.v.)'in Süt annesi (dayesi) Halime Hatun'dan bir süt kız kardeşi vardı. Bir gün, bu kız kardeşi koyunları aldı, dağa götürdü. Orada otlatacaktı. Peygamber (s.a.v.)'de bu süt kızkardeşiyle birlikte gitti. Yanlarında daha birkaç çocuk ta vardı. Biraz vakit geçti. Bir rivayete göre, Peygamber (s.a.v.) uyanıktı, bir rivayete göre de uyuyordu. İki kişi gökten indi. Ak giysiler giyinmişlerdi. Peygamber (s.a.v.)'in yanına geldiler. Onu tuttular. Sırtı üzerine yatırdılar. Göğsünü yardılar. Göğsünde her ne varsa dışarı çıkardılar. Vakta ki süt kız kardeşi ve onunla birlikte gelen çocuklar bu hali görünce, bağırışıp kaçıştılar. Gittiler, Halime Hatun'a haber verdiler. Ona:

- Kalk!.. Burada ne durursun!.. Muhammed'i öldürdüler!. Dediler. Halime hatun halktı. Kocas! ile dağdan yana koştular. Oraya gelince Peygamber (s.a.v.)'i sağ olarak orada buldular.

* * *

Bir de ne görsünler. Peygamber (s.a.v.)'in mübarek yüzü sararmıştı. Onu tuttular. Bağırlarına bastılar. İki gözünden öptüler:

- Yâ Muhammed! Sana ne oldu? Diye sordular. O da:

- İki, üç kişi gökyüzünden indi bir altın leğenle ve altın ibrikle, göğsümü yarıp her ne varsa çıkardılar. O, leğenin içinde yıkadılar. Yine onları göğsüme koydular. Ve bana:

- Anandan tertemiz, arık doğdun. Şimdi de arık, tertemiz oldun!. Dediler. Onlardan birisi, eline benim göğsüme koyup, yüreğimi dışarı çıkardı. İki parça etti. Yüreğimden biraz kara kan aktı. Ve:

- İşte bu, Şeytan'ın payıdır!. Dedi. Sonra yüreğimi yine eve getirdi. Halime'nin kocası:

- Yâ Halime!. Dedi. Korkarım ki çocuk biraz divanelik gösterir, gibi oluyor. Varalım, filân kabiledede bir kahin vardır ona bir kez gösterelim, o iyi bilir! Dedi.

Sonra, Peygamber (s.a.v.)i o kahine götürdüler. Ona:

- Bu çocuğu Mekke'de Kureyş'ten aldık. Besledik, büyüttük. Şimdi devler (cinniler) ona azap veriyorlar. Bu çocuğa bak! Dediler.

Kâhin, arab dininden olan bir putatapıcı kişiydi.

Halime'ye, şöyle sordu:

- Delilik alameti olarak, bu çocukta neler gördünüz? Dedi.

Halime de, dağda geçen bütün olayı anlattı. Kahin de Peygamber (s.a.v.)e olanı-biteni sordu. O da neler gördü ise hepsini söyledi.

Kâhin, bu haberi öğrenince ayağa kalktı. Peygamber (s.a.v.)i kucakladı. Sevindi, şad oldu. Ve:

- Ey Arab! Bu, sizin din düşmanınızdır!. Sizin putlarınızı kıracaktır! Dedi.

Bunun üzerine o halk türlü türlü sözler söylediler. Ve:

- Bunu öldürün! Diye bağırıştılar. Halime kızdı. Peygamber (s.a.v.)i kahinin elinden çekti, aldı. Ve ona:

- Sen ondan 1000 kat delisin!. Dedi. Peygamber (s.a.v.)i evine götürdü.

Halime, bir gün kocasına:

- Bu çocuğun düşmanları çoğaldı, gel, onu sağ ve esen anasına geri götürelim! Dedi. Ve bir gün Halime, kocası Halis ile birlikte Peygamber (s.a.v.)i alıp anasına götürdüler:

- İşte, oğlun büyüdü!. Şimden sonra ona bakmağa sen hak sahibisin! Dediler.

- Sen, bunca heves göstermiştin, şimdi, ne oldu ki bu çocuğu aldın, geldin? Dedi. Amine hatun bu sorusunu tekrar edince, Halime Hatun'da, peygamber (s.a.v.)in hikayesini ve Kahin'in söylediklerini anlattı. Amine Hatun da ona:

- Bundan, sen, korkma. Dedi. Onu ne kimse öldürebilir!. Ne de dev, cin tutabilir! Ben bu çocuğa yüklü kaldığım zaman, düşümde bir kişinin bana geldiğini görmüştüm. O kişi bana:

- Bu senin karnındaki çocuk, bütün yaratıkların ulusu, yücesidir. Dünyaya gelince buna MUHAMMED diye ad koy!. Dedi. Onu, vakta ki doğurdum, benden bir aydınlık, ışık fişkırdı. Öyle ki ta.. Göğe ve Şam'a erişti. Bu aydınlık içinde, baktım, Şam'ın saraylarını gördüm. Hem çocuğum Muhammed doğduğu zaman, parmağını o anda gökten yana kaldırmıştı! Dedi.

* * *

Böylece, Peygamber (s.a.v.)in anası Âmine Hatun, Oğlu Peygamber (s.a.v.)i Halime Hatun'un elinden aldı. Evine götürdü. **Muhammed** (s.a.v.) beş yaşına bastı. Anası Âmine Hatunun halaları, kardeşleri Neccaroğulları kabilesinden idiler.

Hazret-i Peygamber (s.a.v.)in babası Abdülmuttalib oğlu Abdullah, anası Amine Resûl-i Ekrem'i karnında taşıırken, Mekke'den Medine'ye ticaret için gitmişti. Orada hastalanıp öldü. Kabri Medine'de Dârun Nâbi ga denilen yerededir. Peygamber (s.a.v.) Babası öldüğü zaman henüz anasının karnındaydı. Ve yedi aylıktı.

Peygamber (s.a.v.) beş yaşında olunca, anası Abdülmuttalib'den destur diledi:

- Dedeciğim! Dedi, beni Medine'ye götür. Babacığımın kabrini ziyaret edeyim.

Abdülmuttalib de izin verdi. Onu, anası aldı. Medine'ye götürdü. Peygamber (s.a.v.)'in ilk yolculuğu bu idi. Medine'de tam bir yıl oturdular. Biryıl geçince yine anası ile Mekke'ye gelirken anacığı Amine Hatun, Medine ile Mekke arasında EBVÂ denilen yerde bu dünyaya gözlerini kapadı. Peygamber (s.a.v.) kervanın içinde yalnız başına kaldı. Bu kervan halkı, kendisini aldılar. Abdülmuttalib'e getirdiler. Böylece, o, sekiz yaşına kadar Mekke'de Abdülmuttalib'in yanında kaldı. Daha sonra da Abdülmuttalib dünyaya gözlerini kapadı. O kabile ululuğu ve başkanlığı amcası Ebû Tâlib'e geçti. Abdülmuttalib vasiyetle bulunarak:

- Bu Muhammed'i, ya Ebû Tâlib!. Sana ısmarlıyorum!.. Dedi.

Ebû Talib de onu tââ.. Hazret-i Hadice anamızı Peygamberimiz (s.a.v.)i helallığa alıncaya kadar, onu yanında esirgedi ve hoş tuttu.

HZ. MUHAMMED (S.A.V.)'İN ŞAM YOLCULUĞU

Aradan bir yıl geçmişti. Ebû Talib Şam'a ticaret için gitmeğe niyet eyledi. Peygamber (s.a.v.) da dokuz yaşına basmıştı. Amcası Ebû Talip'e:

- Amca!. Beni de yanına al, Şam'a götür! Diye dilekte bulundu. Ama, amacası onun bu isteğini kabul etmedi.

- Sen henüz küçük bir çocuksun!. Dedi. Sonra onu kardeşi Abbas'a emanet etti. Vaktaki Ebû Talib deveye binmek istedi, Mekke halkı Resûl-i Ekrem'i de ona gönderdi. O da geldi, amcasının yanında durdu. Ağlamağa başladı. Çok gözyaşı döktü:

- Ey amca! Beni de yanına al. Bende gideyim! Dedi.

Ebû Tâlib'in bu gözyaşlarına yüreği yandı. Onu, yanına aldı. Yola çıktı.

Vaktâ ki Busrâ şehrine gelmişlerdiki bu şehir Şam sınırında Şam

bölgesi şehirlerindendi. Şehirden çıkınca, o yerde, bir savma(*) bir tapınak bir uzletgah vardı. Bu savmaa Bahira rahibinindi. Bu Bahira çok kitaplar okumuştı ve peygamberimizin sıfatlarını, özelliklerini biliyordu. Orada bir uğrak yeri, bir menzil vardı. Kervanlar orada konaklardı. Ebû Talib'in de kervanı o konak yerinde konakladı. Akşam vakti olmuştu. Sabah olunca develeri otlatmağa çıkardılar. Kervancılar uyumuştı. Peygamber (s.a.v.) onların eşya ve kumaşlarına gözcülük yapıyordu. Güneş her yeri ısıtmaya başlayınca, bir parça bulut geldi, Peygamberimiz (s.a.v.) in başına gölge oldu. Rahib savmaanın (Mabedinin) kapısını açtı. Dışarı çıkarak uyuyan halkı gördü. Hemen Peygamber (s.a.v.) in yanına gelip:

- Sen kimsin?. Diye sordu. Anasını babasını öğrenmek istedi. Peygamber (s.a.v.) sorulan her şeye cevap verdi ve göğsünün nasıl yarıldığını anlattı. Rahip Bahira bu cevapları kitaplarda okuduğuna uygun buldu. Sonra, Hazret-i Peygamber'in iki kürek kemiği arasına baktı. Orada nübüvet mührünü gördü. Ebû Talib'e döndü:

- Bu çocuk senin neyindir?. Diye sordu. O da:

- Oğlumdur!. Diye cevap verince:

- Bunun babasının sağ olmaması gerekir! Dedi. Ebû Talib de:

- Kardeşimin oğludur!. Dedi. O zaman Bahira:

Onu nereye götürüyorsun? Dedi. O da:

- Şam'a götürmekteyim! Deyince Rahip Bahira:

- Bu çocuk bütün halktan uludur. Ve Allahü Teâlâ'nın peygamberi olsa gerektir! Ondandır gelen kitaplarda bütün sıfatları ve özellikleri ve adı vardır. Ben 70 yıldır ki onun peygamberliğini gözetlemekteyim. Ve sana Allah'a ant veririm ki bu çocuğu Şam'a götürme. Tâ.. ki Yahudiler ve Rûmiler (Bizanslılar) bunu sade görüp öldürmek istesinler. Ancak, onu öldürmek kimsenin elinden gelmez. Ben, kitapta şöyle okumuştum ki, o bir ağulu, zehirli oğlak yemekten zarar görecektir. Birkaç yıl sonra da dünyadan ayrılıp gidecektir. Şimdi gel, bu çocuğu yine Mekke'ye gönder! Dedi.

(*) SAVMAA: Hristiyan rahiplere mahsus mabed. Çok kez tepeler arasında, تنها yerlerde bulunan manastıra denir. (M.F.G.)

O da:

- Bu çocuğu geri yollayın!. Kendinizi bu tehlikeden kurtarın!. Deddi.

Bunun üzerine, Ebû Talib te peygamber (s.a.v.)i geri Mekke'ye gönderdi. Kendi kullarından bir kişiyi de onun yanına verdi. Ve Ebûbekir'le Bilâl'i de birlikte yolladı.

* * *

Haberde şöyle gelmiştir ki, "Ebû Tâlib de o Şam Seferini yarı yolda bıraktı. Yine Mekke'ye dönerek Peygamber(s.a.v.)i kendisi götürdü" denilmiştir.

Peygamber (s.a.v.) yirmibeş yaşına girdiği zaman Hazret-i Hatice (r.anha) anamızı aldı ki o vakit, Hazret-i Hadice kırk yaşında bulunuyordu.

NUŞ-İ REVANIN ÖLÜP YERİNE OĞLU HÜRMÜZ'ÜN PADİŞAH OLMASI

Peygamber (s.a.v.) anası Âmine Hatun'dan doğduğu zaman İran Şahı Nûşirevan henüz yaşamaktaydı, sağdı. Bundan sonra da sekiz yıl ömür sürdü. Öldüğü zaman padişahlık oğlu Hürmüz'e kaldı ki, Türk Hakanının kızından doğmuştu. O da babası Nûşirevan gibi âdil, zulümden uzak bir Şah'tı. Halka iyilik gösterirdi. Lâkin Beylerin gönlünü kıırdı. Hemde bunun hakkında şöyle denirdi:

- Hürmüz Şah'ın bu kadar adaletine ve insafına rağmen onun için:

- Hürmüz, adaletle iş gören bir kişidir! Denilmedi. Hürmüz'ün büyük kusuru şu idi ki memleket ulularının gönlünü kıırdı, incitirdi. Hem de: Halka küçük bir suçtan ötürü çok zulüm yapardı. Dört sınır boyuna yolladığı askerlerin çoğu gevşeklik gösterdiler. En sonunda düşman memlekete geldi. İran'ın dört yanını tuttu. Kendisi zayıfladı. Her yandan düşmanlar el uzattılar.

Aradan onbeş yıl geçince düşmanlar her yandan memlekete el uzattılar, aldılar. Hürmüz'ün kimi yerlere yerleştirdiği askerler, basılıp, kaçtılar. Hal şuna erişti ki, Hakanın oğlu Sasan 300.000 kişiyle

Türkistan'dan geldi. Ceyhun ırmağını geçti. Belh şehrine geldi. Bütün o ili aldı. Ermeniye'den Hazer padişahı da geldi. O da kendisine yakın yerleri vurdu, aldı. Oralarını fesada verdi. Hürmüz, bu kadar çok düşmanın arasında ortada kaldı.

Bundan sora, o, subaşılarını, beylerini, ulu kişilerini topladı:

- Ne dersiniz?. İşte hal, bu derecelere geldi!. Dedi. Onların her birisi birer konuşma yaptılar. Hürmüz de, döndü, vezirine dedi ki:

- Ya sen ne dersin?.

Veziri de:

- Ey padişahım!. Dedi. Bu ülkeye gelmiş olan bu beyler arasında Türkistan padişahından daha çok korkulacak Bey yoktur. Şimdi gelmiş, o, kendi halkını senden istiyor. Çünkü, senin baban Nûşirevan, Türkistan Padişah'ından nice şehri kuvvet gösterisiyle almıştı. Eğer sen o alınan şehirleri kendisine verecek olursan, o, seninle barış yapar, çekilir, gider. Ama, şu Arap beyleri ki Badiye'den bir şey çalmak, uğurlamak için gelmişlerdir, kıtlıktan açlıktan gelmiştir. Eğer sen onlara yiyecek-içecek gönderir isen, dönerler, yine yerlerine giderler. Ama Hazer'in halkı ki memleketimizin içine girmiştir, onlar hırsızlardır. Bir şey çalmaya gelmişlerdir. Sonra gideceklerdir. Onlar, şimdiye dek çok şey elde ettiler. Adam gönderin, oradaki Beyler, Subaşı'lar üstlerine yürüsünler. Onlar mal korkusundan çıkarlar, kaçarlar. Sen ne tedbir düşünürsen, Türklerle savaş yap ki sana onlardan daha ulu düşman yoktur. Ya sen çokluk askerle ona var, ya da bir bahadır komutan yolla. Varsın o komutan onunla cenketsin! Dedi.

Hürmüz:

- Çok iyi düşündün, güzel fikir! Dedi. Ve veziri her ne söylediyse, onu yaptı. Sonra herkesi yerli yerine gönderdi. Acem'in ulu kişilerine de:

- Türkistan Beyi ile gidip savaş yapmağa kimi layık görürsünüz? Diye sordu. Hepside toptan:

- Bu iş, Behram'dan başka kişinin elinden gelmez! Dediler.

Behram'ın aslı Horasan'ın başkenti Rey'dendi. Kendisi Bey'zâdeydi. O zaman ondan daha dövüşken er bir kişi yoktu. Kara

yağız, uzun boylu, kuru yüzlü bir kişiydi. Bundan ötürü ona Cûbin(*) derlerdi. Hürmüz, adam gönderdi. Behram'ı çağırttı. Ona:

- Türk Hakanı bizim haklarımızı bilmiyor. Bize saygı göstermiyor. Asker getirip bizim memleketimizi bastı. Şimdi bana bir er kişi, bir kahraman gerektir, Ki Türk'e varsın, onunla savaşsın, cenkte bulunsun. Hepimizin fikri şu ki sen, gidesin, onunla cengedesin. Bu düşüncede, bu zamanımızda bizi yalancı kılma! Dedi.

* * *

Behram:

- Ben padişahın yolunda yer almışım. Hükmüne baş eğmekteyim!.. Diye cevap verdi. Hürmüz de:

- Öyleyse, bende sana hazineyi emanet ediyor, ısmarlıyorum. Sana nasıl ve ne kadar silah, mal gerekse onları al! Dedi. Behram da hazineden gerekeni aldı. Kendisine askeri gösterdiler. O da onlardan 12.000 kişiyi seçti, aldı. Her birisine at, giysi, silâh ve harçlık, yolluk verdi. Sonra çıkıp gitti.

Vakta ki bu haber Hakan oğlu Sasan'a ulaştı. O da askerini alıp Behrâm'a karşı çıktı. Yanında adam yiyici 200 de fil vardı. Emir verip:

- Filleri ön safta, ileride tutunuz. Türkler onların ardında dursun!. Dedi.

Behram da ordusuna gitti. Onlara:

- Bu filleri ok yağmuruna tutunuz! Emrini verdi. İranlı asker, fillerin üstüne ok yağmuru yağdırdı. Bu fillerin hepsini yaraladılar. Behram, sonra, ateşyakıcılarına:

- Ateşleri yakınız! Dedi. O filler, ateşle ürkütüldü. Filler, ateşin ferisinden kaçtılar. Kendilerini Türk askerlerinin üstlerine attılar. Onları ayaklarının altına aldılar. 30.000 kişi fil tabanı altında kalarak ezildi, öldü.

O zaman, Behrâm, eldeki bütün askeri ile saldırıya geçti. Türk askeri baskına uğradı. Kaçmağa yüz tuttu. Hakan oğlu Sasân, askerinin

(*) ÇÛBİN: Değnek gibi kuru olan şey

basıldığını görünce, kaçmak için at istedi. Behram ona erişti. Okla sırtından vurdu. Ok arkadan girip göğsünden çıktı. Öldü. Bütün Türk ordusu alt edildi. Basıldı, kaçtı. Behram da onların ardına düştü. Yakaladığı kişiyi öldürdü. Döndü askerine geldi. Türkmenlerden kalan malı, hazineyi ve kızıl altın tahtı, hepsini aldı. Belh şehrinin önünde durup orada oturdu. Hürmüz'e vereceği eşyayı verdi. Askere dağıtılacakları dağıttı. Bundan sonra kendisine:

- Türkistan hakanının oğlu 100.000 kişiyle geldi! Diye bir haber getirildi. Behram da ona karşı durum aldı. Askerini saf saf düzdü, ter-tipledi. Onlara:

- Korkmayın!.. Dedi. Bunlar ki bir kere basılmış, alt edilmiştir. Yürekleri korkmuştur. Size karşı duramazlar!

İki ordunun askerinin hepsi birbirine saldırdı. İlk hamlede Türk askeri basıldı. Lâkin, Beyleri 7000 kişisiyle akşama kadar cenketti. Akşam olunca Behram'dan âman diledi. O da onları 6000 tutsakla Hürmüze gönderdi. Başların da birde subaşı vardı. Adı, Merdân Şah'tı. Ayrıca, Behram, her ne gibi bir şey ganimet olarak ele geçirdiyse, altın, gümüş ve silah ne aldı ise, hepsini 3000 deveye yükletti. O altın tahtı ve süslü tacı onlarla birlikte gönderdi.

Türkistan Beyi, yaklaşınca, Hürmüz şah ta onu karşıladı. Kendisine derin saygı gösterdi. Çünkü, o, dayısının oğluydu. Onu güzel, hoş bir yerde kondurdu. Ona, kırk gün konuklukta bulundu. Bundan sonra onunla bir antlaşma yaptı. Aralarında barış oldu. Hürmüz, ona, kaftan giydirdi. Türkistanı yine ona verdi. Behram'a da bir mektup yazdı. Ve:

- Bu Türk Bey'i'ni, yine Türkistan'a geri gönder! Diye buyruk saldı.

ASKERİNİN VE BEHRAM CUBİNİN SERÜVENLERİ

Hürmüz, Türkistan padişahının oğlunu, Subaşı Merdân Şah'a emanet ederek ona şöyle dedi:

- Onu Behrâm'a götür. Bunu hoş tutsun, yine Türkistan'a yollasın. Sûbaşı Merdân Şah ta:

- Önce getirdiğim bu malları gör, kabul et. Ondan sonra ben de gi-

deyim! Dedi. Ganimet malının hepsini getirdiler. Hürmüze arzettiler. Hürmüz de bunları gördü. Çok sevinç duydu. Sonra vezirlerine baktı:

- Behram'ın sevgisini ve iyiliğini görünüz! Bize ne kadar mal ve hizane gönderdi! Dedi.

Bu vezirlerin bir ulu kişisi vardı. Ona Yazdan Bahşış derlerdi. O dedi ki:

- Ey padişah haklısın. Bu mal çoktur. Lâkin o Behramın aldığı malların artığıdır! Şimdi düşününüz ki, bu kadar mal, onun aldığı, ganimetin bir artığı olursa onun aldığı ne kadar çok maldır.

Hürmüz, bu sözleri işitince gönlüne kuşku düştü. Behrâm'a kızdı:

- Merdan Şah'ın eline zincir verdi, pamuk verdi. Behrâm'a da bir mektup yazarak:

- Ey Behrâm! Dedi. Hiyanette bulundun. Bana gönderdiklerin senden geri kalan artıklardır. Şimdi, bu zinciri boynuna dola, pamuğu da kadınlar gibi önüne koy. Pamuk ki hırsızlık ve hiyanet, kadınların işidir. Ve sen kadından da daha aşağılıksın!. Dedi.

Behrâm da, mektubu okudu. O zinciri boynuna taktı. O pamuğu da önüne koydu. Divan kurdu. Halkı onu bu halde görünce,

Bu nedir?. Diye sordular. O da:

- İşlediğim işlerin karşılığıdır ki, Hürmüz size kaftan gönderdi! Dedi.

Askerler de:

- Senin işinin karşılığı söz konusu olunca size verilecek karşılık, bundan daha çok olsa gerek! Dediler. Sonra ondan el çektiler:

Biz ondan bıktık! Dediler.

Böylece, bu askerler onun muhalifi oldular. Hürmüz'den yüz çevirdiler.

Behrâm, bütün ordusu ile oradan kalktı. Rey şehrine geldi. Hürmüz'ün bir oğlu vardı. Perviz adındaydı. Onu, kendisine veliahd yapmıştı. Hürmüz, Pervez'i çok askerle Behram'la cenk etmek için gönderme tedbirini aldı.

Behrâm, bunu haber alınca, korktu. Askerinin kendisine uymayıp

Hürmüz'e meyleder, endişesiyle tedbirler aldı. Hürmüz'le oğlu Pervez'in arasına düşmanlık sokmak istedi. Pervez'in adına 100.000 akçe para kestirtti. O parayı, güvendiği tüccarlara verdi:

- Bu akçeyi, Medayin'e götürünüz. Oradan kumaşlar satın alınız! Ta ki bu akçeler, onların eline geçsin!. Dedi. Behram, ne söylediyse, tüccarlar onu yaptılar. Bu parayı gören askerler, geldiler. Hürmüz'e anlattılar. Hürmüz, Behram'la Perviz'in elbirliği yapmış olduğunu sandı. Perviz'in de kendi adına akçe kestirdiğini sandı. Perviz'i çağırdı:

- Ben sağken, henüz ölmemişken sen benim memleketime mi tamah etmektesin? Dedi. Hem de Behram'a da adam gönderdi. Ona da:

- Kendi adına akçe mi kestirmekteşin?. Diye sordurdu. Oğlu Perviz yer öptü:

- Ey padişahım! Dedi. Benim bu işten hiç haberim yoktur. Bu iş, bana, Behram'ın hilesidir, tuzağıdır! Beni padişahımın gözünde suçlu göstermek istemiştir!

Perviz, babasından azarlandığını görünce, ondan korktu. O gece saraydan çıkıp kaçtı. Azarbeycan'a gitti. Öyle ki bu gidişini kimse duymamıştı. Perviz kaçınca, Hürmüz'ün suçlaması doğru çıktı. Bu haber, Behram'a erişti. Hilesinin tuttuğunu anladı. Perviz'in kendisiyle cenk etmeyeceğine inandı. Askerini çekti. Rey şehrinden ayrıldı. Hürmüz'ün üzerine Medayine yürüdü. Hürmüz Behram'ın bu hareketini duydu. Oğlu Behram hakkında hata ettiğini anladı. Veziri Yezdan Bahşiş'i çağırdı:

- Bu işleri başıma sen sardın. Şimdi, yine Behram'a varman, ondan özür dilemen gerektir!. Ona:

- O işleri ben ettim. Hata etmişim. Dersin. Behram Kerim kişidir. Belki bağışlar!.. Dedi.

Vezir Yezdan Bahşiş te kabul etti. Çıktı, gitti. Amcasının bir oğlu vardı. Onu da yanına aldı. O, Behram'ın hoşlanacağı bir işi yapmak diledi. Yezdan ise onun başını kesti. Aldı. Behram'a götürdü:

- Düşmanın başı işte şöyle olsun! Dedi. Oysa Behram'ın gönlünde onun ömrünü kabul etmek ve barış yapmak duyguları vardı. Bu feci hali görünce Yezdan Bahşiş'e:

- Ey köpek! Diye bağırdı. Sen kim oluyorsun ki bunun gibi fazi-letli ve kâmil ulu kişiyi benim katıma gelirken öldürüyorsun?

Hemen buyruk verdi. Vezirin boynunu kestiler.

Yezdan Bahşiş öldürülünce, öldürme haberi Başkent Bedayin'e geldi. Medâyin'in uluları toplandılar:

- Bize bu Türk oğlu'nun(*) belası ne zamana kadar sürecektir? Dediler. Hepsi de Hürmüzün sarayına vardılar. Onu tahtından aşağıya indirdiler. İki gözünü çıkardılar. Hemen başındaki Tacı, bir kulun eli-ne verdiler, Azarbeycan'daki Perviz'e gönderdiler. Hem de onu çağır-tıp getirttiler. Perviz'in dayısı, Bendüye ilk önce Perviz'e biat kıldı. Sonra Perviz'i memleketin padişahı yaptılar. Hepsi ona biat kıldılar.

PERVİZ'İN PADİŞAH OLMASI

Perviz, Tahta oturup padişah olunca başına taç giydi. Halka bağış-larda bulundu. Halk ta ona senalar ettiler. Perviz onlara:

- Size adalette bulunacağım! Diye vaatle bulundu. Onlar onları ümitlendirdi.

Halk dağılınca Perviz, babası Hürmüz'ün önüne vardı. Önünde yer öptü. Ağladı, gözyaşları döktü.

- Baba! Sana şu işi ki ettiler, O sözleri sana söylediler, benim bun-lardan haberim yoktu!. Benim Behram!la elbirliğim yoktu. Bu yolda günahsızdım. Hem de halkın sana ettiğinden de habersizdim. Bu memlekete istemeyerek geldim. Bu padişahlığı kabul etmeseydim pa-dişahlık, bizim hanedanımızdan çıkar, memlekete yabancı ayaklar ba-sardı!.

Gözleri çıkarılan Hürmüz, oğlunun bu sözlerine inandı, onun öz-rünü kabul etti:

- Doğru söylüyorsun!. Dedi. Ama şimdi senden şunu isterim ki, bana bu işi eden kişilerden onları öldürerek intikamımı, ocümü alma-lısın!. Dedi. Perviz de:

(*) Çünkü HÜRMÜZ'ün büyük anacığı, Nus-i Revan'ın anası BİR TÜRK KIZI idi Revan cami ileride geçti. (M.F.G.)

- Hükümün başımın üstündedir. Kabul ettim. Lakin hiçbir zaman acele etmemek gerek, ta ki iş sağlam olsun. Ondan sonra senin kinini onlardan alırım! Dedi.

Behram'a:

- Medayin şehrinin uluları Hürmüzün gözlerini çıkardılar, Perviz'i getirttiler, tahta oturttular. Diye haber gelince, o, çok üzüldü. Çünkü Behram, Hürmüz'le barışmayı düşünüyordu.

Perviz, babasının başına kastetti! Dedi. İran'a varıp Perviz'le cenk etmeğe, memleketi onun elinden alıp yine Hürmüze vermeğe niyet etti.

* * *

Bu düşünceyle Medâyin şehrinden çıkıp göçtü. Yürüdü. Perviz de onun geldiğini işitti. Bütün askerini ona karşı çıkardı. Behram'a karşı durdu. O gece Perviz'in bütün askeri Behram'ın yanına kaçıp geldiler. Perviz, birkaç, has yiğitleriyle yalnız kaldı. Fırsatın elden gittiğini görünce,* o gece kaçtı, Bizans yönüne geçti. İki dayısı, biri Bendüye ve biri Bistâm, onunla birlikte gittiler. Bir zaman yol aldılar. Bu dayıları pervize şunu dediler:

- Şimdi, Behram Medayin'e gelir. Hürmüz'ü tahta çıkarır. Bizans Kayserine mektup yazar. Kayser de bizi tutar. Onun eline verir. Yapılacak doğru iş şudur ki, biz, Hürmüz'ü tutup öldürelim. Sonra gidelim!

Hemen geri döndüler, geldiler, Hürmüzü öldürdüler. Sonra gittiler. Perviz, durmadan üç gün kaçtı. Irak sınırından geçti. Şam sınırına ulaştı. Artık güvenliğe ulaşmıştı. O manastırda yattı. Behram da Medayin'e gelince Hürmüz'ü öldürülmüş buldu. Beli büküldü.

* * *

Behrâm'ın Siyavisan adında bir subaşı, bir askeri komutanı vardı. Onu 4.000 kişi ile Perviz'in ardından gönderdi. Perviz'in izinden yürüdüler. Gittiler. Bir gün, bunlar da o hristiyan papazın manastırına geldiler. Manastırın rahibi pervizle dayılarını uyardı. Onlara:

- Askerler geldi!. Dedi. Perviz şaşırp kaldı. Dayısı Bendüye:

- Ben bir hile edeyim ki sen kurtulasın! Ben senin yolunda can feda edeyim. Perviz de:

- Bir hile et ki sende ölmeyesin! Dedi. Dayısı Bendüye:

- Giysilerini bana ver. Beni burada bırak, bu yaranınla sen git! Dedi.

Bunun üzerine Perviz kendi giysilerini dayısına verdi. Kendisi çıkıp gitti. Dayısı Bendüye de Perviz'in çıkardığı o giysileri giydi, çıktı. Manastırın damında gelen o askerlere karşı durdu, oturdu. Gelenler manastırın damında bir kişinin oturduğunu ve şahane giysiler kuşandığını görünce, onun Perviz olduğu zannına düştüler. Siyavişan'la geldiler. Manastırın çevresine kondular. Sonra Bendüye manastırın damından aşağıya indi. Giysilerini çıkardı. Dışarı çıktı. Siyavisan onu çağırdı. Bendüye:

- Perviz sizi selâmlar!. Bana bir gün aman verilsin ki biraz rahat olayım. Ondan sonra çıkayım!. Dedi. Siyavişan:

- Peki! Dedi.

- İkinci gün olunca, Siyavişan atına bindi. Manastırın kapısına çıktı. Bendüye'yi çağırdı. Ona:

- Atlan!. Gidelim!. Dedi. Bendüyen:

- İşte, şimdi atlanırım!. Dedi. Siyavuş, bir-iki saat bekledi. Öğle vakti olduğunu ve Bendüye'nin çıkmadığını gördü. Manastırın kapısını açıp içeri girdi ve manastırda Bendüye'den başka kimsenin bulunmadığını gördü.

* * *

Bendüye:

- Perviz, iki gün varki gitmiş bulunuyor!. Dedi. Siyavuşan, şaşırды, kaldı. Bendüye'yi tutup Behrâm'a götürdü. Behram ona çok söğdü, saydı. Ve:

- Ey fasık! Dedi. Sana Hürmüz'ü. Öldür! Demedim miydi?.. Sen ise o Haramzâdeyi kaçırdın!.. Şimdi seni o yolda öldüreyim ki Perviz'i ve Bistam'ı da tutunca onları da birlikte öldüreyim!.

* * *

Behram, sonra, Bendüye'yi Siyavuş'a bıraktı. Siyavuş ta, gelir, ondan iyilik görür düşüncesi ile Bendüye'yi çok hoş tuttu. Bir gündü.

İkisi başbaşa vermiş oturuyorlar, konuşuyorlardı. Siyavuşan, Bendûye'ye dedi ki:

- Ben biliyorum ki bu Padişahlık Behram'a kalmayacaktır. Lâkin, Yaradan dilerimki fırsatı bana verir. Ona el yetiştiririm ve kendisini öldürürüm.

Bendûye:

- Gerçek mi söylüyorsun? Dedi. O da:

- Evet! Gerçek söylüyorum!. Her ne vakit yolunu bulursam öldürürüm!. Dedi.

Ama, Siyavuşân'ın evinde bir kadın vardı. Bunların tedbirlerini duydu. Gitti, Behram'a haber verdi. Behrâm, bu hali öğrendi. İkinci gün Siyavuşan, Kaftanı'nın altına zırh giydi. Bendûye'ye de at ve silâh verdi. Kendisi meydana geldi. Ama, Behrâm çubinin bu işleri bildiğini, o, bilmiyordu. Behram, elinde çevgan tutup duruyordu. Her kim yanına gelmiş olsa o çevganla gelene vuruyordu. Böylece silahlı olmadığının anlatıyordu.

Hiç kimsede silah yoktu. Yalnız Siyavuşan'da vardı. Behram, o kadının söylediklerinin doğru olduğunu anlayınca bir kılıç çaldı, kadın düşüp öldü. Bendûye, bunu işitince halin başkalaştığını anladı. Atlanıp Azarbeycana doğru kaçtı. Behrâm da onun ardından, 20.000 kişi yolladı.

Şimdi Perviz'e gelelim. Vaktâ ki rahibin manastırından on kişiyle çıkıp üç gece gittiler. Yolları, Fırat Irmağı kıyısında bir yeşillığe uğradı. Hemen oraya girdiler. Sağı, solu gezdiler. Bir şey bulamadılar. Oradan dışarı bir arabiye rastladılar ki, bir deveye binmiş yolda gidiyordu. Perviz o kişiyi çağırdı. Adam geldi. Perviz ona:

- Sen neredensin?. Diye sordu. Yabancı:

- Ben Tayy kabilesindenim!.. Diye cevap vardı.

- Ya adın nedir?

- Adım Kubuysa oğlu İyâs'ım!

Bu kişi, ulu bir kişiydi. Perviz, onun adını çok işitirdi. Ona dedi ki:

- Ben de Perviz'im!.

Arabi, yer öptü. Ve:

- Ey Padişah! Size ne oldu ki buralara düştünüz?. Diye sordu. Perviz de:

- Bir Subaşının elinden kaçıkmaktayım ki kendi subaşılarımdandır! Dedi. Ve ona sordu:

- Bizi konaklamak elinden gelirmi?.

İyas:

- Evet elimden gelir!. Dedi. Onlara ikramda bulunup kendi obasına götürdü. Orada üç gün onları konuğu edindi. Bundan sonra onlara azıklarını yüklemek için on deve verdi. Yanlarına, ta.. Bizans sınırına kadar kendilerine kılavuzluk yapsın diye, bir adamını onlara kattı.

Vakta ki bizans toprağına vardılar. Orada deniz kıyısında bir manastır gördüler. İnip o manastırda konukladılar. O manastırda bir rahip vardı. Rahip:

- Sen ne kişisin?. Diye sordu. O da:

- Acem padişahının elçisiyim! Dedi. Kayser'le buluşmaya gidiyorum!.

Rahip:

- Hayır! Dedi. Sen, elçi değilsin Padişahsın. Adın da. **PER-VİZ'DİR**. Kendin ordunun Beyin'den kaçıp gitmektesin. Ta ki Bizans Kayseri sana asker versin. Sende yine memleketine dönesin.

Perviz, papazın bu sözlerine şaşı kaldı. Ona:

- Benim, halimin sonu ne olacaktır? Diye sordu. Rahip te:

- Kayser, sana kızını, karın olarak verecektir. Sana asker de verecektir. Varıp memleketinin başına yine geçeceksin! Dedi. Perviz:

- Bunlar, ne vakit olacaktır? Diye sordu. Rahip te:

- Yedi ay içinde hepsi olur! Dedi. Perviz de:

- Benim padişahlığım ne kadar sürer?.. Diye sordu. Rahip te:

- Yirmi sekiz yıl padişahlıkta kalsan gerek!. Dedi.

Perviz:

- Sen bunları nasıl biliyorsun?. Diye sordu. Rahib de:

- Danyal Peygamber'in kitaplarından öğrendim. O kitaplarda bunlar açıklanmıştır. Dedi. Perviz:

- Ya benden sonra kim padişah olur? Diye sordu. O da:

- Padişahlık birkaç ay Nuşirevan oğullarının olur. Sonra senin kızın dünyaya gelir. Daha sonra Padişahlık senin oğlunun oğluna (Torununa) geçer. Daha sonra da taht Acem'in elinden gider. İslamların eline geçer. Tâ.. Kıyamet'e kadar da islamların elinde kalır! Dedi.

Perviz, o manastırdan ayrıldı. Bizans Kayserine geldi. Kayser ona karşı çıktı. İkramlarda bulundu. Aldı kendi şehrine götürdü. Ona bahşişler bağışladı. Kendi kızını ona verdi. Kızının adı Meryem'di. Perviz'in yanına yetmiş bin kişi verdi. Oğlu Benaduç'u başkomutan yapıp Perviz'le birlikte yolladı. Perviz de Kayser'in kızı Meryem'i aldı. O 70.000 kişi ile Azerbaycan'a geldi. Dayısı Benduye oradaydı. 20.000 kişiyle çıktı Perviz'i karşıladı. Kendi öyküsünü ona anlattı. Perviz de:

- Kim doğrulukla hareket ederse, Yaratan da o kişiye yardımcı olur!. Dedi. Sonra Perviz Kayser'in ve Azerbaycan'ın ordusu ile birlikte başkent medayine yürüdü. Behram da ona karşı 100.000 kişi çıkardı. Karşısında durdu. İkinci günü iki taraf ta saflar bağladılar.

Behram, ordusunun arasından fırladı. Perviz'e:

- Ne dersin?. Bu askeri kırdırıp günaha girmektense, sende saflarından çık, meydana gel. Uğraşı yapalım. Eğer ben seni öldürürsem padişahlık benim olur, eğer sen beni öldürürsen, senin olsun! Dedi. Perviz de ordu saflarından dışarı çıktı. Behram'ın karşısına dikildi.

Behram, Perviz'e bir vuruş vurayım diye hücum etti. Perviz kendisini uzaklaştırdı. Askerinin yanına gitmek istedi. Behram önünü kesti. Perviz çaresiz kaldı. Ne yöne gideceğini şaşırdı. Askerin arasından çıktı. Dağa yüz tuttu. Behram da onun ardınca gitti. Dağa çıktı. Atından aşağı indi. Perviz'e yetişmek diledi. Vakta ki ona erişti:

- Ey haram yemiş oğul! Dedi. Benim elimden kurtulamazsın, ne-reye gidiyorsun! Dedi. Ve yayını eline aldı, Perviz'i okla vurmak istedi.

Perviz yüzünü göklere tuttu:

- Ey Yüce Yaradan! Dedi. Sen bilirsin ki bu kişi benim hizmetçimdir. Bana zulmetmektedir. Şu anda çaresiz kaldım. Benim feryadıma eriş!.

Perviz bu duayı ettikten sonra dağın tepesine doğru tırmandı, daha yukarı çıktı. Ama Behram çıkamadı. Yine döndü. Atına bindi, askerinin arasına geldi.

Böylece bir zaman geçti. Perviz, ikinci gün, Behram, askerini yine cenge getirdi. Tâ.. gece oluncaya kadar savaş yaptılar. İki taraftan da çok asker kırıldı. Vakta ki gece karanlığı bastı. Gene geriye döndüler. Bendüye, O gece Perviz'e dedi ki:

- Ey Padişah!. Behram'la gelen bu askerin hepsi senin kullarıdır. Senden korkup Behram'a gittiler. Eğer sen bunlara âman verip Lûtufta bulunursan, yine hepsi toptan senin yanına gelirler.

Perviz de:

- Onlara âman verdim. Var, sen onlara git. Bendüye, kalktı. Oraya gitti. Behram'ın askeriyle karşılaştı:

- Ey acem ehli! Diye bağırды. Perviz size aman verdi. Suçunuzu bağışladı! Dedi. Behram, bu sesi işitti. Atını tepti, Bendüye'yi tutup öldürmek istedi. O da kaçtı, yine askerinin arasına girdi. O gece Behram'ın bütün askeri Perviz'in yanına geçti. Vakta ki sabah oldu. Behram ordusuna baktı. 100.000 kişiden ancak 4000 kişi yanında kalmıştı. Behram Merdân Şaha:

- İş, elimizden gitti. Şimdi kadra uğrayan bizleriz!. Kaçmaktan mazuruz! Dedi.

Hemen develerini yüklettiler. Türkistan yolunu tuttular. Ayrılıp gittiler. Perviz de hemen Medayin'e geldi. Başkentte yerleşti ve bir askeri birliği, bir komutanın emri altında Behram'ın ardınca yolladı. Behram'a yetiştiler. Onunla cenk ettiler. Behram döndü. Onları bastı. Yine yola düştü. Türkistan'a gitti. Türk hakanı onu kabul etti. Kendisini hoş tuttu. Ona saygı gösterdi.

Perviz de memleketin'de oturup tahta geçti. Padişah oldu. Bizanslı askerlere bağışlarda bulundu. Kayser'e hediyeler gönderdi, fetih yazı-

ları yazdı. Kayser'in oğlu Benadoş'a da çok in'am ve ihsanlarda bulundu. Onu yine Bizans'a yolladı. İki dayısı olan Bendüyen ile Bistam'ı da Horasan'a gönderdi. Horasan ile Gergan'ı onlara verdi. Kendi tahtına oturup başına taç giydi. Memleketinin egemeni oldu. Yurda güvenlik geldi.

BEHRAM'IN TÜRK HAKAN'ININ YANINA GİTMESİ

Behram, hakanın katına gelince Türk Hakanı ona çok iyilik ve lutuflarda bulundu. Hakanın bir kardeşi vardı. Adı: BAYGU idi. Her zaman hakanı diliyle yaralar:

- Ben senden bahadırım. Hakanlığa ben layıkım! Derdi. Türk hakanı kardeşinin bu sözlerinden çok üzülürdü.

* * *

Birgün Behram Hakana:

- Buyruğunuz olursa ben seni onun elinden kurtarırım!. Dedi. Hakan da:

- Keremde bulunursun! Dedi.

Ertesi gün olunca, Baygu geldi. Hakana o katı sözleri yine tekrarladı. Behram kalktı:

- Böyle sözleri Hakan katında söylemek doğru değildir!. Dedi. Baygu da ona:

- Sen bir kaçak kişisin. Hem sen kim oluyorsun ki, böyle söz söylüyorsun?.. Behram da ona sert sözler söyledi. Baygu, Behram'ı vurmak istedi. Behram:

- Mademki pehlivanlık devesindesin, ersen meydana gel!. Seninle at üstünde konuşalım! Dedi.

Hemen, o anda, ata bindiler. Ortaya çıktılar. Birbiriyle tutuştular. Baygu hamle etti. Behram'a bir vuruş vurdu. Ama hiç tesir etmedi. Sonra Behram bir ok attı. Oku Baygu'nun göğsünden vurdu, ok sırtından çıktı. Baygu öldü. Hakan, Behram'ın bu iyiliğine teşekkür ederek:

- Kerem ettin!. Onun zahmetinden bizi kurtardın. Dedi.

* * *

Behram'ın Hakan katındaki bu hali Perviz'e haber verildi ve:

- Türk Hakanı Behram'ı çok hoş tutmakta!.. Dediler. Perviz de hakanın Behram'a asker vermesinden ve üzerine göndermesinden ve kendisi ile savaşmasından korktu. Türk hakanına birçok mal, armağanla, elçi yolladı. Ona:

- Behram'dan sakın. Çünkü O, vefasızdır. Sana bir hile etmesin!. Çünkü o hileyi bana etti. Maaşlı bir hizmetçim ve kölem iken bana asi oldu. Nice zahmetlerde bulundu! Dedi. Elçi, hakan huzuruna çıkarak bu sözleri söyleyince, Türk hakanı ona darıldı ve:

- Behram gibi kişi ne sizde vardır, ne de bizde var! Suç sizdedir ki Behram size asi oldu. Perviz'in elçisi Hakan'da çare bulamayınca Hakanın hatununun yanına çıktı:

- Ey saygılı hatun!. Dedi. Bir hile etki behram öldürülsün. Ta ki sizinle acem şahı, arasında dostluk kurulsun! Dedi. Hakan'ın karısının bir kulu vardı. Perviz'in elçisi o kula 1000 dirhem gümüş verdi. Hem de eline zehirle sıvanmış bir hançer sundu. Ona:

- Behram'ın kapısına var. Onu kapıya çağır. Onunla konuş. Gaflete daldığı bir zamanda bu hançeri karnına daldır! Dedi. Kul da Behram'ın kapısına geldi.

- Behram, dışarı çıksın. Ona Hatun tarafından bir söz getirdim. Kendisine söylesem gerek!. Dedi. Az sonra, Behram kapıya geldi. O kul, kolunun yeninden zehirli hançeri çıkardı. Behram'ın karnına sapladı. O anda, Behram o kulu yakaladı:

- Sana, bu işi işlemeni kim söyledi?. Diye sordu. O kulda olanı biteni haber verdi, Behram o kişiyi salıverdi. Kendi evine girdi. Hançerdeki zehir kanına karıştı. Behram o gece öldü. Ertesi sabah Türk hakanı bu ölümü işitti. O kul ile bu işte ilgisi olanların hepsini öldürttü.

Behram'ın bir kız kardeşi vardı. Behram'la birlikte gelmişti. Hakan kıza:

- Burada kalırmısın?. Yoksa acem iline mi gidersin?. Diye sordu. Kız:

- Acem ili'ne gideceğim! Dedi. Türk hakanı da ona çok mal armağan ederek, İran'a yolladı.

BEHRAM'IN ÖLÜMÜNDEN SONRA PERVİZ'İN BEYLİĞİ

Behram öldükten sonra Perviz otuz altı yıl şah olarak kaldı. Hiç bir şadişah onun kadar hazineyi bir araya getirmemişti. En başta onun bir tahtı vardı ki dört ayağı kızıl yakuttu. Böyle bir taht hiçbir İranlı padişaha nasip olmamıştı. Ayrıca bir atı vardı ki hiç bir hükümdarın öyle bir atı yoktu. Perviz, her hangi yemeği yerse o yemekten, o ata da yedirirdi. O at öldüğü zaman da onu kefenledi. Ondan sonra toprağa gömdürttü. Onun resmini yaptırdı. Bizans'a, Türkistan'a adamlar gönderdi. Ölen atına benzer bir at arattırdı. Ama bulunamadı. Perviz, atını ne zaman hatırlasa o resme bakar gönülü teselli bulurdu.

Perviz'in bir cariyesi vardı. Adı ŞİRİN idi. O zamanda o Şirin'den daha güzel, daha şirin bir kadın yoktu. Ferhadın aşık olduğu, sevdiği kadın işte bu kadındı. Perviz Ferhad'a zulüm etmek için şu buyruğu verdi:

- Git, şu dağı del. İçniden sular kıt!.

Böylece "Rüzgar'dan gelen hazine" Ona müyesser ve nasip oldu. O hazine de Bizans Kayseri Habeş İline göndermişti. Rüzgarlar esince o gemiler umman denizine savruldu. Acem padişahının eline geçti. Bundan ötürü o mallara Havadan Gelen Hazine dediler.

Perviz'in 50.000 atı, katırı ve eşeği vardı. Bunlar arasında 8000 tanesi kendisinin bineği idi. Ayrıca da 1000 tane fili vardı. Kadınlarının sayısı 2000 kadardı. Bunların kimisi azatlı hatun, kimisi cariyeye (Odalık)tı. Pervizin her cinsten okadra nesnesi vardı ki hiç bir padişahta yoktu. Ve bir tülbendi vardı ki onu ateşin içine atsalar, o tülbenti ateş yakmazdı.

Vaktaki Perviz'in padişahlığı yirmi yılı doldurdu, Resul (s.a.v.) Mekke'den Medine'ye hicret buyurdu. Ona Hak Teâlâ her gün peygamberlik ayetlerinden ayetler yollardı ve hemde elinden nice nice mucizeler göstertirdi.

RESUL-İ EKREM (S.A.V.)'İN MUCİZE ALAMETLERİ

Resûl micizesinin ilk alameti İran başkenti medayin şehrindeki sarayın yıkılması idi ki onların yapımına 200.000 dinar akçe harcanmıştı. Perviz yıldız bakanları çağırdı, onlara:

– Bu hal, neye alamettir? Diye sordu. Onlar da:

– Bir yeni şey ortaya gelmektedir. Bir yeni din aşikar olacak belki! dediler.

Bir başka mucize de şudur ki, medayin şehrinin önünde bir köprü vardı. O köprüyü su aldı, götürdü. O köprü, Perviz'in gelip geçtiği yoldu. O köprünün yapılışına. 500.000 dirhem gümüş akçe harç olunmuş, yenilenmişti.

Başka bir mucize alameti de şuydu:

Perviz, bir gün sarayında oturuyordu. Bir kişi kapıdan içeri girdi. Elinde bir ağaç tutmaktaydı. Perviz'e:

– Bu gelen Muhammed, hak peygamberdir. Eğer sen ona inanırsan inandın. Yoksa, senin dinini kıracak, ortadan kaldıracaktır. Nitekim ben bu ağacı nasıl kırıyorsam senin dinin de böyle kırılacaktır! Dedi ve o ağacı kırarak iki parçaya ayırdı. Adam bu sözü söyleyerek çıktı, gitti.

Başka bir mucize alameti de şudur. Bizans ehli, toplandı. Bizans Kayseri olan Morik adil hükümdarı öldürdüler. Sarayın halkını kırdılar, öldürdüler. Yerine bir kayser diktiler ki adı KOKAS idi. Sonra onu da öldürdüler. Bizans kayseri'nin bir oğlu kaçtı, Perviz'in katına geldi. Perviz'e dedi ki:

– Sen ki babam sana iyilikler de bulunmuştur. Babama sen geldiğin vakit o sana asker verdi, seni yine yerine gönderdi. Senin de bana iyilik yapma zamanın gelmiştir! dediler.

Perviz onu hoş tuttu, sevgi gösterdi. 12000 kişi seçti. Başlarına Ferhan adında birisini komutan seçti. Ona:

– Ta ki var, Bizans'a saldır! Dedi. Bir de subaşı vardı ki adı Sadr idi. Onu da Kudüs'e (Beyt-il Makdis'e) gönderdi. Ona da:

– Oraya var, Beyti'l-Makdis'te olan hıristiyanların topluca hepsini oradan çıkart!. Dedi. Ferhan da, bütün askeriyle Bizans'a vardı. Bizans ele geçirdiler. Morik'in oğluna ısmarladılar Bütün Bizans ehli geldi:

– Biz onu Kayser'liğe kabul etmeyiz! Dediler! Onlar böyle deyince Ferhan da orada kaldı. Padişahlık etti. Mekke'nin müşrikleriyle Irak'ın ehli bayram ettiler. Allah'ı tek tanıyanlara, müslümanlara:

– Acem padişahı, bizim dinimiz gibi Kitap ehli değildir. Bizanslılar ise kitap ehlidir. Eğer kitab ehlinden olmak hak olsaydı, ve sizin davanız doğru bir dava olsaydı, onlar mağlup olmazdı. Şimdi sonra biz de size galebe çalar, size üstün geliriz. Dediler.

Hak Teâlâ (c.c.) Habibi Muhammed (s.a.v.)'e:

– Ya Muhammed! Diye buyurdu,

"Acemler, rumilere galebe ettilerse de, rumiler dahi acemlere galebe etseler gerek!" Diye Kelam-ı Kadim'inde haber verdi ve şöyle buyurdu:

"Rumiler mağlub oldular. Acem ehli onlara galib geldi. Hal budur ki, onlar, yine Acem'e üstün gelirler." (Rum: 1-2)

Bundan ötürü, peygamberimizin arkadaşları, sevindiler. Ebu Bekir (r.a) Allah ondan razı olsun. Geldi. Bu âyeti Kureyş'in katında okudu. Ubey Bin Halef:

– Bu haber hiçbir şey değildir. Muhammed yalan söylüyor! Rumiler, hiç bir zaman Acemlere üstün gelemezler! Dedi. Hazret-i Ebû Bekir Ubeyy'e:

– Ben şöyle sanıyorum ki üç yıla kadar Rum Ehli galebe çalarlar! dedi.

Bu sözü Peygamberimiz (s.a.v.)'e söylediler. Hazreti Resul (Aleyhis Salatü Vesselâm) da:

– Ey Ebu Bekir! Üç yıla kadar deme. Ama yedi yıla kadar de!.. Nitekim Kur'an'da buyrulur. diye buyurdu.

Peygamberimiz (s.a.v.) bundan sonra beş yıl Mekke'de oturdu. Beş yıldan sonra Medine'ye geldi. İki yıl tamam olmuştu ki Rumiler Acem'e galip geldiler. Üstün geldiği şundan ötürüydü ki FERHAN yedi yıl Rum'a hükmetmişti.

Bizans kralı Hirakl bir gün kilisede yatıp uyumuştı. Rüyasında, gökten yere bir meleğin indiğini gördü. Bir ipi Acem Şahının boynuna bağladı. O ipi getirdi. Hirakl'in eline verdi. Hirakl uykudan uyandı:

– Hak Teâlâ bana zebun olacak, diz çökecektir! dedi.

Hemen 70.000 kişi topladı. Saldırı yaptı. Bütün Irak ilini yaktı, yıktı. Bundan sonra halk Perviz Şah'a:

– Senin belinden bir oğlan gelecek ki göğdesinde eksiklikler olacaktır. Ve, O, senin ölümün onun elindedir! Dediler.

Perviz de bütün oğlan çocuklarını kaleye tıktı. Onları hapsedti. Üstlerine gözcüler koydu. Onları gizletti. Hiç bir kadını onların yönüne getirmedi. Ama bütün erkek çocuklarının ona karşı kırgınlıkları artmıştı. Hem de Perviz Bizans'lılada olan cenkte basılıp kaçanaskere:

– Basıldınız, alt oldunuz! Diye suçlamış ve onların da hepsini zindana attırmıştı. Bunların gönülleri, ondan nefret duymuştu. Kendisi de Bizans'la barış yapmıştı.

Bir mucize alameti de Zikar cengi idi.

ZİKAR SAVAŞI NEDEN DOĞMUŞTU

Bu ZİKAR cengi şundan doğmuştu ki, Perviz'in Arap bir ercümanı vardı. ercüman hireliydi. Adı da ADİYY idi. Münzir Oğlu Numan da Perviz tarafından arabın Bey'i idi. Ve bu Adiyy'nin dostuydu. Adiyy, her yıl Perviz'den izin alır, Hire'ye gelirdi. Onun evinde bir ay otururdu. Sonra, yine Perviz'in yanına gelirdi.

Bir gün bir kişi Adiyy için Numan'a dedi ki:

– Adiyy her vakit: "Numan'ı Hire'ye ben koydurdum! O, benim sebebimle beylik etmektedir!.." iddia ediyor!

Numan onun bu sözlerini duyunca çok kızdı. Bu sözler gönlünde Adiyy'e karşı kin oluşturdu. Bu kin Adiyy'in Hire'ye gelmesine kadar sürdü. Adiyy tekrar Hire'ye gelince, Numan, hemen o gelir gelmez yakalattı, onu zindana attırdı. Adiyy, suçunun ne olduğunu bilemedi. Perviz'e bir mektup yazdı, yolladı.

– Numan, beni hapse attı! Dedi. Perviz de Numan'a bir subaşı yolladı. Ona:

– Adiyy'i zindandan çıkar. Onun bende çok hakkı vardır! dedi.

Numan bunu duyunca ve Adiyy'i dilemeğe bir subayın gönderildiğini öğrenince, bir kişiyi gönderdi. O da varıp Adiyy'i öldürdü. Sonra, Numan o İran'dan gelen kişiye çok mal verdi. Ona dedi ki:

– Var Perviz'e: "Ben Hire'ye varmadan Adiyy'i Numan öldürmüş! Dersin.

İranlı elçi geri döndü. Perviz'e bu haberi götürdü. Perviz, bunu duyunca çok üzüldü. Adıy'ın oğlunu babasının yerine getirdi, ödevlendirdi. Ama Numan'ın oğlu Zeyd de Perviz Şah'ın yanındaydı. Perviz'in babasının dargınlık çıkarmasını ve kendisini babasının yerine oturtmasını dilerdi.

Arabların geleneği şuydu ki Bizans'a ve Türkistan'a adamlar gönderirlerdi. Aralarından güzel cariyeler (Kıravuşlar, halayıklar) getirirlerdi. Muska yazarlar:

– Kıravuç şöyle gerektir, böyle gerektir! Diye o yazıda gül cariyeleri anlatırlardı.

Bir gün Perviz bir Kıravuş'un resimlerinden birisini Numan'ın oğlu Zeyd'e gösterdi. Zeyd:

– Ey şahım! dedi. Ben bu resimde ki güzellik gibi güzellik görmedim. Ama benim bir kızkardeşim vardır ki o bu resimden daha güzeldir! Dedi. Zeyd hem şunu biliyordu ki babası Numan Perviz'e kızını vermezdi. Çünkü Araplar, kızlarını Acemlere vermemeyi adet edinmişlerdi. Perviz Zeyd'e dedi ki:

– Baban Numan'a mektup yaz. Kız kardeşini bana göndersin!

Zeyd de babasına mektup yazdı. Elçi ile babası Numan'a gönderdi. Numan da ona şöyle bir karşılık yolladı:

"– Bu Arabın kızları, kara yüzlü olurlar. Edepsizdirler. O kızlar padişaha layık değillerdir. Çünkü vahşi sığır gözlüler (Yani ge-yik, ceylan gözlüler) Irak'ta o kadar vardır ki Padişahımız onları gördükçe, bizim kara yüzlü kızlarımızı arzu etmez. Çünkü belâ-gat sahipleri düzgün söz söyleyiciler güzel gözleri vahşi sığır göz-

lerine benzetirler. Türlü kızlara MEHA derler. O Meha'yı öğeler. Bundan muradları. O mehalak karagözlü olurlar!"

Kara gözlü olmak büyük bir güzelliğin ifadesi demektir. Bu, iyi bir sözdü. Lakin, Zeyd bu söze kötü bir anlam verdi. Perviz sordu:

– Numan bizi sığıra mı benzetiyordu? Dedi. Gönlünden, Numan'ı öldürmeğe niyetlendi. Kurbay oğlu İyas'a bir mektup yazdı. Bu İyas, Perviz'in İran'dan bizans sınırına kaçıp giderken fırsat ırmağı kıyısında bir yeşillığe uğradığı zaman Perviz'e büyük konukluk gösteren kişiydi. Onu yanına çağırdı. Arab Beyliğini ona verdi. Ve:

– Git, Numan'ı öldür! dedi.

İyas ta yanına bir miktar asker aldı. Gitti. Ama Numan da bu haberi öğrenince kaçtı, gitti. Mallarını Mes'ud oğlu hani adında birisine emanet etti. Numan, Perviz'den kaçıp gidince her nereye vardı ise Perviz'in korkusundan, onu kimse ülkesine almadı. Numan şaşırıldı. En sonunda yine Perviz'in huzuruna çıktı. Ona:

– Ey padişahım! Zeyd, benim mektubumu sana iyi okumamış! dedi. Zeyd de:

"– Ben iyi okudum. Ama sen bana!" Acem ülkesi benim elime geçecektir!" Dememiş miydin? Dedi. Numan şaşkına döndü. Perviz kızdı ve şu buyruğu verdi:

– Numan'ı fil ayağı altına atın! Öylede yaptılar. Numan bir fil ayağının altında öldürüldü.

* * *

Numanın kızı, babasının öldürüldüğünü duyunca gitti, bir manastıra girdi. İbadetle vakit geçirmeğe başladı. Perviz, sonra, İyas'a bir mektup yazdı:

– Numan'ın her nerede malı varsa onları al! Dedi. Buyruk, İyas'a gelince o da, o malları elinde emanet tutan Mes'ud oğlu Hani'ye adam yolladı:

– Numan'ın mallarını bana gönder! Dedi. Hani de:

– Onlar emanettir!. Veremem!. dedi. Asker topladı. Zikar kuyusu çevresinde oturdu. Saf tuttu. Perviz de 20.000 kişilik bir birlik gönderdi:

– Varınız, cenkleşiniz! Dedi. Askeri birlik geldi. Cenge başladı iki taraf askeri birbirlerine saldırıp öyle cenk ettiler ki iki taraf ta susuz kaldığından ötürü, az kalsın, hepsi can verecekti. Arab içinde bir kişi vardı. Adı Hanzala idi. Dedi ki.

Medine'de bir peygamber zuhur etti. Adı Muhammed'dir. Mekkelilerin hepsi geldi. Bedir Kuyusu üstünde onunla savaş yaptılar. O, Mekke ehline karşı zafer kazandı. Kureyş'i bozdu. Şimdi de bir kimse onun MUHAMMED adını ansa zafer kazanmaktadır.

Araplar, bu sözleri işitince, bir uğurdan gülbank çekip bir ağızdan:

– Bizim Muhammed'imiz Muzaffer ve mansurdur! dediler. Hemen saldırıya geçtiler. Acem askerini bozdular, dağıttılar. 5.000 kişiyi kırdılar. Kalanı da kaçtı. Perviz'in katına geldiler. Perviz'e Hazret-i Muhammed (s.a.v.)'in peygamberliğini ve adını anmalarının faydasını ve alametini söylediler.

Perviz bu haberi işitince gönlüne de bin bağladı. İşte Zikar cengi bu cenktir.

HAZRET-İ PEYGAMBER (S.A.V.)'İN İRAN ŞAHI PERVİZ'E GÖNDERDİĞİ MÜBAREK MEKTUBU

Peygamber (s.a.v.), Perviz'e mektup yazıp elçi gönderdi. Mektubunun başında şunları yazdı:

Bismillahirrahmanirrahim

"– Ben o Allah'ın adı ile işe başladım ki, O, RAHMAN'dır. (Ulu nimetler vericidir.) ve RAHİM'dir. Nice nimetler bağışlayıcıdır. Ya da anlamı budur ki Allah dünyada kullarını esirgeyicidir. Ahiret'te müminleri esirgeyicidir.) Bu mektup Allah Teâlâ'nın elçisi Muhammed'den Hürmüz oğlu Perviz'edir. Ve bu başlangıçtan sonra Resul (s.a.v.)'in yazısı şöyle devam ediyordu:

"Allah Teâlâ'nın adını andıktan sonra ben yüce Allah'a hamdedip onu öğërim. Benim yaradanım, Allah'ım, öyle bir Allah'tır ki, kendisinden başka mabud yoktur. Yalnız Ona ibadet edilir. Daim bakidir. Her şeyin üzerinde durucudur. Hiç bir şey O'nun bilgisinden ve kudretinden dışarı değildir. Öyle Allah ki, beni se-

fahata dalan ve akılları giden bir halka Hakk'ı müjdeleyici (beşaret edici) ve korkutucu gönderdi. Bir kişiye ki Allah hidayet verirken. O kişinin azdırıcısı yoktur. Allah her kimi ki azdırdı ise (Yani Allah'ın iradesiyle azgınlık ettiyse) o kişiye hiç kimse doğru yolu gösterip onu kılavuzlayamaz. Hal şöyle ki hiç bir şey O'nun misli, eşi değildir. Allah, Semi'dir, kullarının yakarışını işitir ve Allah Basir'dir. O, kullarının bütün hallerini görür. Fakat, Allah Teala'ya hamdettikten ve O'nu andıktan sonra bu mektuptan maksat şudur ki, ey Perviz, sende Müslüman olasın ve yüce Allah'ın azabından kurtulasın.

* * *

Vakta ki Perviz, bu mektuba Irak'tan göz gezdirdi, gözü mektubun ön satırlarındaki kendisine hitabı gördü:

– Bu, kimdir ki bana mektup yazmış, hemde kendi adını benim adımdan önce yazmış?.. Dedi. Sonra emir verdi. Mektubu yırttırdı.

– Bu haberi, Allah'ın Resulü (s.a.v.) işitince müslüman arkadaşlarına:

– Sakın üzülmeyin, melul olmayın! O Perviz, kendisini ve padişahlığını yırttı!. Diye buyurdu.

– Zikar Savaşı mağlubiyetinin kini, hala, Perviz'in içindeydi. Oturdu. Yemen beyi Bazan'a mektup yazdı. Ona iki elçi gönderdi. Dedi ki:

– Arab'da bir kişi belirmiş, ortaya çıkmış. Bana şöyle bir mektup yollamış, bu mektubum sana varınca asker topla, ona git. O kişiye tut bana gönder.

Oysa Bazan Hazret-i Muhammed (s.a.v.)'in alametlerini ondan önce görmüştü. Vakta ki elçiler geldi, Perviz'in buyruğunu söylediler. Bâzan Peygamber (s.a.v.)'e gönderdi. Onlara:

– Varın, sözünüzü kendisine anlatın!. dedi.

Bu elçiler, Peygamber (s.a.v.)'in katına geldiler. Hazret-i Muhammed (s.a.v.), onları bir zaman yanında meşgul etti. Bunlar, her gün geri dönmek, gitmek isterlerdi. Peygamber (s.a.v.), bunlara güvenmez iltifat eyler, iyi muamelede bulunur, tatlı sözler söylerdi. Bir gündü. Cebrail (a.s.) Resul (s.a.v.)'in katına geldi.

– Perviz'i oğlu öldürdü. Babasının yerine geçti! Haberini getirdi. Peygamberimiz (s.a.v.)'de o elçilere bu haberi söyledi. Onları Yemen'e gönderdi. Bu elçiler Yemen'e, Bâzan'ın katına geldiler. Ve ona:

– Bize o kişi, filan gün Şirüye'h'in, Perviz'i öldürdüğü haberini verdi. Kendisi onun yerine padişah olmuş! Dediler.

Vakta ki aradan birkaç gün geçti. Şiruyeh'ten Bazan'a bir mektup geldi. Mektupta şu buyruk vardı:

– Perviz gitti. Padişahlık benim oldu. Şimdi bana biat kıl. Ama, peygamberlik davasından kişiye hiç bir şey bildirme!

* * *

Yemen'e acem tarafından hükümdarlık eden en son Bey bu Bâzan idi. Ondan sonra Acem'den hiçbir kimse gelip Yemen'de hükmetmedi.

ŞİRUYEH'İN PADİŞAH OLMASI VE ZAMANINDAKİ ÇIKAN OLAYLAR

Perviz, hükümdarlığının sonuna doğru her ne işe el attı ise yanlış hareket etti. İşinde de ilerleyemedi. Bütün sipahilerin ve çocuklarının gönülleri ondan nefret duydu. O sipahiler ki Bizans'tan kaçarak gelmişlerdi. Perviz, kendi oğullarını bile kaleye tıkmıştı. Hiç bir kadını bunların yanına sokmadı.

Bu hal üzerine ordu el ele verip Şiruyeh'i getirdiler. Ona biat ettiler ve kendisini padişah yaptılar. Ve ona:

– Perviz'i öldür, yerine padişah ol! Dediler. Şiruyeh te Perviz'i öldürdü. Onun tahtına oturdu. Başına İran tacını giydi.

Perviz'in onaltı oğlu vardı. Herbirisi genç, yiğitti. Şiruyeh padişah kalmak için hepsini öldürttü. Memleketin, ebedi kendisinin olacağını sandı. Lakin padişahlıkta talihi yaver olmadı. Çünkü, Bâzan'ın elçileri, Yemen'e dönmüş, Bâzan'ın katına gelmiş. Onlar, Peygamber (s.a.v.) ne söylemişse hepsini Bâzan'a haber verdiler. Ve bu haberler, söylenildiği gibi aynen oldu. Bazan bütün Yemen halkı ile iman getirdi. Peygamber (s.a.v.) de Yemen'lilere İslam'ın şartlarını öğretmek üzere Cebel oğlu Muaz (R. Anh'ı) oraya gönderdi. Hazret-i Muaz (R. Anh) Yemen'de kaldı. İlk haftada hastalandı. Yedi aydan sonra öldü.

Derler ki:

– Bir kişi ki babasını, yada kardeşini, veya bir müslüman kişiyi, ya mal için öldürse veya padişahlığı için ona kıysa, bir yılın içinde kendisi de ölse gerektir. Yahud ne kadar sağ kalsa güvenlik içinde, refah ve rahatlıkla, hoş gönülle ömür süremez.

Çünkü, mükafat kazanmak ne kadar vacipse, bu dünyada halkın her işlediği iş karşılığında mücazat olunması (Cezalandırması) da gerektir. Ve Hak Teâlâ şöyle buyurmuştur:

"Eğer iyilik ederseniz, kendinize iyilik etmiş olursunuz. Eğer kötülük ederseniz yine nefsiniz için kötülük etmiş olursunuz." (İsra: 7)

ŞEHİRİYAR'IN HABERİ

Bir kişi vardı ki melikler soyundan değildi. Adı Şehriyar'dı. Acem ülkesini tuttu. Padişah oldu. Acem halkı ona kulluk etmekten ar, utanç duydular. Fakat, bir bahadır, yiğit kişi ortaya çıktı. Bir gün ardından takip etti. Onu, sırtından, hançerle vurdu. Hançer göğsünden çıktı. Şehriyar öldü. Onu aldılar. Bir darağacına astılar. Hem de:

"– Her kim padişah oğlu olmayıp çıkıp ta memleket idare etmek dilerse onun cezası budur!"

O vakit, melikler soyundan bir kişi bile kalmamıştı. Ama, Perviz'in iki kızkardeşi vardı. Birinin adı: **TURAN** ve birinin adı **AZER-Mİ DUHT** idi. Büyüğü Turan'dı. Halk ona biat etti. Turan da memleketi padişah oldu.

TURAN'IN ACEM İLİ'NDE PADİŞAH OLMASI

İki kızkardeşten Turan, İran'a padişah olunca, adı Ferruh olan ve Şehriyar'ı öldüren kişiyi kendisine vezir yaptı. Adaletle iş gördü. Halkı hoş tuttu. Hem de:

– Yaradanın yardımı olunca, tedbir ile, o kişi ister er olsun, ister kadın olsun padişahlık edermiş! Dedi. Sonra sipahilere bağışlarda bulundu bütün halk onun adaletine, insafına kavuştu. Rahata erdi. Rivayete göre turan, bir yıl padişahlık etti. Bizim Peygamberimiz Muham-

med Mustafa (s.a.v.) onu zamanında iken dünya sarayından Ahirete göçtü. Ebu Bekir (R. Anh) halife oldu.

Turan ölünce, padişahlığı kızkardeşi Azermi Duht'a erişti. Onun yerine padişah oldu. Memleketin başına geçti.

AZERMI DUHT'UN PADİŞAH OLMASI

Şah Perviz'in kızlarından ikincisi olanı Azermi Duht padişah olunca, o da başına taç giydi. Adaletle halkı yönetti. Onun haberi yedi iklim, dört bucağa yayıldı. Hem de öyle güzel bir kadındı ki o zamanda ondan güzel kadın yoktu. Perviz'in bir veziri vardı ki adı Ferruhzad idi. Azermi duht da onu vezir edindi. Zaten Perviz'in de veziri olmuştu.

Bu Ferruh Zad'ın bir oğlu vardı ki o Horasan'ın Beyi idi. Adı Rüstem'di. Bu Ferruhzad, güzel Azermi Duht'a aşık oldu. Bir gün ona bir mektup yazdı.

"- Diliyorum ki, benim karım olasınız!" dedi. Kadın şah ona darılıp gücendi. Ama bu dargınlığını açığa vurmadı. O'na:

- Sen bilirsin! Bir kadın Beylik tahtına oturursa ona açıkça koca olmak ayıptır. Lakin senin muradın mutlaka varsa benimle görüşmek üzere geceyarısı kapuya gel! Dedi. Ferruhzad da gecenin yarısı olunca genç kadının kapısına geldi. Kapıcıya:

- Melike, beni çağırdı. İçeriye yanına gir, benim geldiğimi haber ver! dedi. Kapıcı saraya girip:

- Ferruhzad geldi! Diye melikeye haber verdi. Azeri Duht ta:

- Dışarı çık. Onun başını kes! Bana getir. Gövdesini de bir ağaca as! Halk ta onun edepsizlik ettiğini bilsin, anlasın! dedi.

Kapıcı gitti. Melike her ne buyruk verdi ise onu yerine getirdi. Sabah olunca askerler selam durmaya geldiler. Ferruh oğlunu asılmış görünce onun terbiyesizlik ettiğini anladılar. Hiç bir kişi bu ceza hakkında söz etmediler. Bu haber Ferruh Zad'ın kulağına erişti. Horasan'dan kalktı, 6.000 kişiyle Medayin'e geldi. Doğruca Sultan kadının sarayını kuşattı. Durdu. Sarayın içine haber yolladı. Azermi Duht'u yakaladılar. Dışarı çıkardılar. Başbuğları Ferruhzad'ın oğlu ne buyruk

verdiyse 200 kişi ona gereken işi yaptılar. Bundan sonra, onun elini, ayağını kestirdi. Gözlerini oydurup öldürttü. O işle ilgisi olanların da hepsini öldürdü. Babasını öldüren o kapıcıyı da aynı biçimde öldürttü.

AZERM  DUHT'TAN SONRA İRAN'DA OTURAN PADİşAHLAR

Azeri Duht  ld r l nce İran şahs z kaldı. Emir dikmek için Bey'ler soyundan kimse bulunamadı. En sonra bir kişi buldular ki adı: ERDEş R'di. Onu başlarına Bey diktiler. Fakat, onun Beyliğe yaramad ğını görünce onu beylikten indirdiler. Nûşirevan'ın oğullarından birisini getirdiler adı F RUZ idi. Getirip onu tahta oturtular. Başına ta  oturtular. Firûz:

– Bana ta  dardır! Gerekmez! Dedi. Acem halkı bu söylediği sözü hayır bilmeyip uğursuzluk sayıp onuda tahttan aldılar:

– Bu melik melik oğlu değildir! dediler.

Bundan sonra da Mağrib'den bir kişi getirdiler ki onun da adı FERRUHZAD idi. Onu tahta oturtular. Bu kişi, alt  ay Beylik etti. Sonra onu öldürdüler. Halk Beylik edecek kimsenin bulunmay şından şaş rd  kaldı. Beylik edecek hiçbir kişiyi bulamadılar. Sonunda, şehriyar'ın oğlu Yezd-i Cerd'e haber erişti. O, bir zaman ka m ş, İran bel-delerinden birinde oturmaktaydı. Onu getirdiler. Tahta oturtular ve padişah yaptılar.

YEZD-İ CERD'İN PADİşAHLIĞI

Yezd-i Cerd tahta oturtulduğu zaman henüz onbeş yaşına basm ş bir çocuktu. Halk ona başeğdi. Tam ondört yıl beylik etti. İran'l ların kuvveti azaldı. Düşman, her yönde baş kald rd . İşlam halifesi Hazret-i  mer Faruk (R. Anh) ta başkent Medayin şehrine asker gönderdi. İranlılarla cenkleşti. Acemleri bozdu.

Bu, şehriyar oğlu Yezd-i Cerd'in hikayesini, Hattab oğlu  mer (R. Anh)'in kıssasıyla yeri gelince tamamlayalım. (İnşallah  teala)

şimdi peygamberimiz Aleyhissalâtü vessel mdan söz açalım.

HAZRET-İ ADEM'DEN SONRA PEYGAMBERİMİZ (S.A.V)'E GELİNCEYE KADAR TARİHTE OLAN AYRILIKLARIN AÇIKLANMASI

Yahudiler şöyle derler ki:

– Âdem (A. Selam'ın) yere indiği vakitten Peygamberimiz (s.a.v.)'in dünyaya teşrif buyurdıkları güne kadar tam 4304 yıl geçmişti. Bundan sonra bizim peygamberimiz (s.a.v.)'in nübüvvetinden hicret etmesine kadar da geçen zaman 10 yıldır. 13 yıl Medine'de oturdu.

Yahudiler böyle demektedirler, ama hristiyan tarihçileri de şöyle demektedirler:

– Adem'in vaktinden bizim peygamberimiz (s.a.v.)'in vaktine kadar 6113 yıl geçti.

Bunların ikisi de birbirine aykırıdır. Abbas oğlu Abdullah'tan şöyle rivayet edilmiştir ki:

– Adem vaktinden Nuh peygamber vaktine kadar geçen zaman 2256 yıldır. Sonra Tufan vaktinden İbrahim (A. Selam) vaktine kadar 1079 yıl geçti ve Musa (A.S.) zamanından tâ.. Süleyman (A.S.) Beytil Makdis Mescidini kuruncaya kadar 506 yıl geçti. Ondan sonra, İskender çağı gelinceye kadar geçen zaman da 220 sene olup İskender zamanından tâ.. İsa (A.S.) doğuncaya kadar 369 yıl geçti. Ve İsa (A.S.) vaktinden Peygamberimiz (S.A.V.) vaktine kadar 551 yıllık zaman geçmiştir.

Amme-i nâs ta şöyle derler:

– İsa (A.S.)'dan sonra bizim Peygamberimiz (s.a.v.)'e kadar hiç peygamber gelmedi. Oysa, Hak Teâlâ Kelâm-ı Kadimin de şöyle buyurur:

"O vakit, biz onlara iki resul gönderdik. Sonra üçüncü resülü göndererek onları güçlendirmiştik de: "Gerçekten biz size gönderilmiş elçileriz!" demişlerdi" (Yasin: 14)

İşte bu olay Hazret-i İsa'dan sonraydı.

Yine, bu arada geçen 430 yıllık zamana Fetret dönemi denir ki, bu

yılların içinde hiç vahiy gelmedi. Ama yer yüzü Hak Teâlâ'nın delil ve burhanından uzak değildi. Çünkü o zamanda İsa (A.S.)'ın havarileri, yani halifeleri çoktu. Cihana dağılmış bulunuyorlardı. Yeryüzü, Allah Teâlâ'nın buyruğundan uzak kalsaydı, o zamanda yaşayanlara, suçlanmamaları, azarlanmamaları ve Cehennem'e girmemeleri gerekirdi. Şunu bilmek gerektir ki Hak teâlâ, dünyayı delilsiz, hüccetsiz bırakmaz.

Tarihte olan bu ihtilaf, Âdem (A.S.)'dan ta.. Şimdiye kadar sürmüştür. Bu ihtilaf halk arasında götürülemez. Bu ihtilaf şudur ki, kitabın ön taraflarında denildiği gibi Hak Teâlâ bu cihanın sebatını ve devamını 7.000 yıl kılmıştır. Ne kadar zaman geçti, ne kadar da zaman kaldı, onu, kimse bilmez. Bundan ötürü de bu kadar ihtilaf olmuştur.

* * *

Ama bizim tarihimizde şunda hiç ayrılık, gayrılık olmamıştır ki, bizim peygamberimiz Muhammed Mustafa (s.a.v.) doğduğundan ta.. Nübüvvetine gelinceye kadar geçen zaman 40 yıldır. Nübüvvetten ölümüne kadar 23 yıl geçmiştir.

Şöyle rivayet edilir ki, Peygamberimiz, Peygamberliği döneminde onüç yıl Mekke-i Mükerrreme'de, on yıl da Medine-i Münevvere'de sakin oldu.

HZ. MUHAMMED MUSTAFA (S.A.V.)'İN NESEBİ

Hazreti Peygamberimizin soyu, babaları ve atalarının nesebi şöyledir ki:

Bizim Peygamberimiz Abdullah oğlu Muhammed'in baba yönünden soyu şöyledir:

Adem (a.s.)	Onun oğlu İlyesa'
Onun oğlu Şit,	Onun oğlu Edd,
Onun oğlu Enûş,	Onun oğlu Adnân,
Onun oğlu Kaynan,	Onun oğlu Maad.
Onun oğlu Berd Nerayil,	Onun oğlu Nizâr
Onun oğlu İdris,	Onun oğlu Mudar

Onun oğlu Müteveşlih	Onun oğlu İlyâs
Onun oğlu Lemek,	Onun oğlu Müdrike
Onun oğlu Nuh,	Onun oğlu Cüzeyme
Onun oğlu Sâm	Onun oğlu Kinâne
Onun oğlu Erfahsed	Onun oğlu Nadr
Onun oğlu Salih	Onun oğlu Malik
Onun oğlu Abir	Onun oğlu Fihir
Onun oğlu Fâliğ,	Onun oğlu Galib
Onun oğlu Erguva	Onun oğlu Lüey
Onun oğlu Sâruh	Onun oğlu Kâab
Onun oğlu Nânor	Onun oğlu Mürse
Onun oğlu Tereh	Onun oğlu Kilâb
Onun oğlu İbrahim	Onun oğlu Kusayy
Onun oğlu İsmail	Onun oğlu Abdi Menâf
Onun oğlu Kaydar	Onun oğlu Hâşim
Onun oğlu Haml Onun	oğlu Abdülmuttalib
Onun oğlu Yeş Secib Onun	oğlu Abdullah
Onun oğlu Ya'reb Ve Abdullah'ın	oğlu Muhammed
Onun oğlu Hemyesab (S.A.V.)	

Ama, bu kişilerin birer künyesi de vardır. Nizar'ın künyesi EBU REBÎA idi. Çünkü onun dört oğlu olmuştu. Birisi Rebia, birisi İyâd, birisi Mudar ve birisi de Enmâr'dı. O dört çocuktan Mudar, peygamberimizin büyük atalarından birisiydi. Dedeleriydi. Nizar'ın yurdu Serriye'de (Çölde) idi. Ve bu kabileye Mudaril hamrâ derlerdi.

Nizâr ölünce, çok malı geride kaldı. Her oğluna vasiyette bulunarak onlara birer parça mal verdi. Bir kızıl sahatıyandan çadırı vardı. Onu Mudar'a verdi. Atı vardı. Onu Rebia'ya verdi. İyad'a bir hizmetçisini bağışladı. Kara sahtiyandan bir döşeği vardı, onu da Enmâr'a sundu. Sonra onlara dedi ki:

– Bu malları söylediğim gibi paylaşın. Eğer aranızda bir aykırılık

olursa Necran'da bir ulu Kahin vardır. Onun katına varın. O, bu malı size pay etsin!

Nizar da kadı idi. Böyle mal pay edileceğini biliyordu. Çocuklar da, o usta Kâhini tanımakta idiler. Babaları ölünce aralarına aykırılık düştü. Kalktılar. Necran'a gittiler. Kahin onların önüne EKMEK-PİRİNÇ ŞARAP'la bir KUZU kızartması koydu. Sonra oğul Mudar:

– Bu kuzu eti çok hoştur. Ama, it, sütünü ondan emmiştir! dedi.

Rebi'a oğul da:

– Ev sahibi hoş kişidir ama, haram yemişin oğludur! dedi.

Sonra Enmar:

– Bu ekmek hoş ekmektir amma, hamurunu aybaşıli cariye yoğurmuştur! dedi. Kahin bunların bu sözlerini işitince onlardan ürktü. Gerçekten her şey onların söylediği gibiydi. Kuzu, köpek sütü emmişti. Üzümün çubuğunu bağcıya sordu:

– Bu çubuk mezar üstünde yetişmiştir! Dedi. Kahin sonra anasının evine vardı. Ona:

– Ey ana, doğru söyleki benim babam kimdir? Diye sordu. Anası da:

– Babandan benim çocuğum olmadı. Bir gün evime güzel yüzlü bir kişi geldi. Kendimi ona teslim ettim. Sen işte o kişidensin! Dedi.

Kâhin:

– Ya o cariye kimdir. diye sordu. Onun da aybaşıli olduğunu, hayızlı bulunduğunu söyledi. Bunları öğrenen kâhin, sonra, o malı çocuklar arasında pay etti. Bu üleştirmeye hepsi de razı oldular.

Bu Mudar peygamberin atalarındandı. Kâbenin bekçiliği ve zemzem suyunun sakalığı artık onun eline ulaşmıştı. Ondandır Mekke'nin ulu kişiliği Galib'e erişti. Ondandır Mürre'ye geçti. Bunlar Peygamberimizin ataları ve Arab'ın ulu kişileri idi. Hepsisi Mekke'deydiler. Ta.. Kilâb ve Kusayy vaktine kadar perdadarlık ve suçuluk ödevini Kusayy yaptı. Sonra Huzaa kabilesi toplandılar. Kusayy ile savaş yapmak dilediler.

Kusayy da kendi kavmini çağırđı. Bunlar: Fihroğulları, Galiboğulları, Mürike ile İlyas oğullarıydı. Böylece tam 12 kabileyi bir araya getirdi. Huzaa oğulları ile cenkleşti. Huzaa oğulları daha güçlü çıktı. Düşmanını bozdu. Kusayy kalktı. Kabile ulusu Zerraç'tan yardım diledi. O da geldi. Kusayy, Huzaaoğullarına ve Kuddaoğullarına üstün geldi. Sakacılık ödevlerini eline aldı. Kabe tedbiri işleri Kusayy'ın oldu. Sonra bütün kavmini topladı. Onlara KUREYŞ adını verdi. Halkın onların savaşta üstün geldiğini bilmesini diledi. Kureyş kelimesinin anlamı, arab ehli lûgatında, cemaat, topluluk anlamına gelmekteydi.

Kimileri derler ki:

– Kureyş, bir atın adıdır ki o at deniz mahluklarının üstüne galebe çalmıştır.

Böylece, Kusayy da, hasımlarına galib geldiği için, halkını o ata benzetmiş, nispet etmiştir. Abbas oğlu Abdullah KUREYŞ üzerine bir şiir yazmıştır ki şöyle demiştir:

(Tercemesi)

**Kureyş, ol canavardır kim hemişe,
Denizde durmağa edindi pişe!**

*

**Musallattır, denizde gücü yeter,
Kalan vahşiler üzre çar tutar!**

*

**Azığı, hem semizi yerdi kat'â
Kanatlunun yükün komazdı asla!**

*

**KUREYŞ kavmini dahi böyle derler,
İyi yadlu demezler, ânı yerler!**

*

**Dahi onlara şol Âhır Zaman'da:
Nebiler yekreki gelür cihanda!**

* * *

**Cerahat ekleyip başlar kesecek,
Yürekler dağlayıp kanlar dökecek!**

* * *

**Kureyş'e işler edecek o Server,
Ki her biri ola Âlem'de defter!**

Vaktâ ki Kureyş, üstün gelip su dağıtma ve perde işleri onların elinde kaldı, bu ödev oğuldan oğula erişti, en sonra Abdül Menaf'a, ondan da Haşim'e geçti. Haşim'den Abdül Muttalib'e ve Ebû talib'e kaldı.

Ebu Tâlib'in adı Abdi Menâf idi. Sıkâyet (yani hacılara Zemzem dağıtımı işleri ile hicabet (Kâbe örtüsü işleri) Mekke başkanlarındı. Onların zamanında dört ödev vardı ki, bunları onlar yerine getirirdi. O ödevler şunlardı:

- 1- Refâde (Yedirmek, içirmek)
- 2- Nirân (Nur vermek, aydınlatmak)
- 3- Livâ (Sancak bağlama)
- 4- Nedve (kurultay konuşması)

Refâde; yedirme, içirmedir ki her yıl toplanılan taamı, bütün Kâbe ziyaretçilerine yedirirlerdi. Hacılar ne zaman Arafat dağından Müzdelife'ye gelseler, karınları aç bulunurdu. O zaman Kâbe ziyaretçilerine Müzdelife'de yemek dağıtılırdı. Bu konukluğa Refâde denilirdi. Yemek verme âdeti böylece gelenek haline gelmiştir ki Müzdelife'de her yoksula yemek verilirdi. Halife Harun Reşid'in anası Nizrân, bu taamı Müzdelife'de verirdi. Ondan sonra Harun Reşid'in karısı, Cafer bin Mansur'un kızı Zübeyde hatun da orada yemek verirdi. Ondan sonra Halife Muktedir'in anası Mus'ab da bu ödevde bulundu.

Nirân (Nurlatma, aydınlatma) ise şuydu ki halk Arafat dağından dönünce gece olur, yolu görmezlerdi. Bu sebeble, yol aydınlatılırdı lambalar yakılırdı. Yoldaki halk ta böylece Müzdelife'nin yolunu şaşmazlardı.

Livâ (Sancak)dır ki Kureyş başkanı Kusayy Mekke'den asker çıkarsa, önlerinde bir sancak çekerdi. Akrekli kumaşla nakşolunur, süngü ucuna bağlanırdı. Bu gelenek bu güne kadar Kusayy'dan kalmıştır.

Nedve- Meşveret etmek, fikir tartışması yapmak demektir. Kusayy, her ne iş yapmak isterse konuşma yapmak için Kureyş ulularını çağırırlardı. Mescid'in yanında bir ev satın aldı, Kurultay'a ayırdı. Ona (Dârün nedve-Kurultay evi) adını verdi.

Bundan sonra bu Kusayy'in dört oğlu vardı ki bunların ismi şöyleydi:

1- Abdûlkusayy,

2- Abdüddâr,

3- Abdüluzzâ,

4- Abd-i menaf.

Bu Abdimenâf, en küçükleriydi ve Peygamber (s.a.v.)'in atasıydı. Kusayy onu çok severdi. O vakitlerde Abdimenâf'tan daha güzeli yoktu. Ona KAMER diye de ad konulmuştu.

Kusayy'in anasının Mekke içinde bir putu vardı. Menaf adındaydı. Oğlunu onun katına götürür, ona hizmet ederdi. Kusayy öldüğünde Mekke ululuğunu Abdimenafa ısmarlamıştı. Abdimenafta onun vasiyetini tuttu. Refad'ı (Yoksullara taam yedirmeyi) kendi malından sunardı. Çünkü onun malı çoktu.

Abdimenaf'ın dört oğlu vardı.

1- Abd-i Şems,

2- Hâşim,

3- Abdülmuttalib,

4- Rukayl.

Abdimenâf oğulları arasında en çok Hâşim'i severdi. Onun adı Amr'dı. Abd-i Menaf ölünce Hâşim, onun yerine ulu oldu. Ve kendisinin, babası, Abdimenaf'tan daha çok saygınlığı arttı. Onun âdeti şu idi ki her kişi ki bir şey (Zemzem) içse ona içeceğini kendisi verirdi, ayrıca tirit verirdi.(*).

(*) TİRİD: Yağlı ekmek suyuna ekmeği ufalayıp iyice kaynatılarak meydana getirilen bir yiyecektir. (Arapçası: Seridi'dir. (M.F.G.)

Haşim'in vaktinde Mekke'de kıtlık oldu. Haşim ne kadar malı varsa verip başka şehirlerden yiyecek taşıttı. Mekke halkına tırid yaptırdı, yedirirdi. Yedirirdi. Hatta şairler onu şiirlerinde anmışlardır. Bu şiirlerden birinin Türkçesi şöyledir.

ŞİİR

(Vezni; aruz. Mec'ulü mefâilün feûlün) Ey yol eri durma sen yolun sür,

Var Abd-i Menâfın âlini sor!

* * *

Anan sana ağlasın, yürü. Var,

Ko onlara o şimdi minvâr!

* * *

İkram ne imiş bilesin onda,

În'âm nedir bulasın onda!

* * *

Yumurta idi Kureyş sureldi,

Bû abd-i menaf sâfî geldi.

* * *

Oldu bu Kureyş gerçi mehter,

Bu Abd-i Menâf geldi server.

* * *

Yoksulluklarla gün görürler,

Onun ile fahredip giderler!

* * *

Ülfet için rihlet etti onlar,

Konuklara verdi nimet onlar!

* * *

**Kıtlıkta gör elçiye niderler,
Yeniklerini tirid ederler!**

* * *

Pes, Ehl-i siyadet oldu bunlar.

Hem ehli velayet oldu bunlar!

Abd-i Menâf oğulları daima bu siyadet üzere kaldı. Haşim'den sonra Abdülmuttalib Kureyş'in ulusu oldu. O Hâşimin yerini tuttu. Ve o refâde geleneğinden ayrılmadı, herkesi doyurmak adetini bırakmadı. Ve Abdülmuttalib, cömertlikte, eli açıklığında hepsinden ileriydi. Ona:

"- İnsanları, yabanileri ve yırtıcıları doyuran!" derlerdi.

Abdülmuttalib şöyle işitmişti ki:

- İsmâil (A.S) Zemzem kuyusunun içinde bir hazine gizlemişti. Gerçi, Abdülmuttalib'in çok malı vardı. Fil Ashabın'dan da çok mal toplamıştı. Yine de Zemzem kuyusunu kazmaya başladı. Hak Teala'ya da bir adakda bulunup:

- Ey Rabbim! dedi. Bu kuyu onarılırsa ve defineyi bulursam, sana bir oğul kurban edeceğim!.

Toprağı kazdı. Orada altından yapılmış iki tane geyik heykeli buldu. Ayrıca yüz kılıç, yüz de çokal (yani zırh, cebe, sırlı çömlek, top-rak kulplu kap) gibi eski eserler buldu. O kılıçlardan Beytullah'a bir kapı yaptırdı. O iki geyik yapıtını o kapının üstüne astı. Bu gün hâlâ Beytullah'ın kapısı bu kapıdır. Sonra Beytullah'ı örtüyle örttü. Mübarek Zemzem kuyusunu açtı. Sonra da adağına vefa göstermek ve bir oğlunu kurban etmek istedi. Onun on tane oğlu vardı. En küçüğü de Abdullah idi. Ama, hangi oğlunu kurban edeceğini bilemiyordu. On oğlunun arasında kur'a çekti. Kur'a Abdullah'a düştü. Abdül Muttalib de onu kurban etmek istedi. Ama anacığı Zühreoğulların'dan herkesi topladı. Bunlar:

- Sen, bu çocuğu kurban edersen biz âlemin diline destan oluruz: Böyle iş edilmesin! Dediler. O zaman Abdülmuttalib de:

- Peki, ne iş edeyim? Diye sordu. Onlar da:

– Fedâda bulun. Başka kıymetli bir şeyini fedâ et, dediler. Nitekim İbrahim (a.s.) da öyle yapmıştı!

– İbrahim (a.s.)'ın bu kıssası daha önce yeri geldiğinde anlatılmıştı Abdülmuttalib de o zaman develerini Abdullah için fedada bulundu.

Abdülmuttalib, Abdullah'ı her zaman hoş tutardı. Abdullah gençlik çağına erince Amine adında bir kadınla evlendi. Amine Vehb bin Abd-i Menaf'ın kızıydı. Abdullah onu eve götürdü. Her zaman birlikte oldu. Mekke dolayında, bir hristiyan kahin vardı. Adı Varaka bin Nevfel idi. Onun bir kız kardeşi vardı. Ulu bir kahindi. Onun bir adı Ümmü İKBAL'dı. Birgün bu kadın yolda gidiyordu. Abdullah'a rast geldi. Onu gördü iyice baktı, peygamberlik nurunun alnında berk vurduğunu, parladığını gördü. Bu peygamberin haberini kitaplarda okumuştı. Hemen Abdullah'a sordu:

Sen kimsin?

Abdullah ta:

– Ben, Abdülmuttalibin oğluyum! Dedi. Ümmü İkbâl de:

– Sakın, sen, babanın kurban etmek istediği oğul olmayasın? dedi.

Abdullah da:

– Evet! Dedi. Ümmü İkbâl de:

– Ben de Varaka bin Nevfel'in kızkardeşiyim! Eğer beni eş olarak kabul edersen sana yüz deve vereyim! dedi.

Ama, bu Ümmü İkbâl Abdullah'ın evli olduğunu bilmiyordu. Sonra Abdullah:

– Sen burda dur! Eve gideyim. Babama söyleyeyim! dedi. Oradan eve geldi. Amine ona sarıldı. Eşleştiler. O anda Abdullah'ın alnındaki nur, alnından Amine hatuna geçti. Sonra Abdullah evden çıktı. Ümmü İkbâl hatunun yanına geldi. Kadın ona baktı. O parıldayan nuru alnında göremedi. O an anladı ki Abdullah'ın alnındaki o Cevher ondan kaybolmuş, silinmiş, gitmiş. Abdullah'a dedi ki:

– Ey Abdullah! Senin avretin var mı?.. Evli misin sen?..

Abdullah ta:

– Evet! Evliyim! dedi.

Kadın yine:

– Sen buradan gidince onunla seviştin mi?.. Diye sordu. Ve şu cevabı aldı:

– Evet!..

Ümmü İkbāl o zaman:

–Ey genç!.. Benim erkeğe ihtiyacım yok!. Benim istediğimi, ne yapalım ki karın, eşin almış!.. Dedi.

Abdullah ta oradan geri döndü.

* * *

HATİCET'ÜL-KÜBRA KONUSU

Şimdi Hadice ile Peygamberimiz (s.a.v.)'in evlenmelerini anlatalım.

Sen bil ki, Hadice Hatun Peygamber (s.a.v.)'in hısımydı. Kureyş Kabilesi'nden Huveylid bin Esed'in kızı idi. Kocasını ölmüştü. Ondan çok mal kalmıştı. Ticaret yapardı. Her yıl Şam şehrine kervan gönderirdi. Peygamberimiz, Kureyş kabilesinin içinde güvenilir, emin bir kişi ve bu yolda ün kazandığı için kendisine Muhammed Emin derlerdi. O Hazretin haberini Hadice (R. Anha) ya söylediler. Hadice (R. Anha) da Peygamberimiz (s.a.v.)'i davet etti.

– Bu yıl, kulum Meysere'yle Şam'a ticarete gidebilir misin? diye sordu. Peygamberimiz (s.a.v.)'de teklifi kabul etti. Zaten Mekke'den Hadice (R. Anha)'dan ticaretine maya, sermaye almayan pek az kişi vardı.

Kimileri der ki:

– Hadice (R. Anha) Peygamberimiz (s.a.v.)'i ücretle tutmuştu. Kimileri de:

– Peygamberimiz (s.a.v.) o zaman yirmi beş yaşındaydı. Yola çıkıldığı zaman güneş sıcaklığını çok yaysa bir bulut parçası gelir, gölge yapardı. O gölge Peygamber (s.a.v.)'i sıcaktan korurdu. Meysere bu hali görür, şaşar, kalırdı. Şama erişildiği zaman bir ağaçlıkta bir rahibin manastırının yanına kondular.

Vaktaki Şam'a erişildi. Bir zaman geldi ki ağacın gölgesi gitti. Resul (s.a.v.)'in üstüne güneş ışıkları düştü. O zaman ağaç O'na o kadar yakın eğildi ve dallarını o yana doğru öyle uzattı ki Peygamber (s.a.v.)'e gölgeler yaydı.

Manastırın rahibi, savmadan (mâbetten) baktı. Bu hali gördü. Aşağıya indi. Kervanbaşı Meysere'ye geldi. Ona:

– Sen onu ortaklık ve tüccar gözüyle görme!. O ki Allah'ın Hak Peygamberi olacaktır! dedi.

* * *

Vakta ki Şam'da alış-veriş yapıldı. Sonra yine Mekke'ye döndüler. Her bir akçe sermaye on akçeye yükseldi.

Bu sırada Hadice (R. Anh) Batha'da(*) bir köşkte oturmuş, çölü gözetmekteydi. Hazreti Muhammed (s.a.v.)'i bir deveye binmiş olarak geldiğini gördü. Kervanla birlikte gelmekteydi. Bir parça bulutta üstünde duruyor ve gölge salıyordu.

Hadice (R. Anha) hiç tınmadı. Bir söz söylemedi. Çok şaşırdı, kaldı. Vakta ki Şam'dan getirilen mal satıldı. Çok kazanç elde edildi. Hadice (R. Anha) Meysere'ye:

– Bu Haşimoğullarının çocuğu bana uğurlu geldi. Bu sefer gidecek kervana onu da yine yanına al, seninle birlikte gitsin!.. dedi. Meysere de:

– Ben onda çok şaşılacak şeyler gördüm! Dedi. Ona gölge veren o ağacı söyledi. O ağaçta gördüklerini ve o rahibin sözlerini anlattı. Hadice (R. Anha) akıllı bir kadındı. Hayat tecrübesi vardı. Görmüş, geçirmiş bir hatun kişiydi. Malı çok zengin bir hatun idi. Mekke ulu kişilerinden, mal sahiplerinden çok kimse, kendisini hatunluğa ister dururlardı. Ama o kimseye rıza göstermezdi. Peygamberimiz (s.a.v.)'i çağırıp dedi ki:

– Ey Muhammed! Sen bilirsin ki ben saygılı bir hatunum. Benim için ere varmanın haceti yok. Mekke ileri gelenlerinden beni dileyen çoktur fakat ben kimseye rıza göstermiş değilim. Sonra benim malım çoktur, ziyan olur. Onları koruyucu, saklayıcı kimsem yok. Sana ina-

(*) BAHTÂ: Mekke-i Mükerreme'de iki dağ arasındaki bir derenin (Vadinin) adıdır.

nıyorum. Emin bir kişi olarak benim malımı saklarsın. Amcan Ebu Talib'e söyle. O beni babamdan istesin.

Hüveylid, henüz sağdı. Peygamberimiz (s.a.v.) vardı, bu sözleri amcası Ebu Talib'e söyledi. O de Esed oğlu Hüveylid'e gelip peygamberimiz (Aleyhissalatü Vesselâm) için Hadice (R. Anha)'yı diledi. Hüveylid:

– Benim kızımı, bütün Kureyş'in uluları istedi. Onu vermedim. Bu öksüz'e bir yoksula nasıl olur da veririm. Sonra o kişi onun ana akçasıyla geçinir! dedi. Bu haberi Hadice Hatun öğrendi. Ve bir gün yemekler pişirdi. Mekke'nin ulu kişilerini ve Ebu Talib'i çağırdı. Çok çok içki sundu, ziyafet çekti. Bu davetlilere sundu. Bu konukluğa Peygamber (s.a.v.)'i de çağırttı. Ona:

– Ebu Talib'e söyle ki babam mest olup sarhoş olunca beni kendinden istesin. Kabul edince hemen nikahı kıysınlar! dedi.

Sonra Hadice (R. Anha) hizmetçilerine:

– Babama şarabı çok sununuz! Ana Ebu Talib'e de az veriniz! dedi.

Peygamber (s.a.v.) ne peygamberliğinden önce, ne de peygamberliğinden sonra şarap içmiş değildir.

* * *

Hüveylid, şarap içince mest oldu. Ebu Talib de, o saatta, Hadice (R. Anha)'yı babasından diledi. Oda kabul etti. Vakta ki gece oldu. Halk dağıldı. Hadice (R. Anha) babasını uyuttu. Babasının tenine zafran gibi güzel kokular sürdü, çünkü geleneğe göre bir kişi kızını evlendirirse kızını veren kişi, tenine güzel kokular sürerdi.

Gündüz olduğu vakit, Hüveylid, vücudunda güzel kokular, zafran sürülmüş olduğunu gördü:

– Baba ne oldu?.. dedi. Ona yakınları:

– Kızın Hadice'yi Ebu Talib'in kardeşinin oğluna verdin. Hüveylid Hazret-i Hadice'ye:

– Bu nasıl sözdür ki dün gece benim seni, Ebu Talib'in yeğeni Muhammed'e verdiğim söyleniyor. Diye sordu. Hazret-i Hadice de:

– Sen bilirsin, ben de bilirim! dedi. Hüveylid de:

– Ben bugün Kureyş Meclisi'nde bir küskünlük göstereyim. Ebu Talib'le tartışayım. Ve Muhammed'i göreyim. Senden el çekmesini söyleyeyim!. Dedi. Hadice de:

– Bu hakareti benim namıma etme. Bir kadını erkeğe vermek ayıp değildir. Amma sözünde durmamak ayıptır. Ben öyle bir kadını ki, beni hiç bir kişi suçlamış değildir. Halk bilir ki Muhammed'in hiç bir kusuru, ayıbı yoktur. Madem ki Ebu Talib'le dostluk kurup bir iş işledik, bugün bir tartışma yaparsak akıllıca bir iş olmaz!. Dedi. Babası. Hüveylid:

– Kızım, seni Mekke'de ululardan bu kadar kişi istedi, ben onlara vermedim. Şimdi bu yoksula nasıl vereyim?.. Dedi. Hadice (R. Anha) da:

– Halk, bilir ki, benim kimsenin malına ihtiyacım yoktur. Bana yalnız layığım gerek!. Şimdi, Kureyş'in içinde gerek güzel meziyetleri ile ve soyca benim layığım bu Muhammed'dir ki doğruluğu ile beğenilmiştir. Ve hiç bir kişi onu bir suçla suçlamamıştır. Bu münakaşa sözünü yapmamak hayırlıdır! dedi.

Hüveylid de, kızı Hadice'nin bu sözleri üzerine sustu, bir şey söylemedi Hadice (R. Anha) bir gün de Peygamber (s.a.v.)'i evine çağırıp getirtti. Esed oğlu Amr, Hazret-i Hadicenin amcasıydı. Peygamber (s.a.v.)'e Hazret-i Hadice'yi nikahladı.(*).

– Hazret-i Hadice kırk yaşında ve Hazret-i Muhammed (s.a.v.) yirmibeş yaşındaydı. Aralarında yaşça çok fark olduğu halde bu seçimde pek ziyade akıllıca hareket etmiş oldu.

Hadice önce, bu sırrını münebbine kızı Nefise'ye açtı. Onunla konuştu. Nefise, sonra Hazret-i Muhammed (s.a.v.)'e geldi. Ona:

"– Ya Muhammed! Dedi. Mübarek zatınızı evlenmekten alı koyan şey nedir?" dedi. O hazrette:

– Evlenmek için gerekli şeylere sahip değilim!. Dedi. Nefise de:

– Eğer cemâl (yüz) ve mal sahibi, soylu, soplulu, diniyle bilinen, güzel anlaklı olan her türlü eşitiniz olan bir kadın size gereken masrafları verirse evlenmeğe razı olur musunuz? diye sordu. O Hazret te:

(*) Merhum (İslam dini tarihi) yazarı Mahmud Es'ad bin Emin bu evlenmeyi şöyle anlatmaktadır.

- O kimdir? diye sordu. Nefise de:
- Hüveylid'in kızı Hadice'dir diye haber verdi.
- Ya buna kim aracı olacaktır.
- Ben aracı olacağım.

Nefise şöyle demiştir.

"Ben ol hazretten müsaade aldıktan sonra, gittim. Hadice'ye müjde verdim. Aralarındaki yakınlığı artırıp, berkittim. Hadice hatun çok sevindi. Nikah kıyılması için bir saat belirtti. Ve o belirtilen günde hazır bulunması için Hazret-i Muhammed'e haber gönderdi. Babası daha önce ölmüş bulunduğu için nikahını kıymak için amcası Esed oğlu Amr'a haber yolladı. Hadicenin evinde nikah kıyıldı. Kureyş ileri gelenleri toplandı. Fahr-i Âlem Hazretleri de amcası Ebu Talib ve Hamza ile birlikte gelip orada hazır bulundu. Hadice'nin amcası Esed oğlu Amr'la amcası oğlu Varaka bin Nevfel de hazır bulundular.

Önce Ebu Talib Hazret-i Muhammed'ül Emin tarafından, sonra da Nevfel oğlu Varaka Hadice tarafından arap geleneklerine göre birer hutbe de bulundular. Ebu Talib'in hutbesi şöyleydi:

- Şükür Allah'a ki bizleri İbrahim'in oğullarından ve İsmail'in soyundan yarattı. Ve bizi, Beyt-i Mukerrem'in bekçisi ve Harem-i Şerif'in hizmetçisi, ve böylece insanların eğemeni ve başkanı kıldı.

Şimdi asıl sözüme gelelim:

Kardeşimin oğlu, bu Abdullah oğlu Muhammed ile Kureyş'ten hangi genç tartılsa, bu, o ki şeye hasepce, soyca, akıl ve faziletçe üstün gelir. Her ne kadar malı az ise de onada bakılmaz. Çünkü mal kaybolacak bir gölge, iki arayı kapayan, işi aksattıran bir şeydir. O, alınır, verilir, iğreti (devamsız) bir şeydir. Yemin ederim ki bu Muhammed'in hali ve şanı pek büyük olacaktır. Oysa sizin bu yolda şeref ve şan sahibesi olan kızınız Hadice'ye rağbet buyurdu!"

Bundan sonra Nevfel oğlu Varaka hutbede bulundu:

"- Biz de Allah'a şükrederiz ki, bizleri açıkladığınız gibi yarattı. Saydığım şeylerden de fazla olarak şeref ve faziletle seçkin kıldı. Şimdi, biz Arab'ın ulu kişileri ve başkanlarıyız. Siz de böy-

lesiniz. Aşiret, sizin faziletinizi inkar etmez. Ve hiç bir kişi, sizin hayrınızı ve şerefınızı reddetmez. Biz de sizinle akraba olmak istiyoruz. Ey cemaat. Tanık olunuz. Ben Abdullah oğlu Muhammed'e Hüveylid'in kızını nikah ettim!"

Hadice:

"- Ya Muhammed! Amcana söyle, develerinden birini kessin! Halka yedirsin!" dedi. Ebu Talib de düğün için bir deve boğazladı. Kavminin ileri gelenlerine bir ziyafet çekti. Hadicenin cariye-leri defler çalıp rakıslar ederek nikahı duyurdular. O gün gerdeğe girildi. Sonra Fahri Kâinat (s.a.v.) efendimiz Hadice Hatun'un evine ikamet buyurdular.

Hazret-i Muhammed (s.a.v.) onbeş yıl Hazret-i Hadice ile on beş yılı beraber yaşamıştı ki Hazret-i Muhammed (s.a.v.) kırk yaşında iken kendisine Vahiy indi. Bundan sonra Hadice (R. Anha) beş yıl daha yaşadı.

Halk arasında ilk müslüman olan Hadice (R. Anha) idi. Hazret-i Muhammed (s.a.v.) Hadice Hatunun hatırasına saygı duyarak hiç bir kadınla evlenmedi. Ve bu yirmi yılın içinde Hazret-i Hadice'den üç oğlu ile dört te kızı oldu. İlk oğlunun adı Kasım'dı. Ve Peygamber (s.a.v.)'in künyesi onun adı ile Ebu Kasım'dır. İkinci oğlu Tahir'dir. Üçüncü oğlu Tayyib'ti. İlk kızının adı Zeynep, ikinci kızı. Rukiyye, üçüncüsü; Ümmü Gülsüm, dördüncü kızı; Fatıma idi. Kasım, Tahir ve Tayyib adındaki üç oğlu Vahiy gelmezden önce ölmüşlerdi. Ama kızları sağdı.

Hazret-i Peygamber Hadice Hatunun malı ile ganileşip Mekke halkına yiyecek üleştirirdi. Bütün Mekke kavmi O'nun ululuğuna ve güvenliliğine ikrarda bulunurdu. Bundan dolayı adını Muhammed'ül-Emin diye çağırırlardı. Her kimin emaneti varsa onun yanında bırakırdı. Her ne yerde bir kavga olsa o barıştırdı. Mekke halkı:

- Ebu Talib öldüğü vakit bize Muhammed'den başka kişi gerekmez! derlerdi.

Vakta ki Resûlullah otuz beş yaşına bastı, Kureyş'liler Kâbe evini yıkıp yeniden yapmayı dilediler. Hacer'ül-Esved'i yerine koymak dilediler. Bir çok kişi:

O taş, yerine biz koyalım! dedi(*) sonunda:

– O taş yerine Muhammed yerleştirsın! dediler.

* * *

Böylece Resulullah (s.a.v.) kendi eli ile Hacer-i Esved'i yerine koydu.

BEYTULLAH'IN (KABE-İ ŞERİFE'NİN) YENİDEN BİNA EDİLMESİ

Mübarek Kâbe'nin yeniden onarılmasının sebebi şudur ki onu İbrahim (A.S.)'dan beri kimse yenilememişti. Hazret-i İbrahim ve oğlu İsmail (a.s.)'lar onu iki dağın arasında yapmışlardı. Öyle ki, ne zaman sel bassa, Kabe'nin içine su dolardı! Mekke'nin uluları onu, güzel bir biçimde onarmayı her zaman dilerlerdi. Sel zararlarından kurtarmak isterlerdi. Ama Hak Teala'nın korkusundan bu işe, hiç kimse el uzatamazdı.

O zaman Kureys'in içinde:

- Haşimoğulları,
- Ümeyyeoğulları,
- Zührcoğulları,

– Mahzumoğulları! Gibi dört kabile vardı. Kabe'nin dört divarını onarmak için, işi taksim ettiler. Bütün Mekke kavmini dört bölüğe ayırdılar. Her birine;

– Her kabile mübarek evi kendileri adına yapsın, ve damını da Haşimoğulları ile Sehmoğullarına ısmarladılar:

– Bir kişi, bir yerini yıksın. Eğer Yüce Allah, ona belâ gönderirse bütün bir kabileye göndermesin! Dediler. Her kabile, böylece, ellerinde külünklerle geldiler. Uzakta durdular. Kimse iş yapıp çalışmağa başlamadı. Beşinci gün Mugiye oğlu Velid geldi. Mahzumoğulları'na:

– Ey Erenler! Madem ki bu tedbiri düşündünüz, onu tamam etmek gerektir. Yüce Yaradan herkesin içindekini bilir. Bu işte ne dilemekte olduğumuzu bilir! dedi.

(*) Çünkü her kabile, bu şerefi kendilerinin kazanmasını dilerdi. (M.F.G.)

Ona:

– Sen gün görmüş kişinin önce işe sen başla! dediler. O da eline külüngü aldı. Mahzumoğullarına söylediği yerden başladı. Sonra:

– Yarabbi, sen bilirsin ki, maksadımız evini tekrar onarmak ve. Hem çok sağlamlaştırmaktır! Diyerek külünkü vurdu. Bir köşesini yıktı. Bütün halk uzaktan bunu gördü. Velid yine aşağı indi. Oradaki kavm:

– Bu gece sabrederim! Eğer Velid'e gökten bir bela erişmezse, yarın tümünü yıkalım! dediler.

* * *

O geceyi Velid selametle geçirdi. Halk ertesi günü geldi. Her kişiye ayrılan yeri yıkağa başladılar. Yıka yıka duvar aşağıya kadar bir adam boyu kadar indirildi. Bir yeşil taş rast geldiler. Ne kadar külünk vurdularsa hiç tesir etmedi. Orası, evin temeli imiş ki Hak Teâlâ Kelâm-ı Kadimin'de:

"İbrahim ve İsmâil, kâbenin temellerini yükselttikleri zaman: (Bakara: 127)

Diye buyurur.

Duvarı yıkanlar, artık onun yıkılamayacağını anladılar. O yerden yukarıyı taşla örüp yukarı çıkardılar. Tam bir adam boyu yukarı çıkarılınca dört dıvarın taşının başlarını birbirine kenetlediler. Abdülmutilib'in yaptığı o eski kapıyı altınladılar. Yine kapı, yaptılar. Sonra Hacer'üt-Esved'i (siyahtaşı) yerine koymağa sıra geldi. Bu dört kabile Kureyş'lilerle kavga, gürültüye başladılar. O kabilelerden her bir başkan:

– Hacer Esved'i yerine ben koyacağım! Ta ki o şeref, o oguş bizim olsun! Dediler. Bundan sonra her kabilenin ulu kişileri Mescid-i Haram'a dizilip oturdular. Hepsi Hacer-i Esved'i önüne koymuştu. Her kabile kendilerine fahir ve meziyet verecek işlerini öğmeğe başladılar. Gelmiş, geçmiş atalarını öğdüler. Herbiri:

– Bizim atamız filan cenkte şöyle kahramanlık gösterdi. Hem biz söyleyiz, böyle faziletliyiz! Dediler. Bu sözler, bu öğünmeler hayli uzadı. Birkaç gün sonra gelip toplandılar. Bütün söyledikleri sözler

hep kendi faziletleriyle ilgiliydi ve söyleyip, söyleyip yine oradan giderlerdi. Biribirlerini yalanlarla, söğüşürlerdi. Kavgaları da gitgide büyüdü. Savaş haline erişti. Kureyş kavmi büyük bir cenk olacağından korku duyarlardı. Bir gün toplandılar. Mugiyre oğlu Velid:

– Arayerde kan çıkacak!. diye halkı kavgadan yasakladı. Ve:

– Sabredin! Şimdi Mescide kim en önce gelirse onu hakem dikiyim. Hepimiz de onun vereceği hükme ve karara başgeçelim! dedi. bunu oybirliğiyle kabul ettiler.

Onlar bu sözbirliğini ederken Peygamberimiz (s.a.v.) ıraktan göründü. Hepsî:

– İşte Muhammed Emin geliyor. Bize o hüküm versin! dediler.

Vakta ki Resûl (s.a.v.) oturdu. Kendisine bu olayı bildirdiler:

– Her ne hüküm verirsen o hükme baş egeceğiz ve uyacağız! dediler. O zaman Peygamberimiz (s.a.v.) omuzundan ridasını çıkardı. Onu yere yaydı. Kutsal Hacer-i Esved'i o ridasının üzerine koydu. Her dört kabileye de:

– Gelin, bu örtümü alın. Allah'ın evinin dıvarına iletin. Böylece onu hepiniz götürmüş olacaksınız!. Ve onurlanış ve bu şeref hepinize birlikte olur! Dedi. Kabilelerde bu işe çok sevindiler. Dört kabile halkı, taş omuz örtüsünün üzerinde olduğu halde götürdüler. Kabe duvarına kadar iletiler. Sonra:

– Şimdi bu taşı oradan alıp Allah'ın evinin köşesine koyacak? Dediler. Peygamberimiz (s.a.v.):

– Hepiniz bir ad üzerinde söz birliği edin. kutsal taşı alsın yerine koysun! diye buyurdu. Böylece o dört kabileye de Hacer-i Esved'i yerine getirme şerefine ermiş oldu. Hepsî:

– Bu kutsal taşı buraya getirme zahmetinden kurtarandan başka o kişi kim olabilir? dediler.

* * *

O zaman Hazret-i Resul (s.a.v.) mübarek eliyle Hacerü'l-Esved'i arka örtüsünün üstünden aldı. Önceki yerine yerleştirdi. Allah'ın Evi'nin yapısı tamamlandı. Ancak damı kaldı, onun için de ağaç gerektili. Ortada ne ağaç ne dülger vardı. Ansızın bir tüccar gemisi geldi.

İçi ağaçla doluydu. Gemi, cidde limanına geldi. Mekkeliler getirilen ağaçlardan satın aldılar. Ve bir Mısırlı dülger bulunuyordu. O ustadan Kâbe damının yapılmasını dilediler. O da damı yaptı, tamamladı.

* * *

Rivayet edildiğine göre, Habeş meliki Necaşi Şam'ın kuzeyinde, Antakya bölgesinde bir kilise yaptırmayı nezretmişti. Bundan dolayı bir emin kişi gönderdi. Ne kadar para harç edilecekse ve ne kadar ağaç gerekiyorsa, o ağaçlar iriden, ufaktan ne kadar olacaksa kestirdi, düzelttirdi. Ve bir geminin içine o ağaçları yükletti. Onu usta dülgerlerle yolladı. Başlarına da güvenilir bir kişi gönderdi. Bu kişi, dülger ne dilerse o akçeyi harcayacaktı. Ve:

– Bu eşyayı Şam'a iletiniz. Orada yüce bir kilise yaptırınız! Buyruğunu verdi.

Şam'da ağaç çok bulunuyordu. Lakin, Habeş Meliki o ağaçların kendi yurdunda süslenip nakışlanmasını istedi. Gemi Cidde'ye yaklaştığı vakit, İlahi Kaza yetişip gemi parçalandı. Bütün gemidekiler birer ağacın üstünde denizde kaldılar. Bir rüzgar çıktı. Bunları Cidde'ye attı. Kıyıya çıkıp kendilerini dışarı attılar. O ağaçlardan ne kaldıysa, onları deniz kıyısında topladılar.

Habeş melikinin güvendiği adam, gemi halkını topladı:

– Şimdi ne yapalım? dedi. Kimisi:

– Bu gemi melikimize yaramaz artık. Bir başka gemi kiralayalım. Bu ağaçları götürelim! dediler. Melikin adamı:

– Ben, padişahımızdan izin almayınca hiç bir şey yapamam! Biz burada bekleyelim. Padişaha mektup yazıp bildirelim. Her ne buyruk verirse onu yerine getirelim! dedi.

Mekkeliler, bu haberi alınca Ebu Talib Kureyş halkı ile Cidde yolunu tuttu. Gemi emininden o ağaçları değeri karşılığında istediler. Dülgerlere ne isterseniz verelim. Biz Kâbemizi onarmak istiyoruz! dediler. Zira orası ALLAH'ın Evi'dir!

O kişi de:

– Ben padişahımdan korkarım! Dedi. Sonra, emin bir gemi kirala-yıp padişaha bir adamla bildirdi. Kendi haberini de anlatarak:

– Oraya mı döneyim? Ya da Şam'a mı gideyim? Diye sordu. Mek-tubunun sonunda da Mekkelilerin dileklerini haber verdi.

– Onlar, bu ağaçları kabeyi onarmak için diliyorlar! dedi.

Necaşi de hemen bu soruya cevap vererek:

– Ben, o ağaçları Kâbe Evine bağışladım! Mekke'ye var ağaçları ilet. Dülgerlerin başında dur. O evi onart. Sendeki malı kullan, harç et! Buyruğunu yolladı.

O gemi Emmini, bu buyruğu alınca:

– Buyruğu duydum, ona baş eğiyorum diyerek Mekkeye geldi. Kabe'yi onardı. Sonra Habeş İline döndü.

NEBİ (S.A.V.) EFENDİMİZİN PEYGAMBER OLARAK GÖNDERİLMESİ

Vakta ki Peygamber Sallallahü Teâlâ ve Aleyhi Vesselemin öm-ründen kırk yıl tamam olunca, ona, Hak teala Cibril (a.s.)'ı gönderdi. O da kendisine Allah'ın emirlerini getirdi.

* * *

Başka bir rivayette şudur:

– Hazret-i Resûl (s.a.v.)'e vahiy indiği zaman mübarek yaşı, kırk üçtü.

Bir başkası ise:

– Peygamberimiz (s.a.v.)'e vahiy geldiği zaman yirmi yaşında bu-lunuyordu! diye rivayette bulunmuştur. Fakat o rivayet doğru değildir. Peygamberimiz (s.a.v.)'in kavlince:

– İnsanın ömrü kırk yılı geçmeyince akli kemal bulmaz!

Hazret-i Cebrail (a.s.) vahiy indirildiği zaman gelince Resûl (s.a.v.) türlü, türlü alâmetler görmeğe başladı. Ve Cebrail (a.s.) ona ulu ve heybetli bir görüntü ile görünürdü. Peygamber (s.a.v.) onun kim olduğunu bilmezdi. Rüyasında bilgilerdi. Gündüz olunca Mek-ke'ye yalnızca giderdi. Yolda giderken yeryüzünde taş ve kesik (kaya) ne varsa:

(ESSELAMÜ ALEYKE YA RESULALLAH)

diye seslenirdi. Ve Resûl (Aleyhissalâtu Vesselâm) o seslerden korkar, ürkerdi.

Kureyş kabilesinin ilinde bir gelenek vardı ki içlerinden birisi perhizkârlık ve dindarlık davasında bulunsa, Recep ayında Hira Dağı üstünde olan mağaraya çekilir, ibadetle vakit geçirir, uzlete çekilir, halkın arasına karışmazlardı. Bu gelenek, Haşimoğulları'nın ve diğer kabilelerin saygı duydukları bir gelenektir. Hira Dağı'nda bunların her birisi bir belirli yer tutmuştu. Orada birbirlerine yakın otururlar, komşuluk ederlerdi.

O yıl, Resul (s.a.v.) Hira Dağı'ndan indi. Ve Hazret-i Hadice (R. Anha)'ya geldi. Ona:

Deli olacağımdan korkuyorum! dedi. Hazret-i Hadice de:

– Niçin? Diye sordu. Peygamberimiz (s.a.v.) de:

– Gözümde delilik belirtileri görüyorum. Şöyle ki gündüz yolda giderken taştan, kayadan sesler işitiyorum. Geceleri ise rüyamda bana kendilerini gösteren kalabalık yaratıklar görmekteyim. Bir de: Başı gökte, ayağı yerde olan bir yaratık görüyorum ki ne olduğunu bilmiyorum. O şey benim yanıma yaklaşıyor, beni, tutmak diliyor! dedi. Hazret-i Hadice ona:

– Ey Muhammed! dedi. Gam yeme ki sana yapılan bu işaretlere benzer bir şey göreceksin olursan bana haber ver! Bunlar iyi işaretlerdir.

* * *

Bir gündü. Peygamber (s.a.v.) Hazret-i Hadice'yle evinde otururken söylediği şeyler gözünün önünde zuhur edince:

– İşte Hadice! kendilerini bana gösteren o yaratıkları şimdi de görüyorum. dedi. Hazret-i Hadice, Peygamber (s.a.v.)'in arkası yönünden geldi, onu kucakladı ve:

– Şimdi de görüyor musun? Dedi. Peygamberimiz (s.a.v.) de:

– Görüyorum! Dedi. Hazret-i Hadice başının örtüsünü açtı. Sordu:

– Yine görüyormusun?

O da:

– Yook! Görmüyorum!.. Dedi o zaman Hazret-i Hadice (R. Anha):

– Ya Muhammed!. Sana müjdeler olsun ki o görünen şeytan değildir. Melektir. Eğer şeytan olsaydı, benin saçıma hürmet duymazdı! Dedi.

Peygamber (s.a.v.)'in mübarek gönlünde ne zaman bir üzüntü, bir melallik olsa, Hıra Dağına çıkar, gezer, dolaşırdı. Gece olunca üzüntülü olarak geri evine dönerdi. Hazret-i Hadice de onu böyle hüznü görüncə kaygılanır, sıkıntı duyardı. Bu hali, Hak Teala'nın Vahiy gönderceği güne kadar devam etti. O gün de pazartesi günüydü. Bu rivayete göre o gün: Ramazan ayının onsekizinci günüydü:

* * *

Gelen haberlere göre şöyle rivayet edilmiştir:

– Rebiu'levvel ayının on ikinci günü idi. Ve Resûl-i Ekrem'in de doğduğu gündü. Kendisine aynı ay içinde peygamberlik geldi. Aynı günde, aynı ay içinde doğmuştu. Yine bir Pazartesi gününde, yine bu ayda Hakkın rahmetine erişti.

* * *

O Pazartesi günü Hak Teala, Cebrail (A.S)'ı gönderdi. Ona:

– Var, kendini Muhammed'e göster. Ve İKRA' sûresini ona oku.

Kur'an-ı Kerim'in tümünden ilk inen sûre, Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'e bu inen Sûre-i İkra' olmuştu.

Cebrâil (a.s.) gökten indi. Hıra dağında Peygamber (s.a.v.)'i buldu. Kendisini Hazret-i Resûl'e arzetti, bildirdi. Ve:

ESSELAMÜ ALEYKE YA RESULALLAH! dedi. Hazret-i Resûl (s.a.v.) korktu. Ayak üzerine durdu. Kendisine bir hal geldiğini sandı. Kendisini aşağıya atmak için bir dağ başına yürüdü.

Cebrail (a.s.) onu iki kanadı arasına aldı tuttu. Öyle ki kendisi ne öne, ne de arkaya gidebildi, Cebrail (a.s.):

– Ey Muhammed! Oku (İkra)! Dedi. Resûl (s.a.v.):

– Ne okuyayım?.. Ben okumak bilmem! Dedi. Cebrail (a.s.)'da:

"Çalab'ın (Allah'ın) adı ile (Kur'an'ı) oku. O Allah ki bütün her şeyi yarattı. Adem'i (İnsanı) uyuşmuş kanlardan yarattı. (Kur'anı.) Oku!. Senin Rabbin büyük bir kerem sahibidir. Çünkü O, kalemle yazıyı öğretti. İnsan'a, bilmediğini öğretti, (Bildirdi)(*) (Alâk: 1-4).

Deyip Hazret-i Muhammed (s.a.v.)'den elini çekti ve gözden kayboldu.

Peygamber (s.a.v.) titreyerek dağdan aşağı indi ve evine geldi. Bu sureyi kendi kendine okuyup dolanıyor ve titriyordu.

Cebrail (a.s.)'in heybetinden titriyordu. Vakta ki eve geldi. Hazret-i Hadice'ye:

– Bana uzaktan görünen o kişi şimdi yakınımda göründü! Dedi. Hazret-i Hadice:

– Sana, o, ne söyledi?.. Diye sordu. Hazret-i Resûl de:

– Bana: "- Sen peygambersin. Ben de Cebrail'im! Dedi. Ve benim üzerime bir süre okudu! Dedi ve o süreyi Hazret-i Hadice'ye okuyuverdi.

* * *

Hazret-i Hadice gelmiş-geçmiş peygamberlerin kitaplarından Cebrail (a.s.)'ın vasfını işitmişti. Peygamber (s.a.v.) üşüyüp, titremeye başlamıştı. Hatice hatun onun mübarek başını yastığa koydu. O da:

– Beni örtün dedi. Hazret-i Hadice de üstüne kaftan örttü. Peygamberimiz uykuya daldı.

Tarihi din-i İslâmın üçüncü cildi'nde şöyle denilir:

"– Hazreti Resûlullah biraz uyuduktan sonra olanı-biteni Hazret-i Hadice'ye anlattı. Dehşet içinde kaldığını ve kendisine kahinlik ârız olmasından korktuğunu söyledi.

(*) Vahyin, böylece başladığını İbn-i İshak Züheri'den, o da Urve'den, o da Aişe (R. An-ha'dan o da Hazret-i Fahri kainattan rivayet etmiştir. Ve şu yolda buyurmuştur:

"- Melek (Cebrail, (A. Selam), gözümünden kayboldu. Ama heybet ve korkunçluğu üzerimden kaybolmadı."

Hazret-i Hadice Fahr-i Kainat Efendimizin, hiç bir zaman yalancılık ettiğini bilmediği için:

– Haşâ ki sana cin zarar vere! Yada sana kahinlik gele!. Sen hiç endişelenme. Yüce Rabbin sana hayırdan başka muamele buyurmaz. Sen ki konuğa ikram edensin. Dosdoğruyu söylersin. Emâneti ehline eda, insanlara felâket ve musibet zamanında yardım eder, öksüzü korursun. Gariplere iyilik eder, halkı kendinden hoşnut eylersin. Müjde olsun sana! Hadice'nin nefsi kabze-i teshirinde olan kutsal Zat'a yemin ederim ki, sen bu ümmetin peygamberi olsan gerektir! diye kendisine teselli verdi.

Beni deli sanacaklar. Korkusuna düştüm. Bu endişe ile kendimi yüksek dağdan aşağı atmak niyetiyle mağaradan çıktım. Yolun yarısına geldiğimde, gökyüzünden bir nidâ işittim. Bana:

"– Ya Muhammed! Sen Allah'ın Hak Resûlüsün ve ben Cebrâilim!" diyordu. Başımı yukarı kaldırdım. Meleği insan kılığında gördüm. Ne tarafa baksam onu görüyordum. Bu hal akşama kadar böyle sürdü. Geri dönüşüm gecikmekle Hadice endişeye düştüğünden beni aratmak için edrafa adamlar salmışlar. Gelip beni bulduklarında, o kişi gözümünden kayboldu. (*Tarihi İslam-Mahmud Es'ad efendi.*)

Nasranî'lerin büyük bir kâhini vardı. Adı:

– Nevfel oğlu Varaka idi. Bilgindi. Birçok kitap okumuştı. Tevrat'ı ve İncil'i bilirdi.

– Ahir Zaman Peygamberi'nin geleceği vaktin yakın olduğunu da bilirdi. Hazret-i Hadice Nevfel oğlu Varaka'ya gitti. Ve ona:

– Kitaplarda, hiç bir yerde Cebrail adını işittin mi?.. Onu bilir misin? Diye sordu. Varaka da:

Niçin soruyorsun? Dedi. Hazret-i Hadice de Resul (s.a.v.)'in hikayesini anlattı. Varaka da:

– Cebrail, Allahü Teâlâ ulu bir meleğidir. Peygamberlere elçilik ile gelir. Hazret-i Musa'ya ve İsa'ya geldi!. Dedi. Eğer haberlerin doğru çıkarsa bu, o Muhammed'dir ki arabların içinde zâhir olacaktır. Onun haberleri kitaplarda vardır!. Dedi. Sonra:

– Ey Hadice, Cebrail Muhammed'e hiçbir şeyi emretmiş mi? Diye sordu. Hazret-i Hadice de:

– Cebrail ona: "- Halkı Allah Teâlâ'ya davet eyle, demiş!" diyerek o sureyi okuyu verdi. Varaka da:(*)

– Eğer, o, halkı Allah Teâlâ'ya davet et! Diye emrolundu ise buna inanarak ilkönce onun davetine ben koşacağım! Ve çok zamandır, ben, bu haberi bekleyip umuyordum! dedi.

Bundan sonra Hazret-i Hadice evine döndü, geldi. Peygamber (s.a.v.) uyumaktaydı. Yine Cebrail (a.s.) şu sûreyi getirdi:

"– 1- Ey örtüye bürünen Muhammed!. 2- Kalk. Halkını Allah'ın azabı ile korkut. (İman etmedikleri takdirde başlarına gelecekleri haber ver. 3- Rabbini yücelt. 4- Giysilerini her zaman temiz tut. 5- Azaba vesile olan şeylerden sakın. 6- Yaptığın iyiliği çok görerek başa kakma. 7- Rabbinin rızasına sabır göster." (Müddesir: 1-7)

Hak Teala, bu âyetlerde peygamberliği, namazı, dini inançları bilerek yerine getirmeyi, temizliği, cömertliği ve iyi huy ile huylanmayı ve din yolunda halkın zahmetine sabrı ve peygamberlik görevlerini öğretti.

Peygamber (s.a.v.) kalktı. Hazret-i Hadice kendisine:

– Ey Kasımın babası!. Niçin uyumadın? Diye sordu. O da:

– Ey Hadice!. Benim için uyumak ve dinlenmek geçti. Cebrail (a.s.) yine geldi. Bana:

– Allah'ın buyruğunu halka iletir. Namaz kıl, ibadet eyle!. diye buyurdu.

Bu haberi işiten Hazret-i Hadice sevindi, Şâd oldu. Sordu:

– Ey Allah'ın Resûlü!.. Sana, o, ne buyurdu?

– Bana: Risaletini halka bildir. Onları hakka davet et! Ama kimi davet edeyim?.. Bana kim inanır!

Hazret-i Hadice "– Bütün o halklardan önce, ey Allah'ın Resûlü! bana Allah'ın hak olan dinini telkin eyle. Çünkü ben sana inanırım! dedi.

(*) Varaka, Hazret-i Hadice'nin amcası oğluydu. O vakit yaşlanmıştı. Gözlerine perde gerilmişti. Tevrat'ı ve İncil'i ezberden bilirdi. (M.F.G.)

Peygamber (a.s.) da onun bu sözü ile sevindi, şâd oldu. Sonra, Hazret-i Hadice'ye İslâm'ı arzetti. Hazret-i Hadice de ilk müslümanlığı kabul eden oldu.

Cebrâil (a.s.) de orada hazır bulunuyordu. Peygamber (s.a.v.)'e:

– Su getir!. Sana abdest ve mesh yapmayı öğreteyim! Allah'a nasıl tapılması gerekiyor, onu bil! Dedi. Hazret-i Peygamber su getirdi. Cebrail ona abdest almayı ve namazın sıfatlarını öğretti.

Bundan sonra, Cebrail (a.s.) imam oldu. Onun ardında peygamber ve peygamberin ardında da Hadice iki rekat namaz kıldılar. Ali Bin Ebu Talib, (R.A) geldi. O vakit kendisi yedi yaşındaydı. Kimileri:

* * *

– Dokuz yaşındaydı, kimileri de onundaydı!. Derler ama haberlerin çoğu ve doğrusu yedi yaşında olduğu üzerindedir.

* * *

Hazret-i Ali, Peygamberimiz (s.a.v.)'i, önlerinde tapacak bir şey bulunmadığı halde secdeye kapandıklarını görünce:

– Ya Muhammed! Kime tapıyorsunuz? Diye sordu. Peygamber (s.a.v.)'de:

– Hak Teala hazretlerine tapıyorum! Ve ben Peygamber'im. Cebrail, bana:

– Ya Muhammed. Allah tealaya tap! Halkı da Hak teala'ya davet eyle! dedi. Eğer sen de bu dine inanırsan, puta tapmaktan ve küfürden kurtulursun! dedi. Hazret-i Ali (Allah onun yüzünü Kerim kılsın):

– Ben, bu işi babam Ebu Talib'e sormayınca, yapamam! Dedi. Dışarı çıktı. Peygamber (s.a.v.):

– Ya Ali, sen bu sözlerimi kimseye açıklama. Kendinde sakla! Ebû Talib'den başka kimseye söyleme! diye buyurdu.

Hazret-i Ali (Allah onun yüzünü Kerim kılsın) kapıdan dışarı çıktı, hemen geri döndü:

– Ya Muhammed!. Dedi. Hak Teala seni yaratırken Ebu Talib'e danışmadı ki!. Benim, Allah'a tapmam için Ebu Talib'e danışmama ne gerek var? Sana buyurulan bu dini bana açıkla!. Dedi. Resûl (s.a.v.)

de Hazret-i Ali'ye dinini açıkladı. Hazret-i Ali (R. Anh) da kabul eyledi. Öğle namazını Peygamber (s.a.v.) ile birlikte kıldı. Ve bu olayı gizledi.

O gün ve o gece, Sallallahu Aleyhi Vesellem Efendimiz:

– Ben bu sözü kime açıklayayım? Bu sırrı kimin katında söyleyeyim?.. Her kime söylesem:

"– Sen deli oldun! Deyip sözüme inanmazlar!" derdi.

EBU BEKİR SİDDİK (R.A)'IN İSLAM'I KABULÜ

O sadakat sahibi Ebu Bekir Sıddık (r.a.) İslâm oluşunun haberi şöyledir:

Önceden beri, Hazret-i Ebu Bekir ile Allah'ın Resulü arasında dostluk vardı. Hazret-i Ebu Bekir Kureyş kabilesi içinde itibarlı, saygın, ulu ve güvenilir bir kişi idi. Çok malı vardı. Ne zaman Harem'de otursa halktan çok kişi karşısına geçer, onun sözlerini dinlerdi. Kendi işlerini onunla konuşur, danışırlardı. Hazret-i Ebu Bekir'in Mescid'de dairesi, Ebutalib, Ebu Cehil ve Velid bin Mugiyre'nin dairesinden çoktu. Mekke ehlinde her kimse önce Kabe'yi tavaf eder, sonra gelir, Hazret-i Ebu Bekir'le sohbetle bulunurlardı. Ve Hazret-i Resûlullah (s.a.v.) Harem'e gelince Hazret-i Ebû Bekir'in dairesini diler, orada otururdu. Ve Hazret-i Ebu Bekir de, Peygamberimiz (s.a.v.)'in evine uğrar ve varırdı. Ebû Bekir (R.A) ile baş başa kaldıkları zaman Peygamber-i Âlizişan Efendimize:

– Ey Muhammed! Derdi. Bu putlara niçin secde etmezsiniz? Bak, bütün halk onlara secde edip duruyorlar.

Sonra, Resûl (s.a.v.) de ona şu cevabı verirdi:

– İnsan yapısı olan puta secde etmeğe gönlüm razı olmaz ki!. Onun bana ne faydası, ne de ziyanı olduğunu gördüm ve bildim. Beni Hak Teâlâ yaratmıştır ve rızığımızı, O kereminden verir.

Hazret-i Ebû Bekir (R.A) ta:

– Gerçek söylüyorsun, Ya Muhammed! Derdi.

– Benim de hatırımdan bu sorular geçiyordu. Bu dinin ne din ol-

duğunu bilmezdim. Biz bundan gafiliz. Atalarımız da bunca yıl bu dinde kalıp durmuşlardır.

* * *

Hazret-i Ali (Allah ondan razı olsun) Muhammed (s.a.v.)'in dinini kabul ettiği gün Cebrail (a.s.)'in ardında namaz kıldıktan sonra Cebrail (a.s.) geri dönmüştü. Hal şuydu ki Hazret-i Ali'yi Ebu Talib'den alıp besleyen, büyüten peygamberimiz (s.a.v.) olmuştu. Hazret-i Ali, Hazret-i Hatice'nin evinde birlikte otururdu. Bir de Peygamber Aleyhis-sallahü Vesselam'a nübüvvet gelmeden birkaç yıl önceleri Mekke'de kıtlık olmuştu. Ebu Talib'in ev halkı çoktu. Mali serveti kıtlık yılında harcanmış gitmişti. Ve, o, fakir olmuştu. Hazret-i Resulullah, Hadice (R. Anha)'nın malı ile çok nimetlere kavuşmuştu. Bütün Haşimoğullarının içinde Allah'ın Resûlü'nden ve amcası Hazret-i Abbas'tan zengin kimse yoktu.

Hazret-i Resûlullah (s.a.v.) o kıtlıkta amcası Hazret-i Abbas'a dedi ki:

– Ey Amca! Kardeşin Ebu Talib, çoluk-çocuğunun fazlalığından darlığa düşmüştür. Ve çok fakirleşmiştir. Hak Teala bize ihsanda bulundu, genişlik verdi. Gel, varalım. Ebu Talib'in oğullarından birisini sen al. birisininide ben alayım. Ta ki Ebû Talib'in üzerinden ağırlıkları kalksın!

Hazret Abbas'la Peygamberimiz (s.a.v.) Ebu Talib'e geldiler. Bu sözü söylediler. Ebu Talib, bütün çocukların arasında en çok Akiyl'i severdi:

– Bana Akiyl'i bırakın. Ötekilerin hangisini isterseniz götürün! dedi.

Peygamberimiz (s.a.v.) Hazret-i Ali'yi aldı. Hazret-i Abbas (R. Anh) da Hazret-i Cafer'i aldı.

* * *

Böylece, Hazret-i Resulullah'a ilk önce Hadice (R. Anha), çocuklardan Hazret-i Ali, büyük kişilerden de Hazret-i Ebu Bekir (R. Anh) inandı.

İmdi, Hazreti Ebu Bekir'in İslâm oluşu olayı şöyledir:

– Hazret-i Cebrail (A.S.) gelip namazı öğrettiği gün, Peygamberi-

miz (s.a.v.) ile Hazret-i Hadice ve Hazret-i Ali birlikte namaz kılmışlardı. Cebrâil (A.S.):

– Ya Muhammed!. Halkı dinine çağır! demişti. Peygamber (s.a.v.), o gün, o gece:

– Bu sırrı kime açayım? Diye düşündü. Gönlü Hazret-i Ebu Bekir'e meyletti. Ve:

– O yaşlı kişidir. Benimle dosttur. Aklı, ergindir. Ona danışayım. Ta ki fikrini alayım. Dinimi açıklayalım? Bunu kime söylememi maslahat görür?.. Dedi. Ama, Hazret-i Ebu Bekir'in onu tez kabul edeceğini bilemedi. Hazret-i Ebu Bekir de o gece hiç uyumadı. Çok endişeydi. Ve:

– Bu puta tapmak hiç iyi din değildir. Biz ise o dine taparız. Bu putlardan hiçbir zaman ne fayda, ne de zarar gelmez. Hak teâlâ yerleri ve gökleri yaratmıştır. Elbette O, bu halkın kendisinden başka şeye tapmalarını beğenmez ve kabul etmez. Keşke, beni Hak Din'e ve Hak Yol'a kılavuzlayan birisi olsaydı. Ben bu sözlerimi bilmem ki kime söyleyeyim? Düşüncesi gönlüne düştü. Ve:

– Ebu Talib'in kardeşi oğlu Muhammed ergin ve akıllı bir kişidir. Benimle dostur, sırdaştır. Güvenilir kişidir. Puta tapmak dinini benim sevmediğim gibi o da sevmez. Ve hiç bir zaman puta tapmamıştır. Ben yarın onun evine varayım. Bu sırrı ona açıklayıp danışayım. Bana Hak Yolu'nu gösterebilirsin! dedi.

* * *

Vakta ki sabah oldu, Peygamber (A.S) kalktı, Hazret-i Ebu Bekir'in evine gitmek üzere yola çıktı. Hazret-i Ebu Bekir de peygamberimizin evine gitmek üzere yola koyuldu. Yolda ikisi de birbirlerine rast geldiler. Birbirlerine sarıldılar. Resûl (s.a.v.):

– Ya Ebu Bekir! Dedi. Ben sizin evinize bir meseleyi konuşmak için gidiyordum! Dedi. Hazret-i Ebu Bekir de:

– Ben de sizin evinize konuşmak için gidiyordum! Dedi. Sen, senin hikayeni bana anlat. Benimki uzundur! dedi.

Allah'ın Resulü (s.a.v.) de:

– Bana Cebrâil (a.s.) geldi. Kendisini bildirdi. Bana Hak Teâlâ'dan haber getirdi. Ve:

– Bütün halkı, Hakk'a davet et! Ta ki Hakk'ın birliğini tasdik etsinler! Ve senin peygamberliğine inansınlar! Puta tapmaktan el çeksinler. Ben sana bu sözü ve bu dini bildirmeğe geliyordum! dedi.

Hazret-i Ebu Bekir de:

– Ey Muhammed! Dedi. Herkesten önce bu senin dinine beni çağır ki ben dün gece bu düşüncelerle uyuyamadım. Bu gün de bu maksat için kalktım. Senin yakınına bu iş için geliyorum. Benim seninle bundan başka sözüm yoktur. Önce bana dinini bildir ki seni tasdik edeyim! dedi.

Peygamber (s.a.v.) de, hemen o yerde Hazret-i Ebu Bekir'e İslâm Dinini arzetti. Hazret-i Ebubekir de inandı, kabul etti. Ve böylece, Hazret-i Peygamber (s.a.v.) Ebubekirin müslüman olmasına sevindiği kadar hiç kimsenin İslâm olmasına sevinmedi.(*)

Kitâb-ül Garib-ül Hadis'te Sülâme oğlu Abdülkasım Hazret-i Peygamber (s.a.v.) den şu hadisi rivayet etmiştir.

"– Her kime, ben müslümanlığı arzettiğimde, çok kişi çkındı, dilini uzattı. Ancak, söylediğim vakitte Ebû Bekir dilini dolandırmadı."

Bir rivayete göre;

– Zeyd bin Harise ki Resûl (s.a.v.)'in kölesiydi. Ebubekir (R.A)'tan önce müslüman olmuştu!. denilirse de bu rivayetin aslı yoktur. Haber verenlerin hepsi ve müslümanlar, bu rivâyetin aksini söylediler "– Erkeklerden Hazret-i Ebubekir müslüman oldu, ondan sonra Harise oğlu Zeyd müslüman oldu ki Peygamberimizin kölesiydi!" derler.

Harise'den sonra da, Peygamber (s.a.v.)'in şairi Hassân bin Sâbit müslüman olmuştur. Hazret-i Hassan, Hazret-i Ebubekir'in şanından nice beyitler söyleyerek onu öğmüştür. Ve Ebû Bekir'in müslüman oluşu hakkında:

(*) Ebu Bekir (R. Anh) Haretleri Teymoğulları Kabilesinden. İlk adı Abdül Lat (Lat'ın kulu) u idi. İslam Dini'ne girdiği zaman Peygamber (a.s.) tarafından adı Abdullah (Allah'ın kulu) adına çevrilmiştir. Babasının adı. Ebu Kuhâfe Osmandır. O da, Amir'in, o da Kaâbın o da Sa'd'ın, o da Teym'in, Teym deMürre bin Ka'b'ın oğludur. Annesi de: Ka'b oğlu, Müre oğlu, Teymoğlu Sa'd oğlu, Ka'b oğlu Amr'ın kızı Sahr kızı Ümmül Hayr'dır.

"– Hazret-i Ebû Bekir bütün halktan önce islamlığı kabul eden-dir!.. demiştir.

ŞİİR

Bir itimad edecek, dinde kardeş istersen,
Var imdi onaki Ebû Bekr gör ne kıldı şehâ!.

*

Halâyıkın Bey'i, hem müttekisi, adl atası,
Nebi halifesi, etti hilâfetine vefâ!

* * *

Dininde odur, ikinci yanında meşhedi hem,
Halâyık içre hem imân getirdi, uydı O'na!
Bütün haberlerde şöyle denilmiştir ki:

–Ebubekir (R.A) müslüman olduğunu gizlerdi. Ama Mescid'deki odasına her hangi kişi gelse, otursa Ebubekir (R.A) onlara müslümanlık açıklardı. Ve o kişilere İslâm olmalarını söylerdi. Müslümanlığa çağırıda bulunurdu. Sonra, onlar Ebübekir'in bu davetine uyunca o da onları alır, Peygamber'in huzuruna getirirdi. Onlar da Peygamber (s.a.v.)'i tasdik ederlerdi. Ebubekir (R.A)'ın sözüne inanıp müslüman olanlar şu kişilerdi ve şu sıradaydılar:

- 1- Hazret-i Osman Bin Affân,
- 2- Sonra Abdurrahman bin Avf,
- 3- Sonra Talha Bin Abdullah,

4- Sonra Saad İbni Ebi Vakkas (Rıdvanullahı aleyhim ecmain) tâ..
Otuz beş kişiye kadar müslüman oldular. Ve dinlerini gizlediler. Mes-cidi Haramda, onlar, namaz kılmazlardı. Ne Muhammed (s.a.v.), ne de o müslüman olanlar namazlarını evlerinde kılarlardı.

Bu işi Ebu Talib duydu. Peygamber (s.a.v.)'e:

– Bu nasıl dindir ki getirmiş bulunuyorsun. Dedi. Resûlullah (s.a.v.) de olanı biteni anlattı. Ve Ebu Talib'i de müslümanlığa çağırıldı. Ebu Talib de:

– Ben, kendi dinimden ve atalarımın dininden dönemem. Eğer sa-na Yaradan bir iş buyurdu ise onu işle. Ben de seni koruyayım. Ta ki sana hiç kimse zahmet vermesin! dedi.

Bir gündü. Ebu Talib, oğlu Hazret-i Ali'yi namaz kılariken gördü. Ona:

– Bu nedir? Diye sorunca Hazret-i Ali:

– Allah'ın Resûlü Muhammed, beni bu dine davet etti. Ve yüce Allah'tan ona:

– Halkı bu dine çağır! Diye buyruk geldi. Ben de onu tastik ettim! dedi. O zaman babası Ebu Talib:

– Bu dini eğer Muhammed dedi ise onu gizle. Muhammed hiç bir zaman yalan söylemez. Ve hem de söylemedi! dedi.

* * *

Bu otuz kişi müslümanlıklarını gizlerlerdi. Ama, kimi vakit Ku-reyş'liler, Mekke mescidinde:

"– Muhammed, bir din getirdi ki "Ben Allah'ın Peygamberiyim. Bana yüce yaradan'dan, halkı bu dine davet edeyim diye haber gelmiştir!" diyor diye söyleşir dururlardı.

"– Bir bölük topluluk O'nu tasdik ettiler. Ve onunla gizli namaz kılıyor!" dediler.

Ebû Cehil bin Hişam (Lânetullâhi aleyh) dedi ki:

– Eğer Muhammed'i tastik edeni bilsem, onun başını yılan başı gibi ezerim. Ve eğer Muhammed'i Hubel Lât'dan başkasına secde ettiğini görsem başına bir taş vururum ki beyni burnundan akar! dedi.

Haşim oğullarının başkanı Ebû Talib idi. Mahzun oğullarının ise Ebu Cehil'di. Adıyyoğullarıniki de Hazret-i Ömer'di. Hazret-i Ömer başkanlıkta Ebu Cehl'in ortağı idi.

Haşimoğullarının başkanlığı Ebu Talib'den sonra Hz. Abbas'a geçti. Abbas (R. Anh) Peygamberimiz (s.a.v.)'i severdi. Ama, bütün Haşimoğulları arasında peygamberimiz Aleyhisselâtü Vesselam'ı en çok inciten amcası Ebu Leheb'di. Vakta ki Hazret-i Ömer Müslüman oldu, müslümanların sayısı Ömer'le birlikte kırk kişi olmuştu. İşte Ömer'in müslümanlığından sonra, müslümanlık açığa vuruldu. Peygamberimiz (s.a.v.) mescide geldi, namaz kıldı. Kabeyi, korkusuzca, ziyaret etti. Kafirlerden, hiç kimse söz söylemez olmuştu.

HATTAB OĞLU ÖMER (R.A.)İN MÜSLÜMAN OLUŞU

Sevablar işleyici Hattab oğlu Ömer (r.a.)ın müslüman olması da şöyledir:

- Peygamber (s.a.v.)e otuz dokuz kişi inanıp müslüman olmuştu. Bu otuz dokuz kişi Kabe-i Muazzama'da namaz kılmak dilediler. Fakat Kureyş halkının ezâ ve cefasından kılamadılar. O vakit Resûl (s.a.v.) dua edip:

- Yâ ilahi! Diye yakardı. Müslümanlığı şu iki kişiden en sevdiğin biri ile açıkla ki birisi Hattab oğlu Ömer, birisi de Hişâm oğlu Ebû Cehil'dir!.. Dedi. Böylece Peygamber (s.a.v.)in bu duası Hazret-i Ömer hakkında kabul edildi.

* * *

Hazret-i Ömer'in bir kızkardeşi vardı. Abdullah oğlu Talha'nın hatunuydu. Hazret-i Ömer, bir gün bu hatunun evinin önünden geçiyordu. Kızkardeşinin Kur'an okuduğunu duydu. Onun sesini duyunca evden içeri girdi. Ona:

- Bu okuduğun nedir?. Diye sordu. Sonra:

- Meğer, sende bu Muhammed'in dinine mi girdin? Diye kükredi. Kızkardeşi:

- O, Allah'ın hak resûludur! Diye cevap verdi.

Ömer de:

- Yazıpta okuduğunu bana getir, o nedir göreyim!. Dedi. Kızkardeşi:

- Sen mırdarsın. Senin elinin ona dokunması gerekmez!. Dedi. Senin elin ona dokunamaz.

Hazret-i Ömer de:

- Pâk olmam için ne yapmam gerekse? Yapayım sonra onu tutayım?. Dedi. Kızkardeşi de:

- Baştan' ayağa kadar bedenini yıkaman gerek! Dedi. Hazret-i Ömer de boy abdesti aldı. Kızkardeşi ona Mushafı verdi. Hazret-i Ömer de orada şu âyetlerin yazılmış olduğunu gördü:

"1- Tâhâ.

2- Ey habibim! Biz sana Kur'an'ı sıkıntı çekesin diye indirmedik. 3- Ancak. Allah'tan korkanlara bir öğüt olsun diye, 4- Yeri ve yüce gökleri yaratanın yavaş yavaş indirdiği bir (Kitap) olmak üzere indirdik." (Tâ-hâ: 1-2-3,4)

Hazret-i Ömer bu dört ayeti okuduktan sonra 5- ve 6- ayetleri de sonuna kadar şöyle okudu:

"5- Esirgeyici Allah Arşı istilâ etti.

6- Göklerde ve yerde, bu ikisinin arasında ve yaş toprağın altında her ne varsa O'nundur." (Tâ-hâ: 5-6)

- Eğer böyle ise, meğer bizim dinimiz!. Bir hiçmiş! O mâbud diye taptığımız da hiçmiş. Dedi. Sonra:

- Muhammed nerede?. Diye sordu. Kızkardeşi Fatıma:

- Eğer yaramaz sözler söylemeyecek olursan, seni ona götürüyüm! Dedi. Hazret-i Ömer de:

- Hiç bir şey söylemem!. Dedi Ömer'in kızkardeşi de onu, Hadice (r.a.)'ın Evine götürdü. Hazret-i Ömer içeri girdi. Allah'ın Resûlü, Ömer'e:

- Ne için geldin?.. Diye sordu. O da:

- Senin dinine girmeğe geldim yâ Muhammed! Dedi. Peygamberimiz (s.a.v.):

- Allah'a hamdolsun ki benim duamı senin hakkında kabul buyurdu. Ebû Cehil hakkında kabul buyurmadı! dedi.

Hazret-i Ömer'in Müslüman oluşu hakkında Medinelilerin, daha etraflı şu rivayeti vardır. Kıssası enbiyâ'da yazılmıştır, ki şöyledir:

Ömerin Künyesi: Ebû Hafs. Babası: Kâab oğlu Adiyy, onun oğlu Kart, onun oğlu Abdullah, onun oğlu Ribâh, onun oğlu Abduluzâ, onun oğlu Nufeyl, onun oğlu Hattab. Hazret-i Ömer bu Hattab'ın oğludur. Peygamberimizin soyu ile Kaab'da birleşir. Annesi Mahzumogulların'dan Hanteme'dir ki, o da Mugiyre oğlu Haşim'in kızıdır. Ebû Cehil'in amca kızı, ve bir rivayete göre de hemşiresidir. Hazret-i Ömer Fil vak'asından on üç yıl sonra ve Hicret-i Nebeviye'den 40 yıl

önce Dünyaya geldi. Câhiliye çağında Kureyş'in ileri gelenlerindendi. Elçilik onun ödevi olduğu gibi, hasımlarının ileri gelenlerine de cevap veren o idi. Önceleri Hazret-i Peygamberin şiddetli hasımlarındandı. Erkeklerin içinde kırkinci olarak İslâm'a geldi. Müslüman'ların da yüzü suyu oldu.

Hazret-i Ömer'in İslâm oluşu hakkında Medinelilerce şu geniş rivayet vardır.

Medine rivâyetçileri şöyle demişlerdir:

"- Allah'ın Arslanı diye anılan Hazret-i Hamza'nın Müslüman olmasından sonra Kureyş'in uluları toplanmış, konuşmalar yapmışlardı. Bunlar:

- Muhammediler gittikçe çoğalıyor, bu işin sonu kötü görünüyor. Buna, vaktiyle bir çare düşünülmelidir! dediler. Her biri ayrı ayrı düşüncelerini söylediler. Ebu Cehil de:

- Muhammed'i öldürmekten başka bir çare, bir yol yoktur. Bu, kimin elinden gelirse ona şu kadar deve, şu kadar da akçe veririm!. dedi!. Hattab Oğlu Ömer de yerinden kalktı. "- Bu işi, Hattab oğlu'ndan başka yapacak kimse yoktur!" dedi. O mecliste bulunanlar Ömeri alkışladılar:

- Haydi Hattaboğlu, göreyim seni!. dediler. Ömer de hemen kılıncını kuşanıp dışarı çıktı. Yolda Nuaym Bin Abdullah'a rastladı. Nuaym, onun kılıncı belinde, hiddetli, hiddetli gittiğini görünce:

- Yâ Ömer!. Nereye böyle?. Diye sordu. O da:

- Arab milletinin arasına ayrılık düşüren Muhammed'in vücudunu dünyadan kaldırmağa gidiyorum!" diye cevap verdi. Nuaym:

- Yâ Ömer. Zor işe atılmışsın! Muhammed'in Ashabı, onun başucundan ayrılmıyor. Bu işte zafer bulman güçtür. Haydi, diyelim ki bu işte başarı kazandın! Sonra sen Abdülmuttalib oğulları'nın elinden kurtulamazsın! dedi. Ömer, bu sözden kızdı:

- Öyleyse sen de Muhammedi'lere mensupsin! Önce senin işini bitireyim! dedi. Ve kılıncına el attı. Nuaym:

- Yâ Ömer!. dedi. Sen beni bırak!. Kızkardeşin Fatma ile kocası Said Bin Zeyd'e bak. Çünkü, ikisi de Muhammedi'lere mensup:

Ömer, onların İslâm oluşuna inanmadı. Nuaym:

- Eğer inanmazsan, git, araştı, anlarsın! dedi.

Ömerin bu hareketi, gerçekten, kendisince çok tehlikeliydi. Çünkü, giriştiği bu işi becerecek olursa, hemen din dâvâsı bir yanda kalacak, ve Arab geleneğine göre büyük öldürülmeler meydana gelecektir. Bu işin sonunda da, değil yalnız Hattab Oğlu Ömer, bütün soylu kişiler telef olacaktı.

Lâkin Ömer, kendi düüncesinde ve azminde ısrarlı ve bahadır bir kişi olduğundan, böyle fedâkârlık yolunda kendisini ortaya attı. Fakat, kızkardeşi Fatimenin ve onun kocası Said'in İslâm oluşu kendisine merak olmuştu. Hemen Fatımanın evine gitti. Meğer, bu sırada (Tâhâ) sûre-i şerifesi nâzil olduğu için Said ile Fatıma o sûreyi bir sahife'nin üstüne yazdırmışlar, Ashab-ı Kiram'dan Habbab Bin Eret'i evlerine getirmişler. O sûreyi öğreniyorlardı. Ömer O evin, köşe başında dolaşırken onların Kur'an okuyuşlarını işitti ve hemen sokak kapısını şiddetle çaldı. Said ve Fatıma, Ömer'i kılıç belinde ve kızgın bir şekilde kapısını şiddetle çaldı. Said ve Fatıma, Ömer'i kılıç belinde ve kızgın bir şekilde halde görünce, telâşlandılar, Kur'an sahifesini sakladılar. Ve öğretmenleri Habbab'ı bir köşeye gizlediler. Ömer de açılan kapıdan içeri girdi. Ve onlara:

- Okuduğunuz nedir?. diye sordu. Saîd:

- Hayır, bir şey yok! diyerek telaşlı cevap verdi. Ömer kızdı:

- İşittiğimiz, demek ki, doğruymuş! Siz de Muhammed'in büyüüne kapılmışsınız! diyerek, Said'in yakasından tuttu. Onu yere çarptı. Fatıma, kocasını kurtarmak isterken Ömer onun da yüzüne bir tokat savurdu. Fatıma'nın yüzü, hemen kanamağa başladı. Ömer, kızkardeşinin yüzünden kan fışkırdığını görünce kendisine bir pişmanlık geldi. Bundan ötürü hiddeti azaldı.

Fatıma, her nekad al kana bulandı ve canı yandı ise de dini gayreti uyandı. Ve Allah'a dayanarak:

- Ey Ömer!. dedi. Niçin Allah'tan utanmazsın?. Mucizelerle gönderdiği Peygambere inanmazsın? İşte, benim kocam ve ben İslâm olmak şerefini kazandık Sen, başımızı kessen de bundan dönmeyiz! deyiverdi. Ve:

- Şehadet ederim ki Allah'tan başka Allah yoktur ve Muhammed Onun kulu ve Resûlüdür!. diyerek şehadet getirdi.

Ömer, ne yapacağını şaşırды. Hemen yere oturdu. Onlara:

- Hele şu okuduğunuz sahifeyi bana çıkarınız!. dedi. ve yumuşaklık gösterdi. Fatıma da o sahifeyi getirdi. -Bir rivayete göre: "- O sahifeyi yırtarsın!" diyerek göstermek istemedi. Ömer: "-Yırtmam!." diye söz verince sahifeyi uzattı. Ömer'e verdi. Ömer yazıyı ve okumayı bilirdi. Tâ-hâ sûresini okumaya başladı.

Kur'an-ı Kerim'in açık belâgati ve mânâları, tatlılık ve güzelliği Ömer'in kalbine büyük bir tesir yaptı. Yukardan aşağı okudu. Altıncı Âyet-i Kerime'ye geldi. Ki anlamı şuydu:

- Göklerde ve yeryüzünde ve bunların arasında ve toprağın altında olan şeyler hep O'undur. (Allah Teâlâ Hazretlerindir.)

* * *

Ömer, bu Âyet-i Kerime'yi düşündü. Derin bir fikre daldı. Kızkardeşi Fatıma'ya döndü:

- Ey Fatıma!. dedi. Bu kadar yaratılanlar, hep sizin Allah'ınızın mıdır? Diye sordu. O da:

- Evet! öyle!. Şüphemi var? Diye cevap verdi. Ömer de:

"- Ey Fatıma!. Bizim ise 1500 kadar putumuz var. Hem de baştan başa süslü, mükellef. Ama, bu yeryüzünde hiç birisinin bir kırat mülkü yok!" diyerek şaşkınlık içinde kaldı. Tereddüde düştü. O anda Hak Dinine gönlü epeyce aktı. Sonra okuduğu son Âyete baktı. O Âyet şuydu:

- Allah, o Allah'tır ki, kendisinden başka tapacak yoktur. En güzel isimler O'nundur.!"(Tâ-hâ: 8)

Ömer bu âyeti kerimenin yüceliğini düşündü. İradesini kaybetti. Hemen göğsü gürleyerek kelime-i şehâdet getirdi.

Habbab, bunu işitince gizlenmiş olduğu yerden ortaya çıkıverdi. Ve:

- Yâ Ömer ! Hazret-i Peygamber:

"- Yarabbi, Bu dini Ebû Cehil ile yahud Hattab oğlu Ömer'le azîz et!" diye duâ etmişti. İşte, bu devlet ve seadet sana nasib oldu!" diye- rek Ömer'e müjde verdi. Ömer'in de İslâm Dini hakkındaki fikirleri bütün bütün aksine döndü. Bu sırada Resûlü Ekrem, Safa bölgesi ya- kınında bir evde ashabı Kirâm'ı ile gizlice konuşmalar yapıyordu. Habbab (r.a.) Ömer'i alarak oraya götürdü. Ömer, Peygamber (s.a.v.)'in önünde diz çöktü. Resûl-ü Ekrem'de O'nun kolundan çeke- rek:

- İmâna gel! diye buyurdu. O da kalb temizliği ile şehadet getirip Müslüman oldu.

Hazret-i Ömer Müslüman olunca, Peygamber (s.a.v.):

- Ey Ömer! dedi. Şimdi namaz kılmak gerek.

Ömer (r.a.)ta:

- Namaz nedir?.. Diye sordu. Resûlullah (s.a.v.) de:

- Hak Teâlâ'ya tapmaktır! dedi. Hazret-i Ömer de:

- Ne yerde tapmak gerek?. Diye sordu. Peygamberimiz (s.a.v.)de:

- Şimdi, müslümanlık açığa vuruluncaya kadar gizli tapmak ge- rek! dedi. Hazret-i Ömer de:

- Ama Lât ve Hubel putlarına, onlar açıktan taparlar, biz yüce Al- lah'a gizli mi tapacağız. Topluca dışarı çıkalım! dedi:

Böylece Resûlûllah (s.a.v.) bütün yâranını aldı. Mescide götürdü. Birlikte Kâbe-i Şerif'i tavaf ettiler. Açıkta namaz kıldılar. Kureyş'in bütün ulu kişileri oradaydı. Hazret-i Ömer'le birlikte oldukları için, hiç kimse müslümanlara ses çıkaramadı. Bundan sonra da her vakit aşikâre namaz kıldılar.

Peygamber Aleyhis Salatü Vesselâm İslâm'a dâveti, o günlerde, özel olarak yapardı. Üç yıldan sonra kendisine Mâide sûresi indi:

"Ey Peygamber! Sana, Rabbinden indirileni tebliğ et!" (Mâide: 67)

Bundan sonra da, Peygamber (s.a.v.) hususi ve umumi dine dâvet edişleri âşikâre eyledi.

PEYGAMBERİMİZ (S.A.V.)'İN KUREYŞ'İ DİNE DAVETİ

Bu âyeti mubareke nazil olunca, Allah'ın Resûlü (s.a.v.) Mescid'e geldi. İnen âyeti Kureyş'e okudu. ve önce dine çağırışını Mescit'te yaptı. Bir de safâ tepesi üzerine çıkıp "vâazda bulundu. Mekkeliler gelip toplandılar.

Hazret-i Muhammed onlara şöyle dedi:

- Ey kişiler! Ben sizin aranızda nasıl bir kişiydim? Mekkeliler de:
- Sen doğru sözlü emin kişisin. Sana güveniriz. Biz, senden hiç bir yalan söz işitmedik! dediler.

Peygamber (s.a.v.) de onlara:

- Şimdi de ben size diyorum ki ben, Hak Teâlâ'nın Hak Peygamberi'yim. Allah'a tapın! bu putlardan el çekin, uzaklaşın, diyorum size! Eğer bunu yapmazsanız, Cenâb-ı Hak size gökten belâ erİştirir!. dedi.

Ebû Leheb de orada bulunanlar arasındaydı: Ayağa kalkıp:

- Ey Muhammed! dedi. Bizi, dinine mi çağırıyorsun? Diyerek deli gibi saçma sapan sözler söylemeğe başladı. Eline taş aldı. Resûl-i Ekrem'e vurmak kasteyleti. Sonra Mekke halkını alıp onları geri döndürdü. Birlikte gittiler. Hak Teâlâ onun nankörlüğüne şu âyeti indirdi ve şöyle buyurdu:

- 1- Ebû Leheb'in elleri kırılsın. Zaten kurudu. Ve mahvoldu.
- 2- Malı ve kazandığı şeylerin hiç biri kendisine yararlı değildir.
- 3- O, alevli bir ateşe girecektir.
- 4- Peygamberlere eziyet ve düşmanlık eden karısı da Cehennemce, odun taşıyıcısı olarak girecektir.
- 5- Hem de, boynunda bükük bir ip (Zincir) taşıdığı halde Girecektir (Sûr-i Leheb, âyet: 1-5)

Bu Ebû Leheb, Resûli Ekrem ile düşmanlıkta o kadar ileri gitmişti ki diken söker, getirir, Peygamberimizle Ashabı'nın yollarına dökerdi ,tâ ki onların ayaklarına batsın dilerdi. Karısı da mel'ancetin çokluğundan, kocası Ebû Leheb'e yardım eder, diken taşır, getirirdi. Bunları, Peygamberimizin ve Ashabının yollarına dökerdi. O, zaman da Hak Teâlâ şu âyeti gönderdi:

"Yâ Muhammed!. Sen önce yakınlarını inzâr et, korkut" (Şuara: 214)

Resûl (s.a.v.):

- Benim aşiretim Haşimoğullarıdır, ve Abd-i Menâfoğulları'dır! diye düşündü. Hemen Hazret-i Ali'ye:

- Var, taam sofrasını hazırla! diye buyurdu. Hazret-i Ali de bir koyun kızarttı. Bütün Haşimoğullarını, Abd-i Menâfoğullarını, Ebû Tâlib'i, Hazret-i Hamza ve Hazret-i Abbas ile birçok halkı çağırdı. Hazırlanan bu yemeği yedirdi. Doyuluncaya kadar yenilen yemeklerden hiç bir şey eksilmedi. Ebû Leheb:

- Ey Muhammed! dedi. Bugün sen sihirbazlığını bize gösteresin, diye mi çağırdın? Dedi.

Resûl (s.a.v.) bu acı sözden çok üzüldü. O gün hiç bir söz söylemedi. Bir gün yine onun gibi yemek pişirtti. Yine önceki çağırdıklarını çağırttı. Vaktâ ki çağırılanların hepsi geldi. Yemekler yenildi. Peygamberimiz (s.a.v.):

- Ey amcalarım!. Ey babacığımın kardeşleri!. dedi. Ey yakınları. Siz ey kişiler! Ben bütün yaradılmışlara Yaratanın Resûlüyüm. Ve hasseten, özel olarak benim kavmim olan size Allah'ın elçisiyim. Artık yüce Allah'a ve benim peygamberliğime inanın ki Hak Teâlâ size Cennet versin.

Ama Kureyş halkından Peygamber (s.a.v.)e uyan olmadı. O zaman Ebû Tâlib:

- Ey Muhammed! dedi. Sen söyledin! Biz de işittik. Bize, düşünmek için vakit ver. Görelim, fikredelim.

Bu dileğe karşı, Peygamberimiz (s.a.v.):

- Ey amcalarım, ey babamın kardeşleri!. Ey yakınlarım! Eğer âhiret yüceliğini isterseniz, ve Hak Teâlâ'nın benim bu dinimi aşikâre ede, Arab'ın ve Acem'in padişahlığı benim ola, bunları diliyorsanız, aranızda Peygamberliğimi tasdik edeniniz var mı? ki ben de onu kendime halife edineyim? Dedi. Hazret-i Ali (Allah onun yüzünü kerim etsin):

- Ey Allah'ın Resûlü! dedi. Eğer hiç kimse sana inanmazsa, bilki, ben inanmışımdır.

Resûl (s.a.v.):

- Ey Ali! Sen, inanmışsın!. Sen benim kardeşimsin. Ve hem de vasımsın!. dedi. Oradaki topluluk ayağa kalktı. Dışarı çıktılar. Ebû Tâlib'e bakıp gülüştüler ve:

- Yâ Ebâ Tâlib! dediler. Muhammed, senin oğlunu senin üstüne bey kıldı

Bundan sonra Peygamber (s.a.v.) halkı her zaman dine çağrıda bulundu. Halk ise, Ebû Tâlib'in korkusu ile bir şey söyleyemezdi.

* * *

Gün geçti, o zaman şu âyet indi:

"- Ey Mekke halkı! Siz de Allah'ı terkedip tapmakta olduğunuzla (Putlarınızla), hiç kuşkunuz olmasın ki Cehennem odunuz. Siz, hep birlikte Cehenneme gideceksiniz." (Enbiyâ: 98-99)

Bu âyetin gelmesinden sonra, Resûlullah Mescid'e koştu. Bu yeni gelen âyeti onlara okudu. Kâfirler toplanarak Peygamberimizi Mescidden dışarıya çıkarttılar. Sonra Ebû Talib'e geldiler. Ona:

- Muhammed, Lât'a ve Uzzâ'ya söğdü. Bundan ötürü de biz kendisini Mescid dışı ettik!. dediler.

Ebû Tâlib, Peygamber (s.a.v.)'i çağırdı. Ve:

- Onların seninle ve Rabbinle işleri yoktur! dedi. Hazret-i Muhammed (s.a.v.) öyle sandı ki kendisine yardım etmekten pişman oldu:

- Ey amca, dedi, bana Rabbim buyuruyor. Ben de O'nun buyruğunu yerine getirmekteyim. Eğer sen bana yardım edersen ne güzeldir

bu!. Hoş, eğer yardım etmezsen, yine sen bilirsin!. dedi. Sonra ağladı. Gözlerinden yaşlar döktü. Sonra çıkıp gitti.

Ebû Talib'in yüreği yandı, ona acıdı. Onu geri çağırdı ve:

- Yâ Muhammed! dedi. Rabbin sana her ne buyurdu ise, o buyruğu yerine getir, işle. Hiç kimsenin seninle işi yok. Ve ben biliyorum ki senin sözün haktır, doğrudur. Sen doğruyu söylemektesin. Eğer bu Arab Kabilesi beni suçlamasalar, azarlamasalar, nice yıldan sonra:

- Kendi yetiminin, kendi öksüzünün dinine girdi demeseler, ben de senin dinine girerdim. Şimdi ben nice ki diriylim, sağım. Ve ben sağ oldukça, sana, hiç kimse el uzatamaz!. dedi.

Böylece, Peygamber (s.a.v.)in gönlü, biraz olsun teselli buldu. Ama onun ashabından, yârânından nice kişiyi Kureyş incitip dururdu. O zaman Hak Teâlâ Peygamber (s.a.v.)e şu âyeti yolladı:

"Yâ Muhammed!. O halde azimli peygamberlerin sabrettikleri gibi sen de sabır göster. Kâfirler hakkında (Azap için) acele etme. Onlar kendilerine vaad edilen acıyı gördükleri gün, dünyada yalnızca bir müddet kaldıklarını sanacaklardır. Bu, son tebliğdir (bildiridir) yoldan çıkmış olanlardan başka birimi yok edilir! (Ahkâf: 35)

Ve şöyle de buyurdu:

"O halde yâ Muhammed! Sen (O kâfirlerin eziyetlerine) güzel bir sabırla sabret." (Meâric sûresi, âyet: 5)

"Artık o müşrikleri (Allah'a ortak tanıyanları) Nerede bulursanız öldürün. Onları tutsaklayın, onları hapsedin ve onların rasat yerlerini, geçitlerini tutun." (Tevbe: 5)

Ve yine şöyle buyuruldu:

"Allah uğruna, gerektiği gibi cihad edin." (Hac: 78)

Peygamber (s.a.v.) Sabır ayeti indikçe ashabına da:

- Sabredin! diye buyururdu. Hem de sabırlarını sorardı. Kâfirler onları incittikleri zaman da, onlara teselliler verirdi.

Bir gün Saad İbni ebî Vakkas, Hıra dağında yalnız başına namaz kılıyordu. Kâfirlerden birisi ona saldırıp incitti. Saad de bir deve ke-

miğini eline aldı. O kâfire birkaç kez vurdu, başını yarı, yüzüne kan bulaştı. O kâfir, feryad ederek Mekke'ye geldi. Halk toplandı:

- Bu suçu Muhammed'den bilmek gerek!. Dediler. Kalktılar, Ebû Tâlib'in kapısına geldiler:

- Bizim işimiz artık haddi, hududu aştı. Ne dilersen al, Muhammed'den elini çek! dediler. Ebû Tâlib de:

- Ben ondan elimi çekmem!. O, benim oğlumdur. Siz iyice bilin ki Muhammed, Hâşimoğullarındandı. Ben Muhammed'i incitmenize müsaade etmem!. dedi.

Kureyş, bu kesin sözleri işitince, Ebû Tâlib'den umutlarını kestiler. Müslümanları çok incittiler.

Bir gündü. Ebi Muayyat Oğlu Ukbe (Lânetullahi aleyh) peygamber (s.a.v.)'in yüzüne bir tükürük attı. O anda, onun şanına şu Âyet-i Kerime geldi:

"O gün, her zalim, iki clini pişmanlığından ısıracak: "- Ne olurdu, ben o peygamberle birlikte, bir kurtuluş yolu edineydim!. (Diyecektir.) (Furkan: 27)

Bu Ukbe, Ümeyyeoğulları'nın içinde büyük kafirlerden birisiydi. Ve ümeyye bin Halef-i Cemhi ile dosttu. O zamanlarda Ukbe, Peygamber (s.a.v.)e dostluk gösterdi. Mescide gelir, Peygamber (s.a.v.)in yanında otururdu. O da, bu Halef Oğlu ümeyye'nin Müslüman olacağını ümid ederdi.

Gerçekten Halef Oğlu ümeyye Ukbe'ye darıldı. Ukbe de ona:

- Neden ötürü bana darılırsın?. Diye sordu. Ümeyye de:

- Şundan ötürüdür ki, sen, Muhammed dinine girdin! dedi. O da:

- Girmedim!. diye cevap verdi.

Halef oğlu Ümeyye de:

- Eğer girmedinse, Mescid'de onunla oturduğun zaman, onun yüzüne tükür.

Ümeyye'nin söylediği söze uyan Ukbe de Peygamber (s.a.v.)i Mescit içinde buldu. Resûl (s.a.v.)in mubarek yüzüne tükürdü. O da mubarek yüzünü temizledi. Ve şu adakta bulundu:

- Ne zaman seni, hatta Mekke içinde de bulsam katlettireyim! dedi. Ukbe de:

- Ey Muhammed!. Senin elinden adam öldürtecek kadar güçlü bir padişah olacağını mı düşünüyorsun?. dedi.

- Ama Bedir Cenginde. Onu, esir aldılar. Boğazına ip takıp Peygamber (s.a.v.) in önüne getirdiler. Peygamber (s.a.v.):

- Yâ Ali ! Kalk! Benim nezrimi yerine getir!. Dedi. Ukbe:

- Ey Muhammed! Beni öldürünce, oğlancıklarına nice edersin?. Diye sordu. O da:

- Sen de, senin çocukların da Cehennemliksiniz!. Dedi. Ve Hazret-i Ali (r.a.) hemen onu öldürdü.

* * *

HAZRET-İ MUHAMMED (S.A.V.)'İN MİRACI

Peygamberimiz (s.a.v.), Peygamberlik'le şereflendirildikten sonra onikinci senenin Recep ayının yirmi yedinci gecesı Ümmü Hânî (r.a.nha)'nın evine vardı. Ümmü Hânî Ebû Tâlib'in kızı ve Hazret-i Ali'nin kızkardeşıydı. Ümmü Hânî, babası Ebû Tâlib'in evinde bulunurdu. Yatsıdan sonra uyku ile uyanıklık arasında yatarken, Hak Teâlâ, Cebrâil (a.s.)a:

- Var, Habibime bildir ki, bu gece yüce kadrini, izzetini, rifatini ve bana herkesten ziyade yakın olduğunu kendisine bildirecek gecedir. Onu dâvete emir ve ferman buyurdu.

Cebrâil (a.s.) da Cennet'e vardı, 40.000 Burak (Semâvatı) gördü. Geziyorlardı ve her birinin alnında - MUHAMMED ismi şerifi yazılmıştı. Lâkin, bu Burakların içinde birisi mahzundu ve gözlerinden yaşlar, sel gibi durmadan boşanıp akıyordu. Cebrâil (a.s.) bu Burak'ın yanına gitti:

- Senin ne hüznün var? Mahzunluğun neden ötürüdür?. Diye sordu. Burak ta:

- Cennet'te gezip dolaşıyordum. Ansızın kulağıma:

- Yâ Muhammed! diye bir ses geldi. Bu sesi işitince o ismin sahibine âşık oldum. 40.000 yıldır ki böyle hüznün çekirim! dedi.

Cebrâil (a.s.) da:

- Senin âşık olduğun Muhammed (s.a.v.) bu gece Mirac'a dâved olundu. Mescid-i Haram'dan Mescid-i Aksâ'ya kadar burakla varsa gerektir. Seni götürüyüm. Murada eresin!. Burak'ı aldı. Üstüne eğer vurdu. Sonra: Resûl (s.a.v.)in huzuruna geldi:

- Yâ Muhammed!. Hak Teâlâ sana selâm etti. Ve seni davet etti. Ben şimdi senin taşıyıcın, hâmilinim. Hak Teâlâ, seni, senden önce, hiç kimseye nasip olmamış ve şimden sonra da nasip olmayacak türlü keramet ile mükerrerem eyleye! dedi. Resûl-i ekrem şöyle buyurur ki:

- Ben, abdest almağa sıvanırken Cennet Bekçisi Ridvân, Cennet'ten, Kevser suyu ile dolu bir ibrik ve bir leğen getirdi. O sudan abdest aldım. Üstüme nurdan bir hulle (Cennet giysisi) giydirdiler. Başımada nurdan bir sarık sardılar. Arkamda da Cebrâil nurdan Bürde-hırka koydu. Ve belime kızıl yakuttan bir kemer kuşattı. Ve elime de yeşil zümrütten bir kamçı verdi. Ve ayaklarıma da yeşil zümrütten nalın giydirdi. Sonra elimi tuttu, beni Beytül Haram'a getirdi.

* * *

Bir rivayette de peygamber (s.a.v.) şöyle buyurmuştur:

- Zemzem kuyusundan abdest alıp Beyt-i Mükerrerem'i tavaf ederek İbrâhim Makamı'na geldim iki rekat namaz kıldım. Hatım'e(*) gelip biraz dinlenmek için oturdum. Cebrâil geldi. Hak Teâlâ'nın sonsuz yüceliğiyle beni müjdeledi, beni aldı. Mekke Bathası'na (Vadisine) götürdü. Burak'ı orada gördüm. Mikâil İsrafil ve Azrâil (a.s.)lar orada hazır bekliyorlardı. O burak atın cüssesi, katırdan küçük ve hımardan (Eşekten) büyüktü. Yüzü insan yüzü gibiydi. Konuşması Arap dilindeydi. Ayakları mercandan, tırnakları yakuttan, ayakları altından yâni, her âzası cevherdendi. Kuyruğu deve kuyruğu gibiydi, ve ayağı da deve ayağına benziyordu. Cebrâil üzensini tuttu. Bana:

- Bin! dedi. Binmek istediğim de Burak âsiliği etti. Cebrâil ona:

- Niçin isyan gösteriyorsun?. Diye sordu. Burak ta:

(*) HATİYM: Kabe'de Kutsal bir divarın adı. Şair Süleyman Ata, bir şiirinde şöyle demiştir:
Hacer Esved'ine yüz sürsem, Hatıym divarını görsem,
Şükür, hamdü sena etsem seher vaktinde sübhani.
(M.F.G)

- Muradım vardır, onun için!. dedi. Ona:

- Muradın nedir?. Denildiğinde:

- Yâ Muhammed! dedi. Niyazım budur ki mezârınızdan kalktığınız zaman **Mahşer**'e giderken benden başkasına binmeyip bana bininiz ve beni sevindiriniz. Hazret-i Muhammed(s.a.v.) de bende kabul ettim. Ona bineceğimi vaat ettim. Sonra Burak'ın ayağı yere dokunmadan Mekke-i Mükerrerme'den tâ.. Mescid-i Aksâ'ya varıncaya kadar gitti. Yolda giderken üç kez sağımdan ve üç kez de solumdan:

- Yâ Muhammed!. Azıcık dur. Sana sorum var!., dedi. Ben hiç dinlemeyip geçip gittim. Yine bir kadın gördüm ki çok kocamış, ihtiyarlamıştı. O da üç kez:

- Dur! diye çağırdı. Ona da asla itibar etmedim. Geçtim, gittim. Yine bir ihtiyar gördüm. Bir değneğe dayanmıştı. Titrer dururdu. O da üç kez:

- Dur! diye bağırdı. Yine asla durmadım. Geçtim, gittim. Sonra güzel yüzlü bir gence rastladım. O da bana:

- Dur, sana söylüyeceğim var!. Dedi. Burak hemen durdu. Selâm verdim? O da selâmımı aldı:

- Sana bir müjde! Bütün hayır sende ve senin ümmetindedir! Dedi. Ben de:

- Allah'a hamdolsun!. dedim. Ve Cebrâil'e de:

- Bunlar kim?. Diye sordum. Cebrâil de:

- Sağınızdan gelen Yahudi sadasıydı. Eğer durmuş olsaydınız, Yahudi Kavmı, senin ümmetine galebe ederdi. O kadın da **Dünya** idi. Eğer dursaydınız, ümmetin dünyaya haris olacak, şeriatine itibar edilmeyecekti. O, ihtiyar kişi de: **Şeytan** idi. Eğer durmuş olsaydınız, ümmetin âhir ömründe onun hilesinden kurtuluş bulamazlardı. Belki de onların çoğuna galebe çalıp onları azdırırdı. Ama, o yiğit gençte, **İslâm dini**, idi. Durduğunuzun faydası şudur ki, senin ümmetin öteki ümmetlerin üstüne galip gelmesidir. Sonra, hurma ağaçları çok olan bir yere vardığımda, Cebrâil bana:

- Buraktan in!. Burada namaz kıl! Dedi. Bende Burak'tan indim, orada namaz kıldım. Cebrâil bana:

- Bu namaz kıldığınız yeri bilir misiniz? Diye sordu. Ben de:

- Bilmiyorum! dedim. O da:

- O Tayyibe'dir. Tayyibe diye Medine-i Münevvere'ye derler. Senin, yakında buraya göçmen (Hicret etmen) gerek!. Dedi. Sonra da Beytil Makdis'e geldik. Orada Buraktan indim. Orada, nebiler ve gönderilen yalvaçlar beni karşıladılar. Ben, Cebrâil (a.s.)a:

- Bunlar da kimdir?. Dedim. O da:

- Bunlar nebiler. Ve gönderilen yalvaçlardır! Dedi.

Vakta ki Mescid-i Aksâ'ya girdik. İkamet okundu. Cebrâil bana:

- Siz, imâmet ediniz! dedi. Ben de bu cemaate imam oldum. İki rekat namaz kıldık. Bu namaz ancak Peygamberimiz, (s.a.v.)e özgü namazdı. Zirâ nâfile namazda cemaat olmaz.

Sonra Cebrâilin elinde üç tane bardak vardı. Birisine Süt, birisin de Şarab birisinde su vardı. Cebrâil bana:

- İçiniz! deyince ben de sütü içtim. Bardağın dibinde azıcık süt kaldı. O zaman Cebrâil:

- Yâ Muhammed!. Dedi. İşte İslâm'ı seçtin.

Sonra bir ses geldi ki şöyle diyordu:

- Ey Muhammed!. Eğer kadehteki sütü bütün içseydin ümmetinden hiç kimse cehenneme girmezdi.

* * *

Sonra Cebrâil elimden tuttu. Beni dışarı çıkardı. Ansızın bir Miraç yâni bir merdiven gördüm. Bir ucu bir taş, bir ucu da semaya tutturulmuş, bağlanmıştı.

Sonra, Cebrâil, beni kanadı üstüne aldı. O merdivenden gökyüzüne çıkardı.

Bir rivayete göre, Peygamberimiz (s.a.v.) uruç için o taşın ayak basınca, atalarının bıraktığı iz hâlâ o taşta kalmıştı.

Sonra, Peygamberimiz (s.a.v.) mubarek ayaklarını kaldırmak isteyince o taş yüce Allah'ın izniyle Peygamberimiz (s.a.v.)i yukarı doğru kaldırdı. Merdiven eğildi, indi. Peygamberimiz (s.a.v.) de ona bastı:

- Dur yâ taş! dedi. Hâlâ o taş boşlukta durur. Sonra onun üstündeki basamak eğildi. Resûl-i Ekrem ona ayak bastı. Böyle yapa yapa tââ.. göğe çıktı. Nitekim Cennetin dereceleri de böyledir.

* * *

Bir rivayete göre, Resul-i Ekrem, o taştan Burak'a binmiş ve o Burakla göğe çıkmıştır.

* * *

"-Sonra, **Birinci Göğe** çıktım. Bütün Melekleri Kıyam'da gördüm. Ben de Hak Teâlâ'dan:

- Yarabbi, bu kıyamı ümmetime ihsan eyle! Diye dua ettim. Hak Teâlâ da kabul eyledi. Sizin namazda olan kıyâmınız, kabul buyurulan o kıyamdır.

* * *

"Sonra, Âdem (a.s.)ı gördüm Orada meleklerle imâm olup iki rekât namaz kıldım. Sonra **İkinci Kat** göğe çıktık. Oradaki meleklerin hepsi rûkûa varmışlardı. Orada da dua ettim. Hak Teâlâ kabul buyurdu. Ümmetime ihsan olundu. Orada, Hazret-i İsâ'nın anası Meryem'le Musa'nın anasını ve Firavun'un eşi Asiye'yi gördüm ve sonra Güneş'i gördüm. Orada da, imam olup iki rekât namaz kıldım. Sonra **Beşinci kat** göğe çıktık. Oradaki Melekler Kuut'ta (Namazda oturuşta) idiler. Ve huşû içinde dururlardı. Dua ettim. Hak Teâlâ Kuud'da huşuu ihsan buyurdu. Orada da:

1- İsmâil (a.s.)ı

2- İshak (a.s.)ı,

3- Yakub (a.s.)ı,

4- Lût (a.s.)ı,

5- Hârûn (a.s.)ı gördüm. Orada da imam oldum iki rekât namaz kıldım. Sonra **Altıncı kat gök'e** çıktım. Orada:

1- Mûsâ (a.s.) ile

2- Mikâil (a.s.)i gördüm. Orada da imam olup iki rekat namaz kıldım. **Yedi kat göğ'e** çıktık. Orada:

1- İbrâhim (a.s.)ı

2- İsrâfil (a.s.)ı gördüm. Orada da imam olup iki rekât namaz kıldım. Sonra oradan beytül mâmûr'a yüceltildim. Beytülma'mur Yedinci Kat Gök'te bir evdir ki tam Kâbe'nin üzerindedir. Ve büyüklüğü Kâbe kadardır. Melekler onu tavaf ederler. Bende onun içerisine girdim. İmam olup iki rekât namaz kıldım. O namaza da yedi kat Gök Ehli bütün katıldı. Kalbime:

- Bu fazilet ümmetime verilse! diye duygular geldi. Cebrâil (a.s.):

- Ey Muhammed! Dedi. Hak Teâlâ senin ümmetine bu fazileti ih-san etse gerektir. O fazilet te cuma ve cemaatidir!. Dedi.

Sonra daha ileride neler bulunduğunu kimse bilmediği için ona **Sidretül Müntehâ** denildi.(*)

Kimileri derki, o bir ağaçtır ki altından ve dalları da zümrüttendir. Cebrâil (a.s.) makamı oradadır. Orada da iki rekât namaz kıldım. Ve Cennet'in ırmaklarının hepsi, o ağacın dibinden akmaktadır.

Ben, orada Cebrâil (a.s.)ı, kendi şekli ve sûretiyle gördüm ki onun 600 kanadı vardır. Kanatlarını açınca Doğu ile batı arasını doldururdu. Sonra bir düz mekana vardım. Sonra bir perdeye geldim. Cebrâil (a.s.):

- Yâ Muhammed!. Dedi. Ben bundan ileri gidemem. Çünkü her meleğin kendisine özgü bir makamı vardır. Eğer onu geçerse Allah'ın celâlinden yanar.

Sonra, perde altından bir melek elini çıkarıp beni aldı, göz açıp kapayıncaya kadar bir anda perdeyi geçirdi. Bana:

- Ey Muhammed! İleri git!. Dedi.

* * *

Sonra inciden bir perdeye geldim. Orada da bir melek, elini çıkardı, başka bir perdeye götürdü. Bu usûl ile yetmiş perde geçtim. Bunları geçince adı **Ref ref** olan yeşil bir döşek göründü. Bana:

- Üstüme otur!. dedi. Ben de onun üstüne oturdum. beni aldı tââ.. Kürsi'ye kadar götürdü. Oradan da yine yetmiş perde daha geçtim.

(*) Göklerdeki bir kutsal makam

Arş'a erdim. Hak Teâlâ kalbimi aydınlattı. Arşın nuru beni kapladı. O arş nurundan başka bir şey görmez oldum. Artık, kalbimde herşeyi görür gibi oluyordum. Bundan sonra bunları da geçtim. Bir hale vardım ki artık ne melek, ne sese ne sada kalmadı. Bana bir korku, ürkeklik geldi. Hazret-i Ebû Bekir'in sesini andıran bir ses bana:

- Dur yâ Muhammed! deyince o ürkeklik benden gitti.

* * *

Şöyle bilinmeli ki Peygamber (s.a.v.)in oraya gitmesi Hak Teâlâ'yı görmek için değildir. Çünkü, Hak Teâlâ mekândan uzaktır, münezzehtir. Belki, Allah'ın kudretini temâşadır.

* * *

Peygamber (s.a.v.) buyurur ki:

- Arş'a vardığım zaman ayağımdakileri (Nalınımı) çıkarmak istediğim zaman ilâhi hitab geldi:

- Yâ Muhammed!. Ayağındakini çıkarma!. Sen bana ondan muazzez ve kerimsin!. diyordu.

* * *

Rivâyet olur ki. Resûl-i Ekrem Hak Teâlâ'ya çok yakarışlarda bulundu. Ve gece ile gündüzde elli vakit namazla emrolundu. Hak Teâlâ'yı hem kalb gözüyle, hem de baş gözü ile müşahede etti. Sonra geri döndü. Yine Refref göründü. Tââ.. Sidretül Müntehâ'ya kadar geldi. Sonra Cebrâil (a.s.) göründü. Yedinci Kat Göğ'e, oradan Altıncı Kat Göğ'e gelindi. Orada Hazret-i Mûsâ'nın tenbihi ile, peygamber(s.a.v.), Hak Teâlâ'dan niyaz ederek emir buyurulan elli vakit namaz beş vakit namaza indirildi. Sonra, Cennet'i ve Cehennem'i temâşâ etti. Yine Beytil Makdis'e geldi. İki rekât namaz kıldı. Burak'a binip Mekke'ye geldi. Hak Teâlâ'nın kudretiyle döşegi ni hâlâ sıcak buldu.

Bu Miraca inanmayıp Hazret-i Resûl (s.a.v.)in miracını inkâr edenler kâfir olurlar. Zirâ bu mi'raç, Allah Teâlâ'nın âyetiyle sabittir. Şu anlamdadır:

"Kul Muhammed(s.a.v.)i Mescidi Haram'dan Mescidi Aksâ'ya kadar götüren Allah, her türlü noksanlıktan münezzehtir."(İsrâ:

Hazret-i Muhammed (s.a.v.)'in miracını inkâr eden dalâlet yolunu ! Çünkü hadis ile de sabittir. Sabah olunca, Hazret-i Muhammed, bu Mirâc'ı ashabına söyledi. Önce Hazret-i Ebâ Bekir(r.a.) tasdik etti. Kureyşli halk, Miracı inkâr ederek:

- Eğer gerçek ise bize Beytül-Makdis'ten haber ver! dediler. Peygamberimiz şaşırđı. Çünkü Mescid-i Aksâ'da yüce nebilerle görüşmesinden ötürü dilediği kadar çevresine bakamamıştı. Cebrâil (a.s.) geldi. Onun gözünden perdeyi sildi. Resûlûllah ta Mescid-i Aksa'yı gördü. Bütün sorduklarından haber verdi. Müslümanlar tasdik ettiler. Kâfirler de inkârda bulundular.(*)

Hazret-i Muhammed (s.a.v.) mirac gecesinin ertesi sabahında kalıp olayı Ümmü Hânî'ye anlattı. Ümmü Hânî:

- Doğru söylersin Yâ Resûlâllah! dedi. Lâkin bunu inkârcılar yanında sakın söyleme. Seni yalanlarlar!. Dedi. Lâkin Hazret-i Muhammed(s.a.v.):

- Kimseden saklayamam!. Diye yemin etti.

Abbas oğlu Abdullah'tan rivayet olunduğuna göre, Fahr-i Kâinat Efendimiz Mescid-i Haram'a gelip üzüntülü, üzüntülü oturdu. Kureyşlilerin kendisini yalanlıyacıklarını ve alaya alacaklarını düşünüyordu. O sırada Ebû Cehil geldi. İstihzalı bakışlarla:

- Yâ Muhammed!. Yine bir şey varmı?. Diye sordu. O da:

- Evet, var!. Bu gece beni Beyti Makdis'e götürdüler. Oradan gökyüzüne çıkardılar!. Diye karşılık verdi:

- Bu gece mi varıp geldin?

- Evet!.

- Bunu kavmına söyler misin?

- Evet, söylerim.

Bunun üzerine Ebû Cehil:

- Ey Kâaboğulları! Hepiniz geliniz! Dedi. Etraftan toplandılar. Ebû Cehil, Hazret-i Muhammed (s.a.v.)'e:

(*) Miracın ümmete nasıl tebliğ edildiğini birde Mahmud Esad Efendinin (Tarihi din-i islam) sahifelerinden okuyalım (M.F.G.)

- Bana söylediklerini bunlarada söyle! Dedi.

Hazret-i Resûlullah ta, olayı anlattı. Hepsi birden şaşırıp kaldılar. Elleri birine vurular. İnkarda bulundular. Müslümanlardan imanında zayıf olanlar hak dininden ayrıldılar, "mürted" oldular.

Müşriklerden kimileri Hazret-i Ebû Bekir'in yanına koştular. Ve:

- Arkadaşın Muhammed, şöyle şöyle şeyler söylüyor. Sen ne dersin?. Bunlara inanırmısın?. Dediler. Ebû Bekir (r.a.) tâ:

- Bu sözleri gerçekten o, söyledi mi?. Diye sordu. Ona:

- Evet, söyledi!. Dediler. O da:

- Eğer söyledi ise doğrudur! Dedi!. Onlar da:

- Yâ Ebâ Bekir!. Sen böyle bir söze nasıl inanırsın?. Dediler. Ebû Bekir de:

- Akşam, sabah bundan uzak şeyler daha söylese yine inanırım!. Dedi:

- İşte bundan ötürü Hazret-i Ebû Bekir'e Sıddık lâkâbı verilmiştir ki "Doğrulukta mubalâğa edici" demektir.

* * *

İbn-i İshak'tan da şöyle rivayet edilmiştir:

- O zaman Ebû Bekir, doğruca, Fahr-i Kâinat Efendimizin yanına vardı. Ona:

- Yâ Resûlâllah! Dedi. Senin Hakkında "-Bu gece Beyti Makdis'e gittim!" demişsin. Bu, doğrumu?. Diye sordu. Hazret-i Muhammed (s.a.v.)de:

- Evet, doğrudur!. Dedi. O da:

- Yâ Resûlâllah!. Ben Beyti Makdis'e vamiştım. Banaanlat! Dedi.

- Ebû Bekir Sıddık'ın bundan dileği kendi inancına kuvvet vermek değil, belki halkın gözünde sadakatinin belirlenmesi. Ve halka işittirmek içindi.

Fahr-i Kâinat efendimiz Kudûs-i Şerif'in nişanelerini haber verdi. Kureyş halkı yine inkârda ısrar etti.

GEYİK MÛCİZESİ HİKÂYESİ

Peygamberimiz (s.a.v.) bir gün, sahrada idi. Ansızın:

- Dur yâ Resûlâllah! Diye bir ses duydu.

Peygamber(s.a.v.) ses gelen yana doğru gitti. Orada, bir ârâbî'nin bir geyik avladığını ve sıkıca bağlayıp kendisinin uykuya vardığını gördü. Ses verenin geyik olduğunu anladı.

Peygamberimiz (s.a.v.) geyiğe:

- Ne dileğin var?. Diye sordu geyik:

- Ey Allah'ın Resûlü!. Dedi. Bu dağda benim iki yavru geyikciğim var! Çok küçük olduklarından henüz ot otlayamazlar. Şimdi sen bana kefil ol. Beni salı verdir. Varayım, yavrularımı emzireyim. Halimi haber verip onları otun yanına götürüyüm. Otlar geçinsinler, ölmesinler!. Sonra yine buraya geleyim! dedi.

Resûlullah (s.a.v) Efendimiz:

- Yâ sen gelmezsen? Diye sordu. Geyik:

- Eğer gelmezsem devlete hiyanet edenlerin cezasına uğrayım!. Dedi. Geyik bu sözleri söylerken ârâbî uyandı. Peygamberimiz ona bu dileği söyledi. Ârâbî:

- Hiç vahşi, insana alışık olmayan bir hayvan bir daha geri gelir mi?.. Dedi. Resûlûllah (s.a.v.)de:

- İnşallah gelir!. Dedi. Ârâbî de:

- Eğer sen kefil olursan onu koyvereyim!. Dedi. Eğer gelmezse seni öldürürüm! Deyince peygamberimiz güldü. Ve:

- Eğer geyik gelirse sende müslüman olur musun?.. Dedi. Ârâbî de:

- Evet, müslüman olurum! Dedi. Sonra geyik salıverildi, özgürlüğe kavuşturuldu. aradan dört saat geçmişti. Geyik geri döndü, geldi. Ârâbî de:

Allah'ın Resûlü:

- Ey geyik! Ancak! Dedi. Sen beş saatin içinde gelecektin, bir saat önce gelmendeki sebep nedir?...

Geyik:

- Ey Allah'ın elçisi! Yavrularıma vardığım zaman hâlimi bildir-dim. Sizin burada beklediğinizi duyduklarında ağızlarını ot otlamak-tan çekip:

- Ey Anamız! Bir saat önce geriye dön ki Ârâbî bilgisizliğinden ötürü belki peygambere ağır sözler söyler! Dediler. Ben de bir saat önce geldim.

Ârâbî, geyikten bu sözleri işitince kendisine hidayet erişti, imâna geldi ve ana geyiği salıverdi.

GÖK AYI'NIN İKİYE BÖLÜNMEŞİ HİKAYESİ

Ebu Cehil, Allah'ın Resûlüne çok kişinin uyduğunu ve imana geldiğini ve şöhetinin günden güne arttığını görünce, kabile başkanlarından Malik oğlu Habib'e mektup gönderdi ve:

"- Aramızda bir kişi zuhur etti. Baba ve atalarımızdan gelen dinimize bâtıl diyerek çok kimseyi kendisine uydurdu. Bu işten uzaklaştırmak elimizden gelmedi. Senden, kerem edip tezce gelip onun hakkından gelmeni umarız."

Mâlik oğlu Habib, mektubu okuyunca, kızdı. Bütün topluluğu ile Mekke'ye geldi, şehir dışında kondu. Ebu Cehil, onu karşılamaya çıktı. Ona:

- Bir kişiyi gönderin! Varsın, Muhammed'i zorla getirsin! Dedi. Habib:

- Layık olan lûtufla onu dâvet ederiz. Eğer gelmezse zorla getiririz! Dedi. Bir adam gönderdi. Resûl (s.a.v.)i davet etti. Allah'ın Resûlü (s.a.v.)de seksen ashabı ile Mâlik oğlu Habib'e doğru yollandı. Habib karşıdan baktı. Hazret-i Resûl'un yüzünde bir nurun parladığını gördü. Ebû Cehil'e:

- Muhammed bu mudur?. diye sordu.

Ebû Cehil-i Lâin:

- Evet, odur!. Dedi. Habib'in kalbinde iman belirip Allah'ın Resûlü'nü karşıladı ve onu çadırına davet etti, kondurdu. Habib sonra:

- Eğer peygambersen, bize mûcize göster! Dedi. Allah'ın Resûlü de:

- Ne istersin!. Dedi.

- Bir rivayete göre bu mûcizeyi isteyen Ebhu Cehil ile öteki Kureyş ileri ileri gelenleriydi.

* * *

O gece Resûl-i Ekrem parmağı ile Ay'a işaret etti. Ay da ikiye ayrıldı. Bir parçası Hirâ Dağı'nın bir yönüne, öteki parçası da bir yönüne indi. Sonra Şam'dan gelen kervandan sordular. Onlarda:

- Ay'ın yarılıp iki parça olduğunu gördük! Dediler.

İlk rivayete göre, Habib:

- Ben şunu istiyorum ki Ay, doğsun. Göğün zevâl yerine gelsin, ikiye bölünsün. Sonra yere inip karşımızda dursun. İki tanık gibi senin nübüvetine tanıklık etsinler!. Sonra eteğinin altından girip iki kol yendinden dışarı çıksınlar!. Sonra yine ikisi de tek bir ay olup yine göğe çıksın! Zevâl yerinden sözülsün. Yine doğduğu yerden dolanıp dünya yine karanlıkla dolsun! ve gönlümde bir muradım var. Onu da bil! Dedi.

Ebû Cehil-i Lâin:

- Aferin Ey Habib! Dedi. Resûl (s.a.v.)de Ebû Kubeys Dağına çıktı. Yüzünü secdeye koydu. Yukarıda bulundu. Cebrâil (a.s.) da hemen geldi. Allah'ın Resûlüne Malik oğlu Habib'in gönlündeki soruyu haber verdi. Peygamber (a.s.) yine yanlarına geldi. Duaya başladı. Hemen ay doğdu. Zeval yerine geldi. Peygamberimiz parmağı ile işaret etti. Ay ikiye bölünüp yere indi. Resûl (s.a.v.)in karşısında durdu. Ve peygamberliğine tanıklıkta bulundu. Ve eteği altından girip kolunun yendinden çıktı. Yine şهادette bulundu. Sonra yine bütünleşip yerine vardı. Doğduğu yerden battı.

Resûl (s.a.v.) O zaman Habib'e:

- Gönlündeki, şudur!. Senin. Dedi.

Bir kızın vardır. Gözleri görmez ve ayakları tutmaz. Şimdi o kızın beni rüyasında gördü. İmâna geldi! Hak Teâlâ onun gözlerini, ellerini, ayaklarını yine sağlam eyledi.

Habib, hemen imana geldi.

Ebû Cehil, Habib'e:

- Bende seni akıllı kişi sanırdım!. Dedi. O' bunca zamandır bunun gibi nice şeyler göstermiştir. Biz inanmadık, sen hemen bir şeyi görmekle inandın! Dedi.

Habib de:

- Ben hamdolsun imana gelip dalaletten kurtuldum. Eğri yoldan ayrıldım. Sen ebedi dalalette kal ey mel'un! Dedi ve yerine döndü. Konağının kapısından girince kız kendisine hemen karşı çıktı ve kelime-i şehâdet getirdi.

Bir gündü, Peygamber (s.a.v.)in yâranı Peygamber (s.a.v.)e geldiler. Ve:

- Ey Allah'ın Resûlü!. Artık sabrımız kalmadı. Bize destur ver. Varalım cenk edelim! Dediler.

Peygamber (s.a.v.) ise cenk etmek için aldığı buyruk ve emredilmişliği yoktu. Onlara:

- Dilerseniz, Habeş İli'ne gidiniz, onlar hıristiyandır, nasrânî'dir, kitap ehilleridirler. Onların padişahı olan Melik Ashame hiç kimseye zulüm yaptırmaz.

* * *

MÜMİNLERDEN HABEŞ İLİ'NE HİCRET EDEN ASHABIN HALLERİ

Hazret-i Resûlullah (s.a.v.)in yâranından bir bir bölüğü Habeş ili yolunu tuttular. Peygamber (s.a.v.) Mekke'de hemen Hazret-i Ebû Bekir ve Hazret'i Ömer (r.a.)larla kaldı. Hicret iki kez oldu.

1- Biri o hicrettir ki Hazret-i Muhammed (s.a.v.)e peygamberlik geldikten sonra beşinci yıldaydı.

2- Peygamber (s.a.v.)in Mekke-i Mükerrerme'den Medine'ye varmasıdır.

Birinci hicrette Habeş hicret edenlerin sayısı seksen kişiydi. Kimileri yirmi üç kişinin hicret ettiğini rivayet ederler. Bunlar: Hazret-i Osmân Bin Affân, Hazret-i Abdurrahmân Bin Avf, ve Hazret-i Zübeyr bin Avvâm ve kalanı ashab idi.

Mekke-i Mükerrerme'den Habeş iline gidenler, karşı topraklara geçmek için gemiye bindiler. Mekke'liler Müslümanların ardınca gittiler? Ama onları bulamadılar.

Mekkeli kâfirler, Peygamber (s.a.v.) in ashabını alaya alırlar, onlara eza ederlerdi. Hatta bir gün, Allah'ın lânetlisi Ukbe, Peygamber (s.a.v.) Hazretlerini ardından itti. Onun mubarek başından tülbendini yere düşürdü.

ABDÜL MUTTALİB'İN OĞLU HAZRETİ HAMZA (R.A.)IN MÜSLÜMAN OLUŞU

Bir gün Hişam Oğlu Ebû Cehil, Safa dağı üstünde Hazreti Muhammed (s.a.v.)'in mubarek başını bir taş ile yardı. Peygamber (s.a.v.) buna hiç ses çıkarmadı. O dağ başında Abdullah bin Ced'â'nın karısının bir evi vardı. Peygamber (s.a.v.)i kan revan içinde gördüğünden ötürü ağlayıp duruyordu. Hazret-i Hamza ona rastladı. Ona:

- Niçin ağlıyorsun?. Diye sordu. O kadın da:

- Ebû Cehil bir taşla Muhammed'in başını yardığından ötürü ağlıyorum!. Dedi. Hazret-i Hamza üzüldü. Oradan ayrıldı gitti.

* * *

Bir haber de şöyledir:

Hazreti Hamza (Allah ondan razı olsun) birgün ava çıkmıştı. Önüne bir geyik çıktı. Hazret-i Hamza (r.a.) yayına bir ok gizledi. Geyiğe atacaktı. O anda geyik dile geldi:

- Ey Hamza!. Dedi. Benim ardımca nerden gelmekteisin?. Evinde sana bir iş düşmüştür!. Dedi. Hazret-i Hamza (r.a.) şaşırıldı. Evine geri döndü. Evine geldiği vakit evindeki Kameriyye adındaki cariyesini ağlar, buldu. Hem de başını vurarak ağlıyor ve:

- Bu gün Muhammed'in başına gelenler hiç kimsenin başına gelmedi!. Diyordu. Ve Hamza'ya hemen o haberi bildirdi.

- Hazreti Hamza da kalktı, Harem-i şerife geldi. Elinde yayı vardı. Ebû Cehil'in yanına gitti. Elindeki o yayla o da Ebu Cehil'in başına vurdu. onun da başı yarıldı. Ebu Cehil'in adamları ona yardım etmek dilediler Ebû Cehil:

- Bırakın gitsin! Kızdırmayın! Sonra gider, Muhammed'in dinine girer!. Dedi. Hazreti Hamza, bütün Arap halkının kendisinden korktuğu bir kişiydi. Ve onu Ebû Tâlib'den daha çok tutarlardı. Hazreti Hamza, oradan Hazreti Hadice (r.a.)nın evine geldi. Peygamber (s.a.v.)i gördü ve:

- Yâ Muhammed, dedi, vardım. Ben de Ebû Cehil'in başını bu yayla yardım!. Dedi. Peygamber (s.a.v):

- Onun zahmetinden bana ne? Dedi. Hazreti Hamza da:

- Peki dilediğin nedir?. Dedi. Hazret-i peygamber de:

- Dileğim, müslüman olmandır.

- Zaten ben de bu iş için geldim. Bana İslâm'ı arzet! Dedi. Peygamber (s.a.v.) Hazretleri de ona islâmlığı öğretti. Hazret-i Hamza (r.a.)da böylece müslüman oldu.

* * *

KUREYŞLİ KAFİRLERDEN HABEŞ MELİKİNE GİDEN ELÇİLER

Bu arada, müslüman olmayan Kureyş (Mekke) uluları, Habeş Meliki Ashama'ya elçiler ve armağanlar gönderdiler. Ona:

- Ey Melik, dediler. Sen buraya gelen Muhammed'in adamlarını yine ilimize yollamalısın!.

Bu elçilerden biri Rebia Oğlu Abdullah birisi de Amr İbni Âs idi. Sonra:

- Çünkü o kişiler yeni dine girmişlerdir ve biz Kureyşlilerden kaçıp buraya gelmişlerdir. Onları bize verin:

Necaşi de Habeş iline göçenleri çağırttı. Onların hallerini sordu. Mekke elçilerinin sözlerini kabul etmedi. Getirilen armağanları geri döndürdü. Ve onlara:

- Siz kendi içinizden çıkan peygamberinizi yalanlıyorsunuz. Oysa, onun vasıfları İncil'de vardır.

* * *

Bu Habeş meliki müslüman olmuştu. Hazret-i Peygamber'in Medine-i Münevvere'ye hicretlerinden beş sene sonra vefat etti. Ve

Cebrâil (a.s.) Resûl (s.a.v.)'in gözlerinden kısa görüş perdesini giderdi. Medine-yi Münevvereden tâ.. Habeş ili göründü. Habeş Meliki'nin namazını kıldı.

* * *

Artık Mekke halkı Hazret-i Muhammed (s.a.v.)i incitmekten acze düşünce:

- Yâ Muhammed! Dediler, dilersen biz de senin Allah'ına tapalım. Sen de bizim tanrılarımıza tap.

O zaman Allah Teâlâ şu Âyeti inzâl buyurdu:

"Göklerin ve yerin kilitleri O'nundur. Allah'ın Âyetlerini inkâr edenler, işte onlar, kendilerine yazık edenlerdir!

Ey Muhammed! Sana atalarının düzenine dönmeyi söyleyenlere;

"- Deki, ey Cahiller! Bana Allah'tan başkasına tapmamımı emrediyorsunuz?..

* * *

Yâ Muhammed gerçekten sana da, senden önceki Peygamberlere de şöyle vahyolundu: "Eğer Allah'a eş koşarsan, bütün yaptıkların, mutlaka, boşa gider. Ve muhakak ki hüsrana uğrayanlardan olursun.

Hayır, yalnız Allah'a ibadet edicilerden ve Allah'a şükredenlerden ol." (Zümer 64-65-66)

* * *

Cenâb-ı Hak Kâfirûn sûresini de baştan sonuna kadar yolladı:

"Ey Muhammed! O kâfirler sana "-Bir yıl bizim putlarımıza tap, biz de senin Allah'ına bir yıl ibadet edelim derlerse, sen de onlara: "-Ey inkârcı kâfirler!" de!

"Ben sizin tapmakta olduğunuz putlara tapmam."

"Siz de benim ibadet ettiğim Allah'a ibadet edenlerden değilsiniz"

"- Zaten, bende, sizin tapmakta olduklarınıza tapmıyorum."

"- Siz de (Hiç bir vakit) benim ibadet ettiğime (Allah'a) ibadet edenlerden değilsiniz."

"- Sizin dininiz size, benim dinim banadır."

(Kâfirûn suresi)

* * *

Bunun üzerine, Kureyş halkının hepsi toparlandılar. Hepsinin söz-birliği ve tanıklığı ile bir mektup yazdılarki, hiç bir Müslüman'ın Haşimoğullarıyla konuşmamasını dilediler ve bu nâmeyi Kâbe kapısına astılar.

Bu hareket müslümanların onuruna çok dokundu. Bir zaman ses çıkarmadılar. Aradan zaman geçti. Bir gün Ümeyye'nin oğlu Vehb, o kağıdı aldı, yırttı ve:

- Bu nâmeyi buraya kim astı?. Diye sordu.

Allah'ın lânetlisi Ebû Cehil:

- Biz onu bütün Kureyşin söz birliğiyle astık! Dedi. Oysa o kâğıdı Erada denen bir kurt kemirmişti. Un haline gelmişti. O kâğıdı yazan kişinin elini kesmek ve onu:

"- Bu nâmeyi niçin yazdın?" Diye sorguya çekelim!" Diye karar aldılar. Vaktâ ki yazan kişi geldi. Hak Teâlâ'nın o kişinin iki elini de kurutmuş olduğunu gördüler. Halk ta:

- Bırakın, zaten bunun tanrısı elini kesmiş! dediler.

* * *

Peygamberimiz (s.a.v.) in peygamber olmasından beş yıl geçmiş bulunuyordu. Hadice (r.a.) vefat edip göçtü. Peygamber (s.a.v.) çok mahzun oldu. Kimi kişiler der ki:

- Yedi yıl geçmişti ki vefat etti. Ve Ebû Tâlib de yedinci yılda öldü!. Peygamberimiz (s.a.v.) hiçbir zaman, Ebû Tâlib'e öldüğü olay gibi bir zahmete uğramamıştı. Çünkü, kâfirler, Peygamber (s.a.v.)e el uzatıp çok cefalar ettiler.

Gerçi Peygamber (s.a.v.) Ebû Tâlib'in müslüman olmasına çok uğraşmıştı, ama Yüce Allah, ona hidayet bağışlamamış olduğundan. müslüman olmadı. Ve olamazdı, Allah Teâlâ: Şöyle buyurur:

"Ey Muhammed! Doğrusu sen her sevdiğin kişiyi doğru yola kılavuzlayamazsın. Ama Allah, dilediğini doğru yola ulaştırır. Doğru yola tutacakları, en iyi, O bilir." (Kasas: 56)

* * *

Ebû Tâlib de Peygamber (a.s.)a şu cevabı verdi:

- Yâ Muhammed!. Eğer hatunların, konuşmaları sırasında:

"- Ebû Talib, kendi öksüzüne uyup müslüman oldu!" Diye konuşmalar olmasaydı, ben müslüman olurdum!" Dedi.

Sonra, Ebû Tâlib, hastalandı. Peygamber (s.a.v.) Hazret-i Aliye:

- Var, Ebû Tâlib'in başının ucunda otur! Diye buyurdu. O da gitti başının ucunda oturdu. Ebû Tâlib de çok yaşamadı. Bu dünyadan öteki dünyaya göçtü. Hazret-i Ali, ölüm haberini:

- Senin o azgınlıkta kalmış olan amcan öldü! Diye bildirdi. Hazret-i Peygamber (s.a.v.) ve Hazret-i Ali ağlaştılar. Sonra Peygamber (s.a.v.) Hazret-i Ali'yi:

- Var, onu mezara koy, amma üstüne namaz kılma!. Dedi.

O zaman, Peygamber (s.a.v.) ve Mekke'nin ululuğunu Abdülmutalib'in oğlu Hazret-i Abbas'a verdiler. Ama, Abbas, Hazret-i Muhammed(s.a.v.)i koruyamaz, müdafaa edemezdi. Kureyş O'nu taşlamağa ve ona cefalar etmeğe başladı. El uzatarak ta incittiler.

* * *

Bir gün Hazret-i Resûl(s.a.v.) Mescid'de namaz kılıyordu. Secdeye varmıştı ki kâfirler şerif ve mubarek başına toprak döktüler. Kendisi çok saçlıydı. O mubarek saç ve sakalı toz ve toprağa bulaştı. Bu haliyle evine vardı. Kendisini kızlarından birisi karşıladı. Yüzünü ve alnını temizledi. Kız babasının bu haline ağladı. Peygamber (s.a.v.) ona:

- Ağlama kızım!. Dedi. Bir kimsenin amcası ölünce bunun gibi olaylar başa gelir!. Dedi. Oysa Ebû Talib'in sağlığında hiç kimse bu türlü bir hareket yapmağa cesaret gösteremezdi.

Peygamber (s.a.v.) Ebû Tâlib öldükten sonra bir yıl sabretti. Ve Allah Teâlâ'nın buyruğunu bekledi. Hak Teâlâ da ona:

- Sabreyle! Diye emirde bulundu. Ve kendisine şu âyeti inzal buyurdu:

"Ey Habibim! Sana iman getirmekten yüz çeviren olursa, onlara şöyle söyle:

"- Bana Allah Teâlâ yeter. Ondan başka hiç bir ilâh yoktur. Ben ancak O'na güvenirim, O'na dayanırım. Ve O yüce Arş'ın sahibidir! Rabbidir!" (Tevbe : 129)

Evet, böylece yüce Allah Hazret-i Peygamber (s.a.v.)e:

Eğer bütün insanlar yüz döndürseler bile, sen onlara, şöyle de:

"- Hak Teâlâ benimledir ve Rabbim bana yeter!"

* * *

HZ. MUHAMMED (S.A.V.)'İN TAİF YOLCULUĞU

Ebü Tâlib öldükten sonra iki yıl ara geçti. Hiç bir kimse Peygamber (s.a.v.)'in sözlerini kabul etmedi. Mekke'den taife olan aralık üç günlük yoldu. Tâif, Yemen yolu üstündeydi. Mekke kuraklık olduğundan, Mekke halkının Tâif'e ihtiyaçları vardı. Çünkü Mekke'de ağaç ve akarsular yoktu ve yeşillik olmazdı. Mekke'nin uluları bundan ötürü yaz mevsiminin üç AYINI Tâif'te geçirirlerdi.

Tâifin üç tane ulu kişisi vardı. Üçü de kardeştiler:

1- Habib

2- İkincisi Mes'ud

3- Birisi de Abd-i Mâlik idi.

Peygamber (s.a.v.) Tâif'e gelince kendisinin başından geçenleri onlara anlattı. Ve:

- Bana inanın! Ve bana Mekke uluları üstüne yardım edin! Dedi.

Bu üç kardeşten birisi dedi ki:

- Sen Allah'ın elçisisin! Bizden ne yardım, istersin? Dedi. Birisi de:

- O Allah'ın ki seni peygamber gönderdi, seni niçin saklamaz?. Dedi. Üçüncü kardeş te:

- Mademki Hak Teâlâ peygamber göndermek istedi, neden bir ulu kişi göndermedi de senin gibi bir öksüzü yolladı?. Dedi.

Peygamber (s.a.v.) bunlardan umudunu kesti. Geri döndü. Ve şu Âyet-i Kerime Tâif ehli hakkında geldi.

"Doğrusu ben, onları, (Allah'a eş koşanları) da, atalarını da kendilerine kitap (Şeriat hükümlerini) açıklayan bir peygamber gelinceye kadar rızıklar vererek yaşattım." (Zuhurf: 29)

* * *

Sonra Peygamber (s.a.v.) onlara şöyle buyurdu:

- Size söylediğim bu sözleri hiç kimseye söylemeyin. Tâ ki Ku-reyş'li halk benim Tâifi'nize gelip yardım dilediğim, Ve onlar bu dileğimi reddettiğinizi bilmesinler!. Dedi.

Tâif uluları bu sözü kasıtlı olarak açığa vurdular. Çocuklarına işaretle:

- Bu kişi delidir!. Dediler. Çocuklar da Peygamber (s.a.v.)'in ardından taş atıp dururlardı. Resûlullah (s.a.v.)'in mubarek ayağını taşıla yaraladılar. Ve ardından taş ata ata kendisini Tâif'ten dışarı çıkardılar. Peygamber (s.a.v.) yürürken ayağından kanlar akıp duruyordu.

Tâif sınırından geçti. Gökte güneş çok kızgındı. Ayağının acısı arttı. Yolda oturdu ağlamaya başladı. Tâif halkına beddua etmek istedi. Sonra Yüce Allah'ın onlara azap vermesinden korktu. Ve:

- Yarab! dedi. Sen, bu halkın yaptığına bakma. Onlara azap verme ki onlar, benim Sen'in Peygamberin olduğumu bilmediler! Dedi.

Sonra, biraz gitti. Mekke yolunda bir bağ gördü. Bu bağ, Rebia oğullarından iki kardeşin bağıydı. İkisi de Peygamber (s.a.v.)'in düşmanlarıydı. Birisi Utbe, birisi de Şeybe'ydi. İkisi de bağın içindeydiler. Peygamber (s.a.v.)'in Taife geldiğini işitmişlerdi. Resulullah ise bu bağın kimin bağı olduğunu bilmiyordu. Az sonra içeri girdi.(*) havuz kıyısında oturdu. Mübarek ayağını su ile yıkadı. Utbe ve Şeybe Peygamber (s.a.v.)'i gördüler. Kendilerini peygamber (a.s.)'a göstermek istediler. Onların bir kulu vardı. Adı Addas idi. Tevrat'ı, ve İncil'i bilirdi. Taifte nasrani mezhebindeydi.

(*) Bu dakikayı Mahmud esad Bin Emin Efendi tarih-i din-i İslam'ında şöyle anlatır:

"- Tâiften dönen Fahr-i Kâinat efendimiz mahsun olarak aralarından çıkmıştı. Bir takım aşağılık kişiler arkasına düştiler:

- Ey sihirci, ey melun! Sen aramıza aykırılık düşürmeye mi geldin?. Temiz gönüllerimizi azdırmak, bizi yoldan çıkarmak mı istersin? Diyerek sövüp saydılar. Arkasından taşlar attı-

Şeybenin hısımlık nedeniyle, Peygamber (s.a.v.)e kanı kaydadı. Kendisini korumaya kalktı. Kardeşine:

- Bu Addas ile Muhammed'e bir yiyecek gönder! Karnını doyursun! Dedi. O da Addas'a:

- Bir tabakla üzüm al. Şu havuz başında oturan kişiye götür. O bizim hasmımızdır, lâkin onunla konuşma. O, delinin birisidir. Seni aldatmasın! Dedi. Bu hıristiyan köle de tabakla üzümü Peygamber (s.a.v.)e götürdü. Peygamber (a.s.) da elini uzattı. Bir tane üzüm aldı.

- **Bismillâh!" dedi. Onu ağzına koydu. Hıristiyan köle:**

- Ey kişi! Söylediğin o söz nedir? Diye sordu. Şehrimden ayrıldığım günden beri bu sözü kimseden işitmedim! Dedi.

- Ya sen hangi şehirdensin?

- Filân şehirdenim. (Ninova şehrinden)

- O şehir benim kardeşim Yunus'un şehridir. O şehirden misin?

- Sen.

- Yûnûsu nereden biliyorsun?. Hazret-i Resûl bu soruya şu cevabı verdi:

- Ben de Allah'ın Resûlüyüm. Yûnûs ta kendi zamanında peygamberdi, bütün peygamberler kardeştirle.

O zaman o köle:

- Senin adın nedir?. Diye sordu.

lar. Zeyd bin İlâriseyle birlikteydi. O Hazreti atılan taşlardan korumak için kendisini siper ederdi. Resûl-i Ekremi ayağından ve Zeyd'i başından yaraladılar.

Zeyd:

- Halkı seni koğan Mekke şehrine ne cesaretle dönüyorsun yâ Resûlâllah? Diye sordu.

Resûl (s.a.v.)de:

- Ey Zeyd! Dedi, Cenâb-ı Hak yardım edecek, dinimi koruyacak ve Resulünü saklıyacaktır! Diye karşılık verdi. Sonra Mekkeye döndü. Yol üstünde Utbe ve Şeybe Bin Rebia'nın bağları vardı. Onları Tâif ehli buraya kadar koğalamıştı. Onlardan kurtulmak için bağa sığındı. Bir asma kütüğünün gölgesine oturdu. Cenab-ı Hakka şu şikayetini arzetti:

- Yâ İlâhî! zayıflığımı ve acizliğimi sana arz ediyorum. Elimde hiç bir gücüm olmadığını, herkesten zayıf olduğumu sen bilirsin. Acıyanların en acıyanısın!. Zayıfların son dayanağı SEN'sin. Sen benim zorluğumu çözmezsen kim çözer? Eğer benim hakkımda kızmazsan, artık, benim başka bir şeyden korkacak halim yoktur. (M.F.G)

Resûl (s.a.v.) Hazretleri de:

- Adım, Muhammeddir!. Dedi.

O hıristiyan kul:

- Sen Allah'ın Mekke'ye gönderdiği ve Mekke'lilerin onu şehirden sürdüğü Muhammed misin?.

- Evet.

Hıristiyan köle bunun üzerine dedi ki:

- Ben senin vasfını İncil'de görür, risâletini Tevrat'ta okurdum. Mekke'de sana peygamberlik verileceğini, Mekke'lilerin sana baş eğmiyeceklerini ve aralarından çıkaracaklarını ve en sonunda sana Yüce Allah'ın yardım edeceğini, Mekke'ye döndüreceğini ve dininin her yönde yayılacağını biliyordum. Sen bana dinini öğret.

Hazret-i Resûl (s.a.v.) da ona imanı öğretti. O köle müslüman oldu. Resûlullah'ın ellerini, ayaklarını öptü. Peygamber (a.s.) o üzüm-den yedi ve oradan kalktı, Mekke yoluna koyuldu.(*).

* * *

Hazret-i Muhammed (s.a.v.) Mekkeye yaklaşmıştı ki bu haber Tâif'ten Mekke'ye erişmişti bile.

- Muhammed'i, Tâife sokmamışlar! Haberi dilden dile dolaşmaya başlamıştı.

* * *

Ebû Cehil, ve Mekke halkı, şöyle konuştular

- Muhammed'i biz de Mekke'ye koymayalım!. dediler.

Nihayet, Peygamber (s.a.v.) Batn-ı Nahle denen yere erişti.

(*) Utbeyle Şeybe uzaktan bu hali gördüler. Kölenin gösterdiği saygıya şaşır kaldılar. Dönüşünde ona sordular:

- O kişide ne gördün ki elini, ayağını öptün:

- O, bana bir şey söyledi ki onu evliya olandan başkası bilmez.

BİR BÖLÜK CİN TAİFESİNİN PEYGAMBERİMİZ (ALEYHİSSELAMIN) HUZURUNA GELİP İMANA GELMELERİ

Perilerin, Peygamber (s.a.v.)in katına gelmeleri haberi şöyledir:

- Peygamber (s.a.v.) Hazretleri, o gece Batn-i Nahle denilen yerde geceledi. Sabaha kadar Kur'an'ı tilavet buyurdu. Perilerden yedi kişi Peygamber (a.s.)ın yanına geldi. O'nun Kur'an okuduğunu işittiler. Ve kendilerinin kimliklerini gösterdiler. Resûl (s.a.v.) de onlara din arzyledi. Onlarda:

- Bu dini sizde başka Cinnilere arzedin, islam dinine gelsinler. Dedi.

Peygamber (s.a.v.) Mekke'ye geldiği zaman o perilerde Mekke'ye geldiler:

- Biz kavmımıza din arzettik. Müslüman oldular!. Dediler. Sonra, Hazret-i Muhammed (s.a.v.) onlara **Rahman** Sûresini öğretti. Sonra Batn-i Nahle vadisinden şehre girmek istedi. Bir kişi geldi:

- Sakın, Mekke'ye varma. Mekke'nin ulu kişisi Ebû Cehil, Mekke'lilerle elbirliği etti. Seni Mekke'ye sokmayacaklar! Dedi. Peygamber Aleyhissalâtu Vesselâm Bîşr oğlu Cübeyr'e bir kişi gönderdi ve:

- Beni himayene al!.. Diye, ona bir haber yolladı. Cübeyr ise Mekke'de garip bir kişiydi:

Ben buraya, bir kişinin yardımıyla gelmişim!. Seni nasıl himaye edebileyim?. Dedi.

Bunun üzerine Fahr-i Kâinât efendimiz, bir kişiyi de Amr oğlu Süheyl'e gönderdi. Süheyl bu himayeyi kabul etti:

- Peki, gelsin, buyursun!. Dedi. Hazret-i Muhammed,(s.a.v.) de Süheyl'in evine vardı. Süheyl de onu Adiyy oğlu Mut'im'e yolladı. Bu sırada Allah'ın Lanetlisi Ebû Cehil kendi topluluğu ile Kâbe Haremi'ne geldi. Mut'im, Ebu Cehil'in Cenk'e geldiğini sandı. Kabilesindeki kişilerin hepsi için silah getirtti. Ebu Cehil, Mut'im'e adam yolladı. Ona:

Muhammed'in dininemi girdin ki onu savunuyorsun? dedi. Mut'im de:

– Evet, onu savunuyorum! Koruyorum! diye cevap verdi.

Ebu Cehil:

– Senin onu koruman, beni koruman gibidir! dedi. Bunun üzerine iki taraf ta silahlarını elden bıraktılar.

* * *

Peygamber (s.a.v.) yine Mekke'de oturmaya başladı. Fakat, Mekkeliler kendisini çok incitmekteydiler. O, ise sabır gösterirdi. Bu hal Mekke'den gönlü soğuyuncaya kadar sürdü.

Mekke'ye, her yıl hacılar gelirdi. Hazret-i Peygamber de kendisi o zamandır her ilin kavmına kimliğini bildirdi. Ta ki kendisini kabul etmelerini ve kendi şehirlerine götürmelerini ve Kureyş halkının eziyetlerinden, kurtarmalarını dilerdi.

Kureyşin de adamları her yana giderler:

– O delidir. Onun sözüne inanmayın! O, insanı yoldan çıkarır derlerdi.

– Sana yazıklar olsun. Seni aldattı o! Seni dininden çıkardı hââ?.

Köle:

– Şimdi benim gözümde ondan daha faziletli kişi yoktur! Diye binlinçli cevap verdi.

Bu Cinniler konusu şair VEYS'in Siyer-i Veysi adındaki tarihinde şu surette anlatılır:

"Hazret-i Muhammed (s.a.v.), Batn-ı Nahle denilmekle ün yapmış olan mahale gelip gece seher vaktine kadar orada ikamet buyurdular. O, Peygamberlerin öncüsü (Aleyhissalatü Vesselam) namaz kılmağa kalktı. Yüksek sesle Kur'an-ı Kerim'i okumaya başladı. Meğer, Nusaybin(*) Cinnilerinde yedi yahut dokuz peri gökte gezerken Muhammed (s.a.v.)'in belagat ile Kur'an okuduğunu duydular. Bu tatlı ses Cinnileri o derece kendilerinden geçirtti ki, durdukları yerden yarım

(*) Bu Nusaybin şehri, Türkiye'nin güney şehirlerinden olan NUSAYBİN olmayıp Yemen ilinde bir köyün ismidir. Bu olaydan ötürü Hazret-i Muhammed (s.a.v.)'e (İnsanların ve cinnlerin resülü) denilmiştir. (M.F.G.)

kıl boyu bile ilerleyemediler. Sonra insanların ve cinlerin Seyidi olan Aleyhissalatü Vesselam'a salavatta bulunarak kendilerini gizlilik perdesinden çıkarıp gösterdiler.

BEYİT.

Peri gözden nihan olmak ne mümkündür zamanında!

Cihânı şöyle nurani edüptür Rûy-i rahşanı.

Yani:

(Perilerin, gözle görülmüş olması, zamanında mümkün değildi. Parlayan yüzü, cihânı aydınlıklara boğuyordu.)

Ve perilerin hepsi, İslâm dinine girdiler.

Batn-ı Nahle olayından üç ay sonra, peri taifesinden bir kısmı yeniden büyük bir kalabalıkla Mekke'nin Hacun bölgesindeki mezarlıktan Kainatın efendisi (Aleyh-i Efdal-i Salavat)ın hizmetine koşmuşlardır

RESULÜLLAH (S.A.V.)'İN MEDİNEYE HİCRETİ

Hazret-i Muhammed (s.a.v.)'in Medine'ye hicreti yaklaştığı zaman Medine kavmi iki kabileydi. Birisi Evs diğeri de Hazreç kabilesiydi. Medine topraklarını:

Hayber

Fedek

Vâdiül kurâ

gibi şehirlerin hepsini Beytil Makdis'te Buhtunnasır'dan kaçıp kurtulan yahudiler tutmuştu. O yerde sapasağlam hisarlar, kaleler yapmışlardı. Medine halkı bunlarla dostluk kurmuşlardı ve bu Yahudiler Sallallahü Teala Aleyhi ve Sellem Hazretleri'nin sıfatlarını Tevrat'ta bulmuşlardı. Ama, bu peygamberin İsrailoğulları'ndan çıkmasını beklerlerdi. Arap'lardan çıkacağını bilmezlerdi. Ne vakit ki bu yahudilere bir askeri saldırı olsa, Muhammed (A.S.)'ın adını anarlardı ve o askere karşı zafer kazanırlardı.

Peygamberimiz (a.s.) Medine'ye gelince -Bu peygamber değildir! dediler. Nitekim Hak Teala Kur'an'ı Kerim'de şöyle buyurur:

"Vaktâ ki, önceleri gönderdiğimiz kitapları teyid eden Kur'an geldi, onu kabul etmediler ve ona inanmadılar. Oysa daha önce düşmanlarına karşı zor duruma düştükleri zaman: "- Tevrat'ta bildirilen son peygamber gelseydi de bize yardım etseydi! Diye dua ederlerdi. O peygamber gelince de: "- Bu, İsrailoğullarından değil, İsmâil soyundandır!" diye inkarda bulundular. Artık Allah'ın inayeti o kâfirler üzerinedir" (Bakara: 89)

Medine'de, altı kişi Mekke'ye geldikleri zaman. Bunlar, Hazret-i Muhammed (s.a.v.)'e geldiler. Allah'ın Resulü bu altı kişiye İslam dinini arzeyledi. Kendi başından geçenleri onlara bir bir anlattı. Bu Medineli altı kişi şunlardı:

- 1- Zurâre oğlu Ebu İbâme Eş'ad(*)
- 2- Malik oğlu Avf,
- 3- Beltea oğlu Haris
- 4- Amir oğlu Ukbe
- 5- Abdullah oğlu Cabir
- 6- Amir oğlu Kutbeydi (Allah hepsinden razı olsun)

Peygamberimiz bunlara Kurandan biraz okudu. İslâmiyetten anlattı. Ve müslümanlık bunlara tatlı ve hoş geldi ve:

- Biz senin dinini kabul ettik. Lakin Medine'de biri birine kindar iki iki kabile vardır. Biz gidelim, iki kabileyede seni söyleyelim. Gelecek yıl senin katına geelim! dediler.

Vakta ki bu kişiler Medine'ye döndüler. İki kabileyeye Peygamber (s.a.v.) ile olan konuşmalarını anlattılar. Onlara Kur'an'ı okudular. Onların hepsine de İslam dinini arzetteler. Müslümanlık bunlara da hoş geldi. Böylece çok kişiler müslüman oldular.

(*) Ebu İmame bunların en ulusu idi. O, Hazret-i Muhammed (s.a.v.)'e: "- Ben buraya kabilem için bir yardımcı aramaya gelmiştim. Lakin daha kıymetlisini buldum!" dedi. (M.F.G.)

Ertesi yıl, altı kişiye altı kişi daha eklendi. Dilekleri: Peygamber (s.a.v.)'ı alıp, Medine'ye getirmek. Ve sohbetiyle şeref bulmaktır.

Bu altı kişinin de adı şöyleydi.

- 1- Râfî, oğlu Mâlik (R. Anh)
- 2- Abd Kays Oğlu Zekvân (R. Anh)
- 3- Sâmit oğlu Ubâde (R. Anh)
- 4- Sa'lebe oğlu Yezid (R. Anh)
- 5- Ubâde oğlu Sa'd (R. Anh)
- 6- Amr oğlu Münzir (R. Anh)

*

Bu on iki kişi Mekke'ye geldiler. Ve Minâ Akabesi'nde (Yokuşunda) konakladılar. Peygamber (s.a.v.) onlara geldi. Onlar da Medine ehlinin selâm ve sevgilerini Peygamber (s.a.v.)'e tebliğ ettiler. Hazret-i Peygamber (s.a.v.) onlarla biatlaştı. (*) kendisi olmadan gitmemelerini, onun sözüne aykırı hareket etmemelerini, düşmanlardan kendisini korumalarını ve Mekke halkından, mutlaka, gizli gitmelerini şart kıldı. Sonra amcası, Abbas (r.a.) a geldi. Ona:

- Ey amca! Dedi. Sen bilirsin ki, Ebu Talib öldüğünden beri zahmetler çekmekteyim. Artık sabrım kalmadı. Geçen yıl bana Medine'den altı kişi geldi. Benim dinimi kabul ettilerdi Bu yıl da oniki kişi olarak geldiler. Beni Medine'ye götürmek istiyorlar. Sen, ne dersin?

* * *

O zaman Abbas (r.a.)ta:

- Medine'nin içinde 12.000 kişiden fazla islâm vardır. Senin, o on iki kişiyle birlikte onlarla bir iş işlemeni revâ görmem. Ama, önce, sen Medine'ye bir halife gönder. Eğer, Medine halkı, onu izzetleyip hoş görürlerse sen de o vakit gidersin. Ama şimdi sakın gitme!. Dedi.

(*) Bunun üzerine Resul (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"-Her kim bu anda bağlı kalırsa Cenab-ı Hak onu Cennet'e sokar. Herkim ona aykırı kalırsa o kişinin işi Cenab-ı Hakka kalmıştır. İsterse bağışlar. İsterse aap eyler. (M.F.G.)

Bu uyarma üzerine, Peygamber (s.a.v.) Ümeyr oğlu Mus'ab'ı o oniki kişinin yanına verdi(*) Medine'ye gönderdi.

* * *

Bir gün Medine halkı toplandı. Mus'ab Hazretleri onlara müslümanlığı bildirdi. Halkın çoğu müslüman oldular.

Bir gün, Mus'ab (r.a.) Sehl oğulları mahallesine gitti. Bu, bölge bütün mahallelerin en büyüğüdü. Bölgenin de en ulu kişisi Muâz oğlu Sa'd idi. Mus'ab, onun yanına geldi. Kur'andan şu Elem neşraheke süresini okudu.

"Ey Muhammed! Sana " - Bir yıl bizim putlarımıza ibadet et, tap. Biz de senin Allah'ına bir yıl ibadet edelim!" Diyen o kâfirlere sen de şöyle de:

" - Ey inkar edici kâfirler. Ben sizin tapmakta olduğunuz putlara tapmam. Sizde benim ibadet etmekte olduğum (Allah'a) ibadet edicilerden değilsiniz. Zaten ben sizin tapmakta olduklarınıza tapan değilim. Siz de (Hiç bir zaman) benim ibadet etmekte olduğum (Allah'a) ibadet edicilerden değilsiniz. Sizin (Batıl dininiz size, benim dinim de bana." (Kâfirûn: 1 ve 5 kadar)

Bu ayet, Muaz oğlu Sa'd'a hoş geldi. -Bir daha oku!. Dedi. Mus'ab (r.a.) Kâfirûn suresini bir kez daha okudu. Sa'd, hemen müslüman oldu. Ancak, bütün Evs kabilesi henüz müslümanlığı kabul etmemişlerdi. Bu kabul ancak peygamber (s.a.v.)in Mekke'den Medine'ye gelmesinden sonra olmuştu. Ve aradan bir yıl geçmişti.

* * *

Hac zamanı gelince Mus'ab yine Mekke'ye döndü. Olanı biteni Resûl (s.a.v.)e anlatmak dileğindeydi. Ama, Medine ileri gelenlerinden 70 kişi de Hazret-i Peygamber'i Medine'ye iletmek için, onunla birlikte geldiler. Hazret-i Peygamber bunu Hazret-i Abbas'a bildirdi. Hazret-i Abbas henüz Müslüman olmamıştı:

- Yâ Muhammed!. Dedi. Bende seninle birlikte varayım. Seni, onlara ısmarlayayım! Dedi.

(*) Umeyr oğlu Mus'ab, o zaman çok gençti. Anasının ve babasının sevgili çocukları olduğu halde, imana geldiğinden ötürü onlardan çok cevri cefa görmüştü. Ama hepsine sabır ve dayanıklılık göstermişti.

Böylece, Hazret-i Abbas, Hazret-i Peygamber'le Medinelilerin huzurlarına geldiler. Medinelilerin de hepsi ayak üstü durdular. Peygamber (s.a.v.)e Abbas (r.a.)a saygıda bulundular. Peygamberimiz (s.a.v.) de onlara müslümanlığı arzetti. Onlar da:

"- Biz inanıp imana gelmişizdir. Şimdi, seni Medine'ye götürelim! Diye geldik!" Dediler. Hazret-i Muhammed (s.a.v.)de onlarla:

- Düşmanlarımla cenk edin:
- Baş ve can, ve mal fedâ edin.
- Tâki benim dinim açıklansın! Yayılsın!. Diye buyurdu.

* * *

O zaman, Abbas (r.a.) dedi ki:

- Ben, her nekadâr, onun dininde değilsem de, o, kardeşimin oğludur. Etimdir, kemiğimdir. Hem de Mekke'de hısım, ve kavmi çoktur. Medine'de ise kimsesi yoktur. Bu aziz yarın Medine'ye varınca birçok cenkler olacaktır. Eğer o vakti Hazret-i Muhammed'den el çekerseniz şimdiden el çekinki kendi kavminin arasında olsun.

Medine'liler de bu ahdi kabul ettiler. Ve and içtiler. Resûlü Ekrem'e de:

- Sen de bize vefa eyleki o zaman işin yürüsün!. Bizi de elden kaçırmayasın! Dediler.

Resûlüllah (s.a.v.)de:

- Ben sağ oldukça sizinleyim!. Dedi ve bu şart üzerine ittifak ettiler.

* * *

Bu olay üzerine Mekke'liler, Medine'den yetmiş kişinin geldiğini ve Muhammed (s.a.v.)e biat ettiklerini, ve onu Medine'ye götüreceklerini duyduklarını öğrenince:

- Biz de dile destan olmayalım!. Dediler ve gelenler yine Medine'ye döndüler. O zaman da Allah'ın Resûlü (s.a.v.):

- Ey yârânım!. Dedi. Siz de birer ikişer onların ardınca gidiniz!. Diye buyurdu.

Peygamberimiz (s.a.v.). Rebiül evvel ayına kadar Mekke'de kaldı. Ve, Kureyşliler her kimi yakalamak istedilerse, onları gitmiş buldular. Bunun üzerine Ebu Cehil Kureyş halkını topladı:

- Ey Mekke'liler! Dedi. Muhammed, Medine'lilerle düzen kurdu. Medine'ye gitmek istiyor. Eğer, biz bir hile düzmeyip serbest bırakırsak yarın o kuvvet bulup bizim helâkimize kalkar...

Bunun üzerine, Kureyş halkı, ertesi günü yeniden toplanmaya karar verdiler. Ve ertesi gün de bir yerde toplandılar. Şeytan (Aleyhiline) de bir bedevi elbisesiyle ve yaşlı bir kişi suretine girerek, bu toplantıya geldi, hazır bulundu. Türlü türlü tedbirler alındı.

- Biz, Muhammed'i hısımlık ve akrabası olmak dolayısıyla öldürmeyiz. Zira bu Mekke, bir şehirdir. Halkının çoğu Muhammed'in kavmidir, kabilesidir. Ne yapaalım? Onu şehirden sürelim, uzaklaştıralım!. Dediler. Bu söz üzerine İblis:

- Bu söz doğru değildir. O, öyle bir kişidir ki, şirin sözlü, tatlı yüzlüdür. Her nereye varsa, kendisi kabul edilir. Artık, onu tepelemekten başka çare yoktur. Onu yok etmek tedbirini alınız. Şöyle ki, Arab, kabilelerinden sizin üzerinize el vurulmasın. Bu da şöyle olur ki her kabileden birer kişi gidip hepsi birden vurarak öldürmelidir ki vuran belli olmasın. O zaman kanında bütün kabileler ortak görünürler. Bütün kabilelerle uğraşmak kolay olmaz!. Dedi.

* * *

Kureyşlilerin hepsi, İblis'in bu tedbirini beğendiler. Sonra dağıldılar. Her kabileden iki silahlı kişi getirildi. Sonra Hazret-i Cebrail Peygamberimiz (a.s.)a geldi. Bu haberi bildirdi. Ve bu âyet-i kerimeyi getirdi.

"İnkâr edenler, seni bağlayıp bir yere kapamak veya öldürmek, yada sürmek için düzen kuruyorlardı. Onlar düzen kurarken, Allah da düzenlerini bozuyordu. Allah düzen yapanların en iyisidir." (Enfal: 30)

* * *

Hazret-i Muhammed, böylece Kureyş'in yapacağı işten haberli oldu. Ve yüce Allah'tan şu Ayet-i Kerime indi:

"Ya Muhammed! Deki: Rabbim! Beni dahil edeceğin yere hoşnudluk ve esenlikle dahil et. Çıkaracağın yerden de hoşnutluk ve esenlikle çıkar. Katından beni destekleyecek bir kuvvet ver." (İsrâ; 80)

Böylece Resûl (s.a.v.)'e:

- Bu gece çıkıp git buyruğu verilmiş oluyordu. Oysa, yanında halkın emanetleri vardı. Hazret-i Ali (Keramallahü veche)'yi çağırdı. Ona:

- Ben bu gece gidiyorum. Sen benim yatağında yat. Benim yorganımı üstüne ört. Tâ.. ki kâfirler yatanın benim olduğumu bilsinler. Sakın hiç korkma. Ben Medine'ye gidiyorum. Bende ki şu emânetleri al, sahiplerine teslim et. Benden birkaç gün sonra da sen hemen gel.

* * *

Hazret-i Muhammed(s.a.v.) bu hazırlıktayken Ebû Cehil her kâhileden adamlar topladı. Akşam olunca, o kişiler bir araya geldiler. Gizlendiler.

Peygamber (s.a.v.) onları gördü. Evinde yatağına yattı. O kâfirler Hâne- i Saadet'in çevresini gözetiyorlardı. Bunları uyku sardı. Hepsini uyudu.

Geceden bir hayli vakit geçince Peygamber (s.a.v.) yataktan kalktı. Hazret-i Ali (k.v.)'yi yatağında yatırdı. Dışarı çıktı.

Bu dakikadaydı ki, Hazret-i Ebû Bekir (r.a.), kızı Esmâyı çağırtmıştı. Ona:

- Ben ve peygamberimiz (a.s.) ikimiz Sevr dağına gidiyoruz. Belki, iki-üç gün orada kalırız. Sen bize her gece yiyecek getir. Kureyş'ten de bize haber verirsin! Dedi. Hazret-i Ebu Bekir'in bir kölesi vardı. Adı İmran'dı. İki devesini otlatmak için ona vermişti ve:

- Develeri bize pazartesi günü getir demişti(*)

(*) Ebû Bekir, Mekke'den göçtülür ihtimali ile dört aydan beri 800 dirhem akçeyle iki deve hazırlamıştı. Bunlar. Büyük bir özenle beslenerek semirmiş ve güçlenmişti. Develeri gündüzün çöde otlatmak ve istenildiği zaman hazır bulundurmak üzere bir adamına teslim etmişti. (Bir çok siyer kitapları bu kişinin adının İmran değil Uraykıt oğlu Abdullah olduğunu bildirirler.

Hazret-i Ebû Bekir bütün işlerini gördü. Mağaraya doğru yola çıktı. Hazret-i Resûl, Ondan önce yola çıkmıştı. İkisi yolda buluştular. O mağaraya gittiler. (*)

Sabah olmuştu ki kâfirler, Peygamberimizi evinde bulamadılar. Ve Hazret-i Ali (k.v.) onun yatağında uyumuştı. Hazret-i Ali'ye o kâfirler:

- Muhammed! Nerede diye sordular. Hazret-i Ali de:

- Ben bilmem! Diye cevap verdi. Hemen Hazret-i Ali'yi alıp Mes-cid'e götürdüler. Ondan emanetleri istediler. (**)

Vaktâ ki Kureyş müşrikleri, İslâm ordularının silahşörü, en büyük askeri başbuğu (s.a.v.) in, saadet bucağı Medine'yi Münevvereye hicret etmek üzere olduğunu öğrendiler. Fecere-i küffardan bir kaç mır-dar alçağı Dârün Nedvede toplandılar. Allah-u Zülcelâl'in kudret der-gahını o Risaletin nur saçıcısı (Salallahü Teâlâ Aleyhi Vessellem) Cenâbına nâmus fânusu her zaman bekçi iken o fanusu söndürmek için Kur'a çekmek için toplandılar. Hazret-i Muhammed (s.a.v.) in mahkumiyetini kararlaştırdılar. O, Fanûs-ı namus, gece uyurken söndürülecekti. O, karar gününe hadislerde YEVMİL ZAHME- zahmet günü denildi.

O gün, İBLİS-İ LÂİN, bir tedbir sahibi ihtiyar kılığına girmiş. Ve kendisini Darun Nedve Meclisi'ne sokmayı başarmıştı. Kureyş'in kö-tülük konuşucuları, ihtiyarın önünde, gizli konuşmaların görüşülme-sinden korku gösterdiklerinden ve birden bire sustular. Şeytan, bunu anladı. Söz alarak şöyle dedi:

- Ben, Necid dağlarından gelen biriyim. Zamanın sıcağını, soğu-ğunu görmüş, çeşitli haberlerin zehrini içmiş bir ihtiyarım. Sizden izin

(*) Hazret-i Ebû Bekir, Hazret-i Peygamber (s.a.v.)den Medine'ye gitmek için izin istemişti. Fakat, Hazret-i Muhammed;

- Belki birlikte gideriz! Diye kendisine ümit vermiş, onun gitmesini geciktirmişti. Ebû Beki-rin de o sıralarda bir rüyâ gördüğü söylenir. Ayın on dördünde Mukaddes'e girer. Bütün yü-celiğiyle her yeri ve her şeyi aydınlatır. Gökayı soner yeniden yükselir ve Medine (Yesrib) üstüne iner. Bütün o bölge nura boğulur. Aynı anda bir çok yıldızlar da Medine'ye doğru hareket ederler ve Ay'ın yaptığını yaparlar.

(**) Hazret-i Muhammed (s.a.v.)in Medine'ye hicretini Siyer kitaplarımız çeşitli şekillerde anlatmışlardır. Ancak şair VEYSİ'nin yazdığı SİYER-İ VESYİ'deki HİCRET bölümünün en güzel şekilde yazılmış sahifelerden biridir. Buraya teberrüken alıyoruz:

almadan içeri girdim. Ama şimdi bu sohbet topluluğunun temeli olan manayı (Konuyu) biliyorum. Ta ki ben de gücümün yettiği kadar size yararlı olayım.

Necid'li ihtiyarın gönlünün de, Hazret-i Muhammed (s.a.v.)in yaktığı gam ateşiyle dağlanmış olduğunu bed-kişiler (Dinsizler)de anladı. Ona:

- Merhaba ey müşfik dede! Dediler. Susmayı bıraktılar. Yeniden dedikoduya başladılar. Önce birisi:

- Görüyormusunuz?. Muhammedin işi nerelere vardı?. İnanın ki, onun birtakım kişileri kendisine uydurarak bizimle savaşa girmesi hiç te uzak değildir. Şimdiden bu yolda bir tedbir almak gerektir.

Bu yolda, herkes bir fikir ortaya atarken Amr oğlu Hişam:

- Onu bağlayıp hapse atalım!. Dedi. Yiyeceğini, içeceğini bir zindan deliğinden içeri verelim!. Dedi. Züher gibi, Nabga gibi o da helak oluncaya kadar orada kalsın!. Dedi.

* * *

Lakin, bu fikri topluluk beğenmedi:

- Şimdi, Muhammed'in ashabı dağılmıştır. Böyle bir olayı işitir işitmez toplanırlar. HAŞİM oğulları da onlarla elbirliği eder. Bu sebeble aramızda öldürülmeler başlar! Dediler.

- Bu beyhude, boş fikri kabul etmek değil, işitilmesi bile aklın, dünyaları görebilen aynasına zarar verir çeşidindendir. Bildim ve anladımki siz, Muhammed'in ne kadar güzel konuştuğunu, söz gülüstanının bir gülü olduğunun ve güzel konuşma, belâğat bahçesinin bir bülbülü olduğunun farkına varmamışsınız. Onda olan güzel söz söyleyişi, lehçe düzgünlüğü, mantık tatlılığını anlamamışsınız. Onun Acem ve Arab'da tek olduğunu bilememişsiniz! O hangi kabileye gitse, eşraf ve reziller saffı, bir kez inciler saçan sözlerini dinlerse, zerrelere nasıl güneş ışıklarında toplanırsa, onlar da onun aydınlık yüzünün esiri olurlar ve katreler iken toplanırlar, koskoca deniz olurlar.

Katre katre akan suyken akibet derya olur.

Sonra, kükremiş bir sel gibi bu uçsuz, bucaksız hicaz çölüne akınlar salar, hepimize soy kurutan, harmanlar yakan bir ateş olur! Dedi.

O zaman, bu sözleri duyan soyu bozuk, Ebû Cehil hezayan içinde sözler söyleyerek ağızından şu saçma sapan kelimeler döküldü:

- Benim aklımın mihengine göre yapılacak en iyi iş şudur ki, her kabileden birer bahadır kişi seilmeli. Öyle kişiler olmalıdır ki kan içici bir kılıç gibi olsunlar. Bu bahadırlar hepsi bir elden ve bir çırpıda, ellerindeki kan döken kılıçlarla, Muhammed'in üzerine saldırıp bedenini başından ayırsınlar. Kanını saçsınlar. Ruhunu, bir anda beka diyarına uçsun. O zaman da Muhammed'in kanından her kavme bir damla kan düşeceğinden Abdimenafogulları o çöl kabilelerini Arap'larla kan davasında bulunamazlar. Bütün kabilelere, karşı duramayacakları için çaresiz kalarak diyete razı olacaklardır. Böylece bu dava biter bizde bu derdimizden kurtuluruz.

* * *

Bu sözleri duyan Necid şeyhi kılığına girmiş bulunan Şeytan, uzun bir:

- Yaşa, aferin alkışı çekti. Öteki küfür ve nifak ehli:

- Çok güzel ey Ebal Hakem! Diye Ebu Cehil'in fikrini kabul ettiler. Sonra, bu kararlar, konuşmalara aralık verdiler, oradan cahillerin perişan fikirleri dağıldılar. Gece vakti, Hazret-i Muhammed(s.a.v.)in evinin önünde birleşerek uyumasını beklediler. Bekliyenler arasında Kureyşten şu kişiler vardı:

- 1- Ebu Cehil bin Hişam,
- 2- Hakem bin As,
- 3- Ukbe bin Ebi Muayt,
- 4- Nadr bin Haris
- 5- Ümeyye bin Halef
- 6- İbnil Gayz.
- 7- Zem'a bin Esved
- 8- Ta'me bin Adıyy
- 9- Ebi Leheb
- 10- Ubey bin Halef

11- Nübeyh ve münebbih bin el Haccac!

Ama Hakteala Hazretleri, İlhamla Hz. Muhammed (s.a.v.)e bunu bildirdi.

Kureyş'liler, bir zaman sonra Hazret-i Ebu Bekir'in kapısına geldiler. Ama onu da bulamadılar. Mekke şehrine tellallar çıkartıp. O tellallar şöyle nidada bulundular:

- Her kim ki Muhammed'i bulup getirecek olursa, ona ikiyüz kırırık deve verilecektir.

Her taraf araştırıldı. Hiç bir iz ele geçirelemedi. Gece olduğu vakit Hz. Ebu Bekir'in kızı Esmâ mağaraya gitti. Ona:

- **ZATÜN NİTAKAYN!** (İki kuşaklı) lakabı(*) verilmişti. Yiyeceği iletti Kureyş'in arayış haberini verdi. Hz. Muhammed (s.a.v.) ile Ebu Bekir (r.a.) Üç gün mağarada kaldılar(**) Ta ki Kureyş aramaktan el çekti, Hz. Ebu Bekir Esmâ'ya:

- Bu gece, yiyeceğimizi erken getir!. Dedi. Dördüncü gecede olunca mağaradan çıktılar. Köle deveieri getirdi. O develere bindiler. Kendilerini çölden Medine'ye götürmek için bir kılavuz tuttular.

O iki deveden birisine Hazret-i Muhammed bindi. Arkasına da Hazret-i Ebu Bekir'i bindirdi. Fühayr bin Amir ile Uraykıt oğlu Abdullah öteki deveye bindiler. Medine'ye doğru hareket edildi. Önce sahil yolunu tuttular. Güneş yükselinceye kadar yol aldılar. Bir dereye kadar, düşman saldırısından korundular. Güneş, gök kubbenin ortasına gelince, güneşin sıcaklığından korunmak için büyük bir kayanın gölgesine sığındılar. Biraz dinlendikten sonra, yine yola koyuldular. Cehfe denilen yere kadar gittiler. Orada asıl yola girdiler. Kadid deni-

(*) Bir nitakin (Bir kuşak veya kemer ikiye bölünen iki parçasına NİTAKAYN denir. Zatin Nikatayn ise Hz. Ebu Bekir'in kızı Esmâ'nın lakabı olmuştur ki, Hazret-i Peygamber (s.a.v.), Ebu Bekirle hicret hazırlıkları yaparken erzak bağlamak için kuşağını ikiye ayırmıştı. Birisine yiyecekleri koşmuş, ötekisini de yine beline bağlamıştı. Bunun üzerine Hazret-i Resul Ona:

- Allah, sana Cennetinde iki kuşak bağışlıyacaktır! Diye buyurmuştur. (M.F.G.)

(**) Bu kılavuzun adı Uraykıt oğlu Abdullah'tı. Abdullah üç gün sonra gelmek üzere develeri aldı. Bir saat ilerideki: SEVR dağına develeri ve eşyayı götürdü. Ebu Bekir'in azat ettiği Fühayre oğlu Amir ise bir kaç koyunu otlatmak ve südünü sağlamak üzere kırlara gitti. Bu sütü mağraya getirecekti. (M.F.G.)

len bir yere varınca, Huzaa kabilesinden Halid'in kızı Ümmü Mabed Atike'nin çadırı önüne geldiler. Çadırın önünden geçerken satın almak üzere:

- Hurma, ya da başka yiyecek bir şey var mıdır! Diye sordular. Baba Ebu Mabed orada yoktu. Fakat, hatunu ve Halidi Huzaa'nın kızı olan Atike Ümmü Mabed evdeydi:

- Yiyecek bir şey yok! Diye. Cevap verdi.

Bu sırada Resul-i Ekrem (s.a.v.) bir anda bir koyun gördü:

- Ya bu nedir?. Diye sordu. Ümmü Mabed:

- Zayıf bir koyundur o yürümeğe bile gücü yok onun. Sürüyle otlağa gidemediğinden evde kalmış! Dedi. Peygamber (s.a.v.):

- İzin verirsen sağalım diye buyurdu. Ümmü Mabed ne diye bilirdi?. Sürü ile otlağa gidemiyen zayıf bir koyundan nasıl süt sağlanabilir. Fakat misafirin dileğini kabul etmemekte doğru bir hareket olmazdı. Ona:

- Pek güzel! Ondan süt bulursan sağmana bak!. Dedi.

Resul-i Ekrem (s.a.v.) Hazretleri. O koyunu tuttu. Memesini sıvadı. Ve:

BİSMİLLAHİRRAHMANIRRAHİM

Dedi. Koyun süde geldi. Büyük bir kab istedi. Koyunu sağdı. O kap doldu. Önce Ümmü Mabed, sonra da orada bulunanlar doya doya süt içtiler. En sonra da kendileri süt içtiler. Üçüncü kez de koyunu sağdı. O sütü Ümmü Mabed'e bıraktı. Sütün karşılığını zorla kabul ettirdi. Sonra kalkıp Hazret-i Ebu Bekir'le yola koyuldular.

Arası çok geçmemişti ki evin büyüğü Ebu Mabed eve geldi. O kabın içindeki sütü gördü:

- Bu ne? Diye sordu. Ümmü Mabed de:

Çadırımıza mubarek bir zat geldi. Şu sözleri söyledi. Bu koyunu şöyle sağdı diyerek olanı-biteni uzun uzun anlattı. Ebu Mabed:

- Bunda bir hikmet var!. O kişinin şekli, siması nasıldı?. Diye sordu. Karısı da:

- Orta boyluydu, kara kaşlı, kara gözlü ve nurlar akan bir yüzü vardı. Güzel, latif bir kişiydi!. Dedi. Ebu Mabed:

- Vallahi, bu senin dediğin kişi Kureyş'in içinde çıkan peygamberdir. Eğer ben burada bulunsaydım ona uyardım!. Dedi.

Sonraları Ümmü Mabed şöyle söylemiştir:

- O koyun Hazret-i Ömer'in halifeliği zamanındaki kuraklığa kadar yaşadı. Yer yüzünde hayvanlar yiyecek bulamazken, biz onu akşam-sabah sağardık!. Dermiş.

Hazret-i Muhammed Medine'ye hareketinde yolda başka mucizeler de olmuştu ki Malik oğlu Suraka olayı idi.

Kureyş'in ileri gelenleri şöyle demişlerdi.

- Her kim Muhammed'i veya Ebu Kuhafe oğlu Ebu Bekir'i ele geçirirse veya saklandıkları yeri haber verirse Kureyş'in yüz kıvrıcık deve vereceği haberi etrafa yayılınca Kinane oğulları kabilesinden, şubelerinden olup o yakınlarda çadır kurmuş müdleşoğulları aşiretinde de duyulmuş, sahil boyundan iki deve ile dört kişinin geçtiği duyulmuştu. Bu kabileden Süraka bin Malik bu yüz deveye tamah duyarak atına bindi. Dört kişinin arkasına düştü. Ve Ümmü Mabed'in çadırından kalkıp gitmişlerdi ki arkalarından onlara yetişti.

Hazret-i Muhammed (s.a.v.):

"- Yarabbi. Sen, bizi ne surette istersen, o yolda düşman şerrinden koru!" Diye yakardı. Suraka'nın atının ayakları dizlerine kadar toprağa battı. Süraka:

- Ya Muhammed! Diye bağırdı, bu bela senin duanla başıma geldi. Yine dua ette kurtulayım!. Ve geriden gelen arayıcıları savup uzaklaştırayım!. Diye niyazda bulundu. Rivayete göre, Suraka, Resul-i Ekrem'e yetişmek için atını yeniden koşturmağa başladı. Altındaki at yere düştü. Bu hali uğursuzluk sayan Suraka, cahillik kurallarına göre okluğundan fal açacak oklarını çıkardı, fal açtı. Fal, kötü çıktığı halde, yine atını ileri sürdü, Allah'ın Resulünün ve Ebu Bekir'in ardına düştü. Çok yaklaşılmıştı ki atı yuvarlandı. Yine ok falına baktı. Fal, uygun haber vermediğinden ötürü Suraka, Peygamber (s.a.v.)in Allah tarafından korunduğuna inanç getirdi. Düşündüğü öldürme işini terk ederek Allah'ın Resulüne gitti:

- Bana bir amanname ver. Zaman gelir ki onu kullanırım! Dedi. Hazret-i Muhammed de:

- Yarabbi, bu kişi sözünde sadık ise atını kurtar! Diye duada bulundu. Cenab-ı Hak ta duasını kabul etti. Ve Suraka'ya kurtuluş bağışladı. Resul (s.a.v.) de Führeyre oğlu Amir'den bir deri parçası istedi. Süraka'nın istediği şekilde amannemeyi yazdırdı. Kendisine teslim etti.

* * *

Suraka, yanında her ne varsa, O Hazret-i Resul'e arz ve takdim etti ise de Hazret-i Muhammed (s.a.v.) hiç kabul etmedi:

- Yolda, benim koyunlarım vardır. Onlardan istediğiniz kadar alınız!. Dedi. Yanından bir de ok çıkardı:

- Bu da sözlerimin şahidi olsun! Dedi. Resul (s.a.v.) Hazret-i onu da kabul etmedi.

Suraka o yerde kaldı. Kureyşin geriden gelen arayıcılarına:

- Ben buraları aradım, kimseyi bulamadım. Başka yerlere gidiniz! Diyerek onları geri çevirdi.

* * *

Sonraları, Ebu Cehil onun bu halini öğrenince pek çok kızmıştı. Onu gayretsizliğinden bahsederek hakkında onu hicveden bir de şiir yazmıştı. Suraka da ona:

- Ya Eba Hakem!. Atımın ayaklarının yere nasıl battığını görseydin Muhammed'in peygamberliğine sen de iman ederdin! diye cevap vermişti.

*

Ama, Kureyş'in yüz deve hakkındaki vaadi Sehm oğullarından Bürede'nin kulağına erişti. Yanına yetmiş atlı aldı. Yola çıktı. Yolda Hazret-i Muhammed (s.a.v.)e tesadüf etti. Resul (s.a.v.) efendimiz ona sordu:

- Sen kimsin?

- Ben Büreyde-i Sehmi'yim.

Bu cevabı alan Allah'ın Resulü, Ebu Bekir'e

- İşimiz tatlılığa erdi. Yoluna girdi!. Dedi. Sonra Büreyde'ye sordu:

- Sen hangi kabiledensin?

- Ben, Eslemoğulları kabilesindenim. Resul-i Ekrem yine Ebu Bekir'e:

- Selamete erdik! Dedi. Sonra yine Büreyde'ye:

- Hangi batındansın?. Diye sordu. O da:

- Sehmoğullarıdanım! Deyince Allah'ın Resulü Hazret-i Ebu Bekir'e:

- Fetih ve zafer nasibin! Dedi. Büreyde de:

- Ya siz kimsiniz?. Diye sordu. Resulüllah ta:

- Muhammed bin Abdullah'ım! Diye cevap verdi. Büreyde, Hazret-i Muhammed (s.a.v.)in konuşmasından o kadar haz duydu ki onun Nübüvvetini tasdik ederek kelime-i şehadet getirdi.

KUBA KÖYÜNE VARİş VE KUBA MESCİDİ'NİN YAPILMASI

Peygamberimiz (s.a.v.) Rebiulevvel ayında Medine'ye geldi. KUBA, karyesine kondu. Medine kavmi Peygamberin haberini duyup katına geldiler. Cuma günü olunca Kuba'da kaldı. Cuma günü hutbe okuyup namaz kıldı. Namazdan sonra Medine'ye gitmek üzere de/eye bindi(*)).

"- Fahr-i Kâinat Efendimizin Mekke'den çıktığı, Medine'de işitildiğinden orada bulunan İşlam ehli, bir kaç gün, sabah vakti Medine dışında (Hurra) denilen mevkide toplanır ve sıcak basıncaya kadar Resülullah'ı beklerler. Sonra, Medine'ye, geri dönerlerdi. Bir Pazartesi günü, yine Medine'den çıktılar. Bir müddet bekledikten sonra sıcak basınca yine geri döndüler. Bu sırada bir yahudi, bir iş için evinin damına çıkmış ve Hazret-i Muhammed (s.a.v.)'in, mağara arkadaşı Ebu Bekir (R.A)'la gelmekte olduğunu gördü, ak elbiselere bürünmüşlerdi. Yahudi:

(*) Tarih-i İşlâm'da Mahmud Es'ad Efendi Kubâ'ya, Hazret-i Resülüllahın gidişini şu surette anlatır:

– Ey Arap topluluğu! İşte, dilediğiniz geliyor! Diyerek aşağı indi ve Medinelî müslümanlara ilk müjdeyi verdi. Medinelîler de erkek kadın silahlandılar. Süslendiler. kimisi atlı, kimisi yaya o tarafa koşuştular ve Hazret-i Muhammed (s.a.v.)'i debdebe ve ihtişam içinde karşıladılar.

İşte Hicret-i Nebeviye buydu ki, Rebi-ül Evvel ayının onikinci Pazartesi günüydü. Hava pek sıcaktı. Ve Fahri Kainat (s.a.v.) pek yorgundu. Medineye bir saat uzaklıkta olan Kuba karyesine indi. Bir hurma ağacının gölgesine oturdu. Burası Avf oğlu Amr'ın köyü idi.

Herkes geliyor. Hazret-i Resul (s.a.v.)'in Cemal-i bakemalini temaşa ediyordu. Peygamber efendimiz de susarak, oturuyor, Hazret-i Ebu Bekr de karşılayıcılarla konuşuyordu. Eşit yaşta olduklarından ötürü, daha önce görmeyenler kendisini bilmezler ve Hazret-i Peygamber sanarak Ebu Bekir'e selam verirlerdi. Ağacın gölgesi gidince Ebu Bekir'i Sıddık kalktı, üstündeki ridasını Resul (s.a.v.)'e gölge yaptı. Böylece O'nu bilmeyenler de bilmiş oldu.

Hazret-i Peygamber Kuba'da bir kaç gün oturmaya niyet etmişti. Kendisini konuklamak için kavgalar oldu. Kendisi de:

Neccaroğullarından atalarım olan dayılarımın çocuklarına konuk olurum! Buyurdu. Onların başkanlarından ve İslam ehlinde Gülsün bin el Hem'e, bir rivayete göre de -bekar olmasından ötürü Hayseme oğlu Sa'd'a konuk oldu. Ebu Bekir-i Sıddık (R.A.)'ta Hazreç'li İsaf oğlu Habib'e, ya da Harice bin Zeyd'in evine misafir oldu.

Fahr-i Kainat Efendimiz, bir rivayete göre Çarşamba, Perşembe günleri orada kaldı. Bir rivayete göre de on iki veya ondört gün kaldı.

Kuba'da kaldığı o günlerde Ensarı Kiram (Yardımcılar) hep gelirler hicretini kutlardı. Bu sırada Medinenin şairi Hassan bin Sabit, peygamberin teşriği hakkında güzel bir kaside söylemişti. Hazret-i Ali (K. V.), Resul-i Ekrem'den sonra üç gün daha Mekke'de kalmış, emanetleri sahiplerine vermiş, sonra Mekke'den çıkmıştı. Gündüzleri saklanıp, geceleri yol almıştı. Resul (s.a.v.) henüz Kuba'da iken kendisine yetişmişti.

Hazret-i Muhammed (s.a.v.) Kuba'da kaldıkları günlerde, bir mescit inşa eyledi. Ondan önce, müslümanlar bir mescit yapmışlardı, ama,

bu, ancak kendileri içindi. Müslüman topluluğu için ilk önce inşa olunan, işte bu Kuba mescididir. Bunun temeli takva üzerine bina olduğunda hakkında şu Âyet-i Kerime nazil olmuştu:

"İlk günden beri Allah'a karşı gelmekten sakınmak için kurulmuş olan mescid, elbette, içinde namaza durmana daha uygundur. Orada, tertemiz olmayı seven adamlar vardır." (Tevbe: 108)

- Tarihi-din-i İslam'dan.

Siyer-i Veyside, Kuba'ya geliş bir şair kalemiyle daha şairane anlatılmıştır:

* * *

"- Vakta ki Eslemoğullarından Büreyde, o dünya sultanının kulu olunca, beyaz sarığını, başı göğü delen bir mızrağa bağladı, çiçekler açan bir hurma fidanı gibi, o can dünyasının ilkbaharı önce, nusret sancağını kaldırdı ve yetmiş arkadaşı davul ve neylerle gökkubeyi indirdiler. O dünya mihferi, cihanın en ucu, büyük kişisi (s.a.v.)'in gelmekte olduğunu bildirdiler. Medine'nin İslam topluluğu, o cihanı tutan Nusret güneşi'nin müslüman nurunun doğduğu Beytül Haram'dan göçtüğünü haber alınca, her sabah güneş doğar doğmaz peygamberlerini karşılamak üzere, o Kible-i İkbale yüz tutarak HURRE adındaki mahalle gelirlerdi ve o Hak dinin beşiği olan ahir zaman İmamı Hazret-i Muhammed (s.a.v.)'i beklerlerdi. Ta ki gökyüzünün güneşi çok ısınınca ve yer yüzünde hareket güçleşince kalkıp yine evlerine döner, dinlenirlerdi.

Bir sabah ki Rebiülevvel'in on ikinci pazartesi günüydü. Medineliler:

Yollarda kaldı gözlerimiz, gelmedi haber

Hak-i Cenab-ı Südde-i Devlet Meab'dan!.

Diyerek karşılama gösterisi takdim etmişlerdi. Yine geri dönerek istirahat çekilmemişlerdi ki.

Nacihan bir toz kopardı bad-pay-ı devleti,

Ruşen oldu dide-i ayan-ı devlet subh-dem!

Derken Yücelik Alayı'nın aralıklarından Nübüvvet Nuru'nun çırığı, şimşek ışıkları gibi parladı. Yahudi ileri gelenlerinden birisi, Medi-

ne'nin yüksek binalarından birine bir iş için çıkmıştı. Herkesten önce O'nun endamını ve (s.a.v.)'in Nur-i Cemalini görünce kendisini tutamadı:

– Ey Evs, ey Hazreç kabileleri halkı! dilediğiniz ve beklediğiniz geliyor! Diye ilk müjdeyi verdi. Bu sözler, bekleyen müslümanlara müjde şekerı oldu. Ve yahudi ileri gelendi. Yahudi başkanıda:

– Size beşaret olsun ki, uğurlu ayağını beklediğiniz o saadet ağacı salına salına geliyor. Menekşe kokulu saçlarının her teline binbir kut-sal ruhun aşkı ve muhabbeti asılmış.

Leşker-i uşakın ol şah-ı Cihan

Naz ile salına, salına ale gibi gelir!

(Yani: Aşıklarının ordusunu o cihan şahı, salına salına uçan bir bayrak gibi gelmektedir.)

Medine'li Ansar'ın (Yardımcıların) gözleri bekleme yolunun bir çeşmesi halindeydi. O, Allahü Teala Hazretlerinin gözbebeğinin hasretini kimi dindirmek için o gözpınarlarından sevinç gözyaşları döktüler. Kimi de bu mutlu geliş kutlamak için kucak kucak çiçekler atarak saygı ve sevgi gösterilerinde bulunuldu. Muhammed (s.a.v.)'in geliş, kainatın kubbesini gürültülere boğarken EVS ve HAZREÇ kabilelerinin ileri gelenleri, hepsi de silahlara bürünmüş olarak, saygılarını sunmak ve biatte bulunmak üzere tazime koşuştular. Hem de şöyle selam kasideleri okudular.

Esselam ey Hadi-yi Hak mehde-i Ahir Zaman,

Mihr-i Alemler- tab, Subh-ı madelet, necm-i hüda!

* * *

Esselam ey şah-ı eyvan-i risalet, esselam,

Merhaba ey mülteca-yı din -ü devlet merhaba!

* * *

(Yani: Selam sana ey doğru yolu gösterici, ahir zaman armağanı! Selam sana, ey alemleri aydınlatan güneş, ey adalet sabahı, hidayete erdiren güneş!

Merhaba, ey İslam risaletinin çardağı, merhaba!

Merhaba ey din ve devletin sığındığı peygamber, merhaba.

* * *

Ümmetindeki bu gönülden bağlılık ve kendisine başeğış, Hazret-i Muhammed (s.a.v.)'in gönlünü hoş etti. Bütün Medineli yurttaşlara huzur nuru oldu. Ve Dost-düşman, dağa ve sahraya laleler gibi dağıtıldılar, dostları sevindiren, düşmanları deliye döndüren o mübarek yüzünün teması ile dakikalar geçirdiler. Herkeste sevinçten:

Merhaba ey gonce-i nevres, nihâl-i itibal,

Hayr-i mukdim, ey gül-i nevniz-i firdevs-i cema!

Yani Safa geldin, hoş geldin ey yeni yetişen yumuşaklık fidanının güneşi! Ey, cesareti hayırlı kişi, ey, güzellik fidanının yeni açmış gülü! dediler.

Şarkılar söyleyen o Zühre yıldızı güzelliğindeki kızlar, saf saf dizilmişlerdi. Ellerini birbirine vuruyor, göğüslerini, dir def halinde kullanıyorlardı. Ve dünyayı aydınlatan o nurlu yüze bakarak şarkı söylüyorlardı. Öyleki nazenen vücutlarını kaplayan sevinç ve safa gökte, Sidret-ül Münteha'yı da raksa getirmişti.

* * *

Bu mutlu günde, Medine İli'nin Hazret-i Muhammed (s.a.v.)'i özleyen halkının takatı ve dayanıklığı nasıl kalırdı ki, bu kadar şan yüceliğiyle zamanın atlas asumanına yükselmişti. Ve gökyüzünün sabit (duran, hareket etmeyen) o altı yıldızı bile raksa başlamıştı.

* * *

Meclis-i aşkında cengi: Zühre, deffaf, afitab,

Neylesin, raksetmesin-mi, zerre-i nacizler!

* * *

Yani: Sevginin meclisinde O Muhammed aşkına zühre yıldızı cengi ve güneş def çalıcıydı, ya, naciz değerde olan zerreler raksetmesin mi?

HAZRET-İ MUHAMMED (S.A.V.)'İN MEDİNE'YE VARİŞİ

Hazret-i Muhammed (s.a.v.) Cuma gününe kadar Küba'da durdu. Cuma günü hutbe okuyup namaz kıldı. Namazdan sonra Medine'ye girmek için devesine bindi. Herkes devenin yularına yapışarak:

– Ya Resulallah! Benim evime kon, benim evime kon! diyorlardı.

O zaman Peygamber (s.a.v.) dedi ki:

– Devenin yularını bırakın. O, nereye gitmem gerekirse bilir! dedi.

Deve de yürüdü, bir yere vardı ki şimdi o yer Resul (s.a.v.) hazretlerinin hem kabri, hem mescididir. O yer iki öksüz çocuğundu. Deve o yerde diz çöktü. Öksüzlerden birisi Sehl, ötekisi de Süheyl'di.

* * *

Deve, sonra kalktı, bir kişinin evi önüne kondu ki o kişi EBU EYYUB'tu. Ve onun çok çocukları vardı. Yeri çok dardı. Her ne kadar peygamberimiz (s.a.v.) başka bir yere davet edildiyse de, kendisi o davet edilen yerlere gitmedi. Ve:

(Kişinin yeri o yerdir ki giysisi ve öteki eşyası oradadır)

Böylece, EBU EYYUB'un evinde ikamet etti. Sonra:

– Devenin önceden çöktüğü arsa satın alınsın! Diye emir buyurdu. Benim içinde orada bir hücre yapınız! dedi.

* * *

Ne buyruk verildi ise, Medineliler onu öyle yaptılar. Ebu Eyyub da evine geldiği zaman evinin alt katını düzenledi. Kendisi evin damını seçti. Kendisine:

– Ya Eba Eyyub! dediler. Halin geceleri nice dir?

Ebu Eyyub da şu cevabı verdi:

– Üst katta Hakkın inayeti, altında peygamber (a.s.)'in himayesi erişirse o kişinin hali nice olabilir!(*)

(*) Bundan dolayı şairler ona şiirlerinde şöyle dediler:

BEYT

Habib'in hemdemi, hemhünesi, yar-ı vefadar-i.

Alemdar-ı Resulüllah. Ebu Eyyub-i ensarı!

HİCRET'İN BİRİNCİ YILI OLAYLARI

Bunlar, Medineye olan hicretin birinci yılında olan hadisenin haberidir.

Hicret'in ilk yılında Resul-i Ekrem (s.a.v.)'in kızı Ümmü Gülsüm (R. Anha) öldü. Zürene oğlu Sa'd (R. Anh) da ansızın öldü.

Hazret-i Muhammed (s.a.v.) Kuba'dan Medineye gelirken Ranuna vadisindeki Mescidde Fariza-yı Cum'a'yı eda etmişlerdi. Namaz kılan iman ehli kişiler tam yüz kişiydiler. Hazret-i Muhammed (s.a.v.) Cuma farizesinin tefsirini uzun uzun yapmıştı. Bu namaza Allah'ın kullarının topluca ibadet etmesinden ötürü Cuma namazı dendi.

Ve mahalli kılınmıştır. Bu güne Ruz-ı Cuma-Cuma günü diyen Hazreçliler'in ileri gelenlerinden Es'ad bin Zürene (R. Anh) olmuştu. Onun da hikayesi şöyledir:

Cihanı aydınlatan Risalet güneşi (s.a.v.) İslamlığı kabule istidatlı olanlara kuran öğretmek ve imanlarını tamamlatmak için Sahabe-i Kiramdan Mus'ab bin Ümeyr'i göndermişlerdi. Bir gün Ensar'ın, iman cevheri olan kişileri, kavmin seyyidi Es'ad Bin Zürene'nin önüne geldiler. Halka olup toplandılar. Ona:

– Haftada bir gün, Yahudilerin ve Nasaranın cihanı yaratan Allah için özel bir günleri var. O gün bir işte bulunmalarına karşı Allah'a ibadet ederler. Biz de günlerimizden bir kutlu günü seçsek uygun olur! Dediler.

Ve gün için bir isim düşündüler. Haftanın bir gününde kırk kişilik bir müslüman topluluğu ile namaz kıldılar. O güne cuma denildi. O cuma, islam günlerinin evveli olduğu hususunda din bilginleri ittifak halindedir. Ama, o yüce Barigahın şahı (Sallallahu Aleyhi Vesellem'in ilk cuma namazı hicret esnasında Avf oğlu Salimoğulları duraklarından Vadi-i Ranuna'da eda buyurdıkları cumadır. Daha iyisini ni yüce Allah bilir.) (Siyer-i Veysi'den, M.F.G.)

Yine o yılın içinde Peygamberimiz (s.a.v.) Hazret-i Ebu Bekir'in kızı, Ayşe (R. Anha)'yı helallığa aldı, evine götürdü. Hadice (R. Anha) öldüğünden, Ayşe'yi iki yıl sonra istemişti. O vakit Hazret-i Ayşe yedi yaşındaydı. Vakta ki

O zaman Yahudiler:

Biz bir büyü yaptık ki, her kim Muhammed'in dinine girerse, inansın ki onun ne oğlu, ne de kızı ola!

Kureyş, kafirleri, bu havadisi işitince sevindiler. Peygamberimiz (s.a.v.) müslümanlara:

– Siz kaygılanmayın. Dedi. Allah Teala benimle ahdedti ki benim dinim kıyamete kadar baki kalacaktır.

Gerçekten o yıl içinde Zübeyr oğlu Abdullah dünyaya geldi. Ve Ensardan Numan İbni Bişr doğdu. Müslümanlar tekbir getirdiler. Şad oldular, sevindiler, ferahlandılar. Yahudilerin yalanı ortaya çıkınca başları aşağıya düştü.

Hem o yılda yine Sakafioğullarından Bahtiyar Bin Ebi Ubeyde bin Mes'ud dünyaya geldi.

Peygamberimiz (s.a.v.) Hazret-i Ayşe'yi eve götürünce Ayşe demişti ki:

– Benim, üç şeyle peygamberin son kadınlarının üzerine üstünlüğüm vardır. Biri şudur. Ben peygamberimizin evine kız geldim. Birisi de şudur ki Cebrail (A. S.) vahiy getirince ben işitirim. Üçüncüsü de şudur:

Münafıklar, benim hakkımda yalanlar söylediler. Hak Teala benim şanımda âyet gönderdi. Ayrıca, ben Cebrail (A. S)'ı gördüm. Ve Peygamberimiz (s.a.v.) benim evimde hasta oldu. Vefat edince kabri benim evimde kazıldı. Yine bu yılda, Peygamberimiz (s.a.v.) namazı dört rekat eyledi. Oysa, önce ikişer rekatti.

TARİH ZAMANININ KONULUŞUNUN BEYANI

Tarihlerin aslı hicretten başladığının haberidir.

Peygamberimiz (s.a.v.) bu hicret yılından itibaren tarih koydu. Evvelki hükümler ve mektuplarda tarih yoktu. Peygamberimiz (s.a.v.) buyurdu ki:

– Tarih konulmaması revamıdır? Yazı ne zaman yazılmıştır, bu, bilinmemeli mi?..

Tarih koymak gerek araplarda, gerek acemlerde eski bir gelenektir. Ne zaman bir padişah tahta otursa, padişahlığa geçse, yada ölse, ya büyük bir kıtlık olsa ya da büyük bir olay, bir iş vukua gelse, ona tarih

koyarlardı. Nitekim Adem Peygamber (A. S.)'ın ölümünden ve Nuh (A. S.)'ın Tufanın'dan itibaren tarih konulmuştu.

Böylece, Peygamber (A. S.):

– Her ümmetin tarihini, o zamanın, o asrın peygamberinin zamanından, vaktinden tutmak gerektir! diye buyurdu.

İbrahim Peygamber (A. S.) zamanında tarihi, Hazret-i İbrahim'in od'a (ateşe) atıldığından itibaren tutuldu. Ondan sonra Kabe Evini bina ettikleri zamandan tuttular. Kilab oğlu Kusayy devrinde Nizaroğullarıyla Mabedoğulları arasındaki ayrılık ve savaş tarihbaşı oldu. Çok adam öldürüldü. O günlere Araplar katil günleri derlerdi. Tarihi oradan başlattılar. O vakitte ki Kabe Evi'ni yıktılar, yeniden yaptılar. Tarih oradan başladı.

Ne zaman ki Peygamberimiz (A.S.) hicret edip Medineye geldi:

– Tarihi Hicret'ten başlayarak tutunuz! diye buyurdu.

Bundan sonra da kimi taife, Hazret-i Ali'nin oğlu Hüseyin'in (R. A.)'ın şehit edildiği yılı tarih tuttular.

Kimi taife ve Hazret-i Muaviye'nin Hazret-i Ali'yi düşman tuttuklarından ötürü, Tarihi Muaviyenin ölümünden başlattılar.

* * *

Kimi kişiler de tarihi Yezd-i Cerd bin Şehriyar'ın ölmesinden başlattılar. Her büyüğün öldüğü günden itibaren TARİH tutulur.

ABDULLAH BİN SELAM'IN İSLAM İLE MÜŞERREF OLMASI

(Bu Taberi tarihimiz de, İslam tarihinin eksik bulunan önemli olaylarını. Ünlü siyer kitaplarından alarak eksikleri tamamlıyoruz:)

* * *

Siyer-i Veysi diyor ki:

Birinci Hicret yılı içinde, iman sevinci güneşinin taciyle yükselmiş olan İslam'ın en aziz kişilerinden birisi de **Abdullah bin Selam**'dır. Kendisi Yahudi ileri gelenlerinden, büyük bilgi sahibi ve başı sancak gibi göklerde olan bir kişiydi. Mübarek şahsı, Yahudi kavmi-

nin ileri gelen birkaçı ile Medine'de Hazret-i Muhammed (a.s.)'ın gelmesini bekleyenlerdendi. Bu karşılayışta gözleri, Nübüvvetin hakikatini gösteren Hazret-i Muhammed (s.a.v.)'in bakışlarına dokununca:

– Bu yüz yalan söylemez! Demişti. Ve bu sözleriyle kıskanç Yahudi'lerin canlarını yakan ateş olmuştu. Bu güzel ve temiz bakışın sonu, bu iyi başlangıç, onun İslam oluşunun da başlangıcı oldu.

Bir gün Seyyidül Enbiya Hazret-i Muhammed (s.a.v.)'in ayağına yüz sürüp dedi ki:

– Ya Resulallah! Sendeki bu güzel konuşma ve yüz güzelliği her ne kadar iddianın doğruluğuna bir tanık şahit ise de her mucizen şüphe harmanını yakan bir ateştir.

BEYT

Ayine-yi Cemal-i hakikat hüma yüzün

Ab-ı zülal-i ceme-i sıdk ve safa yüzün!

(Yani: hakikati gösteren yüzün, güzelliğin aynasıdır. Senin sözün ise safa ve doğruluk çeşmesinin berrak, saf suyudur.)

* * *

Sonra, dedi ki:

– Ama, inancımın, sizden, üç sırrın açıklanmasını dilerim. Onların karışık düğümlerinin çözümü ancak Hassay-ı Cenab-ı peygamberi ile mümkündür.

BİRİNCİSİ: Kıyamet alametlerinin gizlilik perdesinde ilk zuhur edecek ağır bela olayı ne olsa gerektir?..

İKİNCİSİ: Cennet-i Me'va'nın ziyafet evinde İlahi Lütfun sofracıbaşıcısının ihsan sofrasında en önce konulacak taam nedir?..

ÜÇÜNCÜSÜ: Cihanı yaratan yüce Allah'ın takdiriyle baba ve ananın ortaklaşa rahmin gizliliklerine tevdi ettikleri, o, baha biçilmez cevhere vücut verildiğinde kimisinin babasına benzemesinin, kimi evlâdın anasını andırmasının sebebi nedir?

Selamoğlu Abdullah'ın bu sorularına. Dünya müşküllerini çözen Muhammed (s.a.v.) şu cevabı buyurdu. Ve mübarek ağzının süslü hokkasını şu inci gibi sözler saçıp şöyle buyurdu:

– Ya Abdullah! Bu manalar,

Şimdiye dek bilinmiyordu. Cihanı yaratan yüce Allah'ın fermanlarını ulaştıran Hazret-i Cibril-i Emin, senden önce, meclisimize şeref bahşederek, bu üç düğümün nasıl çözüleceğinin sırrını bana teslim etti, öğretti.

Önce o Kıyamet Günü'nün ilk alameti ve nişanesi, önce görünen izi Doğu yönünden dumanlı bir ateşin dünya arsasındaki ademoğullarını bir koyun sürüsü gibi sürüp dünyanın Batı yönüne toplamasıdır. Ve Cennet Sofrası'nda herşeyden önce verilecek olan bir balık ciğeri olsa gerektir. O balık ta yer toparlağına ağırlık veren büyük bir balık yavrusu olsa gerektir. Bu ciğer fazlası, asıl ciğer asılmış durumdadır. Cenab-ı Allah onu gayet lezzetli ve midede kolay eritilir olarak yaratmıştır.

Şimdi, çocuğun anasına gelince, onunda sebebi şudur:

– İnsanın bekası için babanın dölsuyu mecrasından akan o hayat suyu, eğer ananınkinden önce rahma erişirse doğacak çocuk Zül Celal'in emri gereğince, babanın yüzünde ve renginde olur. Eğer ananın rahmindan fışkıracak sarı, ince su daha önce kaynaklaşırsa çocuğun yüzü anaya benzer.

* * *

Hazret-i Muhammed (s.a.v.) bunları buyurunca, Selam oğlu Abdullah, büsbütün gönül dağdağasından kurtularak yüreğinin derinliğinden Allah'ın birliğini tasdik ederek, sözleri gökyüzünün lacivert kubbesini şöyle süsledi:

– Ben şhadet ederim ki Allah'tan başka Allah yoktur ve sen Allah'ın resulüsün.

Sonra yüzünü, Hazret-i Muhammed (s.a.v.)'in ayaklarının toprağına sürerek:

– Ey Allah'ın rasûlü! Ey Rabbin elçisi! dedi. Her ne kadar Allah Teala'nın inayetinin kılavuzluğu ile dalalet yolundan asilik yolundan kurtulup ve hidayet yoluna erişti isem de, ancak Seyyidül mürselin'in sığınağı olan şefkatlı dergahından niyazım şudur ki, İslamın anber kokularıyla donandım, ama benim varlığımın cevheri, ziyneti olan huy, tabiat güzelliğimi ve din uğrunda sağlamlığımı Yahudi milletin baş-

kanlarından saklayın, bunu gizli tutun. Çünkü yahudi kavmi, kötü yaratılmış yalancı, iftira savurucu bir millettir. Benim, Nebiler Sultanı'nın halkasına girdiğimi duyarsa, hakkımda, mutlaka yakası açılmış iftiralarda bulunacaklardır! dedi.

Alemlerin seyyidi Hazret-i Muhammed (s.a.v.) de Selamoğlu Abdullah'ın müslümanlığını gizledi. İsrailoğullarının bir toplantı yapmalarını buyurdu. Onlara:

– Benim, dört bir cihana, Ahir Zaman peygamberi olarak gönderildiğimi sizin kutsal kitabınız söyler. Ve kalbiniz de tasdik eder. Öyle olduğu halde bana niçin iman etmezsiniz? diye buyurdu. Yahudiler de bu iddiayı inkar perdesine dürdüler. Bu yolda birkaç sözden sonra Peygamber (s.a.v.) onlara şöyle sordu:

– İçinizde Selam oğlu Abdullah'dan başka Mekke'de ün salmış olan şahıs kimdir? ve o, ne rütbede, ne derecede bir kişidir?

Yahudiler de yarış edercesine:

– O Seyyid bir kişidir ve seyidoğludur. Bir bilgindir ve bilgin oğludur! dediler.

Sonra da dindeki temizliği ve iffeti hakkında beğenilmiş, makbule geçmiş işlerini açıkladılar. Alemlerin efendisi Hazret-i Muhammed (s.a.v.) yeniden onlara döndü:

– Eğer o kişi islam imanı tacı ile başını yüceltmiş olursa siz de İslamlık sarığını sarınır mısınız? diye sordu.

Yahudi topluluğu, inkar ile:

– Haşa lillah ki, Alemler Hüdası onu müslüman olmaktan korusun! dediler.

Peygamberimiz (s.a.v.) sözlerini tekrar ettikçe onlar her türlü ihtimali bilerek:

– Niçin olmayacak şeyi tasavvur ederiz? derler, konudan kaçınırlardı. Fakat sonra islamlık gerdanlığını boyunlarına takmayı taahhüt ettiler, söz verdiler. Belagat bağının o hoş sesli bülbülü (s.a.v.):

– Ey Selam oğlu ortaya çık! Diye buyurdu. Selam oğlu Abdullah da gizlendiği yerden çıktı ve:

ŞAHADET EDERİM Kİ ALLAH'TAN BAŞKA ALLAH YOKTUR VE SEN ALLAH'IN RESULÜSÜN dedi. Sonra Yahudilere dönerek:

– Ey yahudi topluluğu! dedi. Niçin alemleri yaratan Allah'tan korkmuyorsunuz? Niçin Kıyamet gününün o, kafirleri yakan gününden endişe duymuyorsunuz? Bu serverin cihanı yaratan Allah'ın Resulü olduğuna Tevrat'ın açık ayetleri şahit değil midir? Ve siz, evladınızı bildiğiniz gibi bilirsiniz ki seraserdesinin sultanı, Nebilerin sonuncusudur, hatime-i mürselin'dir! dedi. Yahudiler o anda dil değiştirerek Selam oğlu Abdullah'a:

– Rezillerin cahili! Sen Yahüdi kavminin ortasında namılı bir yalancısın! Senin gözlerinikim sayar, onlara kim itibar gösterir? Dediler. Yahudi inatcılığına başladılar.

Bunun üzerine, Peygamber (a.s.) yahudileri oradan uzaklaştırdı. İbn-i Selam'ın cahiliyet devrinde adı Hasım iken iman başıslayan Nur'un tacını başına giyince (s.a.v.) efendimiz de onun ismini Abdullah, yani Tanrıkulu koyarak kendisini şerefraz buyurdular, yüceltiler. (Daha iyisini Allah bilir. (Siyer-i Veysi'den)

HAZRET-İ MUHAMMED (S.A.V.)'İN AİLESİNİN MEDİNE'YE GETİRİLMESİ

O mübarek yıl içinde Hazret-i Muhammed (s.a.v.)'in buyruğu ile Harise oğlu Zeyd ile Ebu Rafia, Mekke'de kalmış olan iki kızını ve zevcesi Sevda bint Zem'a'yı Medine'ye getirmek için Mekke'ye gittiler. kızı Fatimatüzzehra ve Ümmü Gülsüm ve Ümmehat-ı Nebiden Sevde bint Zem'a'yı başarı ile Medineye getirdiler. Saray-ı Nebevide üçü de konaklandı.

KAFİRLERLE SAVAŞ YAPILMASI FERMANI

Vakta ki Peygamber (s.a.v.), Mekke şehrinden Medine'ye hicret buyurdu, Mekke halkı: – Biz Muhammedden kurtulduk! dediler. O zaman Hak Celle ve Âlâ Hazretleri hemen şu âyeti gönderdi:

"Haram ayları (Zilka'de, Zilhicce, Muharrem, Recceb) çıktığı zaman artık. O Allah'a ortak katanları, (O Kureyş) müşriklerini öldürünüz" (Tevbe: 5)

Bu âyet gelince tahammül ve sabır âyetlerinin hükmü kalmadı. Peygamberimiz (s.a.v.) gaza için asker toplamaya ve göndermeye başladı:

– Kafirlerin kervanlarını vurun! diye buyurdu.

Müslüman askerleri de onları vuruyor mallarını müslümanlara paylaşıyordu. Hatta O kadar ki Mekke yakınlarına kadar asker gönderildiği olurdu.

Mekke'den kimse dışarı çıkamaz olmuştu. Ve Mekke'ye hiçbir kervan da giremez olmuştu.

Bu hicret yılında Peygamberimiz (Aleyhissalatü vesselam) çok cenk etti. Kimi zaman oldu ki o cenklere kendisi bile gitti, kimi asker gönderdi. İlk hicret yılından sonra da Bedir gazası yapıldı.

BEDİR GAZASINDAN ÖNCE YAPILMIŞ OLAN GAZALAR

Ehyâ(*) gazasının haberi şöyledir: Bu âyet gelince Peygamberimiz (s.a.v.), Hazret-i Hamza (R. Anh) muhacirlerden (Mekke göçmenlerinden) otuz atlıyla dışarı gönderdi.

"Medine'den, cenge çıkan müslüman askerleri şunlardır! denilmiştir. Ramazan ayının yedinci günüydü. Hicret vaktinden de yedi ay geçmişti. O gün Peygamberimiz (s.a.v.) kendi eli ile bir ak sancak çıkardı. Onu Hazret-i Hamza'ya verdi:

Deniz kıyısına var. Şam'dan kervan gelmektedir. Kureyş'ten iseler çok mal vardır. O kervanı vur. Mallarını al! diye buyurdu.

Hazret-i Hamza da hemen deniz kıyısına yetişti. Kervan ondan önce oraya gelmiş bulunuyordu.

Kureyş'in ulusu Ebû Cehil ise 300 atlıyla deniz kıyısında bir köydeydi, o köyün ulu kişisi Ömer Cehni idi. Hem Hazret-i Hamza ile dosttu, hem de Ebû Cehil ile dost. Hazret-i Hamza'yı çağırdı. Ona:

(*) Ehyâ: Diri demek olan HAY'ın çoğuludur. Mekke'den Medine'ye giden yolda bulunan CAHFE'Den çok uzak değildir. Saniyetil Merre denilen bölgenin altında, cana can katan bir kuyu, bir su kaynağıdır (M.F.G.)

- Ebû Cehil 300 atlısı ile bu köydedir. Köy halkı da ona yardımcıdır. Sen benim için geriye dön! Dedi. Hazret-i Hamza onun bu sözlerinin gerçek olduğunu bildi. Oradan geriye döndü. Ebû Cehil de Kureyş kervanını Mekke'ye götürdü. Hazret-i Hamza'da. Yanındaki yaralarına:

- Ganimetten ise selamet daha yektir. Dönün harp günü ve bayram yeri değildir. Dönmek ulu fetih ve zaferdir!. Dedi.

Hepsi döndüler.

Bundan sonraydı. Şevvâl ayı içinde Peygamberimiz(s.a.v):

- Mekke halkı, Mekke'den asker çıkardı!. Diye haber geldi. Resûlullah (s.a.v.) de vâris oğlu Ubade'yi çağırdı. Onun yanına altmış kişi verdi.

Ebû Cehil de Mekke'ye kervanla geldiği gün Mekke kavmine:

- Muhammed, bizimle cenge hazırlandı! Dedi. Mekke'li ulular, bunun üzerine, toplandılar. Ve:

- Medine dolaylarına çıkalım. Her kimi bulursak tutup yakalıyalım. Esir edelim! Dediler. O günlerde Hazret-i Peygamber (s.a.v.), Hazret-i Ubeyde'yi Altmış kişiyle göndermişti. Bunlar gittiler. Adı Ehyâ olan bir kuyunun yanında kervanı buldular. Müşriklerle birlikte iki Müslüman da orada bulundu. Vakta ki o iki müslüman, Peygamberimiz (s.a.v.)in askerinin saf çektiğini görünce onlarda oradan kaçtılar, müslümanlara geldiler. O zaman düşmanların gönüllerine korku düştü. Hezimete uğradılar. Müslümanlara fetih ve zafer nasip oldu.(*)

HÜRRAN OLAYI

Yine bu ayda (Hicret'in yedinci ayı olan Ramazan'a) Resûl (s.a.v.) Saad bin Ebi Vakkas (r.a.)ı Muhacir ve Ensar'dan yirmi kişiyle gönderdi. Mikdâd (r.a.)ın eline bir bayrak verdi. Saad'a:

- Badiye (Çil) İçinde bir yer vardır. Adı: Hürran'dır. Oraya Mekke'lilerden bir kervan gelmiştir. Varın, o kervanı vurun! Diye buyurdu!

(*) O gün iki taraf ta birbirleriyle cenk etmemiş, yalnızca birbirlerine ok atmakla yetinmişlerdi. İlk ok atan Saad İbni Ebu Vakkas olmuştur. Ve bu ok İslamların attığı ilk oktur. (M.F.G.)

Müslümanlar vardılar. Fakat, kervanı oradan göçmüş buldular. Yeniden geri dönerek Medine'ye geldiler.(*)

EBVÂ SEFERİ

Resûl(s.a.v.), kendisi, safer ayında dışarı çıktı. Muhacirle ansar da onunla birlikte çıktı. Hazret-i Muhammed (s.a.v.), Ubâde oğlu Sad'ı, önce çıkardı. O gece sancağı, Hazret-i Hamzanın eline verdi ve Ebvâya vardı. Ebvâ, Mekke ile Medine arasında bir duraktır. Orada **Aran** adında büyük bir köy vardı. Orada bir kısım Arap bulunuyordu. Ki onlara Hamzaogulları denirdi. Ulularının adı Âmir oğlu Hamza idi. Bu, köyden dışarı çıktı. Peygamberimiz (s.a.v.) ile barış yaptı. Âmine hatun anamızın kabri bu köyde bulunuyordu. Hazret-i Peygamber (s.a.v.) anacığının kabrini ziyaret etti. Onbeş gün burada kaldı. Sonra yine, Medine'ye geldi. (Buna **Vedan seferi** denildiği gibi el Ebvâ seferi de denilir)

BUVAT SEFERİ

Peygamberimiz(s.a.v.) bundan sonra Ebvâ Gazası'na gitti. Bu gaza(**) şundan ötürüydü ki Mekke'lilerin kervanı, Kureyş'ten 100 kişi ile Şamdan gelmekteydi.

Ve kervanın ulu kişisi Halef oğlu Ümeyye idi. Peygamber Efendimiz 200 kişiyle birlikte Medine dışına çıktı. Saad bin Muaz'ı Medine'de yerine vekil bıraktı. Sancağı Sa'd İbni Ebi Vakkas (r.a.)a verdi. Peygamber (s.a.v.) cemaatiyle bir sahraya düştü. Orada **Rıdvâ(*)** adında bir dağ bulunuyordu oradan Medine sınırını açtı. Buvat'a kadar ilerledi. Orada kondu. Kervandakiler, Müslümanların geldiğini haber alınca oradan kaçtılar. Mekke'ye geldiler. Peygamberimiz(s.a.v.) de Medine'ye döndü.

(*) EL-HARAR, Hazret-i Muhammed (s.a.v.)'in Medine'ye Suraka'nın devesini dolaştırdığı dolanbaçlı ve تنها yollarda bulunan su kuyularından bir yer.

(**) Hazreti Peygamber'in askerinin işleri iki bölümdü. Bir bölümüne kendisi bizzat komanda ederdi. Bunlara GAZVE, GAZA denirdi. Kendisi yönetmediği savaşa da seriyye denilirdi ve sahabelerden birisinin komutasında olurdu. (M.F.G.)

(*) RIDVA dağı Kızıldeniz'den çok irak değildi. Medine'den de dört merhale uzaktı. O dolaylarda, boğazlar, vadiler ve ağaçlar pek çoktu. Dağda da bir taş mağara vardı ki pek ünlüydü.

ZÜ'L-AŞİRE SEFERİ

Bir gün:

- Mekke'den bir kervan çok malla geliyor! Diye bir haber duyulunca peygamberimiz (s.a.v.) bir bölük Muhacirle (Mekkeli) ve Ensarla (Medineli) ile Medine'den çıktı. Sancağı Hamza (r.a.)nın eline verdi. Mekke sınırında (Yenbuğ-Rınar) denilen bir köye vardılar. Ora da zü'l-asire denilen bir durak vardı. Dillerde:

- Kureyş buradan geçer ve bu durağa uğrar! Haberi dolaştı.

Kervan ise Kayfe'l-Cemmâr(**) denilen bir menzile uğradı. Peygamberimiz, bir ağaç dibinde namaz kıldı. O gece orada kaldılar. Orada da bir mescid yaptılar. (Şimdi de o yer ziyaret edilir.)

Bir gün de bir uğrak yerine kondular ki o yere Şâdûn denilir. Orada da bir kuyu vardır o kuyunun adı Mesibeb'dir. Peygamber (a.s.) ashabına:

- Su içiniz! diye buyurdu. Kuyudan su çekildi. Doya doya kana kana su içtiler.

Bu, Peygamber (s.a.v.)'in, Hazret-i Ali (K. V.)'yi (Ebû Türeb) diye künyelediği gazadır. Bu ismi ona şundan ötürü vermişti:

Peygamberimiz, Hazret-i Ali (Keremallahü Veçhehüyü Allah onun yüzünü Kerim kılsın) talep etmişti. Onu bulamadı. Aramaya başladı ve kendisini bir ağaçlıkta, yüzü toprağa dönük olarak yatmış ve uyumuş buldu. Onu uyandırıp:

- Kalk! yâ Ebâ Türeb! dedi.

* * *

Kimileri şöyle rivayet etmişlerdir:

- Hazret-i Ali (Allah ondan razı olsun -o ağacın dibinde namaz kılar ve yüzünü yere sürüp niyazda bulunurdu.

Peygamber (s.a.v.) onu gördü. Fakat kendisine bir şey söylemedi. Ta ki o namazını bitirdi, Peygamber (s.a.v.) yanına geldi.

(**) Kimi siyer kitapları bu adı Ceyfaul haberi diye kaydetmişlerdir. (M.F.G.)

– Ya Ebû Tûrâb! İyi ibadet ediyorsun! dedi. Bu ad da Cihan Fahr'i Muhammed Mustafa'nın dilinden çıktığı için Hazret-i Ali (R. A.) onunla fahrederdi:

"Peygamberimiz (s.a.v.) Hazretleri beni sücudda görerek bana Ebû Tûrâb diye çağırdı!" derdi.

* * *

Ammar bin Yâsir şöyle rivayet etmiştir:

– Ben o ağacın dibinde Hazret-i Ali ile uyuyordum. Peygamberimiz (s.a.v.)'in sesini işittim. Kalktım. Peygamberimiz (s.a.v.) Hazret-i Ali'yi uyandıрмаğa geldi. Hazret-i Ali sıçradı, karşısında durdu. O da mübarek ridası ile Hazret-i Ali'nin yüzünü sildi. Ve ona:

– Ya Ali! Diye buyurdu. Cihanda, senin mübarek vücudunu, öldürmek için kasteden daha bahtsız kişi olmasın. Senin kanını yüzüne akıtacak kişi, o kanda boğulsun ölsün. Ve o bahtsız kişi Cehennemde ebedi kalsın! dedi.

Hazret-i Fatıma o vakit henüz Hazret-i Ali'ye verilmemişti. Ondan sonradır ki Hazret-i Resûlullah (s.a.v.) Hicret'in ikinci yılında ve Safer ayında Fatıma (R. Anh)'ı Hazret-i Ali'ye verdi.

BİRİNCİ BEDİR GAZASI

Birinci Bedir gazasının haberi şöyledir ki Mekke'den birçok kişi ile birlikte bir kişi yola çıkmıştı bu kişi Cabir-Ülferi oğlu Kürz idi. Medine'ye üç günlük yol kalınca dayanamadı, yolsuz yerden Mekke'ye döndü. Üç günden sonra Peygamberimiz (s.a.v.)'e haber verildi. Hazret-i Peygamberde onların ardına düştü. Bu Arab'ın kazdığı kuyuya geldi. O Arab'ın adı Bedr idi. Bundan ötürü o yere Bedir kuyusu denildi.

Peygamberimiz (s.a.v.) üç gün orada durdu kimseyi bulamadı. Medine'ye dönüp geldi.

BATN-I NAHLE HABERİ

Bu haber şudur:

– Hicret yılının ikinci senesinde, Recep ayının öncelerinde, Resûl (s.a.v.) Cahş oğlu Abdullah (R. Anh)'ı çağırttı. Ona on kişi Muhacir'lerden, on kişi de Ensardan verdi. Eline de bir talimatnâme uzattı. Ve:

– Üç günlük yola varmadan bu mektubu açma! Buyurdu. Üç gün olunca, onu aç oku. Senin yaranından kim dönmek isterse, bırak dönsün!

Hazret-i Abdullah ta, o talimatı okudu ve:

– Ölürüm de bundan dönmem! Arkadaşlarına:

– Hanginiz dönmek istiyorsa, dönsün! dedi. Onlar da:

– Biz Allahü Teala'ya tevekkül edip seninle gideriz! Hiç dönmemiz yoktur!. Derler. Tâ, Batn-ı Nahle'ye kadar gittiler. Orada bir yere kondular. Oradan her geçene haber sorarlardı.

Az sonra Taif yolundan büyük bir kervan belirdi. Yükleri sahti-yandı. Hazret-i Abdullah:

– Neyliyelim? Dedi. Eğer kervanı vursak, Peygamberimiz (s.a.v.)'in sözünü tutmamış oluruz. Eğer kervanı vurmasak, kervan Kureyş'e haber iletir. Dedi. Ve Abdullah (R. A.):

– Bu ay, haram aylarındandır. Ve kervandakiler haram ayı nedir bilmezler! Dedi. Gündüz olunca, kervan yüklerini, yüklemeye başladı. Abdullah ta adamları ile kervana saldırdı. Kervanı bozdu. İki kişiyi tutsakladı. Medine'ye geldi.

Bu haber Mekke'ye erişince Mekkeliler:

– Ne şaşılacak iştir bu! Muhammed kervanımıza saldırdı, onu vurdu! dediler.

Abdullah, vakta ki Medine'ye geldi, Hazret-i Peygamber kendisine darılarak:

– Ben sana Recep Ayın'da cenk yapma demedim mi? dedi. Resûlullah'ın akhabı da böyle dediler.

Peygamberimiz o iki Kureyş tutsağını sakladı ve:

– Görelim Hak Teala ne buyuracak? Dedi.

Mekke'de kalmış olan müslümanlar, Hazret-i Peygamber'e mektup göndererek:

– Kureyş halkı bizi azarlayıp: "– Haram aylarına olan hürmeti bozdu. O tutsakları geri gönderin! Dediler.

Peygamber (s.a.v.) Efendimiz bu haberi duyunca, çok üzüldü, melûl oldu: O zaman Hak Teâlâ'dan şu âyet indi:

"Ey Muhammed!. Sana, haram olan ayda savaş yolunda sorular soruyorlar. Sen de ki:

"– O aylarda savaşmak büyük günahdır. Ama, insanları Allah'ın doğru yolundan çevirmek, halkı Mescidi Haram'ı tavaftan menetmek ve Peygamberle Müminleri Mekke'den ihraç etmek (çıkarmak), Allah'ın katında İnsan öldürmekten daha ulu bir günahdır." (Bakara: 217)

* * *

Peygamberimiz (s.a.v.) bu âyetin inmesine çok sevindi. Ve buyurdu. Bu âyeti yazdılar. O malları da taksim ettiler. O esirleri de sattılar.

BEYT-İ MAKDİS YERİNE KABE'NİN KIBLE OLMASI

Bu konu, Kible'nin Beyt-i Makdis'ten Kâbeye döndürülmesi haberi-
ridir. O vakitlerde, müslümanların, Kudüs'teki Beyt-i Makdis'e karşı
namaz kılarlardı. Ve bütün dünyada da öyleydi. Yalnız Güneş'e tapan
kâfirler onu tanımaz, bilmezlerdi.

Şaban ayında Hak Teâlâ Hazretleri âyet gönderdi. Ve Peygamberimiz (a.s.)'a

– Kibleyi, Kâbe'den yana et!. diye buyurdu.

Kiblesi, Beyt-i Makdis olan Peygamberler Hazret-i İsa ile Hazret-i Musa (a.s.)'lar idi. Beytil Makdis'i Süleymân (a.s.) inşa etmişti. Bütün İsrailoğulları orasını Kible saydı. Ona yüz tuttular. Vakta ki Hazret-i İsa Peygamber oldu, o da yüz tutup ibadet eyledi. Muhammed Mustafa (s.a.v.) gelince bir zaman hangi yöne yüz tutacağını bilemedi. Hak Teâlâ o zaman Cebrail (a.s.)'ı gönderdi. O da gelip:

– Sen de Beyt-i Makdis'e yön tut! dedi.

Muhammed (a.s.)'in dileği her zaman Kâbe'ye karşı namaz kılmaktı. Nitekim, İbrahim ve İsmail (a.s.)'lar ona karşı ibadet etmişlerdi. Peygamberimiz (a.s.) dua etti. Yakarışını Hak Teala kabul buyurdu. Sonra şu âyet inzal buyuruldu:

"Ey Muhammed! Yüzünü göğe çevirip bir şeyler aramakta olduğunu görüyoruz. Bunun için seni, hoşuna gidecek bir Kibleye yönelteceğiz. Şimdi yüzünü Mescid-i Haram'a çevir. Ey müminler! Siz de, nerede bulunursanız bulunun. Yüzünüzü o Mescid-i Haram doğrultusuna çevirin!" (Bakara suresi, âyet: 144)

*

Bu âyet şundan ötürü nazil olmuştu ki, kâfirler ve yahudiler Hazret-i Muhammed (a.s.)'e:

– Eğer senin dinin, bizim dinimizden başka bir din olsaydı kiblemiz eşit bir kible olmazdı! dediler.

Peygamberimiz (s.a.v.);

– Yarab! Bana bir başka kible göster! Diye dua etti. Hak Teala da ona yukardaki Bakara sûresinin 144. âyetini gönderdi.(*)

RAMAZAN AYININ EMREDİLMESİ

Ramazan orucunun da haberi şöyledir: Resûl (s.a.v.) Medine'ye geldiği vakit, Yahudilerin, Muharrem ayının Onuncu günü oruç tuttuklarını gördü. O gün ise Yahudilerin Aşure günü idi. Hazret-i Muhammed.

"- Bu tuttuğunuz oruç nedir?. Ve ne fazileti vardır? Diye sordu. Onlar da:

- Bu gün öyle bir gündür ki, Hak Teâlâ Mısır Firavunun'u kahredip deniz de boğdu!. Ve Hazret-i Mûsâ'ya lütfedip necat verdi. O gün Mûsâ (a.s.) oruç tuttu. Biz de bundan ötürü oruç tutarız! Dediler.

(*) Kiblenin değiştirilmesi şöyle olmuştur. Hazret-i Muhammed (s.a.v.) Selam oğullarının arazisinde Ümmü Beşir bin Elbera bin Ma'ruru ziyarete gitmişti. Seleme oğulları Mescidin de öğle namazı kılınmaktaydı. Hazret-i Muhammed (s.a.v.) ashâbı ile öğle namazını kılarken. Yani suriye doğrultusunda ikinci rekat namazı kılarırken, Cebrail (A.S.) Mihrabın köşesinden göründü yüzünü Kâbe yönüne çevrilmesi hakkındaki âyeti indirdi. Hazret-i Muhammed (s.a.v.) de Allah'ın buyruğuna boyun eğdi. Allah'ın Kâbesi yönüne döndü. Arkasındaki erkek ve kadın safları da Kible-i Halilullah'a yön tutup öğle namazını tamamladılar. (Siyer-i Veysi'den) (M.F.G.)

Peygamberimiz (s.a.v.) kendi sahabelerini çağırđı. Onlara:

- Aşura günü oruç tutun! Diye buyurdu.

Sonra, Hazret-i Muhammed (s.a.v.) Yahudiler'in yılda iki gün oruç tuttuğunu gördü. Peygamberimiz de oruç tutmayı diledi. Hak Teâlâ da, Ramazan ayında Müslümanların oruç tutmasını farzeyleği.. Ve şu Âyeti Kerimeyi gönderdi:

"Ey iman edenler! Fenalıklardan sakınınız diye sizden öncekilere olduğu gibi sizede ORUÇ farz kılındı." (Bakara: 183)

Peygamberimize bu âyet gelmişti. Ama ne vakit oruç tutulacağı bilinmiyordu. Resûl (s.a.v.) Hak Teâlâdan orucun ne zaman tutulacağını bildirilmesini diledi. Bunun üzerine şu âyet inzal buyuruldu:

"Ramazan ayı, insanlara doğru yolu bildiren ve hidayet delillerini ortaya koyan Kur'an'ın indirildiğı aydır. Sizden her kim o aya erişirse oruç tutsun." (Bakara : 185)

Ramazan ayı, gelince müslümanlar oruç tuttu. Vaktaki Ramazan ayı tamam oldu, Sadaka-i fıtır bayram gününe kondu. Ondan sonra Muharrem ayı gelince Hazret-i Muhammed (s.a.v.) Aşure gününde oruç tutulmasını buyurdu. Bazı kimseler oruç tuttu. Sevap kazandılar. Kimi kimseler oruç tutmadı. Onlar da, günaha girmediler.

* * *

BÜYÜK BEDİR GAZASI

Büyük Bedir Gazası'nın da haberi şöyledir:

- Hicret'ten iki yıl sonra tamamlanmıştı. Ramazan Ayı'nın ilk günüydü. Harb oğlu Ebü Süfyan'ın çok kalabalıkla ve çok malla Şam'dan geldiğı haberi duyuldu. Hem de Amr İbni As ile birlikte gelmekte imiş. Bu haberi Cebrail (a.s.) peygamberimiz (s.a.v.)e getirdi ve:

- Zafer sizindir! çıkın, onları isteyin!. Dedi. Hazret-i Risâlet (a.s.) da bu haberi ashabına bildirdi. Ve:

- Hazırlık yapınız!. Ve hem sizlere müjdeler olsun ki Hak Teâlâ size nusret, zafer vaad eyledi!. Dedi.

Ashabı Kiram, bu müjdeyi işitince cenge hazırlandılar. Hayseme Oğlu Saad, (r.a.), babasıyla hazırlandı. Resül-i Ekrem'e bu ikili hazırlık haber verildi. O da:

- Birisi gitsin, birisi kalsın!. Diye buyurdu. Baba ve oğul kura çektiler. Kura, Saad İbni Hayseme'ye düştü. Babası:

- Ey oğul! Dedi. Nasibini bana bağışla. Senin yerine ben gideyim! Dedi. Oğulu Saad da:

- Ey babam! Dedi. Bu Cennet'tir. Başka şey olsaydı, sıramı sana verirdim! dedi.

Saad, cenge gitti ve orada şehit oldu. Babası da Uhud gazasında şehitlik mertebesine erdi. (Allah onlardan razı olsun.)

* * *

Sonra Hazret-i Peygamber Münzir oğlu Kinane (r.a.)a:

- Sen Medine'de benim yerimde kal!. Diye buyurdu. Kendisi 310 kişiyle Bedir sahrasına doğru yola çıktı. İki atlısı vardı. Ve develeri 70 taneydi. Kalan ashab, hep yaya idi.

Hazret-i Resul (s.a.v.) **Gadbâ** adındaki deveye binmişti. İki menzil yol almışlardı ki:

- Henüz, Ebû Süfyan'ın kervanı geçmedi! Diye haber alındı. Peygamber (s.a.v.)de yoldan Irak'tan giden kervanı gözettilmeye başladı. Cebrail(a.s.) gelerek:

- Ya Muhammed!. Dedi. Hak Teâlâ sana, onların üzerine nusret verdi.

Bu müjde, peygamberimiz (a.s.)ın gönlünü ferahlattı. Sonra, kervandan haber getirmek üzere iki kişiyi casusluğa gönderdi. Birisi: Muhammed el-Cüheni, biride, Adiyy Bin Ebi el-Râna el-Cüheni (r.a.) idi. Arap'ların bir adeti vardı ki bir kervanın geleceği vakitte, yol üstünde yemek ve otlar hazır ederler, onları kervan yolcularına satarlardı.

Casusluğa çıkan o iki müslüman kişi de yollarında gidiyorlardı. Bir su kuyusuna eriştiler. İki kişinin orada durduğunu gördüler. Bu kişiler alacak verecek konusunda birbirini sıkıştırıyordu. Borçlu olan:

"- Yarın, ya da daha sonra kervan buraya gelir, o zaman bana iş çıkar, elimdekini satar, sana olan borcumu öderim!" Dedi.

Müslüman casusları, bu sözü işitince onlara bir şey sormadılar. Oradan su alıp geriye döndüler.

Arkadan, ansızın Ebu Süfyan ile Amr İbni As geldiler. Bunlara.

- Muhammed'den ve Medine halkından hiç haberiniz var mı?. Diye sordular. Onlar da:

- İki develi kişi geldi. Su alıp geri döndüler: Diye cevap verdiler.

Bunu duyan Ebû Süfyan ile Amr İbni Âs develerini ileri sürdüler. Yolda deve dışkılarını gördüler. Birisini alıp öğdular. Fışkıda hurma çekirdeği buldular.

- Deve, hurma çekirdeğini hiç yemez? Ama Medine devesi yer. Muhammed, bizim yolumuzun üstündedir! Dediler. Bunun üzerine Ebû Süfyan'la, Amr b. Âs, kâfileyi geri döndürdüler.

Ebû Süfyan Mekke'ye bir kişi gönderdi. Adı Amr Zamzam'dı. Ona:

- Hiç durma, Mekke'ye git. Oraya vardığın zaman dağ üstüne çık ve;

- Ey halk! Biliniz ki:

- Muhammed, yolumuzun üzerine gelmiştir!. Kim ki bir ağaç taşımağa, ya da silâh tutmağa gücü varsa bize yetişsin diye bağır.

* * *

Çünkü, o kervanda malı olmayan hiç bir Mekkeli yoktu. Mekke halkı da, Ebû Cehil ile yola çıktılar. Ebû Cehil, Abbas'a dedi ki:

- Sizin Muhammed'le yakınlığınız vardır!. Eğer bu cenk bize zahir olursa bütün Haşimoğullarını Mekke'den dışarı sürgün edelim!. Dedi. Ve alçakça sözleri söylemesine rağmen Hazret-i Abbas'ı alıp gitti.

Kureyş'in tedbire baş vurduğu o günde bütün Mekke'nin uluları Mekke'den çıktılar. 1000 kişi silahlanarak yola düştüler. Ebû Cehil Mekke kapısında o askeri kuvveti inceledi. Kimin gelip kimin gelme-

diğini bilmek istedi. Vaktâ ki askeri bölüğü tamam silahlı olarak gördü, sevindi. Sonra:

- Bizi Muhammed, Mekke'ye sahtiyan ve üzüm götüren tâif kervanı sandı!. Dedi.

Ebû Süfyan, Mekke'ye gelince Kureyş askeri Bedir yolundan ilerlemeğe başlamıştı. Cebrâil (a.s.) hemen gelip Resûl-i Ekrem'e selam verdi ve:

- Kervan Cidde yoluna saptı, gidiyor! Ve Mekke askeri de Bedir yolundan ilerliyorlar!. Diye haber verdi. Ve:

- Onlara karşı Hak Teâlâ sana zafer verdi! Dedi. Cebrâil (a.s.), Peygamberimiz (s.a.v.)e bu haberi verince, Ashab'ın gönülleri bir başka hal aldı. Çünkü onlar kafilayı ummaktaydılar. Ve:

- Biz askerle cenge gelmedik. Kervan vurmaya geldik!. Dediler. Bu hal üzerine Hak Teâlâ şu âyeti gönderdi ve şöyle buyurdu:

"- Allah iki kafileden (Silâhlı birliklerle yük kervanından) birinin mutlaka sizin olacağını vaad etmişti. Siz ise, silahı bulunmayan kervanın elinize düşmesini istiyordunuz. Oysa, Allah, buyrukları ile hakkı açığa vurmaya, kâfirlerin başlarını ezmeyi diliyordu." (Enfâl: 7)

* * *

Ebû Süfyan, oradan, Mekke'ye gelince güveni arttı. Onun iki oğlu vardı. Askerle birlikte gitmişlerdi. Onlardan ötürü gönlü üzüldü. Bir kişiyi askerin ardından gönderdi. Dedi ki:

- Siz, benden ötürü cenge gidiyorsunuz. oysa ben, selametle Mekke'ye geldim. Şimdi, siz de geriye dönünüz. Çünkü bu Muhammed'le cenk etmekte hayır olmaz! dedi.(*)

* * *

Fakat, Mekke'liler Cahfe'ye ermişlerdi. O haberci onlara yetiştı. Haberi bildirdi. Mekkeli asker iki bölüğe ayrıldı. Fikir ayrılığına düşüler. Bir bölüğü:

(*) Bu kişi Emr'ül Kays Oğlu Kays'tı.

- Gitmeyiz! Dediler. Bir bölüğü de:

- Gideriz! Geriye dönmeyiz! Dediler. Ebû Cehil de and içip:

"Ben Bedir'e varmayınca, onları bozup ganimet malını paylaşmayınca ve şarap içmeyince geriye dönmem! Dedi!()**

Bu hal üzerine 200 er geri döndü.(***) Dokuzyüz elli kişi de Ebû Cehille birlikte gittiler. Peygamberimiz (s.a.v.) Bu hususta Ashabla konuştu önce Hazret-i Ebû Bekir (r.a.) söz alıp dedi ki:

"- Ey Allah'ın Rasûlü!. O gelecek olanlar bizim akrabamızdır. Ama, biz senin dilediğini yapalım, canımızı, senin uğruna fedâ kıldık. Kavim ve kabile nerde kaldı ki?" Dedi. Sonra da Peygamberimiz (s.a.v.):

- Bir araya gelin, başbaşa konuşun! Dedi. Bunun üzerine Hz. Ömer (r.a.):

- Yâ Resûlallah!. Canımız sana feda olsun. Tek kişimiz kalmayınca kadar kılıç vuralım. Yolunda döğüşelim! Dedi.

* * *

Peygamberimiz (s.a.v.):

- Sen otur, benim size güvenim var!. Dedi. O zaman, halk Hazret-i Muhammed (s.a.v.)'in Medine'li Ensar'dan yardım dilediğini anladı. Bunun üzerine Hazret-i Saad İbni Muâz-ı Ensari ayağa kalktı ve:

- Ey Allah'ın Resûlü!. Bizim başımız, canımız, malımız senin yoluna fedâ olsun. Dedi. Peygamber (s.a.v.) de şâd oldu. Ve Saad hazretlerini çağırdı. Yüzünden öptü:

- Ey Saad!. Allah Teâlâ sana hayır mükafat versin!. Dedi. Sonra askeri göçürttü. Bedir Kuyu'sunun üstüne iletti. Kuyudan bir fersenk uzak yere kondu:

- Kureyş, ne vakit gelecek? Diye Kureyş askerini gözetler dururdu.

(**) Ebu Cehil'in Bedir'e kadar ısrarı şundan ötürüydü. Araplar orada her yıl bir gün şenlik yaparlar, ziyafet sofraları kurulur, şarap içer, türkü söylerlerdi. (M.F.G.)

(***) Bunlar Zühreoğulları ile Kâab Bin Abidyyoğulları idiler. Rivayete göre bu ayrılanlar 300 kişi kadardı. (M.F.G.)

Ertesi gündü. Peygamberimiz (s.a.v.) bir kişi ile deveye bindi(*) kuyunun üzerine geldi. Orada yaşlı bir kişiyi gördü. İhtiyara:

- Ey ihtiyar kişi!. Kureyş Kervanından haberin varmı?. Şimdi neredirler? Diye sordu. İhtiyar kişi de:

- Kervan Mekke'ye erişti. Ama Kureyş askeri Muhammed'le cenge geldi!. Dedi.

O zaman peygamberimiz (s.a.v.):

- Muhammed nerededir? Haberiniz var mı?. Diye sordu. İhtiyar kişi:

- Siz kimler olduğunuzu söylemezseniz, ben bir şey konuşmam! Dedi. Hazret-i Peygamber (s.a.v.):

- Önce sen söyle! Dedi. Yaşlı kişi de şunları haber verdi:

- İşittim ki filan gün Kureyş Askeri Cahfe'den geçmekteymiş. Eğer bu söz doğru ise, bugün askerin Zatün Karn'da olması gerektir. Yarın da buraya gelirler.

Resûl (s.a.v.) orada namaz kıldı. Karargâha dönünce Ebi Tâlib oğlu Ali, Ebi Vakkas oğlu Saad'ı ve Avvâm oğlu Zubeyr (r.a.) ları gözcü gönderdi:

- Gidiniz, ta ki haber alıp bana bildiriniz!. Diye buyurdu. Kureyş'lilerin de Bedir Kuyusu'na varmalarına iki fersenk yol kalmıştı. Kureyş'ten deveçiler, kırbalariyle devlerini sulamaya gelmişlerdi kuyuya. Orada ashâbı görünce kaçtılar. İçlerinde bir kara köle vardı. Adı Haris'ti. Hazret-i Ali onu tutup:

- Ey köle! dedi. Kureyş nerededir?. Diye sordu. Habeşi köle:

- Yakınlığı iki fersenk yoldur. Biz, Bedir kuyusuna su almaya geldik. Diye cevap verdi. Hazret-i Ali (r.a.) köleyi aldı. Hazret-i Resûlullah'a götürdü. O da köleye:

- Ey Gulâm! (Ey Köle) Kureyş'ten ne haber var? Ve sayıları ne kadardır?.. Diye sordu. Habeşi köle:

- Sayısını bilmiyorum. Ama bir gün de on deve, yahut ki dokuz deve kesiyorlar, cenkcilerine yediriyorlar! Dedi. Peygamber (a.s.) bu

(*) Bu kişi, Hazret-i Ebu bir (R. anh)tı. (M.F.G.)

haber üzerine düşman askerinin hemen hemen 1000 kişi veya daha da az olacağını düşündü. Sonra:

- Kureyş ulularından kimler var? Diye sordu. O köle de:

- 1- Utbe,
- 2- Şeybe,
- 3- Ümeyye Bin Halef,
- 4- Ukbe bin Ebi Muay,
- 5- Abbas Bin Ebi Muttalib,
- 6- Akil Bin Ebû Talib,
- 7- Ebû Cehil Bin Hişam, (*)

Ve ne kadar ulu kişiler varsa hepsi de birliktedir. O zaman Hazret-i Resûlûllah:

- Demek ki, öyle, diyerek, Ashabına şöyle buyurdu:

* * *

"İçinde ne kadar ciğer köşesi varsa onu size atıverdi"

Ashab da:

- Yâ Resûlâllah!. Bedir Kuyusu'nun üstünde kimse yoktur! Fakat yapılacak en iyi iş önce biz oraya varalım! Dediler. Resûl-i Ekrem'de:

- Evet, en iyisi budur! Dedi. Ve o kuyunun yönüne geldiler. O gece büyük bir havuz kazıldı. Havuzu su ile doldurdular. Her neleri varsa suyun içine koydular. Vaktaki ertesi sabah oldu. Kureyş'in hepsi geldi. Resûlûllah'a ve kuvvetlerine karşı durdular.

* * *

(*) Kölenin saydığı kureyş ileri gelenleri arasında başka siyer kitaplarında şu isimler de geçmektedir:

- 8- Ebul Bahteri bin Hişam,
- 9- Hakim bin Hizam,
- 10- Nevfel bin Hüveylid,
- 11- Ennadır bin El Haris
- 12- Zem'a bin el Esved,
- 13- Nebiye bin el Haccr,
- 14- Bünnebih bin el Haccac
- 15- Süheyl bin Ama, (M.F.G.)

Ebû Cehil, Hazret-i Peygamber'in askerini gördü. Gözüne az göründü. Tâ'nedip:

- Muhammed'in sözüne göre bizim savaşımız gök tanrısıyla olsa gerektir!. Diye büyücülük yapardı. Sonra, Mahzunoğullarından bir kişi geldi:

- Ben and içmiştim, müslümanların havuzundan su içecektim!. Dedi. İleri vardı. Havuzdan su içmek diledi. Abdül Muttalib oğlu Hamza ileri çıktı. Kılıcını çekti. O kişinin ayağına kılıncını çaldı. Adamın ayağı düştü. O kişi, karnının üzerine sürünüp havuza düştü. Hazret-i Hamza bir kılıç daha vurdu. O kişi havuzun içinde öldürüldü. Havuzdan dışarı çekti. Havuz baştan başa kıpkızıl kana kesildi. Kâfirler o kanlı sudan içtiler. Müslümanlar, Kureyş'in su içmesini menettiler. Resûlullah (s.a.v.):

- Hayır! Diye buyurdu. Bırakın o sudan içsinler de helâk olsunlar! (Kan denizinde boğulsunlar!) Dedi. Müslümanlar saflar çektiler. Ebû Cehil ilerledi:

- Ey Çalabım! Senin huzurunda her kim sevgili ise ona nusret bağışla! Dedi. Allah Teâlâ Hazretleri de, şu Ayet-i Kerimeyi inzâl buyurdu:

"Ey kâfirler. Siz zafer istiyorsunuz. İşte, Allah'ın hükmü, müminlerin zaferi ile size geldi. Eğer yeniden savaşa dönerseniz biz de yardıma döneriz çokluğunuz hiç bir zaman size fayda vermez. Ve Allah, Müminlerle beraberdir." (Enfâl: 19)

* * *

Bu zamanda islâm topluluğunun çadırı yoktu. Hazret-i Saad, ağaçtan bir gölgelik yaptı. Peygamberimiz (s.a.v.):

- Ya Resûlâllah!. Dedi. Siz bu gölgeliğin altında durun. Biz, cenk edelim.

Peygamberimiz (s.a.v.) de o gölgeliğe girdi. Yüzünü toprağa kapadı. Şu yakarıda bulundu:

- Yarab!. Bana ettiğin va'din bana kıldığın nusret ve zaferin vakti geldi, erişti. Onu yerine getir. Yârab!

Sonra gölgelikten dışarı çıktı. Müslümanlar saflar çekip durmuşlardı. Resûlullah (s.a.v.) eline bir ağaç dalı aldı. Safların arasına girerek müminlerin saflarını düzeltti. Sonra kâfir safları arasından Rebia Oğlu Utbe meydana doğru ilerledi. Başının büyüklüğünden, kafasına hiç bir miğfer uymazdı. Başında bir sarığı vardı. Hem de kardeşi Şeybe de böyleydi. Ve hem oğlu Utbe oğlu Velid de ortaya çıkmıştı.

Utbe, Resûlullah(s.a.v.)in askerinden bahadır bir kişi istedi. Müslümanların safından üç kişi meydana fırladılar. Bunlar:

- 1- Revaha Oğlu Abdullah,
- 2- Haris Oğlu Avf,
- 3- Muaz Oğlu Saad'dı.

Utbe, bunları görünce:

- Biz sizinle cenk etmeyiz! Çünkü siz bizim gibi bahadır değilsiniz, bana, denk bahadır gelsin!. Dedi. Hazret-i Resul (s.a.v) de o zaman Abdül Muttalib oğlu Hamza'yı, Haris oğlu Ubeyde'yi ve Ebi Talib oğlu Ali (r.a.)ları meydana gönderdi. İki taraf birbirine saldırdı, hamle etti. Hazret-i Hamza. Utbe'nin üzerine hamle edip onu öldürdü. Hazret-i Ali de Şeybe'yi öldürdü. Ama Utbe Oğlu Velid, Hazret-i Ubeyde'ye öyle bir vuruş vurdu ki incik kemiği kırıldı. Kemiğin içinden iliği dışarı fırlayıp aktı. Hazret-i Ubeyde de o yaralı hali ile Velid'i karşı bir vuruşla öldürdü. Hazret-i Ali de başını vücudundan ayırdı. Sonra bu bahadırlar, müslüman saflarına döndüler. Yaralı Ubeyde'yi peygamberimiz (s.a.v.)in huzuruna getirdiler. Onun ayağını gördü. ona:

- Ne bahtlı senin canın ki, ey Ubeyde, yakında Cennet'e gireceksin! Dedi.

Ubeyde de Ebû Talib'in bir şiirinden okudu:

- Her ne kadar bu şiiri Ebû Tâlîb. Söylemişse de benim ondan çok hakkım var! Dedi. Peygamberimiz (s.a.v.) Hazretleri de:

- Evet sen bu söze daha müstahak ve lâıyaksın!. Dedi. Sonra da halkı cenge teşvik etti. Cengin faziletini ve derecelerini bildirdi. Ansızın kâfir askerinden biri geldi. Hazret-i Ömer Bin Hattab'ın Mehca'

adındaki azatlı kölesini şehit etti. Ve Ensar'dan Suraka Oğlu Harise (r.a.) ta şehit oldu.

* * *

Sonra Peygamberimiz (s.a.v.) o gölgeliğe (Kulübeye) girdi. Yüzünü toprağa vurdu:

- Yâ İlâhi!. Bize imdada yetiş ki. Senin vadini beklemekteyim!. Diye yalvardı. Sonra Cebrâil (a.s.) 1000 melek ile yetişti. Müjdeler vererek:

- Yâ Muhammed! Allah sana nurset versin dedi ve bu âyeti gönderdi! Dedi.

"O vakit ki Rabbinizden yardım istiyordunuz. O da: "Ben size, bir biri ardından bin melek ile imdada geliyorum!" Diye dua-nızı kabul buyurmuştu." (Enfâl: 9)

Böylece Hak Teâlâ dualarını kabul edip bin melek gönderdi. Beyşüz melek Cebrail (a.s.)la ve beşyüz melek te Mikâil (a.s.)la birlikteydi. Bütün melekler saf bağlayıp durdular. Herbirinin elinde nurdan birer mızrak vardı. Bu mızrakla kâfirlerin başından ve boynundan vururlardı. Şöyle ki Hak Teâlâ Kelâm-ı Kadim'inde şöyle buyurmuştur:

"O vakit Rabbin meleklere:

"- Hiç kuşkusuz ki ben sizinleyim!. Haydi, mümin mücahitlerine sebat verin!. Ben, kâfirlerin kalblerine korku salacağım. (Siz ey iman edenler!) hemen onların boyunlarını vurun!. Ve parmaklarını da" (Enfâl: 12)

* * *

Sonra, Peygamberimiz (s.a.v.) yerden eline bir avuç toprak aldı, kâfirlerin yüzlerine saçtı. Ve:

- Şâhet-il vücuh! dedi.(*)

* * *

(*) Bu cenkte Peygamber (s.a.v.)'in gönderdiği harika üstü dayanıklılık ve Korkmazlık müslümanları dehşete salmıştı. Hazret-i Ali bu hususta şöyle buyurmuştur! *- İÇİMİZDEN HİÇ KİMSE ONUN KADAR CESUR OLMADI. Düşman da onun kadar yaklaşmadı!"

Sonra Hak Teâlâ bir yel verdi. O toprağı bütün kâfirlerin gözlerine vurup onları kör eyledi. Ve kâfirler o zaman hiç bir şey göremediler. Melekler ardlarından yetiştiler. Onları hançerlediler. Her kime hançer sapladılarsa o kişi düşüp öldü. Hiç yara-iz belirmezdi. Ve müslümanlar da kılıç vururlar, yararlardı. Nice sahabeler bu halleri görek şöyle dediler:

- Biz nicelerine kılıç vurmak istedik, fakat, daha kılıcımız ermeden onları ölmüş bulduk. O zaman da onları biz öldürmediğimizi bildik, anladık:

Hak Teâlâ Hazret-i de şöyle buyurmuştur:

"- Bedir'de kâfir düşmanlarınızı siz öldürmediniz, lâkin onları Allah öldürdü. Habibim!. Düşmanın gözüne bir avuç toprağı sen atmadın. Ancak Allah attı o toprağı." (Enfâl: 17)

Kâfirler. Vakta ki sındı, (korktu) yenilmiş oldu, Peygamberimiz (s.a.v.) dedi ki:

- Siz de bilirsiniz ki, bu kâfirlerin arasında Haşımoğullarından çok kişi vardır ki zorla bu savaşa getirilmişlerdir. Eğer, Abdülmuttalib Oğlu Abbas'a, Ebi Tâlib oğlu Akiyl'e ve Hişam oğlu Ebul Bahteri'ye, bunlar gibi her kime rastlarsanız, öldürmeyiniz. Bana Mekke'de onlardan zulüm, zahmet erişmedi. Ama her nerede Ebû Cehil'i bulursanız, aman vermeden öldürünüz! Bana ondan çok zahmet erişti!. Diye buyurdu. Bunun üzerine Mümin'ler kâfirlerin ardına düşüp gittiler.

* * *

Resûlullah (s.a.v.) o gölgeliğe çekildi. Namaz kılmaya başladı. O namazın şükranesi ile Allah Teâlâ nusret bağışladı. Müminler kâfirleri öldürüp tutsaklamağa başladılar. Bir kişi vardı ki ona:

- Ebûl Yüsr (Kolaylık babası) derlerdi, bu kişi Abdülmuttalib oğlu Abbas'ı tanıdı. Ellerini bağladı. dedi ki:

- Resûl (s.a.v.), seni öldürmemi buyurdu.

Hazret-i Abbas sevindi. Beline bağlamış olduğu yirmi dinar akçesi vardı. Bu parayı Hazret-i Ebûl Yüsr'e bağışladı. O da onu aldı. Peygamber (s.a.v.)'in önüne götürdü.

* * *

Yine bir kişi vardı. Muhriz bin Zeyyâd adında. O da Ebûl Bahteri'yi buldu. Ona:

- Bana, Peygamber (s.a.v.) seni öldürmiyeyim! Diye emir verdi. Dedi. Ebûl Bahteri:

- Bu, yarımı da öldürme! Dedi. Hazret-i Muhriz:

- Onu öldürürüm. Seni sağ götürürüm! Dedi. Böyle deyince aralarında cenk oldu. Muhriz, Ebûl Bahteri'yi ve arkadaşını orada öldürdü.

Peygamber (s.a.v.) Bahteri'nin öldüğüne üzüldü. Muhriz (r.a.) Resûl Hazreti'nden özür diledi ve eline, ayağına düştü.

Orada Ensardan bir kişi vardı. Adı, Muâz bin Afrâ idi. Ebû Cehil-i Lâini öldürmeyi nezretmişti. Ve onu takip eder gözetlerdi, beklerdi. Ebû Cehil'in, oğlu İkrime'nin yanında at üstünde durduğunu gördü. İkrime Hazret-i Muâz'a bir kılıç vurdu. Muâz'ın arkasında ve alnında yaralar oldu. Ve bir kolu kesildi. Derisinde havada asılı kaldı. Sonra, Afrâoğlu Muaz, Ebû Cehil'i bir vuruşta attan düşürdü. Ebû Cehil'in oğlu İkrime de Muaz'ı kovalamaya başladı. Lâkin yetişmedi. Fakat o gün Afrâoğlu Muaz cenkten uzak kalmadı. Bir kolu yanında sallanıp dururdu. En sonu, Muâz kolu incinmesin diye eğildi, ayağı ile o asılı koluna bastı. Onu kopardı. Bir yana attı. Cengini sürdürdü.

EBÛ CEHİL'İN ÖLDÜRÜLMESİ

Sonra, Mes'ud oğlu Abdullah (r.a.) ölümler arasında gezerken Ebû Cehil'i gördü. Tanıyamadı. Kanı çok akmıştı. Sonra Abdullah onu bir yanından bir yanına döndürdü. Ebû Cehil-i Lâin olduğunu anladı. Onun göğsünün üstüne çıktı, oturdu. Gözün açıp:

- Yâ rael ganem. (Ey koyun güdücüsü) ne de ulu yere çıkmışsın. Abdullah (r.a.)ta Allah'a hamd olsun ki:

Seni böyle hor kıldı. Dedi. Sonra onun başını kesti. Peygamber(s.a.v.)e götürdü. O da Ebû Cehil'in başını görünce, Hak Teâlâ'ya şükür secdesine kapandı.

Artık gece olmuştu. Bütün halk, yerli yerine döndü. O Bedir kaynağının yanında kuru bir kuyu vardı. Suyu kalmamıştı. Peygamberi-

miz (s.a.v.) kâfir leşlerini o kuru kuyuya attırdı. Sonra o kuyunun üstüne geldi ve şöyle seslendi:

- Siz, ne kötü düşman kavmisiniz ki peygamberinize böyle ettiniz ve beni şchirden sürgün ettiniz. Şimdi ben Hak Teâlâ'nın bana vaad ettiği nusreti buldum. Sizde, size vaad ettiği azapı buldunuz mu! Diye seslendi.

* * *

Sonra Sahabe-i Kiram:

- Yâ Resûlallah! Dediler. Ne acaip ölmüşlere söz söylüyorsun!.

Peygamberimiz (s.a.v.):

- Benim söylediğimi onlar sizden iyi anlarlar ve lakin karşılık vermezler! Diye buyurdu.

* * *

Şöyle bilmeli ki o cenkte bulunan küffarın ölenlerin sayısı hakkında aykırılık vardır. Kimileri der ki:

Kırkbeş kişiydi. Hem de kırk beş kişisi tutsaktı! Derler. Tefsir-i Kebir'de ise:

"- Yetmiş iki kişi ölü, yetmiş iki kişi de esir idi!" Der. Ama, müminlerden şehit olanların sayısında hilaf yoktur. Ondört kişiydi. Bunların altısı Muhacir'lerden, sekizi de Ensar'dan dır."

Sonra, ganimet malında da aykırılığa düşülmüştü. Bir çok kişi:

- Her ne ele geçirmişsek, o mallar bizimdir! Dediler. Nicesi de:

- Ganimet malları, Peygamberimiz (s.a.v.)in huzuruna getirilsin. Bakalım, Hak Teâlâ ne buyuruyor, görelim!. Dediler.

Sonra, Hak Teâlâ âyet gönderdi ve şöyle buyurdu:

"Ey Muhammed! Sana savaş ganimetinden sorarlarsa onlara de ki: "- O ganimetler Allah'ın ve Resulünüdür. Siz gerçek müminlerdenseniz Allah'tan korkun ve aranızdaki ilişkileri düzeltin. Allah'a ve Resûlüne itaat edin." (Enfâl : 1)

* * *

Sonra, Peygamberimiz (s.a.v.) hepsini bir yere topladı. Bir kişiyi Abdullah Bin Kaab-ı müvekkil diktiler. Ertesi gün Peygamberimiz Hârise oğlu Zeyd'i Bedir zaferini iletmek için, Medine'ye gönderdi. O da Medineye erişti. Affan oğlu Hazret-i Osman (r.a.)ı Makbareye çıkmış olarak gördü. Meğer, Hazret-i Osman'ın hatunu olan Rukiyye Hatun ölmüş bulunduğundan oraya gelinmişti. Rukiyye hatun peygamber (s.a.v.)in kızıydı. Onu kabrine gömmekteydiler. Medine'de kalanlar Harise oğlu Zeyd'i görünce ona doğru yöneldiler. Zeyd de zafer haberini bildirdi. Hazret-i Osman'ın gönlü şad oldu, gönül üzüntüsü silindi. Bütün Medine halkı da şad oldular.

Mağlup olan, bozulan kâfir ordusundan Mekke'ye giden Cabir Oğlu Hassan'a gelince:

Mekke'nin ulu kişilerinden şehirde kimse kalmamıştı. Yalnız, üç kişi:

- 1- Ümeyye Oğlu Saffân,
- 2- Ebu Leheb Oğlu Tâlib,
- 3- Abdül Muttalib Oğlu Ebû Leheb.

Bu üçü de Harem'de oturmuşlardı. Üçü de Cabir oğlu Hassân'ın yanına geldiler. Bedirden haber sordular. Hassân da olan-bitenin haberini bildirdi. Ölenlerin adlarını haber verdi.

- Filân ve filanı öldürdüler!. Dedi. Ölen ulu kişileri bir bir anlattı. Safvan:

- Ey kavm! Dedi. Bu kişi deli mi oldu ne?. böyle söyledikleri nedir?..

Hassân da:

- Beni maskaralığa mı alıyorsunuz? Andolsun ki atan Ümeyye'yi ve kardeşini öldürdüler!. Dedi. Üç Mekkeli bu haberi alınca, doğruluğuna akılları erince inleyip ağlaştılar. Ebû Leheb, hastaydı. Bu haberi işitince, şişti, rengi karardı. Ertesi günü helak oldu, Dünyaya gözlerini kapadı. Kerih kokusundan(*) kimse yanına yaklaşamadı. Oğlu Utbe,

(*) Kureyş'in yenilgiye düştüğü haberini öğrenen Ebu Leheb, yedi gün sonra çiçek hastalığına tutulduğundan ötürü ölmüştü. Kureyşliler bir cins veba hastalığından çok korkarlardı. Ebu Leheb'in oğulları iki gün olduğu gibi bıraktılar. En sonra ceset o kadar korktu ki ona kimse yaklaşamaz oldu. Üstüne uzaktan su atarak Ebu Leheb'i yıkadılar. Mekke'nin yukarı yönüne sürüklediler. Üstü, kapanıncaya kadar atılan taşlarla örtüldü. Ve gömülmüş oldu kardeş oğluna zulmedenin encâmî böyle bir ölüm oldu. (M.F.G.)

babasını bu halde görünce, ancak evini onun üzerine yıkarak kendisini toprak altına gömdü.

Peygamberimiz (s.a.v.) ise Medine'de ashabını topladı. Onlara:

- Esirler ve ganimet malı için ne tedbir düşünüyorsunuz? Diye sordu. Hazret-i Ömer (r.a.):

- Yâ Reshulallah! Dedi. Esirleri öldürmek ve mallarını yakmak gerek!. Çünkü onlar, fesâd ve şer öncüleridir! Dedi. Fakat, peygamber (s.a.v.) e bu söz hoş gelmedi. Sonra bir kişi de bu tedbir'i tekrarladı. Fakat, Ebû Bekir:

- Bu esirler bizim yakınlarımızdır!. Hak Teâlâ, onların üzerine bize nusret, zafer nasip etti. Esirler diyet versinler. Mallarını ise ashabın arasında pay edin!. Dedi. Peygamberimiz (s.a.v.) bu düşünce ve tedbiri beğendi. Ve:

- Sabredin, Hak Teâlâ ne buyurur, görelim!. Dedi. Ve Allah Teâlâ'dan şu âyet geldi:

"Hiçbir Peygamber Yeryüzünde Kâfirlere üstün gelip onları yenmedikçe, onlardan tutsak veya fidye almamıştır. Siz yalan dünya malını istiyorsunuz. Oysa, Allah, âhireti kazanmanızı istiyor" (Enfal: 67)

Enfâl sûresinin bir başka âyetinde de şöyle der:

"Eğer, Allah'tan daha önce (Levh-i mahfuz'da) bir hüküm gelmiş olsaydı, aldığınız fidyeden ötürü mutlaka büyük bir azaba uğrardınız" (Enfal: 68)

Öndeki ümmet şeriatinde, Tevratta şu hüküm vardı ki ganimet malı ateşte yakılırdı. Yada yere gömülürdü. Yâni, bir peygambere esirleri aldıktan sonra fidye almaları câiz değildi.

Peygamber (s.a.v.):

- Eğer, size azap gelmiş olsaydı, aranızda, Ömer'den başka kimse kurtulmazdı ve Hak Teâlâ ganimeti bu yolda bu ümmete helâl eyledi. Diye buyurdu ve Hazret-i Ömer'in hükmünü beğendi ve Ebû Bekir'in reyî üzerine ruhsat verdi.

Ertesi gün, Peygamberimiz (s.a.v.) orduyu geri çekti ve Medine yolunu tuttu. Vaktâ ki şehre bir menzil mesafe kaldı, bulunduğu yere kondu. Huzurunda tutsakları gösterdiler. Orada Muayyed oğlu Ukbe'yi gördü. Bu kişi, bir zaman peygamberimiz (s.a.v.)'in yüzüne tükürmüştü. İşte sırasıydı. Peygamberimiz (s.a.v.) Hazret-i Ali'ye:

- Var, benim nezrimi yerine getir! Diye buyurdu. Ukbe:

- Yâ Resûlallah! Dedi. Eğer beni öldürürsen benim kadınlarımı ve çocuklarımı kim saklayıp muhafaza edecek?

Resul (s.a.v.)de:

- Sana da, çocuklarına da od (Ateş) yeter!. Dedi. Sonra, Hazret-i Ali onu öldürdü. Ondan sonra Nadr b. Haris geldi. Onu da öldürdü.

Bu, o kişiydi ki, onun kötü hikayesini Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

"Bir zaman da: "- Ey Allah!. Eğer bu kitap gerçekten senin tarafından ise, durma, başımıza gökten taş yağdır! Veyâ bize daha acıklı, daha elim bir azab ver!" Demişlerdi" (Enfal : 32)

Meâric sûresi o vakit indi ve şöyleydi:

1- İncecek bir azabı istedi o kâfirler içindir ki, onlardan onu savacak yoktur. O azap onlara dereceler sahibi Allah'ındır.

2- Oysa inkâr eden makamlar için öyle bir azab ki onu engelleyecek hiç bir şey yoktur.

3- (O azabın inişi) Yüce makamların sahibi Allah katındadır.

4- (Bu makamların) herbirinin uzunluğu 50.000 yıldır.

5-O halde, ey Muhammed! (O kâfirlerin eziyetlerine karşı) güzel bir sabırla sabret. (Çünkü azabın tepçlerine inme vakti yaklaşmıştır" (Meâric: 1-5)

Sonra, peygamberimiz (s.a.v.) Âsım bin Samit'e buyurdu, onu öldürttü. Sonra Medine'ye dönüldü. O tutsakları, eli bağlı olarak birlikte getirdiler. Peygamberimiz (s.a.)'ın hatunu Hazret-i Sevde bu esirleri görünce:

"- Bunların elini, kolunu öyle hale getirmek gerek ki niçin babaları ve anaları gibi savaş yapıp ölmemişlerdir?" Dedi. Peygamber (a.s.) bu sözleri işitince yüreğini bir melal (Hüzün) kapladı. Ve:

- Yâ Sevde!. Kâfirleri Hak Teâlâ ile cenge mi kandırmakta, teşvik etmekteisin?. Dedi ve o anda onu boşayıverdi.

Hazret-i Sevde Hatun, Hazret-i Ayşe'nin Peygamber (s.a.v.)'ın yanında çok sevildiğini bildiği için bir gün geldi, Hazret-i Ayşe'ye:

- Ben yaşlı kişiyim, benim ere ihtiyacım yoktur. Kerem eyle, Peygamber(a.s.)a söyle, ki beni kabul etsin, Her ne vakit nöbetim gelirse, O nöbet senin olsun! Tâ ki Kıyame'te ben de onun hatunlarından olayım!. Dedi. Bu konuşmadan sonra Hazret-i Ayşe'nin istemesiyle Peygamber (a.s.) Hazret-i Sevde'yi yine nikahladı.

Medine'ye gelen Hazret-i Peygamber, esirleri almayarak, şu buyrukta bulundu:

- Her kimin elinde tutsak kişi varsa, elinde kalsın, elinde dursun. Tâ ki Mekke'den gelenlerg elsin, onları satın alsınlar!

Mekkeliler de esirlerini almak ve onları kurtarmak dilediler. Ebû Süfyan:

- Tutsakları satın almayınız!. Abdullah oğlu Muhammed onları bahalıya verir. Benim iki oğlum var. Birisi Hanzala'dır ki, o, müslüman oldu. Biri de Amr'dır ki Muhammed'in elinde esirdir. Benim durduğum gibi siz de durun, gitmeyin! Dedi.

Ama, Mekke kavmi onun sözünü dinlemedi. Esirler arasında adı Ebû Zer'a olan bir kişi vardı. Onun oğlu sabre demedi. Biraz nesne (akçe) iletti ve babasını satın aldı. Medine'den Mekke'ye getirdi.

Böylece, geri kalan tutsakları da Mekke'li yakınları gelip almak-taydı. Peygamberimiz (s.a.v.), amcası Hazret-i Abbas'ı çağırdı. Ve ona:

- Ey amca!. Dedi. Bütün esirlerin en zengini sensin!. Seninle birlikte üç esir vardır. Biri kardeşinin oğullarından Akiyl, biri Nevfel, biri de Amr'dır. Onlar, fakirdirler. Sen onları satın al! Dedi. Abbas Hazreti de:

- Yâ Resûlâllah! Dedi. Beni Mekke'den zorla çıkardılar. Benim İslam'a meylim vardır! Dedi.

Peygamber (a.s.)da:

- Zâhirin küfürdür! Dedi. Abbas ta:

- O beni tutan kişi benden çok akçe aldı. Onlar benim kurtuluş param olsun! Dedi. Peygamberimiz (s.a.v.) de:

- Onlar müminlerindir, kurtuluş akçesi yerine sayılmaz! Diye buyurdu. Bunun üzerine Hazret-i Abbas:

- Benim bir şeyim yoktur ki onunla kendimi satın alayım?. Dedi. Peygamber (s.a.v.) de:

- Eğer ben, gizlediğin bir şeyin adını söylersem kendini satın alırmısın? Diye sordu. O da:

- Evet, söyle, alayım!. Dedi. Peygamberimiz(a.s.) da:

- Acaba hatırlar mısın?. O gece şu kadar akçeyi bir keseye koyup hatunun, Ümmü Fadl'ın eline vermiş ve ona: "- Evin filân köşesinde bunu göm!" Eğer bu savaşta bana bir hal olursa bu akçeyi dört oğlum arasında taksim eyle! Demiştin! Dedi.

Hazret-i Abbas şaşırdı:

- Bunu sana kim söyledi?. Diye sordu. Resûl-i Ekrem (s.a.v.)de:

- Hazret-i Cebrâil!. Diye cevap verdi.

Bunun üzerine Hazret-i Abbas ta:

"Senin Hak Teâlâ'nın gerçek Resûlü olduğuna şهادet ederim! Çünkü o evde yalnız bir ben vardım, bir de Ümmül Fazl vardı. Başka kimse yoktu!.

Dedi. Sonra Hak Teâlâ şu âyeti gönderdi ve şöyle buyurdu:

"Ey Peygamber!. Ellerinizde bulunan esirlere de ki: "- Eğer Allah'ın ezeli ilmine göre, yürekleriniz de bir iman varsa, Allah, size, sizden alınan fidyeden daha hayırlısını verir ve sizi bağışlar. Allah, bağışlayıcı ve merhametlidir" (Enfal: 70)

Sonra, Peygamber (s.a.v.) Hazret-i Abbas'a:

- Ey amca! Dedi. Cebrâil, senin için bu âyeti getirdi! Dedi. Abbas ta, İslamlar içinde çok zengin oldu.

Şöyle rivayet edilir ki Hazret-i Abbas:

- Hak Teâlâ bana iki şey vaad eyledi, demiştir, biri bu cihanda zengin olmak, biri de öteki cihanda yargılanmak!. Şimdi bana bu cihanda vadinde vefa kılar.

Sonra, Cebrâil (a.s.) geldi:

- Yâ Allah'ın Resûlü!. Dedi. Abbas'ın dört iyi özelliği, güzelliği vardır!

Peygamber (s.a.v.) de ona:

- Ey amca! Dedi. Senin dört hasletin varmış. Onlar nedir,söylersin? ki Hak Teâlâ, seni, onlarla öğdü.

Abbas (r.a.) o dört şeyi şöyle açıkladı:

BİRİNCİSİ: Şudur ki kâfirlikte puta tapmadım.

İKİNCİSİ: Hiç yalan söylemedim.

ÜÇÜNCÜSÜ: Kimsenin avretine tamah etmedim.

DÖRDÜNCÜSÜ: Harâm yemedim.

Hem şu da bilinmeli ki, Peygamber (a.s.) hicret eylediği zaman Mekke'de iki kızı kalmıştı. Kocaları kâfirdi. Peygamberimiz (a.s.)ın yüreği onlar için üzüliyordu. Birisi Rukiyye idi ki, Ebi Leheb'in oğlu Utbe'nin nikahı altındaydı. Biri de Zeyneb idi ki Ebûl Âs'ın nikahında bulunuyordu. Vaktâ ki, Resûl-i Ekrem, Mekke Ehline bu cefâyı çek-tirmeye başlayınca, Mekke kavmı o güveylere:

- Muhammed'in kızlarından elinizi çekin! (Onları boşayın).

Güveylerden Ukbe, Rukiyye'yi boşadı. Hazret-i Peygamber de Rukiyye'yi Hazret-i Osman (r.a.)a nikahladı. Ama Ebul Âs, Zeyneb'i sevmekteydi. Kendisi Medine'de tutsaklar arasındaydı. Peygamber (s.a.v.) Ebûl Âs'a:

- Mekke'ye adam gönder. Seni satın alsınlar!. Dedi. Zeyneb'de bir gerdanlık vardı. Bu gerdanlığı anası Hadice (r.a.) ona vermişti. Ondan başka bir şeyi yoktu. Zeyneb o gerdanlığı yolladı. Allah'ın Resûlü onu görünce, kendisine bir hüznün geldi. Ağladı. Aşhab:

- Ey Allah'ın Resûlü, niçin ağlıyorsunuz?. Dediler. Resûlüllah ta:

- Bu gerdanlık Hadice'nin idi. Zeyneb'e vermişti! Dedi.

Bunun üzerine, Sahabe-i Kiram:

- Biz ondan bir şey istemeyiz!. Dediler. Hissemizi kendisine bağışladık.

Peygamberimiz (s.a.v.) o zaman o gerdanlığı Ebûl Âs'a geri verdi.
Ve:

- Yâ Ebal âs! Diye buyurdu. Kızım sana haramdır. Sen kâfirsin. Eğer müslüman olursan sana vereyim!

Ebûl Âs ta:

- Ben mü'min olmuyorum şimdi! Dedi. Resulûllah ta:

- Madem ki müslüman olmuyorsun, o halde, Mekke'ye varınca kızımı bana yolla! Dedi. Ebûl Âs ta:

- Hoş ola!. Gönderirim! Dedi.

O zaman Resûl (s.a.v.) de Hârise oğlu Zeyd'i Ebûl Âs'la birlikte Mekke'ye gönderdi. O da Zeyneb'i aldı, Medine'ye geldi. Sonra, nice zaman geçmişti ki Ebûl Âs ta Medine'ye göç etti. Müslüman oldu. Resûl-i Ekrem Zeyneb (r.a.)yı yine ona verdi.

Ebûl Âs tutsak edildiği an Ashab, onun birçok şeyini yağmalamışlardı. Sonra Hazret-i Peygamber Ashaba:

- O aldıklarınız ganimetleri bana veriniz! Beşte bir ganimetime karşılık tutun. Ta ki ben de ona vereyim!. Dedi. Ashabı Kiram da bu buyruğa uydular. Aldıklarını geri verdiler. Hazret-i Resûl (s.a.v.) de onları Ebûl Âs'a verdi.

ÂMR OĞLU VEHB'İN HİKAYESİ

Bilinmeli ki Mekke'de Vehb bin Amr adında bir kişi vardı. onun bir oğlu Bedir Cenginde esir düşmüştü. O kişi Mekke'de Safvanın katına geldi:

- Ben oğlumu istiyorum!. Dedi. Varayım, hem de Muhammed'i öldüreyim!. Sen de benim çoluk-çocuğumu hoş tut. Oğulsuz aklım başımda yoktur.

Safvân da ona:

- Güzel!. Ben senin çoluk-çocuğunu hoş tutarım. Sen de git, bu işleri gör! Dedi.

Amr Oğlu Vehb de kılıncını beline takındı. Medine'ye yöneldi. Vakta ki Medine'den dışarı çıktı, Cebrâil(a.s.) Resûlullah (s.a.v.)e gelip:

- Vehb, Medine'ye gelmektedir. Safvanla, şöyle, anlaşma yaptı! dedi. Vehb, Vaktâ ki Medine'ye geldi. Hazret-i Peygamber (s.a.v.)in huzuruna çıktı. Peygamberimiz (s.a.v.) ona:

- Ey Vehb!. Niye buraya geldin?. Diye sordu. O da:

- Oğlumu satın almaya geldim!. Beni esirge!. Hiç bir şeyim yoktur! Oğlumu bana bağışla! Diyecekti ama birden dili tutuldu. Bir şey söyleyemedi. O zaman Peygamberimiz (s.a.v.):

- Eğer, ben senin Medine'ye geldiğini söylersem Müslüman olur musun?. Dedi. Vehb de:

- Evet, müslüman olurum! Dedi. O zaman Allah'ın Resûlü (s.a.v.) de:

- Sen, Safvân'a: "Ben varayım, Muhammed'i öldüreyim! Sen benim ev halkımı koru, hoş tut! dedin. O da:

- Peki!. Hoş tutayım! Sen git, o işi gör! Diye tenbihledi, Değilmi? Dedi.

Vehb:

- Ben şehadet ederim ki sen Allâh Teâlâ 'nın hak Resûlüsün! Deyip müslüman oldu. Sonra Peygamberimiz (s.a.v.) ona:

- Madem ki müslüman oldun!. Oğlunu sana veriyorum!. Dedi. Şimdi git, Mekke'de otur, dur. İslâm yolunu iyi bilmektesin! Senin katına kim varırsa onlara da yol göster. Ama, bunu kimse bilmesin! Dedi.

Vehb te (Allah ondan razı olsun) Mekke'ye geldi:

- Ey Kavm!. Dedi. Bu Muhammed'in dini, haktır, öyle ki benimle Safvan arasında olan konuşmayı bildi. Dedi.

Resûl-i Ekrem, Medine'de kaldığı on ay içinde yedi gaza yaptı. Dört gazada kendisi bulundu. Onlar da:

1- Gazvet'ül Keder

2- Gazve-i Beni Kaynuka,

3- Gazve-i Seviyk

4- Gazve-i Enmâr! İdiler.

Öteki üç gazaya da kendisi varmadı. Asker gönderdi.

Bu gazâlardan birisi şudur:

Hazret-i Resûlhullah (s.a.v.), Eşref oğlu Kâab'ın kalesine asker gönderdi. Onu, dışarı çıkartıp öldürdüler. O mel'un kendisini övüp şöyle derdi:

- Eğer, ben Bedir Gazasında olsaydım, Peygamber'e neler yapardım neler! Bunu görürdünüz!.

Bunları işiten Peygamber (s.a.v.) ise hüznlenir, üzülürdü. Onlarla cenk etmek dilerdi. Fakat ahdını bozamazdı.

Lâkin Cebrâil (a.s.) ona şu âyeti getirdi. Hak Teâlâ şöyle buyurdu:

"Eğer, seninle andlaşan bir kavmin andlaşmaya hiyanet etmesinden korkarsan, savaş açmadan önce sözleşmelerini bozduklarını, doğruca, kendilerine bildir. Çünkü Allah hainleri sevmez." (Enfaâl : 58)

Bu âyet-i kerime inince, Resûl (s.a.v.) sevindi. Hemen 1000 kişiyle Kaynukaoğullarına vardı. onları kaleden dışarı çağırdı. Kendilerine:

- Benim Hak Peygamber olduğumu Tevratta gördünüz. Gelin, bana iman getirin. Yoksa sizinle cenk ederim!. Dedi.

Onlar da:

- Ey Muhammed! Dediler. Sen bizi Kureyş gibi mi sanıyorsun?. Eğer cenk diliyorsan hoş ola zaten bizim san'atımız daima savaştır.

Peygamberimiz de savaş yapmayı göze alarak ve ahdederek Medine'ye döndü. Şevvâl ayının onbirinci günü olunca Medine'den çıktı. Hazret-i Hamza'ya sancak verip onu Kaynuka mahallesine gönderdi. Hazret-i Hamza onlarla bir kaç gün onlarla savaş yaptı. Onları hisara

tıkadı. Sonra, Peygamberimiz (s.a.v) Efendimiz geldi. Kale kapısına yetiştı. Kale halkı amân diledi. Peygamberimiz Efendimiz de:

- Sizi öldürüp malınızı ganimet edeceğim. O zaman amana kavuşursunuz! Dedi.

Sonra, Selûl Oğlu Abdullah geldi. Onlar için dilekte bulundu. Peygamber (a.s.) da onun hacetini kabul etti. Kaynuka'lıların canlarını bağışladı. Ve vatanlarını bırakıp gitmeleriyle hükümde bulundu.

Yahudilerin hepsi evlerini bırakarak ayrılıp gittiler. Bu gazveye (Gazvetül ferde) de denildi.

KARKARATÜL KEDER GAZASI

O zamanlar, Medine şehrinin dolayında Hayber, Kurayza, Benûn Nadır ve Fedek gibi yahudi kaleleri vardı. Peygamber (s.a.v.) Medine'ye gelince onları İslâm'a dâvet etti. Hiç biri müslümanlığı kabul etmediler. Onlara dokunulmadı. Ama Bedir Gazası'nda müslümanlar üstün gelince o Yahudileri bir keder sardı. Üzüldüler. Ve:

- Muhammed, Kureyş'in işini bitirdi. Şimdi sıra bize geldi! Dediler. Sonra, bütün Yahudi'ler hased edip gönüllerini Kureyş'e bağladılar. Araplara da haber gönderip Peygamberimiz (s.a.v.)e suikast hazırladılar. Süleym oğulları, Gafvanoğullarından asker topladılar. Çölde bir kuyu vardı. Adı: Karkaratül'l-Keder'di. Oraya geldiler. Peygamberimiz(s.a.v.), onların geldiği haberini alınca sancağı Ebi Tâlib oğlu Hazret-i Ali'nin eline verdi. Medine'den bu kuyunun arası üç günlük yoldu. Hazret-i peygamber oraya iki günde yetiştı. Arablar bu haberi alınca korktular. Mallarını, ev barklarını bırakıp kaçtılar. Peygamberimiz (s.a.v.) de, onların koyun sürülerini alarak Medine'ye döndü. Medine'de iki gün kaldı. Bundan sonra şevval ayında Kaynuka oğulları cengine gitti.

KAYNUKA'OĞULLARI GAZASI'NIN HABERİ

Kaynuka'oğulları'nın bütün halkı Yahudi-idi. Peygamberimiz (s.a.v.) ile olan anlaşmalarını bozdular. Böylece Allah'ın Resûlü (s.a.v.)'ın üstlerine geldiğini işittikleri zaman hepsi ev barklarını bırakıp kaçtılar. Medine halkı onların gittiklerine üzüldüler. Çünkü onlar sanat ehli idiler. Medinelilere gerekli işleri yapıyorlardı. (*)

* * *

Hazret-i Peygamber (s.a.v.) de hemen onların kalelerini yakıp yıktı. Mallarını ganimet eyledi. Hak Teâlâ da, o zaman şu âyet-i kerimeyi inzal eyledi:

"Eğer, Allah'a iman etmişseniz, iyice bilin ki ganimet olan her şeyin beşte biri Allah Resûlü ile yakınlarının ve yetimlerin, yoksulların ve yolda kalmış olanlarındır." (Enfâl: 41)

Bu âyet-i kerime gereğince, o gün ganimet malının beşte biri Peygamber (s.a.v.)'in oldu. Oysa, ondan önce, Hazret-i Peygambere ne hoş gelirse onu alırdı. Hak Teâlâ ona helâl etmişti. Vaktâ ki bu âyet geldi, ganimetin beşte birini aldı. Kalanını, Âshab arasında taksim eyledi. Beşte biri de beytülmalın (İslâm hazinesinin) oldu.

Bundan sonra Peygamber (s.a.v.) geri döndü, Medine'ye geldi. Ve Zilkâ'de ayında sevik gazası'na gitti.

SEVİYK GAZASI HABERİ

Ebû Süfyân'ın bir oğlu vardı. Adı Amr'idi. O insanlar tarafından esir edilmişti. Ebû Süfyan her zaman:

- Eğer ben sizinle **Bedir** Cengin'de birlikte olsaydım, benim ne işler yaptığımı görürdünüz! Der, öğünürdü. Mekke'li halk ta:

- Şimdi gider, varırsan ne olur sanki? Dediler.

O zaman Ebû Süfyan'a hamiyet geldi. Ve:

- And olsun ki, ben varayım, Muhammedi öldüreyim!. Eğer kolayını bulursam, Onun halkını da yok edeyim!. Dedi.

Ebû Süfyan, acele ile ikiyüz atlı aldı. Onlar Medine'ye vardı. Medine'ye yaklaştıkları zaman, Nadiroğulları kabilesinde konakladılar. Oraya elli kişi gönderdi. Bir tarlada ekin eken iki Müslüman'ı bulunca, onların ikisini de şehid ettiler. Sonra şehirden uzak bir yere vardılar. Orada ateş yaktılar. Oradan Peygamberimiz (s.a.v.) e şu haber erişti:

- Ebû Süfyan geldi. İki müslüman kişiyi öldürdü!.

Peygamber (s.a.v.) bu haberi alınca kalktı. Ebû Süfyan'ın ardına düştü. O da oradan kaçtı. Üç menzil yolu bir günde aldı. Peygamberimiz (s.a.v.) Ebû Süfyan'ı yerinde bulamadı.

Ebû Süfyan, öyle kaçmıştı ki, her kimin dağarcığında azığı, yiyeceği varsa hafiflesinler, diye sırtındaki yiyeceklerini yollara döktüler. Seviyken (*) ne varsa yanlara atıldılar. Bundan dolayı bu gazaya:

- Seviyk gazası!. Denildi.

Bu gaza Zilka'de ayında geçmişti. Vakta ki Zilhicce ayı girdi. Peygamberimiz (s.a.v.) koyunlar kurban etti. Halkı da çağırdı:

- Kurban, kesin!. Dedi. Kendisi iki kurban kesti. İslâm içinde ilk Kurban Bayramı bu bayramdı.

* * *

ENMÂR GAZASININ HABERİ

Sonra, Peygamberimiz (s.a.v.) Zilhicce ayı boyunca Bedir esirlerini Kurtuluş Akçesi karşılığında özgürlüklerine kavuşturdu. Safer Ayı'nın başlangıcında (Enmâr gazası)na gitti. O da şöyle olmuştu. Peygamberimiz Efendimiz (s.a.v.)e bir Arap, topluluğunun çöl içinde Süleymanoğulları ile Gatafonoğullarından bir araya geldiği haber verildi. Enmâr denilen bir yere kadar gelmişlerdi.

Peygamberimiz (s.a.v.) onlara bir gece baskın yapmak diledi. Araları beş günlük yoldu. Onlar bu haberi işitince oradan kaçtılar. Vakta ki Peygamberimiz oraya erişti, orada hiç kimseyi bulamadı. Döndü, Medineye geldi. Kızı Ümmü Gülsüm'ü Hazret-i Osman'la evlendirdi. Çünkü kızı Hazret-i Rukiyye'yi bundan önce evlendirmiş ise de kocası ölmüştü.

Hem de bu ay içinde Eşref oğlu Kâab'ı öldürmek için adam göndermişti. Eşref oğlu Kâab Yahudilerin ileri gelen kişilerindendi. Nadiroğulları hurmalığının içinde kendisi için bir kale yapmıştı. Hem de kendisinin ekin ekilen tarlaları çoktu. Hem de halka borca mal verirdi. Bundan dolayı malı çoktu. Halk ta kendisine saygı duyar, onu ululardı. Çok güzel konuşurdu. Hem de bir şâir kişiydi. Kureyş Arapları ile de dostlukta bulurdu.

KUREYŞ'İN MUSİBETİ HABERİ

Vaktâ ki Mekke'lilere musibet erişti ve Kureyş'ten nice halk Bedir'de helâk oldu, o zaman bu Eşref oğlu Kâab Mekke'ye geldi, Kureyş'lilerle birlikte matem etti. Şiirler söyledi ve Peygamber (s.a.v.) hazretlerini hicvetti. Bedir Cengi'nde ölenleri öğdü.

* * *

Bir gündü. Peygamberimiz (s.a.v.) Ensar arasında oturmuştu. Kâab'dan söz açıldı. Peygamberimiz (s.a.v.):

- Görün şu kafiri ki neler eylemektedir! İçiniz den biri kendisini Hak Teâlâ'nın yoluna fedâ ede ve onu öldüre?. Diye sordu. Ansar arasında Seleme oğlu Muhammed adında birisi vardı. O kişi:

- Yâ Resûlâllah!. Dedi. Ben varayım, onu öldüreyim! Dedi.

Peygamber (s.a.v.) de ona dua etti:

- Var, git! Diye buyurdu. Ensardan daha bir kişi vardı. Adı, **Selkân** bin Selâme idi. O Muhammed ile dosttu. Ona:

- Ben, bu işte senin yoldaşınım!.. Dedi. Selkân hem de Eşref oğlu Kâab'la da arkadaştı. Seleme oğlu Muhammed ona:

- Bize birkaç yoldaş daha gerektir!. Dedi. Onunla, Ensar'dan daha beş kişi gitti. Onlar-ki hepsinden Allah razı olsun-yatsı namazı vaktinde kale kapısına yetiştiler. Selkân, arkadaşlarını uzakta bırakıp kale kapısını çaldı. Kâab, dam üstüne geldi:

- Bu vakitte ne istiyorsunuz?. Diye seslendi.

Selkân da:

- Medine'de yiyecek az!. Buğday almaya geldim!. Dedi.

Bunun üzerine Kâab damdanaşağı indi. Kale kapısını açtı. Selkan da:

- Benimle birkaç kişi daha geldi. Onlar benim dostlarımdır. Gelmeğe utanıyorlar. Onlarda buğday alacaklar!. Dedi.

Kâab da:

- Onlar nerde? Diye sordu. O da:

- Hurmalıkta oturuyorlar! Dedi. Eşref oğlu Kâab da oraya gitti. Selkân, Ashabın yanına yaklaşınca Kâab'ın üstüne sıçradı. Onu tuttu. O beş sahabe de Kâab'a kılıç sallayıp onu öldürdüler. Başını kestiler. Sonra o başı alıp Hazret-i Muhammed(s.a.v.) in huzuruna getirdiler.

Resûlallah(s.a.v.) şâd olup, o sahabelere duâ etti. Fakat, Ashabdan birisinin başı kılıç yarası almıştı. Resûl (s.a.v.) hazretleri mubarek elini o sahabenin başına sürdü. Yarası şifa buldu, geçti.

KİRADE GAZASI HABERİ

Bu gazâ şundan ötürü çıkmıştı ki Kureyş Halkı, Mekke'den ticaret için çıkarlardı. Ticaret yapmadan, durmazlardı. İşler bu türlü safhalara girince ticaretten el çekip, vaz geçtiler. Ama, o zaman geçim zorluğu baş gösterdi. Ebû Süfyan onlara:

- Yapılacak iş şudur: Kervanı aksi yoldan yürütelim. Öyle ki Muhammed, onları bulamasın. Ve bir kılavuz tatalım. Bizi deniz kıyısına iletсин!. Dedi.

* * *

Kervandakiler de böyle hareket ettiler. Vakta ki Zatü'l-Kırde denilen bölgeye geldiler. Kervan oradan geçecek yol bulamadı. Onların bu hali Peygamber (s.a.v.) tarafından öğrenildi. Harise Oğlu Zeyd (r.a.)ı askerle birlikte oraya gönderdi. Zeyd, o yolları bilmekteydi. Bir şehir vakti onlara saldırdı. Ebû Süfyan ile Safvan bir zaman Zeyd ile cenkleştiler. Bu nedenle, kervan halkı yüz geri ederek kaçtılar. Zeyd de yalnız kalan kervanı vurdu. Kılavuzu da ele geçirildi. Peygamberimiz (s.a.v.) e gelindi. O, bütün kervan malını ashaba bağışladı. O kılavuz da müslüman oldu. Ebû Süfyan ve Safvan yenilip bozularak Mekke'ye geldiler. Mekke halkı şaşırıldı. Sonra ikiyüz kişiyi medet için kabilelere gönderdiler. Ağlayıp inleyerek yardım dilediler ve:

- Geliniz! Muhammed ile savaş yapalım! Dediler. Bütün kabileler silaha sarılıp Peygamber (a.s.) ile cenge başladılar. Sonra Hazret-i Muhammed(s.a.v.) Hayber Yahudilerinin beylerini tepeledi.

SELAM BİN EBİ HAKİK'İN ÖLDÜRÜLMESİ

O günlerde, Selâm bin Ebi Hakik adında, Hayber Kalesi'nde, bir ulu kişi vardı. O kişi Eşref oğlu Kâab'ı çok severdi. Kâab, öldürülünce, bu adam, Peygamberimiz (s.a.v.)e acı sözler söyler dururdu. Medine halkı da iki bölüğe ayrılmıştı. Birisi Evs, ötekisi de Hazreç'lilerdi. Bunların bir bölümü Peygamber (a.s.) için bir iş işlese, öteki bölümü de onlar gibi Hazret-i Peygamber (s.a.v.) için hizmette bulunmak dilerdi. Böylece birbirlerinden gayretlenirlerdi. Kâab Bin Eşref'i öldüren yedi kişi de Evs kabilesinden idiler.

* * *

Hazreç'liler de:

- Yâ Resûlâllah!. Biz de senin için bir iş yapalım!. Dediler. Biz de varalım, Ebi Hakik oğlu Selâm'ı öldürelim! Biz de bir iş işlemiş olalım!.

Böylece sekiz kişi biat edip gittiler. Hayber Kalesi kapısına geldiler. Güneş batmak üzereydi. Artık sararmıştı.

Hayber sağlam bir kaleydi. Biri biri içinde sekiz kalesi vardı. Enes Oğlu Abdullah Hayber'e çok gidip gelmişti ve şimdi o sekiz kişinin arasında bulunuyordu. Hemen arkadaşlarını bir yerde gizledi. Kendisi tülbindini öyle sarış sardığı kale kapıcısı onu tanıyamadı. Kapıdan içeri girdi. Kapıcı kapıyı kapayıp kilidini kapının üstüne asardı. Sabah olunca. Gelir, yine açardı. Az sonra kapıcı kapıyı kapayıp kilidi yerine koydu ve gitti. Hazret-i Abdullah Bin Enes, halk uyuyunca anahtarı aldı, kalenin kapısını açtı. Ashabı çağırdı. Onları kalenin içine aldı. Ebi Hakik oğlu Selâm'ın evine yakın olan kapıları üstünden kapadı. Sonra bu Selâmın evine girdi. Merdivenden yukarı çıktı. Mumların söndürülmüş olduğunu gördü. Mel'un kimseyi göremedi. Enes oğlu Abdullah:

- Ey Selâm! Diye seslendi. O da:

- Kimsin?. Deyince Abdullah ses gelen yere ilerledi. Bir kaç kılıç çaldı. Selâm bağırmaya başladı. Ama kimse gelmedi. Abdullah yine sesini değiştirerek kendi adamlarından birisi imiş gibi Selâm'a:

- Ne oldun ya selâm?.. Dedi. O da:

- İmdâd!. Diye inledi. Şuraya bir kişi geldi. Bana bir kılıç çaldı!. Dedi. Abdullah, yine sesin geldiği yere birkaç kılıç daha çaldı. Selâm'ı öldürdü. Döndü merdivenden inerken düştü. Bir ayağı burkuldu. Sonra topallaya topallaya ashabın yanına gelip olan-ı biteni bildirdi. Hepsi kaleden çıktılar. Onlar kaleden dışarı çıkınca Selâmın karısı sesleri duyup bağırmaya başladı. Kale halkı onları aradı ise de bulamadılar. Kale'nin kapısının açık olduğunu görünce:

- Muhammed bize gece baskını yapmış! Dediler. Kalenin kapısını kapatıp kilitlediler. Ashab-ı Güzin de (Allah onlardan razı olsun) Resûl (Sellâhü Teâlâ ve Sellem)'in huzuruna gelip olayı haber verdiler. Peygamberimiz (s.a.v.) şad oldu. Onlara dua etti. Enes oğlu Abdullah'ın ayağını mübarek eliyle sıvadı. Sanki hiç incinmemiş gibi oldu.

Bu olay Şaban ayı içinde olmuş ve hicretten dört yıl geçmişti. Yine bu ayda Peygamberimiz (s.a.v) Hazret-i Ömer (r.a.)ın kızı Hafsa'yı kendisine nikah etti. (Allah o kadından razı olsun.)

UHUD GAZASI

Bu gazanın beyanı şudur?

Resûl-i Ekrem (s.a.v.) hazretleri Uhud Gazası'na vardığı zaman münafıkların ulu kişilerinden olan Ubey oğlu Abdullah ta birlikteydi. Hepsi 1000 kişiydi. aralarında yalnız iki atlı vardı. Biri Peygamberimiz (s.a.v.) ve biri de Harisoğullarından bir kişiydi.

Yarım saatlik yol gittiler. Ubey oğlu Abdullah durdu. Ve:

- Ey kavm!. Bu kişinin nereye vardığını bilmiyoruz. Bizim sözümüzü de hiç dinlemiyor. Yaşlılara hürmet etmiyor. gençlerin sözü ile hareket ediyor! Ama iyi bilin ki: Ben dönüyorum! Diyerek oradan geri döndü. Kendisi ile dönenler 300 kişi kadar vardı. Peygamberimiz (s.a.v.) 700 kişi ile Uhud'a gitti.

Sonra, Hazret-i Muhammed (s.a.v.) onlara:

– Ey kavm!. Niçin benim andımı bozup geri dönüyorsunuz? diye haber yolladı. Niçin bir münafıkın sözü ile iş işlersiniz?

Bu kişi, münafık topluluğundan birisiydi ki Hak Teâlâ Hazretleri, Kur'an'da şöyle buyurmuştur:

"Yüce Allah- böylece münafıklık edenleri açığa vurmaya murad buyurmuştu. Onlara: "– Gelin Allah yolunda savaşın veya üzerimize gelen düşman saldırısını önleyin denilmişti de onlar: "Biz savaşmayı bilseydik size tabi olur, arkanızdan gelirdik!" demişlerdi." (Al-i İmran: 167)

Sonra, Peygamberimiz (s.a.v.), o askeri alıp yola girdi. Ve:

– Abdullah, eğer bizimle değilse Hak Teâlâ bizimle beraberdir! Dedi.

Abdullah ise Mekke ehli olan düşman askerine katıştı. Ebû Süfyan Mekke Ehli'nin ulu kişisiydi. Bundan ötürü onun askeri çoğaldı ve Peygamberimiz (s.a.v.)'in askeri azaldı. Ve hepsi yaya idi. Ebû Süfyan'ın hatunu olan Hind de Mekkeliler arasındaydı.

Hattab oğlu Ömer (R. Anh) Hazretleri şöyle rivayet etmiştir:

– Ben Hind'i gördüm. Dağda kaçıyordu ve ayağında altın halhal(*) vardı

Sonra müminler, kılıçlarını kuşandılar. Cenge başladılar. Resûl-i Ekrem (s.a.v.) elli kişiyi bir tepe başında bırakmış, başlarınınada bir kişiyi baş olarak dikmişti. Ve onlara şu buyrukta bulunmuştu:

– Bu yolu siz gözetin ki burası düşmanın yoludur.

Sonra savaş başladı. Vakta ki kâfir askeri alt oldu, o elli kişi, müslümanların galip geldiğini ve onların mallarını ganimet ettiklerini görünce, onlar da ganimet almak sevdasına düştüler. O tepeyi bıraktılar. Müslümanların komutanı:

– Sakın, ey kavm, Hazret-i Peygamberin buyruğundan dışarı çıkmayalım!. Dedi ise de onun sözü dinlenilmedi. Kafir askerleri bozul-

(*) Halhal: Arap kadınlarının süs olarak bileklerine taktıkları gümüş veya altından yapılmış halka, ayak bileziği (M.F.G.)

duğu zaman Halid İbni Velid kafirlerin askerindendi. 200 kişi ile o tepenin ardına gizlenmişti. Tepenin başında kimsenin kalmadığını görününce geri döndü. Müminlerin ardına düştü. Kafir sancağını yerden kaldırdı. Bir n ra savurdu. Müslümanlar Halid İbni Velid'in cenge başladığını görününce korktular. Hemen kaçmaya başladılar. Peygamberimiz (s.a.v.) bir yerde durdu. Müslümanları kendi tarafına çağırdı. şöyle ki, Hak Teâlâ Kelâm-ı Kad min'de şöyle buyurmaktadır:

"Gerçekten, Allah'ın size olan vaadi doğru  ıktı. O heng mede düşmanları  ld r yordunuz. Ve o sevilen  st nl ğ  Allah size gösterdi. Sonra da isyan ettiniz ve size verilen buyrukta tartışmaya başladınız. İçinizden (zafer sevinci ile) dünyayı isteyenleriniz olduğu gibi Ahiret'i dileyenleriniz de vardı" (Al-i İmran: 152)

Peygamberimiz (s.a.v.)'in yaranından bir kısmı yaralanmıştı. Mesela Hazret-i Ebu Bekir (R. Anh) bu yaralananlar arasındaydı. Ama Affan oğlu Osman (R. Anh) bir kısım İşl m topluluğu ile dağa kaşmıştı. Ebu Talib oğlu Ali (K. Veche) ise durmuş, cenk ediyordu. Bu cenkte bir kafire arkasından bir kılıç indirdi. Kılıcı kırıldı. Sonra Peygamber (s.a.v.)'in yanına geldi:

– Y  Resûlallah! Dedi. Bana bir kılıç ver. Kılı sız cenk edemem! dedi.

Peygamberimiz (s.a.v.) de Z lfik r'ı çekip Hazret-i Ali (K. Veche ve R. Anh)'ın eline verdi. Hazreti Ali de yüzünü cenge tuttu. Peygamber (s.a.v.) Hazretleri de ona:

"Ali gibi yiğit yoktur, Z lfik r gibi kılıç yoktur" diye buyurdu.

Bu sırada Peygamberimiz (s.a.v.)'in yanında ancak on kişi kalmıştı. Bunun  zerine kendisi bir kılıç çekerek:

– Bu kılıcı benden hakkı ile alacak kim var? dedi. Cenkcilerden Semmak oğlu Haris adında birisi vardı. Bu kişi:

– O kılıcı bana ver! dedi. Peygamberimiz (s.a.v.) o kılıcı ona verdi. Hem de:

– Bu kılıncın hakkı mü'min'i  ld rmemesidir, hem de bunu gösteren kişi kafirlerden yüz d nd rmemesidir! dedi.

Semmak-kılını eline alınca-salına salına safa girdi. Başına bir sarı sarık bağlamıştı. Allah'ın Resûlü Hazret-i Muhammed (s.a.v.) onu görünce:

– Kişilenmeyi (gururlanmayı) Hak Teâlâ nehyetmiştir. Ama, şu yerde, düşman safları önünde salınıp kişilenmek revadır! diye buyurdu.

Kâfir askeri, Ebû Süfyân'ın ardından:

– Halid bin Velid, müslümanları bozdu! Diye haber gönderdiler.

Süfyân'ın karısı Hind, kâfir hatunlarıyla dağa kaçmıştı. Onlar bu haberi işitince dağdan aşağıya indiler. Ellerinde Def tutup çalıyorlar ve sevinç içinde şu şiiri söylüyorlardı:

Biz Târik'in kızlarıyız.

Onun yıldızlarıyız!

*

Uçarız rüzgar gibi,

Güleriz bahar gibi!

*

Gelerseniz sarılırız,

Kaçarsanız ayrılırız!

* * *

Ayrılmayız Vâmık gibi,

Biziz kızlar mevkibi!(*)

Rivâyet edilir ki, Süfyan'ın karısı Hind'in boynunda çok çok altın ve incisi vardı. Ve o:

– Bu altınları üç kişiye veriyorum! dedi. Ama şu şartla ki:

– Varsın, benim için üç kişi den birini öldürsün.

Hind'in bir kölesi vardı ki adı Vahşi idi. Onu çağırdı. Dedi ki:

– Gel, benim gönlümü sevindir. Benim babamı bu müslümanlar

(*) Mevkib-itopluluk,alay, cemaat.

öldürmüşlerdir. Eğer intikamımı alırsam, bu altınların hepsi senin olsun. Sana vereyim onları!. Bu üç kişide ya Muhammed, ya Ali, ya da Hamzadır.

Vahşi de, Hazret-i Hamza'yı öldürmeğe rıza gösterdi.

Az sonra köle Vahşi, cenk meydanına vardı. Hazret-i Hamza'yı

NOT:

– Bu Vahşi'ye, ve Hind'e ve Ebu Süfyan'a kötü dil kullanılmamalı ki sonra İslam olmuşlar, nice yararlıklar göstermişlerdir.

* * *

Az sonra köle Vahşi, cenk meydanına vardı. Hazret-i Hamza'yı diledi. Vakta ki Hazret-i Hamza'yı gördü ki, Kendi efendisi Süfyan'ın oğlu ile cenk etmekteydi. Gitti, bir kayanın ardında pusuda gizlendi. Elinde zehirli bir hançer tutuyordu. Kendisini göstermeden, Hazret-i Hamza'nın ardından yetişti. Zehirli hançer ile böğründen vurup geri döndü. Oradan kaçtı.

Hazret-i Hamza, onun ardına düşmek istedi. Fakat, köle Vahşi'nin açtığı yaradan ötürü, O anda attan yere düştü. Köle Vahşi onun yere düştüğünü görünce geriye döndü. Yine bir hançer daha vurdu. Onu şehid eyledi. Sonra Hind'in katına vardı:

– Ben vadinde durdum. Hamzayı öldürdüm! dedi. Şimdi de sen vadini yerine getir.

Hind de yanında ne varsa hepsini köleyi verdi. Sonra da kalktı, Hazret-i Hamza (R. Anh)'ın yanına geldi. Onun mübarek karnını yarıp yüreğini çıkardı. Ağzına aldı, çiğnedi.

Daha sonra Hazret-i Saad bin Vakkas'ın bir kardeşi vardı. Yerden bir taş aldı, attı. Resûl (s.a.v.)'in mübarek dişini kırdı. Akan kan da mübarek yüzüne bulaştı. Sonra, yine bir taş daha alarak attı. Ve Peygamberimiz (s.a.v.)'i alnından vurdu. O mübarek alnından da kanlar akmaya başladı. Hazret-i Peygamberimizin ardından geldi, kılını çekti. Peygamberimizin böğründen yara açtı. Onu attan düşürdü. Fakat, peygamberimizin üstünde zırh vardı. Derin yara almasını engelledi.

Ama o kâfir Hazret-i Peygamberimizin atını alıp askerinin arasına geldi. Bağırarak?

– Ey kavm!. dedi. Ben Muhammed'i öldürdüm!. Bu at, onun atıdır!.

Bunu duyan müslümanlar, şaşırdılar. Rivayet olunur ki, Resûl-i Ekrem yaralandığı zaman:

– Nefsini bugün bize satan kimdir? (Yani: Bu gün kendi canını bizim yolumuza koyan?) deyince, Ensar kavminden beş genç ileri atıldılar. Resûlüllah'ın önünde cenk yaptılar. Beşide şehid oldular. En sonra şehid olan Ziyad Bin Seken idi. Allah'ın Resûlü (s.a.v.) hazretleri ayağını ona yastık yapmıştı. Orada şehid edilmiş ruhunu teslim etmişti. (Allah ondan razı olsun.)

Hazret-i Ali (R. Anh) ise saflar arasında cenk etmekteydi. Peygamberimiz (s.a.v.) de onun sol yanında yatmaktaydı. Zırhının ağırlığından duramazdı. Ashab'dan birisi kaçıp Medine'ye vardı. Saad İbni Ebi Vakkas'a haber verdi. Ona:

– Hiç haberin var mı ki kardeşin Peygamberimiz (s.a.v.)'i öldürdü! dedi. Saad İbni Vakkas ta bu acı sözü işitince kardeşini bulmağa savaş yerine geldi. Onu öldürmek dileğindeydi. Peygamberimiz (s.a.v.) Efendimizi gördü. Bir yerde oturmuştu. Mübarek başı ve yüzü kan olmuştu. Bundan ötürü Peygamber (s.a.v.)'i tanıyamadı. Ama Hazret-i Peygamber onu tanıdı, bildi. Bağırarak:

– Ey Saad! Diye seslendi. Saad (R. Anh) bu mübarek sesi işitince, hemen onun yanına vardı. Peygamberimizin yalnız kaldığını gördü. Yüzünden kanlar akıyordu. Kafirlerden iki asker, durmuşlar, Peygamber (s.a.v.)'e ok atıp duruyorlardı. Bunlardan.

Biri Katâde,

Ötekisi Sehl bin Hanif idi.

Hazret-i Peygamber:

– Yâ Saad! Şu kavmdan ne umarsın ki kendi peygamberlerini bırakıp kaçıyorlar?..

Hazret-i Muhammed (s.a.v.), ona bu sözleri söylüyordu ki ansızın gelen bir ok Saad'ın gözüne dokundu, gözünü çıkardı. Fakat, Peygamber (s.a.v.) o anda mübarek eli ile Saad'ın gözünü yerine koydu. O gözü bir kez sığadı, göz önceki hali aldı.

Hicaz ilinde, Saad'dan ziyade ok atıcı yoktu. Peygamberimiz (s.a.v.):

– Ey Saad! Okunu ve yayını tut. Benim yanımdan ayrılma.

Saad da:

– Ya Resûlallah! Gideyim, varayım! Kardeşimi bulayım. Onu öldüreyim! dedi. Peygamberimiz (s.a.v.):

– Burda dur, gitme! diye buyurdu.

Saad İbni Ebi Vakkas ta iki dizinin üstüne oturdu. Oklarını, okluğundan, peygamberin önüne döktü. Peygamberimiz ona:

– Düşmanları benden uzaklaştır! Deyip mübarek eli ile birer birer ok alıp Saad'a verirdi. Ve:

– **Anam babam sana fedâ olsun!** Derdi. Ve Saad kime okunu atarsa o kişiyi öldürmekteydi.

Hazret-i Peygamber bu türlü öğüşü kimseye etmemiş, yalnız Saad'a etmişti.

* * *

Bundan sonra, Hind, kâfirlerin kadınlarıyla gezmeğe başlamıştı. Yerde bir müslüman ölüsü görseler, burunlarını, kulaklarını keserlerli. Hind'e, Hazret-i Hamzanın ciğerini çiğnediği için kendisine Âkiletül kebet-Ciğer yiyici kadın) denirdi.

Kafirlerden bir kişi vardı. Adı Ubey bin Halef'ti. Bedir cenginde nun bir kardeşi öldürülmüştü. Hergün şöyle derdi:

– Şu atımı, üstüne binip Muhammedi öldüreyim! diye besliyorum.

O günde ata binmişti. Peygamberimiz (s.a.v.)'i arıyordu. Ve onu örünce:

– Ya Muhammed!. Bugün elimden kurtulur musun acaba? Hem seni kim kurtarır?

Hazret-i Peygamberimiz (s.a.v.) ayağa doğruldu. Saad da Ubey'e ir ok atmak diledi. Peygamberimiz (s.a.v.):

– Ey Saad! Diye buyurdu. Bırak ileri gelsin! dedi. Sonra Übey bin alef, Hazret-i Peygamberi vurmak için atını ileri sürdü. Fakat Pey-

gamberimiz (s.a.v.) Haris oğlu Ümeyye'nin süngüsünü onun elinden kavradı. Ubeyy bin Halef'in boynuna sapladı. Ama zırhlı olmasından ötürü biraz yara aldı ve kendisi korkup kaçtı. Yüzünü Kureyş askerine karşı tutup:

– Ey kavm! Muhammed beni kendi eliyle vurdu!. diye bağırды. Kafirlerde:

– Vay sana ki böyle sözler söylüyorsun!. Bizi bozacaksın!. Müslümanlar o sözden kuvvet bulur, güçlenirler! derlerdi.

Böylece bir saat vakit geçti. O kâfir düşüp can verdi. Bu gazada, müslümanlar bozulup Medine'ye kaçıyorlardı. Hüseyl Bin Cabir ve Sabit bin Raks çok yaşlı iki kişiydi. Müslümanların bozulduklarını duydukları zaman, sabırları tükenip:

– Bugün veya yarın, elbette ölmemiz alın yazımızdır! diyerek kılıçlarını çektiler. Gelip, cenge girdiler. Birisi kâfir elinde şehit oldu, Hüseyl ise bilemediler. Müslümanlar onu, kafirlerden sandılar. Bir ok dokundurdular. Şehid oldu. Bu Huseyl ise Huzeyetül Yemâni'nin babasıydı. Huzeyfe onu görünce:

– Haay!. Vallahi bu benim babamdır! dedi.

– Ashab, bilemedik! dediler. Sonra Resûl-i Ekrem diyet emreyledi. Huzeyfe müslümanları bağışladı, diyet kabul etmedi. (Allah ondan razı olsun.)

Bozguna uğrayan müslümanlar:

– Peygamberimiz (s.a.v.) öldürüldü, derlerdi. Hazret-i Resûlullah Efendimiz ise:

– Ben gerçekten peygamberinizim! derdi. Fakat ne kadar böyle seslendiyse de onu kimse işitmedi. Nitekim Hak Teâlâ şöyle buyurur:

"O zaman, siz hep uzaklaşıyor, dönüp kimseye bakmıyordunuz. Peygamber ise arkanızdan sizi çağırıp duruyordu. Allah bunun üzerine gam üzerine gamla sizi cezalandırdı. Allah, ne clinizden kaçan zafere, ne de başınıza gelen musibete üzülmeyesiniz diye sizi bağışladı" (Al-i İmran: 153)

Meğer, adı Enes bin Nadr olan bir kişi şehirden gelmekteydi. Hazret-i Muhammed (s.a.v.)'in öldüğü haberini işitmişti. Haber almak için Uhud'a geldi. Hazret-i Ebu Bekir ile Ömer, Zubeyr ve Talha (R. Anh-ları) bir kayanın dibinde otururlarken buldu. Onlara:

– Burada ne oturuyorsunuz?.. Diye sordu. Onlar da:

– Hazret-i Peygamber öldü. Bunun için oturuyoruz! dediler. Nadr oğlu Enes (R. Anh):

– Bize peygambersiz hiç yaşamak olmasın. Gelin, onun yolunda ölelim! dedi. Onlar da, hemen cenge başladılar.

Hazret-i Ebu Bekir, Uhud gazasını andığı zamanda şöyle buyurmuştu:

– O, öyle bir gündü ki tam Talha'nın günüydü. İslam ehli yerlerinden ayrıldıktan sonra önce yerine dönen bendim. Irak'tan bir kişiyi gördüm. Durmayıp cenkediordu. Gönlünden:

– Bu kişi Talha olsa! Dedim. Gittim ki gerçekten Talha imiş!.. Vücudunda ok, mızrak ve kılıç darbesinden doksandan ziyade yarası vardı. Eli kılıçla çalındığı zaman ben ıslah ettim! Dedi. (Allah ondan ve sair bütün sahabelerden razı olsun).

Hazret-i Enes ilerleyince, saflar arasında cenkeden Hazret-i Ali'yi gördü:

– Ey Ali, dedi, Hazret-i Peygamber'i öldürmüşler!.

Hazret-i Ali de:

– Onsuz, bize yaşamak gerekmez! dedi. Enes o cenkte şehid oldu. Peygamberimiz (s.a.v.)'e onun öldüğünü haber verdiler, o da:

– Enes'i melekler Cennet'e iletiler! diye buyurdu.

Sonra, Hazret-i Peygamber (s.a.v.)'in amcası olan Abbas, Hazret-i Peygamber'in haberini ve kendisini istediğini işitince yanına gitti. Yüzünden çok kan aktığını gördü. Tanıyamadı. O mübarek yüzü öptü. Ve:

– Ya Resûlullah! dedi. Halk, seni öldün sanıyor.

Peygamber (s.a.v.):

– Ey amca! dedi. Sen halkı çağır, katıma gelsinler. Ben bu yaralardan duramıyorum.

Abbas Hazretleride yüksek bir yere çıktı:

– Ey halk!. diye bağırdı. Gelin!. Allah'ın Resûlü yaşıyor, sağdır! dedi.

İman edenler, Hazret-i Abbas'ın bu avazını işitince hepsinin canına can geldi. Her birisi bir taş dibine gizlenmişti. Kalktılar, peygamberlerinin yanına koştular. Hazret-i Ali safların önünde cenk ediyordu. Abbas'ın bu sesini işitince peygamberimizin düşmüş olan sancağını yerden kaldırdı. Ve biraz su getirdi. O su ile babasının kardeşi oğlunun yüzünü yıkadı. Kan, o mübarek yüzden gitti. O da seslenerek:

– Ey kavm!. Diye bağırdı. Gelin, Abbas'ın sözleri doğrudur. Allah'ın Resûlü yaşıyor!

* * *

Hazret-i Resûlün öldüğü haberi Medine'ye eriştiği zaman, Fatımâtüz Zehrâ (R. Anha) evinden dışarı çıktı. Ağladı, sızladı. Dinaroğulları'ndan bir hatun Hazret-i Fâtıma'yı gördü. Ona:

– Ey Peygamber (s.a.v.)'in kızı! dedi. Sen dön!. Ben, varıp gideyim. Onları gözümle göreyim!. Dedi.

Bu kadının oğlu, babası ve kardeşi de o savaşta cenk etmekteydiler. Vakta ki savaş yerine vardı. Babasını ölmüş olarak gördü. Yüzünü döndürmedi. Babacığına bakamadı:

– Senin yüzün görmek, peygamber (a.s.)'in yüzünü görmeyince bana haram olsun babacığım! dedi. İleri vardı. Oğlunuda ölmüş olarak yatıyor görünce onada bu sözleri söyledi. Kardeşine rastladı. Ona da öyle dedi. Vakta ki biraz gitti. Hazret-i Peygamber (s.a.v.)'i sağ olarak gördü. Sevindi. Hazret-i Ali de, peygamber (s.a.v.)'in sancağını elinde tutmuş, ayakta duruyordu. Ashab da onun çevresinde durmuşlardı.

Hemen o hatun geriye döndü. Hazret-i Fatıma'nın yanına geldi. Babasının sağlığını müjdeledi. Sonra kendi ölmüşlerinin yanına geldi.

Ebû Süfyân, o dağ başında Peygamberimiz (s.a.v.)'in sancağını ve ashabının çevresinde durduğunu gördü, müminler Ebû Süfyân'ı görüp korktu. Nitekim, Hak Teâlâ buyurur:

– (Ey Muhammed!) Allah size gam üstüne gam verdi. Biri mağlubiyet, birisi de peygamberin öldüğü kaygısı. Artık hüzünlenmeyiniz!.)

Ebû Süfyân dağbaşında durmuştu. Müminler onun yeniden cenge-deceğinden korkuyorlardı. Ebû Süfyan da şöyle âvaz ediyordu: (Bağırıyordu)

Hubel, kâfirlerin taptığı bir putun adıydı. O, bu sözü ile:

– Bedir günü nusret sizindi, Uhud günü ise nusret bizimdir! Demek istemişti.

Bir rivayete göre Hazret-i Hanzala ki müslümanlardandı, Onu melekler Cennet'e iletiler. Ve rahmet suyu ile yıkadılar.

* * *

Sonra, Allah'ın Resûlü, Hazret-i Ömer'e:

– Ya Ömer!. Diye buyurdu. Her kim bugün bizden yana oldu ise Cennetlik oldu. Her kim sizden (Kureyş'ten) yana oldu ise o Cehennemliktir! diye haykır!

Hazret-i Ömer de dağ başına çıktı. Bu haberi bağırıp bildirdi. Ebû Süfyan hemen kaçtı.

Daha sonra, Hazret-i Ömer şehid olmak dileği ve hırsı ile cübbesini giymedi. Kardeşi Zeyd'e verdi. O da:

– Yâ Ömer! Senin dilediğin şeyi bende istiyorum! dedi. Ve o cübbeyi almadı. İkisi de cübbe giyinmediler. Bu Zeyd Hazret-i Ömer'in büyük kardeşidir. Ondan önce İslâma gelmiştir.

Bundan sonra Ashab dinlendi. Rahat oldular. Peygamber (s.a.v.) Hazret-i Osman'ı görememişti:

– Ölenlerin arasında Osman'ı arayın! Dedi Hazret-i Osman ise bozuldukları sırada bir dağ ardında gizlenmişti. Az vakit sonra geldi.

– Ebû Süfyânın askeri yerine çekildiği zaman hava kararmıştı. Gece olmuştu. Hak Teâlâ, kâfirlerin gönlüne bir korku bıraktı. O gece hepsi kaçtılar. Ertesi gün olunca da Resûlullah (s.a.v.) Efendimiz Medine'ye geldi. Buyruk verdi. Şehid olanları Hamza ile birlikte o arada gömdüler. Ve Hak Teâlâ şöyle buyurdu:

"Ey müminler! Düşmanlarınıza eğer bir ceza ile karşılık verecek olursanız, ancak size yapılan azap ve cezanın misliyle yapın. Sabır gösterin. Bu, sabredenler ve dayananlar için daha hayırlıdır" (Nahl: 126)

Sonra, Resûl (s.a.v.):

– Eğer, Hamzanın kızkardeşinin gönlü hoş olsaydı, Hamza'yı orada bırakırdım, toprağa gömmezdim! Öyle ki kuşlar ve canavarlar onu yiyecek idi. Ta... ki, Hak Teala kıyamet gününde kudretini göstermek için onu o canavarların kursağından dışarı çıkarıp yaratsa idi.

Böylece o ölmüş kişileri onunla gömdüler. Yıkamadılar.

Rivâyet olunmuştur ki Ensardan Amr İbni Cumuh ve Abdullah bin Umeyr'i, ikisini de, bir kabire gömmüşlerdi. Kabirleri, sel uğrayacak yere yakın olduğundan, selden zarar görürler endişesiyle, bir vakit sonra, çıkartıp bir başka yere defnettiklerinde iki şehid de mezara taze konulmuş gibi yatmaktaydılar. Birinin yarası vardı. Elini yarasının üstüne koymuştu. Elini kaldırdıkları zaman o yaranın kanı akmağa başlamıştı. Yoksa, gömdükleri günle, ilk kabirinden çıkarıp başka yere gömdükleri gün arasında kırkaltı yıl vakit geçmişti. (Allah onlardan razı olup mekanlarını cennet eylesin.)

Peygamber (s.a.v.) Medine'ye gelmişti. Hazret-i Peygamberin askerini bırakarak geri dönüp gelen Ubeyy oğlu Abdullah, işi halka:

– Eğer, siz, benim sözümü tutmasaydınız şimdiye dek cenkte niceniz ölürdü! derdi.

O zaman Hak Teâlâ onları reddedip şu âyeti gönderdi:

"Evde oturup cenkte ölen kardeşleri için: "– Eğer bizi dinle-selerdi, onlar ölmeyeceklerdi!" diyen o münafıklara, sen şöyle söyle:

"– Eğer söylediğiniz doğru ise siz kendinizden ölümü uzaklaş-tırınız bakalım" (Al-i İmran: 168)

Cenâb-ı Hak sonra, yine şu Âyeti Kerimeyi inzal buyurdu:

"İki topluluğun karşılaştığı o gün başınıza gelen musibet, mü-min sebatını gösterdiği için, Allah'ın izni ile olmuştur" (Âl-i İmran: 166)

Resûl (s.a.v.), Medine'ye geldiği zaman Hazret-i Hamza'nın kız-kardeşinin kızı Hamiyye Binti Cahş yolda durmuştu. Ona:

– Dayın Hamza şehit edildi! dediler. O da:

İNNA LİLLAHİ VE İNNA İLEYHİ RACİUN

"Biz Allah'ın kuluyuz. (Öldükten sonra) yine ona döneceğiz."
(Bakara: 156)

Dedi. Sonra yine ona:

"– Oğlun Abdullah ta şehid oldu!" dediler. O yeniden.

İNNA LİLLAHİ VE İNNA İLEYHİ RACİUN

Dedi.

Daha ileri gidince, ona:

– Kocan Mus'ab b. Umeyr de şehid oldu dediler. Bunu işitince inleyip ağladı. Hazret-i Resûl (s.a.v.) onun ağladığını görünce şöyle buyurdu:

– Benim katımda, hatun kişilere erinden daha sevgili kimse olmadığı belli oldu! dedi.

HAMRA'ÜL-ESED GAZASI

Ehl-i siyerin zikrine göre: Peygamberimiz (s.a.v.)'e:

– Kureyş kavmi Mekke yolunda toplandı! "Varalım, Medine'yi muhasara edelim!" Demişler diye haber geldi. Bu haberi işitince peygamberimiz (s.a.v.)'in gönlü çok üzüldü, melal içinde kaldı. Bundan sonra Uhud cenginde olan kavma:

– Ey kavm!. dedi. Geliniz, düşmandan yana varalım!

O kavm da:

– Bizim yaralarımız var!. Nasıl cenge gideriz? Henüz iyileşmedi yaralarımız! dediler. Peygamber (s.a.v.):

– Ben benimle olmanızı diliyorum. Ben Ubeyy oğlu Abdullah'ın benimle gelmesini istemem yalnız. Çünkü, o, düşmana bizim zayıfladığımızı bildirdi.

Nitekim Hak Teala Kelam-ı Kadiminde şöyle buyurur:

"Siz, yaralanıp acı duyarsanız, gerçektir ki, onlar da sizin acı çektiğiniz gibi acı çekiyorlardır. Oysa, siz, Allah'tan onların umut edemeyeceği şeyleri (Ahiret ve Cennet'i) ümit ediyorsunuz, onlarınsa yoktur" (Nisâ: 104).

* * *

Bu cenk Şevval ayındaydı. Peygamberimiz (s.a.v.) askerini aldı, yine yola çıktı. Hak Teâlâ yola çıkan o Müminleri öğerek şu âyeti inzal buyurdu:

"Yaralandıktan sonra da Allah'ın ve Peygamberinin çağrısına koşanlar için ve hele Mü'minler içinde iyilik edip fenalıktan sakınanlar için büyük bir mükafat ve sevap vardır" (Al-i İmran: 172)

O büyük mükafat Cennet ve Allah Teâlâ'nın yüzünü görmek şerefine nail olmaktır.

Peygamber (s.a.v.), bunun üzerine, Medine'den ileri, sekiz mil yol gitti. Vaktâki Ebû Süfyan, Peygamber (a.s.)'ın askerle geldiğini işitti, hemen yüzünü kaçış yoluna çevirdi. Mekke'ye yaklaştı. Sonra, Peygamber (a.s.) o dolayda üç gün durdu, vakit geçirdi. Kureyş'ten bir topluluk Ebû Süfyan'a geldi ve:

– Biz Medine'ye gidiyoruz. Orada işlerimiz vardır. Ne buyurursunuz? dediler. O da:

– Muhammed, sizin yolunuzun üstündedir. Eğer sizden haber sorarsa:

– "Mekke'den geliyoruz! deyin. Ve yine" Kureyş sizinle cenge geliyor!.." Diye söyleyin" diye bir de yalan öğretti.

Peygamber (a.s.)'da bu haberi o kişilerden işitince Ashab-ı kiram'a:

– Ne yapalım, ne edelim? diye sordu. Onlarda?

– İbrahim (a.s.)'ın dediğini edelim!.

"Allah bize yeter ve güzel vekildir o!." (Al-i İmran: 173)

Yani, sabreledim! dediler.

Onlardan bu sözleri işitince, Peygamber (s.a.v.) şad oldu, sevindi. Hak Teâlâ Hazretleri de onları öğerek şu âyeti gönderdi.

"Onlar o kimselerdir ki, halk kendilerine: "- Düşmanlarınız aleyhinizde birleşti, o halde korkun onlardan!" dediler ise de bu hal, ancak onların imânını artırdı ve üstelik: "- Allah bize yeter ve o ne güzel vckildir!" dediler." (Al-i İmran: 173)

Vaktâ ki Peygamber (s.a.v.) üç gün orada durdu, kâfirlerden oraya hiç kimse gelmedi. O da Medine'ye geri döndü. Hak Teâlâ tarafından da şu âyet indi:

"Sonra da başlarına kötü bir hal gelmeden Allah'ın lûtfuna nâil olarak geri döndüler" (Al-i İmran: 174)

Allah'ın o lûtfu, âfiyeti ve ganimeti şudur ki; düşmanla uğraşmadılar.

Ve hem de şöyle rivayet ederler ki:

Hergün, kadınlar giderler, Uhud cenginde şehid olanların üzerinde ağlaşırlardı. Peygamberimiz (s.a.v) bir gün mescit kapısında oturmuştu. Bir bölük kadının, mescit kapısından ağlaşıarak geçtiklerini gördü. Onlara:

- Bu ne ağlaşma'dır?. Diye sordu:

- Kendisine:

- Bunlar, o şehit olanların avretleridir ki, hergün bir yere giderler, ağıt söylüyerek ağlaşırlar! Dediler. Hazret-i Peygmaberin gözleri yaşla doldu:

- Her birisinin bir şefkatlısı vardır ki onun için ağlar. Ama Hamza'nın ağlayacak kimsesi yok!. Dedi.

Ashab, bu sözleri işitince hatunlarına:

- Yarın Hamzanın üzerine ağlaşıңыз! Dediler. Ertesi gün olunca o hatunlar kalktılar. Peygamberimiz (s.a.v.) Hazretine:

- Bize destur ver, Hamza için ağlaşalım! Dediler.

Peygamber(s.a.v.):

- Maslahat değildir. Ümmetimin üzerine Sünnet olarak kalır! Dedi. O kadınlar, bunun üzerine evlerine vardılar ve Hazret-i Hamza için

yas tutup ağlaştılar. Şimdi de Medine'de bir kişinin ölüsü olsa, önce o Hamza İçin ağlarlar, sonra kendi cenazeleri için ağlaşırlar.

Şunu bilmeliyiz ki o cenkte ölenlerin sayısı hususunda aykırılık vardır. En doğrusu, müslümanlardan şehid olanlar yetmiş kişidir. Ama daha nice söylenti vardır ki ne derecede doğruluğu bilinmez. Bundan ötürüdür ki Allah Teâlâ şu âyeti göndermiştir:

"Hal böyle iken hasımlarınıza iki mislini getirdiğimiz musîbet size isâbet ediverince: "- Bu musîbet nereden geldi?." Dediniz!. (Yâ Muhammed) de ki: "- Bu, kendi tarafınızdan, peygamberinize itaat etmediğinizden ötürü geldi!" Hiç kuşkusuz, Allah, her şeye gücü yetendir." (Âl-i İmrân: 161)

RECİ' GAZVESİ

Mekke ile Medine arasında iki kabile vardı. Birine Akiyl, birisine de Kaar denirdi. Ebû Süfyan bunlarla dosttu. Onlara şöyle dedi:

- Bir kişi bulun ki, varsın, Muhammed'i öldürsün. Böylece aramızdaki dostluk sağlamlaşsın!

Onlar da iki kişi buldular. Medine'ye gönderdiler. Bunlar vakta ki, Peygamber (s.a.v.)in katına geldiler:

- Yâ Resûlâllah!. Dediler. Bizim kabilemiz de çok kişi müslüman oldu. Ama din ve islamiyetin erkânını bilmiyorlar. Onlara Ashabdan bir kaç kişi gönder ve islâm dinini öğretsinler!.

Bu dilek üzerine Peygamber (s.a.v.) onlara altı kişi gönderdi. Bunlar:

- 1- Mürsed Bin Mürsed,
- 2- Habib b. Ebi Bekri,
- 3- Âsım b. Sabit,
- 4- Halid b. Ebi Bekir,
- 5- Zeyd b. Adiyy,
- 6- Abdullâh b. Tarık idiler.

Ve Âsım'ı onlara baş dikti. O Mekkeli iki kişiye de:

- Varın, o kabiledaki Müslümanların dileklerini yerine getirin!. Diye buyurdu.

Bu altı Müslüman, vakta ki o kabileye yakın geldiler. Recî' denilen kuyuya geldiler, orada konakladılar. Serâb ve Hüzeyl oğullarından bir bölük topluluk ta geldi. Bu altı Müslüman'a:

- Sizi burada öldürelim mi?. Ya da, Mekke'ye götürüp satalım mı?. Dediler.

Bunların üçü satılmayı kabul ettiler ki; Birisi, Habib b. Bekir. Birisi, Zeyd İbni Adiyy. Birisi de; Abdullah b. Târik'ti.

Hemen bu beş kişiyi Mekke'ye iletip sattılar. Ama, Zeyd'i öyle bir kişi satın almıştı ki onun adı Hacr bin Ebi Kaâb idi. Onun babası Bedir cenginde öldürülmüştü. o da babasının yerine satın aldığı Zeyd'i öldürdü. Ama ikisini, Abdullah ve Habib'i Temim'e gönderdiler. Orada Abdullah şehid edildi. Habibi de darağacına astılar.

Mekke'den bir kişi vardı ki ona Said oğlu Suraka denirdi. Sabit oğlu Âsım, onun bir oğlunu öldürmüştü. O da:

- Âsımın kafatasından şarap içeyim! Diye ant içmişti. Vaktâ ki Asım'ın öldürüldüğünü haber aldı, Serab kabilesiyle Hüzeyloğulları kabilesine adam gönderdi:

- Asımın başını bana gönderin. Dedi. Hak Teâlâ Asım'ı koruduğun'dan bir zarar veremediler ve başını alamadılar. Ama, Habib, darağacında asılı kaldı. Peygamberimiz (s.a.v) Amr İbn Ümeyyeti'd-Damrî'ye:

- Var, Ebû Süfyan'ı öldür! Diye buyurdu.

Amr oraya yetişince Ebu Bekir oğlu Habib'i darağacında asılı buldu. Onu oradan indirdi. Toprağa gömmek diledi. Fakat Habib gözden kayboldu.

Bu Recî' Gazvesi Hicret'in dördüncü yılının safer ayında vuku bulmuştu.

AMR BİN ÜMEYYETİ'D-DAMRÎ'NİN HABERİ

Peygamberimiz (s.a.v.) bu altı kişinin öldüğünü işitince, gönlü çok melâllendi, üzüldü. Bu işin Ebû Süfyan'dan ileri geldiğini bildi. Hemen Amr'ı çağırdı:

- Eğer kendini Allah Teâlâ'ya adayabilirsen git, Ebû Süfyan'ı öldür!. Dedi. O da:

- Hoş ola!. İnşaaallahü Teâlâ öldürürüm!. Dedi. Kendisine bir kişiyi de yoldaş edindi. Sonra Mekke'ye doğru yöneldiler.

Vaktâki Mekke'ye ulaştılar, ikinci vakti olmuştu:

- Sabredelim!. Ebû Süfyan şimdi Kureyş topluluğu ile Harem içindedir. Evine ne zaman varırsa o zaman öldürelim. Ama önceden Kâbe'yi tavaf edelim! Dediler. Kâbe'yi tavaf ediyorlardı ki Mekkeliler onları tanıdılar. Onları tutmayı dilediler, onlarda oradan kaçtılar. Birgün bir gece gizlendiler. Mekke'ye varamadılar. Yine Medine'ye döndüler. Yolda gelirken Mekke ulularındaniki kişiye rasladılar. Birisini öldürdüler. Diğer birisini de tutsak ettiler.

* * *

Peygamberimiz(s.a.v.)e geldiler.

- Yâ Resûlâllah! Dediler. Ebû Süfyan'ı bulamadık. Ama yerine birisini getirdik! Dediler.

Bİ'R-İ MAÛNE KISSASI

Hicret'ten dört yıl geçmişti. Adı Amr İbni Mâlik olan bir kişi vardı. Lâkabı ise, Ebul Bera' idi. Arapların içerisinde ondan daha bahadır kimse yoktu. Bütün Arab halkı ona itaat ederdi. Kendisi Âmiroğulları kabilesindendi. Medine'ye geldi. Peygamberimiz(s.a.v.)in hizmetine girdi. Ona çok armağan getirdi. Peygamberimiz (s.a.v.)ona:

- Ben ancak benim dinimden olanların armağanını alırım!. dedi. O da:

- Bana söyleyiver!. Dedi. O zaman Allah'ın Resûlü (s.a.v.) ona İslâm'ı arzetti. O kişi de:

- Yâ Resûlâllah!. Dinin çok güzel din! Dedi. Ben kabul ediyorum. Ama şöyle dilerim ki benim kabileme bir kişi gönder. Bu dinini onlara öğretsin.

Peygamberimiz (s.a.v.) bunun üzerine:

- Kabul etmeme!lerinden korkarım!. Dedi. O da:

- Ben kabul ediyorum. Sen adam gönder. Tufeyl oğlu Amir'î dînine dâvet et. Ben de mektup yazar, ona gönderirim!. Dedi.

Âmir denilen kişi o dolayların Bey'i bulunuyordu. Böylece Hazret-i Resûl (s.a.v.) Mâlik oğlu Amr'ın sözü ile Muhâcir'lerden ve Ensâr'dan kırk kişiyi oraya gönderdi. Onlar yola çıktılar. Bi'r-i Maûne denilen yere geldiler. Oraya kondular. O mektubu Hizam bin Mâlik'e verdiler, Tufeyl oğlu Âmir'e gönderdiler. Âmir, gelen mektubu okudu, hemen mektubu getiren Hizâm Bin Malik'i şehit etti. Sonra ikiyüz kişi ile. "Muaviye kuyusu" denilen yere geldiler. o kırk kişiyi de öldürdüler. Vaktâ ki Amr İbni Ümeyye oraya geldi:

- Ey Emîr, dedi. Ben Medîne'den değilim. Bunlarla yolda buluştuk. Beni bağışla. Amir de onu bağışladı. Sonra, Amr Medîne'ye döndü. Şehre yakın gelince iki kişiyi gördü. Onlara yetişti. Onlara:

- Âmiroğulları kabîesindeniz! Dediler. Bu iki kişi Peygamberimiz (s.a.v.)a geliyorlardı Fakat, Amr onları öldürdü. Sonra Peygamber (a.s.)a erişip:

- Yâ Resûlâllah! Şu dolayların bey'i olan Amr, kırk Müslümanı öldürdü. Amiroğullarından iki kişiyi öldürdüm!. Diye haber verdi.

Peygamberimiz (s.a.v.) ölenler için çok hüznünlendi. Ve:

- O iki kişiyi öldürmemen gerekti. Çünkü onlar bana yardım istemeğe gelmekteydiler! Ve müslüman olmuşlardı! Dedi.

Peygamber (a.s.) sonra Ebûl Berâ'yı çağırdı. Bütün bu olan-biteni ona anlattı. Ebûl Berâ da utandı, mahcup oldu, kendi kabilesine:

- Âmir'i öldürün! Diye haber gönderdi ve Âmir öldürüldü.

- Yâ Resûlâllah!. Dinin çok güzel din! Dedi. Ben kabul ediyorum. Ama şöyle dilerim ki benim kabileme bir kişi gönder. Bu dinini onlara öğretsin.

Peygamberimiz (s.a.v.) bunun üzerine:

- Kabul etmemelerinden korkarım!. Dedi O da:

- Ben kabul ediyorum. Sen adam gönder Tufeyl oğlu Amir'i dînihe dâvet kıl. Ben de mektup yazar, ona gönderirim!. Dedi.

Âmir denilen kişi o dolayların Bey'i bulunuyordu. Böylece Hazret-i Resûl (s.a.v.) Mâlik oğlu Amr'ın sözü ile muhâcir'lardan ve Ansâr'dan kırk kişiyi oraya gönderdi. Onlar yola çıktılar. Bir-i Mûaviye (muaviye) denilen yere geldile. Oraya kondular. O mektubu Hizam bin Mâlik'e verdiler, Tufeyl oğlu Âmir'e gönderdiler. Âmir, gelen mektubu okudu, hemen mektubu getiren Hizâm Bin Malik'i şehit etti. Sonra ikiyüz kişi ile. "Muaviye kuyusu" denilen yere geldiler. O kırk kişiyi de öldürdüler. Vaktâ ki Amr İbni Ümeyye oraya geldi:

- Ey Emîr, dedi. Ben Medîne'den değilim. Bunlarla yolda buluştuk. Beni bağışla. Amir de onu bağışladı. Sonra, Amr Medîne'ye döndü. Şehre yakın gelince iki kişiyi gördü. Onlara yetiştii. Onlara:

- Siz ne mahaldesiniz?. Diye sordu. Onlar da:

- Âmiroğulları kabîlesindeniz! Dediler. Bu iki kişi Peygamberimiz (s.a.v.) a geliyorlardı fakat, Amr, onları öldürdü. Sonra Peygamber (a.s.)a erişip:

- Yâ Resûlâllah! Şu dolayların Bey'i olan Amr, kırk Müslümanı öldürdü. Âmiroğullarından iki kişiyi öldürdüm!. Diye haber verdi.

Peygamberimiz (s.a.v.) ölenler için çok hüznünlendi. Ve:

- O iki kişiyi öldürmemen gerekti. Çünkü onlar bana yardım istemeğe gelmekteydiler! Ve müslüman olmuşlardı! Dedi.

Peygamber (a.s.) sonra Ebûl Berâ'yı çağırdı. Bütün bu olan-biteni ona anlattı. Ebûl Berâ da utandı, mahcup oldu, kendi kabilesine:

- Âmir'i öldürün! Diye haber gönderdi ve Âmir öldürüldü.

RESÛL-İ EKREM (S.A.V.)'İN CHAŞ KIZI

ZEYNEB HÂTÛN İLE EVLENİŞİ

Bunun haberi şöyledir. Peygamberimiz (s.a.v.) Hârise cğlu Zeyd'i görmek isteyerek onun evine gitti. Mübârek elini evin kapısına koydu. Kapı açıldı. Zeyneb de evde başını açmıştı. Vakta ki Peygamber (a.s.) Zeyneb'i gördü, yüzünü döndürdü:

- Zeyd nerede?.. Diye sordu.

- Dışarı çıkmış olacak?. Dedi.

Peygamberimiz (s.a.v.) Hazret-i Zeyneb'i çok görmüştü ama başı açık görmemişti. Böyle görünce Zeyneb Hatun gözlerine hoş geldi. Tekrar ona bakmak istedi. Gözlerini bakmaktan alıkoydu:

- SÜBHÂNALLAHİ'L-ÂZİM:

Dedi. Ve geri döndü,

Zeyd eve gelince Zeyneb:

- Peygamber (a.s.) seni görmeğe geldi! Dedi. Zeyd de:

- Belki seni beğendi. Şimden sonra ben seninle oturmam! Dedi ve Zeyneb Hâtûnu boşadı. Sonra Peygamberin huzûruna geldi:

- Yâ Resûlâllah! Ben Zeyneb'i boşadım!. Dedi.

Resûl (s.a.v.) de:

- Onda ne kusur gördün? Diye sordu. Hazret-i Peygamber:

- Hiç kusur görmedim. Ama onunla artık birlikte olamam, yaşayamam! Onun dilinden incindim!. Dedi. Peygamberimiz o zaman şu âyeti okudu:

"Avretini (Nikâhında) tut, koyverme. Hemde kadın işinde Allah'tan kork!. Ve sen nefsinde bir nesneyi gizlersin, ama Allah Teâlâ onu açığa vurucudur" (Ahzab: 37)

Ama, Allah'ın Resûlü Hazretlerine bu talâk haberi hoş geldi. Fakat memnunluğunu bildirmedi. Zeyd'in incinmesini dilemedi.

Ama, Zeyd, Zeyneb'i boşayınca ve iddet günleri tamam olunca, Hazret-i Zeyneb Peygamber(a.s.)a haber gönderdi:

- Yâ Resûlâllah!. Dedi. Zeyd beni alâsın diye ve senden ötürü boşadı!. Dedi. Resûlâllah ta zaten bunu dilemekteydi. Ama utancından hiç tınmadı. Hak Teâlâ Hazretleri gördü ki Peygamberimiz (s.a.v.)'in gönlü Zeyneb'i düşünmektedir, melekler arasında Resûl (s.a.v.)e Zeyneb'i nikah eyledi. Yukarıdaki âyeti gönderip:

- Ben sana Zeynebi verdim! Diye buyurdu. Peygamber (a.s.):

- Şimdi, bu müjdeyi Zeynebe kim haber verecek?. Dedi. Hazret-i Âişe bu haberi işitince hüzünlendi, üzüldü. Peygamber (a.s.)da:

- Yâ Âişe! diye buyurdu, Hak Teâlâ'nın kavlini red mi ediyorsun?..

Bu esnada, hatun kişilerden biri gitti, Zeyneb Hatun'a haber verdi. Zeyneb Hatun da boynuna taktığı gerdanlığını o kadına verdi. Sonra Peygamber (a.s.) o nikâh ile Zeyneb'in evine geldi. Artık nikah etmedi. Zeyd'in nikahından dolayı Zeyneb'in iddet'i tamam oldu. Nitekim Hak Teâlâ şöyle buyurdu:

"Vaktâki, Zeyd'in nikahından, Zeyneb'in iddeti tamam oldu. Ondan sonra biz onu sana zevce yaptık" (Ahzab: 37)

Hazret-i Zeyneb, bu izdivac ile öğünüp öteki zevcelere:

- Sizi Peygamber (a.s.)a ananız ve babanız nikahladı. Beni nikahlıyan ise Allah Teâlâ Hazretleridir! Derdi.

* * *

Bu nikâh Muharrem ayında olmuştu. Hicret'in beşinci yılıydı. Vaktâki Rebî'ül evvel ayı geldi. Resûl (s.a.v.) **Kureyza oğulları Gazası'na gitti.**

KURAYZA OĞULLARI GAZASI HABERİ

Sonra, Hak Teâlâ, Hazret-i Peygamber (s.a.v.)e:

- Kurayzaoğulları gazasını yapmayınca sakın oturma! Diye buyurdu. Resûl-i Ekrem de hazırlık gördü. İkinci vakti'nde Medîne'den çıktı. Yahudilerin kalesine erdi. Onlarda kale kapısını kapattılar. Peygamberimiz (s.a.v.):

- Ey domuzlar! Hak Teâlâ'nın buyruğunu nasıl giderirsiniz?. Dedi. Yahudiler de:

- Ey Muhammed!. Senden hiç bir zaman öyle söz işitmedik!. Dediler. Bu sözlerden, Peygamber (s.a.v.) çok utandı. Kaleyi, yirmi gün muhasara etti.

Yahudilerin bir ulu kişisi vardı. Adı, Kâab bin Es'ad idi. Yahudilere:

- Ey kavm!. Kaleden inin!. Muhammed'e inanın!. Canınızı, oğlunuzu, malınızı kurtarın! Dedi. Yahudiler:

- Bunu yapamayız! Çünkü biz Tevrat'tan başka kitap seçemeyiz! Hem de peygamberimizi değiştiremeyiz! Dediler.

Yaşlı yahudi:

- Kılıncınızı çekin!. Çocuklarınızı ve kadınlarınızı öldürün. Ku-
maşlarınızı yakın, gizleyeceklerinizi de gizleyin!. Yüzünüzü cenge tu-
tun!. Böyle bir durumda, eğer yenik düşerseniz, ne çocuklarınızı, ne de
kadınlarınızı tutsak edilmezler! Dedi.

Yahudiler:

- Bu, elimizden gelmez!. Dediler. Yaşlı adam da:

- Bu gece cumartesi gecesidir. Muhammed, bizden emindir. Bu
gece bizim iş işlemeyeceğimizi bilir. Gelin, kaleden çıkıp bir gece
baskını yapın. Muhammed'i ashâbı ile öldürün. Ondan kurtulun! Dedi.
Yahudiler de:

- Biz Cumartesi gününün hürmetini bırakmayız! Dediler. O yaşlı
kişi de:

- Siz bilirsiniz! Dedi.

Aradan yirmibeş gün geçince Kurayza halkı çok bunaldı. Pey-
gamber (a.s.)dan âmân dilediler. Resûl (a.s.)da:

- Ben size âmân veremem!. Dedi. Yahudiler de:

- Bize de Nadiroğullarına verdiği âmanı ver!. Dediler. Hani onlar
mallarını, kadınlarını, çocuklarını alarak Şam'a gitmişlerdi! Dediler.

Resûl (s.a.v.):

Âman veremem. Ancak Hak Teâlâ'nın buyruğunu yerine getiri-
rim! Dedi. Bu kesin söz üzerine Yahudiler:

- Bize Ebû Lübâbe'yi yolla. Onunla sözümüz var, konuşalım! De-
diler.

Ebû Lübâbe Medine Yahudilerinden Müslüman olmuş bir kişiydi
ve peygamberimiz onu ulu kişilerden sayardı. Onun çok malı vardı.
Peygamber (a.s.) ona bir kişiyi gönderdi. Kendisini getirtti. Ona:

- Var onlara git, Resûl için öğüt ver! Dedi. Lübâbe de kale kapısı-
na vardı. Yahudiler ona:

- Yâ Ebâ Lübâbe! Sen ne dersin? Diye sordular. Muhammed "- Benim hükmümle kaleden dışarı çıkın diyor!. Senin düşüncen nedir?"

Ebû Lübâbe Yahudilere öğütlerde bulundu. Ama, bir eliyle sakalını tutup bir eliyle de boğazını yakaladı. Böylece bu işaretlerle:

- Bilmiş olun ki Muhammed, başınızı keser!. Demek istemişti.

Ve sonra Ebû Lübâbe geri dönüp geldi. Cebrâil (a.s.) da hemen Peygamber (a.s.)a:

- Bu kişi hiyanette bulundu!. Diye haber verdi. Nitekim Hak Teâlâ Kur'an'da şöyle buyurur:

"Ey Müminler! Allah'a ve Peygamber'e karşı hainlik etmeyin. Size güvenilen şeylere bile bile ihanet etmiş olursunuz." (Enfâl: 27)

Bu kişi şundan ötürü hiyanette bulunuyordu ki kendisinin Yahudiler de malı vardı. Resûl-i Ekrem(s.a.v.)in hükmü ile kaleden dışarı çıktılar. Ve:

- Ey Allah'ın Resûlü! Bizi âzad eyle. Dediler. Peygamberimiz (s.a.v.):

- Ben, sizin ulunuz Saad bin Muâz'ın hükmüne razıyım. Siz de razı olurmusunuz?. Dedi. Onlar da:

- Evet, razı oluruz! Dediler. Ve Hazret-i Saad'ı getirmeğe gittiler. Fakat Saad'ın elinde ok yarası vardı. Kanı akmaktaydı. Onu, bir deveye bindirdiler, Resûlullah (s.a.v.) in huzuruna getirdiler. Peygamberimiz (s.a.v.):

- Ey Saad!. Dedi. Bunları nasıl etmek gerek?

O da:

- Öldürmek gerek?. Ve kadınlarını ve çocuklarını tutsaklayıp mallarını paylaşmak gerek!. Dedi. Peygamber (a.s.) bunu işitince şâd oldu. Ve:

- Ey Saad!. Allah Teâlâ'nın da hükmü budur. Ve sen de onu söyledin! Dedi.

Bu sözleri işiten Yahudi'lerin kaçabileni kaçtı, kaçamayan tutuldu. Sekiz yüz kişiydiler. Bunların elleri bağlandı. Malları yağmalandı.

Medine pazarının ortasında bir kuyu kazıldı. Peygamberimiz, o kuyunun yanına oturdu. Hazret-i Ali ve Zubeyr (r.a.)ları çağırды. Onlara:

- Kılıncınızı çekin. Bunları birer birer öldürün, bu kuyuya bırakın! Ama kadınlarını ve çocuklarını bağışlayın! Dedi. Ama, şu, ergenlik yaşına girmiş olanları da öldürün. Dedi.

Orada bir kadını da öldürmüşlerdi ki o kaleden bir taş atmış, o taşla bir mümin öldürmüştü. Peygamberimiz (s.a.v.)in yaranından bir kişi vardı. Adı Sâbit'ti. Yahudilerin ulularından Zubeyr adında bir kişi vardı. Bu Zubeyr de Sabit(r.a.)ı esirlikten âzat etmişti. Hazret-i Sabit te Zubeyr için rica edip onu kurtardı. Ama Zubeyr'in akrabaları öldürüldü. Zubeyr de Hazret-i Sâbit'e:

- Bana tam ihsanın şu olsun ki beni de onların ardınca gönder. Zira bana, onlardan sonra yaşama gerekmez! Dedi.

Zubeyr, böyle söyleyince Sâbit (r.a.)ta hemen kılıncını çekti. Onun başını kesti.

* * *

Sonra, Yahudilerin malları taksim edildi. Beşte birini peygamberimiz aldı. Bir de cariyeye aldı. Atlı olana iki, yaya olana bir nasip verdi. Paylaşma da tâ Kıyamete kadar sünnet bu taksim üzerinde kaldı.

İşte, bu gaza da Hicret'in beş'inci yılında Zilka'de ayında oldu.

HENDEK GAZASI

Bu gazanın haberi şeyledir:

- Hazret-i Peygamber(a.s.) Nadiroğulları kalesini alınca ve kaçan Yahudi'ler, illere ve kabilelere gidip yardım istediler. Bir nice zaman gezdiler, asker topladılar.

Ebû Süfyan da Kureyş ile, bir gün Medine'ye kasteyleği. Resûlûllah (s.a.v.) bu haberi alınca çok üzüldü. O zaman Hak Teâlâ şu âyeti inzal buyurdu:

"Kendilerinc okuma ve yazmadan biraz nasib verilenleri görmüyormusunuz? Put ve şeytana kanıp, inkâr edenlere;

"Bunlar, Müminlerden daha doğru bir yoldadır dediklerini görmedin mi?" (Nisâ sûresi, âyet: 51)

Bunun üzerine, Peygamber (s.a.v.) Ashab-ı Güzini (Rıdvanillahi Teâlâ Aleyhim Ecmain) Hazretlerini topladı, onlarda bu yolda konuştu. Ashab:

- Ya Resûlallah!. Bizim şehrimizin hisarı yoktur. Ne yapacağız?. dediler. Fakat Selman-ı Fârisi (r.a.), şu teklifte bulundu:

- Bizim şehirlerimizde kural şudur ki, vaktaki bir düşman askeri gelse şehrin çevresinde hendek kazılır. Öyleki atlı kişi geçmeğe yol bulamaz! Dedi.

O zaman Resûl (s.a.v.):

- Bu tedbir doğrudur!. Diye buyurdu. Bütün Ashab da bu fikri doğru buldular. Sonra hepsi toplandılar. Elbirliği edip hendek kazdılar. Her on kişiye kırk karış yer verildi. Peygamberimiz (s.a.v.) her gün gelip otururdu. Müslüman halk ta onu görünce cehd'le iş işlerlerdi.

En sonra Hendek bir ayın içinde tamamlandı. Kâfir askeri, Kureyş ile Medine'ye yetiştiler. Müminler çok korktu, gönülleri hüznü doldu. Çünkü bu kadar kalabalık bir asker görmemişlerdi. Nitekim Hak Teâlâ Kelâm-ı Kadiminde şöyle buyurur:

"O vakit kâfirler üstünüzde (Vadinin üst ve Doğu yönünden), hem de alt yönünden (Vadi'nin aşağı batı tarafından) size gelmişlerdi. O zaman gözler yılmış, yürekler gırtlaklara kadar kabarmıştı. Allah'a karşı da çeşitli zanlarda bulunuyordunuz." (Ahzab; 10)

Sonra, Peygamber (s.a.v.) onlara:

- Müjdeler olsun size ki Hak bize nusret verecektir. Ve kâfirleri kahredecektir.

Ne zaman ki kâfirler sını'dı, alt oldu. Nice kâfirler iman getirdiler. Her kişiye Resûl (a.s.)'ın gerçekliği yakîn oldu. Hak Teâlâ Müminlere şu âyeti gönderdi:

"Mü'minler, düşman ordularını görünce:

- İşte Allah'ın ve Resûlünün bize vâdettiği (zafer) budur! Allah ve Peygamberi doğru söylemiştir!. Dediler. Bu da onların imanlarını ve teslimiyetlerini artırdı" (Ahzab; 22)

Sonra, münafıklar hakkında da Allah Teâlâ şöyle buyurur:

"O vakit, münafıklarla kalplerinde kuşku denilen (Bir maraz) olanlar: "Allah ve Resûlünün vadi ancak bâtil bir vait, bir aldatmadır demişlerdi" (Ahzâb; 12)

* * *

Vaktâ ki, kâfirler Medine'ye yaklaştılar, o hendeği gördüler, şaşırıp kaldılar. Çünkü hiç bir zaman böyle bir hendek görmemişlerdi. Hendeğin içine giremediler. Medine dışına kondular. Kâfirler, her gün gelirlerdi, fakat içeri giremezlerdi.

Peygamberimiz(s.a.v) hendeğin kenarında oturur, kimse içerden dışarı çıkamazdı. Geceleri bile o yerde otururdu. Münafıklardan bir çoğu:

- Eğer Muhammed sınacak (korkacak) olursa, bize gussa yoktur. Çünkü evimiz içeridedir!. Derlerdi. Birçok münafık ta geldiler. Peygamberimiz(s.a.v.)den izin istediler. Ve:

- Ey Allah'ın Resûlü!. Evimize varalım. Bizim mahallemiz şehrin dışındadır. Askerin uğrayacağı mahalledir! Dediler.

Nitekim, Hak Teâlâ şöyle haber verir:

"O sırada, münafıklardan bir gurup: "- Ey Medine halkı burası sizin duracağınız yer değil!. Hemen (evlerinize) dönün! Demişlerdi. Onlardan bir kısmıda: "- Gerçekten evlerimiz açıktır. (Hırsızlardan korkuyoruz.) diyorlar, Peygamberden izin istiyorlardı. Oysa, evleri açık değildi. Yalnızca kaçmak istiyorlardı" (Ahzab:13)

Kâfirlerin askeri, yirmi altı gün orada durdu, vakit geçirdi, hiç cenk etmediler. Yalnız birbirlerine ok atıp dururlardı. Bir gün Kureyş'in bahadırlarından birisi hendeğin içine girdi. Peygamber (s.a.v.) Hazret-i Ali (K. Veçhe)yi onunla cenge gönderdi. Kâfir kişi:

- Ben, senin gibi cenk görmemiş olan taze tıfıl bir kişiyle cenk etmek istemem, dedi. Hz. Ali (r.a.): Niçin arlanıyorsun? Senin ecelin belki belimdedir! Dedi. Kâfir, hemen bu söze kızdı. Hazret-i Ali'ye doğru ilerledi. Cenge başlamak istedi. Hazret-i Ali (k.v.) ona bir kılıç indirdi, başını kesti. Hendeğin içine bıraktı.

Ama, Kureyş bahadırlarından bir kişi vardı ki adı, Amr İbni Abdûd idi. Önceki cenklerde Kureyş ile birlikte değildi. Birgün silahını kuşandı. Hendeğin yanına Müslümanlarla cenk etmek için geldi. Hendeği seyrediyordu. Birkaç kişinin Hazret-i Ali'yi öğüp:

- Kimse Ali ile cenk edemez! Dediklerini işitti.

Bu sözler Amr'a ağır geldi. **Mehlûb** adında bir atlı vardı.

- Bana atımı getirin!. Dedi. Atı eğerlediler bir aynası vardı, bu aynayı alına bağladılar. Öyleki, gözleri kamaştırdığı için o aynaya kimse bakamazdı. O Mehlûb adındaki atına bindi. Şu şiiri okumaya başladı:

Mehlûb'ı eğerleyin hemen siz,

Bir cenk olamaz bu yerde bensiz!

*

Zırhımı getirin! Giyem o zırhı,

Doğsun zaferin güzel sabahı!

*

Bir elde şu süngü, kılıç bir elde,

Şenlensin o an bütün şu belde!

*

Ben saldırayım atımla şimdi,

Kimmiş o civan? Alî de kimdi?(*)

Amr, bu şiiri okuyup atı Mehlûb'u hendeğe sürdü. Öteki yakaya çıktı. Hazret-i Ali (r.a.) Amr'ı atının sırtında durur gördü. Amr da ona:

- Sen kimsin? Ne kişisin? Diye sordu. O da cevap verdi:

- Ben Ebî Talib oğlu Aliyim!

Amr yine Hazret-i Ali'ye sordu:

- Buraya niye geldin?

O da:

(*) Bu şiir aruz vezninin hece ölçülerinden: MEF'ULÜ MEFAİLÜN FAULÜN ölçüsü ile yazılmıştır. (M.F.G.)

- Seni öldürmeğe geldim!. Diye karşılık verdi.

Amr:

- Ben seninle savaşmağa ar duyarım! Dedi. Hazret-i Ali (r.a.):

- Ben hiç te âr duymam!. Dedi. Ama, sen benimle mutlaka cenk etmek istiyorsan, benim gibi sende yaya ol! Dedi. Amr da azgın bir suratla atından indi. Hazret-i Ali ata bir kılıç vurdu. Mehlûb'un ayağını yere düşürdü. Ve:

- Artık hiç bahane kalmadı. Halkı da senin elinden kurtarayım!. Dedi. Sonra birbirin dolaştılar. Sabahdan öğleye kadar cenkettiler. Hazret-i Ali ona saldırdı. Amr, o saldırıyı geriye çevirdi. Amr da sladırida bulununca onu Hazret-i Ali de geriye çevirir, dururdu. Sonra Hazret-i Ali:

- Ya Amr!. Dedi. Hani sen yalnız geleyim, yardımcım olmasın demiştin! Diye sordu. Amr:

- Kimi yardım için getirdim?.. Dedi. Hazret-i Ali:

- Ya bu nedir?. Diyerek ona gölgesini gösterdi. Amr da ardına baktı. Ali(r.a.) ta ona bir kılıç darbesi indirdi. Ayağını uçurdu. Amr:

- Hile ettin! Dedi. Hazret-i Ali de:

- Cenk etmek, aldatmaktır! Dedi. Amr, kesik ayağını aldı, Hazret-i Ali'ye fırlattı. Hazret-i Ali de o kesik ayağa bir kılıç daha indirdi. Tek bacağı şimdi ikiye ayırmıştı. Kâfirlerin gönüllerine korku düştü. Cengi sürdüremediler.

Gatafanoğulları'ndan Mes'ud oğlu Naim adında ulu birisi vardı. İslâm sevgisi gönlüne düşmüştü. Bir gece kalktı. Gizlice, Peygamberimiz (s.a.v.)'in katına geldi. Müslüman oldu. ve:

- Yâ Resûlâllah!. Dedi. Çok zamandır ki ben senin dinini gözlüyordum. Şimdi bana ne buyruk verirsin?

Peygamberimiz (s.a.v.):

- Ey Naim! Dedi. Senden şunu isterim. Var, bu kâfirler arasına ayrılık, gayrılık bırak!.

Naim bunu işitince kalktı. Yahudilerin yanına geldi. Ulu kişilerini topladı. Onlara:

- Sizi benim ne kadar sevdiğimi bilirsiniz!. Dedi. Öğütlerimin de ne çeşit olduğunu, sizin menfaatinıza olduğunu da bilirsiniz!. Dedi. Onlar da:

- Evet, biliriz!. Dediler. Ona:

- Ben sizin işinizi! Muhammed ile sanmıyorum. Onun işi Kureyş ve başka Yahudilerledir. Şimdi, siz, şunu biliniz ki Gatafanoğulları ve Kureyş Irak yerden gelmişlerdir. Ama, bu an, geldiklerine pişman olmuşlar. Her birisi bir yöne dönüp gidecektir. Siz ise burada yalnız duramazsınız. Görmüyormusunuz, Nice gün var ki oturup duruyorlar. Cenge başlayamıyorlar. Tâ.. Sizin cenge başlamanızı bekliyorlar. Sizi gözetiyorlar. Eğer siz Muhammed'e üstün gelerseniz:

- Biz sizinle birlikteyiz! Derler!. Dedi.

* * *

Yahudi'ler bu sözleri işitince:

- Doğru söyledin yâ Nâ'im!. Şimdi de nice etmek gerek?. Dediler. Naim de:

- Ben durumu şöyle görüyorum ki, Muhammed ile, gerek Mekke halkından gerekse Gatafanoğulları'nın çocuklarından rehin almayınca cenge kalkışmayınız. Muhammed'in işini savuncaya kadar onlar sizinle el ele vermelidirler! Dedi.

Yahûdiler, onun bu sözlerini doğru gördüler:

- Hak ta budur işte! Dediler. Sonra Naim oradan ayrıldı. Kalktı Ebû Süfyan'dan yana vardı. Onunlada dostluğu vardı. Kureyşlileri bir yere topladı. Onlara da:

- Siz bilirsiniz ki, benim sizinle dostluğum pek eskidir! Dedi. Şimdi, ben bir haber işittim. Ama kimseye söylemeyin. Onlar da:

- Söylemeyiz! dediler. O da:

- Kurayzaoğulları Yahûdi'lerinin Muhammed'le ahitleri vardı. Ah-di bozup sizinle birlik oldular. Ama buraya gelince o ahdi bozduklarına pişman oldular. Şimdi yarın siz dönüp giderseniz Muhammed onlara kasteder, diye korkuyorlar. Bu korkudan ötürü Muhammed'e adam gönderdiler:

- O ahdımıza pişman olduk!. dediler. Ama, dediler ki:

- Biz Kureyş'e adam gönderelim. Ulularının çocuklarını rehin alalım, sana verelim, sen öldür bizden hoşnûd ol!. Dediler. Şimdi, ben sizi tenbih edeyim ki eğer sizden rehin isterlerse, vermeyiniz! Dedi. Onlar da bu sözü işitip:

- Sen çok yaşa ki dostluğu yerine getirdin!. Dediler. Ondan sonra Naim oradan kalktı. Gatafan'a gitti. Onlara da öyle söyledi. Cuma günüydü. Vaktâ ki gece oldu. Ebû Süfyân ve Gatafanoğulları halkı Kureyzoğulları'na adam gönderdiler:

- Yarın geliniz, cenge gidelim. Oturmakla bu iş uzar. İki işten biri ola!..

- Yarın Cumartesi'dir. Biz savaşmayız! Dediler. Ebû Süfyan'da adam gönderip:

- Eğer yarın gelmezseniz, biz gideriz! Bundan ziyade durmayız!. Dedi. Yahudi'ler bu sözü işitince:

- Naim'in sözü doğru çıktı!. Dediler. Hemen adam gönderdiler. Ve:

- Siz Irak yerden gelmişsiniz. Eğer dönüp gidecekseniz gidin. Ama, bizim sizinle birlikte cenk yapmamızı diliyorsanız, ulularınızın çocuklarını bize rehin bırakın. Tâ ki bizim yüreklerimize inanç gelsin! Diye teklifte bulundular.

Ebû Süfyân bu haberi işitince:

- Naim'in doğru söylediği belli oldu! Dedi. Yahudilere:

- Biz size rehin olarak çocuklarımızı vermeyiz!. Dediler. Eğer siz gelmezseniz biz de dönüp gideriz! Dediler. Bu nedenle aralarına ayrılık düştü. Vaktâ ki gece oldu. Hak Teâlâ doğudan esen fırtınaya emretti. Düşman çadırlarını biri birine çarptı. Ve Kureyş ordusunun gönlüne korku düştü. Ebû Süfyan da kaçış çarelerini aradı.

Peygamber (s.a.v.) yatsı namazını kılmıştı. Vaktâ ki sert bir rüzgarın kâfirlerin üzerine indiğini gördü. Yüzünü ashabına tutarak:

- Hak Teâlâ, bu gece bu kâfirleri dağıtır!. Sizden kâfirlerin askerine gidip onlardan bize haber getirecek kim var?. Dedi.

Kimse ses çıkarmadı. Hazret-i Peygamber üç kez bu sözü söyledi. Kimseden ses çıkmayınca Huzeyfetü'l- Yemâni (r.a.)ı çağırdı:

- Var, git! Bize bir haber getir. Ama bize zahmet verecek iş işle-me!. Dedi. Resûl-i Ekrem onu seçince hiç bir şey işlemeyerek kalktı, kâfir askerine gidip, Ebû Süfyan'ın halkı topladığını ve onlarla istişa-rede bulunduğunu gördü. Ve Ebû Süfyan'ın:

- Bakın, görün!. Aranızda yabancı kişi olmasın ki bizim göç habe-rimiz duyulmasın! Dedi.

Hüzeyfe (r.a.) bu sözleri duydu. Yanında bulunan kişiye kendisini gizlemesi için:

- Sen, ne kişisin?. Diye sordu.

Ebû Süfyan ise bu anda halkına şunları söylüyordu:

- Ey Kureyş!. Biliniz ki biz burada durmakta hayli sıkıntı çektik. Kurayzaoğulları bizim andımıza aykırı hareket ettiler. Biz burada du-ramayız. Ot yok, saman yok! Hayvanlarımız bunaldı. Eğer başımıza hiç belâ gelmese bile bu yıl bu musibet yeter. Eğer Muhammed bizim bu halimizi bilmiş olsa bize gece baskınında bulunur da hepimizi ha-rap eyler. Bizim, bu gece kaçmamız gerek! Diyordu. Ve Kureyş o ge-ce ağırlıklarını bırakıp kaçıyordu.

Hüzeyfe (r.a.) şöyle demiştir:

- Ebû Süfyan'ı öldürmeğe o gece gücüm vardı, ama Peygamber (s.a.v.)in öğüdünü tutup onu öldürmeğe cür'et etmedim.

* * *

Hüzeyfe, oradan çıkıp geri gelmişti. Cebrâil (a.s.), ondan önce ha-lin ne olduğunu haber vererek, şu Âyet-i Kerime'yi indirdi:

"Ey iman edenler! Allah'ın üzerindeki nimetlerini hatırlayın!. Hani, düşman orduları size saldırmıştı da, biz onlara karşı bir fır-tına ve sizin görmediğiniz ordular (melekler) göndermiştik. Allah, bütün yaptıklarımızı hakkı ile görendir. (Ahzab; 95)

Böylece Hak Teâlâ kâfirlerin askerlerini dağıtıp gözlerden uzak-laştırdı.

Bu olay Hicret'in Beşinci Yılı'nda olmuştu. Sonra Peygamber (s.a.v.):

- Artık, Kureyş, bizim cengimize gelemez. bizim Kureyş'le cenge gitmemiz gerek!. Dedi.

DÜMETÜ'L- CENDEL GAZÂSÎ

Peygamber (s.a.v.)e:

- Bir bölük Arap Dûmetü'l-Cendel'de toplanmışlar!. Diye haber gelmişti:

- Dûmetü'l-Cendel, çölde bir kuyudur

Peygamber (s.a.v.)de askerini topladı. Arablardan yana yürüdü. Fakat, orada toplanan kâfirler Peygamber (a.s.)ın geldiğini işitince oradan kaçtılar. Hazret-i Peygamber oraya yetişti. Geldiğini hiç kimse görmedi. Orada, iki gün kaldı. Nâceoğullarıyla Fezâreoğulları kabilesi orada idiler. Hasîn Oğlu Uneyne onların ulu kişisi idi. Peygamber (s.a.v.) in katına geldi:

- Ey Allah'ın Resûlü! Dedi. Bize izin ver. Medine dolayına varalım. Orada davarlarımızı otlatalım. Çölde ot kıttır!

O zaman Peygamber (s.a.v.) bu konu üzerinde onlarla barış yaptı. Onlara otlak verdi. Sonra, geri Medine'ye döndü.

* * *

Sen şunu bil ki:

1- Lehyânoğulları,

2- Adloğulları,

3- Fareoğulları,

Peygamber (s.a.v.)e hilede bulundular. Adem gönderip:

- Bize adam gönder. Bize İslâmlığı öğretsin! Dediler.

Hazret-i Peygamber (a.s.)da gelen elçileriyle birlikte altı kişi gönderdi.

- Bu olay bundan önce zikredilmiştir. Peygamber (a.s.)e o altı kişinin haberi gelince onları geri istedi. Bunu işitince onlar dağlara kaçtılar. Dağıldılar. Hazret-i Peygamber de kimseyi bulamadı, geriye döndü.

ZÎ KIRD GAZASI

Peygamber (s.a.v.) Medine'ye geri gelince, develerini otlağa saldı-
lar. Ribah adında bir kölesi vardı. Onu da develerinin başında gönder-
di. Vaktaki Nace ve Fezâre kabilelerinin ulu kişisi elli adamı ile saldı-
rarak o develeri alınca, Ribah bu haberi Hazret-i Peygambere ilettili.
Medine'de bir kişi vardı. Peygamber (a.s.)'in ashabındandı. Adı Ekvan
oğlu Selemem (r.a.)tı. Kendisi, gayet iyi ok atıcıydı. Çokta koşucuy-
du. Öyle koşardı ki koşan geyiğe yetişirdi. Bu Seleme, Ribahı görün-
ce:

- Ne o? Bir olay mı var?. diye sordu. Ribah ta olayı Hazret-i Sele-
me'ye haber verdi. Hazret-i Seleme de ayîne'nin arkasından yetişti.
Onları oka tuttu. Onlar da Hazret-i Peygamber'in kendilerine eriştiğini
sandılar. Develeri bırakıp kaçtılar. Seleme, herbirinin ardına düştü.
Onları vurdu. Atlarını, giysilerini ve silahlarını bırakıp kaçıyorlardı.
Seleme de arkalarından koşardı.

Ayîne bu hali görünce adamlarına:

- Siz hiç utanmaz mısınız?. Bu kadar çok kişi adamdan kaçıyor su-
nuz!. Dedi. O kişilerde geriye döndüler. Seleme'yle cenge tutuştular.
Hazret-i Seleme bir kayanın dibine oturdu. Öğleye değin bunlarla sa-
vaştı. Sonunda Kaçtı. Ötekiler, kendisine yetişemediler.

* * *

Hazret-i Peygamber bu haberi işitti. Medine'den çıktı. Kâfirler
peygamber (s.a.v.)'ın geldiğini işitince, geri dönüp kaçtılar. Akşam
olunca Hazret-i Peygamber bir yere kondu. Oraya Zî Kird derlerdi.
Ashabı için bir deve boğazlattı. Etini ateş yakıp pişirdiler. Seleme, üç
atın, sırtlarındaki ufak-tefek eşya ile geliyordu. Uzaktan yanan ateşi
gördü. Peygamber (a.s.) oturmuştu, Bilâl (r.a.) da o devenin ciğerini
pişirip, Hazret-i Peygamberin önüne koyuyor, O da yiyordu. Hazret-i
Seleme'yi görünce ona dua eyledi. Yanına çağırdı. Ona da yiyecek
verdi. Ertesi sabahı Hazret-i Seleme'yi Peygamberimiz kendi devesine
bindirip tâ.. Medine'ye kadar deve üstünde götürdü.

MUSTALIK OĞULLARI GAZASI

Peygamber (s.a.v.)'e bir gün şu haber geldi:

- Arab kabileleri bir su bölgesinde toplanmışlar. Çoğalmayı umut etmektedirler. Medine'ye geleceklermiş.

Peygamberimiz (a.s.) bu, haberi alınca onlara karşı çıktı. Onlar çoğalmadan üstlerine saldırdı. Onları bozup dağıttı. Muhacirlerden bir kişi kaldı. O su bölgesinde durup Ensar'dan birisiyle cenkleşti. En sonunda birbirlerine kılıç çektiler. Sonra Ubeyoğlu Abdullah (Ensarî)lerin yanına gelerek:

- Görüyormusunuz? Dedi. Muhacirler bize neyledi? Bu, bizim onlara yardım etmeliğimizin karşılığıdır. Bu mesele gerçektir.

Besle dur, sen itini,

Büyüyünce yırtı seni!

Bu sefer de Medine'ye varınca, ulular hakir kişileri sürüp çıkara! Dedi.

Lâkin, Hak Teâlâ onu reddedip şu Âyet-i Kerime'yi gönderdi:

"Onlar (O münafıklar) şöyle diyorlar: "- Eğer bu savaştan Medine'ye" dönersek, güçleri ve şerefî çok olan bizler, zayıf ve düşük olanı (Muhacirleri) oradan çıkaracaktır."

Oysa kuvvet ve galebe Allah'ın, Resûlü'nün ve mü'minlerindir. Fakat, münafıklar bunu bilmezler." (Münâfikun; 8)

Ayetteki "Ezell"den muradları şu idi:

Muhacirleri (Mekkelileri) Medineden sürmek, onlara nafaka vermemek, onları açlıktan öldürmekti.

Nitekim Hak Teâlâ şöyle buyurur:

"Onlar öyle kişilerdir ki Resûlullah'ın yanındakilerine: "Mal-larınızı" harcedip yedirmeyin. Tâ ki dağılsınlar!" Diyorlar. Oysa, göklerin ve yerlerin hazineleri Allah'ındır. Fakat münafıklar anlamazlar." (Münâfikun; 7)

Bu sırada Peygamber (s.a.v.)in Ashabından birisi orada oturuyordu. Adı. Zeyd bin Erkam (r.a.)dı. Bu sözleri işitince gitti, amcasına söyledi. Amcası da Hazret-i Peygambere söyledi. Peygamber (s.a.v.) çok üzüldü. Bu sırada Hattab oğlu Ömer (r.a.) içeri girdi. Peygamber (s.a.v.) i üzgün gördü.

- Ne oldu ey Allah'ın Resûlü?, diye sordu. Peygamberimiz:

- Abdullah, şöyle şöyle sözler söylemiş. Ona üzgünüm!. Dedi. Hazret-i Ömer de:

- Ey Allah'ın Resûlü!. Bana izin ver. Gidip onu öldüreyim. Onun gönlü hiç bir zaman kâfirlikten arınmadı, Temizlenmedi!. Dedi.

Resul (s.a.v.):

- Doğru dersin, yâ Ömer!. Ama o zaman da halk: "- Hazret-i Muhammed kendi sahabelerini öldürüyor!" diyecektir! dedi. Hazret-i Ömer dışarı çıkınca halkın arasından aynı ses duyuldu. Bu sesleri işiten Ubeyy oğlu Abdullah Ashabı ile Hazret-i peygamberin huzuruna geldi. Ant içti ve:

- Yalandır!. Dedi. Bu sözü işitince Hazret-i Peygamber'in gönlü ferahlandı.

* * *

Yine şöyle rivâyet edilir ki Ashab'dan bir kişi geldi. Peygamber (s.a.v.)e şöyle dedi:

- Ey Allah'ın Resûlü!. Siz Medine'ye gelmezden önce Abdullah'ın sahabeleri. Ona:

- Seni Bey edelim!. Derlerdi. Ama, onlar seni görünce bu haberi kestiler. O konuyu konuşmadılar.

* * *

Sonra, Abdullah, Zeyd bin Erkam'ın amcasını melâmet etti. Dedi ki:

- Yeğenin Zeyd bir çocuktur. Bilmeden bir haber verdi. Sen gittin, peygamber (a.s.)a haberi söyledin. Hazret-i Peygamberin gönlü kırıldı!

Zeyd, bu olup bitenleri işitince oda üzüldü. Allah'a niyaz eyliyerek:

- Yâ ilahi, dedi. Hangimizin sözü yalansa onu rüsvay eyle! O zaman Hak Teâlâ şu âyeti gönderdi. Zeyd'le amcası öğüldü. Abdullah'ın yalanı açığa vuruldu:

"Sana geldiği zaman şöyle derler: "Şehadet ederiz ki şüphesiz sen, Allah'ın Resûlüsün. Allah da, senin, kendisinin şüphe götürmez gerçek peygamberi olduğunu bilmektedir. Ve Allah münafıkların yalancı olduklarına da şehadet ediyor." (Münâfikun; 1)

Sonra, Peygamberimiz (s.a.v.) Ashabına şu âyeti okudu:

"Yeminlerini kendilerine siper edinerek Allah Yolun'dan yüz çevirmekte idiler. Gerçekten bunların yaptıkları pek kötü bir iş tir." (Münafikun sûresi, âyet: 2)

Az sonra Medinenin içine:

- Peygamber (a.s.) Abdullah'ı öldürecek!. Diye bir haber yayıldı. Abdullah'ın bir oğlu vardı. Onun da adı:

- Abdullah'tı. Bu haberi işitince Peygamber (s.a.v.)'in huzuruna geldi.

- Yâ Resûlallah! Dedi. Babamı öldürmek istiyorsan ben öldüreyim!. Eğer, babamı başka bir kişi öldürecek olursa babama acıyıp sonra o kişiyi ben öldürmiyeyim. İslâm'dan öyle bir kişi olmayayım! Dedi.

O zaman, Peygamber (s.a.v.):

- Babanı sana bağışladım! Dedi. Ve Hazret-i Ömer'e de:

- Eğer, o gün Abdullah'ı öldürseydin, bu gün halktan utanırdık! Dedi.

Hazret-i Ömer (r.a.)ta:

- Doğru söyledin yâ Resûlallah! Dedi.

İFK OLAYI

Peygamber(s.a.v.) Efendimiz Mustalikoğulları gazasına çıkmak istediği zaman, Aişe (r.anha)yı da birlikte götürdü. Zaten âdeti şu idi ki, her ne vakit gazaya gitse kadınlarının arasında kur'a çeker, Kur'a hangisine çıkarsa o hatunu yanına alır götürürdü. Bu sefer, Kur'a Hazret-i Aişe'ye çıktı. Onu yanına aldı.

Vakta ki gazadan geri döndü. Bir bölgeye kondular. Hazret-i Aişe Bir mahfe (*) nin içine koyup üstüne perde asmışlardı. Ne vakit ki ab-

deste çıksa perdeyi kaldırırdı. O zaman Hazret-i Aişe'nin mahfenin içinde olmadığı bilinir, anlaşılırdı. Geriye döndüğü zaman da perdeyi yerine asar, koyardı. Bundan da Hazret-i Aişe'nin mahfenin içinde olduğu anlaşılırdı.

Şöyle rivayet edilir ki indikleri menzilde gecenin yarısı geçmişti. Hazret-i Aişe, abdeste çıkmış, geri gelmişti. Vakta ki askerin hareket edeceği vakit oldu. Yükleri yükletmeğe başladılar. Hazret-i Aişe, elini boynuna attı, gerdanlığını boynunda bulamadı. Gönlüne, abdest aldığı yerde yere düşmüş olacağı ihtimali geldi. Onu bulmak için mahfeden indi. Sürücüler de onun ayrılmasından az sonra gelip mahfeyi deve sırtına koydular. Ve hemen yola koyuldular.

Hazret-i Aişe geri dönünce, askerin göçmüş olduğunu gördü. Şaşırdı, kaldı. Ne yapıp ne edeceğini bilemedi.

- Şurada oturayım! Dedi. Eğer, Resûl (s.a.v.) beni mahfede bulamazsa, adam gönderip arattırır! Dedi.

Peygamber (a.s.) bir kişiyi geride bırakmıştı. Adı Safvan'dı. Askerin ardında kalan kişileri orduya eriştirirdi. Artık güneş doğmuştu. Safvan günün ilk saatlerinde askerin mola verdiği menzile geldi. İleride bir ak çarşafı kişinin durduğunu gördü. İlerledi. O kişinin Hazret-i Aişe olduğunu gördü. Sonra korktu. Ve:

- Ey Mü'minlerin anası! Sana ne oldu ki burada kalmışsın?. Diye sordu. Hazret-i Aişe:

- Başıma bu hal şundan, şundan ötürü geldi!. Dedi. Safvan da devesini çökertti. Hazret-i Aişe'yi devenin üstüne bindirdi, yularını eline verdi. Kendisi de devenin ardına düştü. Yolda ilerleyip gittiler.

İlerdeki menzilde Peygamber (s.a.v.) kondu. Hazret-i Aişe'yi yokladı. Onu bulamadı. Hemen Hazret-i Ali'yi geriye gönderdi. Hazret-i Ali, Safvan'ın Hazret-i Aişe'yi almış, getirdiğini gördü. Hazret-i Aişe (r.a.)ya:

- Sana ne oldu?. Diye sordu. O da başından geçen hikayeyi anlattı. Hazret-i Ali, geriye döndü. Peygamber (s.a.v.)e olayı haber verdi. Ama, askerin arasına:

- Hazret-i Aişe, bu mahfede değil diye haber düşmüş bulunuyordu. Vakta ki Safvân'ın Hazret-i Aişe'yi getirdiği görüldü, eski münâfık Abdullah bin Ubey Selûl:

- Aişe mazurdur. Çünkü Safvan, Resûl-i Ekrem (s.a.v.)den daha gökçek ve daha gençtir!. Dedi. Sonra dil uzatıp ta'in etmeğe başladı.

1- Hassan

2- Mistah İbni İsâse, şeytana uyup, Hazret-i Aişe hakkında lââyıksız sözler söylediler.

Ve Peygamberimiz (a.s.) bu sözlerden üzüldü. Ama Hazret-i Aişe (r.a.) ya bir şey söylemedi. O zaman Medine'de ayak yolu, abdesthâne yoktu. Gece kadınlar su dökmeğe dışarı çıkarlardı. Bir gece, Hazret-i Aişe, Mistah'ın anası ile dışarı çıkmıştı, abdeste gidiyordu. Mistah'ın anasının ayağı sürçtü. O da:

- Mistah ölsün! Dedi. Bu bedduayı duyan Hazret-i Aişe (r.a.)da:

Niçin oğluna beddua ediyorsun? Diye ihtiyar kadına sordu. O da:

- Şundan ötürü ki Hassan'la ikisi, Allah'ın Resûlü'nün katına vardılar. Senin hakkında yalan yere şehadette bulundular. Seni Safvanla, kötü lâflarda, kötü sözlerde bulundular!. Dedi. Hazret-i Aişe (r.a.) bu sözleri işitince:

- Demek ki Resûlûllah(s.a.v.)in bana gönlünün üzülmesinin sebebi buymuş! Dedi. Evine döndüğü zaman anasına:

- Şehirde buna benzer haberler söyleniyormuş, bana neden söylemezsiniz? Diye sordu. Anası da:

- Ey kızım! Dedi. Bir kadın eğer kocası tarafından sevilip sayılıyorsa, o hatun hakkında hased edilir ve yalanlar uydurulur. Hele, peygamberin hatunları arasında senin saygın onlardan çok artıktır. Eğer seni dile alıyorlarsa üzülmek! Dedi.

Ama, Peygamberimiz (s.a.v.) her evine girişinde mübarek yüzünü üzgün tutar, ama Hazret-i Aişe'ye hiç bir şey söylemezdi. Hazret-i Aişe, bu dertten hastalandı. Peygamber (a.s.)a:

- Ben hastalandım. Bana bakacak kimsem yok!. İzin verirsen, anamın evine gideyim!. Dedi. Resûlullah ta:

- Sen bilirsin!. Dedi. Hazret-i Aişe(r.a.) da, hemen, cariyesiyle anasının evine vardı. Hasta yatağına düştü. Bir şey yemez oldu. Resûlûllah (s.a.v.)de kendisini ziyaret etmeğe gelmezdi. Ama her vakit cariyesini görse:

- Hastanız nasıldır? Diye sorardı.

* * *

Bu hal üzerine yirmi beş gün geçti. Münafık Abdullah bin Ubeyy bin Selûl, yine Hazret-i Aîşe hakkında iftirâ etti. Bir gün, Peygamberimiz (s.a.v.) ikindi namazından sonra minbere çıktı. Hutbe okuduktan sonra:

- Ey kavm!. Dedi. O, Allah'ı ve onun Resûlünü inciten kimdir?. Dedi. Ehl-i beytini töhmet altında bırakan kimdir?. Ben Ehl-i Beytimi temiz ve pâk bilirim!.

Bunun üzerine Useyd bin Hudeyr (r.a.) ayağa kalktı:

- Yâ Resûlâllah!. Dedi. O kişi kimdir?. Eğer o bizim kabilemizdense öldüreyim, eğer Hazreçten ise, boynunu vurayım. Böyle bir kişiyi öldürmek vâciptir!. Dedi.

Hazreç, kabilesinin Bey'i Sa'd İbni Ubâde:

- Yoksa sen de mi onlardansın?. Diye gürledi. Bundan ötürü aralarında cenk başladı. Sonra Hazret-i Resûlûllah, (s.a.v) minberden aşağı indi. Eve geldi. Hazret-i Ali ile Hazret-i Üsâme'ye:

- Aîşe hakkında ne biliyorsanız bana doğru söyleyin!. Dedi. Hazret-i Üsâme(r.a.):

- Ben Aîşe'den ne fiil olarak, ne de söz olarak yaramaz bir şey görmedim!. Dedi. Hazret-i Ali (r.a.)ta:

- Yâ Resûlâllah neden ötürü üzölüp durursun?. Dünyada kadın çok! Buna gönlün melûl oldu ise, birini daha al. Onu nikahından koy-ver!. Dedi. Hazret-i Peygamber de:

- Git, Berîre'yi çağır, gelsin!. Diye buyurdu. Hazret-i Ali Berîre'yi çağırdı. O da geldi. Hazret-i Peygamber (s.a.v.) ona and vererek:

- Aîşe den ne gördünse bana söyle, anlat! Diye buyurdu.

Bu, Berire, Peygamber (s.a.v.)in cariyesiydi. O da:

- Hazret-i Aîşe'den hiç bir kusura rastlamadım!. Dedi. Yalnız şöyle bir olay olmuştu. Bir gün ben hamur yağuruyordum. Koyun da beslerdim. Hazret-i Aîşe'yi çağırdım:

- Hamuru gözet, koyun yemesin!. Dedim. O da uyumuş, kalmış, koyun da hamuru yemiş. Ondan ayıp olarak, kusur olarak yalnız bunu gördüm! Dedi.

Resûl (s.a.v.), sonra kalktı. Hazret-i Aîşe'den yana yola çıktı. Hazret-i Ebû Bekir ve Hazret-i Aîşe'yi ve anası hatunu bir araya getirdi. Sonra:

- Ey Aîşe!. Dedi. Halkın senin hakkında ne dediğini biliyorsun. O sözlerden benim de gönlüm darlaştı. Bilki cihanda kimse mâsûm değildir. Eğer bu söylenilen şeyler senden vaki olduysa tevbe eyle. Yüce Allah'dan özürünü dile ki Hak Teâlâ affetsin.

Bu sözler üzerine Hazret-i Aîşe'nin gözlerinden yaşlar döküldü. Başını dizlerine kapadı. O zaman, babası Hazret-i Ebû Bekir:

- Ey kızım!. Ağlamanın faydası yoktur. Allah'ın Resûlü haber soruyor. Sen de cevap ver! Dedi.

Hazret-i Âîşe başını kaldırdı. Ve:

- Ne söyleyeyim?.. Bu sözden nasıl tevbe edeyim?. Benim günahım yoktur. Eğer ben size bin kez söylesem siz inanmazsınız. Ama benim sözüm şudur ki, ben Yakûb (a.s.)'ın, çocukları hakkında dediğini söylerim. Hak Teâlâ onun hakkında:

"Artık bana güzelce sabır gerekir. Anlattıklarınıza karşı yardımına sığınılacak olan, ancak, Allah'tır" (Yûsuf;18)

Hemen o anda, Cebrâil (a.s.) inip Âyet-i Kerime getirdi. Vaktaki Hazret-i Peygamber'de vahiy ağırlığını ve risalet izlerini gördüler, Hazret-i Âîşe rûsvây olacak diye korkuyorlardı. Ama Hazret-i Aîşe'nin gönlü, Hak Teâlâ'nın doğruyu söylüyeceğine inanıyordu. Hak Teâlâ onun hakkında oniki âyet gönderdi. Bu ayetler Nûr suresinin onbirinci âyetinden yirmi altıncı âyetinin sonuna kadar ve şöyleydi.

11- O uydurma haberi (İftirâyı) getirenler içinizdeki nifakçı kimselerdir. O iftirayı Allah'ın katında sizin için bir şer, kötülük zannetmeyin. Onlardan (İftirâ edenlerden) her birine düşer olacağı günah kadar ceza vardır. Onlardan, günahın büyüklüğünü yüklenen için büyük bir azab da mevcuttur.

12- Onu duyduğunuz zaman, erkek ve kadın bütün iman edenlerin, kendi kardeşleri hakkında, iyi bir zanda bulunarak: "Bu, apaçık bir iftiradır." Demeleri gerekmez miydi?.

13- Buna dört tanık getirmeleri lâzım değilmiydi. Madem ki onlar bu tanık kişileri getirememişlerdir, o halde onlar, Allah'ın katında yalancıların aynen kendileridir.

14- Eğer, Dünya'da ve Ahiret'te, Allah'ın size lûtfu ve acıması olmasaydı, içine daldığınız ve saçmasapan sözlerden ötürü büyük bir azaba uğrardınız.

15- O zaman, siz, iftirayı dillerinizle biribirinize anlatıyordunuz. Bu konuda hiç bir bilginiz olmadığı şeyi ağızlarınızla söylüyordunuz. Ve bunu bir şey sanıyordunuz. Oysa, onun günahı Allah'ın katında büyüktür.

16- O (İftirayı) duyduğunuz zaman: "- Bunu söylemek bize yakışmaz. Hâşâ!. Bu, büyük bir iftiradır!" Demeniz gerekir değil miydi?..

17- Eğer, iman ediyorsanız, böyle bir şeye yaşamınız boyunca bir daha dönmenizi Allah size yasaklıyor.

18- Allah, işte âyetlerini size böyle apaçık belirtiyor. Allah her şeyi bilir. Hükümünde hikmet sahibidir.

19- İman edenlerin içinde, kötü sözlerin sayılmasını diliyenlere, mutlaka, Dünya ve Ahiret'te acıklı bir azap vardır. (O azapları) Allah bilir, siz bilmezsiniz.

20- Eğer, Allah'ın üzerinizde fazlı ve rahmeti olmasaydı, azabını çabuk verirdi. Gerçekten, Allah, çok şefkâtli ve merhametlidir.

21- Ey iman edenler!. Şeytan'ın izinden gitmeyin. Kim, Şeytan'ın izine uyarsa, kuşku yok ki, kötülüğü ve meşrû olmayanı emreder O!. Eğer üzerinizde Allah'ın fazlı ve rahmeti olmasaydı, içinizde hiç biriniz ebedi olarak temize çıkmazdı. Ancak Allah her şeyi işiten ve her şeyi bilendir.

22- Sizden (Dinde) Fazilet ve (dünyada) varlık sahibi olanlar, akrabalarına, yoksullara, ve Allah yolunda hicret edenlere verme-

lerinden çekinmesinler. (Kusurlarını) bağışlasınlar. Allah'ın da sizi bağışlamasını sevmez misiniz? Allah gafurdur (çok bağışlayıcıdır) Ve çok rahimdir.

23- Namuslu, fenalıklardan haberi olmayan kadınlara zina iftirası atanlar, Dünya'da ve Ahiret'te lânete uğramışlardır. Onlara büyük bir azab vardır.

24- Kıyâmet günü(İftirâ edenlerin aleyhinde) kendi dilleri, kendi elleri, kendi ayakları yaptıklarına tanıklık edeceklerdir.

25- O gün, Allah, onlara, cezalarını elbette tam olarak verecektir. Hiç kuşku yok ki onlarda Allah'ın azabının apaçık hak olduğunu bileceklerdir.

26- Kötü kadınlar, kötü erkeklere, kötü erkekler, kötü kadınlara yakışırlar. İyi kadınlar, iyi erkeklere, iyi erkeklerde iyi kadınlara yakışırlar. Bunlar, onların söylediklerinden uzaktırlar. Onlar için mağfiret ve cennette bir rızık vardır." (Nur; 11-26)

Bu âyetlerle, Allah Teâlâ Hazretleri Âişe(r.a.)yı öğüp onun paklığını, tertemizliğini mâlûm kıldı. Sonra, Peygamberimiz (s.a.v.) seviyerek evine geldi. Hazret-i Âişe'ye:

- Ey Âişe!. Dedi. Sana müjde olsun ki, Hak Teâlâ senin temizliğine âyet indirdi.

Hazret-i Âişe de sevindi. Peygamberimiz (s.a.v.)in önceki sözünden hastalanmıştı. Acıklanıp.

(Benim minnetim ve hamdim, Hak Teâlâyadır. Sana değil!.)

Dedi ve sonra sözlerini şöyle tamamladı:

- Ben, fakat, Allah teâlâ'nın katında, kadrimin bu kadar olduğunu ve benim için âyet göndereceğini bilmezdim!

* * *

Ebû Bekir kalktı. Hazret-i Âişe'nin ağzını kapadı:

- Dilini tut!. Allah'ın Resûlüne karşı söz söyleme!. Dedi.

Resûl (s.a.v.) de:

- Ko, söylesin!. Onun gönlü perişandır. Ona çok iftira edilmiştir! Dedi.

Peygamber (a.s.) Hazretleri evden çıkınca:

- Bana, Hassan bin Sabit'i, ve Mistah bin Esâse'yi ve Cahş'ın kızı Hamne'yi ve Münafık'ların başkanı Selûl oğlu Ubeyy oğlu Abdullah'ı getirin. Diye buyurdu. Onlar da gidip onları getirdiler. Bunlardan dördüne **Hadd-i Kazif(*)** vurdu.

Birkaç gün sonra Hassan, Safvân'ı hicvetti. Safvan ona yolda rastladı. Kılıcıyla vurdu. Hassan da:

- Ben şâirim, hicvederim!. Dedi. Safvan da: Benim de cevâbım kılıçtır!. Dedi. Kaysoğlu Sabit, onların bu halini görüp Safvân'ın elini bağlayıp evine götürdü:

- Hassan ölecek olursa onun yerine seni tepelerim!. Dedi.

Abdullah bin Revâha (r.a.) ta:

- Ey Sâbit!. Safvân'ı niçin bağladın?. Diye sordu. O da:

- Hassan'a kılıçla vurdu. Eğer Hassan ölürse onun yerine kısas edeceğim!. Dedi. Abdullah ta:

- Dur. Hazret-i Peygamberin katına var, peygambere bildir. On-
dan buyruk olmadan bir iş işleme!. Dedi. Sonra ikisini de aldı. Pey-
gamberimiz (s.a.v.)in katına götürdü. Safvan'dan kısas diledi. Pey-
gamberimiz (s.a.v.)de:

- Yâ Safvan!. Niçin böyle iş yaptın?. diye sordu. Safvan (r.a.) de:

- Ey Allah'ın Resûlü!. Dedi. Bilirsin ki o bana ne iftiralar etmiştir. Artık ihtiyarımın kalmadığını gördüm. Ben de kılıçla vurdum! Dedi. Peygamber (a.s.)da Hassan'a:

- Ona ihsan eyle!. Dedi. Hassân (r.a.)ta:

- Yâ Resûlâllah. Hakkımı senin için Safvan'a bağışladım!. Dedi.

Hazret-i Peygamber'in büyük bir hurma bahçesi vardı. Önceleri Ebû Talha'nın'dı, sonra Peygamber (a.s.)a bağışlamıştı. Hazret-i Hassan kısasını bağışlayınca, Peygamber (s.a.v.)de buna karşılık o bahçe-
yi Hazret-i Hassan'a verdi.

(*) Hadd-i Kazif: İslam'da temiz, hasenât sahibi bir müslüman kişiye veren kamçılama cezasıdır.

Bundan sonra, Peygamber (s.a.v.)e Mısır Sultan'ından armağanlar gelmişti.

Hazret-i Ebû Bekir (r.a.) önceleri Mistâh'a ihsanda bulunurdu. Olay bu hali alınca ihsanını kesti. Ona hiç bir şey vermez oldu. O zaman Allah Teâlâ şu Âyet-i Kerime'yi indirdi:

- Sizin içinizde zenginleriniz, müstahak kişilere ihsanda bulunmamaya and içmesinler. Aksine onları bağışlayıp günahlarından vaz geçsinler. Hak Sübhâne ve Teâlâ Hazretlerinin sizi de bağışlamasını sevmez misiniz?

Hazret-i Ebû Bekir de Mıstah (r.a.)a ihsanını kesmedi. Yine verdi. Bu olay, Ramazan ve Şevval ayları içinde olmuştu ve hicretten beri altı yıl geçmişti. Vakta ki Zilka'de ayı geldi. Peygamber (a.s.) Ashabı ile Mekke'ye gittiler. Ama Mekke'liler onları Mekke'ye koymadılar.

HUDEYBİYE OLAYI

Peygamber (s.a.v.) Ashab ile birlikte Mekke'ye gidip hac farzını yerine getirmek istedi. Lâkin yanlarına hiç silâh almadılar. Mekke halkının onları hac etmekten alakoyacaklarını bilememişler, akıllarına getirmemişlerdi. O yolculukta Ashab'da 700 kişi Resûl (s.a.v.) ile birlikteydi ve hiçbirisinde silâh yoktu. Silâhlarını, Mekkeliler:

- Medineliler cenge geldi. Sanmasınlar! Diye yanlarına almamışlardı. Vaktâ ki bir menzil yol aldılar, Hazret-i Ömer (r.a.):

- Ey Allah'ın Resûlü! Dedi. Biz bir yere gidiyoruz ki o yerin halkının bir çoğunu biz öldürdük. Orada silâhsız olmaz.

Resûlüllah (s.a.v.) de Medine'ye adam gönderdi. Her kişinin silahını getirtti. Ve Hacda kurban için yetmiş deve bile aldılar. Her on kişi için bir deve verildi. Peygamber (a.s.)ın da bir devesi vardı. Bedir gazasında bu deve kendisine pay düşmüştü. Ve bu deve Ebû Cehil'in devesiydi.

Vaktâ ki Peygamberimiz (s.a.v.) Ashabı ile bir menzile geldi, ki o yere **Zafer vadisi** denilirdi. O gün Mekke'liler bu haberi işittiler. Bütün Kureyş silâha sarılıp Peygamber (a.s.)a karşı geldiler:

- Eğer cenk edersen, biz de seni Mekke'ye koymayız!. Dediler.

Sonra, Peygamberimiz (a.s.) Hâlid bin Velid (r.a.)ı öncülük ve keşif için ileriye gönderdi. Ebû Cehil'in oğlu İkrime de henüz Müslüman olmamıştı. O da Hezret-i Halid'e karşı çıktı. Halid İbni Velid, İkrime'yi bozguna uğrattı. Hazret-i Peygamber Arap'lardan bir kişi kılavuz tuttu. Ayrı bir yoldan onu Mekke'ye gönderdi. Hudeybiye'ye -ki burası Mekke'ye yakın bir yerdi- geldikleri zaman Peygamber (a.s.)ın devesi yürümedi. Ne kadar uğraşılsa da yerden kalkmadı. O zaman Mü'minler:

- Ey Allah'ın Resûlü!. Dediler. Bu deveye ne oldu ki yerinden kalkmaz?. Dediler. Peygamber (a.s.)da:

(Bunu, Hak Tcâlâ'nın buyruğu menetti.) diye buyurdu. Ve bu sözü ile:

- Mekke'ye saldıran fili tutanı menetti! Demek istemiştir.

Sonra, Peygamber (a.s.) kalkmayan devenin üstünden indi. Gön-lünün içinden:

- Kureyşliler ne derlerse onu yapıp bu bölgeden selâmetle geriye döneyim! Dedi. O zaman da Hak Teâlâ şu âyeti inzâl buyurdu:

"Allah Teâlâ, Mekke vâdisinde yaptıklarınızı göründir. Mekke ehlinin elini sizden menetti. Ve sizin de elinizi onlardan çekti. Onların üzerine Mekke'de size zafer verdi. Allah bütün yaptıklarınızı göründir." (Feth: 24)

Sonra, Peygamber (a.s.) Hudeybiye'de konakladı. Mekke'liler de yine şehirlerine döndüler.

Hudeybiye'de su yoktu. Yalnız kör bir kuyu vardı, kurumuştı. Peygamber (a.s.) okluğundan bir ok çıkardı.

- Bu oku kuyunun dibine saplayın. Tâ ki oradan su çıksın!. Dedi. O oku aldılar. Kuyunun dibine saplayıp diktiler. Su, hemen fışkırdı. Her kişi geldi, oradan kana kana su içti. O kuyu yine su ile doldu. Halâ o kuyuda su vardır.

Kureyş, o suyun varlığından haber alınca, Peygamber (s.a.v.)e Budeyl Bin Varakat'ül-Huzâî'yi gönderdiler. Ona:

"- Var Muhammed'e: "- Niçin geldi? Eğer cenk için geldiyse gel-sin, savaş yapalım!" dediler. Hazret-i Peygamber de:

- Ben cenge gelmedim. Haccetmeğe geldim. Mekke'den bir kimseyi yasaklamak âdet değildir!. Kureyş'e söyle ki iman edenlerden ellerini çeksinler. Ben onlarla ne gerekiyorsa yapayım. Size ziyanım dokunmasın yalnız! Dedi.

O kişi Mekke'ye döndü. Dedi ki:

- Ey Mekkeliler. Muhammed'in sözleri çok güzel, çok hoştur!

Mekkelilerden Urve bin Mes'ud Sakafi dedi ki:

- Ey kavm, siz ne dersiniz?

Kureyşliler de:

- Dediğimiz şudur ki, sen kendin Muhammed'e var, onunla konuş.

* * *

Urve, Mekke'nin ve Taif'in ulu kişilerindendi. Vakta ki Resûl (s.a.v.)in yanına geldi. Mugıyre bin Şu'be'nin onun karşısında kılıç elinde durduğunu gördü. Ve:

- Yâ Muhammed!. Dedi. Kureyş ile nasıl cenk edersin?. Hiç bir Bey kendi kavmi ile cenk etmedi ki, Sen cenk edersin!. Çünkü kendi kavmini helâk edersen bunlardan ne fayda görürsün?.. Yarın ancak seni en sonunda düşman eline verirler.

Hazret-i Ebû Bekir de:

- Dilin kesilsin!. Kavminin arasında horlan!. Diye gürlledi.

Hazret-i Ömer de kızdı. Urvenin göğsüne bir yumruk indirdi. Onu öldürmek diledi. Resûlûllah (s.a.v.) bırakmadı. Ashâb:

- Ey köpek, dediler, biz canımızı ona fedâ ettik. Biz ölmeyince ona kimse dokunamaz, ziyan veremez! Dedi.

Bunun üzerine Urve söze başlamak için elini kaldırdı. Su'be oğlu Mugıyre kılıcını çekip onun elini dibinden kesmek istedi. Ve:

- Sen kim oluyorsun ki Peygamber (a.s.)ın karşısında el sallayarak söz söylüyeceksin?. Dedi. Urve şaşırdı, kaldı. Çünkü Urve çok yer görmüştü. Bu kadar alçak gönüllü kimseler görmemişti. Bu Müslümanların alçak gönüllülüklerine şaştı.

Peygamber (a.s.) ona:

- Mü'minlerden elini çek!. Ben onlarla ne gerekiyorsa yaparım!. Dedi.

Bu olaydan sonra da Urve geri dönüp Kureyş katına geldi. Onlara:

- Ey kavm! Dedi. Ben, Acem'den, Bizans'tan, Habeş'ten çok Bey'ler görmüşümdür. Ama, Muhmamed gibi heybetli bir Bey görmüş değilim. Kavminin arasın da öyle heybetli oturuyor ki, Arab ulularından kimsenin birbirine bakmağa, konuşmaya mecali yoktur. Hepsi, sessiz oturmuşlardı, tâ ki ne buyurursa onu yerine getirmeye çalışırlardı. Ve hepsi:

- O Allah tarafından gelmiştir, Allah'tan buyruk almayınca söz söylemez. Eğer tükürse tükürüğünü yüzlerine ve dudaklarına sürerler. Canlarını Muhammed'in uğrunda fedâ ederler. Ben, sizinle onun cenk etmesini revâ görmem!. Dedi.

Urve en sonra Kureyş halkına şöyle dedi:

- Muhammed size diyor ki: "- Müminlerden elinizi çekiniz. Beni onlarla bırakın. Size de ziyânım dokunmasın!.

Kureyş halkı Urve'den bu sözleri işitince, hepsinin gönülleri ferahladı, hoşlandı.

Şöyle denir ki:

- Peygamberimiz (s.a.v.) Kureyş ehli ile çok zâhiri dostluk, arkadaşlıkta bulunurdu. Onların edepsizliğiyle ilgilenmezdi.

Peygamber (a.s.) Hattab oğlu Hazret-i Ömer'e:

- Yâ Ömer! Dedi. Bu Kureyş halkı bizden güvenlik duymazlar. Var, git, onları inandır.

Hazret-i Ömer de:

- Yâ Resûlâllah!. Dedi. Sen bilirsin ki Ebû Süfyan'ın çocukluktan beri bana hayli kını vardır. Ama Osman'ı gönder ki, Ebu Süfyan'la dosttur. Hem de onun cemaati Mekke'de çoktur. Benim ise azdır.

Peygamber (s.a.v.), o zaman, Hazret-i Osman'ı çağırttı. Ona:

- Var, Kureyş'e: "-Biz Allah'ın evini ziyarete geldik! cenge gelmedik!" diye söyle! Dedi.

Hazret-i Osman da:

- Baş üstüne! Diyerek Mekke'ye gitti. Ebû Süfyan'la ve Kureyş ile buluştu. Peygamber (s.a.v.) ne söyledi ise o sözleri bildirdi. Sonra Kureyş te ona:

- Yâ Osman!. Dedi. Sen hele buraya gelmişken bâri dur, Kâbe'yi ziyaret eyle. Muhammed'in, Mekke'ye girmesine izin vermeyiz! dediler. Hazret-i Osman (r.a.):

- Benı peygambersiz, ziyarette bulunamam!. Dedi. O zaman Mekkeliler:

- Gel!. Bizimle kal. İçimizde yaşlı kimse kalmadı. Dilersen Muhammed'in dininden ol, dilersen bizim dinimizden ol!. Dediler.

- Hazret-i Osman da:

- Benim, Peygamber (a.s.)'dan ayrılmamın çaresi yoktur! Dedi.

* * *

İslâm bölgesindeyse, Peygamber (a.s.)a:

- Hazret-i Osman'ı öldürdüler! Diye haber getirdiler. Bu haberi duyunca ayağa kalktı ve:

- İşte şimdi bizim üzerimize cenk etmek vâcib oldu!. Dedi. Ashab-ı Kiram'ın hepsi, candan ve gönülden:

- Hoş, ola! Diyerek bir ağaç dibinde biat ettiler. Hak Teâlâ Hazretleri de onlardan hoşnûd olup, şu Âyet-i Kerime'yi gönderdi.

"Ey Muhammed!. Allah, gerçekten, ağacın altında da biat ederlerken Müminlerden hoşnud kaldı. Böylece kalblerinde bulunan sadakati bilmiş, kendilerine de yakın bir zafer bağışlamıştır." (Fetih; 18)

Vakta ki Hazret-i Osman geri geldi. Peygamber(a.s.) onu görünce:

- Allahu Ekber! Dedi. O gün askeri geri çektiler. Ertesi gün de olunca Kureyş sulh yapmak için:

- Süheyl Bin Amr ile Huveyt Bin Abdüluzzâ'yı gönderdi. Şu şartla ki Muhammed (s.a.v.) geriye dönecek, Medine'ye gidecekti. Böylece Araplar:

- Muhammed, Mekke'ye güç ile girdi ve Mekke kavmini kahretti, dememeliydi. Bu barışta şu teklifler de vardı:

A- Gelecek yıl aynı vakitte Mekke kavmi çoluk-çocuğu ile dağa çıkacaklar,

B- Kâbeyi boş bırakacaklar.

C- Muhammed(s.a.v.) de Ashabı ile silahsız olarak Mekke'ye girecek, üç gün duracak, yine geriye dönecek.

D- On yıla kadar kimseyle cenketmeyecekti.

E- Mekke düşmanlarından kimseye yardım etmiyecekti.

F- Bu on yılın içinde eğer bir kişi Mekke'den Medine'ye gitse, Medine onu kabul etmiyecek, tekrar Mekke'ye iâde edecek, geri gönderecekti. Eğer Medine'den de bir kişi Mekke'ye gelse, o kişi Medine'ye geri verilmeyecekti.

Bu iki kişi Peygamber (a.s.) ile buluştular. Barış şartlarını bu yolda sıraladılar. Peygamber (a.s.)da kabul etti. Ama bu şartlar ashaba katı geldi. Hazret-i Ömer (r.a.) kalktı, Ebû Bekir (r.a.)ın yanına geldi. Ona:

- Peygamber (a.s.) Allah'ın elçisidir. Ona itaat bize vâciptir. Ama, bu müşriklerin tekliflerini kabul etmekteki yüce muradları nedir?. Dedi.

Hazret-i Ebû Bekir'de:

- Ey Hafsa'nın babası! Bize onun buyruğunu tutmaktan başka düşün iş yoktur. O her ne derse onu yerine getirmek gerektir!. Diye cevap verdi.

Bundan sonra Peygamber (s.a.v.):

- Kureyş ulularından daha birkaç kişi gelsin. Bu barış onların önünde olsun! Diye buyurdu.

Kureyşten birkaç ulu kişi daha geldi. Muhacir ve Ensar da oturmuşlardı. Peygamber (a.s.) Hazret-i Ali (r.a.)a:

- Bu barış nâmesini sen yaz!. Diye buyurdu. Hazret-i Ali bin Ebi Tâlib de kalemi eline aldı ve:

BİSMİLLAHİRRAHMANİRRAHİM diye besmele-i Şerife'yi yazdı. O zaman, Mekke'li Süheyl, Hazret-i Ali (r.a.)ın elini tuttu:

- Yazma! Dedi. Biz Rahman, Rahim nedir bilmeyiz. O zaman Hazret-i Ali (r.a.)da:

- Muhammed Resûlûllah! Diye yazdı. Süheyl yine Hazret-i Ali'nin elini tutarak:

- Ya Ali!. Dedi. Biz onu Resûl bilmeyiz. Eğer kendisini peygamber bilseydik, onun Mekke'ye girmesini yasaklamazdık! Ve Süheyl:

- Muhammed bin Abdullah yaz! Dedi. Hazret-i Ali:

- Ben onu yazmam! Dedi. Onun adını peygamberlikten silemem!

Sonra, Peygamber (a.s.):

- Yâ Ali!. Diye buyurdu. Sen beni kayırma. Ben Hak Teâlâ'nın Resûlüyüm. Hem de Abdullah'ın oğluyum.

Hazret-i Ali (r.a.)ta:

- Ben onu yazmam!. Diye and içerek "- Ben, senin adını peygamberlikten silemem!. Dedi. Peygamberimiz de kalemı onun elinden aldı:

- Resûl hangisidir?. Göster!. Dedi. Sonra kendi eli ile gösterilen kelimenin yerine:

Muhammed bin Abdullah yaz! Diye buyurdu. Vaktâ ki sulhnâme yazıldı, Peygamber (s.a.v.) de Kureyş ileri gelenlerinin **Hatlarını**, yâni imzalarını aldı!

Süheyl'in bir oğlu vardı. Onun oğlu:

LÂİLAHE İLLALLAH MUHAMMEDÜN RESULULLAH

Diyordu. Süheyl bunu görünce Süheyl:

- Andlaşmamıza uymamızın ilki bu olsun ki oğlumu bana veriniz! Dedi. Peygamberimiz (s.a.v.)de ona şu cevabı buyurdu:

- Git, Mekke'de Allahû Teâlâ'ya ibadet eyle. Bu ibâdetin sana şadlık, sevinmeklik verinceye kadar sürsün!. Dedi. Süheyl'in oğlu da babasının kendisini istediğini görünce bağırarak:

- Ey Müminler!. Diye göğü çınlatırcasına bağırırdı. Beni kâfirlerin eline mi teslim ediyorsunuz?.. Onlar beni öldürürler.

Mü'minler, hemen, ayaklandılar. Resûlûllah (s.a.v.) de onlara:

- Karşı mı çıkıyorsunuz bana?. Ben Allah Teâlâ'nın buyruğu ile iş yaparım. Diye cevap verdi. Bir zaman ashaba:

- Ben düşümde, sizinle Mekke'ye girdiğimi görmüştüm!. Demişti. Bu sözü de onlar, gönüllerinde tutmuşlardı. Bunun şimdi olacağını sanırlardı. Oysa, sonra olacağını bilmezlerdi. Ve Peygamberimiz (s.a.v.) kendi kavminin çektiği ezaya dayandığı, tahammül ettiğinden ötürü de bir nice kişi münafık olup kuşkuya düşmüştü.

Vaktâki Peygamberimiz (s.a.v.) sulh işini bitirdi. Müslümanlara:

- Kurbanlarınızı kesin. Başınızı tıraş edin ve Ihram'dan çıkınız!. Diye buyurdu. Ama bu emre hiç kimse uymadı. Sonra Ümmü Seleme Hatun:

- Ey Allah'ın Resûlü!. Dedi. Hiç kaygılanma. Kurbanını kes, başını tıraş eyle! Dedi. Hazret-i Peygamber (s.a.v.) bu sözleri işitince kalktı, kurbanını kesti. Başını tıraş etti. Ashaba da buyurdu. Onların da hepsi başlarını tıraş ettiler. Yalnız bir tâife tıraş olmadılar.

* * *

Abbas oğlu Abdullah(r.a.)tan şöyle rivayet edilmiştir:

- Peygamber (s.a.v.):

- **Hak Teâlâ başını tıraş edenlere rahmet cylesin!** diyerek üç kez bu duada bulundu. Dördüncüde ise:

- **Hak Teâlâ tıraş olanlara ve saçlarını kırkana rahmet cylesin!.** Dedi.

O zaman Ashab:

- Yâ Resûlâllah! Niçin böyle söyledin? Diye sordular. O da:

- Şundan ötürü ki, kuşku getirmediğiniz, sağlam bilgi ve inanç üzeresiniz! buyurdu!..

Vaktâ ki Peygamberimiz (s.a.v.) Mekke'ye döndü, bir kişi Kureyş'ten kaçmış, Medine'ye gelmişti. Müslüman olmuştu. Adı da: Ebû Nasr (r.a.)tı. Mekke'liler iki kişi gönderip onu istediler. Peygamber (s.a.v.) Ebû Nasr'a:

- Biz Müslümanlarla Kureyş arasında bir andlaşma yaptık. Ben andımı bozamam! Yürü, Mekke'ye git! Dedi. Ebû Nasr o iki kişi ile

gönderdi. Fakat, Medine'den, henüz, bir menzil yol almışlardı ki Ebû Nasr, o iki kişiden birisine:

Kılıncını ver göreyim!. Dedi. O kişi de kılıncını ona uzattı. Ebû Nasr da hemen kılıcı onun başına çaldı, başı yere düştü. O bir arkadaşına da saldırdı, fakat o kişi kaçtı. Ebû Nasr geri, Medine'ye döndü. Peygamber (s.a.v.)in katına geldi. Olanı biteni anlattı. Peygamber (s.a.v.)

- Yâ Ebâ Nasr! Niçin böyle iş yaptın?. Diye sordu. O da:

- Yâ Resûlâllah!. Senden ayrılmğa takatım yok! Eğer on kişi de olsaydı beni Mekke'ye iletemezlerdi!. Dedi. Ama Ebû Nasr kendisinin Kureyş'e gönderileceğini anladı. Hemen kaçış yolunu buldu. Kızıl deniz kıyısında bir köy vardı. O köyün adı: Gayz köyü idi. Mekke kervanları oraya uğrardı. Ebu Nasr o köyde oturup kaldı. Mekke'de her Müslüman olan kişi, oradan çıkar, Ebû Nasr'ın evine gelir, orada kalırdı.

En sonra beş on kişi oldular. Mekke kervanının yolunu kestiler? Mekke'liler, acze düşüp Hazret-i Resûlûllah'a haber gönderip:

- Ebû Nasr'ı ve yanındakileri Medine'ye al, götür. Bütün adamlarıyla birlikte ona âman verdik? Bize göndermek gerekmez!. tek yol kesen olmasınlar!. Dediler.

Hazret-i Resûl (a.s.) da adam gönderdi. Ebû Nasr'ı ashâbı ile birlikte çağırdı. Onlarda geldiler. Hazret-i Resûl (s.a.v.)e kavuştular.

* * *

İşte bu olayda Hicret'in Altıncı Yılı'nın Zilka'de Ayın'da olmuştu.

HAZRET-İ MUHAMMED (S.A.V.)İN

DOLAYINDAKİ MELİKLERE MEKTUP YAZMASI

Bu olaydan sonra Hak Teâlâ Hazretleri on yıl içinde şu Ayet-i Kerime'yi gönderdi.

"Ey Resûlüm!" Deki: "- Ey insanlar!. Ben, hiç şüphesiz ki ben göklerin ve yerin hükümdârı ve kendisinden başka bir ilâh bulunmayan, diriltlen, öldüren Allah'ın, kulları olan sizlere peygamberiyim. Allah'a, okuyup yazması olmayan, haber getiren Peygamber-

rine inanın. O da Allah'a ve sözlerine inanmaktadır. Ona uyun, tabi olun ki doğru yolu bulmuş olasınız. (Âraf; 158)

Böylece, Hak Teâlâ, Hazret-i Resûl (s.a.v.)e bütün halkları Allah Teâlâ'ya dâvet etsin diye buyruk verince, Peygamberimiz (s.a.v.)de sekiz padişaha mektup gönderdi. Onları İslâm dinine çağırdı. Bunlardan.

Birincisi: Hâtib b. Ebi Beltea (r.a.)tı. Onu Mısır'a Kıpti beyine gönderdi. Bu beyin adı, Mukavkıs idi.

İkincisi: Şücâ Bin Vehb (r.a.)tı. Onu da Şam Beyi olan Hâris bin Şemer'e gönderdi.

Üçüncüsü: Selit b. Amr (r.a.)tı. Onu da Yemâme beyine gönderdi ki adı Hûde İbni Ali'ydi.

Dördüncü: Elçi, Amr İbni Âs (r.a.)tı. Onu da Amman Beyi'ne gönderdi. O beyin de adı: Hayfer Cülend idi.

Beşincisi: Alâ Bin Hadrami (r.a.) idi ki onu da Bahreyn Beyine yolladı.

*

Altıncısı: Amr İbni Ümeyyetü'd-Damri (r.a.)tı. Onu da Habeş Kıralları Necaşi'ye gönderdi. Kırallın adı: Ashame idi.

Yedincisi: Dahiyye b Halif idi ki onu da Bizans Kayseri Hirakl'e göndermişti.

Sekizincisi: Abdullah Bin Huzafe idi ki onu da Perviz adındaki Acem Şahına göndermişti. Her bir Melik'e birer mektup yazılıp gönderildi. Yazı şöyleydi:

- Min Muhammed'in Resûllâllahi ilâ filâni aziym kezâ.

Diye önce kendisini tanıtıyordu. Her mektubun içinde yukarıda zikredilen Ârâf sûresinin 158 nci âyet-i yazılıyordu. Mektupların sonunda da meliklere şu hitap vardı;

- Allah Teâlâ'nın azabından kurtulmak için müslüman ol Müslüman olursan Allah Teâlâ'nın azabından emin olursun, Ahirette Cennet'e girersin. Eğer müslüman olmazsan ben üzerimdeki risaleti yerine getirdim. Zulmümüz sizin boynunuzdadır.

Sonra bu elçilerin herbiri, bir memlekete gitti. Ama Mısır'ın Kıbtî Meliki Mukavkis'i İmana getirmede. Ama çok güzel karşılık nâme yazdı, gönderdi. Armağanlar yolladı. Bunların arasında iki de cariyeye vardı. Birisi. Mâriye-i Kıbtiye (r.anha) idi. Bu kadın, Peygamber (s.a.v.)e İbrahim adındaki oğulu doğurmuştu. Fakat İbrahim'in ömrü ancak iki sene sürmüştü. Öteki cariyeye ise bu Mariye'nin kızkardeşiydi. Adı Şirin'di. Peygamberimiz (s.a.v.) o kadını şair Hassan'a bağışladı. Ama Şam Beyi, Yemâme ve Amman Bey'leri iman'a gelmemişlerdi. Hatta, mektuba karşılık bile vermemişlerdi:

- Bizim memleketimizi bizden kim alır?. Dediler. Elçiler de geri dönerek Peygamber (s.a.v.) hazretlerine haberde bulundular. Resûl (a.s.)da:

- Allah Teâlâ o memleketlerini onlardan alır, benim ümmetime verir! Dedi. Ama Habeş Necaşisi hemen imana geldi. Elçilere armağanlar vererek geri gönderdi. Hem de Ebi Talib oğlu Caferle, Habeşte oturan müslümanları izâz ve ikram ile vatanlarına yolladı. Bir oğlu vardı, onu da müslüman etti. Mektubun da karşılığını yazıp ulu kişilerinden altı kimseyle ve müslüman ettiği oğlu ile birlikte Medine'ye gönderdi. Mektupta, şöyle hitapta bulundu. Ve içinde de:

- Ben müslüman oldum. Sana altı ulu kişimle oğlumu gönderiyorum ki onlar da müslüman olmuşlardır. Şundan ötürü gönderiyorum ki bunu Habeş kavmindan kimse bilmesin. Hem de Bey'lik benden ve oğullarımdan gitmesin. Öyle bildim ki senin dinin hak'tır. Hazret-i İsâ (a.s.) da Peygamberdir. Hem Allah'ın kuludur. Nitekim sen de, ne dedinse doğrudur. Eğer buyurursan huzuruna geleyim.

Ve elçileriyle Peygamber (s.a.v.)e her çeşitten türlü armağanlar gönderdi. Ama, Bizans İmparatoru ki adı Hirakl idi.- O, müslüman olmadı. Resûl-i Ekrem'in elçisine izzet ve hürmet gösterdi, geri yolladı. Ama Acem Şahı ki Perviz'di- Hazret-i Resûl (s.a.v.)in mektubunu okuyunca onu hemen parçaladı, elçinin yüzüne attı. Ve:

- O, benim hükümranlılığımın altındadır. O, ne kişidir ki bana bunun gibi mektup gönderiyor? Dedi. Sonra eğemenliği altında bulunan Yemen Beyi Bâzân'a mektup göndererek dedi ki:

- *Bu kişi ki Arap arasında Hicaz'da belirmiştir, bana mektup göndermiş. Hemen ona birkaç adam yolla varsınlar, onu tutsak edip bağlasınlar, bana getirsinler. Ben onun işini bitireyim!. Eğer onların sözü ile gelmezse sen onun üzerine asker çek. Var onun başını kes, bana gönder. Halkı da onun belâsından kurtar. O toprakları da fillerin ayakları altında ez. Viran eyle!. Kavmini da esir al, mallarını yağmalla!*

Bâzân, Perviz'in bu emirnâmesini okuyunca, kendi yazıcısını, ve bir akıllı kişiyi, bir rivayete göre Perviz'den gelen o iki elçiyyi, Peygamber (s.a.v.)'e gönderdi. O iki kişi Resûl-i Ekrem (s.a.v.)e geldiler, Perviz'in mektubunu verdiler.

*

Münafıklar bu haberi öğrenince sevindiler ve:

- Muhammed'in işi tamam oldu. Perviz büyük bir hükümdardır. Gelir, onu öldürtür!. Dediler.

*

Vaktâ ki o iki kişi Peygamber (a.s.)e Bâzân'ın haberini getirdiler:

- Bizimle gelirsen gel, eğer gelmezsen Bâzân senin üzerine askerle saldıracaktır, işini de bitirecektir! Dediler.

Cebrâil (a.s.) o saatte gelerek, Hazret-i Peygambere:

- Perviz'in oğlu Şirûye, Perviz'i öldürdü!. Ve yerine şah oldu!. Diye haber getirdi. Elçilere Peygamber (a.s.):

Hiç biliyormusunuz ki Perviz'in oğlu Şirûye babasını öldürdü, yerine Bey oldu! dedi. Elçiler:

- Biz bu sözü gidelim. Yemen Beyi Bâzân'a haber verelim!. Dediler. Peygamber (s.a.v.)de:

- Evet, şunu da hem ona bildirin ki eğer müslüman olup iman getirir ise, Yemen beyliğini onun elinden almam. Ora halkına onu padişah eylerim. Eğer iman getirirse Hak Teâlâ o memleketi ümmetime verecektir! Benim dinimi öteki dinlerin üstüne galip kılacaktır!. Diye buyurdu.

Elçiler o günün tarihini yazdılar. Dönüp Yemen Beyi Bazân'a gittiler. Peygamber (a.s.) Bâzân'ın yazıcısına armağanlar vermişti. Ve arkadaşına da Habeş Necâşisi Mukavkıs'ın gönderdiği kemeri bağışlamıştı ki, İbrişim ve altınla süslenmişti.

Vakta ki bu elçiler geri Yemen'e dönüp Bâzân'a geldiler. Olanı biteni anlattılar. O da:

- Sabredin. Eğer Perviz Şah'ın ölüm haberi gerçekse o Hak peygamberdir, ona inanmak gerek, eğer ya!ansa Perviz'in buyruğunu yerine getirelim! Dedi.

Böylece, az bir zaman geçmişti ki yeni İran şahı Şîrûye'den Yemen Beyi'ne "- Ben, perviz'i filân vakitte öldürdüm! Yerine şah oldum. Şimdi mektubum gelince ve eline geçince bana biat ediniz! Hem de Yemen halkı da biat etsinler. Ve Hicaz'da bulunan kişi için babam sana mektup göndermiş ve onu öldür!. Demişti. Sakın ona dokunmayasın."

Bâzan bu mektubu gördüğü zaman tarihine baktı, o tarih Peygamber (a.s.)'ın Perviz hakkında söylediği günün aynı olduğunu gördü ve müslüman oldu. O iki elçi de Müslüman oldular. Mukavkıs'ın altın kuşağını bağışladığı kişinin oğulları halâ bugün bile o altın kemerle göğüs kabartmaktadırlar. Ve onlara halk arasında **Zül Micer** derler.

Bu olaylarda Hicret'in altıncı yılında geçmişti. Ve Peygamber (s.a.v.) Hicret'in yedinci yılında Hayber gazasına gitti.

HAYBER GAZASI

Hayber biribiri yanında yedi burçtan ibaret bir kaleydi. Hepsinde Yahudiler otururdu. Çevresi ise hurmalıktı. Bu kalenin yanında da Gatafanoğulları kabilesi otururdu.

Peygamber (s.a.v.) Hayber'e doğru yüz tuttuğu zaman, Siba' b Arfata-i Gıfarî'yi Medine'de yerine bıraktı. Kendisi çıkıp ashâbı ile Hayber'e erişti. O yedi kaleden:

Birisi: Katibe kalesi,

İkincisi: Kamus kalesi,

Üçüncüsü: Nezâre kalesi,

Dördüncüsü: Selâlim kalesi,

Beşincisi: Nâim kalesi,

Altıncısı: Şak kalesi,

Yedincisi de: Satah kalesiydi.

Peygamber (a.s.) buraya gelince kalelerin dibinde oturdu. Onbeş gün durup kaleleri muhasara etti. Gatafanoğullarından bir çok kişi gelip kaleye yardım etmeği istediler, ama gelediler. Zira Hazret-i Peygamber'in kendilerine asker göndermesinden korktular. Ve çoluk çocuklarının esir edilmesinden ürktüler.

Sonra, Hazret-i Peygamber (s.a.v.)i başağrısı tutmuştu. Her ne vakit başı ağrısa üç dört gün dışarı çıkmazdı. Hazret-i Ali (r.a.)ın gözleri ağrıdığı için kaç gündür çadırda oturmaktaydı.

Peygamber (a.s.) Hazret-i Ebû Bekir'i çağırıp ona:

- İslâm sancağını getir, müminlerle kaleye var, cenk yap!. Diye buyurdu.

Hazret-i Ebû Bekir de o gün gitti, dış kalede cenge tutuştu. Yahudiler kale duvarlarından bir değirmen taşı yuvarladılar. Muhammed bin Mesleme'nin kardeşini şehit ettiler. Hazret-i Ebû Bekir akşam geç vakitlere kadar cenk etti isede, Kale fethedilemedi. Ertesi gün, Peygamber (s.a.v.) sancağı Hazret-i Ömer'e verdi. Ömer de o gün çok çetin savaş yaptı, fakat o da kaleyi teslim alamadı. Peygamber (s.a.v.):

(- Sancağı bir kişiye verelim ki o Allah'ı ve Resûlünü sever, Allah ve Resûlü de onu sever. Öyle ki onu zorla, cebirle, ısrarla cline alsın.) Diye buyurdu. Mekke ulularından her kişi Peygamber (a.s.)a, sancağı kime verecek diye kulak kabartmışlardı. Allah'ın Resûlü (s.a.v.):

- Ali b. Ebi Tâlib nerede?. Diye seslendi:

- Onun gözü ağrıyor?. Çadırda oturmaktadır!. Dediler.

Peygamber (a.s.) onu çağırdı. İki gözünü tuttu. Sıvazladı. Gözleri hemen şifa bulup, açıldı. Allah'ın emriyle sancağı Hazret-i Ali'nin eline verdi.

Hazret-i Ali (r.a.) cenk yerine koştı. Önüne, Hayber ulularından Merhab adındaki kişi geldi. Şöyle bir şiir okuyup kaleden dışarı çıktı:

**Ben Merhab'ım ki Hayber'e ismim dolup gider,
Cenklerde erliğimle hüneler kılıp gider!**

Diyerek kendisini ögen bir nâra attı. Sonra Hazret-i Ali (r.a.) ta ona şu şiirle cevap verdi:

**Ben ölem ki, anam haydere, dedi,
Ve hem Ashab-ı kevsere dedi!
Kılıcım kuşanıp cenge girince,
Erenler:**

"- Bakın şu servere!. dedi.

Hazret-i Ali, hemen Merhab'a birkez keskin kılıncı ile indirdi, onun ayağını yere düşürdü ve onu öldürdü.

Bir başka rivayet ise şöyledir: Muhammed bin Seleme'nin kardeşini Merhab öldürmüş, Hazret-i Ali'nin gözü ağırırken, Merhab'ın ayağını Zubeyr Bin Avvam (r.a.) kesti. Bu rivayet doğru değildir. Merhab'ı tepeleyen Hazret-i Ali'dir.

Ama kitapta rivayet şöyledir ki Hazret-i Ali Merhab'ı iki parçaya ayırdığı zaman yerde kasaklanmış bir kapı buldu. O kapıyı aldı. Kendisine kalkan yaptı. Onunla savaş etmeğe başladı. Vaktâ ki gece bastı. savaştan döndü. O kapıyı bıraktı. Hazret-i Ali'nin yanından yedi kişi:

- Gelin, şu kapıyı getirelim! Dedilerse de yerinden kaldırıp getiremediler.

Sonra kale fethedildi. Kale Beyi öldürüldü. Kinâne b Ebil Hakik'i de tutup tutsakladılar. Bu kişi Nadiroğullarının ulu kişisiydi. Peygamber (s.a.v.) Nadiroğullarını muhasara edip ele geçirince, o, kaçmış ve Hayber'e gelmişti. Hazret-i Ali onu yakaladı ve Peygamber (a.s.)e gönderdi. Onun bir hatunu vardı. Adı Safiyye idi. Onu da tuttu ve Hazret-i Bilâl'in eline vererek Peygamber (s.a.v.)e gönderdi. Peygamber Safiyye'yi görünce gözüne hoş geldi. Mübarek örtüsünü Safiyye Hatunun üzerine attı. Onu ardında oturttu. Müslümanlar Peygamber (a.s.)a bu kadının hoş geldiğini ve onu seçtiğini ve kocasını esirler

arasına koyduğunu anladılar. Hazret-i Ali üç kaleyi alınca. Dördüncü ve beşinci kalelerin halkı âman dilediler. Ve:

- Bizi bırakın, Şam'a gidelim! Bütün malımızı bırakalım. Nadiroğullarının yaptığını yapalım!. Dediler. Hazret-i Peygamber de bu sözü kabul etti. Onlar da mallarını ortaya koyup bıraktılar, gittiler.

Geride altıncı ve yedinci kale kalmıştı. İki kale halkı da cenk yapmağa hazırlandılar. Çünkü bu kalelerin içinde çok mal vardı. Vâktâ ki gece karanlığı bastı. Hazret-i Ali cenkten döndü. Askerin yanına geldi. Ertesi gün askeri aldı. Kale kapısına geldi. Çok şiddetli savaş yaptılar. Kapı açılmadı. Bu sırada bir kişi geldi:

- Yâ Resûlâllah!. Dedi. Kinâneoğulları, Nadiroğullarının hazinesinin nerede olduğunu bilir! Dedi. Ama anasının canına and içti, o yeri söylemedi.

Ondan sonra Yahûdi esirlerinden birisi geldi.

- Ben Kinâne'yi her sabah o kalenin içinde bir viranelik vardır. Gelir, onu ziyaret ederdi!. Dedi. Peygamber (s.a.) çağırıp sordu, fakat o bir şey söylemedi. Sonra Peygamber (a.s.):

- O viraneyi kazıp o hazineyi bulursam seni öldüreyim mi?. Diye sordu. O kişi de:

- Öldür! Dedi.

Virane kazıldı. Hazinenin bir kısmını buldular. Peygamber (a.s.) kalanını da sordu ise de adam doğruyu söylemedi. Peygamber (a.s.) sonra o kişiyi Zübeyr bin Avvam'ın eline verdi. Ve:

- Buna, tha.. İkrar edinceye kadar azap eyle!. Dedi. Hazret-i Zübeyr (r.a.) ta onun elini ayağını bağladı. Yüzünü, gövdesini ateşe tuttu, Yine söylemedi. Hazret-i Zübeyr (r.a.) ölse de onun bir şey söylemeyeceğini anlayınca, Peygamber (s.a.v.)e gelip haber verdi. O da:

- Bu kişiyi Muhammed bin Mesleme'ye götürün, tâ.. ki onu kardeşi yerine öldürsün!. Diye buyurdu. Mesleme oğlu Muhammed de onu aldı. Şehid edilen kardeşinin yerine öldürdü.

Cenk üç gün sürmüştü, ama son iki kale alınamamıştı. Fakat o iki kale halkı Peygamber (s.a.v.) den âmân dilediler:

- Canlarımızı bağışla, mallarımızı ganimet olarak al. Yalnız bizi dinimizin yolunda bırak. Bizden bâc al. Burada bol hurma ağaçları vardır. O ağaçlar da müminlerin olsun. Bu ağaçları biz gözetip koruyalım, bütün yemişlerini ikiye ayıralım. Yarisını Resûlünüze verelim. Yarisını da biz alalım.

Hazret-i Muhammed (s.a.v.), bu şartları yaranına gördü. Ashab da hoş gördüler. Ve:

- Biz Medine'den gelip hurmaları timar edemeyiz. Sahibi olmayınca kururlar. Nadiroğulları hurmaları gibi olur. Biz onlardan Cizye, haraç almayalım, Onlar ağaçların verdiği yemişin yarisını bize versinler, yarisını da kendileri alsınlar! Dediler. Ve şunu da şart koşarak:

- Ama, ne zaman ki onlardan bir hainlik görürsek, kendilerini buradan süreriz! Dediler. Bu şartı Yahudiler de kabul ettiler.

Peygamberimiz heryıl bir kişi gönderirdi. O da gider o hurma ürününün yarisını onlara verir, geri kalan yarisının da değerini alırdı.

Sonra Hazret-i Peygamber (s.a.v.), Hazret-i Aliye:

- Barış anlaşmasını bu şartla yaz, bunlara ver! diye buyurdu. O da yazıp verdi. Daha sonra Hayber ganimeti müminler arasında paylaşıldı.

Ashabtan bir kişi vardı. Arabdandı.(Arablaştırılmıştı). Bunlar da Arab taifesinden idiler. Ama sahralarda oturur, kalkarlardı. Bizim Türkmen tâifesi gibi konar, göçerlerdi. Bu A'rabî bu gazada Ashabın davarlarını gözetirdi. Peygamber (a.s.) da ganimet malından ona da bir pay ayırdı, yolladı. O kişi:

- Bu nedir?. Diye sordu. Ona:

- Ganimet malıdır!. Dediler. Hazret-i Peygamber (s.a.v.) sana gönderdi: Dediler. O da o malı aldı, Peygamber (a.s.)ın karşısına geldi. Ve:

- Yâ Resûlâllah!. Dedi. bunu bana niye gönderdin?.

O da şöyle buyurdu:

- O, ganimet malından sana düşen hissendir.

A'rabî:

- Yâ Resûlâllah!. Ben sana bundan ötürü uymadım! Dedi. Sonra boğazını tutup göstererek:

- İşte burama ok dokuna!. Sonra öleyim. Daha sonra Cennet'e gireyim!. Benim muradım budur!. Dedi.

Peygamber (a.s.)da:

- Eğer sen Hak Teâlâ'ya gerçek söylersen, Hak Teâlâ da va'dini yerine getirir!. Diye buyurdu. Çok geçmeden küffar ile cenge gidildi. O A'râbi eliyle neresini tutup gösterdiyse kâfirlerin oku oraya dokundu, onu şehîd eylediler. Onu, Peygamber (a.s.)ın karşısına getirdiler. Hazret-i Peygamber (s.a.v.)de:

- Hak Teâlâ'ya doğruyu söyledi. Allah Teâlâ da vadini yerine getirdi! Dedi. Ve cübbesine onu sardı, namazını kıldı. Namazda şöyle buyurdu:

- Yarabbi bu ârâbi, senin kulundur. Ve senin yoluna hicret etti. Ve şehid oldu.

Ve ben bu husûsa şahidim! Diye buyurdu.

Bu rivayetten anlaşılmış oldu ki Cennet isteyerek gazaya gidenler şehid olurmuş. Çünkü Hazret-i Resûl (s.a.v.) Arabi o dilekle söylediği zamanda onu menetmeyip başka bir niyet ve dileği de ona öğretmemişti. Ve: "O öldürüldüğü zamanda şehid oldu!" diye şehadet buyurdu.

Yine bu gazada Hazret-i Peygamber, kendisi için Safiyye'yi seçip sonra âzad etmiş ve daha sonra da nikâhı altına almıştı. O vakit, Peygamber (a.s.) Safiyye Hatun'un yüzüne baktı. Onun yüzünün yarısını kararmış olarak gördü. O zaman ona:

- Bu ne karası böyle?. Diye sordu.

Oda:

- Askeriniz kaleyi kuşattığı zaman bir düş görmüştüm. Şöyle ki gökten ay indi. Ben onu kucakladım. Uyandım. Kocama bu rüyayı söyledim. O bana darıldı, yüzüme bir tokat vurdu ve:

- Hicaz Bey'i Muhammed'e varmak istiyorsun!. Dedi. Yüzümün karası o tokattandır.

* * *

Hazret-i Peygamber (a.s.) Hayberden ayrılıp Medine'ye geldi. Çok vakit geçmeden de askerini alıp Fedek kalesine yürüdü.

FEDEK HALKI İLE BARIŞ

Fedek Hayber dolaylarında bir kaledir. Orada da Yahûdiler otur-maktaydı. O kalenin de çevresi hurmalıktı.

Vaktâ ki Fedek halkı, Peygamber (a.s.)'ın geldiğinin haberini işitti-ler, Hayber kalesinin halini de görüp korktular. Hemen bir kişiyi Pey-gamber (a.s.)a yolladılar.

Ona:

- Var, git, Hayber halkı ile barış yaptığı gibi, Muhammed, bizimle de barış yapsın. Şöyle ki bu hurmalık sizin olsun. Biz ona bakalım. Yetişen hurmaları ona verelim! Dediler.

O kişinin adı Muhis bin Mes'ud idi. Peygamber (a.s.) bu haberi işitince kabul etti. Onlarla da barış yaptı. Fedek'i kendisine mahsus kıldı. Öyle ki Fedek'in hurmalarında kimsenin nasibi olmayacaktı. Hayberden her ne gelirse onlar da müminlerin olacaktı. Fedek'ten de her ne gelecekse, genel olarak, Hazret-i Peygamber (a.s.)'ın olurdu. Bunlarla evinin halkına yiyecek edinirdi. Eğer dilerse yoksullara da verirdi. Çünkü henüz asker varmamıştı. Nitekim Hak Teâlâ Kelâm-ı Kadiminde onların hakkında şöyle buyurur:

**"Onların mallarından Allah'ın peygamberine verdiği gani-
metlerine gelince, siz ona ne at, ne de yaya koşturdunuz. Lâkin
Allah Peygamberini, dilediği kimselerin başına musallat eder. Al-
lah her şeye kadirdir."** (Haşr; 6)

Resûlullah, Fedek'e varınca Nadiroğulları Yahudilerinin kadınla-rından, Haris kızı Zeyneb vardı. Kocasının adı Selâsil bin Müşkem'di. Ve Selâsil bu Yahudilerin ulu kişisiydi. Vaktâ ki öldü, karısı Fedek'te kalıp oturdu. Resûlü Ekrem Fedek'e gelince bu kadın bir kuzu kızarttı. İçine zehir kattı. Resûl (s.a.v.) hazretlerine yolladı. Hazret-i Peyam-ber'in karşısında bir kişi oturmaktaydı. Adı Bişr İbni Berâ idi. Ensar-dan'dı. Peygamber (a.s.) ete mubarek elini uzattı. Ağzına bir lokma koydu. Hemen ağzından geri tükürdü. Ve:

- Gönlüm öyle tanıklıkta bulunuyor ki bu kuzu kızartması zehirli-dir!. Dedi. O kadını çağırttı:

- Niçin kuzuya zehir kattın?. Bunu niçin yaptın?. Dedi. O kadın:

- Seni denedim. Göreyim, Hak Peygambermidir, değilmidir?. Eyer hak peygamberse kuzunun zehirli olduğunu bilir dedim. Eğer hak Peygamber değilse yer halkta ondan kurtulur!. Diye düşündüm! Dedi.

Peygamber (a.s.) o kadına hiç bir şey söylemedi. İlk lokmayı yi-yen Bişr ise zehirlenip hemen ölmüştü. Hazret-i Resûlûllah (s.a.v.) e hiç bir zarar, ziyan gelmedi.

Bu konudaki başka bir rivayet ise şöyledir:

- Resûlâllah (s.a.v.) o kuzunun etinden hiç ağzına koymadı. Hak Teâlâ o kuzuya dil verdi. "Lâ tekül'ni feinni mesmûmün" dedi. Sonra Cebrâil (a.s.) gelip, o lokmayı ağzından at!. Dedi.

Bir rivayet te şöyledir:

- Yâ Muhammed. Bu lokmayı yut. Ve şu duayı oku:

- **Tâ ki bütün düşmanlar ümitsizliğe düşsünler!. Dedi. Pey-gamberimiz (s.a.v.)de o lokmayı yuttu, vücudunda dağıtıp eritti. Öyle ki kendisine ziyan gelmedi.**

Fakat, her yıl o vakit yeniden gelince o zehirin eseri ortaya çıkar-dı. En sonunda Bişr'in şehid olması o ağudan, o zehirli kuzu lokma-sından oldu. Çünkü zehirden ölen Şehit olur.

Sonra Hazreti Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu:

(- Hayber'de yediğim o lokmanın etkisi her yıl o vakit olunca bana belli olur.)

Eceli yaklaşınca:

"- Şimdi vakit geldi. Ben o ağulu lokmadan öleceğim!" diye bu-yurdu.

O lokmaya (Hayber lokması) denilmesi, Fedek barışının Hayberle birlikte olmasından ötürüdür.

VÂDÎ'ÜL KUR'A GAZASI HABERİ

Bu, Vâdi-ül Kura denilen yer, bir hisardı. Burası da Yahudilerindi. Hayber yakınlarındaydı. İçinde çok ta Yahûdi vardı.

Şöyle rivayet ederler ki, Resûl (s.a.v.) Medine'ye gelince, az sonra Vadi-ül Kurâ hisarına geldi.

Başkaları da:

- Vakta ki Fedek işi bitirildi, Müslüman askeri Medine'den kaldırılıp Vâdi-ül Kurâ'ya getirildi! Derler.

Medine'den gelen asker onları bir hafta muhasara etti. Yahudilerden hiç kimse cenk etmedi. Aman dileyip kaleden çıktılar. Hazret-i Peygamber (s.a.v.) onların malını ashabına paylaştırdı. Yine Medine'ye geldi.

Bir gece ashabı ile gittiler. Hazret-i Peygamber (a.s.)i uyku bastır-
dı:

- Bu gece uyumayarak oturarak sabah olunca bizi namaz zamanı uyandıracak kim var? Diye sordu. Hazret-i Bilâl-i Habeşi (r.a.)

- Yâ Resûlâllah!. Dedi. Ben oturayım.

Bu sözden sonra Resûl-i Ekrem (s.a.v.) Ashabı ile uykuya daldılar. Seher vaktine değin Hazret-i Bilâl (r.a.) namaz kıldı, durdu. Sonra onu da uyku bastırdı. Ve uyuya kaldı. Tâ.. gün ışıyınca kadar kimse uyanmadı. Önce uyanan Hazret-i Resûl (s.a.v.) oldu. Hazret-i Bilâl'i Habeşi (r.a.)ı uyandırdı. Hazret-i Bilâl (r.a.):

- Sizi basan beni de bastı, yâ Resûlâllah! Dedi. O da:

- Doğru ettin!. Diye buyurup, o bölgeden bir fersenk kadar yol gidip kondu. Abdest aldı. Sabah namazını kıldı. Sonra da Ashaba:

- Ne zaman namazı unutup geri bırakırsanız, ve ne vakit ki namazı unuttuğunuz aklınıza gelirse hemen kaza ediniz!. Diye buyurdu.

Hayber kalesi fethedildiği zaman Arap tüccarlarından orada bir kişi vardı. Sülemoğulları kabilesindendi. Adı:

- Haccac bin Gılâz idi.

O kişi geldi, müslüman oldu. Onun Mekke'de bir satış yeri vardı. Ticaretteki parası da çoktu. Müslüman olduğu zaman Mekke'lilerin parasını vermeyeceklerinden korktu. Resûl (s.a.v.)e çıkarak Mekke'ye gitmeğe izin istedi.

Mekke'ye varayım. Akçelerimi (Paralarımı) istiyeyim!. Bana izin ver ya Resûlallah!. Dedi. Muhammed (s.a.v.) de ona izin verdi. O da:

- Ey Allah'ın Resûlü!. Eğer, akçemi geri almak için bazı uygunsuz sözler söyleyecek olursam benim dinime zarar gelirse, bana helal edermisiniz?. Diye sordu. Peygamber (s.a.v.) de:

- Helâl ettim!. Buyurdu. O da sonra kalktı. Mekke'ye gitti. Mekke'li halk ile toplantılar yaptı. Onlar, Hazret-i Peygamber'den sordular. Ve:

- Hayber'lilerle onun işi nasıl oldu?. Dediler. O da:

- Hayber halkı, onun askerini tüm kırdılar. Kendisini esir ettiler. Onu öldürmeyi dilediler:

- Onu Mekke'ye götürün!. Mekke'liler öldürsünler!. Dediler. Şimdi de ardımdan onu getiriyorlar! Dedi. Sonra da; Siz biliyorsunuz ki ben bir bezirgânım. Alış veriş yapan biriyim. Burada haylı alacağım var. Tez veresiniz diye geldim! Yine Hayber'e gideceğim. Muhammed'den aldıkları ganimetten ben de satın alayım! Dedi.

Bunun üzerine Mekke ileri gelenleri onun alacaklarını üç günün içinde topladılar. Kendisine verdiler. O da alıp gitti. Üç günden sonra:

- Peygamber, Hayber'i aldı!. Diye Mekke'ye haber ulaştı. O zaman, alacaklarını alsın diye Haccac'ın hileye saptığı anlaşıldı.

- Haccac o yalan sözü söylediği zaman Mekke'de kalmış olan Haşimoğulları çok üzüldüler. Abdülmuttalib oğlu Abbas, Gılaz oğlu Haccac'ın yanına gelmiş, ona:

- Söylediklerin doğru mu? Diye sormuştu. O da:

- Sana gizli söyleyeyim ki Peygamber (s.a.v.) Hayber'e galip gelmiştir. Sakın, kimseye söyleme, ben alacaklarımı toplayayım! Demişti.

Ama bu söz doğru değildir. Çünkü o gün Hazret-i Abbas Medine'deydi, Mekke'de değildi. Hazret-i Abbas Bedir Gününde Müslüman olmuş, Hazret-i Muhammed (s.a.v.)le Medine'de kalmıştı.

Bundan sonraları Peygamber (a.s.), o hurmalığın yarısını kendisine alırdı, ve Yahudiler oralarda dururlardı, Hazret-i Ebû Bekir ve Hazret-i Ömer zamanında da öyle devam etti. Ama Ömer (r.a.) Arab Yarımadasında Yahudilerden kim varsa hepsini sürdü, adadan çıkardı. Ve:

- Arab, beldelerinde iki din olmaz!. Dilerseniz Şam'a gidin, ya da her nereyi derseniz oraya gidiniz! Dedi. Yahudi'ler, kalktılar. Hazret-i Ali'nin huzuruna çıktılar. Önceden yapılan anlaşmayı Hazret-i Ali'ye gösterdiler. Ve:

- Bu, senin kendi elyazın değil midir?. Sen bu barışa tanık değilmisin ki Muhammed nice etmiştir?. Şimdi ise Ömer bizi Arap yarım adasından sürmek istiyor!. Dediler.

Hazret-i Ali, Hazret-i Ömer'e gidip şefaatte bulundu. Hazret-i Ömer'de:

- Resûl (s.a.v.) onlara: "- Ben size şu vakte kadar karar veririm ki Hak Teâlâ'nın dileği tamam ola. Hem Arab ceziresinde iki din bir yere sığmaz. Çare yok, elbette gitmek gerektir!. Dedi. Yahudileri Arap adasından sürdü. Bundan ötürüdür ki Yahudiler Hazret-i Ali'yi severler. Hazret-i Ömeri sevmezler.

Allah'ın Resûlü (s.a.v.) Safer ayında Hayber'den Medine'ye geldi. Zilka'de Ayı'na değin Medine'de bulundu. Bu arada krallara, Beylere gönderdiği elçiler geri geldiler. Yine burada, Peygamber (s.a.v.) Arab'ı basmağa asker gönderdi. Zira her nerede: "- Arab toplandı!" Deseler, oraya askeri kuvvetler gönderirdi.

Hem de bu yıl içinde Peygamberimiz (s.a.v.) minber yaptırıp üzerinde halka hutbe okudu. Ondan önceleri bir direk vardı, ona Hınâne derlerdi. Ona sırtını dayar, hutbe okurdu.

Vaktâ ki Hicret'in yedinci yılının Zilkade ayı oldu, Peygamber (s.a.v.) Mekke'ye gitmek, Umre'yi kaza etmeyi diledi(*). Bu umre vakası da Hudeybiye'de barış yapıp geri dönmesidir ki, Mekke'lilerle şartlaşıp barış kağıdını imzalamalarıydı.

(*) UMRE: Hac mevsiminin dışında Kabe'yi ve Mekke-i Mükerrerme'nin mübarek yerlerini ziyaret etmektir.

KAZA UMRESİ HABERİ

Ona "Kaza Umresi" Denilmesi şundan ötürüdürki geçen yıl Umre (Ara haccına) murad edilmiş ve gelinmiş idi, Hudeybiye'den de geri dönmüştü. İşte bu, onun kazâsı idi.

İşte, Peygamberimiz şimdi gidip o murad ettiği Umre'yi kaza etmek diledi. Kureyş te yol verdi.

Hazret-i Peygamber (s.a.v.)de Ashab ile Mikat'a (*) erip İhram'a girdiler. kendileri deveye binmişti. Revâha oğlu Abdullah ta devenin yularını çekiyordu. Vaktâ ki Mekke'ye girildi, doğruca Beytullah'a varıldı. Revâha oğlu Abdullah şu şiiri okur, dururdu:

Şiir

Gidin ey küffar yolundan siz onun,

Hem, gelen mümlerin Sultanıdır!

*

Sıyrılın burdan, O hayrın başıdır,

Öğrenin siz, canların ol canıdır!

*

Şahidim ben ol Resûl-i Hakdır,

Onu sevmek, ben kulun imânıdır!.

*

Kessin artık boynu parlak süngüler,

OL MUHAMMED, Rabbimin burhanıdır!

*

Hem getirdik kavline imân onun,

Kavli, zira, Rabbimin fermanıdır.(**)

(*) MİKAT: Mekke yolu üstünde hacıların İhrama girdikleri yer.

(**) Aruz vezninde olan bu şiirin ölçüsü şudur: FAİLÂTÜN FAİLÂTÜN, FAİLÜN.
(M.F.G.)

Kureyş'li halk Mescid'i boş bırakmışlar ve uzakta durup müslümanları gözetlemeğe başlamışlardı. Hazret-i Muhammed (s.a.v.)e, şöyle demişlerdi:

- Kureyş Kavmi: "- Muhammed'in sahabeleri Medine'de hummadan sararıp zayıflamışlardır. Kâbeyi tavaf etmeğe güçleri yetişmez!" Diyorlar.

Peygamber (a.s.) bu sözleri işitince Ashaba:

- Kendinizi düşmana zayıf göstermeyin, aksine güçlü gösterin!. Dedi.

Kâbe tavâfına başlandı. Ashab Safâ ile Merveye hızlı hızlı çıktılar. Sonra, ikisinin arasında sa'yetteler. Kureyş'liler onları uzaktan gözetiyordu. Peygamber (s.a.v.) bunu tamamladı, ashabını aldı. Bathâ'ya kondu. Üçgün orada kaldı. Hiç kimse:

- Benim evimde konukluk eyle!. Demedi. Peygamber(a.s.) Mekte'de kurban etmek için altmış deve almıştı. Yüz de at getirilmişti. Peygamber(s.a.v.):

- Her kimin silâhı varsa getirsin! Diyerek buyruk saldı. Ashab ta silahlarını o atlara yüklettiler. Kendilerinin ardından yürüdüler. Bu şundan ötürüydü ki eğer, Kureyş halkı, ahdında vefa göstermeyip barışı bozarlarsa cenge hazırlanmıştı.

Kureyşliler, Müslümanların silahlı ve atlı olarak geldiklerini ve 700 kişi olduklarını öğrenince korktular. Ve:

- Bu at ve silâh niye gerek?. Dediler. Peygamber (s.a.v.)de:

- Eğer sözünüzde durursanız, atı ve silâhı Mekke'den dışarıda bırakırsınız. Eğer sözünüzde durmazsanız, silah bizimle birlikte olacak! Diye buyurdu.

Ama, Kureyş'liler sözlerinde vefa gösterdiler. O zaman da Peygamber (s.a.v.) Muhammed bin Mesleme'ye:

- Bu silahları ve bu atları sen var, Harem'den dışarı götür, orada sakla! Dedi. Mekke'ye girdiğinin ertesi günü amcasının kızı Memnune'yi nikahladı. Üçüncü gün olunca getirilen develer boğazlandı. Umre tamamlandı. Mekke'lilerden ne erkek, ne de çocuklardan hiç kimse Peygamber (a.s.)in katına gelmedi. Umre tamamlandığında, Kureyşli-

ler, Huveyt Bin Abdüluzzâyı ve Süheyl bin Amr'ı ki bunlar o Hudeybiye barışını imza etmişlerdi. İkisini de yeniden Peygamber (s.a.v.)e gönderdiler:

"- Biz şartlarımıza vefa gösterdik, sende göster. İşte, üç gün demiştik, üç gün tamamlandı. Artık dön, git!" dediler.

Resûlâllah (s.a.v.):

- Ben amcamın kızını nikâhladım. Bir gün daha mühlet verin!. Sonra onu yanıma alayım! Siz de gelin, tuz, ekmek yiyelim!. Dedi. Onlar da:

- Biz buna razı değiliz! Dediler. Ve hiç kimse senin ekmeğini, yemeğini yemez!. Hatta çağırırsan da gitmeyiz, varmayız davetine!. Dediler.

Sonra dört gün, Resûl (s.a.v.) Mekke'den çıktı. Kulu olan Ebû Râfi'i Mekke'de bıraktı. Ona:

- Sen Memnûne'yi al, gel!. Diye buyurdu. Hak Teâlâ da şu âyet-i inzal buyurdu:

"And olsun ki Allah, Peygamberin rüyasının gerçek olduğunu tastik eder! Ey iman edenler! Allah dilerse siz güven içinde başlamanızı tıraş etmiş veya saçlarınızı kısaltmış olarak korkmadan Mescid-il Harâm'a gireceksiniz." (Feth; 27)

Çünkü, Peygamberimiz (s.a.v.) Medine'de iken Ashab-ı Kiram'ın gönüllerine bir kuşku düşmüştü. Oysa Peygamber (a.s.) Hudeybiye yolculuğuna çıkmadan önce bir rüyâ görmüştü. Bu rüyada Mekke fethediliyordu. Ashab da bu rüyayı biliyordu. Hudeybiye'de barış olmuş, Mekke'nin fethi ise, rüyanın müjdesine rağmen, Mekke'nin fethi gerçekleşmemişti. Ama Hak Teâlâ'nın bildiğini kim bilirdi ki?.. O zaman Allahu Teâlâ o âyeti şöyle tamamladı:

"Allah, sizin bilmediğinizi (Mekke'ye girişin tehirindeki hikmeti) bildi de, daha önce size yakın bir fetih (Hudeybiye sulhu veya haber fethini) müyesser kıldı." (Fetih; 27)

Bir önceki Fetih "Hayber'in Fethi" idi. Çünkü, o zamanlar, Mekke'liler, Hayber'lilerle dosttu. Hudeybiye'de Mekke kavmi ile barış yapılmısaydı Mekke'liler asker çeker, Hayber kavmine yardım ederler-

di. Nitekim Ashabıda yardıma geldiler. Kurayzaoğulları'na yardımda bulundular. Burada da öyle yaparlardı. Ama yüce Allah, Müminleri Hudeybiyye'den geri döndürdü. Ta ki Hayberi fethedeler ve Mekke'li-ler de onlara yardım etmeyeler. Ve gelecek yıl da Hazret-i Peygamber Mekke'ye gelip Umre eylesin diye!

İşte Ehl-i Tefsire göre bu Âyet Mekke'de Umre için inmiştir.

Vaktâ ki, Hazret-i Muhammed (s.a.v.) bu **Kaza Umresi'**nden sonra geriye döndü, tâ.. Zilkade ve Zilhicce aylarının sonuna kadar Medine'de kaldı. Vaktâ ki Hicret'in sekizinci yılı oldu. Peygamber (Aleyhissalâtü Vessellâm) Muharrem ayının başında Cemâziyyel Evvel'e varınca gazaya asker gönderdi. Birçoğu savaşta öldüler. Birçoğu da zafer kazandılar. Ve bir çoğu da hiç cenk etmediler. Bundan sonra Cemâziyel Evvel'de Mûte gazası için Şam dolaylarına asker gönderdi.

HAZRET-İ MUHAMMED (S.A.V.)İN SEKİZİNCİ HİCRET YILINDA GAZAYA GÖNDERDİĞİ ASKER.

Bu hicret yılında Resûl-i Ekrem(s.a.v.) elli kişiyle önce Abdullah Bin Ebi İvca (r.a.)ı Selemoğullarına saldırsın diye gönderdi. Onlarda baskına uğrayacaklarını işittiler. Gece baskını yaptılar. O elli kişi şehit edildi. Çok kişi der ki:

- Ebil İvca oğlu Abdullah kurtuldu.

Peygamber (a.s.) sonra o yıl içinde yine Abdullah oğlu Galib (r.a.)ı bir kavme gönderdi. Onlara Levhoğulları derlerdi. Bir dağın arka tarafında oturmuşlardı. Galip dağdan aşağıya indi. Onunla birlikte yüzotuz kişi vardı. Levhoğullarının çok devesi ve koyunu vardı. Ulu-ları Malik oğlu Haris'ti. Gün sararıp inerken o da dağdan aşağıya indi. Haris'i yakaladı. O:

- Ben Müslümanım!. Dedi. Galib de:

- Sen eğer müslümansen sabreyle. Bilinsin! Dedi.

Vaktâ ki güneş battı. Galib, askerinin arasından bir kişiyi çağırdı:

- Bu dağa çık. Bunların davar ve sığırlarının nerede olduğunu

araştır, bak! Dedi. O kişi, dağa varıp geri geldi. Galib'e haber verdi. Sonra onların davalarını beri tarafa sürdü. Onların ulularını da tutuklayıp Medine'ye ulaştı. Sabah olunca, kâfirler haberi duydular. Hazret-i Galib'in ardına düştüler. Vakta ki ona yetiştiler. Hak Teâlâ Hazretleri'nin kudretinden bir parça bulut geldi. Yağmur yağdı. Sel gibi sular dereyi doldurdu. Derenin bir yanına müminler, bir yanına kâfirler yerleşti. Müminler kâfir beyleri ve davalarını görmüştiler. Ama sudan geçemediler. Galipte yeniden Medine'ye döndü.

Bir başka saldırı da şudur ki Peygamber (s.a.v.):

- Âmiroğulların'dan bir topluluk bir su başında toplandı! Diye bir haber geldi. Sonra Peygamber (s.a.v.) Vehb bin Şüca (r.a.)ı yüzdört kişiyle gönderdi:

- Onlara varın, yetişin! Diye buyurdu. Onlar, müslümanların arkalarına düşüp kendilerini takip ettiklerini görünce ve işitince kaçtılar.

Bir başka saldırı da şu idi. Hazret-i Peygamber (a.s.) o sekizinci hicret yılında ve Recep ayında Cerrah oğlu Ubeyde (r.a.)ı Cüheyne oğulları kabilesine Muhacir'lerden ve Ensar'dan üçyüz kişiyle gönderdi. Cüheyne'liler deniz kıyısında bulunuyorlardı. Onların geldiklerini işitince kaçtılar. Müslümanlar bir kaç gün orada durdular. Yiyecekleri tükendi. Hazret-i Peygamber (s.a.v.) onlara hurma gönderdi. Hazret-i Ubeyde (r.a.) her bir kişiye bir avuç hurma verdi. Sonra da şöyle oldu. Bu sefer herbir kişiye teker hurma verdi. Bir ay ağaç yaprağı yenildi. Bundan ötürü bu gazaya (**Gazvetü'l-Habt**)(*) denildi Bundan sonra Hak Teâlâ Hazretleri rüzgara buyruk saldı. Denizi dalgalandırdı. Bir kocaman balık karaya vurdu. Müminler o balığı nice gün yediler.

Şu da rivâyet edilir ki, deniz mahlukundan dört ayaklı bir canavar dışarı çıkmıştı ki -Ona Anber derler Mü'minler çaresiz kaldıklarından ötürü onu tutup yediler.

Ensar'dan bir kişi vardı. Ona Kays bin Sa'd derlerdi. Bir kaç gün boğazladığı kendi devesini müslümanlara yedirdi. Orada bir müddet vakit geçirildi. Hiç cenk olmadı. Kafirlerden kimse görülüp bulunamayınca Medine'ye dönüldü.

(*) Hurma yerine ağaç yapraklarını döküp yediklerinden (Yanlış yapma Gazası) demekti (M.F.G.)

Baskınlardan biriside şuydu. Hazret-i Peygamber (s.a.v)e:

- Kudaaogullarından bir topluluk Zatül Selâsil denen bir su kıyısında toplanmışlar! Diye bir haber geldi. Amr İbn-i Âs'ın anası ve babası Kudaa kabilesindendi. Ve Peygamber (a.s.) Amr İbni Âs (r.a.)ı Umman'a elçilikle göndermişti. Ama Umman rızalık göstermeyince Hazret-i Amr yine geri geldi. Peygamberimiz(s.a.v.) ona üçyüz kişi verdi:

- Yine oraya var. Onları müslüman eyle!. Dedi. Hazret-i Peygamber; o halkın, Hazret-i Amr İbni Âs'ın öğütlerini kabul edeceğini sanıyordu. Çünkü Âs, o Kavm'dan'dı. Vaktâ ki Hazret-i Amr, onlara yakınlaştı, fakat cenge tutuşurlar diye kuşkulandı, korktu. Hazret-i Resûl (s.a.v.)e mektup yazdı, imdat istedi. Peygamberimiz (a.s.) Ubeyde b El Cerrah (r.a.)ı, Muhacır ve Ensardan ikiyüz kişiyle gönderdi. Hazret-i Ebû Bekir ile Hattâboğlu Ömer(r.a.)lar da onlarla birlikteydi. Bunlar Hazret-i Amr'a erişince, onlara dedi ki:

- Emirlik ile mi geldiniz? Yoksa yardıma mı?

Onlar da:

- Yardıma geldik!. Dediler.

Amr İbni Âs ta:

- Bunu şundan ötürü söylüyorum ki, ben, beyliği size vermem! Dedi. Vaktâ ki ikinci namazının vakti oldu. Hazret-i Amr imâm oldu. Hazret-i Ebû Bekir'le Hazret-i Ömer (r.a.)lar onun arkasında namaz kıldılar. Bundan sonra Kudaaogulları kavmini müslümanlığa çağırdılar. Onlar kabul etmediler. Hazret-i Ömer geri'ye döndü. Savaş yapılmadı. Kendisi:

- Peygamber (s.a.v.) bana cenk et! Diye buyruk vermedi! Dedi.

Çok kişiler, Amr İbni Âs'ın İslâm ile şereflenmesinde şu rivaatte bulunmuşlardır:

- Hazret-i Amr İbni Âs (r.a.) Mekke'ye ticaret için geldiği zaman Habeş Beyi Necaşi ile dosttu: "- Ben Necaşi'ye gidiyorum. Eğer Muhammed gelirse beni bulamasın!. Dedi. Armağanlar hazırladı. Necaşi'ye gitti. Necaşi onu hoş tuttu. Bir gün Hazret-i Resûlullah (s.a.v.)in elçisi geldi. O elçi Amr İbni Ümeyye idi. Necasi ona çok saygı göster-

di. Amr İbni Âs (r.a.) Necaşi'nin Peygamberimize iman getirdiğini gelip imanı kabul ettiğini bilmiyordu. Ona:

- Ey sayın hükümdar!. Muhammed'i öldürmek gerek!. Onun Resûllûğuna niçin saygı duyarsın?. Dedi. Necaşi de:

- Yâ Amr!. Bunun gibi söz söyleme. O Hak Teâlâ Hazretleri'nin Resulü, elçisidir. Onun gibi Musa ve İsâ (a.s.)lar da Peygamber idiler. Onların dini Hak dindir. Onların dinlerinin hak olduğunu ben kabul etmişimdir. Eğer sen benim dostluğumu kabul ediyorsan onun dinini sen de kabul et!. Dedi.

Sonra Amr'ın gönlüne İslâm nuru düştü. Kalktı, Medine'den yana gitti. Halid bin Velid'e vardı. Amr, ona bu hadise bildirdi. Halid:

- Ben de müslüman olurum!. Dedi. Bu ikisi de Medine'ye geldiler. Hazret-i Peygamber (a.s.)'in katına ulaştılar. Hazret-i Halid müslüman oldu. Amr İbni Âs ta:

- Yâ Resûlallah, ben de müslüman olurum, ama şu şartla ki geçmiş günahlarım, bağışlana!. Dedi.

Hazret-i Resûl (a.s.)da:

- Ey Amr!. Sen müslüman ol ki İslâm, geçmiş günahlarını batıl kılar!. Dedi. Ondan sonra da her ikisi de müslüman oldu.

MÛTE GAZÂSI

Bu savaşın haberi şöyledir:

Birgün Hazret-i Resûlûllah (a.s.):

- Şam'da çok asker toplanmıştır. Hem de Bizans kavmindan da onlara çok asker gelmiştir! Diye haber geldi. Şam ili halkının hepsi kâfirdi.

Hazret-i Resûl(s.a.v.) üçbin kişi topladı. Onlara karşı gönderdi. Zeyd bin Haris (r.a.)'ı bu birliğe başına bey kıldı. Hem de:

- Zeyd şehid düşerse, Ebi Talib oğlu Cafer onun yerine Bey, Serdâr olsun. Eğer o da şehid olursa, revâhe oğlu Abdullah Serdar olsun. Eğer o da şehid olursa Halid Bin velid (r.a.) Serdâr olsun. Ama Hazret-i Cafer bu sözleri işitince üzüldü:

- Yâ Resûlâllah!. Dedi. Zeyd kulunuz bizim üzerimize niçin bey oldu?..

Peygamber (a.s.) da:

- Yürü ey Cafer!. İşin iyisini Allah Teâlâ ve onun Resûlü bilir!. Dedi. İslâm birliği hareket etti. Şam sınırına vardılar. Maan denilen yere kondular.

Az sonra bunlara:

- Bizans imparatoru 200.000 kişi ile geldi. Biz ise 3000 kişiyiz. İki yüz bin kişiyle nasıl cenk edebiliriz?. Dediler. O zaman Abdullah bin Revâhe:

- Biz, Hazret-i Resûl (a.s.)ın gönlünü niçin meşgul edersiniz? İki şeyden biri olur:

Yâ biz düşman basarız, bu, ne büyük nimettir!

Ya da şehid oluruz, bu iyi alâmettir!...

Ve Abdullah İslâmları savaşa şevklendirdi. Cebrâil (a.s.), Peygamberimiz (s.a.v.) Hazretlerine, Abdullah bin Revaha'nın bu söylediklerini bildirdi. Peygamberimiz de kendisine duâ etti.

İslâm ordusu düşmana yaklaştığı zaman bir köye eriştiler ki adı, Mûte idi. Bizans sınırında bir yerdi. Bizans imparatoru orada askeriy-le saf tutmuştu. Zeyd'de askerinin sağ yanına Adiyyoğulları'ndan Kutbe bin Katâde'yi komutan olarak koydu. (Allah ondan razı olsun.) Sol kola da Ensar'dan Ubâde bin Mâlik'i komutan bıraktı. Kendisi askeri merkezinde durdu. Şehit oluncaya kadar cenketti. Şehit düşünce de İslâm sancağını Ebi Talib oğlu Cafer (r.a.) aldı:

- Attan inin!. Diye komuta verdi. Kendisinin tazı gibi aşkar (çok kaçır) bir atı vardı. Kılıncını sıyırdı. Atının ayağına çaldı, yere düşürdü. Müslümanlar arasında at ayağını kesen bu Caferdi.

Müslümanlar Hazret-i Cafer'in yayan olduğunu görünce hepsi de yayan oldular. Cafer İslâm sancağını eline almış cenk edip duruyordu. Bu cenk onun sarığının düşürülmesine kadar sürdü. Ondan sonra sancağı koltuğunun altına alıp cengini sürdürdü. En sonunda onu da şehit ettiler. Ondan sonra serdarlık Abdullah Bin Revaha'ye ısmarlandığından, sancak ona verildi. O da şehit olunca Sabit bin Erkam (r.a.) sancağı eline aldı, götürdü. Cenk edip durdu. Mümin'lere dedi ki:

- Ben gün, Mü'minler, Mûte'de cenk ettiler!. Diye haber verdi. O da Ashabını topladı. Cuma mescidine geldi. Cebrâil (a.s.) gözünden perdeyi sildi. Peygamber (s.a.v.) de Medine'deyken tâ.. Şam sınırında, Mûte'ye kadar olan müslüman askerlerinin cengini gördü. Ve ashabına haber verdi. İşte, Nübüvvet alâmetlerinden birisi de bu idi. Zeyd (r.a.) ne zaman ki şehid oldu. Peygamberimiz (s.a.v.)

- İşte Zeyd'i şehit ettiler! Diye haber verdi.

Yine vaktâki Hazret-i Cafer'in eli kesilmişti, yine:

- Cafer şehid edildi!. Diye bildirmişti. Vaktâ ki Hazret-i Abdullah b. Revâha şehit edildi. Peygamber (s.a.v.) bu şahadeti yine haber verince Ashab-ı Kirâm inleyip ağlaştılar. Sancağı, Hazret-i Halid alınca da:

- Şimdi, sancağı eline "Allah'ın kılıcı" aldı! Dedi. Ve Halid'e (Seyfullah, Allah'ın kılıcı.) Diye ad koydu. Hazret-i Cafer(r.a.)ı da, o gün Caferi Tayyar diye adlandırdı. Hem İki Kanatlı anlamında Zül-Cenâheyn dedi. Sonra şöyle buyurdu:

- Hak Teâlâ Cafer-i Tayyâr'ın ellerinin yerine iki kanat verdi, tâ.. ki melekler le birlikte uçtu!..

Mü'minler, o ayı ve o günü tarih saydılar. Cenkten dönen askere cenkten ve cengin nasıl olduğundan, şehitlerden haber sorduğu zaman hepsi de, Peygamber (s.a.v.)'in söylediklerine uygun sözler söylediler.

Orada, Hazret-i Halid (r.a.) üç gün, üç gece cenketti. Müminlerin azaldığını gördü. Artık kâfirlerle cenge güçleri kalmamıştı. Geri döndü:

- Mü'minlerin, bir uğurdan kırılmadan Hazret-i Peygambere ileteyim!. Dedi.

Ebu Cühem b Huzeyfe (r.a.) dedi ki:

- Ortalık tenhalaştıktan sonra: "- Şehitler arasında, amcam'ın oğlunu belki bulurum!.." Diye dolaşmağa başladım. Eğer sağ ise ona biraz su verecektim. Elime matarayla, su aldım. Geziniyordum ki onu buldum. Hareketsiz, uzanmış yatıyordu. Su diliyormuş. Ona vardım:

- Sana su vereyim mi?. Dedim. Başıyla işaret vererek:

- Ver!. Dedi. Ben de su vereyim diye yanına vardığım zaman öte yanında bir yaralı:

- Ah.. Çekti. Amcam oğlu eli ile işaret ederek:

- Var, suyu o ah.. edene ver!. Dedi. Ben de hemen o yaralının yanına vardım. Amr İbni As'ın kardeşi Hişam'mış. Ona su vereyim derken öte yanda birisi daha inledi. Hişam:

- Suyu, o inleyene götür! Dedi. Bende inleyenin yanına varana kadar canını teslim eyledi. Sonra da Hişam(r.a.)a suyu vermeğe geldim. O da dünyadan göçmüştü. Sonra, oradan, amcaoğlunun yanına geldim. O da ruhunu teslim etmiş. (Allah hepsinden razı olsun.)

Peygamber(s.a.v.)e:

- Halid geliyor! Diye haber verdiklerin de o da:

- Hoş geldi!. Dedi. Ve Hazret-i Halid'i hayli öğdü. Ve Halid Medine'ye dönünce. Peygamber (s.a.v.) Mü'minlerle birlikte onu karşılamaya çıktı. Peygamber (s.a.v.) bir ata binmişti. Caferin, beş yaşında olan oğlunu önüne indirmişti.

Vaktâ ki Ramazan ayı geldi. Peygamber (s.a.v.) Mekke Gazası'na çıktı.

MEKKE'NİN FETHİ HABERİ

Peygamber (a.s.) Hudeybiye'de Kureyş ile barış yapıp, Kureyş'in Hazret-i Peygamber'le cenk etmeyeceği ve düşmanına da yardımda bulunmayacağı başlıca şartlar arasındaydı. Mekke'nin içinde iki kabile vardı. Birisi Hüzaaoğulları. Ve birisi de Bekiroğulları idi.

Hazret-i Peygamber Hudeybiyye'den dönünce, Huzaaoğulları:

- Biz, dediler, Peygamber (s.a.v.)le anlaşma yaparız. Onun ahdını bozmayız. Ve hem âmân isteriz. Ama onun dininin yolunda değiliz! Dediler.

Ama Bekiroğulları da:

- Biz, mededi Kureyş'ten dileriz. Onların ahdı üzerindeyiz! Dediler.

Bu iki tâifenin arasında önceden düşmanlık vardı. Bu düşmanlığın sebebi şu idi:

Huzâaoğulları, Bekiroğullarından, bir kişiyi öldürmüşlerdi. Bekiroğulları da, onun yerine Huzaaoğullarından bir kişiyi öldürmek için fırsat gözetirlerdi.

Vakta ki Peygamber (s.a.v.) Medine'ye döndü, Kureyş kavmi artık emin olmuşlardı. Silahlarını bıraktılar. Bu barışın üzerinden de iki yıl geçmişti. Bir gün Bekiroğulları fırsatını buldular, Huzaaoğullarından bir kişiyi öldürdüler. Huzaaoğulları da silah kuşanıp. Bekiroğulları ile cenge tutuştular. Bekiroğulları Ebû Süfyan'a gelerek Kureyş'ten yardım istediler. Kureyş te onlara yardım etmeğe korktu:

- Böyle bir yardımı Peygamber duyarsa "-Kureyş, andı bozdu!" der diye ürküler. Ama, Bekiroğullarına silahla yardım etmekten geri kalmadılar:

- Bekiroğulları ile siz cenk ediniz!. Dediler. İşte, bu hareketler ile de Peygamber (a..) ile olan barışı bozdular. Çünkü, Peygamber(a.s.) ile ne kendileri, ne de anlaşma yaptıkları ile cenk etmeyeceklerdi.

Kureyş'in bazı ulu kişileri Bekiroğullarına yardım edip Huzaaoğullarına karşı cenge cenge tutuştular. "- Kimse bunu bilmesni!" Di-yerek te gece geldiler. Onlardan birisi de Ümeyye oğlu Saffân idi. Bir de Ebû Cehl'in oğlu İkrime'ydi. Üçüncüsü ise Amr oğlu Süheyl'di. Huzâaoğullarından birçok kişi öldürüldü. Bekiroğulları Huzâalılar'ı bozarak Mekke'ye girdiler. Huzaaoğulları da toplandılar. Aralarından bir kişiyi çıkarıp Hazret-i Peygamber'e gönderdiler. Bu gidenin adı. Amr İbn-i Sâlim idi. Ve:

- Kureyş ahdu peymanı bozdu!. Dedi. Fakat bu kişi Medine'ye gelmeden önce, Cebrâil(a.s.) gelip Resûl (a.s.)a haber verdi. Ve onların anlaşmayı nasıl bozduklarını bildirdi. Hem de dedi ki:

- Hak Teâlâ sana Mekke'ye varasın!. Diye buyuruyor. Orada cenk eylesin!. Hak Teâlâ, müminlere vaad ettiği zaferi size bahşedecektir!. Dedi.

Kureyş kavmi yanlış harekette bulunduklarını anlamışlardı ve Huzaaoğulları ulularının Peygamber(s.a.v.)e, adam gönderdiklerini öğrenmişlerdi. Ve müslüman'ların gelip Kureyş ile cenk etmesinden pek ürküler. Ebû Süfyan'a varıp:

- Yürü, sen Medine'ye git, bizim hatamızı anlat, özür dile ve barışımızı yenilet ve süresini arttır!. Dediler,

Ebû Süfyân Mekke'ye gelince kızının evinden başka konacağı bir yeri yoktu. Çünkü kızı Ümmü Habîbe'yi Peygamber(s.a.v.)e nikahlamıştı. Vakta ki Ümmü Habîbe'nin evine girdi, Bir sahtiyan yaygının yerde durduğunu gördü. Hazret-i Peygamber, daima, o sahtiyan yaygının üzerinde oturmaktaydı. Ebû Süfyân bu deri yaygının üstüne oturmak istedi. Kızı altından yaygıyı çekti. O da:

- Ey kızım, dedi, bir deri yaygıyı bana lâyük görmez misin?. Dedi. Kızı da:

- Bu deri yaygı Peygamber (a.s.)ındır. Sen müşriksin, Allah'a ortak tanımaktasın, onun oturduğu yaygıda oturman revâ değildir. Ancak onun dinine girmelisin! Dedi. Ebû Süfyan kızına darıldı, ve evden dışarı çıktı. Hazret-i Ebû Bekir'in evine vardı:

- Yâ Ebâ Bekir! Dedi. Bizden şunun gibi bir terbiyesizlik geldi. Ben Muhammed'den o işin özrünü dilemeğe geldim!.. Dedi. Beni tezce, onun huzuruna götür. Özrümü dileyiver!. Ve barışımızı da yenileyelim!.

Hazret-i Ebû Bekir de:

- Peygamber (a.s.) bu konuda çok incinmiştir. Sen yalnız başına git, gör, sana ne der, gör!. Dedi.

Ebû Süfyân sonra Hazret-i Ömer'in katına çıktı. Aynı dileği dile-di. O da:

- Vallahi, dedi, eğer gücüm yetseydi üstünüze karıncadan çok asker gönderirdim, ki sizinle cenk ederlerdi! Dedi.

Ebû Süfyan, sonra, Hazret-i Ali'ye gitti. Dileğini tekrarladı. Hazret-i Ali de:

- Ben aracı olamam!. Dedi. Ebû Süfyan, sonra, Hazret-i Fâtıma'ya söyledi. O da:

- Bu, kadınların işi değildir! Dedi.

Ebû Süfyan'ın umutları kırıldı. Yine Mekke'ye döndü. Bundan sonra Peygamber (a.s.) halka:

- Gaza hazırlığı görünüz!. Dedi. Ama hedef göstermedi, nereye gidileceğini söylemedi. Ve böylece kimse nereye gidileceğini bilmedi. Acaba Şam'a mı, ya Tâife mi, ya sakiflere mi, ya da Mekke'ye mi gidiyor?. dediler. Peygamber (s.a.v.), Medine çevresinde bulunan ve Arap'tan müslüman olan her kabileye adam gönderdi. Onlardan asker istedi. Her kabileden de askerler geldi.

Ama Medine halkı Şam'a gidileceğini sandı. Çünkü Bizans ve Şam askerleri Mûte'de İslâm askerlerini öldürmüşlerdi: "- Onun intikamına varır!" dediler. 5.000 kişi toplandı. Bunlar şu kabilelerdendi:

- 1- Süleyman oğulları kabilesi,
- 2- Adnan oğulları kabilesi,
- 3- Cüheyne oğulları kabilesi,
- 4- Kays oğulları kabilesi,
- 5- Esed oğulları kabilesi.

5.000 kişi de Muhacır ve Ensar'dan ve hemde Medine'de bulunan Arablardandı.

Hazret-i Muhammed(s.a.v.) Ramazan ayının onuncu gününde 10.000 kişiyle Medine'den çıktı. Bir kişiyi de Medine'de halife dikti. Bu Gıfaroğullarından Gülsün Bin Haşin'di. Orduya da:

- Her kim kervanla size rastlasa. Onu Mekke'ye bırakmayın! Sonra Kureyş çoğalır. Veya bizimle cenge tutuşurlar. Veyahut kaçıp giderler!. Dedi.

Vaktâki Medine'den çıkıldı. Kureyşe haber verir diye hiç kimseyi ileri bırakmadılar. Sonra bir durakta kondular ki bu yerin adı. Zül-Hayfe idi. Muhacirin arasında Hatib Bin Ebi Belta adında biri vardı. Mekke'lilere bir mektup yazdı.

- Peygamber (a.s.) çok asker ile geldi. Buna sizin takatınız yetmez diye bildirdi.

Hemde ordu içinde kadınlar da vardı. Hatta Hazret-i Aişe (R. Anha) da bu askerle birlikteydi. Resûlullah (s.a.v.) daima:

- Hatunlar da askerle birlikte olsunlar. Tâ ki gazilere yardım etsinler derdi.

Askerin arasında Sâre adında bir kadın vardı ki askere odun kırar, getirirdi. Hâtıb, yazdığı mektubu bu hatuna verdi:

– Bu mektubu al Mekke kavmına ilet. Dedi. Sonra bu kadın odun bahanesi ile askerin arasından ayrıldı. Yolda ilerledi. Biraz yol alınca, Hak Teâlâ Peygamber (s.a.v.)'e bildirerek şu âyeti gönderdi:

"Ey İman edenler!. Benim düşmanlarımı ve kendi düşmanlarınızı dost edinmeyin. Onlar, Kur'an'dan gelen gerçeği inkâr etmişken, siz, onlara sevgi bağlıyorsunuz. Oysa, onlar, Rab'binizin Peygamberini yurdunuz Mekke'den dışarı atıyorlar. Eğer, sizler, benim rızâm uğrunda cihat için çıkmış iseniz, onlara nasıl sevgi gösterirsiniz?" (Müm tehine sûresi, âyet: 1)

Evet, bu Ayet-i Kerime:

– Şu dostluk medeni ile onlara haber gönderip Hazret-i Resûl (s.a.v.)'in sırlarını ortaya vurmayın, diye buyuruyordu. Bundan da murad, Hatib Bin Ebi Beltea'dır. Hem de Cebrâil (a.s.) Hazret-i Peygamber (a.s.)'a o kadının o mektubunu haber verdi. Bunun üzerine, Resûlullah (s.a.v.) Hazret-i Ali'yi ve Zubeyr bin Avvam'ı çağırdı. Onlara:

– Varın, o kadına erişin, o mektubu ondan alıp getirin!. Dedi. Onlar da gittiler, kadına yetiştiler:

– Sende bir mektup vardır, onu bize getir!. Dediler. O kadın bu, mektubu saçlarının içinde gizlemişti. Mektubu inkâr etti. Giysilerini üstünden çıkardı, ortaya bıraktı. Ama başını örtüyle bürüyüp oturdu. Bütün elbiselerini aradılsa da mektubu bulamadılar. Hazret-i Zübeyr (R. Anh):

– Bir şey yok! Deyince Hazret-i Ali kılıncını çekti:

– Vallahi, Peygamber'imiz (s.a.v.) yalan söylemez, kâğıdı çıkar, yoksa seni öldürürüm! Dedi. Kadın da korktu. Saçlarının arasından mektubu çıkardı. Hazret-i Ali (k.v.)ye verdi. Hazret-i Ali mektubu aldı. geriye döndü.

Peygamber (s.a.v.) mektubu okudu. Ashab-ı güzîn (Allah hepsinden razı olsun) Hazretlerini ve Hatıb'ı topladı. Bunu onlara okudu. Hazret-i Ömer:

– Ey Hâtıb! Bunu niçin yaptın? dedi. Hatıb da özür dileyip:

– Ya Resûlallah!. dedi. O Vakitki müslüman oldum, bir daha kafir olmadım!. Lâkin, benim çoluk-çocuğum Mekke'de olduğu için bu mektupla bir yüzü suyu işliyeyim! dedim. Her kazâ ki Allah'ın takdiri ile olur, benim mektubumla o kazâ reddolunmaz. Bunun ziyanı allah Teâlâ'ya ve Resûlüne yoktur! dedi.

Hazret-i Ömer bin el-Hattâb (R. Anh):

– Ey Allah'ın Resûlü! Dedi. Bunu bana ver ki kendisini öldüreyim. O, kâfir olmuş! dedi. Peygamber (s.a.v.):

– Kâfir olmadı! Zirâ, Allah Teâlâ Hazretlerini ona, mümin deyip:

Yâ eyyühelleziyne amenû diye hitap buyurdu. Hazret-i Ömer de:

– Ya Resûlallah! Ama münafık oldu! Cehennem ona vacip oldu! Dedi. Peygamber (s.a.v.) de:

– O, Bedir Gazası'nda hazır bulunmuştur. Hak Teâlâ Bedir'de bulunanlar için:

– Şimdiden sonra ne iş işlerseniz işleyin, ben sizi bağışladım! Buyurmuştur, dedi.

Sonra Hazret-i Peygamber (s.a.v.) o duraktan hareket etti. Orada:

– Sancakları açmayın! Kimse silah takınmasın. diye buyurdu. Sonra silahların hepsi develere yüklendi. Bir konak gidip orada konakladılar. Orada da Uyeyne bin Hasîn, Akarâ Bin Hâyis, ilerleyip:

– Yâ Muhammed! dediler. Sende ne cenk eseri var nede ihrama girdin. ne yere gidiyorsun? dediler. Resûl (s.a.v.) de:

– Hak Teâlâ'nın dilediği yere gidiyorum! dedi.

Sonra biraz daha yol gidildi. Bir yere gelindi ki oraya Gatafân denilirdi. Güneş çok sıcaklaşmıştı. Oruç tutmak zordu. O zaman Hak Teâlâ şu âyeti kerimeyi gönderdi:

"Oruç, sayılı günlerde tutulur. O günlerde, içinizden hasta olanlar ve yolcu bulunanlar oruç tutmayıp iftar ederse, oruç tutmadığı günler sayısı kadar, sağlık bulduğu başka günlerde oruç tutar. (Bakara: 184)

Kimi haberde de denilmiştir ki: "–Amcası Mekke'deydi. Vaktâ ki Peygamberimiz (s.a.v.)'in haberini işitti, Mekke'den dışarı çıktı. Gatafan'da kendisine yetiştii" Ama bu kavil doğru değildir. Doğrusu budur ki Hazret-i Abbas, Bedir Günü'nde müslüman olmuştur. O günden beri de Medine'de Resûlullah (Aleyhissalatü Vesselâm) ile birlikteydi. Hudeybiyye'de de yine beraberdi. Hatta Kaza Umresi'ne de yine birlikte geldi. Ve Mekke'nin Fethi'nde de yanında bulundu.

* * *

Öte yanda, Kureyş'liler de kendileri anlaşmayı bozduklarından Resûl (s.a.v.)'in kendi üstlerine cenge gelmesinden korkarlar ve Medine'den bir haber almak isterlerdi. Oysa müslümanlar yolu tutmuş, kapmışlardı. Kimse haber getiremez olmuştu.

* * *

Kureyş'liler toplanarak Ebû Süfyan'a gittiler. Ve:

– Bize bir casus gerek ki varsın, Muhammed'in haberini bize getirsin! dediler. O da:

– Ben kendim gideyim, haberi ben alayım! dedi. Mekke'den çıktı. Yanında Mekke ulularından Hakim bin Hüzmâ ve Huzâa ulularından Budeyl bin Varaka vardı. Mekke'den çıktılar. Gatafan'a geldiler. Gece Irak'ta yanan ateşler gördüler. Zirâ, Hazret-i Muhammed (s.a.v.) Mekke'ye yaklaşıncâ İslâm askerine:

– Her kişi, bu gece birer ateş yaksın! Diye emir buyurmuştu.

Ebû Süfyan'la yanındakiler ateş yanan yerde durdular:

– Acaba bunlar kimler olur? Arabdan mı acaba? dediler. Ebû Süfyan:

– Bu kadar kişi Arab'dan olamaz! Muhammed'in bu kadar askeri yoktur. Fakat bu asker kimlerdir? dedi.

Hazret-i Abbas, Peygamber (a.s.)'ın amcasıydı, ve onun devesine binmişti. Bu sırada, Kureyşli'lerin geçtiği yerden geçiyordu. Karanlıkta giderken Ebû Süfyan'ın sesini işitti. Yanındakilere konuşmaktaydı. Hazret-i Abbas ile aralarında dostluk vardı. Bu sesi tanıdı. O da kendisine aşinalık gösteren laflar söyledi. Sonra birbirlerini kucakladılar.

Hazret-i Abbas Ebû Süfyan'a dedi ki:

– Ya Ebû Süfyân!. Buraya neye geldin?

Ebû Süfyân da:

– Haber almaya geldim! dedi. Hazret-i Abbas ta:

– Şimdi ne yapacaksınız? Bu gelen Hazret-i Resûl (a.s.)'dır. 10.000 kişi ile gelmiştir. Gel, durma. Ben seni Hazret-i Peygamber (a.s.)'a iletirim. Senin için aman, af dileyim, eğer Hazret-i Ömer'in askerinin arasından geçersen seni aman vermez öldürürler, şimdi o karakol, öncü kuvvet olmuştur! Dedi. Ama, Ebû Süfyân ile Hazret-i Ömer arasında önceden düşmanlık vardı. Ebû Süfyân Hazret-i Abbas'ın sözünü dinleyerek onun atının ardına bindi. Giderken Hazret-i Ömer'e rastladılar. Ömer (r.anh) Ebû Süfyân'a:

– Ey Allah'ın düşmanı! dedi. Hamdolsun ki seni mü'minler amansız tuttular.

Hazret-i Ömer, Hazret-i Abbas'ın onu esir ettiğini sanmıştı. Abbas:

– Ona, ben âmân verdim! dedi. Bu sözü işitince Hazret-i Ömer çok üzüldü.

– Ey Abbas! dedi. Peygamber (a.s.)'in amucası olasan da peygamberin düşmanına nasıl olur da âmân veriyorsun? Hem de onu Resûl-i Ekrem'in devesine bindiriyorsun? Bu, işlediğin iş nedir? dedi. Sonra, varup Hazret-i Peygamber (a.s.)'a haber vermek için yürüdü. Hazret-i Abbas henüz gelmeden, izin alıp, gelip Ebû Süfyân'ı öldürmek diledi. Hazret-i Abbas ta devesini koşturttu. İkiisi birlikte Resûlullah (s.a.v.)'in çadırına geldiler.

Hazret-i Abbas, deveden aşağıya indi. Ebû Süfyân'ı dışarıda bıraktı. Hazret-i Ömer'le birlikte Resûlullah (s.a.v.)'in katına çıktılar. Önce Hazret-i Ömer:

– Ey Allah'ın Resûlü! dedi. Hak Teâlâ'nın düşmanı Ebû Süfyân âmânsız tutuldu. İzin buyur, onu öldüreyim! dedi. Sonra da Hazret-i Abbas:

– Yâ Resûlallah! Ben ona âmân verdim! dedi. Abbas'ın bu sözü Hazret-i Peygamber (s.a.v.)'e ağır geldi. Hazret-i Ömer de, Peygamber (a.s.)'in kulağına bir şey söylemek için ilerledi. Fakat, Hazret-i Abbas,

Peygamber (a.s.)'ın başını kucakladı. "– Bensiz ona sır söyleme!" dedi. Sonra Hazret-i Ömer de Abbas'a:

– Allah Teâlâ'nın bu düşmanına sen O'nun emri olmadan neden âmân verirsin? dedi. Hazret-i Abbas ta:

– Eğer, bu kişi senin kavmin olan Adıyyoğullarından olsaydı. Sen, onu öldürmeğe böyle çalışmazdın. Ama Abd-i Menâfoğullarından olduğu için böyle diliyorsun! dedi. Hazret-i Ömer (r.anh) ta:

– Ey Abbas! Böyle söyleme! dedi. Vallahi sen müslüman olduğun zaman İslâmlığın benim gözümde babam Hattab'ın müslüman olmasından daha aziz ve sevgiliydi. Dedi.

Bu konuşmalar üzerine Hazret-i Peygamber (a.s.) Hazret-i Ömer'le Hazret-i Abbas arasında bir cenk kopar diye ürküdü. Hazret-i Abbas'a:

– Ey amca! dedi. Âmân verdim. Bu gece onu sakla! Yarın katıma getirirsin.

Bunun üzerine Hazret-i Abbas ta, Hazret-i Ömer de geri döndüler. Vakta ki ertesi gün oldu. Hazret-i Abbas (r. anh) Ebû Süfyân'ı huzura getirdi. Ebû Süfyân peygamberin önünde müslüman oldu. Sonra da Peygamber (a.s.) onu Mekke'ye gönderdi.

Hazret-i Abbas o zaman, şöyle dedi:

– Ey Allah'ın Resûlü! Ebû Süfyan Mekke'de ulu kişidir. Onun ululuğunu göstermek için ona bir ihsan gerektir! dedi. Hazret-i Peygamber (a.s.)'da: (– Her kim ki Ebû Süfyan'ın evine girse ölümünden emin olsun!) Diye buyurdu.

Hazret-i Abbas (R. Anh) ta Ebû Süfyân'a:

– Git, Mekke'ye var. Bu sözü halkına söyle. Tâ ki onlar senin ululuğunu bilsinler! dedi.

Daha sonra, Hazret-i Peygamber (a.s.) emir verdi. Asker göçtü hareket etti. Hem de Hazret-i Abbas'a:

– Sen Ebû Süfyan'ı İslâm askerinin önünde dar bir yerde tut. Tâ ki askerimizin çokluğunu görsün! dedi. Verilen buyruk üzerine İslâm ordusu bölük bölük yürüdü.

Ebû Süfyan asker geçtikçe Abbas'a:

– Bu kabile kimlerdir? diye soruyordu. O da:

– Bu filân kabile, bu da falan kabile diyordu. Müslüman askerinin 5.000 kişisi geçmişti. Bundan sonra, Muhacir ve Ensar'dan 5.000 kişinin önünde Hazret-i peygamber, silahlanmış olarak, göründü. Onlar da ilerleyip geçtiler. Ebû Süfyan şaşkına döndü. Bu kadar heybetli bir asker topluluğunu görmüş değildi. Sonra:

– Ey Abbas! dedi. Bu kardeşinin oğlunun saltanatı ne kadar ulu saltanattır.

Hazret-i Abbas ta:

– O, padişah değildir. Belki, Allah Teâlâ Hazretlerinin elçisidir, peygamberdir. Peygamberlik şerefi, saltanatı padişahlık saltanatından, şerefinden daha yücedir.

Sonra da Ebû Süfyan, Mekke'ye gitti. Mekkelilere de:

– Muhammed, bir askeri güçle geliyor ki onunla cenk etmeğe sizin hiç takatınız yoktur!. dedi. Mekkeliler de:

– Ya biz nice edelim? dediler. O da:

– Her kim benim evime gelirse o kişi güven içindedir! dedi. Onlar da:

– Bu kadar halk senin evine nasıl sığsın? Sonra o kureyş bizi katleder kırar!. dediler. Ve bundan ötürü Resûl (s.a.v.)den çok korktular.

Ama, Peygamber (s.a.v.) Mekke kavmi ile hiç cenk etmemeyi düşünürdü. Vaktâ ki Mekke'nin kapısına gelindiğinde.

– Mekke halkının düşüncesi ve tedbiri nedir? diye sordu.

– Hepsi de silahlanmıştı. Bekiroğullarını, Kinaneoğullarını tüm silahla batı yönünde kodular. Ama, kendileri Mekke'nin içinde kapıları önünde ve Harem'in içinde silahsız oturuyorlar. Bekiroğulları'na da:

– Muhammed, sizinle cenk etmezse siz de etmeyin, eğer cenk ederse sizden önce biz cenk edelim! dediler.

Hak Teâlâ Hazretleri, ona uyulsun diye şu âyeti gönderdi:

"Mescidil Haramın yanında olanları öldürmeyin. Meğer ki onlar orada sizi öldürmeye kalksınlar." (Bakara: 191)

Sonra, Peygamber (s.a.s.) Hazret-i Zübeyr bin Avvam'ı 2000 er'le askerın önüne koydu. Hazret-i Halid bin Velid'i de 2000 kişî ile askerın ardına koydu. Ve Hazret-i Zübeyr'e:

– Askeri al. Mekke'ye var. Sancağı dağın başında doğudan yana dik! diye buyurdu. Sonra Hazret-i Halid'e de:

– Sen kendi askerınle batı yönünden yana git. O yerde ki habesh kavmiyle Bekiroğulları oradadır. Ama ta.. sizinle onlar cenge tutuşmayınca siz de cenk etmeyiniz! dedi. Hazret-i Zübeyr de gitti. Sancağı buyurulan yere dikti. Lâkin, Hazret-i Zübeyr'in askerından iki kişî arada kalmıştı. Mekke'liler onları taşla vurarak şehit ettiler. Fakat, Hazret-i Zübeyr bu faciayı görmemişti. Kendisinin önüne de kimse çıkmamıştı. Hazret-i Halid de emir buyurulan yere vardı. Habesh kavmi ile Bekiroğulları kavmi geldiler. Cenge tutuştular. Allah Teâlâ'nın fazlı ile Halid (R. Anh) onları bozguna uğrattı. Ancak Halid'in askerından üç kişî şehit oldu. Ama kâfirlerden de ölen onüç kişiydi. Müminlerden ise beş kişiden fazla şehid olmadı. Sonra da Hazret-i Halid, sancağı dağ başına dikti.

Peygamber (s.a.v.) kalan askerle Mekke'nin içine girdi. Mekke'nin yanında bir yer vardı. Onun adı: Zî-Tuvâ'dır, orada durmuştu ve Mekkelileri gözetliyordu. Maksudı, Halid ve Zübeyr (R. Anh)'ların ne yaptıklarını gözetlemek ve gerekirse onlara imdada koşmaktı. Vaktâ ki cenk yapılmadığını gördü, askeri aldı, şehrin içine girdi. Münâdiler de şehrin içinde gezerek:

– Kim ki Ebû Süfyân'ın evine sığınırsa o kişî emindir, güven içindedir! diye nidâ ediyorlardı. Hazret-i Muhammed (s.a.v.)' de gerideki askeri alarak yavaş yavaş şehre girdi. Hazret-i Halid ile Hazret-i Zübeyr'e:

– Kimseyi öldürmeyin. Ancak Harem-i Şerif içinde de olsa, altı kişî ile dört kadını her nerede bulursanız öldürün, buyurdu.

Onlar da şunlardı:

Biri: Hazret-i Osman'ın kardeşi Said bin Abdullah.

İkincisi: Medine'de, Peygamberimiz (s.a.v.)'in yazıcısıydı ki Resûl-i Ekrem onu sadakat (zekat) üzerine vazifeli kılmış, Arab kabilesine göndertmişti. O da sadaka almış, bir kişiyi de öldürmüş, mürtet olmuş, Mekke'ye kaçmıştı. Oraya varınca da Hazret-i Peygamber (a.s.)'ı hicvetmeğe başlamıştı. İki Habeş cariyesi vardı. O cariyelere çalgı çalmayı öğretmiş, onlarda çalgı çalmakta idiler. Peygamberimiz (s.a.v.) de hicvederlerdi.

Birisi de: Hüveylid bin Vehb idi. O da Peygamber (s.a.v.) e çok iş etmişti. Söğerek ona taş atmıştı, toprak dökmüştü.

Birisi de: Kays bin Dabâbe idi. Bu, Hişam bin Dababenin kardeşiydi. Müslüman olmuş, Resulüllah (s.a.v.) ile Mustalık oğulları gazasında bir kişi, onun kardeşini, yanlışlıkla kafir sanıp öldürmüştü. Kays, Mekke'den gelip müslüman oldu. Resûl (s.a.v.)'e:

– Benim kardeşimi öldüreni bana ver. Kardeşimin yerine onu öldüreyim! dedi. Peygamber (a.s.) da:

– Kardeşine kısas yoktur. Çünkü ölüm hata ile olmuştur. Kasıt yoktu. Ama, var, diyetini iste!. Diye buyurdu. Resûlullah (s.a.v.), onun kardeşinin diyetini verdi. O da o diyeti alınca kardeşini öldüreni öldürüp Mekke'ye kaçtı yine dininden döndü, kâfir oldu.

BİRİSİ DE: İkrime bin Ebu Cehil idi. Babası Ebû Cehil Peygamber (a.s.) ne işler yaptıysa o bu işlerde ortaktı.

BİRİSİ DE: Saffan bin Ümeyye idi. Bu, o kişidir ki Hendek Günü'nde Ebû Süfyan'la Ahzab askerini Hazret-i Peygamberin üstüne getirmişti.

Şimdi gelelim o dört kadına:

Kadınlardan birisi **Hind** idi ki Ebû Süfyan'ın karısıydı ve Muaviye'nin de anasıydı. Uhud gazasında Hazret-i Hamza'nın ciğerini çıkarıp çiğnemişti.

Yine bu kadınlardan birisi, Sâre kadın ki Haşim Oğlu Amr'ın azatlısıydı ve Hâtib İbni ebi Beltea'nın mektubunu götürmek istemişti.

Yine o ikisi de iki cariyeye idi ki, Peygamber (s.a.v.)'ı hicvederlerdi.

Peygamber (a.s.):

– Bunlardan başkasını öldürmeyin! diye buyurmuştu. Ama, sizinle cenge kalkanları da öldürün.

Bundan sonra Resûl-i Ekrem Mekke'ye girerken Adbâ adındaki deveye bindi. Başınada kara sarık sarmıştı. Hazret-i Ali bin Ebi Talib (R. Anh) da sancağı önünde götürüyor Muhacir ve Ensar'dan sağında, solunda bulunanlar: **–Essalâtü, vesselâmü aleyke yâ Resûlâllah!** diyorlardı.

İslâm ordusu, Mekke'ye girince Hazret-i Zübeyr (R. Anh) geldi. Resûlullah (a.s.):

– Benim çadırımı, Zübeyr'in sancağı diktiği yere kurun! diye buyurdu.

Peygamberimiz (s.a.v.)'in Taif sahtiyanından yapılmış bir çadırı vardı. Onu o dağ başında kurdular. Peygamber (s.a.v.), geldi, Harem'e girdi. Kafirlerin ulu kişilerinin Harem'de toplandıklarını gördü. Ama İkrime ile Safyân kaçmıştı. Peygamber (s.a.v.)'in kendileri için:

– Onları her nerede bulursanız öldürün! diye söylediği sözleri duymuşlardı.

Vakta ki Peygamber (a.s.) bu ululuk, bu heybet içinde ve bu kadar askerle harem içine girdi, deveden inerek Beytullah'ı tavaf etti.

Mekkeliler, onun, Tavaf'a başladığını görünce, Hazret-i Peygamber (s.a.v.)'in cenk etmiyeceğini anladılar. Her Mekke'li evinden çıkıp Harem'e geldi. Burasını doldurdu. Peygamber (a.s.) da tavafı tamamladı. Kâbe'nin kapısını açtırdı. Kâbe içindeki putlar dışarı çıkarıldı. Kâbeyi temizlediler. O putlardan birisi taştan yapılmış en ulu puttu. Onun adı Hubel idi. Onu Harem kapısına eşik yaptılar. Her geçen ona basıp içeri girecekti. O put, hâlâ Bâb-ü Selâm'ın önünde yatmaktadır.

* * *

Putlar dışarı çıkarılınca, Peygamber (a.s.) içeri girdi. İki rekât namaz kıldı. Sonra dışarı çıktı. Kapının önünde durdu. Harem'in içindeki halka bir göz attı. Kâbenin halkasına yapıştı:

(Şükür o padişaha ki BİR'Dir, kendisinden başka ilah yoktur. Öyle ki kuluna nusret verdi. Vadini yerine getirdi. Düşmanlarını hezimete uğrattı.)

* * *

– Ey kavm! Diye buyurdu. Ne düşünmektesiniz? Sizler bana yardımda bulundunuz, onun yerine ben size ne edeyim?

Süheyl bin Amr, ayağa kalktı. Henüz müslüman olmamıştı:

– Yâ Resûlallah! dedi. Ne diyelim? Sözümüz budur ki, Kureyş'in ulususun! Hem uluzâdesin. Kendi doğduğun şehirdir. Geldin, kavmin ve kabilenin üstüne zafer kazandın. Yaşlılara saygı gösterdin. Gençlerin suçunu bağışladın. Senin şanına yakışan budur!.

Peygamber (s.a.v.) o mübarek gözlerinden yaş akarak:

– Ben de size şunu derim ki Yusuf (a.s.) da, onu, kardeşlerine demişti. Nitekim Hak Teâlâ şöyle buyurur:

"Bugün sizin üzerinize melânet yoktur. Hak Teâlâ sizi yargılaya. O ki Râhmândır Rahimdir." (Yûsûf: 92)

Sonra, Kâbe'nin kapısını açık bıraktı. Dışarı çıktı. Devesine bindi. Çadırını diktikleri yere gitti. Orada indi. Müslüman askerleri her tarafa yayıldı, kondu. Sonra Mekke kavmı bölük bölük geldiler. Müslüman oldular. Öyle ki Hak Teâlâ şöyle buyurur:

"1- Ey Muhammed! (Düşman üzerine) Allah'ın zaferi ve Mekke'nin Fethi gelip te. 2- İnsanların Allah'ın dinine (İslâm dinine) Akın akın girdiklerini görünce, 3- Artık sen Rabbını hamd ile tesbih et. Ve O'ndan bağışlanmanı dile. Çünkü, O, Tevbeleri kabul edendir." (Nasr: 1-3)

* * *

Peygamber (a.s.), ertesi gün, Safa dağına çıkıp oturdu. Hattab oğlu Hâzret-i Ömer (r. anh) da aşağısında oturdu. Mekke kavmi tüm, Peygamber (s.a.v.) azâd edilmiş kulları olarak. Halid İbni Velid ile cenge tutuşanları Halid (R. Anh) bozguna uğrattı, onları zelil etti. Onlardan ganimet aldılar. Dileseydi, hepsini tutsaklardı. Ve mü'minlere taksim ederdi. (Onları köle yapardı) ama, Peygamber (a.s.) böyle yapmadı, onların çoluk-çocuğunu kul olmaktan kurtardı. Ve azat etti. Yine özgürlüklerine kavuşturdu.

Fethin üçüncü günü Peygamber (a.s.):

– O, on kişiyi öldürün! diye buyurdu. Dediler ki:

– Ya Resûlâllah! Abdullah bin Saad, Osman'ın evinde gizlidir.

Hazret-i Osman da Abdullah'ı Peygamber (a.s.)'ın karşısına getirdi. Günahının bağışlanmasını diledi. Sa'd İbni Ubâde (R. Anh) Peygamber (a.s.)'ın huzurunda kılıç çekmiş, duruyordu. Peygamber (s.a.v.), mübârek başını aşağı eğmişti. Bir zaman öylece durdu, bekledi. Sonra Hazret-i Osman'ın sözlerini kabul etti. Ve Abdullah imâna geldi, müslüman oldu. Osman da onu alıp gitti. Peygamber (s.a.v.):

– Onun başını kesecek bir kişi çıkmadı ki! diye buyurdu. Böyle vakit geçirmesi, o kişiyi, bir kişinin öldürmesi içindi. Saad dedi ki:

– Ey Allah'ın Resûlü! Eğer siz gönlünüzle bir işarete bulunsaydınız, biz onun işini tamamlardık!

Peygamber (a.s.) da:

– Peygamberler topluluğunun:

(Gözleri Hâin) değildirler: diye buyurdu.

Ama Abdullah bin Hanzal'ı ise, Ashab'dan Ebûl Bürde bularak öldürdü.

Kays bin Ubâde'yi de kendi kavmindan Selüm bin Abdullah öldürdü.

Ama Safvân bin Ümeyye kaçıp Cidde'ye gitti. Oradan deniz yoluyla Yemen'e gitmek dilerdi. Mü'minlerden bir dostu vardı. Adı Abdullah bin Vehb idi. O, peygamberimiz (s.a.v.)'den şefaât diledi. Ve:

– Ey Allah'ın Resûlü! dedi. Bu Savfan senin korkundan kendisini denize atar, öldürür. Ona âmân verin! dedi.

Peygamber (s.a.v.) de Safvân'a âmân bağışladı. Abdullah ta:

Buna nişan gerek! Tâ ki o nişanı görüp emin olsun! dedi.

Safvân, Peygamber (a.s.)'ın amcası oğluydu. Anası, Abdul Muttalib'in kızı Hâni idi. O zaman o da başından kara sarığını çıkardı, Safvân'a verdi.

– Bunu ona ilet, güven duysun! dedi. O Abdullah kalktı, Safvân'ın yanına geldi:

– Sana müjdeler olsun! dedi. Peygamber (a.s.) sana âmân verdi.

Safvân'sa:

– Hileyle beni öldürmesinden korkuyorum! dedi.

Abdullah ta:

– O, bütün halkın en ulu kişisidir. Ve en doğrusudur. Hem de se-

nin dayının oğludur. Onun izzeti senin izzetindir. O'nun Beyliği senindir, ondan niçin kaçarsın dedi.

Sonra Safvân, Hazret-i Peygamberin huzuruna geldi. Peygamber (a.s.) ona âmân bağısladı, o kabul etmedi. Peygamberimiz de:

– İkidenden birini seçmen gerek! Ya. Kılıcı, ya İslâm olmayı!. Diye buyurdu. Hangisini seçiyorsan seç! dedi.

Safvân da:

– Bana iki ay mühlet ver. Tâ ki bu ikisinden birisini seçeyim! dedi. Peygamber (a.s.) da:

– Sana iki ay değil dört ay mühlet verdim. Diye buyurdu.

* * *

Ebû Cehil'in oğlu İkrime ise Safvân'dan önce kaçmıştı. Onun karısı Hişam oğlu Hâris'in kızıydı. O, müslüman oldu. Ve Resûl (s.a.v.)'e geldi. İkrime'ye âmân diledi. O da kabul buyurdu. Ona âmân verdi. Kalktı, gitti kocaşını Cidde dolaylarında buldu, getirdi. O da müslüman oldu.

Mekke fethinden sonra, Peygamber (s.a.v.) Huneyn cengine gitti. İki aydan sonra Medine'ye döndü. Adı Kamame olan bir de Uluzade kadın vardı. Velid bin Mugîyre'nin kız kardeşiydi. Müslüman olmuştu. O Safvân'ın karısıydı. Gitti, Safvân'ı Medine'ye getirdi. Ve Safvân orada müslüman oldu.

KANLARI AKITILAN KADINLARIN HABERİ

Peygamber (a.s.)'ın:

– Onları öldürün! diye buyurduğu dört hatun kişinin kıssaları da şudur. Bunlar, Ebû Süfyân'ın evine girmişlerdi.

BİRİSİ: SÂRE idi. onu öldürdüler.

BİRİSİ: Hind idi, o müslüman oldu.

DİĞERLERİDE: İki cariye idi ki birisinin adı Meriye idi. O öldürüldü. Ötekisi de Karine'ydı. O kaçtı. O, bulunamadı. Tâ.. Hazret-i Osmanın hilâfetine kadar gelmedi. Ondan sonra öldü.

O günlerin birinde, Peygamber (s.a.v.) Safâ Dağı'nda oturmuştu. Her kişiye elveriyor, onları biat ettiriyordu. Ömer b. Hattab Resulul-

lah'ın alt yanında oturmaktaydı. Ve Hazret-i Peygamber (s.a.v.), Hazret-i Ömer'in elini kendi elinin üstüne koymuştu. Fethin dördüncü günüydü. Mekke kadınları gelip biat etmek istediler. Ebu Süfyan geldi. Karısı Hind için Peygamber (a.s.)'dan özür diledi. Resûl (s.a.v.)' de:

– Sabr eyle, Hak Teâlâ göreyim ki ne buyurur? dedi. Hak Teâlâ da şu âyet-i gönderdi!

"Ey peygambere iman etmiş olan kadınlar, Allah'a hiç bir şeyi ortak koşmamak, hırsızlık yapmamak, zinâ etmemek, kız çocuklarını öldürmemek, başkasının çocuğuna sahip çıkarak kocasına nispet etmemek ve kendilerine emrettiğim her hangi birşey yolunda sana karşı gelmemek üzere söz verdikleri vakit onların biatlerini kabul et. Allah'tan onlar için bağışlama ve mağfiret dile." (Mümtehine: 12)

Hak Teâlâ hazretleri, bu şartlar üzerine onların biat etmelerini buyurunca, Resûl (s.a.v.) de Hak Teâlânın onların günahlarını imanlarından ötürü affeyleyeceğini anladı. Bütün Kureyş kadınlarını çağırdı. Onlarda geldiler. Hind'i ileri çektiler. Sonra Peygamber (s.a.v.) Hazret-i Ömer'e:

– Hind ile konuş! Hak Teâlâ'nın buyurduğu şartları bildir. O şartlar üzerine biat'ta bulunsunlar! dedi.

* * *

Sonra, Hind, yüzünü örtüp ilerledi. Peygamber (s.a.v.) ona Hak Teâlâ'nın buyurduğu şartları bildirdi. Ve şöyle buyurdu.

(Hak Teâlâ'ya ortak koşmayınız! Ve hırsızlık (Uğruluk etmeyiniz?) dedi. Hind de:

– Kadın, evinin içinde nasıl hırsızlık, uğruluk yapar? Ancak kocasından çalarsa çalar. Ben Ebû Süfyan'ın evinden başka bir yerde hırsızlık yapmamışımdır. Onu da şundan ötürü ettim ki, çocuklarıma bana yeteri kadar bir şey vermezdi. Ben de ancak bana ve çocuklarıma yetişecek kadar şey çaldım, uğurladım. Onları isrâf etmezdim! dedi.

Peygamber (s.a.v.) o zaman:

– Bu kadar şey hırsızlık, uğruluk olmaz! diye buyurdu. Ve:

(**Ve zinâ etmesinler**) diye buyurdu. Hind de:

– Kişi evlâdı zina eder mi? dedi. Peygamber (s.a.v.) şu şartı da tekrarladı:

(**Kız evladlarınızı da katletmeyiniz, öldürmeyiniz!**) dedi.

* * *

Çünkü, Arapların bir geleneği de şuydu ki kız çocuklarını diri diri toprağa gömerlerdi:

– **Büyüyüp bize namus getirmesin, âr olmasın, yüzümüzü kara etmesin!** derlerdi.

O zaman Hind:

– Oğlanlar doğurduk, besledik, Bedir Günü'nde sen öldürdün! dedi. peygamber (a.s.) Âyet-i Kerimenin sonunu okuyarak:

– Kocalar üzerine, bir kişiden evlad edinerek, (bu, erimizdendir demeyin) diye tekrarladı. Hind yine:

– Bunu kimse işlemez! dedi. Hazret-i Muhammed (s.a.v.) yine Âyet-i Kerimeden:

– Asi olmasınlar, Allah'ın emirlerinden dönmesinler! deyince Hind yine: – Eğer biz âsi olsaydık, buraya gelir miydik? dedi.

**

Vakta ki kadınların biâtı tamam olunca, peygamber (s.a.v.) bir tas istedi. İçini su ile doldurdu. Ve mübarek ellerini o suya batırdı. Sonra kadınlar da batırdılar. Bu sudan ötürüydü ki Peygamber (a.s.) elini kadınların eline değdirmezdi. Ve kadınların biâtı bu yolda olmuştu.

Müslümanlar, Ramazanın yirmisinde Mekke'ye girdiler. Onbeş gün de orada oturdular. "Birçokları da on yedi gün durdu" demiştir.

Sonra Şevvâl ayında Hazret-i Muhammed (s.a.v.) Huneyn Cengi-ne gitti. Havazin ve Sakif kabileleriyle cenk etti.

HUNEYN GAZASI

Arab kabilelerinden birçoğu Taif'ten gelerek Huneyn'de durmuşlardı. Dilekleri cenk etmektir. Kureyş, Peygamber (s.a.v.)'le cenk yaparken, onlar:

– Eğer, Mekkeliler bizden yardım isterlerse gidelim, Muhammed'le cenk edelim! dediler.

Vakta ki Müslümanlar Mekke'yi fethettiler, o arablar çoğaldılar. Havâzinden, Sakif'ten ve Benû Hilâl'den gelenler oldu, çoğaldılar. Havazinlilerden başlarına bir kişiyi Bey seçtiler ki adı Malik bin Avf idi. O bütün kabilelerin içine girer ve gezerdi. Gelmeyen kabilelerden adam getirirdi. Hasemoğullarından bir kişi vardı ki çok yaş görmüştü. Yüz yirmi çağlarına basmıştı. Onun adı Durey bin Samme idi. Gözsüzdü, zayıflamıştı. Ama cenk işlerinde maharet sahibiydi. Savaş yapmayı iyi bilirdi. Havazin Beyi Malik onu yanına çağırdı. Cenk tedbirlerinden sordu. Avf oğlu Malik'in kabilesinden bir kabile ile Resûl-i Ekrem'in akrabalığı vardı. Bunlar, Peygamber (a.s.) çocukken içlerinde süt emdiği kimselerdi. Malik, hemen, onlara haber gönderdi. Kendilerinden yardım istedi. Onlarda:

– Muhammed, bizim içimizde büyümüştür. Ve bizden süt emmiştir. Biz onunla cenk etmeyiz! diye cevap verdiler. Ama, Malik, sonra asker göndersinler diye o kadar hile ve hur'dada bulundu ki-En sonunda asker de gönderdiler. 30.000 asker topladılar. Kâbe-i Şerife'ye iki günlük yerde, Taif'in yanında bir mahal vardı, ona Zül Melaz derlerdi. Burada her yıl arapların pazarı olurdu. O pazara yakın bir yerde bir sahra vardı. Onun da adı Vâdi-i Huneyn'di. Malik, bu kadar çok Arabı o yere getirdi. Asker için sürdüğü her erkeği, kadınları ile, çocukları ile birlikte sürmüştü. Bu da, Askerlerin canı gönülden cenk etsinler diye idi. Bu Düreyd bin Samme adındaki yüz yirmilik ihtiyar, çocukların seslerini işitti:

– Bu sesler nedir? dedi. Malik te:

– Her asker ayâli için dürüst cenk etsinler diye çoluğunu da, çocuğunu da birlikte getirdim! dedi.

Düreyd:

– Bu hatadır. Kadınları cenkten uzaklaştırmak gerektir. Çünkü cenk üzerinde çok kişinin gönüllü, ayalinden ve malından uzaklaşmıyınca savaş yapamaz! dedi. Asker belki hiç bir gam yemez. Ama:

– Babalarımızın halleri nice olur? Diye kadın çocuk gussalanır! Şimdi, gel benim sözümü tut. Bu çoluk-çocuğu Taife gönder. Orada kalede dursunlar, gönülleri kocalarını babalarını düşünmesin! dedi.

Malik, onun sözünü dinlemedi. Huneyn'e geldi, kondu. Sonra ihtiyar adama:

– Ben, cenk gününde şunu dilerim: Ne kadar kılıç varsa kınlarını bana getirsinler. Hepsini ateşe koyup yakayım. Ta ki kılıcı kına koyup kaçmasınlar, cenk etsinler! dedi. Yüz yirmilik ihtiyar gülerek:

– Ey Mâlik, dedi, sana ancak çobanlık yaraşır. Cenk tedbiri almak senin nene gerek? Asker bir kere kaçmağa kalkarsa, kılıcı kınlı olsun, kınsız olsun, yüz geri eder kaçır. İşte bu, senin bilgisizliğindir! dedi.

Vaktâ ki hal bu şekli aldı, Peygamberimiz (s.a.v.)'e:

– Huneyn'de toplanan arabalar cenge tutuşacaklar! diye haber geldi. Hazret-i Peygamber (s.a.v.)'de asker topladı. Hepsi 12.000 kişi oldu. On bini evvelce Mekke'ye feth için gidenlerdi. İki bin kişisi de yeni müslümanlardandı. Hepsi de izzet ve hürmet, saadetle cenk meydanına yürüdüler. Mekke'de müslüman olan uluların ise gönülleri İslam üzerine karar tutmamıştı. Hazret-i Peygamber (s.a.v.) hepsini topladı. Onlara nimetler bağışladı. Ta ki İslâm dinine tatlı yüz gösterebilirler istediy. Hem de Huneyn ganimetinden onlara çok şeyler vaatinde bulundu ki onlara (Müellefetül Kulûb) denir. Sonra Peygamber (s.a.v.):

– Safvan Bin Ümeyye'nin altını çoktur! Dediler. Peygamber (s.a.v.) onu çağırdı. O vakitler henüz müslüman olmamıştı. Ondan ödünç altın diledi. Safvan da:

– Ya Muhammed! dedi. Bu altunları benden zorlamı alıyorsun? dedi. O da:

– Zorla almıyorum! Cenkten döndüğüm vakit aldığım altunları sana geri veririm! diye buyurdu.

Bundan sonra Safvan vardı, bütün silah ve altunlarını getirip verdi. Ama Safvân, düşman askeri topluluğunun 30.000 kişi olduğunu işitince korktu. Ve:

– Yâ Resûlallah! dedi. Askerin bozulursa benim bütün malım, altunlarım elden çıkar! dedi. Ve o Mâlik bin Avf o kadar malı bana verecek kişi de değildir! dedi. Sonra, Resûl (s.a.v.)'den:

– Yâ Resûlallah! dedi. Bana da izin ver, cenge sizinle beraber gideyim! dedi. Sonra, Ebû Süfyân'a:

– Ben şundan ötürü geldim ki Hazret-i Resûl (a.s.)'a ödünç altun ve mal verdim. Eğer o galip gelirse bana geri versin! istedim. Eğer Malik üstün gelirse Malik'in benim bu kadar malımı alıp birlikte götürecektir kudreti yoktur! dedi. Ebû Süfyân da:

– Doğrudur! dedi.

* * *

Böylece Hazret-i Peygamber (a.s.), Mekke'den 12.000 kişi ile çıktı. Bir kişiyi, ki adı Attab b. Esiyd idi, Mekke'de emir bıraktı. kendi askerini aldı, baştan başa silahlı olarak yola çıktı. İleride bir köprü vardı ki onu geçmeleri gerekti.

Bu sırada, Hazret-i Abbas, bin Abdülmuttalib (R. Anh) o köprüde durmuş, geçen askere bakmaktaydı. Onlara:

– Ey mü'minler! Askerimiz çoktur. Hak Teâlâ'nın fazlı ile bize kimse üstün gelemez! dedi. Hazret-i Peygamber (s.a.v.) bu sözleri işitince gönlü incindi:

– Ey amca! dedi. Böyle söyleme.

(Zafer, fırsatı yalnız Hak Teâlâ Hazretlerindendir!.)

Sonra, Müslüman askeri, Huneyn'e erişti. Hepsisi de saf bağladı. Hazret-i Abbas (R. Anh)'ın -Büyük söz söylemesinden ötürü- İslâm askeri bozguna uğradı. Sonra Hak Teâlâ Hazretleri melekleri gönderdi. Müslümanlar güçlendiler. Kâfirlerin gönlüne korku düştü. Öyle ki zelil olup bozguna uğradılar. Nitekim, Hak Teâlâ Hazretleri onların hakkında Kelâm-ı Kadîm'inde şöyle buyurdu:

"Andolsun ki, Allah, bir çok savaş yerlerinde ve Huneyn günü'nde size yardım etmiştir. O gün çokluğunuzla övünüp sevinmiştiniz. Fakat-Sevincin-Bir yararı olmamıştı. Yeryüzünün, o gepgenişliğine rağmen, başınıza dar gelmişti. Sonunda bozguna uğrayarak, arkanızı dönüp çekilmiştiniz." (Tevbe: 25)

Ve yine şöyle buyurdu:

"Sonra Allah, Resulü ile Müminlerin üzerine rahmetini ihsan buyurdu, görmediğiniz (Melek) ordularını indirmiş ve kâfirleri azablandırmıştı." (Tevbe: 26)

Ertesi gün olmuştu. Peygamber (a.s.), askerini Huneyn vadisine iletti. Malik bin Avf ta saf çekti. Askerlerini, hayvanlarını, çoluk-çocuğunu bile saf saf kıldı. Hazret-i Peygamber de yeni müslüman olmuş olan 12.000 kişiden saflar düzenledi. Bunları ırak bir yerde bıraktı. Peygamber (s.a.v.), gönlünden:

– Zafer ya bizim olur, ya da onların olur! Diye geçirdi. Ebû Süfyan ile Safvân, Mekke ehli arasında kaldı. Hazret-i Peygamber (s.a.v.) ashâbı ile durdu, boz renkte bir deveye binmişti. Askerin arasında dolaşıyordu.

Hazret-i Abbas bin Abdül Muttalib te onun devesinin yularını tutmuştu. Ve Hazret-i Ali (R. Anh) elinde kılıç tutmuş, durmuştu. Muhacirlerden ve Ensar'dan çoğu çepçevre alay bağlayıp onu kuşatmışlardı.

Bu anda Malik bin Avf askerine:

– Hepiniz birlikte hamle edin, saldırın! diye emir verdi. 30.000 kişi o anda saldırıya geçti. O saldırı ile müslümanları bozdular. Mü'minlerden kimse kimseye bakmıyor, kaçıyordu. O 12000 kişiden Hazret-i Peygamber (a.s.) ile dokuz kişiden başka kimse kalmamıştı. Onlar da şunlardı:

1- Hazret-i Ebû Bekir (R. Anh)

2- Hazret-i Ömer bin Hattab (R. Anh)

3- Hazret-i Ali (R. Anh)

4- Hazret-i Abbas (R. Anh)

5- Abbas'ın oğlu Fadl

6- Ebû Süfyan bin Harb.

7- Kölesi Rebîa,

8- Zeyd'in oğlu Üsâme.

9- Übeyde oğlu Eymen,

Bu sırada, düşmandan bir kişi bir deveye binmişti. Elinde ok ve yay vardı. Kime vursa yere düşürüyordu. O kişi Peygamber (a.s.)'ı böyle az kişi arasında görünce, bilip tanıdı ve Hazret-i vurmak istedi. Ensar'dan bir kişi ve Ali bin Ebi Talib (R. Anh) o kişinin ardına kılıç salladılar, devesinin iki ayağını kestiler, onu yere düşürdüler. Sonra da o kişiyi kılıçla öldürdüler.

Hazret-i Ali kılıncını çekerek cenge başladı. Düşmanın Hazret-i Peygambere karşı saldırısını önlüyordu. Sonra da, küffar, galebe çalarak müminleri bozguna uğrattı. Mekke'den gelen 2000 kişi ırankan durup cenge bakarlardı. Henüz gönüllerinden müslümanlık kuvvet bulmamıştı. Hatta küfürlerini bile meydana vurarak sevinçlerini göstermişlerdi. Mekkelilerden adı Osman olan biri vardı ki müslüman olmuştu, vaktaki mü'minlerin bozguna uğradığını görünce mürted oldu. Ve günlünden:

– Şimdi nerdeyse Muhammed'i öldürürler, bari ben onu öldüreyim! diye düşündü. Böylece hem babamın intikamını alır, hem de kısas ederim! diyerek kılıncını çekti. Peygamber (s.a.v.)'in karşısına dikildi. Ama, yakınlaştığı o anda gözleri görmez oldu. O arada şaşkına döndü. Ve geriye dönünce gözleri açıldı. Elinden birşey gelmediğini gördü. Mekke kavmi arasına karıştı. Bir kişi daha vardı, adı Kinâne bin Akiyl adında idi. Saffvân'ın kardeşi ile birlikte durmuştu. Bu kişi de:

– Muhammed'in sihirbazlığı bu gün batıl oldu! diye bağınıyordu.

Ama Kitâb-ı Megazi'de şöyle rivayet edilir ki. Bu sözleri söyleyen Ebû Süfyân imiş.

Saffvân bağırırdı:

– Dişlerin yerinden oynasın, çatlasın, patlasın! dedi. Bu sözü niçin böyle söylüyorsun? Biz bugün, her kim galip gelirse Bey'imiz olsun! diye bekliyoruz. Muhammed üstün gelirse daha yektir. Çünkü o Kureyş'tendir. Hem de Uluzâdedir! dedi. Malik te kim?. O Havâzin'dendir ve ancak koyun çobanı olmaya layıktır. Arab önderliğine ne liyakati var?

Peygamber (s.a.v.) düşmanın üstün geldiğini görünce, -ki Hak Teâlâ şöyle buyurur:

"Size Arzın, o gepgenişliği dar oldu. Sonra, ard döndürücüler iken yüz döndürücü oldunuz" (Tevbe: 25)

Sonra Hazret,i Resûl amcası Hazret-i Abbas (R. Anh)'a:

– Yâ Abbas! dedi. Uhud günü de asker böyle dağılmıştı. Sen bağırdın, onları çağırdın, geriye geldilerdi. Bugün yine öyle onları çağır! dedi. Hazret-i Abbas ta yüksek sesle bağırarak şöyle haber verdi:

– Ey ensâr ve ey muhacirler! Ve ey Hudeybiye Günü Hazret-i Peygamber (s.a.v.) ile ağaç dibinde biat edenler! İşte, Peygamber (s.a.v.) sizi çağırılmaktadır. Geri dönün, ve ona âsi olmayın!.

Dedi. Hemen o anda Ensar ve Muhacir herbiri ağaçların dibinden ve taş oyuklarından kalkıp Peygamber (s.a.v.)'e tekbir getirerek hamle ettiler. O anda ve o ileri atılıştâ kâfirleri bozdular. Yine Peygamber (s.a.v.)'in yanına geldiler. Ve her yerden, o gizlenenler, yerlerinden çıkarak bölük bölük geldiler. Son bir hamlede de, kafirler, mal ve ganimet ve ne kadar ehil ve ayalleri varsa bırakıp kaçtılar.

Böylece, mü'minler düşmanı kahreyleyip onların karı ve kızlarını tutsakladılar ve, mallarını yağma ettiler. Şöyle rivayet edilmiştir ki, Peygamberimiz Muhammed Mustafa (s.a.v.) devesinden indi. Zülfikar'ı çekerek cenk edip durdu. Ashab-ı Gûzin de onun ardında birlikte hamle ederlerdi. Ve peygamberimiz (s.a.v.):

"İnnecene lâ kezib encibnü abdilmüttalib. derdi.

* * *

Vaktâ ki Peygamber (s.a.v.) yaya olunca Halk Teâlâ Hazretleri ona yardım için meleklerini gönderdi. Ve perişan olmuş, toz toprak içine bulanmış kafirlerin yüreğine korku saldı. O kadar kırıldılar ki Her bir mü'min nice kâfir öldürmüştü. Malik bin Avf kendi kavmı ile durmuştu. Onlardan yetmiş kişi öldürüldü. O, kâfirlerin bu hale düştüğünü görünce, bayraklarını yere fırlattılar.

Mâlik'in Osman adında bir adamı vardı. Ona:

– Bayrağı sen götür! dedi. Osman onu götüremedi. Her kime tek-lifte bulundu ise kimse kulak asmadı. Malik te sancağı, kimsenin kaldıramadığını görünce askerini aldı, Taif'e kaçtı. Yüzleri tâif yönlerine döndü.

Taif'in sağlam bir kalesi vardı. Onun içine girdi. Tâif'in halkının hepsi Sakif ve Havâzin oğullarından. Malik orasını kale edindi ve:

– Her kim ki A'rab'dandır, varsın, çöle gitsin. Ve evli evinde otursun! dedi. Yâd kimseyi orada koymadı. Sakif ve Havâzinoğulları ile kaleye girdi.

Müslümanlarsa kâfirlerin ardına düşmüş, onları kırıp duruyorlardı. Rivayet edilir ki Peygamber (s.a.v.) bu gazaya giderken yanına bir kara renkli arap gelmişti ve:

– Ey Allah'ın Resûlü! Demişti. Kara suratlı bir kişiyim. Pis kokulu biriyim. Malım da yoktur. Ben bu hal ile ölünceye kadar uğraş yaparsam mekânım nerededir?

Peygamber (s.a.v.):

– Cennet'tedir! diye buyurdu. Böylece kara renkli adam o cenkte küffar ile ölesiyce cenk etti ve sonra şehit düştü.

Peygamber (s.a.v.) cesedinin başına geldi:

– Hak Teâlâ senin yüzünü ak eyledi! kokunu güzel kıldı. Malını artırdı. Yani dilediğin türlü bütün kerâmeti sana layık gördü! diye buyurdu.

Rebia bin Refi adında bir kişi vardı. Düreyd deveye binmiş gördü. Bir kişide yularını tutmuş, gidiyordu. Rebîa, hemen o kişiye yetişti. O giden kişiyi öldürdü. Ve deveyi çökertti. Düreyd'e kılıçla saldırdı. Ama Düreyd'in üstünde zırhı vardı. Yine de yaralanmıştı. Düreyd ona:

– Beni öldürecek misin? diye sordu. O da:

– Evet, öldürecekim! dedi. Ama sen kimsin?

O da:

– Ben Rebia bin Refi'im! dedi. Düreyd onu tanıdı ve:

– Beni öldürürsen babanı öldürmüş olursun! Çünkü ben senin ananı da, babanı da esirlikte azâd etmişim! dedi. Rebia kulak asmadı. Bir kılıç daha Düreyd'e çaldı. Kılıç yine kesmedi. Düreyd:

– Sen benim kılıncımı al! dedi. Onunla çal, vur. Öyle bir yere kılıç sallaki kemik olmasın. Et olan yere vur ki tez orasını kessin! dedi.

Sonra Hazret-i Rebîa, onun kılıcını aldı ve Düreyd'i öldürdü. Başını kesti. Resûl (s.a.v.) e götürdü.

Hazret-i Muhammed (s.a.v.) düşman askerinin bozguna uğradığını görünce Müslümanlardan 1500 kişi ayırdı. Ve:

– Düşman askerinin ardınca gidin. Onlardan her kimi bulursanız hemen öldürün. Çoluk-çocuğunu ve hayvanlarını alın! diye buyurdu. Onlar da her kimi buldularsa öldürdüler. Hayvanlarını sürdüler, götürdüler. Öyleki sayısı da bilinemezdi. 6.000 kadın ve çocuk toplattırıldı. Bunlar, Peygamber (s.a.v.)'in katına getirildi.

Daha sonra, Bekroğulları ve Sa'doğulları kabilesi-ki Hazret-i Peygamber (s.a.v.) o kabilelerden süt emmişti, Malik onları da alıp getirmişti- Onların içinde Hazret-i Resûl ile birlikte süt emmiş bir kızkardeşi vardı. Adı Esmâ bint El-Hâris idi. Bu Esmâ'nın anası da, babası da ölmüştü. Eri de Sa'doğulları cenginde katl olunup, Esmâ, kadınlar arasında tutsaklanmıştı. Vakta ki Esmâ'yı gördüler, onu, Resûl (s.a.v.)'in huzuruna götürdüler. Fakat kadınların arasında iken Hazret-i Resûl, onu bilemedi. Çünkü o günlerin üzerinden elli yıl geçmişti. Küçük kız koca bir kadın olmuştu. O, sonra kendisini tanıtarak:

– Ben senin kızkardeşin Esmâ'yım! dedi. Sonra çok nişaneler söyledi. O zaman Peygamberimiz (s.a.v.) kendisini bilip tanıdı. Mübarek gözlerinden yaşlar aktı. Sonra ridâsını çıkardı, yere serdi. Kadının elinden tuttu. Örtünün üstüne oturttu. Ertesi günü de:

– Ne dersin? Benimle olur musun? Yada kabilene mi gidersin? Diye sordu. Esmâ:

– Kabileme giderim! dedi. Hazret-i Resûl de ona o ganimetten bir cariye ve bir kul verdi. Birçok ta koyun ve deve verdi. Onu kavm ve kabilesine yolladı. Bundan sonra ne kadar ganimet varsa pay etmek için topladı. Sonra:

– Malik Tâif kalesine kaçtı! diye haber verildi. Bu haberi alınca, ne kadar asker varsa, toplandılar. Hazret-i Resûl (s.a.v.) de bütün askeriyle yüzünü o yöne döndürdü. Huneyn denilen yerden Tâif'e doğru yol aldı. O ganimeti Tâif'e yakın bir yere koydu. Orada o ganimet üstüne bekçi dikti. Ve:

– Ben Tâif'in işini bitirip gelinceye kadar sen bunları gözet! dedi.

Ertesi günü askeri harekete getirdi.

BİR MUCİZE:

Yolda giderken bir yere uğranıldı. Peygamberimiz (s.a.v.):

– Burada bir kabir var! diye buyurdu. Bu kabir Ebû Recal'in kabridir. O Semûd kavminden bir kişiydi. O kavm ile birlikte helâk olmuştur. Alamenti de şudur; O buraya gömüldüğü sırada yanına altından yapılmış bir ağaç dalı konulmuştu.

Hemen o saatte o yer kazıldı. Altın ağaç dalı oradan çıkarıldı. Malik ise Tâîfe varınca Huneyn cenginde bozguna uğrayan Hevâzin ve Sakîf kabilesinden kimse kalmamıştı. Hepsi de hisara sığınmışlardı. Malik te onların arasındaydı. Hisarı yeniden sağlamlaştırmışlar, Cenk hazırlığında bulunmuşlardı. Taif uluları arasında Sakifoğulları'ndan bir kişi vardı. Adı. Urve bin Mes'ud'du. Huneyn cenginde de bulunmuştu. Hazret-i Resûl, onunla konuşmak için onu istedi. Kendisine birkaç söz söyleyecekti. Onun hisarda bulunduğunu sanıyordu. Kendisine dediler ki:

– O, Ceres adında bir şehirdedir. Orada bulunur.

Fakat bu yalan bir sözdü. Oysa, o kişi onu mancınık yapmağa götürmüştü. Peygamber (a.s.) hisarın karşısına kondu ve cenge başladı. Onlar da hisardan oklar atmaktaydılar. Fakat, hisarın dışında ne kadar kişi bulunuyorsa hepsi Müslüman oldular. Hazret-i Resûl, hisar dışında on beş gün oturdu. Ansızın Leysoğulları'ndan bir kişi, Hüzeyloğullarından bir kişiyi haksız yere öldürdü. Peygamberimiz (s.a.v.) Hak Teâlâ'nın fermanı üzere onu kısas eyledi. İslâm içinde ilk önce kısas edilen bu kişiydi.

* * *

Böylece hisardan çok kişi oklarla taşlarla helâk edildi. Onbeşinci gün o yerden kalkıldı. Biraz ok ermeyen yere konuldu. O yerde, bir kişinin bahçesi vardı. Bahçede çok ta yemiş ağaçları bulunuyordu. Bahçenin sahibi de hisarın içinde bulunmaktaydı.

Resûlullah (s.a.v.) onu çağırttı.

– Ya dışarı çık, yahut da bahçeni harap ederim! dedi. O bahçe sahibi de inat etti. Gelmedi. Gelmeyince bahçe bir buyrukla viran edildi.

Resûl (s.a.v.) orada bir mescit yapılması için emir buyurdu. Ve bir mescit yapıldı. Adı Mescidi'n-Nebi oldu.

* *

Müslümanlar orada oniki gün kalıp oturdular. Büyük cenkler yaptılar. Hisar içinde demir dikenler düzülür, ateşte kızdırılıp askerin üstüne atılırdı. Dikenler her kime dokunsa, onu yakardı.

Hisarın alınma işi zafere erişilemeyince, Peygamber (a.s.):

– Bağlarını, bahçelerini, evlerini yakınız, viran ediniz! diye emir buyurdu. Muhasarının yirmibeş günü tamam olunca, Peygamber (s.a.v.), Ebû Bekir (R. Anh)'a dedi ki:

– Yâ Ebâ Bekir! Ben bu gece bir rüya gördüm. Önüme bir çanak yağ getirdiler. Bir kuş geldi, burnu ile vurup yağı döktü.

Ebû Bekir (R. Anh) da bu rüyayı yorumladı. Ve:

– Ya Resûlullah! Dedi. Bu hisar fetholunamaz.

Peygamber (s.a.v.) de:

– Ben de böyle sanıyorum! diye buyurdu. Sonra ashab ile toplantı yapıp konuştu.

– Siz ne dersiniz? diye sordu. İçlerinde Muaviye oğlu Nevfel adında bir kişi vardı.

– Ey Allah'ın Resûlü! dedi. Düşman hisarda, canavarın içinde durur gibidir. İnin kapısında ne kadar otursan onu dışarı çıkaramazsın. Eğer oradan ayrılıp gitmezsen ziyanı sana dokunur!

O kişi bu fikri ileri atınca Resûl (s.a.v.) de:

– Doğru söylersin! diye buyurdu. Ertesi günü de Hazret-i Ömer'e:

– Asker göçsün! diye buyurdu. Ve askeri oradan göçtürdü. O zamanda, askerden oniki kişi şehid olmuştu. Yedisi Kureyş'ten, dördü de Ensar'dan dı. Bir kişi de Leysoğullarındandı. Oradan göçüldü ve Ca'râne denilen bir yere konuldu. Burada elde edilen ganimet askere dağıtılacaktı. Havazinoğulları ve Sakifoğulları ve Sa'doğulları kabileleri halkı Taif hisarında toplandılar. Mâlik'e:

– Biz seninle ne yapalım? Bizim kadınlarımızı ve çocuklarımızı, bütün varlığımızı Muhammed eline geçirdi, şimdi de askerine paylaş-

tırıyor. Artık biz hepimiz gidip Müslüman olacağız! dediler. Çoğu da müslüman oldu. Ve Ca'rane'ye, Peygamberimiz (s.a.v.)'in huzuruna geldiler. Ve:

– Bizden falan ve filan islâm oldular. Filân kişiler de İslâm olmak isterler. Bizlere şu eyiliği et ki sana layık olan budur! dediler. Bizim arab kavim içinde itibarımız ve izzetimiz vardır. Sana, bizim kadınlarımızı, çocuklarımızı tutsaklaman, neslimizi kesmen yakışmaz. Bu gün sen bizi affetmiyecek olursan, kim affedebilir? dediler. Çok yalvarıp ağlaştılar.

Sonra, Sa'doğulları kabilesinden Zeyd İbni Sard adında bir kişi ayağa kalktı. İhtiyar birisiydi. Peygamber (s.a.v.)'e Sa'doğulları kabilesinde iken ve sütanası Halime'nin evinde bulunurken çok hizmeti olmuştu. Hazret-i Peygamberi kucakladı:

– Ya Muhammed! dedi. Biz senin kavminiz ve kabilenizdeniz. Eğer Bizans meliki, ya da Şam Meliki veya başka bir Melik bize karşı zafer kazansaydı bize acır, bizi bağışlardı. Sen ise bunların hepsinden daha şefkâtlısın!. Senin babanın, senin ananın kavmları yâd eller elinde tutsaklanıp zelil ola? dedi. Peygamberimiz (s.a.v.)'in bu sözler üzerine mübarek gözlerinden yaşlar akmağa başladı. Sonra:

– Siz ne istiyorsunuz? Diye sordu. Malınız mı? Ya da çoluk-çocuğunuzu mu istiyorsunuz?

Onlar da:

– Malı, davarı buluruz. Ama çoluk-çocuk bulunamaz! Malımız, hayvanımız gitse de bize utanç verecek, bizi arlandırarak bir şey yoktur. Ama çoluk-çocuğun gittiğinden ârlanıyoruz! dediler.

Peygamber (a.s.) da:

– Ehil ve ayâlinizden olanlar ki benim ve yakınlarımın nasibidir, onları size bağışladım. Yarın sabah namazını kılınca gelin, bu sözünüzü Müslümanların önünde söyleyin! dedi.

Vakta ki ertesi gün oldu. Askerler, Resûlullah'ın önünde oturmuşlardı. Havâzinoğulları, Sa'd ve Sakifoğulları ayak üstü durmuşlardı. O gün, Allah'ın Resûlüne söyledikleri sözü yine söylediler. Yalvarıp ağlaştılar. Hazret-i Resûlullah'tan kadınlarını ve çocuklarını dilediler. Allah'ın Resûlü (s.a.v.) de:

– Bu, benim elimde değildir. Bütün askerimin elindedir! benim ve yakınlarımın nasibi olanları ben size bağışladım! dedi.

* *

Müslümanlar bu sözleri işitince hepsi de:

– Sen ki bizim peygamberimizsin, madem ki kendi payını bağışladın, biz de sana uyarak hisselerimizi bağışlıyoruz! dediler. Muhacirler ve Ensar bütün haklarını bağışladılar. Ama:

1, Uyeyne bin Hâsin-i Ferâizî,

2- Akra' bin Habis-i Temimî,

3- Ve Abbas bin Merdas-selemî, bunlar, hisselerinden vazgeçmediler. Çünkü, bunların Havâzin ve Sakifoğullarıyla düşmanlıkları vardı. O zaman Resûl (s.a.v.):

– Sizden her hanginiz nasibini bağışlarsa, ona verdiği adam başına altı koyun vereyim! dedi.

– Bu söz, Allah'ın Resulünden de işitilince hepsi nasiplerinden vazgeçtiler. Peygamber (a.s.) o 6.000 esiri azad etti. Malik bin Avf ki hisarın içindeydi. Halk:

– Yâ Resûlallah! dediler. Malik, senden yana gelip sokulmuyor. Bu, onun sana çok cefa etmesinden ötürüdür! dediler. Resûlullah ta:

– Benden Malik'e söyleyin ki eğer gelirse bütün malını, çoluk-çocuğunu veririm. Hem de yüz deve vereyim! diye buyurdu. Ve Peygamber (a.s.) o bütün halka ehlini, ayalini verdi. Hazret-i Ali bin Ebî Talib'in o ganimetten bir cariyesi vardı. Bir tane de Hazret-i Ömer'in ve bir tane de Hazret-i Osman'ın cariyesi bulunuyordu. Hazret-i Ömer, câriyesini oğlu Abdullah'a vermişti. Hiç kimse bu cariyelere el değdirmemişlerdi. Bunlar da o cariyeleri verdiler. Halkı sevindirdiler. Sonra dönüp gittiler. Malik'e Resûlullah'ın haberini bildirdiler. Malik, Sakifoğulları'ndan ayrılarak hisardan çıktı. Peygamber (a.s.)'ın katına geldi. Müslüman oldu. Resûl (a.s.) da çoluk-çocuğunu kendisine verdi. Onu, yine kendi halkına emir eyledi, ki bunlar Taif'te Müslüman olmuşlardı. Hem de:

– Askerinle Sakifoğulları'nın üzerine yürü! Onlar ki hisarın içinde durmaktadırlar, onlarla cenkleş!. Ta.. ki onların üzerine zafer kazan.

Hisarı onların elinden teslim al! Diye buyruk verdi. Malik (R. Anh) ta, bu buyruğu kabul ederek hisara doğru yürüdü. İki ay durmadan, kalenin halkıyla cenk etti. En sonunda hisar halkı çaresiz kalarak onlara baş eğdiler. Kaleden çıkıp Resûlullah (s.a.v.)'in katına geldiler. Onunla barış yaptılar. Müslümanlar:

– Allah'ın Resûlü onların da mallarını verir!.. Diye çok kaygılan-
dılar. Fakat geri verilmeyince mal da paylaşıldı. Sonra, Peygamber
(s.a.v.):

– Bu aradan göçelim! diye buyruk verdi. Ama yolunu kapadılar:

– Şimdi bu mal aramızda bölünmeyince bir yere gitmeyiz! dedi-
ler. Hazret-i Resûlullah'ın ridasını yaptılar. Arab'dan çok kişi kavga
ve edepsizlik ettiler. Peygamber (a.s.)'da:

– Ey kişiler! dedi. Vallahi Tihâme ağaçlarının yaprakları kadar
davarım olsa size bağışlardım. Sizden esirgemezdim! Bilirsiniz ki bü-
tün bu maldan beşte biri benim hissemidir. Ben bu hissemi size bağış-
ladım! dedi.

Peygamber, her kısmeti doğru pay ederdi. Atlıya iki, yayaya bir
pay verirdi. Ve bu ganimetten Mekke'lilere fazlaca verdi. İslâm'a yeni
gelmiş olan Müellefetil Kulüb' denilen müslümanlara da on kişiye bir
deve verdi. Ayrıca:

- 1- Ebû Süfyân Oğlu Muaviye'ye,
- 2- Hakem bin Haram'a,
- 3- Nadr ibni Haris'e,
- 4- Alâ Bin Hâris'e,
- 5- Haris bin Hişâm'a (Ki bu Ebû Cehil'in kardeşidir.)
- 6- Safvan bin Umeyye'ye,
- 7- Sehl Bin Amr'a,
- 8- Huveytib Bin Abdül Uzzâ'ya,

9- Ve Ayine ibni Hasîn'e, yâni, bu on kişinin herbirine yüzer deve
verdi. Bunların gönüllerinde müslümanlığın şirin olmasını diledi.
Sonra Kureyş içindeki şairlere beşer deve verdi.

Abbas bin Merdâs ki Sülemonoğulları'nın ulu kişisiydi, hem de şair-di. Ona elli deve verildi. O da aldı. Resulullah (a.s.)'a bir güzel şiir söyledi. Hazret-i Resûl'e arzetti. Hazret-i Resûl (a.s.) da Hazret-i Aliye:

– Şunun sesini kes! diye buyurdu. Yani bir şey ver! Sussun! dedi. Hazret-i Ali (R. Anh) ta ona elli deve verdi. Böylece her kişiye elli el-li, yüz yüz deve ve koyundan atâda bulundu. Hatta yüz deveden iki yüz deveye kadar ihsan buyuruldu.

Yolda giderken bir kişi devesini peygamberimiz (s.a.v.)'in devesi-nin üstüne sürdü. Ayağında büyük bir nalın vardı. Resûlullah (s.a.v.)'nin ayağına dokundurdu. Ayağına çok zahmet verdi, ağrıttı. Peygamber (s.a.v.) o kişinin baldırına kamçı ile vurdu. Ve:

– Doğru yürü! Ayağımı incittin! dedi.

O kişi de ah çekerek:

– Ya Resûlallah! Ayağımı kırdın! dedi. Hazret-i Peygamber (s.a.v.) ona vurduğuna melûl oldu. Ganimeti paylaştırdığı zaman da o kişiye yüz koyun verdi. Ve Ensâr'a hiç bir şey vermedi. Kureyş'lilerin hepsine, Muhacirlere ve Arab kabilelerine verdi. Ve ondan sonra da hep yüzer yüzer, ellişer ellişer koyun dağıtmıştı. Yine onlara eşit ola-rak dağıttı. Her kişiye kırkar ellişer yüzer deve düştü. Bu dağıtıma gü-cenen Ensar, üzüntü ile askerden ayrıldılar. Bir bağa kondular. Temi-moğulları kabilesinden bir kişi, Peygamber (s.a.v.)'e:

– Ey Allah'ın Resulü! dedi. Böyle bir taksim yapmakla adalet mi edersin?..

Peygamberimiz (s.a.v.)'de:

– Ben adâlet etmezse ya kim adâlet eder?.. Dedi. O kişi de:

– Bu taksimi cevri ile, zulümle yaptın! Kimine yüz deve verdin, kimi kişiye de hiç vermedin! Dedi. Hazret-i Ömer bin el-Hattab (R. Anh) o kişiyi öldürmeyi istedi. Hazret-i Resûlullah ta:

– Ya Ömer, öldürme! Belki bunun yarânı vardır. Bundan sonra İslâmlar arasından ayrılırlar. Onlara Havâric derler. Mülûk hükmünü kabul etmezler. Yaydan ok çıkar gibi dinden dışarı çıkarlar, eserleri kalmaz! dedi.

Ama, bundan, Resûl-i Ekrem'in dağıtımda gadrettiği düşünülmesin. Çünkü bir kişi:

– Ya Resûlallah! Hiç kimse yok mudur ki ganimette ona kimi kişilerden öncelik tanınsın? diye sordu. Yani istihkakı ziyâde olup istediğini alması câiz değil midir? diye sordu. Allah'ın Resûlü de şöyle buyurdu:

Düşmandan gelen oku kendi bedeninden çeksen onu çıkarırsın. O oka, sen başka bir müslüman kardeşinden daha fazla bir istihkaka sahip değilsin! diye buyurdu.

Lakin İmâm-ı Azam mezhebinde, padişah kim gazileri savaşa kandırmak, özendirmek için ganimetten düşen paylarından çok vermek veya "- Her kişi kafirlerden ne alırsa onun olsun!" demek câizdir. (Daha iyisini Allah bilir.)

* * *

Şimdi biz yine konumuza gelelim.

Hazreç kabilesinin ulu kişisi Sa'd-ı Ensâri (R. Anh) Peygamber'in katına gelerek:

– Ya Resûlallah! dedi. Medine ve Hazreç kabileleri halkı ki bu askerin içinde bulunuyorlar, Medine'ye gitmeyi diliyorlar! dedi.

Peygamber (a.s.) da:

– Niçin gidiyorlar? Dilekleri nedir? diye sordu. O da:

– Onlar: "- Hazret-i Resûl bizden el çekti. Bizim kılıcımızın ucundan kanları damlayanlara ganimet mallarını bol bol verdi. Bizi ise nasipsiz bıraktı. Bu halk ne zaman ki Allah'ın Resûlünü Mekke'den çıkardı, o, bunlardan feryad ederek bize geldi. Ona biz biat ettik. Kendisini Medine'ye ilettik. Mal ve canlarımızı yolunda feda ettik. Ve Mekke ehli ile cenk ettik. Bedir Gazasında ve Uhud Gazasında başlar fedâ ettik. Diyorlar! dedi. Peygamber (a.s.) da Sa'd'a:

– Bu senin söylediğin sözü Ensar mı söylüyor? diye sordu Sa'd'da:

– Evet!. Dedi. Peygamber (s.a.v.) de:

–Eğer onların böyle söyleyeceklerini bilseydim, valahi onlara da fazlasını verirdim. Lakin, ben, öyle sandım ki bu sözü onlar söylemezler. Çünkü İslâm dini gönüllerinde sapa sağlamdır. Dünya için zayıf olamazlar. Diye buyurdu. Sonra Hazret-i Sa'd'la birlikte, Ensarın bulunduğu yere geldiler. Allah'ın Resûlü dedi ki:

– Ey Ensar topluluğu! Bilirsiniz ki Ben sizi benden bilirim. Mekke kavmini ise yâd kişiler bilirim. Onlarla ettiğim iş yâd kişilerle edilecek iştir. Size ve İslâmlığınıza güvenim vardır. Ben, her ne kadar Mekke'den geldimse de, kendimi sizden sayarım. Malumdur ki Allah Teâlâ beni size gönderdi. Ve sizi benim sebebime dalâletten, eğri yoldan ve cahillikten kurtardı. Size hidayet verdi. Siz ki Evs ve Hazreçsiniz. Biribiriniz ile güvenli oldunuz. Bende sizin sebebiniz ile Mekke'lilerin zahmetlerinden kurtuldum. Onlar bana inanmadılar. Siz inandınız. Onlar beni Mekke'den sürdüler. Siz kabul ettiniz. Onlar beni bir habersiz Mekke'den çıkardılar. Siz kendi malınızla bana uydunuz. Ve başınızı benim için, fedâ edip kanınızı döktünüz. Ben size güvendim. Benim nasibimi ve sizin nasibinizi başkasına verdim. Şundan ötürü verdim ki dinde, İslâm'da inançları zayıftı. Diledim ki dünya malı, menfaatı için İslâm dinini onlara şirin eyleyeyim. Sizin İslâmlığınızın dünyalık için zayıf olmayacağını bilirdim. Ben nasıl nasibimi (payımı) almadı isem, size de onu vermedim.

Ey Ensar halkı!. Şuna razı değil misiniz ki onlar askerden ayrılıp evlerine deve ve koyunlarla varsınlar? Siz de evinize Allah'ın Resûlü ile varasınız!.. Vallahi bütün cihan bir yola girseler ve Ensar bir yola girse ben Ensarla birlikte olurum. Kendimi onlardan bilirim ben! dedi.

Resûl (s.a.) bu sözleri söyleyince bütün Ensar ağlaştı:

- Razi olduk yâ Resûlâllah! dediler.

Bundan sonra Peygamber (a.s.), münacatta bulunup:

- Yâ İlâhi!. Sen Ensar'ı ve Ansarın çocuklarını yarlıga!. Dedi. Onlar da:

- Âmin!. Dediler. Böylece Peygamber (a.s.) hepsinin gönüllerini hoş eyledi. Kendi menziline geldi. Zilka'de Ayından geri beş gün kalmıştı. Ca'râne'den göçtü. Mekke'ye geldi. Umre'de bulundu. Ve Mekke'den Ensar ile çıktı. Medine yolunu tuttu. Hazret-i Attab Bin Esîyd Mekke'de Bey dikti. Ve Hazret-i Muaz bin Cebel'i onunla birlikte bıraktı. O da müslümanlara Kuran, şeriat öğretecekti.

Peygamber(s.a.v.) Zilhicce Ayı'nda Medine'de bulunuyordu. Geri kalan müslümanlar Mekke'de hac farazasını edâ ettiler. O yıl Hicret'in sekizinci yılıydı. O yılın içinde Peygamber (a.s.) ın Mâriye-i Kibtı-

ye'den bir oğlu doğdu. Adını İbrahim koydu. Peygamber (a.s.)'ın bir müjdecisi vardı. Beşaret haberini o getirdi. Adı: Ebû Rafi' idi.

Dokuzuncu hicret yılında halk akın akın geliyorlar, iman getiriyorlardı. Esedoğulları kabilesinden bir topluluk geldi:

- Biz kılıcsız İslâm'a geldik. Cenk'le Müslüman olmadık. Bize namaz ve zekat ve sadaka olmasın!. Dediler. O zaman Allah Teâlâ onlar hakkında şu âyeti gönderdi:

"Onlar sana İslâma girmekle imtinân ediyorlar. De ki: "Bana İslâmınızla minnet etmeyin. Belki Allah Teâlâ sizi imtinân eder. Ki, (zu'munuzca) size iyman için yol gösterdi, eğer iyman iddiasında gerçekseniz." (Hücûrat: 17)

O yılın içinde Taif'in ulu kişisi Mes'ud oğlu Urve, Hares şehrin-den geldi. Sakif kavmı ile Medine'ye geldi. Müslüman oldu. Ve:

- Yâ Resûlallah!. Dedi. Varayım, Taif ehlini ve Sakif kavminin kalanını İslâm'a dâvet edeyim!. Dedi.

Hazret-i Resûl (a.s.):

- Seni öldürürler!. Dedi. O da:

- Korkum yoktur!. Dedi. Tâif yolunu tuttu. Tâif kavmine kendisinin İslâma geldiğinin haberini vermişlerdi. Hisarın kapısını kapattılar. Hazret-i Urve, hisarın kapısına oturdu. Onları İslâm'a çağırdı. Hisardan ansızın bir ok geldi. Hazret-i Urve'ye dokundu. Onu şehit etti.

Sonra, Mâlik bin Avf(r.a.) ki kale dibinde bey dikilmişti. Geldi hisar kapısında oturdu. Hiç kimse, hisardan dışarı çıkamaz oldu. Hisarın dışındakilerin hepsi müslüman oldular. Ahmes kabilesinden Sahr Bin Uble (r.a.) bir az askerle kabilesinden çıktı. Varıp Tâiften Resûl-i Ekrem(s.a.v.)e yardım etmeyi diledi. Resûl (s.a.v.)'in oradan gittiğini gördü. Hemen orada Sakif kavmı Resûl-i Ekrem'in emri şeriflerine itaat etmesine kadar kalkıp gitmemiye aht etti. Resûl-i Ekrem (s.a..) bunu haber alınca Ahmesin kabilesine dualar etti.

Hicretin dokuzuncu yılından yedi ay geçmekteydi. Taif ehli toplandılar:

- Bu iş bize ne zamana kadar sürecek? Dediler. Bütün Arap kavmi çevremizde Müslüman oldular. Bizim arada muhalefet etmemiz elimizden gelemez!. Dediler. Onların içinde bir ulu kişisi vardı. Ona:

- Var, git!. Hazret-i Muhammed ile barış yap. Biz de imana gelelim! Dediler. O kişi de gitti. Yanına beş kişiyi de aldı. Medine'ye geldiler. Hazret-i Mugıyre'nin evine kondular. O da Sakifoğulları kabilesinden idi. Hazret-i Mugıyre onlarla Peygamber (a.s.)'ın katına geldiler. Kavimleri üzerine barış dilediler. Şu şartla barış diliyorlardı ki ilâhları olan Lât'ın evi yıkılmıyacaktı. Lât ilâhı, Taif hisarının içinde taştan yapılmış bir puttu. Namazda da:

- Bizi affet, bağışla ey Lât!. Dediler. Peygamber (a.s.):

- Bir dinde ki namaz olmazsa o dinde hayır olmaz! Diyerek bu şarta razı olmadı. Onlar da:

- Sözüümüzü kabul et. Buyur varalım. Putlarımızı elimizle kıralım!. Dediler.

Peygamberimiz (s.a.v.) da:

- Ben, adam göndereyim. Varsın, kırsınlar! Diye buyurdu. Sonra adam gönderdi. O putu kırdılar. Ve barışı da bunlarla yaptı. Ve ellerine sulh mektubunu yazıp verdi. Onlar da gittiler. Resûlüllâh (s.a.v.) Tâif gazasından vaz geçti. Sonra Tebûk gazasına gitti.

TEBUK GAZASI HABERİ

Peygamber(a.s.):

- Tebûk üstüne yürüyün!. Diye halka emir buyurdu. Yoksullara da mal ile yardımda bulununuz!

Müslümanlar da ellerinden geldiği kadar her kişiye maldan, davadan nesneler verdiler. Hazret-i Osman bin Affan o gazâda o kadar ihsanda bulundu ki bu kadarını hiç kimse etmemişti. Bütün asker, zengin-fakir, sağlıklı- hastalıklı yola çıktılar. Resûl (a.s.) yola çıkınca hastaları, körleri, yoksulları. Geriye döndürdü. Allah Teâlâ bunlar hakkında:

"Allah'a ve Resûlüne bağlı kalmak kaydıyla zayıflara, hastalara ve savaşta harcayacak bir şey bulamayan fakirlere geri kalmalarında günah yoktur. İyilik edenleri ayıplamaya bir yol yoktur. Allah çok Gafûr ve Rahimdir. (Yargılayıcı ve esirgeyendir." (Tevbe:91)

Ve Yüce Allah ayrıca da şu âyet-i inzal buyurdu.

"Ey Muhammed! Bir de "-Kendilerini bindirecek bir binek bulamıyorum!" Dediğin kişilere günah yoktur. (Onlar) bu uğurda birşey bulamadıklarından ötürü gözyaşı döke döke döndüler." (Tevbe: 92)

Gatafan oğullarından bir topluluk Allah'ın Resûlü'nden izin dilediler. Peygamber (a.s.)da izin verdi. Hak Teâlâ onların hakkında şöyle buyurur:

"Ârâb'dan (Bedevilerden) özür ileriye sürenler, Tebuk seferine katılmak için kendilerine izin verilsin diye geldiler. Allah'a ve Resûlüne yalan söylüyenler de oturdular, kaldılar. İçlerinden kâfir olanlar, çok acıklı (cîm) bir azaba çarpacıklardır" (Tevbe: 90)

Hak Teâlâ başka ayette de şöyle buyurmuştur:

"Allah sana âfiyet versin. Şu doğruyu söylüyenler sana belli oluncaya ve sen yalancıları bilinceye kadar neden beklemedin de onlara izin verdin?" (Tevbe : 43)

O gelenler Âmir bin Tufeyl'in kavımıydı. Özürleri şuydu ki, şöyle açıkladılar:

(Eğer biz gazaya gidersek, Teyy Kabilesi çoluk-çocuğumuzu ve malımızı yağmalarlar!) Diye yalan özürde bulundular. İşte bundan ötürü Cenâb-ı Hak, bu hususa izin buyurmamış ve şöyle buyurmuştur:

- Bunlara niçin destûr verdin?. Vermesen evlâ idi ki, Bunların hangisi doğru Müslümandır, hangisi yalancıdır? Sana mâlûm olurdu!. Diye buyurmuştur.

Bundan sonra Abdullah bin Ubeyy, münafıklar takımıyla geldi. Onlar da Hazret-i Resûl (s.a.v.) den izin dilediler. Ve ant içerek:

- Gönümüz olsaydı sizinle birlikte giderdik!. Dediler. Hudâ-yi Teâlâ şöyle buyurmuştu:

"Onlar, Allah'a yemin edecekler, böylece nefislerini helâke sürükleyeceklerdir. Allah, onların yalan yere ant içtiklerini elbette biliyor!" (Tevbe : 42)

Bu Tevbe sûresi, Gazadan önce nazil olmuştur. Peygamberimiz (s.a.v.) asker çekti. Tebuk'e yollandı. Abdullah Bin Ubeyy Münâfık'larla ancak bir menzil gitti. Resûl (s.a.v.) ondan önce hareket ettiğinden ötürü Abdullah Münâfık'larla geriye döndü. Müslümanlardan üç kişi ise münâfık değildi. Özürleri de yoktu. Bunlarla birlikte dönmüşlerdi.

BİRİSİ, Kâaboğlu Ubeyy'in babası Malik oğlu Kâab'dı.

BİRİSİ, Refi' Oğlu Merâre idi.

BİRİSİ, de Ümeyye Oğlu Hilâl'di.

Nitekim Hak Teâlâ, bunların hakkında şöyle buyurdu:

"Yâni, bu üç kişiye de tevbe verdi. Hattâ bu yer yüzü onlara dar geldi. Halk ta bunlardan uzaklaşınca gussadan kendi nefisleri de kendilerine darlaşmıştı. Ve onlar, Hak Teâlâ'nın cezasından kaçacak bir yer olmadığını anladılar. Ancak kendilerini istiğfarları kurtarabilirdi." (Tevbe: 118)

Böylece istiğfara koyuldular. Allah Teâlâ onlara tevbe verdi: (Allah'ım, sen bizi rızıklandır.)

Peygamberimiz (a.s.), Hazret-i Siba' bin Urfete-i Gıfari'yi Medine'ye emir dikti. Ve Hazret-i Ali bin Ebi Talib (r.a.)a da:

- Medine'ye var, benim ev halkımı gözet! Diye buyurdu. Vaktâ ki Resûlullah (s.a.v.) O menzile kondu. Münâfık kişiler:

- Resûl (s.a.v.), acaba, gönlü kızgın olduğundan ötürü mü Hazret-i Ali (r.a.)ı geriye yolladı?. Dediler. Ertesi günü Ali (r.a.) silâhlı. Hazret-i Resûl'ün ardından yürüdü ve:

- Yâ Resûlâllah!. Münâfıklar, bana şöyle derler?. Dedi. Resûl (s.a.v.) de:

- Onlar, yalan söylüyorlar! Diyerek, onun elini eline aldı ve:

- Seni kendi yerime nasb ettim. Bütün hanûmânımı sana ısmarladım. Sen bana Musa'ya Hârûn (a.s.)'ın yakınlığı kadar yakınsın. Hârûn (a.s.), Musa (a.s.) a nice ise sende bana öylesin. Ancak, şu da var ki benden sonra nebi yoktur. Dedi.

Bundan sonra, Resûlûllah (s.a.v.) ne zayıflardan, ne yoksullardan hiç kimseyi yanına alıp gitmedi. Hepsini Hazret-i Ali ile gönderdi. Ve yine Hazret-i Ali (r.a.)'ı Medine'ye yolladı. Ve münafıkların da bir kısmı Resûlûllah (s.a.v.) ile birlikte gitti.

Peygamberimiz (s.a.v.) o duraktan göçtü. Seçtiği kişiler de onunla birlikte gittiler. Bir başka durakta durdular. Meğer, müslümanlardan bir kişi geride kalmıştı. Buna Haysım derlerdi.

Haysım, üçüncü gün öğle vaktinde, sıcağın bunalarak bağına çıktı. Yanında da iki avreti bulunuyordu. Bağda oturacak, yeyip içeceği yer de vardı. O yeri suladılar. Haysım, tam oturup sofraya el uzatacağı zaman ansızın Peygamberimiz (s.a.v.)'i hatırlatırdı. Kendi kendine:

- Ben rahatta ve nimette iken, Allah Teâlâ'nın Resûlü, orada zahmet ve cenkte bulunuyor. Bu, ne adalete ve ne de insanlığa sığar!. Dedi. Yerinden hemen kalktı. Resûlûllah (s.a.v.)'in ardından kendisine erişti. Peygamberimiz de ona dua etti. Vaktâ ki bir menzile kondular, su bulunamadı. Münafıklar Mü'minlere:

- Size ölüm bu durakta gelir! Dediler. O anda Hak Teâlâ göğü bulutla kapladı. O kadar yağmur yağdı ki bütün asker ve hayvanlar suya kandılar. Sonra başka bir menzile indiler. Develeri otlağa saldı. Peygamberimiz (s.a.v.)'in devesi kayboldu. Deveyi aradılar. Bulamadılar. Resûlûllah (a.s.) üzüldü. Münafıklar:

- Eğer Muhammed Peygamber olsaydı, devenin nerede olduğunu bilirdi!. Dediler.

O zaman Resûl (a.s.):

- Ey yarenler!. Dedi. Münafıklar şöyle böyle söylüyorlar. Ama ben ancak Hak Teâlâ bana bildirirse bilirim! O ana kadar birşey bilmedim!. Dedi. O, böyle deyince gönlüne ilham geldi. Ve:

- Benim devem, filân filân vâdide yularını bir ağaca doltştırmış-

tır!. Dedi. Gittiler. Deveyi, gerçekten, öyle buldular. Ve hayvancığı alarak getirdiler.

Ebû Zer-i Gıfârî (r.a.) Hazretleri Medine'de kalmıştı. Kendilerine:

- Yâ Resûlâllah, dediler, Ebû Zer gelmedi!. Dediler. Resûlûllah (a.s.)

- Eğer hayır bunda ise Allah Teâlâ getire!. Diye buyurdu. Ertesi gün, o, yaya olarak çıka geldi. Ve:

- Yâ Resûlâllah! Devem yolda kaldı, ben yaya geldim!. Dedi.

Bundan sonra, bir durak yerine geldiler. Oraya kondular. Münâfıklar:

- Muhammed sanıyor ki Rum (Bizans) cengi, Arab cengi gibidir. Ama bunların cengi, öyle Arab cengine benzemez!. Dediler. Allah Teâlâ bunu Peygamber (a.s.)a haber verdi. O da bu münâfık kişilere:

- Siz şunları söylemişsiniz. Allah Teâlâ bana bildirdi! Dedi. O münâfıklar:

- Biz lâtifede bulunuyoruz, dediler. Allah Teâlâ da şu Âyeti gönderdi:

"Eğer onlara (Niçin seninle) alay ettiklerini sorarsan: "- Andolsun ki biz ancak lâfa dalıp, şaka ediyorduk." Derler. Sen de ki: "- Allah ve peygamberi ile mi siz eğleniyorsunuz?."(Tevbe: 65)

En nihayet Peygamber (a.s.) Tebük'e vardı. O tebük halkı ise baştan başa Hıristiyan'dı. Hazret-i Resûl (s.a.v.) onlara Bizanstan asker geldiğini sandı. Ama kimse gelmemişti. Tebük'ün Bey'i Urve Bin Rüveyde idi. Malı ve devesi çoktu. Peygamber (a.s.) ile barış yaptı. Orada birkaç fersah uzak bir yerde bir kale vardı. Sağlam bir hisardı. Ona Dümmetil Cendel denirdi. Orada Kindeoğulları kabilesinden hiristiyan bir bey vardı. Adı Ukeyder bin Abdül Melik'ti.

Peygamberimiz Muhammed Mustafa (s.a.v.) oraya Halid İbni Velidi askerle gönderdi. O kişi ava çok meraklı idi:

- Ya Hâlid!. Onu avda iken avla!. Halid bin Velid ona askeriyle vardı. Ukeyder, bir gece ayaydınlığında kale kapısını kilitlemiş, hisa-

rın üstündeki sarayında yatmıştı. Halid hisarı dolaştı. Oraya girecek bir yer bulamadı. Sur dibine askeriyle saklandı. Bir rastlantı olarak, hisarın kapısından bir geyik sürüsü dışarı fırladı. O anda kale Beyi kaçan bu geyikleri gördü. Emir verdi. Bir deve eğerdiler. Saray, halkından üç kişi ile deveye bindi. Öyle bir giysi giymişti ki onun gibi nefis bir giysiyi kimse görmüş değildi. Hisardan dışarı çıktı. Av avlamağa gitti. Sur dibinde gizlenen Halid, Onu, hemen yakaladı. Peygamberimiz (s.a.v.)e götürdü. İslâm askerleri o nefis giysiyi görünce şaşırıp kaldılar. Peygamberimiz (s.a.v.) onunla da barış yaptı. Baş (haraç) kabul etti. Kimseyle cenkleşmedi. Döndü, Medine'ye doğru yola çıktı. Evvelki menzile yaklaştığı zaman, orada su buldu. Lâkin az kalmıştı. Ancak bir-iki kişilik su vardı. Dağın içinden akmaktaydı.

Peygamberimiz (s.a.v.), Ashab-ı Kiram'a:

- İçiniz de kim o yere yetişebilirse sakın ben oraya varmayınca el dokundurmayın!. Dedi. Çok münâfık ta bu sözü işitti. Hemen gittiler. O suyu kullanmaya başladılar. Kaynakta hiç su kalmadı. Peygamber (s.a.v.) geldiği zaman orada hiç su kalmamıştı. Bu işin münâfık işi olduğunu anladı. Onlara lânet etti. Hemen devesinden indi. Elini o suyun üstüne koydu. O mübarek elin bereketinden o kadar su aktı ve çıktı ki bütün hayvanlar suya kandılar. Sonra oradan geçip gittiler. Medine'ye vardılar.

Peygamberimiz (s.a.v.) gazaya çıkmadan önce, münâfıklar Resûl (s.a.v.)in mescidinden başka bir mescid daha yapmışlardı. Maksatları, orada toplanmak ve namaz bahanesiyle türlü fitneler hazırlamaktı. Bunlar, Peygamberimiz (s.a.v.)e:

- Yâ Resûlullah!. Bir mescid yaptık. Tâ ki zayıf kişiler ve yaşlı olup mescide varamıyanlar, hastalar, karanlık gecelerde, çamurda, balçıkta ve yağmurda orada namaz kılsınlar. Eğer sen de gelir, birkaç vakit namaz kılasan, dileğimiz yerine gelir, senin bereketin oraya erişir! Dediler.

Peygamberimiz (s.a.v.) Hazretleri de:

- Acele etmeyin!. Bu gazadan geri dönünce geliriz!. Demişti. Vakta ki gazadan geri döndü. Medine'ye kondu. Münâfıklar yine geldiler:

- Yâ Resûlâllah, Mescidimize buyur! Dediler. Orada namaz kıl. Nitekim, Hak Teâlâ Kur'an'da buyurur:

"Bir de Müslüman'lara zarar vermek, kâfirlikte bulunmak, Müminler arasına ayrılık sokmak ve harb edenin gelmesini beklemek için bir yapı yapıp onu mescid edinenler ve: "- İyilikten başka birşey istemedik diye mutlaka yemin edecek olanlar vardır. Fakat Allah şahit ki, bunlar, gerçekten yalancılardır." (Tevbe: 107)

Bu Âyetten sonra Yüce Allah şu buyruğu verdi:

- Yâ Muhammed!. (Orada hiç bir zaman olma!)

Hazret- Resûl (a.s.) Ashâb-ı Güzinden nicesini oraya gönderip:

Varın, O mescidin toprağını ve ağacını yakın!. Diye buyurdu. Onlar da gittiler. Orasını yakıp yıktılar. Resûl (s.a.v.)in buyruğunu yerine getirdiler.

Peygamber (s.a.v.) vaktâ ki Medine'ye geldi, Resûl-i Ekrem ile gazaya gitmeyen o üç kişi, Kâab, Merâre ve Hilâl, Hazret-i Resûl'ün huzuruna geldiler. Peygamberimiz bunlara hiç söz söylemedi. Ashabına da:

- Sakın, bunlarla kimse konuşmasın! dedi.

Bu üç kişi şaşkına döndüler. Ve kırk gün, gece ve gündüz Hak Teâlâ Hazretlerine yalvardılar:

- Bizim tevbemizi bağışla dediler. Kırk günden sonra Hak Teâlâ bunların tevbesini kabul etti.

Nitekim Hak Teâlâ Kur'an'da, şöyle buyurur:

"Bu üç kişiyi, Allah Teâlâ bağışladı. Çünkü o kadar bunalmışlardı ki yeryüzü o kadar genişliği ile onlara dar gelmişti ve vicdanları kendilerini ezdikçe ezmişti. En sonra Allah'tan kurtuluşun, ancak, Allah'a sığınmakta olduğunu anlamışlardır. Ve Allah: "- Bundan sonra da onlar eski hallerine dönsünler!" Diye tevbelerini kabul etti. Hiç şüphesiz ki Allah tevbeleri kabul edici ve merhamet edicidir!" (Tevbe: 118)

Din bilginlerinden bir tâife, şöyle rivayet ederler ki: Bu Şevval Ayı'nda, Tâif Ehli gelmiş, sulh etmişlerdi.

Kimileri de:

- Bu, Receb ayındaydı!. Demişlerdir. Hazret-i Resûlûllah Ramazan'da gazadan geri geldi! Demişlerdir.

Böylece Tâif halkının geldiği ve barış yaptığı hakkındaki rivayetler çeşitlidir.

Bundan sonra Peygamberimiz (a.s.) Ebi Talib Oğlu Ali (r.a.)ı Tayy kabilesine fetih ve İslâm'a davet için gönderdi. Tayy ili, o yerd ki Hatem-i Tayy'ın kabilesi orada iki dağ arasında-bir vâdide idi. Bu kabile Hâtem-i Tayy'dan ötürü sehavet ve cömertlikleriyle Arablar arasında ün salmıştı. Hatem ölünce oğlu Adiyy onun yerine Bey olmuştu. Kendisi Hristiyan'dı. Üzerine, Peygamberimiz (s.a.v.) asker gönderir diye develer beslerdi. Onları:

- Ansızın müslüman askeri gelirse, malını çoluk-çocuğunu alıp Şam diyarına kaçsın!. Diye semirtip dururdu.

RESÛL (S.A.V.)'İN HAZRET-İ ALİ'Yİ TAYY HALKI ÜSTÜNE GÖNDERMESİ

Sonra, Peygamber (a.s.) Hazret-i Ali'yi (Allah onun yüzünü kerim kılsın) Tayy'a gönderdi. Ve:

- Hâtem'in oğlu Addiy'i git, getir. Çünkü o, ulu kişidir. Belki, Hak Teâlâ Hazretleri ona İslâm'ı nasib kılar!. Dedi.

Hazret-i Ali yola düştü. Tayy kabilesine erişti. Orada kondu. Adiyy de, Bunun üzerine, malını ve çocuklarını develere bindirdi. Şam İli'ne revân oldu. Ve halkını olduğu yerlerde bıraktı.

Adiyy'in bir kız kardeşi vardı. Yaşlıydı, fakat akıllı bir kadındı. Tayy Kabilesi'nin kadınları onu ulu tanırıldı. Adiyy, kız kardeşinden de el çekmiş, onu yanına alıp gitmemişti. Hazret-i Ali (r.a.), askerle o diyara gelince Adiyy'i orada bulamadı. Kız kardeşini esir aldı. O ilde bir puthane vardı. İçine taştan bir put konulmuştu. Hatem oğlu Adiyy o puta tapardı. Hazret-i Ali (r.a.) o putu kırdı, puthaneyi viraneye çevirdi. Ve o puthanede iki kılıç buldu. O kabile halkına:

- Bu kılıçlar kimindir?. Diye sordu. Onlar da:

- Bu iki kılıç namlı ve meşhur kılıçlardır. Birisinin adı **Muhaz-zim**'dir. Birisinin de adı: **Beyâzâ**'dır. Şimirel-Gassanî Oğlu Haris, Hatem'e vermişti. Onları Hatem boynuna takardı. Ve ölürken:

- Ben ölünce bu kılıçlar puthaneye asılsın!. Belki bir zaman gelir, bir kimse sizinle cenge tutuşursa lâzım olur!. Demişti.

Hazret-i Ali (r.a.) da o kılıçları ve Hatem'in yaşlı kızını ve aldığı esirleri alıp Peygamber (a.s.) a götürdü. Peygamber (s.a.v.)de:

- Mescid'in kapısına bir sahtiyan çadır kurunuz!. Diye buyurdu. Çadırı kurdular. Hatem'in yaşlı kızını o çadıra kondurdular. Peygamber (a.s.) onu, tutsak etmeyi dilemedi. Çünkü Hatem, Arablar arasında saygın bir kişiydi.

O ihtiyar kadın o çadırdaki oturduğu, bir gün, Peygamber (s.a.v.), mescid'e geldi, çadırdaki bulunan bu kadın, karşısına çıktı ve:

- Yâ Resûlâllah!. Dedi. Ben yaşlanmış biriyim. Arab milletinin bir kızıyım. Senin minnetin ve fazlın benim üzerimde çoktur. Beni esirlikten âzâd etmeni dilerim. Kardeşimin yanında olayım!. Dedi. Peygamber (a.s.):

- Kardeşinin yanında ne yapacaksın? Diye sordu. Ve:

- O Allah'tan ve Resûlünden kaçtı! Dedi. Ve sonra Peygamber Efendimiz Mescid'e girdi.

O kadın ertesi günü,yine, Resûlûllah (s.a.v.)in Mescid'e girdiği anda o sözleri söyledi. O da:

- Dileğini yerine getireyim. Ama acele etme. Bir yoldaş bulmalısın ki seni oraya iletсин!. Diye buyurdu. İhtiyar kadın öyle bir yoldaş beklerken Arab'lardan bir bölük kişi Medine'ye geldi. Hatem'in kızının Şam'a gideceğini öğrenince onun çadırına geldiler. Kadıncağz onlara:

- Sizler giderken ben de sizinle bilikte varayım!. Dedi. Ve Peygamber (a.s.)a gelip:

- Yâ Resûlâllah. Gitmeğe yoldaş buldum! Dedi. Resûl (s.a.v.) de ona izin verdi. Ona giysiler giydirdi. Altına binmek için deve, yolluk verdi. O da Şam'a, kardeşinin yanına gitti. Kendisi Kardeşi Adıyy'den

bir yaş büyüktü. Şam'a da varınca kardeşini görüp ona dargınlığını bildirerek:

- Beni yerimizde yalnız bıraktın. Ve beni tutsakladılar. Sen ise karın ile çocuklarını aldın, gittin! Dedi. O kardeşi Adiyy de:

- Muhammed'i nasıl gördün?. Ve bana ne şeyi tavsiye edersin? Dedi. O da:

- Şunu sana öneririm ki onun katına var. Eğer o peygamberse, ona çaresiz başeğ. Ve eğer padişah ise, senin âşinalığın daha iyidir!. Dedi. Kardeşi Adiyy, bu sözü işitince:

- Doğru söylersin! Dedi. O da bir deveye bindi. Medine'ye geldi. Peygamber (a.s.)i Mescidde, kendi yârânı ile oturur buldu. Uzağında durdu. Selâm verdi. Peygamber (a.s.) ona:

- Sen kimsin?. Dedi. O da:

- Ben Hâtem-i Tayy'ın oğlu Adiyy'im!. Dedi. Resûl-i Ekrem ayağa kalktı. Kendisi hiç bir zaman, bir kâfir için ne kadar ulu olursa olsun ayağa kalkmazdı. Adiyy'in elini tuttu. Eve götürdü. Mescid'de oturmayı dilemedi. Çünkü, o, henüz müşrikti.

Yolda gidiyorlarken bir hatun kişi geldi. Dilekte bulundu. Adiyy'nin eli elinde iken yol üzerinde durdu. Kadının hacetini yerine getirdi. Adiyy, bu hali görünce, kendi kendisine:

- Bu kişi melik değil, padişah değil!. Gerçekten Peygamberdir. Eğer Melik olsaydı, böyle alçak gönüllülük göstermezdi! Dedi.

Sonra, Resûl-i Ekrem'in evine geldiler. Peygamber (a.s.)ın döşeği vardı ve lifle doldurulmuştu. Adiyy'i o döşeğin üzerine buyur etti. Kendisi yerin üstüne oturdu.

Sonra Adiyy kendi kendisine:

- Bu da Melik işi değil. Oysa bu, gitti, yere oturdu! Dedi. Daha sonra peygamber (a.s.) Adiyy'e:

- Dünyada gerekli herşeyi Yüce Allah sana verdi, kendi kavm ve kabilesinde baş buğ kıldı. Ve babanın da adı ululukla ve cömertlikle ün kazanmıştır! Diye buyurdu. Sonra:

- Seni, Hak Teâlâ Ahirette de ulu kılmasını istersen İslâm Dini'ne girmelisin!. Dedi.

Adiyy, hiç bir cevap vermedi. Peygamber (a.s.)ona yeniden:

- Belki sen, bu dinin adamları azdır! Düşüncesiyle girmiyorsun. O Allah Hakkı için-ki beni peygamberlikle gönderdi-bilinsin ki bu din Maşrik'ten Mağrib'e kadar yayılacaktır. Ve Hak Teâlâ bu ümmete o kadar da nimet verse gerektir ki sınırı olmaya! Dedi.

Adiyy de:

- Yâ Resûllâllah. Bana İslâmlığı öğret!. Dedi. Allah'ın Resûlü (s.a.v.) de ona İslâmlığı telkin eyledi. O da müslüman oldu.

Adiyy, nice vakit Medine'de kaldı. Sonra yine Tayyoğulları kabilesine gitti. O kavmin hepsi müslüman oldu. Arab kabileleri:

- Bu kişi ulu oldu!. Dediler. Bütün Arap kabileleri Medine'ye gelerek müslüman olmak dilediler. Ve:

- Eğer bu Muhammed isterse kadın ve çocuklarımızı esir alır, hepimize karşı zafer kazanır, bizi de tutsak eder. Şimdi buna karşı yapılacak iş şudur. Ona bir adam gönderelim. "- Senin dinini kabul ediyoruz!" Diye haber versin!. Dediler.

Böylece, Resûl (s.a.v.) in huzuruna adam göndermeyen hiç bir kabile kalmadı. Hazret-i Resûl-i Ekrem'de her kabileye adam gönderip onların zekatını toplayıp. Bütün hicaz, bâdiye (çöl) ve tüm Arabistan halkı geldiler. Müslüman oldular. Bu da: Dokuzuncu Hicret yılının sonunda ve Hicret'in onuncu yılında oluyordu. Her yerden elçiler gelirdi.

RESÛL-Ü EKREM'E GELEN ELÇİLER

İlk önce Arab'dan gelenler.

A- Temimoğulları kabilesinden Verka bin Budeyl,

B- Amr İbni Hâşim,

C- Akra' Bin Habis,

Ç- Ayîne bin Hasineti'l Ferazâ idi.

Fezâre Kavmi de Tayyoğullarındandılar. Zaten bütün Arab uluları Badiye'dede, Hicazda da, Temimoğullarındandı. Peygamber (s.a.v.)e Mekke fethinde ve Taif Gazası'nda bunlar gelmişler, fakat müslüman olmamışlardı. Peygamber (a.s.)'a:

- Biz senin dinine girmedik. Ancak sana yardıma geldik! Derlerdi. Ama gönüllerinde, ganimetten ellerine neyin nasıl gireceği düşüncesi vardı. Bu önceki elçilerden sonra gelen de Nadiroğullarından gelen elçiydi. Peygamberimiz (s.a.v.) hücresindeydi. Kendisini:

- Dışarıya çağırdılar. O da dışarı çıktı. Allah Teâlâ onlar hakkında şu âyeti gönderdi:

"Ey Muhammed!. Onlar ki sana: "- Hücreden dışarı gel!. Diye çağırırlar. Bunların çoğunun aklı yoktur." (Hücûrât: 4)

O elçiler de:

- Yâ Muhammed, bizimle öğünki, biz de seninle öğünelim! Ve eğer sen ulu isen sana uyalım. Çünkü Arap gelenek ve göreneğinde öğünme o nesneyledir ki iki kabile bir araya gelseler, her bir tâife açık bir dille öğünürlerdi. Hangisinin dil açıklığı fazla ise üstünlük onurdu.

Böylece bir araya gelince Peygamber (a.s.) hutbe okudu. Hassan bin Sâbit (r.a.) İslâmîlığın faziletini şiir ile söyledi. Çünkü onun şiirdeki güzelliği, fesahatı öteki şairlerin şiirlerinin üstündeydi.

Gelen elçiler Peygamber (a.s.)'ın faziletine ikrarda bulunup müslüman oldular. Ve Peygamber (s.a.v.), hepsine hilât verip geri uğurladı.

Bu yılın içinde, münâfıkların başı olan Ubeyy öldü. Oğlu da Peygamber (a.s.) dan namazını kılmasını diledi. Bundan ötürü:

- Babam, yaşlı bir kişidir, belki Yüce Allah ona rahmet kılar! Dedi. Hak Teâlâ da şu âyeti gönderdi:

"Münâfıklardan birisi ölse, sakın namazını kılma. Ve mezarlarının başında durma. Çünkü onlar, Allah ve Resûlünü tanımadılar. Çünkü küfür ve fasıklık üzerine ölmüşlerdir." (Tevbe: 84)

Nadiroğulları'nın elçisinden sonra, Yemen elçisi gelmişti. Ki Bâzan Yemen beyi idi: Acem yurdu sarsıntıya ve ihtilâle uğramıştı. Hepsi toplanıp islâm oldular. Ve Yemen Beylerinden Zülyezen oğlu Haris gibi, her birisi bir bölgenin Beyi idi. Peygamber (a.s.)'a elçi gönderdiler. Ve mektup yazıp İslâm 'a geldiklerini bildirdiler. Ve:

- Bize İslâm dinini ve hükümlerini öğretecek bir kişi gönderin! Dediler.

Resûlûllah (s.a.v.) de mektuplarına karşılık vererek Mâlik bin Müzeyyime'yi onlara gönderdi. Onların İslâmlığını kabul buyurdu. Elçilerini de hoş tuttu. Mektuplarına cevap yazdı ve İslâm dinini o mektupta açıkladı.

1- Namaz ve oruç ile

2- Hac ve Zekât'ın şartlarını bildirdi. Ve Muaz bin Cebel'i ve Abdullah bin Zeyd'i ve Mâlik bin Ubâde (r.a.)ları onların elçileriyle gönderdi. Çünkü onlar Ensarın ileri gelenlerinden, dinin şartlarını öğrenmişlerdi. Ve Hazret-i Muâz'ı onlara başkan kıldı ve yazdığı mektupta:

- Muâz'ı size gönderdim. Sizin zekâtınızı alsın ve göndersin. Ensar'dan da nice kişileri size din ve şeriat ve Kur'an öğretsin, diye yol-luyorum! Dedi.

Arab kabilelerinden çok kişiler müslüman olmuşlardı. Onların da elçileri geldiler ve müslüman oldular.

Yine bu yılın içinde Habeş Meliki öldü. Hazret-i Peygamber onun ölümünde yarânını haberli kıldı. Medine'de onun için namaz kıldılar. Vaktâ ki Zilka'de ayı geldi. Hazret-i Peygamber'e bazı Arab kabilele-rinden haberler getirildi. Henüz müslüman olmamışlardı. Hacetmeğe gelerek:

- Peygamberle bizim ahdımız vardır.

O zaman Hazret-i Muhammed(s.a.v.):

- Hiç bir müşrik bu günden sonra Mekke'ye gelmesin!. Dedi. Çün-kü Berâe suresi nâzil olmuştu:

Allah Teâlâ şöyle buyuruyordu:

"Bu, Allah'tan ve Resûlü'nden kendileriyle anlaşma yaptığınız müşriklere kesin bir ihtardır.

Ey Allah'a ortak koşanlar!. Yeryüzünde dört ay daha güven-lik içinde dolaşın. Ama bilin ki siz Allah'ı âciz bırakacak değilsiniz. Allah, kâfirleri mutlaka-dilediğinde-rüsvây edicidir." (Tevbe: 1-2)

Ve yüce Allah aynı Sûre de şöyle buyurdu:

"Bu Haccı-Ekber (Kuran bayramı günü Allah'tan ve Resûlünden insanlara bir ilândır. Allah ve Resûlü, müşrikleri himâye etmekten (Boza geldikleri ahitlerine uymaktan kesin olarak uzaktır.) Onlar ya müslüman olmalı, ya kılıç yemelidir." (Tevbe: 3)

Ve Cenâb-ı Hak, aynı sûrede şöyle buyurdu:

"Haram olan aylar(1) sona erdiği zaman artık o (Arap) müşrikleri, nerde bulursanız bulun, öldürün. Onları esir olarak yakalayın. Onları hapsedin. Ve onların bütün geçit yerlerini kapatın. Eğer tevbe ederler, namaz kılıp, zekâtlarını verirlerse, kendilerini özgür bırakın. Allah Teâlâ yargılayıcıdır ve esirgeyicidir." (Tevbe: 5)

Ve Allah Teâlâ yine şöyle buyurur:

"Ey iman edenler!. Bu müşrikler, Allah'a ortak koşanlar murdar kişilerdir. Hak Teâlâ'nın evi pâktır. Bu yıldan sonra(2) Mescid-i Haram'a yaklamasınlar." (Tevbe: 28)

Evet, Cenâb-ı Hak:

- Bu yıldan sonra onların Allah'ın evine girmelerine izin vermeyiniz. Onlara bildirki, bu dört ayda şundan ötürü kıtalı Haram eyledim ve zaman verdim ki müslüman olmayan kişi müslüman olsun. Bu dört ayda müslüman olmayan kişiyi de Mekke'ye koyma!. Diye buyuruyordu.

Resûlü Ekrem, sonra, Hazret-i Ebû Bekir'i yarânı ile Mekke'ye gönderdi. Ve:

- Müslümanlar haccedin!. Diye buyurdu. Oysa daha önce kâfirler de hacda bulunurlardı.

Vaktâ ki Mekke'nin Fethi Hicret'in Sekizinci Yılı Ramazanı'nda vaki oldu, Hazret-i Peygamber Attab b. Esîyd'i Mekke'ye emir kıldı.

(1) Zilhicce, Muharem, Safer, Rebiul Evvel ayları.

(2) Hicret'in dokuzuncu yılında.

O yılda haccı, Hazret-i Attab yerine getirdi. O zaman müslümanlar ve kâfirler birlikte haccederdi.

Dokuzuncu yılda ise Hazret-i Ebû Bekir, Halkı:

"Mekke'ye, kâfirler konulmasın diye gönderilmişti. O yıl içinde kâfirler ve hem de müslümanlar Hacca birlikte geldilerse de, o yıldan sonra kâfirler hacca gelmediler.

Peygamberimiz (s.a.v.) Hazret-i Ebû Bekir'i Mekke'ye gönderirken Berâe (Tevbe) Sûresi'nin ilk otuz âyetini öğreterek göndermişti. Ve kendisine:

- Bütün halk Arafat'ta bir bir araya gelince bu âyetleri onlara oku! Diye buyurmuştu. Ve ayrıca da:

- Yâ Ebâ Bekir. Haccı da sen ettir. Halka da, bundan sonra kâfirlerin hiç gelmemelerini bildir! Dedi.

Hazret-i Ebû Bekir! evine gittiğinin ertesi günü de, Resûl-i Ekrem (s.a.v.), Hazret-i Ali (K.V.)yi Mekke'ye göndererek:

- O âyetleri Ebû Bekir'den sen al,onları halka oku!. Diye buyurdu. Hazret-i Ali (Kerremallahü Veçhehü) de vardı. O âyetleri Hazret-i Ebû Bekir (r.a.) tan o âyetleri diledi. O zaman Hazret-i Ebû Bekir Peygamber (s.a.v.) e geldi:

- Ey Allah'ın Resûlü! Benim ne günahım oldu? Diye sordu. Peygamber (a.s.):

- Yâ Ebâ Bekir!. Diye buyurdu. Sen bir günah işlemiş değilsin. Ama Cebrâil (a.s.) bana:

- O âyetleri okuyanın Haşim oğullarından birisi olması gerek!. Diye haber getirdi. Bundan ötürü Ali'yi gönderdim!. Şimdi, sen Ali'yi beraber ilet. Sen Hac Emiri ol. Ve Ali de bu âyetleri Yüce Allah'tan ve benim dilimden okusun, halka işittirsin!. Dedi ve orada kurban edilsin diye yirmi deve yolladı. Beş deve de Hazret-i Ebû Bekir kendisi için ald ı. Onunla birlikte Hazret-i Avf Oğlu Abdurrahman da itti. O da kendisi için bir deve götürdü. Böylece Hazret-i Ebû Bekir Hac Emiri olup, Hazret-i Ali (K.Veçhehü) de bu âyetleri okudu. Halka erişirdi. Sonra Hac'dan dönüldü. Ve bu yıl içinde Sadakat (zekât) âyetleri nazil oldu. Ve Hak Teâlâ şöyle buyurdu:

"Sen onların mallarından zekat al. Çünkü zekât onları günahlarından temizler. Ve mallarını arttırır. Ve onlara hayır duâ kıl. Senin duan gerçektir ki onların gönüllerini inandırır ve Allah, onların günahlarını ikrar ettiklerini iştir, gönüllerinde nedametlerini ve kaygılarını bilir." (Tevbe: 103)

Bundan ötürü zekât alan kişi zekât veren kişi için iyi duâ etmesi sünnettir.

Bundan sonra Peygamber (a.s.) dört bir yöne zekât devşiriciler gönderdi. Ondan sonra da Bekir bin Saadoğulları kabilesinden elçi geldi. Bunlar o kabiledir ki, Peygamberimiz onların içinde süt emmiş, adı Zamzam bin Sâ'leb olan bir kişiyi gönderdiler. O da Allah'ın Resûlünün katına geldi. Ondan, İslâm, Namaz, Oruç, Hac, Zekât ve Sadaka vermenin şartlarını öğrendi. Peygamberimiz (a.s.) ona:

- Hak Teâlâ 'ya and içerim ki, bu ferman Hak Teâlâ'nın buyruğudur! Dedi.

Sonra, Hazret-i Zamzam kendi kabilesine gitti. Bütün kabileleri İslâm'a çağırdı. Hepsi de Müslüman oldular. Sonra Hazret-i Peygamber, Hicret'in Onuncu yılının Rebûl Evvel Ayı'nda Hazret-i Halid bin Velid'i Negrânoğulları'na gönderdi ki, onlar Kâaboğlu Elhârisoğulları kabilesiydi. Onlara: Hazret-i Halid'e:

- Onlarla cenk etme!. Onlar müslüman olmuşlardır. Oraya var. Şeriat ve Kur'an öğret!. Dedi. Hazret-i Halid bin Velid de oraya vardı. Üç ay orada oturdu. Onlara Kuran'ı ve Müslümanlığı öğretti. Sonra Hazret-i Resûlullah'a mektup gönderdi. Peygamberimiz (s.a.v.) de cevap yazarak:

- Gel ve onlardan nice kimseyi de getir! Diye buyurdu. Hazret-i Halid de onların ulularından altı yaşlı kişiyi aldı, getirdi. Hazret-i Resûl (a.s.) onların islâmlığını kabul etti. Bunlardan birisinin adı Kay-sil Hakem idi. Onu, hepsine baş, ulu kıldı. Ve onların hatırlarını hoş edip yine geri gönderdi. Bunlar gidince, artlarından zekâtlarını toplamaya bir kişi gönderildi ki bu da, Amr İbn Hazm-el Ensari idi.

Yine bu yıl içinde Hazret-i Halid bin Velid'i, Peygamberimiz (s.a.v.) Yemen İlinde Hemedanoğulları kabilesine gönderdi. Ve:

- Onları müslüman eyle! Diye buyurdu. Hazret-i Halid onlara varınca, onlar bu davete cevap vermediler. Peygamberimiz (s.a.v.):

- İslâm'a gelmezlerse cenk et! Diye emir buyurdu.

Hazret-i Halid, orada altı ay kaldı. Din davetinde bulundu. Onlar yine İslâm'a gelmediler. Hazret-i Halid güç durumda kaldı. Peygamberimiz (a.s.)a mektup gönderdi. Bunun üzerine Hazret-i Resûl (a.s.)da Ali (r.a.)ı yollayıp:

- Halid'i gör!. Geri gelsin. Ve sen de onları dine davet et? Diye buyurdu. Hazret-i Ali de oraya vardı. Hazret-i Halid'i Medine'ye gönderdi. Ve onları İslâm'a çağırdı. Onlarda müslüman oldular. Hazret-i Ali de geri döndü. Peygamber (a.s.) a onların İslamlığını haber verdi. Resûlûllah (a.s.) da şâd oldu, sevindi. Ve müslümanlıklarını kabul etti.

Sonra Zubeyd elçisi geldi. Uluları Amr İbni Ma'di Kerb idi. Geline müslüman oldu. Ve kendi meliklerinden İmriül Kays'ın hısım ve akrabasından olan Merareoğulları kabilesinden bir kişi vardı. Adı Ferret bin Misk idi. Bu kişi, kavminin arasından kızgınlıkla çıkıp Hazret-i Resûl (a.s.)ın katına geldi. Müslümandı ve ulu kişiydi. Padişah oğullarındandı. O Zübey halkı müslüman olunca Hazret-i Resûl (s.a.v.) onu, onların başına Bey yaptı. Oysa, Amr İbni Ma'di Kerb Beylik ummaktaydı. Vakta ki Ferre'yi Bey olmuş görünce üzüldü. Melul oldu. Sonraları Hazret-i Muhammed(s.a.v.) Bu dünyadan göçünce Amr, ferveyi öldürdü. Ve İslâm dininden çıktı, mürted oldu. (Allah Teâlâ saklasın). Ancak bir müddet sonra imana gelmiştir.

**

Hazret-i Ebû Bekir'in halifeliği zamanında arabların çoğu mürted olmuştu. Zekât ve sadaka vermediler. Onları yine Hazret-i Ebû Bekir (r.a.) İslâm'a getirdi. Zekatlarını aldı. Zübeyd elçilerinden sonra Abdülkays kabilesinden elçiler geldi. Bunlar Hıristiyandı. Ulu kişilerinin adı. Carûd bin Amr'dı. O da gelince Müslüman oldu. Fakat Hazret-i Resûl (a.s.) Ahiret'e göç ettikten sonra kavmi ile birlikte dinden çıktı, Mürted oldu.

Ondan sonra, Yemâme'den Hanifeoğulları kabilesinden elçiler geldi. On kişiydiler? İçlerinde Müseylemetül Kezzâb da vardı. O,

önceleri de Medine'ye gelmişti. Peygamber (a.s.)'ın sözünü işitmişti. Konuşması da açık ve güzeldi. Kafile ile Medine'den çıktı. Yemâme'ye gelmişti.

Vaktâ ki bütün Arab kavmleri elçi gönderip İslâm'a geldiler. Bu Hanifeoğulları da elçi gönderdi. Medine'ye geldikleri zaman baki mezarlığının dolayında kondular. Müseyleme bunlara dediki:

- Siz gidin, ben sizin ağırlığınızı, atlarınızı bekleyeyim!. Dedi. Size eğer:

- Gelen on kişiydiniz, biriniz nerede?. Diye sorulursa:

- O, bize hizmet eder. Ağırlığımızı, atlarımızı bekliyor!. Deyiniz! dedi.

Kalan dokuz kişi, Hazret-i Peygamber (a.s.)'ın huzuruna gelince, Resul Hazretleri onlara:

- Siz on kişiydiniz. Biriniz nerede?. Diye sordu. Onlar da:

- O bize hizmet etmektedir! Dışarda ağırlığımızı bekliyor!. Dediler.

Peygamber (a.s.)da:

- Öyle ise o:

"**Kavminizin ulusudur!**" Diye buyurdu. Yemame'liler, bu haberi Müseyleme'ye götürüp:

- Hazret-i Peygamber senin hakkında şu sözleri söyledi!. Dedi. O da:

- Gerçekten benim faziletimi ikrar etti! Dedi.

Peygamber (s.a.v.) Yemâme'den gelen o kişilere şariat'ın hükümlerini ve islamlığı öğretti ve:

- Şimdi gidiniz. Yemâme ehlini dine davet ediniz!. Diye buyurdu. Onlar da geri dönüp Hanife oğulları Kabilesine geldiler. Müslümanlığı ve şariat hükümlerini arzylediler. Kendilerine de güç geldi.

Fakat, Müseyleme onlara:

- Ben de Muhammed gibi Peygamberim, Peygamberliğin yarısı benim, yarısı da onundur! Dedi. Yol arkadaşlarını da tanık göstererek:

- Muhammed, benim için: (Sizin ulunuzdur!.) Diye buyurdu. Siz benden daha yek peygamber bulamazsınız. Yad (Yabancı) Peygamber

olmaktan, benim Peygamberliğim yektir. Ve şeriatim çok kolaydır? Dedi. Ve bunlara mahsus bir yol ortaya koydu. Namazı kaldırdı. Zinâyı, şarabı helâl etti. Söylediği sözleri Seci' ve Kafiye ile söylerdi.

- Bana bu sözler gökten geliyor! Muhammed'e Cebrâîl gelmektedir, bana ise Mikâîl geliyor!. Diye iddiada bulundu.

Vaktâ ki ona uyanlar ve yarânı çoğaldı, kendisine:

(Rahmânü'l Yemâme) Diye ad koydu.

İşi azıtınca da Peygamberimiz (s.a.v.) de mektup yazıp şöyle dedi:

(Minmüseylemeti Rahmânîl Yemâmeti ilâ Muhammed ibni Abdullah Resûlillahi fi Kureyş).

Müseyleme'nin babasının adı Habib idi. Atasının adını yazmadı. Ve mektupta şöyle yazdı:

- Bismillahi nasirân, kaimen. Arzın yarısı senin ve yarısı benimdir. Ey Abdülmuttalib oğulları! Siz insaflı değilsiniz! Dedi. Mektubu Hanifeoğullarından iki kişi ile gönderdi. Vakta ki, bunlar, Resûlullah (s.a.v.) Hazretlerine mektubu götürdüler. O da okudu. Gelenlere:

- Siz ne dersiniz? Diye sordu. Onlar da:

- Biz de öyle deriz!. Diye cevap verdiler. Arz'ın yarısı senin ve yarısı da onundur.

Peygamber (a.s.):

- Elçiye ölüm yoktur. Yoksa sizi ben öldürürdüm!. Dedi. Onları yine geri gönderdi. Ve gelen mektuba cevap vererek te:

Rahman ve Rahim olan Allah'ın adı ile:

Allah'ın Resûlü Muhammedden yalancı (Kezzab) Museylemeye:

(- Arz, Allah'ın arz'ıdır. Kullarından dilediğine verir!. Âkıbet, ancak Allah'a ortak koşmaktan ve gûnahtan sakınanlarındır.)

Yemâme'de Hanifeoğulları ulularından bir kişi vardı. Adı Mücaat İbni Esed'di. Güzel arapça bilirdi. Bu iki kişi mektubu ona gösterdikleri zaman, o:

- Bu mektup peygamber sözüne benziyor! Diyerek Hazret-i Resulün nâmesini göstermişti.

Peygamberimiz (s.a.v.) dünyâdan âhîret'e göçtüğü zaman Müseyleme:

- Şimdi Cebrâîl benim katıma geldi. Yeryüzünün peygamberliğini tüm bana ısmarladı!. Dedi. Ama Hazret-i Ebû Bekir (r.a.) halife olunca Hazret-i Halid bin Velid'i yemâme'ye gönderdi. O da gitti, onu öldürdü.

- İnşallah, daha aşağıda, açıklaması gelecektir.

Daha sonra, Necranoğulları elçileri geldi. Hepsi ulu kişilerdi. Bunların içinde birisine: Eşcd derlerdi. Necranoğullarının Beyiy'di. Bunlar, İslâm olmuşlardı. Peygamberimiz (a.s.) ile barış yaptılar. Bac ve haraç vermeyi de kabul ettiler. Sonra Kindeoğulları'nın elçileri geldi. Melikzâde kişilerdi. Bunların Beyleri Eş'as ta gelenler arasındaydı. Onlarda islâmlığı kabul ettiler.

Daha sonra Âmiroğulları elçileri geldi. Bu kabilenin en ulusu Âmir bin Tufeyl idi. O kişiydi ki Maun kuyusu yanında Hazret-i Resûlullah'ın kırk kişisini öldürmüştü. Âmiroğulları:

- Bütün kabilemiz halkı müslümanlığı kabul etti. Bütün Arablar Müslümanlara baş eğdiler. Bize de gerekli olan müslümanlığı kabul etmemizdir! Dediler. Fakat Âmir bin Tufeyl o halka:

- Ben sizi ondan kurtarırım!. Dedi. Budayl bin Kays adında bir kişi vardı. İnsan öldüren bir kişiydi. Âmir onu elçilik için yanına aldı. Ve ona:

- Ben Muhammed'i, konuşup meşgul edeyim. Sen de ardından onu kılıçla!. Dedi. İkisi de bu tedbir ile Medine'ye geldiler. Resûlullah evinde bulunuyordu. Amir, onun katına vardı. Önünde oturdu. Âmir, Resûlullah (s.a.v.)'ın huzurunda İslâmlık sohbetini eder ve Kur'an'dan sormaktaydı. Peygamber (a.s.) birçok âyet okudu. Âmir, öteki kişiye:

- Vur! Diye gözüyle işaret yaptı. O kişi kılıcını çalamadı. Huzurdan dışarı çıkınca, Âmir adamına:

- Niçin vurmadın diye azarladı. O da:

- Ben ne zaman ki kılıcımı çalmak istedim, seni onun üstüne düşer gördüm! Eğer kılıcımı vursaydım. Seni öldürürdüm. Bundan ötürü, kılıç vuramadım! Dedi. Cebrâil (a.s.) gelip Hazret-i Resûlullah (s.a.v.)e onların ne için geldiklerini haber verdi. Resûlullah (s.a.v.) de onlara hemen beddua etti. Amr b. Tufeyl'in boğazında bir yumru belirdi. Sonra karardı. Selûl oğulları kabilesinden bir eve vardı. Orada öldü. Ötekisi de Âmiroğulları'na vardı. Amir oğulları:

- Amir Muhammed'e ne dedi? Ve o ne söyledi? Diye sordular. O kişi de:

- İşe yarayacak söz söylemedi. Dedi. Ancak, iki gün sonra bir iş için oradan dışarı çıktı. Gökten bir yıldırım indi. Ona çarptı. Ve onu öldürdü. Vaktâ ki Resûlullah (s.a.v.) dünyadan Âhiret alemine göç etti, Âmiroğulları hâlâ müslüman olmamışlardı.

Buday'in annesinden bir kardeşi vardı. Şairdi de!. Onu elçi yolladılar. Ve İslâm'a geldiler. Bundan sonra Tayy kavmi elçileri Medine'ye, geldi. Bunlar, Adıyy topluluğundan ayrı bir topluluktu. En ulu kişileri de Zeyd İbn-i Mühelhel idi. Çok güzel ata bindiği için Araplar ona Zeydi'l-Hayl derlerdi. Cömertlikte Hatem kadar cömertti. Peygamber (s.a.v.) onun bu sıfatını işitmişti. Nasıl işittiyse, onu o sıfatta buldu. Ve kendisine:

- Bana kimi vafetseler, ben o kişileri vafettikleri değerde değil, daha aşağı derecede bulurdum. ama seni işittiğimden daha üstün buldum!. Dedi. Ve o zaman ona **Zeydi'l-Hayr** diye ad taktı. Bu Zeyd'in köyleri vardı. İslâm'a gelince Peygamber (a.s.) da onları kendisine bağışladı. Bunun için mektuplar yazdı. Bu köylerin birisi Cidde çevresindeydi. Zeydi'l-Hayr ona gidince ölmüştü. Peygamber (a.s.), o diyardaki Arap'ların Müslüman olduklarını öğrenince oraya adamlarını yolladı. Zekatlarını toplattı. Aynı zamanda Hazret-i Alâ Hadrami'yi Bahreyn Zekâtını toplamaya gönderdi. Ve Malik bin Nevfel'i Hanzaoğulları Zekatına yolladı. Hanifeoğulları ve Temimoğulları'nın kimisine Zeyd bin Nadr'ı ve kimisine de Kays bin Âsım'ı gönderdi. Bu Temimoğulları dağılmış bir haldeydi.

Böylece bütün Araplar Hicazdan tâ.. Yemen'e kadar müslüman olmuşlardı.

Bu olayların hepsi de onuncu Hicret Yılında olmuştu.

VEDA HACCI HABERİ

Resûlullah (s.a.v.) bu Onuncu Hicret Yılı'nda hacca vardığı zaman Zilka'de Ayı'nın bitmesine dokuz gün kalmıştı. Medine'den ihrama girdi. Ensar'ın ileri gelenleri birlikte hacca vardılar. Yanlarında çok deve de götürdüler. Ve bu Hacc'da Hazret-i Aişe (R. Anha)'yı da yanında götürdü, Ebî Talib oğlu Hazret-i Ali (k.v.) de Necran'dan ihrama girip Mekke'ye geldi. Hazret-i Resûlullah (s.a.v.) ile birlikte Hac farizesini edâ ettiler. Bütün arablar Resûlullah (s.a.v.)'in Hacca vardığını öğrenince çölde ve Hicaz'da hiç bir kabilede adam kalmadı. Hepsi de mutlaka Hacca geldiler. O kadar kalabalık bir toplantı olmuştu ki öyle bir kalabalığı kimse görmemişti. Hazret-i Peygamber (a.s.) Arafat'ta hutbe okudu ve Hacc'ın bütün şartlarını öğretti. Ve din buyruğunu tamamladı. Nitekim Hak Teâlâ şöyle buyurdu:

"Bugün dininizi bütünledim. Üzerinize olan nimetimi tamamladım. Din olarak sizin için islâmlığı beğendim." (Mâide: 3)

* * *

Hazret-i Peygamber (s.a.v.) bu haccında Arafat'ta hutbe okudu. İnzâr da mubalâğa etti. Bütün müslümanlar ağlaştılar. Ve Hazret-i Resûl (a.s.)'ın bu, son Haccı olduğu için buna Vedâ haccı -Haccetül Vedâ dediler. Bu da Hicret'in Onuncu yılında idi. Ve Hazret-i Peygamber (a.s.)'ın son haccıdır. Nitekim Tebük Gazası da son gazasıdır.

Resûl (s.a.v.) yirmi yedi gazada bulunmuştur. Bunların dokuz gazasında cenkleşti. Ötekilerinde savaş yapmadı. Ayrıca otuz beş kez gazaya asker yolladı. Fakat kendisi askerle birlikte gitmedi.

RESULULLAH (S.A.V.)'İN GAZALARININ SAYISI

Haber verici kişiler derler ki:

– Hazret-i Peygamber (s.a.v.) yirmi yedi gazâ yapmıştır.

Kimileri de "– Yirmi dokuz gaza yaptı!" demiştir. bu ihtilaf şundan ileri gelmiştir ki Fedek ve Hayber ve Vadiyül Kurâ gazaları tek gazadır. Çünkü Resul (a.s.) Hayber'den Medine'ye gelmezden önce Fedek'e gitti. Sonra Vâdiyül Kurâ'ya gitti. Bundan ötürü üçünü bir sayıp yirmi yedi gazâ derler:

Biz Şimdi bütün gazaları burada açıklayalım

- 1- Ebvâ Gazâsı,
- 2- Ebvât Gazası,
- 3- Zil Aşire Gazası,
- 4- Enmâr Gazası,
- 5- Kırâd Gazası,
- 6- Seviyk Gazâsı,
- 7- Birinci Bedir Gazâsı,
- 8- Batn-ı Nahle Gazası,
- 9- Büyük Bedir Gazası,
- 10- Kedr Gazası,
- 11- Uhud Gazası,
- 12- Recî Gazası,
- 13- Zatü'r Rikâ Gazası,
- 14- Bedril Mev'ud Gazası
- 15- Kurayzaoğulları Gazası
- 16- Hendek Gazası,
- 17- Dûmet-İl Cendel Gazası
- 18- Lihyanoğulları Gazası,
- 19- Zî Krad Gazası,
- 20- Müstalikoğulları Gazası
- 21- Hudeybiye Gazası
- 22- Hayber Kalesi Gazası,
- 23- Umret-İl kaza Gazası
- 24- Mekke'nin Fethi Gazası
- 25- Huneyn Gazası,
- 26- Tâif Gazası,
- 27- Tebük Gazası,

Böylece hepsi yirmiyedi gazadır. Dokuzunda cenk edildi ki onlarda şunlardır:

- 1- Bedir Gazası,
- 2- Uhud Gazası,
- 3- Hendek Gazası,
- 4- Kurayza oğulları Gazası,
- 5- Müstalikoğulları Oğulları Gazası,
- 6- Mekke Fethi Gazası,
- 7- Huneyn Gazası,
- 8- Taif Gazası,
- 9- Hayber Gazası

Peygamber (a.s.)'in asker gönderip, kendisinin varmadığı gazâ sayısı otuzbeştir. Kimileri kırksekizdir der ama bu, doğru değildir.

PEYGAMBER (A.S.)'IN HACLARI

Bütün halkın sözbirliği ettikleri şudur ki, Peygamber (a.s.) ömrü boyunca dört kez hac'da bulundu: Üçü Mekke'den Medine'ye hicretten önceydi. Biri de Medine'den Mekke'ye gelince, haccetmişti ki ona da.

- 1- Haccül Vedâ derler. Ona:
- 2- Haccül Belâğ,
- 3- Haccü'l-Tamam da diyenler vardır.

Dört kez de Umre'de bulunmuştur ki, birini Hicret'ten önce, birini de Hudeybiye'de ve birisini de Umretül Kazâ'da, birisini de Haccül Vedâ'da ifâ buyurdu. Bu rivayet Hazret-i Aişe'nin dir. Ve Hazret-i Abdullah bin Ömer (R. Anh) ise:

– Üç umre eyledi. Biri: Umre-i Hudeybiyye, biri Umret-il Kaza idi. Birisi de Haccül Vedâ'dır.

RESUL ALEYHİSSELATÜ VESSELAM'IN HATUNLARI

Peygamberimiz (s.a.v.)'in onbeş hatunu nikahladığı rivayet edilir. On üçünü gördü ve evine getirdi. Kimi zaman on birini bir arada tuttu. Kimi zaman da onunu bir arada tuttu. İkisinden, onları görmeden el çekti. Dünyadan göçtüğü zaman da dokuz hatunu vardı.

İlk önce aldığı hatun Hazret-i Hadice bint-i Huveylid bin Esed bin Abdüluzzâ idi. Ve Hazret-i Hadice'nin önceki kocası Mahzumoğullarından Atiyk bin Amir idi. Ondan bir kız olmuştu. Atiyk ölünce Hazret-i Hadice'yi Ebû Halid bin Zurâre aldı. Ondan da bir kızı oldu. Ebû Halid de ölünce kendisini Peygamber (a.s.) aldı. Hazret-i Peygamber'in Hazret-i Hadice'den dört oğlu oldu:

1- Kasım, 2- Tayyib, 3- Tâhir, 4- Abdullah. Bu dört oğlu da kendisinden önce öldüler. Ayrıca da dört kızı oldu. Bunlar:

1- Rukayye, 2- Ümmü Gülsüm, 3- Zeyneb, 4- Fatma idi.

Hazret-i Hadice öldükten sonra Hazret-i Aişe'yi aldı. Yedi yaşında olan Aişe, iki yıl babası Ebû Bekir'in evinde kaldı. Bütün bu hatunlar arasında yalnız Hazret-i Aişe bâkire-kızoğlu kızıdır.

Daha sonra Sevde bint-i Zem'a bin Esed'i aldı. Ondan sonra Ömer bin Hattab'ın kızı Hazret-i Hafsa'ya aldı. O, daha önce Abdi Kays bin Huzâfeti's-Sehm'i'nin hatunu idi.

Ondan sonra Ümmü Seleme'yi aldı ki daha önce Abdullah bin Seleme'nin hatunu idi.

Ondan sonra Mustalikoğulları'ndan Cüveyriye bint-i Haris bin Ebî Dırar'ı aldı. O da daha önce Melik İbn-i Safvânın hatunu idi. Ondan sonra, Ebû Süfyân'ın kızı Ümmü Habibe'yi aldı.

Daha sonra Cahş kızı Hazret-i Zeyneb'i aldı ki önceleri Zeyd İbn-i Hârise'nin hatunuydu.

Sonra Hazret-i Safiye'yi aldı. O, Hayy bin Ahtab'ın kızıydı. Önce, Selâm bin Müşkir'in hatunuydu.

Ondan sonra, Hazret-i Meymûne Bint-i Hariseyi aldı.

Peygamber (a.s.) ahirete göç ettiği zaman bu dokuz hatun sağ ve hayatta idiler.

Hazret-i Peygamber (a.s.) ilk hatunu Hazret-i Hadice vefat edince bunlardan başka dokuz hatun daha aldı ki birisinin adı Sebâ idi. Lakin Peygamber (a.s.) onu görememiş, o vefat etmişti. Birisi de Kilâboğulları'ndan Adiye Binti Cabir'di. Resûlullah (s.a.v.) onun da yüzünü göremeden kendisini boşadı.

Birisi de Sa'saa oğlu âmiroğulları kabilesinden Zeyneb Bint-i Huzeyme idi. Evine götürdü. Bir müddet onunla birlikte oldu. Bu hatun daha önce Tufeyl Bin Haris'in eşi idi.

Öyle denir ki Hazret-i Hadice ile Hazret-i Zeyneb'den başka biri Peygamber (a.s.)'in evinde ölmedi.

O dokuz hatundan birisi de Kelbî kızı Huleyfe'ydi. Onu Peygamber (a.s.) evine götürdü.

Bir de Kilaboğlu Bekroğulları kabilesinden Taynan kızı Aliye'ydi. Peygamberimiz uzun bir vakit onunla birlikte oldu. Sonra ondan el çekti.

Birisi de Kubeyle bint-i Kays bin Ma'dî Kerb idi. Peygamberimiz (a.s.) bu hatunu görmemiş, Kubeyle Hatun ölmüştü.

Yine bir Hatunu da Harisoğulları'ndan, Huveyle bint-i Budeyl idi. Peygamberimiz nice vakit onunla birlikte oldu. Sonra ondan el çekti.

O hatunlardan birisi de Hazrecoğulları'ndan Leylâ bint-i Hatib idi. Bu hatun yaşlanmazdı. Babası Hazreç kabilesinde ulu kişiydi. Bir gün peygamberimiz (a.s.), arkasını güneşe verip Mescit'te oturmuştu. Hatunu Leylâ da kendisinin ardından gelerek çekince (omuzbaşına) elini uzattı. Peygamberimiz (s.a.v.):

– Kimsin sen? diye sordu. O da:

– Leyla'yım. Beni al. Tâ ki kavmimin arasında öğüneyim! dedi. Peygamberimiz (s.a.v.)'da rıza gösterdi. Leyla kavmine vardı. Onlar:

– Yâ Leylâ! İyi etmedin. Çünkü, o, ihtiyar kadın istemez! dediler. Leyla Hatun geri döndü:

– Ya Resûlallah! dedi. Pişmânım! Çünkü yaşını, başını almış biriyim. Sana, ben, yaramam! dedi. Resûlullah (s.a.v.) de:

– Senden geçtim diye buyurdu.

Eğer bu haber doğru ise Peygamber (s.a.v.)'in yirmi hatunu olmuş olur.

Ayrıca beş hatunu daha diledi ise de almadı.

BİRİSİ: Ebû Talib'in kızı Ümmü Hani idi ki iki oğlu vardı.

Birisi de Mesâa'dır ki Amir bin Sa' saa'nın kızıydı. Hazret-i Peygamber, bu hatunu, oğlu Seleme bin Hişam'dan diledi. Seleme:

- Bir kez anama sorayım! dedi. Gitti. Anasına anlattı. O da:
- Sen ne cevap verdin? dedi.
- Anama sorayım, dedim!

O zaman anası:

- Bana sormak ne hacet. Sen, beni Allah'ın Resûlüne ver! dedi.

Seleme anası ile konuşmağa gittiği zamanda Peygamber (s.a.v.)'a:

- O yaşlı bir hatundur! dediler. Sonra Seleme geldi. Sessiz oturdu. Peygamber (a.s.) hiç iltifatta bulunmadı. O önce ettiği sözü tekrarlamadı.

O dokuz hatundan birisi de Üsâmet'il-Hayberinin kızı Safiyye'dir. Müslümanların eline esir düşmüştü.

Peygamber (a.s.) ona:

- Beni mi, yoksa erini mi istersin? diye sordu. Safiyye'de:
- Erimi!. Deyince o kadın erine döndü. Erine gitti. Yine birisi de Halibedir ki Abdülmuttalib'in oğlu Abbas'ın kızıydı.

Hazret-i Peygamber onu babasından istedi. Hazret-i Abbas:

- Seninle birlikte süt emdi! dedi.

O hatunlardan birisi de Hamrâ'dır ki Cârut bin Harise'nin kızıydı. Resûl-i Ekrem onu babasından istedi. Babası:

- Kızımın teninde ayıbı, kusuru vardır! diyerek yalan söyledi. Fakat evine vardığı zaman o ayıbı kızında gördü ki dediği gibi tıpkısı olmuştu.

İşte, Hazret-i Peygamber (s.a.v.)'in dilediği, aldığı ve dileyip te almadığı hatunlar bunlardır. Cariyelerden hatun edindiği iki hatundur.

BİRİSİ: Kurayzoğullarından Zubeydedir. Ondan çocuğu olmadı.

BİRİSİ DE: Şem'un kızı Mariye-i Kıbtıyye'dir ki bu cariyei ona Mukavkis göndermişti. Hazret-i İbrahim bu kadından dünyaya gelmişti. Fakat iki yaşında iken ölmüştü.

PEYGAMBERİMİZ (S.A.V.)'İN AZATLILARI

Hazret-i Peygamber'in azatlısından biri Hazret-i Zeyd bin Harise'dir. Onu, Hazret-i Hadice, zamanında kul almıştı. Himyer Beyleri oğullarından tutsak edilmişti. Onu satın aldı ve özgürlüğüne kavuşturdu. (Azad etti).

Zeyd Hazret-i Muaviye zamanında Şam'a vardı. Şam'da öldü.

Azadlılardan Birisi de Şehram'dır. Kara renkliydi. Kimileri aktı demiştir. Habeşliydi. Peygamber (a.s.)'in hatunundan miras kalmıştı. Onu da âzât kıldı. (Hürlüğüne kavuşturdu.)

Birisi de Selman-ı Fârisiydi. İran'ın Nişabur şehrendendi. Orada adı Firûz'du. Yahudiler esir etmişti. Onu yazı ve mektup işlerinde kullandılar. Resûlullah (s.a.v.) akçesini verdi. Onu azâd etti.

Yine birisi de Hazret-i Ümmü Seleme'nin kulu Süfeyne'dir. Ta ki Peygamber (a.s.)'a hizmette bulunsun diye onu da âzât kılmıştı. Kimileri der ki: O, siyah rekteydi. Adı da Merân'dı.

Birisi de Asiye-i Râine'dir. Babası arab, anası Habeşliydi. Resûl (s.a.v.) onu satın aldı ve âzâd etti.

Birisi de Ebû Mehre'dir. Onu da satın alıp âzât etti.

Birisi de Fazile'dir. Onu âzât etti.

Birisi de Müdgam'dır. Rüfaa bin Zeyd'in kulu idi. Resûlullah'a bağışladı. Hazret-i Peygamber de âzât etti. Vadiil Kura Cengi'nde, atılan bir okla şehit oldu.

Birisi de Ebû Damre'dir. Acem Padişahı Keştâsib oğullarındandı. Adı: **Rah'**tı. Peygamber (a.s.)'ın eline düşmüştü. Onu da âzâd buyurdu.

Azatlılardan birisi de RİBAH'TI. O, Peygamber (a.s.)'ın devecisiydi. Kara renkteydi. Urban'dan nice arap Medine'ye gelip müslüman oldular. Peygamber (a.s.):

– Hepiniz Ribah katına gidiniz. Orada deve sütü için ta ki sağlık bulasınız! dedi. Onlar da Ribah'ın yanına gittiler. Ribah'la birlikte kal-

dılar. Lakin Ribah'ı şehit ederek develeri götürdüler, mürted oldular, kaçtılar.

Hazret-i Peygamber, onların ardınca, Hazret-i Ali'yi gönderdi. Onları yakaladı. Buyurdu. Hepsinin elleri ve ayakları kesildi. Gözleri oyuldu. Öğle sıcaklığında ıssız bir yere bıraktılar. Ki o yere Harre derler. Orada öldüler. Bu olay Sûre-i Hadîd inmezden önce oldu.

Bir kölesi de Mehrân'dır. Hadım idi. Mukavkıs bey göndermişti. Onu da âzad eyledi.

Ancak Mâriye ile Mehran'a suç yüklenmişti. Resûlullah (s.a.v.), Hazret-i Ali'yi göndererek:

– Gözetle eğer suçlama gerçekse Mehran'ı öldür! diye buyurdu. Hazret-i Ali, Mehrân'ın elini tuttu. Mehrân:

– Ne günah ettim? dedi. Hazret-i Ali de:

– Mariye ile seni itham ettiler. O zaman, Mehrân üstündekileri attı. Çıplak kaldı. Tavâşî olduğu (Hadım ağası bulunduğu) anlaşıldı. Hazret-i Akil geldi. Peygamber (a.s.)'a bu hali bildirdi.

Birisi de EBU BEKRE idi. Taif ehli kuluydu. Peygamberimiz Taifi çepeçevre sarınca Ebu Bekre bir çok rahiple dışarı çıktı. Resûlullah (s.a.v.) hepsini âzât buyurdu. Her biri birer yana dağıldı. Ebû Bekre, Peygamber (s.a.v.) katında kaldı.

*

İşte Hazret-i Resulün azatlı kulları bunlardır. Ki anlattık.

RESUL (A.S.)'IN BİNEKLERİ

Peygamberimiz (s.a.v.)'in yedi atı vardı. Arab'larda atlara ad koymakta bir gelenek haline gelmişti.

Atların birisi: Melûk idi. Fezâreoğulları kabilesinden bir Arab'dan alınmıştı. Uhud gazasında bineği bu attı. O gün askerde iki at vardı. Birisi bu Melûh'tu, ötekisi de Hazret-i Ebûbekir'in Ukab adındaki atıydı(*). Oğullarından satın almıştı.

Birinin de adı, Nizâr idi. Onu da Mukavkıs göndermişti. Bir atı da Semendi idi. Onu da Mukavkıs yollamıştı.

(*) Hazret-i Muhammed'in sancaklarından birisinin adı da Ukab idi. Karakuş. (M.F.G.)

Bir adı da Safa adında idi ki, onu Arab Mihteri (Başbuğu) Rebia bin Bera' göndermişti.

Birisi de Tareb idi. Arab Beylerindem Ferve Bin Amr el-Huzâî göndermişti.

Bir at da Temimüd Dârî vermişti. Hazret-i Peygamber (s.a.v.) o atı amcasına bağışladı.

Bineklerden, iki tanede değerli hecin devesi vardı. Birisinin adı Şehbâ idi. Necaşi göndermişti. Birisinin de adı Fudda (Gümüş) idi. Bunu Urve bin Amr göndermişti. Peygamberimiz (s.a.v.) onu Hazret-i Ebû Bekir'e verdi.

Birde katırı vardı ki adı:

– Döldül'dü. Peygamberimiz (s.a.v.) onu da Hazret-i Ali'ye vermişti. İki de eşeği vardı. Birisinin adı, Akabe idi ki onu Mukavkıs göndermişti. Birinin adı da. Yağfur idi ki Hayber'den almıştı. Üç tane de devesi vardı ki onlara dizgin vurup binerdi.

Birinin adı Kusvâ idi. Onu Hazret-i Ebu Bekir, satın alıp beslemişti. Hiçret gününde mağaradan çıkınca Peygamber (a.s.)'ın altına çekti. O da değerini sordu. Ebû Bekir (r.anh):

– Onu sana bağışladım! dedi. Resul-i Ekrem (s.a.v.):

– Onu ancak bahası ile alırım! dedi. Hazret-i Ebu Bekir de:

– Sekizyüz dirhem gümüşe aldım! deyince, Resûl-i Ekrem (s.a.v.) de sekizyüz dirhem gümüşe satın alıp Kusvâ'ya bindi. Medine'ye gitti.

İkinci devesinin kulağı dibinden kesikti. Adını Ced'a koymuştu.

Üçüncü devenin de adı, Adbâ idi. Kulak uçları kesilmişti. Bu üç bineğinden başka on tane de sağılır devesi vardı. Onları çayırda otlatırlardı. Dokuz hatunu için sağarlar, özel olarak birisini de Peygamberimiz (Aleyhissalâtü Vesselâm) için sağarlardı. Bu devenin de adı Şekrâ idi. Öteki dokuz devenin adlarında şöyleydi:

1- Hay'yâ, 2- Semrâ, 3- Arîş, 4- Sa'diyye, 5- Ka'rem, 6- Şîre, 7- Reyâyâ, 8- Cümâ, 9- Nede!. idi.

Hazret-i Resûl (s.a.v.)'in develeri çoktu. Lâkin mürtedlerin köleleri, deve çobanı Rûbah'ı öldürüp, develeri alıp kaçmışlardı. Onlar zâyî olmuştu. Ve sağılır Yedi keçisi vardı. Otlatmaya çıkarırlardı. Çobanın adı Eymen'di.

Keçileri de şu adları taşırdı. 1- Azece, 2- Zemzem, 3- Sakma, 4- Bereke, 5- İtlâl, 6- Etraf, 7- Dese.

Hazret-i Resûlullah'ın dört ayaklı hayvanlarının hepsi bu kadar sayıdaydı ki zikreyledik.

HAZRET-İ RESUL (S.A.V.)'İN KATIPLERİ

Resûl (s.a.v.)'in on yazıcısı vardı. Kimisi inen vahiyleri yazardı. Kimisi zekât mallarını yazardı. İlki, Osman bin Affan (R. Anh) Hazretleri. İkinci katip Ali bin Ebi Talib (k.v.). Üçüncüsü Halid bin Sa'd. Dördüncüsü, onun kardeşi Ebân bin Sa'd. Beşincisi, Alâ-i Hadramî. Altıncısı Ubeyy bin Kâab. Yedincisi, Abdullah bin Ebî Sarh. Dokuzuncusu. Muaviye Bin Ebi Süfyân. Onuncusu, Hanzala el-Esedî (R. Anhüm) idiler.

PEYGAMBER (A.S.)'İN KILIÇLARININ SAYISI

Hazret-i Peygamber (s.a.v.)'in yedi kılıcı vardı. Birincisini, Medine'ye geldiği gün devesi Ced'â'ya binmiş kullanmıştı. Adı Beyzâ idi. Bedir Günün'de de Beyzâ yanındaydı.

Bir kılıcı da Âs bin Mûtebbe'nin kılıcıydı. Arablar arasında namı bir kılıçtı. Adı Zülfikar'dı. Bedir Günü ganimet olarak ele geçmişti. Onu Hazret-i Ali'ye verdi. Ayrıca üç kılıcı daha vardı. Kaynukaoğulları Gazasın'da alınmıştı. Birinin adı Haydar, birinin adı, Bettar, birinin de adı, Felka idi. Daha iki kılıcı vardı ki onları Hazret-i Ali Tayy puthanesinden getirmişti. Birinin adı Müezzîm, birinin adı da, Serb'di.

Bu kitabı yazan bu kılıca yukarıda Beyzâ demişti. Anlaşılan, iki adı varmış. Üç yayı vardı. Onların da adları. Revha, Beyzâ ve Safrâ idi.

Üçte mızrağı vardı. Adları, Fıdda, Zafere ve Fâsıla idi.

Ve bir aş'gı vardı. Bir deri kalkanı da bulunuyordu. Bunuda Mısır sultanı Mukavkis göndermişti. Üstünde bir resim yapılmıştı. Peygamberimiz (s.a.v.)e resmin silinmesini buyurdu. Ama, hiç kimsenin eli değmeden o resim kendi kendine silindi.

PEYGAMBER (A.S.)'İN VASIFLARI

Hazret-i Ali'ye: "– Peygamberimiz (s.a.v.)'in vasıflarından sorulduğunda şöyle dedi:

"– Orta boylu, kara gözlü, buğday renginde kızıl benizli, ak sakallı, kıvrıkcık, berrak ve değirmi çehreli idi. Kılları zîba, bıyığı güzel, saçları kara ve uzundu. Boğazından göğsüne varıncaya dek ince kıldan kalemle çekilmiş gibi bir çizgi (hat) vardı. Karnının üstünde o kıldan başka kıl yoktu. Mübarek başı ne büyük, ne de küçüktü. Eli-ayağı makbuldü. Sırtı yassı ve sırtının ortasında avuç ortası kadar toplu ben gibi kıl vardı. Yürüyünce, kuvvetle, yokuştan inişe iner gibi hızlı hızlı yürürdü. Yüzü o kadar gökçek (güzel) idi ki karşısında bulunan bakmağa doyamazdı. Onun letâfetinden, dertli gelen o yüzünü görüp sözlerini işitse derdi, gussası kalmaz, giderdi. Burnu, dosdoğruydu. Dişleri seyrek ve tertemizdi.

Saçlarını kimi zaman çözer, kimi zaman örerd. Kimi zaman da sarığının altına devşirir, toplardı. Kimi zaman da sarkıttırdı. Altmış üç yaşındaydı. Sakalında beş-on tane kıl ağartmıştı. Hak Teâlâ Hazretleri ondan güzel, ondan cömert, eli açık ve ondan bahadır kimse yaratmamıştır. Bir gün Medine'de kavga çıktı. Halk çok korktu. At bulunmadı. Hazret-i Talha'nın eğersiz ve yularsız atına bindi, eline kılıç aldı. Yalnız başına o kalabalığa gitti. Hiç kimse henüz Medine'den sokağa çıkmamıştı. Vakta ki çıktılar. Kendisini, kavga yerinden geri döndüğünü gördüler. Ve halka:

– Korkmayınız! Bir şey yoktur, derdi.

Huneyn ve Uhud askeri arasında ondan bahadır kişi yoktu. Asker bozulduğu zaman, yerinden bir adım kıpırdamamış, deprenmemişti.

Bu mübarek mühür hakkında yazdığımız bir şiiri buraya alıyoruz:

O mübarek mühürü Resulün sırtındaydı,
Hüdâ'nın keremiyle gönül açan bir "Ay" dı!

*

Yumrulanmış gül gibi arkasında açılmış.
Kılıçklər, gül damar gibi nurla saçılmış!

*

O Nübüvvet Mührü'nde ben'ler inci gibiydi,
Resûlullah mübarek incinin sahibiydi!

*

Peygamberlik mührünü Muhammed'de görenler,
Artık o Peygamberi nasıl görüp övmezler?..

*

Selmân-ı Fârisi ki, gördü mübarek mührü,
Bin heyecan duymuştu, hemen öpercek mührü!
Server-i Enbiyâ'nın mührü güler gibiydi,
Kudretin sabahında açan scher gülüydü.

RESUL (S.A.V.)'İN İSİMLERİ

Peygamber (a.s.)ın mübarek isimleri.

1- Muhammed,

2- Ahmed

3- Âkîb' idi. Yâni Peygamberimiz (s.a.v) Peygamberlerin Âhiri, sonuncusu demektir.

4- Hâşir'dır. Hâşir, demek, Haşrın (Kıyamet gününün) hesabı onunla ola.

Bir adı da:

5- "Nebiyyü'l-Melhame" dir. Melhame cenk demektir? Hiç bir peygambere, ona ferman olunduğu kadar cenk etmek fermânı buyurulmamıştı. Ve:

6- "Nebiyyü't Tevbe" de onun bir ismi idi. Tevbe şudur ki, Allah Teâlâ onun ümmetine Tevbe Kerametini nasib kıldı.

İsrâil kavmı ise hangi organı ile günah işlemişse o organı (Uzvu) kesilirdi. Tevbesi ancak o zaman kabul edilirdi.

RESÛLÛLLAH (S.A.V.) İN VEFATI

Şöyle rivayet edilir ki, Peygamberimiz (s.a.v.) Hicret'in onuncu yılında Zilhicce Ayı'nda Vedâ Haccı'nda bulundu. Ondan sonra Medine'ye geldi. Orada hastalandı. Aradan birkaç gün geçti. Hastalığı şiddetlendi. Halk:

- Bu, yol yorgunluğundandır. Zaten önceden hastaydı!. Dediler.

Vaktâ ki Hicret'in on birinci yılı Muharrem Ayı doğdu. Hastalığı ağırlaştı. Kendilerine:

"- Bizans sınırında askeri kıvıldamalar başladı ve Bizans askeri çoğunlaştı!..." Dediler. Peygamber (a.s.) o zayıflığna bakmayarak As-habını topladı:

- Hazırlanıp Şam'a yürüyün! Diye buyurdu. Zeydoğlu Üsâme'yi komutan seçti. Hazret-i Üsâme de Medine'den dışarı hareket etti. Çadırını kurdu. Halk:

- Bir âzâtlı kulu bu kadar Muhacır ve Ensar'ın üzerine bey kıldı!. Diye söylendiler. Bu söz Resûl (a.s.)a duyuruldu. Allah'ın Resûlü (s.a.) de:

- O, Bey'liğe lâyıktır. Babası Hârise oğlu Zeyd de Mûte askerine bey kılınıncı halk ona da öyle demişti! Diye buyurdu.

Hazret-i Üsâme, Peygamber (s.a.v.)in huzuruna çıktı. Peygamberimiz de onu tuttu, kucakladı. Ve:

Halkın sözlerinden üzülme! Baban hakkında da öyle söylemişlerdi! O da Bey'liğe lâyıktı. Sen de Beyliğe lâıksın!. diye buyurdu. Ona okşayıcı sözler söyledi. Ve dualar etti. Hazret-i Üsâme dışarı çıktı. Halk hazırlandı. Orduya katıştı.

Ansızın:

- Yemen'de Esved el-Ansî adında birinin Peygamberlik iddiasıyla ortaya çıktığı haberi geldi. O da müseylemetü'l- Kezzab gibi peygamberlik dâvası etmektedir! Denildi. Ayrıca, Esedoğullarından Tuleyha adında bir kişi de belirmişti. O da Peygamberlik havesine düşmüştü. Birçok Arab kavmi bu Esved'e ve bu Tuleyhâ'ya uydular. Toplanıp onlara inandılar? İslâmlıktan ayrılıp mürted oldular, din değıştirdiler.

Ve Hazret-i Resûl (a.s.), önceleri Yemâme'de Müseyleme'nin haberini işitmişti. Bu iki kişinin de haberini alınca çok üzüldü. Bu melâlden hastalığı arttı. Çaresini bulmak, aramakla uğraştı. Hazret-i Usâme'nin askerinin Şam'a gitmesi gerekti. Bu defada halkın karşısına Tuleyha işi çıkmıştı.

Esved, Mezhacoğulları kabilesindendi. Gözbağcının biriydi. Elçabukluğu yapıp birtakım şeyler gösterirdi. Halk ta o yaptıklarına şaşar, kalırdı. Güzel söz söylemesini bilirdi. Ebhele ibni Kâab ki Yemen mihteri, ileri geleniydi, o vakit o da buna uydu. Ve Yemen'den ve Negrânoğullarından bir bölük insan ona inanmışlardı. Yemen'in başkenti San'a şehriydi. Esved oraya gitti. Çok kişi kendisine uydu.

Tuleyhâ ise Arabistan'da belirmişti. Bütün Esedoğulları kavmi mürted olup onun izine uydular. Hazret-i Fervet bin müskerki, onu Peygamber (a.s.) Yemen'deki işler üzerine göndermiştiler. Amr bin Ma'di Kerb de onlarla birlikte mürted olmuştu. Bu kişiler Peygamber (a.s.)'ın maslahat üzerine koyduğu kişileri sürüp çıkardılar. Ve topladıkları zekât mallarını ellerinden aldılar.

Böylece Tuleyha da Esved gibi Arabistan'da kuvvet buldu, güçlendi. O da asker topladı. Arabistan çölünde Semin denilen sahraya yüz tuttu. Orada ordu kurdu. Halktan, namazı ve orucu kaldırdı. Araplar bir araya toplanıp onun katına geldiler. Tuleyhâ kardeşinin oğlunu, bir mektup yazarak, Resûl-i Ekrem (s.a.v)e gönderdi. Mektupda şöyle diyordu:

- Benimle barış yapmak dilersen şartım şudur. Arab mülkünün yarısı benim olmalıdır. Yarısı da senin olsun. Yoksa cenk ederiz!.

Peygamber (a.s.) o hastalığında Yemen yönlerindeki Himyer beylerine mektuplar yazdı. Şöyle dedi:

- Esved'in üzerine yürüyüp kendisini öldürünüz. O yalancıdır.

Ayrıca da Yemen dolaylarındaki müslüman Arablara yazdığı mektupta:

- Müslüman askerlerine yardım ediniz!. Dedi.

Mektubu alanların hepsi toplandılar. Esved'i öldürdüler.

Bundan sonra Resûl-i Ekrem (s.a.v.) Hazretleri O hastalıktan biraz iyileşti, dışarı çıktı. Mûbarek başının ağrımından ötürü, sargı ile sıkıca bağladı. Halka hitabta bulundu. Önce Esved'in ölümünden dolayı yüce Alah'a şükürler kıldı:

- Bu Müseyleme ve Tuleyha denilen müslüman düşmanlarını da helâk eyle. Benim dinimi Kıyamete kadar yaşat! Diye duâ etti. Sonra hutbesine şöyle devam etti:

- Geçen gece rüyamda iki elimde iki bardak süt tutuyordum. Yüce Allah o bardakları elimden giderdi. Bana,bu hoş gelmedi. Bu düşü şöyle tâbir etmekteyim ki, bu ülkede beliren o iki yalancıyı Allah Teâlâ yok ede!. Dedi. Hutbeyi tamamladı. Sonra yine evine döndü. Bütün hatunlarını Hazret-i Meymûne'nin odasında topladı. Onlardan izin diledi:

- Bu hastalığımda Ayşe'nin evine gideyim! Dedi.

Hazret-i Meymûn'nin evinden çıktı. Bir elini Hazret-i Ali'nin omuzuna attı. Bir elini de Abbas oğlu Fadlın omuzuna koydu. Yavaş yavaş Hazret-i Aişe'nin hücreğine geldi. Döşek üstüne yattı. Sırtması tuttu. Safer ayının beş ve onuna kadar dışarı çıkamadı ve Mescid'e varamadı. Namaz vaktinde Hazret-i Âişe'ye:

- Kalkamıyorum. Ebû Bekr'e: "- Haber ver, halk beni bekler. İmâm olup cemaatanamaz kıldırın!" Diye söyle! Dedi. Hazret-i Âişe de:

- Yâ Resûlallah!. Ebû Bekir üzüntülüdür. Senin yerine geçip ya nice namaz kıla?. Dedi.

Hazret-i Peygamber bu dileğini üç kez tekrarladı. Hazret-i Âişe de yine ilki gibi cevapladı. Peygamberimiz (a.s.) Celâllendi:

- Kardeşim Yûsuf'u yoldan çıkarmayı dileyen kadınlardan olma!. Diye buyurdu. Ebû Bekir (r.a.)a bildir ki namaz kıldırın! Dedi.

Hazret-i Âişe de hemen Hazret-i Ebû Bekir'e haber verdi. Beş vakit namazı Hazret-i Ebû Bekir kıldırıldı. Bir gün, Resûlü ekrem, (s.a.v.)in hastalığı biraz hafifledi. Hazret-i Âli b. Ebî Talib'in omuzuna elini dayayıp Mescid'e vardı. Hazret-i Ebû Bekir halka namaz kıldırırmaktaydı. Halk o anda bir ağlayış kopardı. Hazret-i Ebû Bekir namazını kesti. Resûl (s.a.v.)in yanına geldi. Resûl-i Ekrem (s.a.v.) mübarek elini onun arkasına koydu. Onu mihraba iletti. Hazret-i Ebû Bekir'in yanına durdu. Lâkin ayakta duramadı. Otururken namaz kıldı. Hazret-i Ebû Bekir halk ile birlikte ayakta namazını kıldı. Resûlûllah (s.a.v.) hânesine gidip yattı. Nice günden sonra da yine biraz sağlığa kavuştu. Evde oturmaktan gönlü daralmıştı. Kulu, Mevhûbe'yi çağırttı. Mübarek elini onun omuzuna koydu. Yavaş yavaş yürüdü. Tâ.. şehirden dışarı çıktı. Medine mezarlığına vardı. Şehitler Kabri'nde, Bâki-ül garkad'a geldi. Orada:

- Selâm olsun size ki, halkın mübtelâ olduğu işlerden siz kurtulmuşsunuz!

Dedi. Sonra yine Hazret-i Âişe'nin evine geldi, yattı. Başının ağrısı tutmuştu. Hazret-i Âişe: (r.a.):

- Yâ Resûlâllah! Ben de senin için hastalandım! Dedi. Resûlûllah (s.a.v.) ona şöyle buyurdu:

- Keşki seni kendi elimle mezara ileteydim!. Ve senin duanı ben yapaydım! Dedi. Hazret-i Âişe(r.a.) şu cevabı verdi:

- Sen ise mezarımdan döndüğün vakit bir kadın daha almayı diliyorsun!

Peygamber (s.a.v) o sözünden başka hiç bir söz söylemedi. Hemen döşeğine yattı. Yine, sıtması tutmuştu.

Bu hal ile Rebiül Evvel Ayından beş gün geçmişti. Peygamber (a.s.) kendi birliğinden umudunu kesti. Hazret-i Âişe (r.a.)ya:

- Benim işim tamam oldu. Var, bâri bir soğuk su getir. Üzerime dök. Bir parça hafifliyeyim. Ve dışarı çıkıp ümmetime (Allah'a ısmarladık) diyeyim, onlara veda edeyim! Vasiyette bulunayım!. Dedi.

Hazret-i Âişe (r.a.), Hazret-i Resûl (s.a.v.)'in yüzüne su serpti. Az sonra Medine'nin içinde şöyle bir haber dolaşmağa başladı:
- Peygamber (a.s.) iyileşti. Dışarı çıkmayı dilemektedir.

Bu haberi duyan bütün halk mescid'in içine geldiler, bir arada toplandılar. Hazret-i Peygamber (a.s.) da dışarı çıktı. Başına sargı sarmıştı. Mescid'e geldi. Minbere çıkmağa ayağının gücü yetişmedi. Ayakta duramadı. Oturdu ve hutbesini okudu. Hak Teâlâ'yı öğdü. Bütün Peygamberlere dua etti. Ve kendisine de duada bulundu. Kendi önünde şehit olanlarında hepsine duâ eyledi. Halka din işlerinin ifasını buyurdu. Ve onlara şöyle dedi:

- Ey halk! Bilirsiniz ki **Hak Teâlâ'nın** bir kulu vardı. Ona:

- Bu dünyayı mı sevgili sayarsın?.. Yoksa Âhiret'i mi?. Diye sordu. O kul:

- Ben Ahireti seçiyorum!. Dedi. Hak Teâlâ o kuldan aldığı bu cevabı beğendi. Ve ona, kendi huzuruna iletileceği vadinde bulundu.

Bu sözü hiç kimse anlayamamıştı. Yalnız Hazret-i Ebû Bekir anladı. Ve:

- Ey Allah'ın Resûlü! Dedi. Anamız, babamız ve canımız sana feda olsun.

Peygamber (a.s.) bu sözlerini Hazret-i Ebû Bekir'in anladığını bilince ona:

- Yâ Ebû Bekir! Dedi. O ahiret Cihan'ında benimle olursun. Eğer ben Hak Teâlâ'dan başka bir kimseyi dost edinseydim, Ebû Bekir'i dost edinirdim ki onun kadar hiç kimse benimle dostluk etmedi. Ve kimsenin malı, bana, onun malı kadar yaramadı.

Resûl (s.a.v.) bunları söyledikten sonra şöyle buyurdu:

- Ey halk!. Biliniz ki ölüm haktır. Ve bütün cihan halkının ondan kurtulma çaresi yoktur. Öldükten sonra bir gün vardır ki o gün Adalet Günüdür. Ve dünya halkına, ululara küçüklerden ötürü, ve küçüklere

ululardan ötürü **Kısas** ederler. Hiç kimseyi esirgemezler. Eğer ben ölsem de, şimdiki halde sizinle bir aradayım. Eğer benden içinizden birinize zahmetim dokunmuş ise benimle şimdi helâllaşsın. Kime ki soğuk sözler söylemişsem bana da, o, öyle söylesin, ve beni kısas'tan temizlesin, kurtarsın. Tâki Hak Teâlâ'nın katına vardığım zaman kimse-nin hakkı bende olmaya.

Bu sözleri dinleyen halk ağlaşmaya başladı. Ve:

- Yâ Resûlâllah! Dediler. Sende her ne hakkımız varsa sana helâl olsun. Hem de kimin hakkı sende olur ki, hepimizin üzerinde senin hakkın vardır! Dediler.

Ashab'dan Muhsinül-Felari Ukkâşe ayağa kalktı. Ve:

- Yâ Resûlâllah!. Dedi. Filân yerde filân gazada ben devemi senin devenin yanına sürdüm. Sen kamçıyı kendi devene vurayım diye havaya kaldırdın. O zaman kamçının benim tenime dokundu. Ve bana çok zahmet verdi. Benim o kısasım sendedir! Dedi.

Hazret-i Resûl (a.s.)da:

- Şimdi vücudum senin önündedir. Dilersen sen de sırtıma vur! Diye buyurdu.

Ukkâşe de:

- Evet, dilerim! Dedi. Hazret-i Peygamber (a.s.)ın bir kamçısı vardı. Hezâren ağacından örülmüştü. Ve yemen sahtiyanı ile kaplanmıştı. Deveye bindiği zaman o kamçıyı eline alırdı.

Resûl (s.a.v.), Hazret-i Bilâl'e:

- Var, o kamçıyı bana getir!. Dedi. Ama beni kısas ettiklerini Fa-tıma duymasın! Zira yüreciği buna dayanamaz!..

Mesciddeki Ashab'ın her birisi Ukkâşe'ye yüzlerini döndürüp:

- Ey Ukkâşe!. Utanmazmısın sen?.. Hak Teâlâ'dan korkmaz mısın? Ne olur, bir kısaşı ona bağışlayasın!. Dediler.

Hazret-i Resûl (a.s.) da:

- Bir şey söylemeyiniz!. O, kendi hakkını istiyor! dedi.

Hazret-i Osman bin Affan (r. anh)

– Ey Ukkâşe!. Dedi. Bu kısasa yüz deve vereyim, dedi. Arkasından Hazret-i Abdurrahman bin Avf da öyle, dedi. Herkes ve ashab olsun, yaran kişilerden olsun:

– Bizde birer nesne verelim! dediler. Fakat Ukkâşe hiç birine razı olmadı. Hazret-i Bilâl kamçıyı getirdi. Hazret-i Ali (Keremellahü vec-hehu) ayağa kalktı:

– Ey Ukkâşe!. Dedi. Peygamberimiz (s.a.v.) hastadır. Zahmete katlanamaz. Eğer vurmak dilersen, onun yerine, yüz kamçıyı ne kadar gücün varsa, o bütün gücünle bana vur! dedi. Daha birçok kimseler şefâatçı oldularsa da Ukkâşe kabul etmedi. En sonra Hazret-i Ukkâşe ayağa kalktı. Kamçıyı Hazret-i Resûl (s.a.v.)'in elinden aldı. Peygamberimiz (a.s.) ona:

– Yakınıma gel! Dedi. O da hemen ilerledi. Hazret-i Resûlullah (a.s.) yine:

– Sakın hızlı vurmaki döğölmeye takatım kalmamıştır! dedi. Ashab korkup ağlaştılar. Hazret-i Ukkâşe:

– Yâ Resûlallah! dedi. Sen bana bu kamçıyı vurduğun gece hep çıplaktım. Bugün sen ridâ giyinmiş, örtünüksün! dedi. Hazret-i Peygamber (s.a.v.) de hemen üst örtüsünü çıkardı. Hazret-i Ukkâşe de kamçıyı elinden bırakıp yüzünü peygamber (s.a.v.)'in mübarek sırtının üzerine uzattı. Ve yüzünü Hazret-i Resûlullah'ın tenine sürdü. Ve en yüksek bir hıçkırıkla ağlamaya başladı. Bütün müslümanları bir hıçkırık, bir ağlaşma sardı. Mescid hıçkırıklarla inledi. Herkes deprem oluyor sandı. İnleme sesleri gökkubbeye erişti. Ukkâşe, bir müddet yüzünü Peygamberimiz (s.a.v.)'in mübarek sırtından ayırmadı.

Peygamberimiz (s.a.v.) ona:

– Yâ Ukkâşe! Niçin böyle ettin? dedi. O da:

– Yâ Resûlallah! Korktum ki ben ve bu halk bir daha seni görme-yeceğiz. Diledim ki ben bugün sana veda edeyim. Yüzümü senin mübarek yüzüne sürdüm ki Hak Teâlâ benim vücuduma Tamû (Cehen-nem Od)unu (Ateşini) haram ede! dedi.

Peygamber (a.s.) da:

– Üç kere haram oldu! dedi. Sonra bir kişi daha kalktı.

– Ey Allah'ın Resûlü! dedi. Bir yoksul kişi senden birşey istedi. Sende bana:

– Yanında ne varsa ver. Ben de sana ivazını vereyim! Dedin. Senin buyruğun ile ona üç akçe verdim. Sen de Allah Teâlâdan dile onun sevabını benim terazime koysun! dedi. Hazret-i Resûlullah ta:

– Bu senin üç akçen benim üzerimde borçtur. O sadaka ve sevap benimdir! diye buyurdu. Sonra Abbas oğlu Hazret-i Fadl (R. Anh)'a:

– Bu kişiye üç akçe ver, dedi. Sonra o kişiye:

– Şimdi istersen, onu bir fakire ver. Sevâbı senin olsun! dedi.

Sonra, bir kişi daha ayağa kalktı:

– Yâ Resûlallah! dedi. Ben filan gün, filan ganimetten üç akçe çaldım. Benim o akçeye ihtiyacım vardı.

Resûl (s.a.v.):

– Yâ Fâdl! dedi. O üç akçeyi al, Beytül mal'e koy.

Yine bir kişi kalktı:

– Ey Allah'ın Resûlü! dedi. Ben yalancıyım. Kötü konuşan bir dilim var. Bana duâ kıl. Tâ ki o kötülük, o bedlik benim dilimden gitsin! dedi. Peygamber (a.s.) da ona duâ etti.

Hazret-i Ömer bin Hattab, O kişiye:

– Be hey Âdem! Kendini niçin halka rüsvay eyledin! dedi. Hazret-i Resûlullah (a.s) da:

(Ya, Ömer! Bu dünyanın fezahati (utançlığı) Ahiret fezâhatinden (utançlığından) ehvendir) diye buyurdu.

O zaman Hazret-i Ömer:

– Hiç kuşku yoktur ki bu kişi münafık değildir. Eğer münafık kişi olsaydı, nifaktan kaçınıp ayrılmazdı. Ve Allah Teâlâ Hazretlerinden korkmazdı. Hem de peygamber (a.s.)'ın duasına umud bağlamazdı! Dedi. Hazret-i Peygamber (s.a.v.) da:

– Gerçekten öyledir, senin söylediğin doğrudur! dedi. Ve Hazret-i Ömer hakkında:

– Ömer, her zaman Hak'la birliktedir! O nerede olursa Hak Ömer-ledir: buyurdu.

Ve Peygamber (a.s.) kalktı, evine gitti. Ondan sonra halktan olan kişiler onu görmediler. Hastalığı zorlaştı, üçüncü gün ağırlaştı. Hazret-i Ali (k.v.) dışarı çıktı. Halk:

- Allah Teâlâ'nın Resûlü nasıldır? diye sordular. Ali:
- İyicedir! dedi. Onlar da:
- Bize göster! dediler.

Sonra, bir bölük Muhacir ve Ensar gittiler, Hazret-i Aişe'nin hücreesine girdiler. Hazret-i Peygamber (a.s.) onlara baktı. Gözleri yaşla doldu. Oturmağa, konuşmağa takatı yoktu:

– Beni kaldırın! dedi. Hazret-i Fadl İbni Abbas onu kaldırdı. Döşek üstüne oturttu. Peygamber (s.a.v.) Hazretleri yârânına baktı. Hutbe okuma diledi. Fakat okuyamadı. Onlara dua etti. Ve:

– Himmet edip geldiniz. Allahü Teâlâ Hazretlerinin ihsânı sizin üzerinize olsun! Ve Hak Teâlâ size yardım eylesin! Cennet'te makam bağışlasın! Ve size doğru yolu göstere, belâdan emin kılsın. Size ululuk nasip etsin. Kendi rahmetini size yakın kılsın. Size Hak Teâlâ Hazretlerinden korkmanızı nasihat ederim. Ve ben ise Hak Teâlâ Celle ve Alâ'dan müjdeci ve korkuducuyum ki Allah ile dava etmeyiniz. Hem de onun dünyasında şehirlerini kullanın, harab etmeyiniz, Zira Hak Teâlâ Kur'an'da şöyle buyurur:

"Ahiret evini onlar için kılarım ki bulunmak ve fcsâd etmek istemezler. Bu şirkten ve ma'siyetten sakınmaları gerekir. (Kasas; 83)

Hem de size yine şu öğüdü veriyorum ki Hak Teâlâ'nın buyurduğu din üzerinde sabit olunuz. Ve dinî ayakta tutunuz. Ve müşrikleri, Allah'a ortak koşanları Arab adasından sürünüz. Ve hem de iki şeyi sizin içinize koydum. Benden sonra azgınlaşmayınız. Şu iki nesneye saygılı olunuz. Biri: **Kur'an**, biri de: benim **Yarânımdır**. Ve yine bir nasihatım şudur: Ensar'a iyilik ediniz ki onlardır benim yârânım!. Onlar aziz kişilerdir. Onlara saygı ve sevgi gösteriniz. Onların iyi salih kişilerinden öğütler alınız. Ve yavuz kişilerinin suçundan uzaklaşınız. Ben de yârânıma Hak Teâlâ'dan **Rahmet** dilerim.

Hazret-i Muhammed (s.a.v.) bu sözleri tamamladıktan sonra başını yastığa koydu. Ve yârânı:

- Ey Allah'ın Resûlü, sen öldükten sonra seni kim yıkasın?
- Bana kimler yakınsa!. Ve kim benim yârânımsa! O beni yıkasın!.

Yine Ashab sordu:

- Neyle kefenleyelim?.
- Giydiğim bu giysilerimle!.

Yine sordular:

- Sana namaz kim kıla?.
- Şöyle buyurdu:

- Allah Teâlâ yargılasın ve peygamberinin dininde size büyük sevab ihsan buyursun! Ki bu kadar benim gussamı çekmektesiniz. Beni yıkayın. Bana kefen sarın. Beni kabrimin başına koyun ki üzerime Cebrâîl (a.s.) namaz kılacaktır. Sonra İsrâfil, sonra Mikâil sonra da Azrâil (a.s.)lar namazımı kılacaklardır. Sonra da sizler akın akın gelip namazımı kılın. Erler ve hatunlar, tüm üzerime, namaz kılsınlar. Sonra beni kabrime koyunca yine geri dönün. Ve benden size selâm olsun. Ve benim selâmım sizlere ve benimle olan her bir kişiyedir. Ve benim yârânımdan ve ümmetlerimden ve Kıyâmet'e kadar bana inananlardır. Onlara benden selâm verin. Ve:

- Benim Kıyâmet'te Sırat köprüsü kenarında sizleri bulacağımı, sırat'tan öte geçmiyeceğimi söyleyin. Tâ.. Ümmetime Yüce Allah'tan mağfiret ve şefaât dilemeyince oradan ayrılmayacağım.

Bundan sonra bütün yârân Resûl (s.a.v.)'in yanından dışarı çıktılar. Hatunlar odasına girip oturdular. Mübarek dili ağırlaştı. Gözleri dönmeğe başladı. Hatunları:

- Kim ona ilaç, devâ hazırlamıştı? Dediler. Kadınlar hekimlik edip devâ getirdiler. Hazret-i Esmâ, kendi eli ile bir devâ (İlacı) burnunun içine damlattı. Vaktâ ki aklı başına geldi, sordu:

- Bu devâyı bana kim verdi! Kadınlar, Hazret-i Abbas'tan korkup, biz ettik diyemediler.

Peygamber (a.s.) Hazret-i Abbas'a:

- Ey amca! Dedi. Niçin böyle ettin?.. En sonunda hatunlar:

- Biz ettik!. Zirâ endişelendik. Aklını kaybetmiştin sen!. Ağırılık senin üzerine galebe kılmıştı.

Peygamber (s.a.v.):

- Böyle etmeyin!. Dedi. Burada bulunan herkesin burnuna o ilâçtan damlatın. Yalnız Hazreti Abbas'a dökmeyin. Tâ ki dökenler bir daha izinsiz böyle etmesinler! Diye buyurdu. Ve öyle de yaptılar.

Üçüncü gün olmuştu ki o, cuma günüydü. Peygamber (a.s.)'ın ısısı ve sıtması çok kuvvetli oldu. Tâif sahtiyanından, abdest alacak bir ibriği vardı. Emir verdi o ibriği su ile doldurdular. Yanına koydular. Arada bir, sıtmanın hararetinden ve zayıflığından o sudan eline alıp alnına vurmaktaydı. Ve:

- Hey Allah'ım bana yardım et! Derdi.

Hazret-i Abbas:

- Resûl (a.s.)'ın işi yakınlaştı. Yüce Allah, onu kendi huzuruna ilemek diler! Çünkü Abdülmuttaliboğulları'nın ölüm nişanelerini biliyorum. Ve o nişâneleri onun üzerinde gördüm. Ey oğul!. Sen Allah'ın Resûlü (s.a.v.)e sor: Hilâfet için ne diyor? Ona hangi güruhtan olsun? Eğer Haşim oğullarından ve Abdülmuttalib oğullarından der ise biz onu da bilelim.

Hazret-i Ali de:

- Ey Amca, sormak gerekmez! Dedi. Eğer başka bir güruhtan derse, Kıyâmet'e kadar hiç bir zaman arablar bize biat etmezler.

Bunun üzerine Hazret-i Abbas sustu.

Hicret'in onbirinci. Yılı Rebiül Evvel'inin onikinci Pazartesi gecesi Peygamberimiz(a.s.) akşam ile yatsı arasında biraz hafifleşti:

- Hücrenin kapısını biraz açın! Diye buyurdu.

Kapıyı açtılar. Bir parça dışarıya baktı. Halk mescidde saflar tutmuş, namaz kılıyordu. Ve Hazret-i Ebû Bekir de imamlık etmekteydi. Peygamberimiz (s.a.v.) onu görünce sevindi. Allah Teâlâ'ya şükretti. Ve:

Benim ümmetim benden sonra da benim sünnetimi saklayacaktır!. Dedi. Sonra yerinden kalkmak istedi. Ama kalkamadı. Döşek üstünde oturdu. Hazret-i Âişe:

- Yâ Resûlûllah! Misvak dilermisin?. Diye sordu. Peygamberimiz de:

- Getir!. Diye buyurdu. Hazret-i Âişe'nin hücresinde bir misvâk vardı. Onu aldı, yıkadı, yumuşattı. Sonra Hazret-i Resûl'e verdi. Resûlûllah (s.a.v.) misvakı mübârek dişlerine sert sert sürdü. Hazret-i Âişe:

- Yâ Resûlâllah! Misvaki çok kuvvetli sürme ki dişine ziyan gelmesin!. Dedi. Peygamber (a.s.) da:

- Misvakı dişe böyle sürmek gerek!. Benim sünnetim böyledir! Dedi. Hazret-i Âişe: Şöyle demiştir:

Peygamber (a.s.) şunlar hakkın da uzun uzun öğütlerde bulundu. Ben, komşuların mirasa girmesinden endişelendim. Ve kullar (köleler) hakkında o kadar öğütlerde bulundu ki yine, sahibi öldükten sonra âzad olmalarından korktum.

Bu sırada Hazret-i Ebû Bekir (r.a.) kıldırıldığı namazı bitirmişti. Ona:

- Peygamber (a.s.), hücresinde bize baktı!. Dediler. Hazret-i Ebû Bekir sevindi! Peygamberimizin iyileştiğini anladı. Sonra kendisinin yanına gitti. Kendilerini oturur gördü. Yine çok sevindi. Bu sevincini Hazret-i Âişe'ye söyledi. Ve Peygamber (s.a.v.) duyup hoşlansın diye Hazret-i Âişe ile tatlı ve güldürücü sohbetlere koyuldu. Ve:

- Yâ Âişe!. Dedi. Allah'ın Resûlü bugün hoşça, iyicedir. Ve bugün nöbet başka bir hatunun evine gelmiştir!. Dedi. Hazret-i Âişe:

- Ağır hastalıkta benim evimde olsun. Sağlıkta başkasının evinde bulunsun!. Dedi.

Hazret-i Ebû Bekir'in evi başka bir yerdeydi. Hazret-i Peygamber hasta olduğundan beri evine gitmemişti. Hep mescidde bulunurdu. Hazret-i Âişe:

- Ey Baba!. Dedi. Nice günden beri eve gitmedin. Peygamber (a.s.) bu gece iyidir. Sen de bu gece evine var!. Dedi.

Hazret-i Ebû Bekir de oradan ayrıldı. Ve kendi evine gitti. Halk ta bütün dağıldılar. Biribirlerine müjde haberleri verdiler.

- Peygamber (a.s.) iyileşti!. Dediler. Ve bu müjdeyi Medine halkına bildirdiler.

Lâkin Peygamber (a.s.) oturamıyordu. Ne başını, nede boynunu doğru tutabiliyordu. Hazret-i Âişe, Peygamberimizi, göğsünden ve arkasından tutuyordu, başını da kendi göğsüne yaslandırırdı. Hazret-i Resûl bu hal ile bir zaman sakinleşti. Vaktâ ki kuşluk vakti oldu. Peygamber (s.a.v.)in mübarek alnının terleri aktı. O mübarek ağzını açtı, kapadı. Ve mübarek ruhlarını teslim etti. (Salâvâtullâhi Alcylhi ve Âlâ Âlihi ve Ashâbihi Ecmaîn.)

Bütün halk şu inançtadır ki:

- Peygamber (s.a.v.) Rebiül Evvel ayının onikinci pazartesi günü Âhiret'e göç etti.

Bir kısım kişiler de:

- Rebiül Evvel Ayı'ndan iki gün geçmişti!. Derler. Fakat bu rivayet doğru değildir.

Ve Hazret-i Ali b. Ebî Tâlib ağlayarak odadan dışarı çıktı. Hazret-i Ömer, Hazret-i Ali'ye:

- Ağlama! Dedi. Şu münafıklar sanırlar ki Peygamber (a.s.) öldü. Peygamber (a.s.) ölmemişti. Allah Teâlâ'nın katına varmıştır, yine gelir. Nice ki Hazret-i Mûsâ (a.s.) kendi kavminin arasından yüce Allah'a münacaat etmeğe gitmişti. Birkaç gün kaldı. Yine geldi. O da yine gelir.

Hazret-i Ebû Bekir (r.a.), Hazret-i Resûl (s.a.v.)in evine girdiği zaman kızı Hazret-i Âişe'yi ağlar ve elini yüzüne vurur gördü. Peygamber (a.s.) yatmıştı ve yüzüde örtülmüştü. Hazret-i Ebû Bekir örtüyü onun mübarek yüzünden açtı. Ölmüş olduğunu gördü. Sakin duruyordu. Hazret-i Ömer önceki sözleri Hazret-i Ebû Bekir'e söyledi. Yâni:

- Resûlullah ölmemiştir. Allah Teâlâ'nın katına varmıştır, yine gelir!. Dedi. Ebû Bekir şöyle dedi.

- Ey Ömer! Allah Teâlâ Peygamberimiz (s.a.v.) hakkında şöyle buyurdu:

"Ey Muhammed!. Şüphesiz sen de öleceksin!. Onlar da öleceklerdir." (Zümer; 30)

Hazret-i Ebû Bekir'in heybetinden Hazret-i Ömer:

- Öyle sandım ki bu Âyeti hiç işittiğim yoktur! Dedi.

Şöyle rivâyet ederler ki Hazret-i Ebû Bekir Mescid'e vardı. Hutbe okudu. Ve:

- Ey halk! Dedi. Muhammed öldü. Allah Teâlâ ölüm ile kerâmet verdi. Her kim Muhammed'e taparsa, Muhammed öldü. Her kim Allah'ına taparsa, Allah bâkidir. Diridir. Hiçbir zaman ölmez. Dedi:

- Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

"Muhammed ancak Resûldür. Ondan önce nice peygamberler gelip geçmiştir. Şimdi o, ölür veya öldürülürse gerisin geriye mi döneceksiniz?. Kim ki geriye dönerse, elbette Allah'a hiç bir zarar veremez. Ve Allah'a şükredip sabredenlerin mükâfatını yakında verecektir." (İmran; 144)

O zaman Halk bildi ki Peygamber (s.a.v.) ölmüştür. Hepsi ağlaştılar. Hazret-i Peygamber'in evine geldiler. Onu gördüler. Yine döndüler. Mescid'e geldiler. Hatunları ve yârânı fiğan içinde ağlaşıyorlardı. Geri kalan halkın her biri de bir tedbir ile uğraşıyordu.

HAZRETİ EBUBEKİR'İN HALİFELİĞİ

Henüz, Peygamber (a.s.)'ı techiz etmeden (cenaze işlerini tamamlamadan) Müslüman halk arasına ihtilaf (uymazlık) düşmüştü. Bir kişi geldi:

- Ensar halkı bir araya geldi. Sa'd İbni Ubade'ye biat ettiler dedi. Ensar O'nu, Peygamber (a.s.)'ın yerine halife tayin etmek istiyorlardı. Bütün Ensar Sa'd halifelğe layıktır! Diyorlardı.

Hazret-i Ebu Bekir, Hazret-i Ömer'in elini tuttu. İki birlikte dışarı çıktılar. Ebu Ubeyde Bin Cerrah, onların yoluna çıktı:

- Geri dönünüz. Ensar, Saidoğulları'nın evinde toplandı. Sa'd İbni Ubade'yi kendilerine bey diktiler. Ve Ensar oğulları bundan sonra fermanber olamaz, alacakları emri yerine getiremezler! Dedi.

Hazret-i Ebu Bekir:

– Vallahi, ben ta.. onları görmeyince ve onların sözlerini işitmeyince geriye dönmem!.. Dedi. Hazret-i Ebu Bekir, Hazret-i Ebu Ubeyde'nin de elini tuttu. Hazret-i Ömer'le üçü. Ensar'ın bulunduğu yere vardılar.

Hazret-i Ebu Bekir, Hazret-i Ömer ve Hazret-i Ebu Ubeyde Bin Cerrah Ensar'ın katına geldiler. Orada, Ensar'ın toplanmış olduğunu gördüler. Sa'd İbn'i Ubade'yi getirmişlerdi. Evs ve Hazreç kabileleri halkı ona bey'at edip, hilafetini kabul etmek niteyindeydiler. Fakat, henüz bey'at töreni başlamamıştı.

Bunların üçü de oturdular. Lakin Hazret-i Sa'd İbn-i Ubade yatmış, bir çarşafı örtünmüştü. Çünkü hastaydı. Çevresine çok da halk toplanmıştı. Her kişi bir söz söyler dururdu.

Sonra, Ensar'dan bir kaç kişi hutbe okuyup şöyle dediler:

– Siz ki Muhacirlersiniz! Sizin faziletiniz ve sizin farkınız uludur. Ama, sizce de bilinmektedir ki, biz de çok zahmet çekmişizdir. Şimdi şöyle diliyoruz ki kendimizden bir kişiyi bey kılalım. Seçelim. Siz de kendinizden bir kişiyi bey dikin. Ta.. ki herkes kendi bey'i ile arâm edip rahat olsun. Ayrılık-gayrılık ortadan kalsın.

Onlar, sözlerini bitirince Hazret-i Ebu Bekir de hutbe okuyup Peygamber (a.s.)'a salatü selam getirdi. Kur'an'dan birkaç ayeti nasihat olarak okudu. Ensar'ın da faziletini açıklayıp öğdü. Ve şöyle dedi:

– Eğer siz dediğinizi yaparsanız halkın arasına ayrılık ve kılıç düşer. Şimdi bilinsin ki Peygamberimiz (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"İmamlar kureyşten olmalıdır!"

Şimdi siz, önderlikten elinizi çekin. Ve Kureyşten bir kişiyi önder, imam dikelim. Ve siz Resul katında nice iseniz, yine öyle olun. O kişi yine hakkınızı yerine getirsin. Nasıl ki Peygamberimiz (s.a.v.) yerine getirirdi. Ben Ashab'dan iki kişiyi seçiyorum ki o iki kişi Kureyş'in asil, soylu evlatlarıdır. Onlardan birisi Ömer ve birisi de Ali'dir.

Ensar:

– Hazreti Ali'ye beyat edelim. O ki Peygamber (a.s.)'ın amcasının oğludur! Ve hem de güveysidir. Peygamber (a.s.)'a ondan yakını Kureyş'in içinde yoktur. Dediler.

Hazret-i Ömer ise yine ihtilaf olur diye kaygılanıp Hazret-i Ebu Bekir'e:

– Ya Eba Bekir! Dedi. Sen elini uzat. Sana bey'at edelim. Ki sen Kureyş'tensin. Dedi.

Hazret-i Ömer, Hazret-i Ebu Bekir'in elini eline aldı ve ona beyatte bulundu. Ensar da bunu görünce hepsi Hazret-i Ebu Bekir'in elini tuttular, bey'at ettiler.

Bu sırada, Medineli Ensar toplanmış, Hazret-i Sa'd İbn-i Ubade'ye bey'at edecekler haberi yayılmıştı. Bütün sahabeler toplanarak kalabalıklaştılar. Ve:

– Kim Hazret-i Sa'd İbn-i Ubade'yi ayak altına alıyor? Dediler. Hazret-i Ömer de bağırarak:

– Ey Ashab! Dedi. Halk arasında aykırılık mı yaratmak istiyorsunuz? Ey halk! Şimdi gelin! Hazret-i Peygamber'in Halifesine beyat edin. Bugün, kim ki imama bey'at etmeyip gecelerse, o kişi asi olur.

O gün, Hazret-i Ebu Bekir'e beyatte bulunmayan hiç kimse kalmadı. Yalnız Peygamber (s.a.v.)'ın birbirlerini taziye ile, tesellisi ile meşgul olan Ehl-i Beyti ile Hazret-i Ali, Hazret-i Hasan ve Hazret-i Hüseyin bey'atta bulunamamıştı.

Rivayet edilir ki Hazret-i Ali bin Ebi Talib (R.Anh) kırk günden sonra bey'at eyledi. Kimileri de:

– Altı aydan sonra, kimileri de iki aydan sonra beyat etti. Dediler.

Ebu Süfyan bin Harb Hazret-i Ali'ye:

– Bu işi niçin Ebu Bekir yapısın? Neden razı oluyorsun? O, Temim oğulları Kabilesi'ndendir. Ve Kureyş içinde Temimoğullarından kemter (daha aşağı) kabile yoktur. Ben bu işi beğenmiyorum!.. Şimdi Mekke'ye adam gönderip çok asker toplayıp imamlığı ona reva görmeyeceğim! dedi.

Hazret-i Ali (R.Anh):

– Bu, geç olacak şeydir? Müslümanlarla düşman olursun! Ve sana ziyan, zarar erişir. Dedi.

Hazret-i Ebu Bekir, Ebu Süfyan'ın bu gibi sözler söylediğini ve onun beyaz etmeyi dilemediğini duyunca, hemen Ebu Süfyan'ın oğlunu çağırttı. Şam sınırının beyliğini ona verdi. Ebu Süfyan'ın oğullarının ise en büyüğü Yezid idi.

Ebu Süfyan, oğlu Yezid'e, Hazret-i Ebu Bekir'in Bey'lik verdiğini işitince, o gece geldi. Kendisine bey'atte bulundu.

Resul (s.a.v.) ise henüz kaldırılmamış, yatakta yatıyordu. Halk bey'atte bulunuyor, techiz ve kefen işleriyle meşgul olmuyordu. Ertesi gün olunca, Hazret-i Ömer ve Hazret-i Ebu Bekir (R.anh) lar ikisi birlikte Mescid'e geldiler. Ashab-ı Güzin'in hepsi de mescidde toplandılar. Hazret-i Ebu Bekir (R. Anh) minbere çıktı. Hazret-i Ömer (R.Anh)'ta onun aşağısında durdu. Önce Hazret-i Ömer hutbe okuyup:

– Ey halk! Dedi. Halk Teala Hazretlerine şükredin ki sizi ulunuz katına getirdi. O, Ebu Bekiri's-Sıddıktır. O ki Hazret-i (Resul Aleyhis-salatü Vesselam'ın) mağarada yarı, arkadaşığıydı. Ve Hicret'i onunla birlikte etti. Eğer, aranızda bey'at etmemiş kişi varsa bey'at etsin! Dedi.

* * *

Bu bey'ate bey'at-i amme denir.

Sonra Hazret-i Ebu Bekir (R.Anh) dedi ki:

– Ey Halk! Bilin ki ben bu işi, ayrılık olmasın, kan dökülmesin! Diye kabul ettim. Bunlar halkın arasından götürülsün istedim. Bu gün ben de sizden bir kişiyim. Bilelim ki insandan kimi zaman doğru, kimi zaman hatalar olur. Eğer benden doğru işler gelirse yüce Allah'a şükredin. Eğer hatalı işler yaparsam beni uyandırın. Yaptığım hatayı bana söyleyin. Ve bana doğruyu gösterin. Ben Allah Teâlâ'nın ibadetinde kaldıkça bana itaette bulunun. Ve yüce Allah'ın taatinden çıkarsam siz de bana itaat etmeyin. Şimdi varın, peygamberimiz (Aleyhissalatü vesselam'ın) işini görün. Onun hakkını eda edelim. Onu yuyalım, yıkayalım. Ve namazını eda edip Kabr-i Şerifine koyalım.

Hazret-i Ebu Bekir, sonra minberden indi. Resul (a.s.)'ın evine geldi.

PEYGAMBER (a.s.)İN TECHİZİ TEKFINİ VE TOPRAĞA VERİLMESİ

Şöyle rivayet ederler ki:

– Resulullah (s.a.v.)'i salı günü defnettiler. Çünkü, pazartesi günü dünyadan ahirete kuşluk vaktinde, teşrif buyurmuşlardı:

Hazret-i Ebu Bekir (R. Anh):

– Resulullah (s.a.v.) vefat edeli üç gün oldu, belki değişik, başka bir hal alır, bozulur diye üzüldü.

Vakta ki Hanei Saadetin içine girdi. Peygamber (a.s.)'ın yüzünü açtı, kokladı. Mübarek yüzünden ve saçlarından misk ve anber kokuları gelmekteydi. Kendi yüzünü o mübarek yüze koyup:

– **Anam babam sana feda olsun ki diriliğin ve ölümün halinde de hoş kokulusun!** dedi.

Ama Allah'ın Resülü (s.a.v.)'ı yıkamakta ihtilafa düşüldü.

Hazret-i Ebu Bekir (R. Anh):

– Ben Resulullah (s.a.v.)'den işittim ki, dedi.

– Beni Ehl-i Beytim yıkasın! Diye buyurmuştu.

Hazret-i Abbas, oğlu Hazret-i Fazl ile birlikte geldiler. sonra Hazret-i Ali de geldi. Hazret-i Ebu Bekir (R. Anh):

– Ey Ali, dedi. Resulullah (s.a.v.)'i gasl eyle.

Ve Peygamber (a.s.)'ın iki kölesi vardı. Biri Sefer, birisi Üsame idi. Onlara da:

– Siz de varın, onlara yardım edin! Dedi. Kendisi Muhacirler ve Ensar ile kapıda oturdu.

Ensar'dan da Evs bin Havli adında biri vardı, geldi:

– Ey Peygamber'in halifesi! Yarın halk bizim başımıza kakıp:

– "O vakit ki Peygamberimiz (s.a.v.)'i yıkarlarken Ensar'dan kimse yoktu!" Denilmesin. Bu fahri bizden esirgeme! Şimdi, buyruk ver, Ensar'dan da bir kişi varıp yardım etsin! Dedi.

Bu kişi Evs-i Bedri'lerdendi. Hazret-i Ebu Bekir ona:

– şimdi sende oraya git, yardım et! Dedi. Bedir cengine katılan Evs'li, gitti, Ehl-i Beyt ile birlikte oldu.

Hazret-i Ali bin Ebi Talib (K.V.) Resul (s.a.v.) Hazretlerini tahta üzerine koydu. Mübarek vücudunda olan gömleği üzerindeydi. Ve bu gömleğin içinde vefat etmişti. Gömleğin üstünden su döküyorlardı. Hazret-i Sefer ve Üsame (R.Anh.)'lar su vermekteydiler. Ve Hazret-i Fazl ve Hazret-i Kusem Peygamberimiz (s.a.v.)'i tahtada bir yanından bir yanına döndürür, çevirirlerdi. Ve Hazret-i Ali (R.Anh)'da yuyar, yı-kardı. Ve Hazret-i Abbas ve Hazret-i Evs (R.Anh)'lar ıraktan ağlayıp gözyaşları dökerlerdi.

Üç ak bezden kefen yaptılar. Kimileri:

– İki ak bez ve biri Bürde-i Yemeni'ydi demişlerdir. Üçü de yeni dikilmişti. sonra o üç kefeni Resul (s.a.v.)'e sardılar. Buhurladılar. Sünnet olan şeyleri onun üzerine tamamladılar. Medine'de bir kişi vardı ki Ensar'a olsun, Medine halkına olsun makbere kazardı. Bu kişinin adı Ebu Talha idi. Onu, Resulullah (s.a.v.)'in kabrini kazsın diye çağ-ğırdılar.

* * *

Fakat, yine:

– Kabir ne yerde kazılsın? Diye bir ihtilafa düşüldü. Bir bölük müslüman:

– Mescid'de kazmak gerek! Dedi. Bir bölüğü de:

– Bakiil Garak'ta kazılsın! Dediler.

O zaman Hazret-i Ebu Bekir (R.Anh):

– Ben, Resulullah (s.a.v.)den işitmiştim ki şöyle buyurmuştu!

– Peygamberler, canlarının tenlerinden kabzolunduğu yerde gö-mülürler.

O zaman, Peygamberimiz (s.a.v.)'in altında bulunan döşeği kaldı-rdılar. Kabr-i şerifini orada kazdılar. Hazret-i Aişe (R.Anha)'nın hücre-si de mescid yanındaydı. Vakta ki Kabr-i şerif kazıldı. İş tamam oldu. Sonra, Allah'ın Resulü (s.a.v.)'i mübarek kabrinin kenarına koydular.

Halk akın akın gelerek orada imamsız namazını kıldılar. Vakta ki muhacirler ve ensar tamamı namazını kıldılar, gecenin yarısı geçmişti ki kabir-i şerifine koydular. Ve hemde şöyle denilmiştir ki:

– Resulullah (s.a.v.)'in yıkanması ve namazının kılınması perşembe günüdür ve cuma gecesi defnedilmiştir.

Bir başka kısım cemaat de:

– Resulullah (s.a.v.) hazretlerinin yıkanması pazartesi günüydü ve çarşamba gecesi kabre konulmuştur. demişlerdir.

* * *

Peygamber (s.a.v.) Hazretlerinin bir kadifesi vardı ki onu altına serer, döşerdi. Onun üstünde yatardı. O kadifeyi Arap'tan bir kişi dokumuştur. Saçakları vardı. Hazret-i Resul (a.s.)'ın Sefer adındaki kölesi o kadifeyi getirdi. Mübarek kabrinin içinde Peygamber (a.s.)'ın iki pehlusunun (yanlarının) altına döşedi. Ve:

– Vallahi, senden sonra bunda kimse yatmasın! Dedi.

Sonra, Hazret-i Ali, Fazl, Kusem ve Sefer kabre girdiler. Halk, Kabir-i Şerif'in başına geçti, üşüştü. Sona Fazl, Kusem ve Sefer kabirden çıktılar. Hazret-i Ali (K.V.) onların ardından çıktı, toprak döktü. Mugiyre bin Şu'be (R.Anh) Peygamber (a.s.)'ın kabri içindeydi. Şu davada bulunup:

– Kabir içinde Peygamber (a.s.)'ı en son gören bendim. Çünkü, Hazret-i Ali kabirden dışarı çıkıp kabrin üstüne toprak dökmek dilediği zaman, ben:

– Yüzüğümü kabrin içine düşürdüm. O bahaneyle kabrin içine girdim. Ve Peygamber (a.s.)'ın mübarek yüzünü gördüm. Ve o yüzü öptüm. Sonra yine kabirden çıktım. Yüzüğümü bahane etmiştim. dedi.

Hazret-i Ali (R.Anh)'ta şöyle demiştir:

– Mugiyre hilaf söyler. Onda böyle cesaretli yürek ne arar.

* * *

Peygamber (a.s.)'ın ölümünde yaşının kaç yıl olduğunda ihtilaf vardır. Kimileri:

– O zaman altmış üç yaşındaydı. Şundan ötürü ki kırk yaşında

iken Vahiy geldi. Vahiy geldikten sonra onüç yıl Mekke'de kaldı. On sene de Medine'de bulundu.

Bütün rivayetlerin en doğrusu budur.

* * *

Bir bölüm kişi de:

– Altmış beş yaşındaydı. Demişlerse de doğru değildir. Bütün haberlerde ittifak edilen noktalar şunlardır:

– Hazret-i Peygamber (s.a.v.) anasından pazartesi günü doğdu.

– Kabe bina edildiği gün onaltı yaşındaydı. O zaman ona:

– Hacer-i Esved'i kendi elinle beytin rüknüne koy. Denilmişti. O gün de Pazartesi'ydi. Ve hem de Pazartesi günü Mekke'den Medine'ye hicret etti. Ve Medine'ye Pazartesi günü girdi. Ve hem de bir Pazartesi günü Ahiret'e teşrif etti.

ÜSAME BİN ZEYD (R.ANH)IN RUM (BİZANS) EHLİ İLE GAZASI

Hazret-i Ebu Bekir (R.Anh) halife olunca ona beyat etmemiş olan hiç kimse kalmamıştı. Yalnız, Hazret-i Sa'd İbn-i Ubade-i Hazreci kalmıştı.

Hattab Oğlu Ömer (R.Anh), Hazret-i Ebu Bekir'e:

– Sa'd beyat etmeyince kendisini kabul etme. dedi.

Hazret-i Ebu Bekir (R.Anh) Hazret-i Ömer'in sözü ile Hazret-i Sa'd'ı getirtti. O da geldi. Beyat etti.

Hazret-i Ebubekir, ona:

– Ben biliyorum ki, sen bu bey'atı kerahat ile ettin. Lakin bey'at senin üzerine vaciptir. Eğer bundan dönersen başını vücudundan ayırırım. Dedi. Bir kısım kişiler şöyle derler:

– Hazret-i Ebu Bekir, Hazret-i Sa'd'dan el çekti. O da bey'atta bulunmadı. O hal üzerine öldü. Bunun sebebi şu idi ki Hazret-i Sa'd Hazreç kabilesindendi.. Onların eskiden beri Evs kabilesiyle düşmanlıkları vardı. Evs kabilesi halifelüğün Hazreç kabilesinde olmasını istemez-

lerdi. Ensar'dan, Evs kabilesi Hazreç kabilesinden önce beyat ettiler. Onlardan sonra da Hazreç kabilesi beyat etti.

Hazret-i Ebu Bekir (R. Anh)'ın ilk yaptığı iş beyat işi olmuştu. Ve Peygamber (s.a.v.)'in mübarek defnini bitirdikten sonra üç gün geçince, halka şu nidada bulundu:

– Peygamber (Aleyhissalatü Vesselam) buyurmuştur ki Hazret-i Üsame (R.Anh) ile gazaya gidiniz. Resul-i Ekrem hastalanınca işten geri kaldınız. Bütün işlerden önce, onun bu buyruğunu yerine getirmek gerekir. Bu işte ağır, tenbelce, durgun davranmayın. Şimdi hemen gazaya gitmeye hazır olun. Dedi.

* * *

Sonra bütün halk bir araya geldi. Bu iş doğru değildir. Badiye Arablarının çoğu mürted olmuşlar, dinlerinden geri dönmüşlerdir. Ve Esedoğullarını, Tuleyha, kendi peygamberliğine çağırmıştır. Ve ona birçok kişi inanmıştır. Ayrıca Müseylime, Yemame'de peygamberlik davası etmektedir. Dediler. Sonra Hazret-i Ebu Bekir'in katına geldiler. Ona:

– Ya Eba Bekir. Medine'de senin yanında muhacir ve ensarın bulunmaları gerektir. Ve müslümanlar ancak seninle kalanlardır. Eğer onları da Şam'a asker olarak gönderirsen, sen Medine'de azıcık adamla kalırsın. Belki İslam'ın düşmanlarından birisi yürüyüşe geçer. O vakit senin yanında kimse bulunmayabilir. dediler.

Hazret-i Ebu Bekir (R.Ahh)'da:

– Yüce Allah benimledir. Düşmanların tuzak ve hilesini yine Allah Tealadır ki benden uzaklaştırır. Ben Peygamber (s.a.v.)'in buyurduğu işteyim. Bunda kusur etmiyeyim. Önce yapacağım iş budur. dedi.

Halk, Ebu Bekir'in mutlak böyle yapmak istediğini anlayıp bilince Hazret-i Ömer bin Hattab'a:

– Ya Ömer! Peygamber (a.s.)'in halifesinin katına var. Ona:

– Bu iş doğru değildir. Onun burada yalnız kalması olamaz. Eğer:

– Mutlaka ordu gazaya gitmeli. Derse, ona şunları söyle: "Bize başka bir bey (komutan) seçsin. Biz Hazret-i Usame'nin sancağı altın-

da cenge varmayız. Çünkü o bir kuloğludur. Biz Kureyş Arab'ı ve Ensar ve Mekke göçmenleriyiz. Onun bayrağı altında gitmek bize utanılacak şeydir. Dediler.

Hazret-i Ömer (R.Anh) da, Hazret-i Ebu Bekir'in katına gelip bu söylenenleri bildirdi. Hazret-i Ebu Bekir (R.Anh.) ta ona şu kesin cevabı verdi:

– Cenge varmadan başka çare yoktur. Zira Rasulullah (s.a.v.) ayrıca, özel olarak seçmiş bulunmaktadır. Hazret-i Usame ile gitmek gerektir. Eğer ben Medine içinde yalnız kalırsam da revadır. dedi. Hazret-i Ömer (R.Anh)'da:

– Fakat halk, bizim başımıza başka Bey (komutan) verilsin diyorlar." Dedi. Hazret-i Ebu Bekir:

– Ben onu hiç bir zaman azledemem. dedi. Hem, ya Ömer! O söz, deli saçması, divane sözüdür. Bir kimseyi ki Allah'ın Resulü beğendikten sonra, ben onu nasıl beğenmem. dedi.

* * *

Bundan sonra Hazret-i Ömer de Ashaba:

– Çare yoktur. Usame'nin sancağı altında olmanız gerektir. dedi.

* * *

Bütün halk gazaya gitmeye hazırlandılar. Gidiş günü gelince Hazret-i Usame (R.Anh) ata bindi. Bütün askerle Hazret-i Ebu Bekir'in kapısı önüne geldi. O da dışarı çıktı. Ama kendisi ata binmedi. Yaya yürüdü. Hazret-i Abdurrahman bin Avf bir at getirip çekti. Kendisine:

– Ya Eba Bekir. Ata binin. dedi. O, yine binmedi. Yaya yürüdü. Hazret-i Abdurrahman bir kez daha söyledi. Hazret-i Usame (R.Anh)'ta:

– Ey Yüce Allah'ın Peygamberi'nin halifesi, ata binin. Dedi. Ama, her kim ki böyle. Ata binin dese Hazret-i Ebu Bekir (R.Anh):

– Beni kayırmayın. Hem benim ayağım Hak Teala'nın yolunda tozlansın. Resul-i Ekrem (s.a.v.) den ben şöyle duymuştum.

" – Her kimin ki ayağı Allah Teala yolunda tozlanırsa Allah Teala o kişiye Cehennem ateşini haram eder!"

Bunun üzerine gerek Mekke'liler, gerekse Ensar onunla birlikte yayan yürüdüler. Yalnız Üsame (R.Anh) at üzerindeydi.

Vakta ki Medine kapısından birkaç adım ilerlediler, Ebu Bekir Hazretleri durdu. Halkla vedalaştı. Onlara:

Önce size ısmarlayacağımı şey şudur ki, size Bey (Komutan) olanın hükmünde olun. Ona hiyanet etmeyin. Alacağınız ganimetten hiç bir şeyi uğurlayıp (çalmayın) ve düşmana karşı zafer kazanırsanız kadın ve çocukları öldürmeyin. Çaresiz kalanları da öldürmeyin. Daha sonra. Biliniz ki Şam'da din adamları rahipler vardır ki uzletgahlarda, zaviyelerde, تنها ibadethanelerde bulunurlar. İnzivaya çekilmişler, dünyadan el çekmişlerdir. Halkla cenk etmezler. Ve kimseyi incitmezler. Siz onları da incitmeyin. Dedi.

* * *

Vaktaki Hazret-i Ebu Bekir bu öğütlerini tamamladı, Hazret-i Usume de:

- Ey Yüce Allah'ın Elçisinin halifesin! dedi.
- Artık dönünüz!

Hazret-i Ebu Bekir de oradan Medine'ye döndü. Ve Hazret-i Usume'ye yeniden şöyle dedi:

- O Kuzaa kabilesine git, var. Onlara Peygamber (a.s.)'in buyruğunu bildir. Oradan Şam sınırına eriş, git.

* * *

Bunun üzerine Usume (R.Anh) da vardı, Kuzaa kabilesini yağmaladı. Ve halkını öldürdü. Her nerede ki dininden, müslümanlıktan dönmüş kişi varsa onları tutup yok etti. Taa. Rum (Bizans) sınırına kadar geldi. Babacığı Hazret-i Zeyd İbni Harise (R.Anh)'ın şehit edildiği yere kadar geldi. Hazret-i Zeyd, Hazret-i Resül (s.a.v.)'in azat edilmiş kölesiydi.

Usume burada çok ganimet elde etti. Kabile halkını kırdı, kırkuncu günü yine fetih ve zaferle Medine'ye geldi. Çok ganimetler ve esirler getirdi. Hazret-i Ebu Bekir (R.Anh) sevindi, şad oldu.

Hazret-i Usume (R.Anh)'ın kazandığı bu fetih ve zaferi müslümanlar uğur saydılar.(*)

*Büyük İslam bilgini ve üç büyük ciltlik Siyer-i Nebi sahibi Erzurumlu Mustafa Darrir (Gözsüz) Hazret-i Peygamber'in vefatından sonra yapılan gazaları FÜTÜHÜŞ ŞAM adındaki tercümesi ile biz müslüman Türklere hediye etmiştir yakında sağlam kitap evi tarafından yayınlanacaktır. (M.F.G.)

ESVEDÜ'L-KEZZAB'IN HABERİ

(Yalancı Esved)

Bu Esved, Yemen ilinde ortaya çıkıp peygamberlik davasında bulundu. Kendisi Abeseoğullarındandı. Peygamber (a.s.) henüz hayatta, fakat hastaydı. Ve Arap kavmi mürted olmaya başlamıştı. Ve Amr İbni Ma'di Kerb de mürted olup kendi kabilesinin beyini öldürmüştü.

Bunun üzerine, Peygamber (s.a.v.) Yemen'de beylere yazı yazıp gönderdi. Ve:

– Esved'i tutun, öldürün. Dedi. Bu, o vakitti ki Bâzân, müslüman olmuştu. Ve Hazret-i Resul (a.s.) bütün Yemen'i ona vermişti. O da bütün ehlini ve Himyer'i müslüman etmişti. Ayrıca, Hazret-i Resul (a.s.) San'a'yı ve üç şehri de ona vermişti. Hem de Medine'den çok beyleri de göndermişti. Çünkü orada birçok şehir vardı. Ve her bey'e iki yahut üç şehir vermişti. Onlar da o yerlerde beylik ederlerdi ve zekat alırlardı. Peygamberimizin Yemen'e Bey olarak gönderdikleri şunlardır:

- 1- Amir bin Şehril Hemedani idi.
- 2- Ebu Musa El Eş'ari,
- 3- Halid bin Zeyd İbni As,
- 4- Zahir bin Ebi Hale,
- 5- Ya'li bin Münebbih,
- 6- Hazret-i Amr İbni Hazm,
- 7- Zeyyad bin Lebid
- 8- Hazret-i Ukkâşe bin Sevr,
- 9- Muaviye bin Kinde idi. (Allah Teala onlardan razı olsun)

Peygamber (Aleyhisselatü Vesselam) bu dokuz kişiyi Yemen şehirlerine beylikle göndermişti. Aden'den ta.. Hadramut'a kadar hükümde bulunurlardı. Her kişinin beyliği ve sınırı belli edilmişti.

Ve Hazret-i Şehr İbn-i Bâzân'a Yemen ülkesinin San'a beyliğini vermişti. Ve Aden'de Himyer Beyleri hükmetmekteydi.

Bu dokuz kişiyi de çevrelerindeki şehirlere göndermişti.

Ve Hazret-i Muaz bin Cebel. (R.Anh)'ı hepsinin üstüne Beylerbeyi etmişti. Ve ona zekatların nasıl alınacağı ve nasıl kullanılacağı talimatını vermişti. Ve ona:

– Yemen'de her şehri dolaş. Onlara Kur'an öğret ve dinin farzlarını, sünnetlerini bildir. Hem de zekat alanlara göz-kulak ol ki bu talimattakinden fazlasını almasınlar. Diye buyurmuştu.

O beyler de, her biri kendi şehirleri üzerinde verilen emirlere göre hareket ettiler.

* * *

Vakta ki Yalancı Esved'in haberi, Peygamber (s.a.v)'a geldi. Resul (s.a.v)'de Yemen beylerine:

– Yemen Halkı ile cenge varılsın. Diye buyrukta bulundu. Ve:

– Onunla cenkleşiniz. Ona inanmış kişileri de helak eyleyin. dedi.

* * *

– Hazret-i Şehr İbn Bazan, askeri toplayıp onun üzerine gönderdi. Esved'e karşı yürüdü.

Fakat, Esved'in yayalardan başka 100'de atlısı vardı. Ve Amr İbn-i Ma'di Kerb de onunla bifikleydi. Ona subaşılığını vermişti.

Esved, kendisine karşı harekete geçilince, Yemen'deki Sancakbeyleri'ne mektup yazarak:

– Siz, Şehr bin Bazan'ı benim üstüme gönderiyorsunuz. Lakin ben onun işini bitirince, sizin başınızı keseceğim.

* * *

Hazret-i Şehr bin Bazan, asker gönderip cenge başlayınca Esved-i Kezzab, Bazan Oğlu Şehr'i bozdu. Ve onu şehid etti. Müslümanlardan nice kişi de şehit olmuştu. Sonra San'a şehrine geldi. Bazan'ın eli altındaki şehirlerin hepsini aldı. Hazret-i Resul (s.a.v)'ın beyleri onun korkusundan şehirlerde gizlendiler. Ve hatta Hazret-i Muaz bin Cebel (R.Anh) ta gizlendi. Ancak onlardan iki kişi Medine'ye geldiler. Birisi Hazret-i Halid bin Yezid bin el-As, birisi de Amr İbn-i Hazm idi.

Peygamber (s.a.v)' o zaman henüz sağ idi. Kendisine, Esvedi Kezzab'ın ettiği işleri ve Bazan oğlu Şehr'i de şehit ettiğini ve Yemen'de yaptığı cengi haber verdiler. Peygamber (s.a.v) gussalandı, üzüldü. Ona lanet etti ve:

– Hak Teala tez vakitte onu helak eder. Dedi. Sonra yine onlara adam gönderdi. Ve:

– Müslümanlarla bir araya gelin, tedbirde bulunun. Hileye baş vurun. Onu belki öldürürsünüz. Diye buyurdu.

Esvedi Kezzab'ın askeri ise San'a'dan Taif sınırına kadar gelmişti. Hazret-i Şehr-i Bazan'ın karısını aldı. O kadın müslümandı ve fakat korkudan Esved'e baş eğmişti.

Bunun üzerine Hazret-i Muaz ile öteki beyler toplandılar:

– Esved'le cenketmeye gücümüz yoktur. Çünkü onun kuvveti çoğaldı, arttı. Çok askeri var. Ama onu bir hile ve bir tuzakla öldürürüz. Dediler.

Bu sırada Esvedi Kezzab, Amr İbn-i Ma'di Kerb'i kendi yerine bıraktı. Zeydoğulları ile Mezhic kabilelerinin beyliğini ona vermişti. Yine bir kişi de vardı ki adı Kays bin Yeğus idi. Ona da subaşılık vermişti. Hazret-i Şehr İbn-i Bazan'ın iki oğlu vardı. Birisi Şehr-i Feyrûz, birisi de Zazan idi. Bazan oğlu Şehr bu iki oğluna Acem Beyliği vermişti. Müslümanlarla gizlenmiş olan Hazret-i Muaz (R.Anh) Esveti Kezzab'dan çok korkmaktaydılar. Ve nice nice tuzaklar, hileler kurarlardı.

* * *

Bu hal üzerine iki aya yakın bir zaman geçti. O müslümanlar Hazret-i Muaz (R.Anh)'a gelerek:

– Esved'in atadığı subaşı Kays ve Bazan oğlu Şehr'in oğulları Şehr-i Feyruz ile Zazan ve onlar gibi başkaları Esvedi Kezzabdan zulüm görmekten incinmektedirler. Dediler.

Hazret-i Muaz da onlara gizlice mektuplar yolladı:

– Hak Teala'nın Resulü sizi sormaktadır. Esved-i Kezzab'ı öldürüp Cennet'e kavuşunuz. Allah Teala'nın ve Peygamberinin rızasını dileyiniz ve ebedi Cennet'i bulunuz. Diye çok öğütlerde bulundu.

Mektuplar onlara varınca kays ile bir araya geldiler. Ve:

– Peygamber (a.s.)'ın ve Hak Teala'nın buyruğunu tutalım. Biz biliriz ki Muhammed Hak Peygamberdir. Bu Esved ise yalancıdır. Ama ne yapalım ki bizim elimiz ona erişmez. Bizim ne askerimiz var, ne de silahımız var, ne malımız var. Dediler. Onların arasında Şehr-i Feyruz:

– Ben çare kılayım. Dedi. Belki anamın gönlünü döndürürüm. Ve Esved'i yeryüzünden kaldırım. Dedi. O tedbirle dağıldılar.

* * *

Şehr-i Feyruz anasının katına vardı. Ona:

– Sen, ana, iyi biliyorsun ki bu Esved, babamı öldürendir. Ve Yemen halkına da çok zulüm etti. Bize de çok cefalarda bulundu. Mülkümüzden koğdu. Kavmimizi ve ehlimizi dağıttı. İşte katına geldim. Benimle yar olasın. Ve onu öldürelim. Dedi. Ama eğer yardım etmezsen benim bu sözlerimi gizle, kimseye söyleme.

* * *

Anası da oğlu Feyruz'a:

– Ben de senin dilediğin yardımı yerine getireceğim. Bana da malum oldu ki bu adam kafirdir. Önce Muhammed gibi, onu, peygamber sanırdım. Şimdi bildim ki ne Allah'a tapıyor, ne ibadette bulunuyor. Ne oruç tutuyor, ne de müslümanlığın şartlarını yerine getiriyor. Hem de cenabet olur, yıkanmaz. Başını yumaz. Ve haramdan da elini çekmez. Ben onu her an gözetmekteyim. Ve onun işine şaşar kalırım. Hem de bu halka şaşarım ki bu biçareler onun hangi mucizeleri, ya da hangi bürhan ve hüccet, delil ile peygamberliğini kabul etmektedirler. Ve ona böyle baş eğerler. Ve ben onu büyük düşman sayarım. Dedi.

Şehr-i Feyruz, anasından bu sözleri işitince:

– Ey ana. Şimdi ne çare ki bu kafiri yeryüzünden kaldıralım. Dedi. Anası da:

– Bilirsin ki bu saray her gece bekçilerle dolar. Saraya girmeyi kimse başaramaz. Ama ben bir çare kılayım. Onu öyle bir odada yatırayım ki o odanın bir yanında yol bulunsun. Sen de oraya gelesin. Vakta ki gecenin üç kısmından birisi geçince o duvarı delersin. Ve

içeri girer, onu öldürürsün. Dedi. Çünkü o vakitte, o, uyur. Ben de o vakitte onun yanında bulunur, otururum. Orada, benden başka kimse-
nin olmamasını temin ederim. Mumu da söndürmem. Ta ki sen odaya
girince onu görüp öldüresin dedi.

Şehr-i Feyruz, anacığına dua etti. Yine geri döndü. Arkadaşlarına
haberde bulundu. Sonra Şehr-i Feyruz, ve Zazan ve Kays, üçü birlikte,
Hazret-i Muaz bin Cebel'e ve peygamber (a.s.)'ın beylerine bu işi an-
lattılar.

* * *

Peygamber (a.s.)'ın Yemen'e gönderdiği Amir bin Şehri Hemeda-
ni, asker toplayıp Hazret-i Muaz'a şu mektubu yazdı:

– Siz gizlenip durun. İşte ben çok askerle erişiyorum. Ümid ediyorum
ki Esved-i Kezzab, bizim elimizde helak olacaktır.

Gelen askerin haberi Esved'e duyurulunca, Kays subaşığı çağırıldı:

– Askeri hazırla. Gelen askerle cenge var. Emrini verdi.

Gece bastığı zaman, Esved'in karısı onu, oğlu Şehr'e söylediği
odada yatırdı. Birçok bekçiler ve nöbetçiler, yattığı odanın kapısında
durmaktaydı. Şehr-i Feyruz'un anası da o söylediği odada kapıyı içeri-
den kapattı. Esved de uyumuştı. Kadın da ayak ucuna oturdu. Ve ce-
rağı (ışığı) yaktı. Sonra:

1- Şehr-i Feyruz

2- Zazan

3- Kays üçü de geldiler. Odanın ardını deldiler. Ve Şehr-i Feyruz
kılıcsız odaya girdi. Arkadaşlarına:

– Önce, Esved'in başı ne taraftadır, hal nicedir, göreyim. Yine çı-
kayım, kılıç alayım. Dedi.

Şehr, odaya girince annesini, Esved'le odada buldu. Annesine:

– Başı hangi yöndedir. Diye sordu, Annesi de:

– İşte, şu yandadır. Dedi. Esved onların konuşmasından uyandı.
Kalktı. Döşğinde oturdu. Şehr-i Feyruz endişelenip:

– Eğer geri dönüp dışarı çıkarsan bu Esved, bekçileri çağırır, an-
nemi öldürürler. Dedi. Hemen Esved'den önce sıçradı. Esved'i tuttu.

Ve yere yıktı. İki dizini iki bacağının arasına sıkıştırdı. İki eli ile başını kuvvetlice tutup o başı arkaya doğru vurdu. Esved'in boynu kırıldı. Ve öldü. Şehr-i Feyruz, sonra odadan dışarı çıktı.

– Esved'i öldürdüm. Dedi. Onlar da:

– İçeri gir, başını kes. Dışarı getir. Dediler. Şehr-i Feyruz yine odaya girdi. Esved-i Kezzab'ın başını kesti. Fakat başı kesilirken Esved bir köpek gibi hırladı. Odanın eşliğinde bulunan bekçiler onun hırıltısını işitince kapıyı vurarak:

– Ne oldu ki böyle hırıltılar oluyor. Diye sordular. Şehr-i Feyruz'un anası:

– Allah'ın peygamberidir. Asumandan gelen vahyin ağırlığından inliyor: Dedi. Nöbetçiler de sustular.

Şehr-i Feyruz, Esved'in başını kesip vücudundan ayırdı, dışarı çıkardı. Anası da birlikte çıktı. Hazret-i Muaz bin Cebel'in katına geldiler. Sonra baş, Hazret-i Muaz'la olanlara götürüldü. Müslümanlar şad olup, sevindiler. Hazret-i Muaz:

– Bundan sonra bize gizlenmek gerekmez. Dedi. Sabah ta olunca müslümanlar dışarı çıktılar. Mescid'e gittiler. Şehr-i Feyruz, Kays ve Zazan, üçü de mescid'in kapısında durdular. Halk da Esved'in mescid'de uyuyup kaldığını, uyanmamış olduğunu sandı. Hazret-i Muaz mescide girerek "ALLAHU EKBER" diye çağırınca bütün halk toplandılar:

– Bu ne haldir? dediler. Ancak, Hazret-i Kays'ı mescidin kapısında görünce bir söz söyleyemediler. Hazret-i Muaz: "**Şhadet ederim ki Muhammed Allah'ın Resulüdür.**" dedi. Esved'in askeri Muaz (R.Anh)'ı tutmak için kalabalıklaştı. O zaman Hazret-i Şehr Feyruz, Esved'in başını yere vurdu. Kalabalık asker Esved'in bu kesikbaşını görünce hepsi kaçışıp dağıldılar.

Hazret-i Muaz, o gün, sabah namazını mescidde kıldı. Müslümanlardan gizlenmiş olan her kişi de ortaya çıktı.

Az sonra da Şehr-il Hemedaninin oğlu Amir'inde askeri hemen yetişti. Müslümanlık dini Yemen'de açığa vuruldu. Ve bu fethi peygamber (s.a.v.)'a bildirdiler. Kendileri şad oldular.

Esvedi Kezzab'ın beyliği ancak üç ay sürmüştü. Müjde haberi Medine'ye geldiği zaman ise Resulullah (s.a.v.) dünyadan göçmüş bulunuyordu. v Hazret-i Ebu Bekir-sıddık halife olmuş ve Hazret-i Usame bin Zeyd gazadan gelmiş bulunuyordu.

Bu olaydan sonra Yemen beyleri yine ödevleri başına geçtiler, ödevlerini yaptılar. Ve Muaz bin Cebel'i kendilerine baş yapıp ulu kıldılar. Resul (s.a.v.)den sonra kazanılan ve müslümanlıkta aşık olan ilk zafer ise bu zaferdi.

Yine bu yıl içinde, Ramazan ayında Peygamber (s.a.v.)'in muhterem kızı Hazret-i Fatıma (R.Anha) vefat etti. Bu olay da Peygamber (s.a.v.)'den altı ay sonra vuku bulmuştu. Hazret-i Fatıma yirmidokuz yaşındaydı. Amcasının kızı Esma (R.Anha) onu yıkadı. Ve Hazret-i Abbas ve oğlu Fadl kabre girip onu gömdüler.

* * *

Resul-i Ekrem (s.a.v.)'e:

– Esved, Yemende peygamberlikte ortaya çıktı. Ve bir grup insanlar ona uydular diye haber gelince. O da Yemen'e adam gönderdi ve müslümanlara da haber verdi.

– Esedoğullarından Badi'ye'de Tuleyha adında biri ortaya çıktı. Ona, Arab kabilesinden bir çok kişi uydular. Diye bir haber geldi. Peygamber (a.s.) ona uymamış olan müslümanlara elçiler gönderdi.

– Tulayha ile cenk ediniz! Dedi. Elçiler de gittiler. Sonra Peygamber (a.s.)'in hasta olduğu ve vefat ettiği haberi Arab'a erişti. Mürted olup kalanlara bu Tuleyha:

– Namaz kılmayınız. Zekat vermeyiniz. Diyerek onlardan hiç bir şey almamaya başlamıştı. Böylece o dinden dönmüş olanlara hoş geldi. Sonra da o elçilere:

– Muhammed öldü. Yerine Medine'de halifesi oturdu. Dönün o halifenin katına varın. Ona bizden bu zekatı kaldırmasını söyleyin. O zaman biz de sizin dininize girelim. Dediler.

Elçiler geri dönüp Hazret-i Ebu Bekr'e bu haberi bildirdiler. Hazret-i Ebu Bekir'de:

– Peygamber (a.s.)'in bana buyurduğu şeyi ben bozamam! Dedi. Yanında kimse yoktu. Hazret-i Usame'yi Şam'a göndermişti. O, geri gelinceye kadar sabretti.

Bu arada her kabileden Hazret-i Ebu Bekir katına elçiler gönderilip hepsi de zekatı kaldırması için ondan şefaatt dilediler. Fakat, Hazret-i Ebu Bekir hiç birisini karşısına alıp iltifat etmedi.

Sonra o elçiler Hazret-i Ömer bin Hattab'ın katına geldiler:

– Ya Ömer. Hazret-i Ebu Bekir'e söyle ki ta. Bir yıl. İki yıl tatlı yüz göstereyim, zekat istemesin, en sonunda bu halk sizin dininize girsin. Ve mürtetlikten yine dönsünler, bu peygamberlik davasını güdenler gitsin, ondan sonra bu zekatı ortaya koysun. Dediler.

Hazret-i Ömer Hazret-i Ebu Bekir'e:

– Bu teklifi kabul eyle! Dedi. Hazret-i Ebu Bekir hiçbir surette kabul etmedi.

O zaman Hazret-i Ömer:

"Ben halk ile LA İLAHE İLLALLAH diyene kadar cenketmekle emrolundum. Bunu ne zaman derlerse kanlarını ve mallarını benden kurtarırlar. Hesapları, Allah Teala üzerinedir hakikatini O bilir."

Hazret-i Ebu Bekir de ona şöyle cevap verdi:

Resulullah (s.a.v.) de şöyle buyurmuştu, dedi:

"Ne zaman ki (La ilahe) derlerse kanlarını ve mallarını hemen kurtarırlar. Lakin Allah Teala'nın hakkını vermelidirler."

Bu zekat, Allah Teala'nın hakkındandır. Onu verdikleri zaman kanlarını ve mallarını kurtarsınlar.

Ve sonra Ebu Bekir (R.Anh) hazretleri şöyle dedi:

"Allah Teala hakkı için derim ki, ey Ömer! Resulullah (s.a.v.)'e verdikleri bir devenin dizinin bağını da, eksik verseler onlarla bundan ötürü cenk ederim."

Bundan sonra o elçiler bir nice gün Medine'de kaldılar. Sonra geri döndüler, gittiler.

Elçilerin geriye döndükleri gün bir münadi (tella) sokaklarda şu nidada bulundu:

- Kimse beş vakit namazdan (cemaatden) ayrı kalmasın.

Hazret-i Ebu Bekir'in bundan dilediği şey, elçiler gittikleri yerlerde:

– Medine'de kimse kalmamış diyerek o arabaları tamaha düşürmektir. Elçilerin Medine'de kimse yoktur, dememeleri içindi:

Elçiler de Menide'den döndüler. Araplara haber verdiler:

- 1- Esedoğulları kabilesi
- 2- Tayyoğulları kabilesi,
- 3- Gatafanoğulları kabilesi,
- 4- Fezareoğulları kabilesi,
- 5- Havazin oğulları kabilesi,
- 6- Sakifoğulları kabilesi.

Gibi kabileler dinden döndüler. Mürted oldular. Ve Tuleyha'ya uydular. Ve işi olan, zekat toplayan memurlar kabilelerden ayrılıp Medine'ye geldiler. Onlardan hiçbirisi zekat getirmedi. İçlerinde biri vardı ki adı Nevfel Bin Muaviye idi. Fezarveoğullarından ve Gatafanoğullarından zekat alıp toplardı. Onların bu zekatından bir çok deve ve koyun birikmişti. Onları Medine'ye getirirken Uyeyne bin Hasiyn'in kardeşi olan Harice bin Hasiyn onu yolda gelirken tuttu, o zekatı onun elinden aldı. Yine Fazareoğulları kavmine geri verdi. Hazret-i Nevfel eli boş Medine'ye döndü.

Arapların hepsi mürted olmuştu. Müslümanlık yalnız Medine ve Mekke'de kalmış, başka yerde kalmamıştı. Peygamberimiz (s.a.v.) Hazretleri şöyle buyurmuştu:

"İslam, Medine'ye yılanın inine sığındığı gibi sığınmış olacaktır."

Medine'den dışarı yerde İslam kalmamıştı. Halk, Hazret-i Ebu Bekir günlerinde böyle olunca bütün müslümanlar:

– Hazret-i Ebu Bekir Arab'a güler yüz göstermedi. Ve onların zekatlarını almaktan vaz geçmedi. Dediler.

Hazret-i Ebu Bekir der ki.

Resulullah (s.a.v.) buyurdu ki: "Benden sonra Şam ve Acem diyarı Doğuya varıncaya kadar fetholunur. Ve müslümanlık

TÜRK sınırına kadar erişir. Ve Batı yönünde de Nöbe sınırına değin varır.

Bundan ötürü, Hazret-i Ebu Bekir es-Sıddık ta.. Hazret-i Usame, Şam'dan gelinceye kadar sabretti. Ve Medine halkına şu hitapta bulundu:

– Hazırlanınız. Silahlanıp yürüyünüz. Sakın ola ki Arap bizi bas-sın. Çünkü bize çok yaklaşmışlardır.

Medine'nin üç kapısı vardı. Üçü de badiyeye (çöle) açılırdı. Hazret-i Ebu Bekir, Hazret-i Ali (Keremallahü Veche) yi kapılardan birisine koydu. Ve bir kapıya da Hazret-i Zübeyr bin Avvam'ı yerleştirdi. Ve bir kapıya da Hazret-i Talha bin Ubeydullah'ı koydu. Herbirine asker verdi. Ve:

– Gece gündüz kapılardan uzaklaşmayın, Medine'yi öyle bekleyin. Dedi..

Arabdan iki kabile vardı. Biri Abbasoğulları, birisi de Zebyanoğullarıydı. İkisi de az askerle Medine'yi basmaya geldiler. Vakit gündüzdü. Medine Kapısı'na eriştiler. Kapıda Ebi Talib Oğlu Hazret-i Ali'yi durur, gördüler. Hazret-i Ebu Bekir'e haber erişti. Dışarıya asker çıkarttı. Gelenlerle cenk etti. Gelenlerin hepsi yaya idi. Müslümanların develerini ürküttüler. Ürken develer Medine'ye geldi. Develerden hiç bir şey alamadılar. Onlardan hiç kimse de ölmedi. Geldiler, Medine kapısına yerleştiler. Kabilelerine de haber gönderip

– Bize yardımcı gönderin. Dediler.

Kabileleri iki fersahlık yolda idi. O yere Zülfidde derlerdi. Çok ta halk gelmişti. Hazret-i Ebi Bekir geceleyin askerini düzenledi. Hazret-i Numan bin Mukarrin-i Müzenni'yi askerinin önüne koydu. Sağına kardeşi Hazret-i Abdullah bin Mukarrin'i koydu. Solunda da öteki kardeşi Hazret-i Süveyd bin Mukarrin'i koydu. Ve Askeri ona ısmarladı. Ona:

– Tanyeri ağırmaya başlayınca, dışarıya çıkın, cenk edin. Dedi.

Müslümanlar ansızın çıktılar. O arablara kılıç çaldılar. Büyük cenkler ettiler. Gün doğduğu zaman Arab'dan çok kişinin öldüğünü gördüler. Çoğu da bozulmuş, kaçmıştı. Müslüman askerler, Hazret-i Ebu Bekir ile ta.. Zülfidde'ye kadar arkalarına düştüler. Orada da büyük cenk oldu.

Hazret-i Ebu Bekir Müslümanlarla yine Medine'ye geldi. Hazret-i Numan'ı az askerle orada bıraktı. Arablar o gün de yine yenik düştüler. İslam askeri aziz oldu.

Vakta ki gece oldu. Temimoğullarından üç taife üç gün içinde zekatlarını gönderdiler. Peygamber (s.a.v.)'in gönderdiği kişilerden de:

– Filan kabileler zekatlarını vermektedir. Diye haberler geliyordu. Bundan ötürü de müminler şad oldular.

İlk zekatı, Hazret-i Zerkan bin Zeyd, Temimoğullarından getirdi. Ve Hazret-i Abdurrahman bin avf, Hazret-i Ebu Bekir'e müjde verdi.

İkinci zekatı Hazret-i Adiyy bin Safvan getirdi. Müjde haberini de Hazret-i Abdullah bin Mes'ud getirdi.

Üçüncü zekatı Hazret-i Safvan bin Safvan getirdi. Müjde haberini de Hazret-i Sa'd bin Ebi Vakkas verdi.

Bu kişileri, Resul-i Ekrem (s.a.v.) Hazretleri göndermişti. Arab mürted olduğu zaman bunlar gizlenmişlerdi. Vakta ki Ebu Bekir'in bu zaferini işittiler, gizlenmeyi bırakarak ortaya çıktılar. Herbirisi Temimoğullarından zekatlarını alıp getirdiler.

Bundan sonra Hazret-i Usame de çok ganimetle Şam'dan zaferle geldi. Böylece müslümanların yürekleri güçlendi.

Hazret-i Ebu Bekir (R.Anh), Hazret-i Usame'yi Medine'de kendi yerine dikti. Ve:

– Siz, bu askerle Şam'dan geldiniz. Medine'de oturup rahat ediniz. Dedi. Ve kendisi askerini alarak Medine'den dışarı çıktı. Resulullah (s.a.v.)'in yararı toplanarak, ona:

– Sen kendin gitme. Bizden her kimi dilersen gönder. Medine'yi kaybetme. Dediler.

Hazret-i Ebu Bekiri's-Sıddık onların sözlerine uymadı. Kendisi ta.. Zülfidda'ya kadar geldi. Hazreti Numan bin Mukrin oradaydı. Karşı arap bölüğünden askerler su kıyısına konmuşlardı. O yere Bezze denirdi. O askerın üstüne saldırıldı. Onlardan çok kişiyi öldürdüler.

Bir kişi vardı ki şairdi. Adı Hatie bin Evs'ti. Peygamber (s.a.v.) zamanında müslüman olmuştu. Sonra da mürted olmuş, İslamlıktan dönerek, o Arab kavmi ile birlikte olmuştu. Şiirler, hicivler söylerdi.

Hazreti Ebu Bekir onu tutsakladı. Ve Medine'nin de çevresini ta.. iki günlük yere kadar arabdan temizledi. Birçok ganimet malı alarak, Medine'ye geldi.

O bozulan arabların hepsi de Tüleyha yanına gittiler. Tüleyha Ese-doğulları sınırında Sümeyra denilen yerde birçok asker toplamıştı. Çok arab, onun yanında toplandılar. O da, onların bir kısmını ileri gönderdi.

Hz. Ebubekir, Hz. Halid Bin Velid'i başkomutan yaptı. Sancağı ona verdi. Onu, Tüleyha'dan yana gönderdi:

– Var, onunla cenk eyle. Eğer onu alt edersen, oradan Battah bölgesinde Malik bin Nüveyre'ye var! emrini verdi.

İkinci sancağı da Hazret-i İkrime bin Ebu Cehil'e verdi. Ona da asker vererek Yemame'ye, Müseylime ile cenge gönderdi.

Üçüncü sancağı da, Hazreti Muhacirin bin Ebi Ümeyye'ye verdi. Ona:

– Sen, Yemen'e var. Hazreti, Muaz bin Cebel'e ve Resulullah (s.a.v.) Hazretlerinin Esvedi Kezzab'ı öldüren yaranının katına git, onlara yardım et. Esved'in adamlarından kimi bulursanız, ya onları İslam'a döndürün, ya da hepsini öldürün. Ve yeryüzünü onlardan temizleyiniz. Ve oradan Hadramut'a ve Yemen'in sonuna kadar var. Dedi.

Dördüncü Sancağı da Hazreti Amr İbni Şa'sa (R.Anh)a verdi. Ona da asker göndererek:

– Sen de Kuzaa ve Harioğullarına var. Diye buyruk verdi.

Beşinci sancağı, Hazreti Huzeyfe bin Muhassın'a verdi. Ve onu da Yemen dolayında bulunan Ruba ehli katına gönderdi.

Altıncı Sancağı, Arfecetübn-ü Hersem'e verdi:

– Sen de Ebu Cehil'in oğlu İkrime il birlikte ol ve ona yardım et. Dedi.

Yedinci Sancağı da Hazreti Maaz bin Haciza'ya verdi. Tihame'ye gönderdi Ve:

– Sen de Yemen sınırında Süleymoğulları Arablarına var. Taif dolayında bulunan mürtedlere yürü. Dedi.

Sekizinci Sancağı, Hazreti Ala el-Hadrami'ye verdi. Onu da Bah-reyn'e gönderdi ve kendisinde:

– Sancak ve asker verdiği her komutana, birer de mektup yazarak ellerine verdi. Bu mektupda yapacakları işleri bildirdi.

Ondan önce de her bir yere elçi gönderip mektup yazdı. Öğütlerde bulundu. Onları Allah Teala Hazretlerinden korkuttu. Ve:

– Üstünüze filan kişi komutasında, kanınızı dökmeye ve malınızı yağmalamaya asker gönderdim. Dedi.

Seçilen komutanlarının buyruğu altında giden askere de:

– Siz de filan gün yola çıkın. Dedi.

Elçiler gittikten sonra beş gün beylere:

– Askerinizi çıkarın. Gideceğiniz yoldan yana ordu hazırlayın. Dedi.

– Bu askerin hepsi 8.000 kişiydi. Muhacirlerden ve Ensardandılar. Hepsi tam tertip ve silah ile Medine dışına çıktılar. Her birlik emredildiği yere doğru yüz tuttu. Yol alıp gittiler.

O vakit bütün Arap, Mekke'de Keruys'ten başkaları da dinden dönmüşlerdi. Mürted olmuşlardı. Hazreti Attab bin Esîyd -ki onu Hazreti Resul (s.a.v.) Mekke'de bey dikmişti. İçlerinde bulunmasından ötürü Mekkeliler zekatlarını ona verirlerdi. Ve Hazreti Süheyl bir Amr ki Mekke'nin ulu kişisiydi, ve Hazreti Atab'a yardım eder, Mekke ehlinin zekatını alır, Medine'ye gönderirdi.

* * *

Hazreti Halid bin Velid ve öteki Sancaktarlar Hazreti Ebu Bekir'den aldıkları buyruktuya göre gidecekleri yerlere yüz tuttular. Arab'dan hiçbir kabile karşılarına çıkamıyor, onlardan kaçıyorlardı.

Bu hal üzerine bütün Arablar Tüleyha'ya yanaştılar. Çeşitli yerlere giden Beylerin her biri Hazreti Ebu Bekir es-Sıddık'a haber gönderip:

- Filan yere geldik. Hiç bir kişi bizimle cenk etmeye cesaret edemeyip kaçtılar. Tuleyha'nın yanına vardılar. Onun yanında sayısız asker toplandı. Hepsi onun işinin iyileşmesine göz kulak tutmaktalar.

* * *

Hazreti Ebu Bekir (R.Anh) arabın hepsinin Tuleyha'nın yanına gittiğini öğ renince, her asker birliğine mektup yazdı ve şöyle dedi:

– Yerli yeriniz de durunuz. Halid'in size ne haber göndereceğini bekleyiniz. Eğer sizi çağırırsa ona yardıma varınız.

Ayrıca, Hazreti Halid bin Velid'e de mektup gönderip şu emri verdi:

– Tuleyha ile cenkte bulun. Badiyede olan asker sana yardım edecektir. Her ne kadar asker sana lazımsa yanına gçirt.

* * *

Hazreti Halid'e bu mektup erişince o da askeriyle Tuleyha yönüne yüz tuttu. Tuleyha da askerini Hazreti Halid'e doğru ilerletti.

BADIYE EHLİNİN (ÇÖL ARAPLARININ) MUHAREBESİ

Aralarından Tuleyha'ya gelenler Tayyoğullarındandı. Hemde çok kişilerdi. Tayyoğulları içinde iki kabile vardı. Birine Hüzeyl, ötekisine de Gavs derlerdi. İkisi de çokluktu. Bu iki kabile halkı:

– Tuleyha'ya gelmeleri için ant içtiler. Önceden Adıyy bin Hatem bu Tayy kabilesinin ulu kişisiydi. Peygamber (s.a.v.) bu dünyadan ahirete göçünce kendi kabilesinin içinden çıkıp Medine'ye, Hazreti Ebu Bekir'in katına gelmişti.

Hazreti Ebu Bekir Hazreti Halid'i Tuleyha'nın üstüne gönderdi ve Hazreti Halid'den önce oraya elçi olarak Adıyy bin Hatem'i gönderdi. Ona dedi ki:

– Tayyoğulları, Hüzeyl ve Gavsoğulları ile Tuleyha'nın yanına varmak için ant içmişlerdir. Belki onları İslama döndürürsün.

Hazreti Adıyy, Hazreti Halid'den önce gitti. Hazreti Adıyy'e ica-bed eden kişiler için Hazreti Adıyy, Tuleyha'ya cenge giden Hazreti Halid'in katına gelip:

– Ey Halid! Harp yapma sakın. Tayy'ın halkı bana sığındılar. Belki onları bu tarafa getiririm. Dedi.

Bu aracılık üzerine üç gün menzilde kaldı. Birinci gün, Hazreti Adıyy'e icabet eden 500 kişi Hazreti Halid'in huzuruna geldiler. İkinci gün de Hüzeyloğullarından 1000 kişi geldi. Bütün Tayyoğulları kabilesi de müslüman olup geldiler. Hazreti Halid'in kuvveti arttı. Ve Tüleyha'ya doğru yürüdü. Fezareoğullarından iki ulu kişi vardı. O iki kişi Fezareoğullarının ulu kişisi idiler. Biri Uyeyne bin Husayn, birisi de Kambere bin Hübeyre idi. İkisi de Resulullah (s.a.v.) günlerinde İslam olmuşlardı. Ondan sonra (El İyazü billah-Allah esirgesin) mürted olmuşlar, Tüleyhaya gelmişlerdi. O da kalktı. Hazreti Halid'den yana geldi. Birbirlerine yaklaştılar. Aralarında bir menzillik yer kaldı. Tüleyha'nın bir bahadır kardeşi vardı. Adı Seleme idi. Onu askerine komutan yaptı. Hazreti Halid, o gece Ukkaşe ile Sabit bin Kuddameye karakol öncü çıkardı. Öteki taraftan da Seleme karakol çıkmıştı. Tüleyha da onunla beraberdi.

Bu dört kişi buluştular. Hazreti Sabit, Seleme ile cenk etti. Hazreti Ukkaşe de Tüleyha ile savaş yaptı. Seleme, Hazreti Sabit'i şehit etti. Hazreti Ukkaşe Tüleyha'yı öldürecek kadar ona yakınlaşmıştı. Seleme, Hazreti Sabit'i şehit edince Tüleyhanın yardımına koştu. Ukkaşeyi de şehid etti. Hazreti Halid'in ise Sabit ile Ukkaşenin şehadetinden haberi yoktu. Vaktaki sabah oldu. Müslümanlar ileri yürüdüler. İki kişinin şehid olduğunu gördüler. Askerin atlarının ayağı altında parça parça olmuşlardı. Bunların ölümlerine kızarak arkalarını dağa verdiler. Tüleyha, Tayya pınarlarından bir su kenarına konmuştu. Hazreti Halid'in künyesi (soyadı) Ebu'l-Fazl idi. Askerler birbirlerini görünce Tüleyha:

– Bu Asker Ebu Fuzayl'ın askeridir. Dedi. Yani:

– Ebul Fazıl'lığın askeri, demek istemişti. Tayy kabilesinde bir kişi o Tüleyha'ya:

– And içerim ki, o seninle o kadar savaşa girmeli ki sen de onun adını tamam söyleyebilesin. Dedi.

Ertesi gün iki tarafın askeri biri birine karşı çıktı. Cenge başladılar. O gün Tüleyha'nın askerinden Fezare oğulları cenk etti.

Uyeyne bin Huseyn'e, Tüleyha:

- Sen savaş yap. Dedi. Kendisinin bir kilimi vardı. Onu başına örttü. Çadırının önünde oturtu ve;

- Ben Cebrail'in gökten size yardım etsin diye inmesini bekliyorum. Nitekim Muhammed (s.a.v.)'de böyle yapardı. Dedi.

* * *

Uyeyne, Fezaroğullarından ve Gatafanoğullarından yediyüz kişi ile birlikte, Hazreti Halid bin Velid ile harp etmeye başladı. Hubeyre oğlu Kanbere, Uyeyne bin Husayn ile birlikte çok cenk ettiler.

Tüleyha'nın karısı da yanındaydı. Adı Nevvar idi. Tüleyha, kendi atını ve karısının maharesini (deve maharesini) hazırlattı. Kendi kili-mini başına örttü. oturup:

- Ber Cebrail'i bekliyorum. Dedi. Maksadı zaferi kazanırsa;

- Cebrail (a.s.) geldi, meleklerle yardım etti. Diyecekti. Eğer askerlerin arasında bozgunluk başlarsa, kendi atına binecek, karısını da hecin devesine bindirecek, kaçacaktı.

Uyeyne kuşluk vaktine kadar cenk etti. Arap askerinden çok kişiyi öldürdüler. Uyeyne, Tüleyha'ya geldi.

- Ya Tüleyha. Dedi. Cebrail (a.s.)'ı çabuk çağır. Senin askerinin, Halid'in askerini bozmasının yolu yok. Diyerek kendisi cenk edip durdu. Öğleye kadar, bütün arap askerleri Uyeyne'yi gözlerlerdi. Uyeyne ise:

- Cebrail (a.s.) gelsin, diyerek sabır gösterdi.

* * *

Tüleyha'nın askerinden çok kişi kırılmıştı. Yardımcı gelmedi. Hazret-i Halid'in askeri her saat güçleniyordu. Uyeyne, kendi kavmine Cebrail'in gelmediğini gördü.

Tüleyha'nın yalanında ne zamana kadar ümit besleyip kırılalım. Dedi.

Artık ne Cebrail , ne Mikail (a.s.) gelir. Bu kişi peygamber değildir dedi. Ve Uyeyne atının başını çevirdi. Bütün araplar da onunla bozulup geri döndüler. Askeri, Tüleyha'nın yanından geçerken:

- Biz gidiyoruz. Derlerdi. O da:

- Nereye gidiyorsunuz. Diye sorardı. Onlar da şu karşılığı verirdi:

- Biz, elimizden geleni yaptık. Şimdi sen Cebrail (a.s.)'a gelsin diye söyle. Şimdi nöbet onundur.

* * *

Tüleyha, askerinin bozulmuş olduğunu görünce o da atına bindi. Karısını da hecine bindirdi. Şam yolunu tuttu. Bir şehre kaçtı ki orada kimse bilmezdi. Bir nice zaman orada kaldı.

Hazreti Halid de askeri ile Uyeyne'nin ardına düştü. O gün ikinci vaktine kadar kafirleri kırdı. Güneş sarardı .Döndü ordusuna geldi.

Uyeyne ve Kambere bin Hübeyre'yi tutsakladılar. Müslümanlar çok ganimet elde ettiler. Ertesi günü, bu ganimeti, Resulullah (s.a.v.)'in gösterdiği şeriat yolunca taksim ettiler. Uyeyne ile Kambere'yi, Hazreti Halid, Medine'ye gönderdi. Halk Uyeyne'ye:

– Müslüman olmuş iken niçin mürted oldun, dininden döndün? Diyordu. O da şu cevabı verirdi:

– Ben, hiç bir kez Tüleyha'ya inanmadım.

* * *

Sonra ikisini de Hazret-i Ebu Bekir'in önüne getirdiler. Hazret-i Ebu Bekir bunlara müslümanlığı arzetti. Uyeyne İslam oldu. Kanbere:

– Ben, zaten, Peygamber (a.s.) Hazret-i Amr İbni As'ı Numan el-çiliğine gönderdiği vakitten beri müslümanım. Benim üzerime geldiği zaman ben iman getirmiştım. Benim halim Mevlaya malumdur. O vakitten beri de müslümanım. Dedi.

Hazreti Ebu Bekir ikisini de bağışladı. Yine kabilesine onları gönderdi. Ve Hazret-i Halid Tayy Dağı'nda Tayy kabilesi ile birlikte oturdu. Her yandan, halk, onun katına gelirler, müslüman olurlardı. Arabdan mürted olanlardan başka çok kişiler de İslam'a geldi ve Hazret-i Halid'e beyat ettiler.

Tüleyha, bütün Arab'ın İslam'a geldiğini işitince, bir yıldan sonra, o da Şam'dan gelerek iman getirdi. Ve Kilaboğulları ile birlikte Badiye'de oturdu.

Hazret-i Ebu Bekir (R.Anh) onu çağırdı, o gelmedi:

– Ben Müslümanım. Diye haber yolladı. Çünkü, o, Resul'ün katına gelmiş ve Müslüman olmuştu. İslam'ın şartlarını öğrenmişti. Bu halk ile Kilaboğulları içinde otururdu. Hac vakti olunca Mekke'ye yollandı. Medine'nin kapısından geçiyordu ki Hazreti Ebu Bekir'e:

Tüleyha Hacc'a gidiyor! Dediler. Hazret-i Ebu Bekir de:

– Allah'a hamdolsun ki Hak Teala, ona müslümanlığı nasip kıldı. Dedi. Tüleyha da, vardı haccını tamamladı. Bütün ettiklerine tevbe etti. Ondan sonra Mekke'de oturdu. Taa. Hazreti Ömer bin el-Hattab (R.Anh), halife olunca, Hazreti Ömer'in katına geldi. Ona beyat etti. Hazreti Ömer ona:

– Sen o kimsesin ki Sabit'i ve Ukkaşe'yi şehid ettin. Oysa, Ensar'ın içinde onlardan fazıl kimse yoktu. dedi. Tüleyha da:

– Ya Emirel müminin! Allah'ın iradesi, onların bizim elimizde şehid olmasıydı. Ben, her ne ettimse pişmanım. Ve tevbe etmiş bulunuyorum. Dedi.

Hazreti Ömer de ona birşey söylemedi. O da, bundan sonra geri döndü. Kavmi arasına Esedoğulları kabilesine geldi. Orada oturdu. Müslüman olarak öldü.

TÜLEYHA'DAN SONRA MÜRTEDLİKTE KALANLARIN HABERİ

Hazreti Halid, Tüleyha işini bitirince Arabın mürtedleri İslam'a geldiler. Fakat, Havazin'den, Süleymoğullarından ve Amiroğullarından birkaç güruh mürtedlikte kaldılar. Ve dağıldılar. Zira toplanacak kadar öyle çok kişi değildiler.

Hazreti Halid'in askeri ile onların tepesindeydi. Nerede bir mürtedin bulunduğunu işitse, oraya adam yollar, onlar müslüman olurlarsa elini yakalarından çeker, eğer müslüman olmazlarsa onları öldürürdü. Ama kimse ölüme razı olmazdı. Kimisi: – Evet, ben İslamlıktan döndüm. Der, yeniden İslam'a gelirdi, kimisi de inkarda bulunarak:

– Ben mürted olmadım. Muhammedin dininde sabitim. Derdi.

Kilaboğullarından bir kişi vardı. Ona Alkame derlerdi. Hazreti Peygamber (a.s.) günlerinde Medine'ye gelip müslüman olmuş, yine kendi kabilesine gitmişti. Peygamber (a.s.) vefat edince o da mürted olmuş, İslam dininden ayrılmıştı. Tüleyha ile duramadı:

– Tüleyha'nın işi ne olacak. Neye varacak. Diye Şam'a gitti. Tüleyha bozguna uğrayınca, Bu Alkame bin Kilab'a geldi. Bu kendi ka-

bilesindendi. Fakat İslamlıktan döndüğünü gizli tutardı. Ve kabilesi Hazreti Halid'den uzaktı, Medineye yakındı.

Hazreti Ebu Bekir (r.a.) onun tarafına bir adam gönderdi. Adı Ka'ka bin Amr idi. O kişiye:

– O Alkameyi tut, getir. Dedi. Giden Ka'ka bin Amr, onu aradı, fakat bulamadı. Karısını ve oğlunu yakaladı. Hazreti Ebu Bekir'e getirdi. Onlar:

– Bizim ne günahımız var. Alkame dininden dönmüşse biz Müslümanız. Onun nerede olduğunu bilmiyoruz. Dediler.

Hazreti Ebu Bekir onlara birşey yapmadı, elini çekti. Onlar da kendi kabilelerine geldiler. Bundan sonra Alkame de Ebu Bekir'in katına geldi. Müslüman oldu. Müslüman olarak yine kendi ehli ve iyalinin yanına döndü.

Amiroğulları erkekleri, Hazreti Halid'in katına gelmişti. Henüz:

– Hazreti Halid'in işi neye varacak? Diye gözetlerlerdi. Uluları: Kambere bin Hübeyre idi. Haberlere göre, Hazreti Halid onu tutmamıştı. Ama, Müslümanlığa dönmediklerini öğrenince onlardan yana asker gönderdi. Asker vardı, nicesini esir etti. Aralarında Kambere de vardı. Hazreti Halid Kambere'ye hiç bir söz söylemedi. Geri kalanlarını öldürmek dileyince, onlar:

– Biz de Müslümanız, müslümanlığa geldik. Dediler. O da:

– Şimdiye dek niçin müslüman olmadınız? Diye sordu. Onları tuttu. Her kim ki mürtedlik zamanında bir müslümanı öldürmüş ise, onu öldürdü. Bir çoğunu taşla tepeletti. Nicesini de başı aşağı kuyuya bıraktı.

Hz. Halid Kambere'yi, eli bağlı olarak Hazreti Ebu Bekir (r.a.)a yolladı. Ve o kişi ne gibi işler yaptı ise bir bir açıkladı:

– Hele Amiroğullarına şöyle ettim, kimisine böyle ettim. Zira onların gönülleri İslamlık üzerine halis değildi. Dedi. Hazreti Ebu Bekir de cevap verip:

– Doğru iş yaptın. Dedi. Sonra:

– Kambereyi öldürün. Diye emir verdi. Onu öldürdüler. Hazret-i Halid Amiroğulları ilinde kaldı. Orada ne kadar mürted varsa veya

"Var" diye işitti ise, onlara adam göndertir, mürtedler ya İslam'a gelirdi veya bir cins azapla öldürülürlerdi.

HUZEYFE OĞLU MALİK'İN KIZI, SELMA'NIN (ERMELE'NİN) HABERİ

Kadınlar arasında Gatafan oğullarından biri vardı ki adı Selma idi. Ona Ermile de derlerdi. Bu kocasız kadın demektir.

Selma, Malik bin Huzeyfe'nin kızı idi. Bu Malik, Gatafan içinde Uyeyne'den daha ulu idi ve muhteşem malı vardı. Malik'in Gazale adında bir karısı vardı. Gazale, Hilal bin Rebia'nın kızıydı. Arab içinde ulu idi. Onun da malı çoktu. Bir kez Rasulullah (s.a.v.)'in üzerine asker göndermişti. Fakat, Peygamber (a.s.) onları bozguna uğratıp zafer kazanmıştı. Ve bu Malik'in kızı Selma da esir olmuştu. Hazreti Peygamber (s.a.v.) onu Hazreti Aişe'ye bağışlamıştı. Hazreti Aişe de onu Müslüman ederek azad kılmış, ona özgürlüğünü bağışlamıştı. Hazreti Aişe'nin de yanında bulunurdu.

Birgün Hazreti Resuli Ekrem (s.a.v.) Aişenin evine geldi. Selma bir bölüm kadınlarla birlikte oturmuştu. Peygamber (a.s.):

– Ya Aişe! Bunların içinde bir asi kadın var. Ayetler onu söyler. O, Allah Tealaya ve Rasülüne asidir. Dedi. Ve lakin o kadının adını söylememişti. O zaman Selma Hazreti Aişe'den izin istedi:

– Kendi kabileme, kavmimin yanına gideyim. Anamı, babamı da İslam dinine çağırayım. Dedi. Hazreti Aişe de Selma'ya izin verdi. O da kabilesine geldi. Babası Malik ölmüştü. Bu selma'nın bir kardeşi vardı. Adı, Hakeme idi.

O gün ki Uyeyne bin Husayn at sürüp Medine'den peygamber (s.a.v.)'in develerini sürmüş, ardından Seleme bin Ekva onlara, erişip elinden almış ve peygamber (s.a.v.)'e getirmişti. Ebu Hakeme, o zamanlar Uyeyne ile birlikteydi. Vakta ki Peygamber (a.s.)'in askeri Uyeyne'ye erişince harb ettiler. Uyeyne'nin oğlu Abdullah'ı öldürdüler. -Ki onu öldüren Resul-i Ekrem (s.a.v.)'in yaranından Hazreti Katade idi. - O vakit bu Selma Gatafan kabilesi içinde bulunuyordu. Gatafan kabilesi ve Uyeyne, anasının ve babasının ululuğundan ötürü Selma'yı da ulu sayarlardı. Hem de bol malı vardı. Rasulullah (s.a.v.)

ölünce bütün araplar mürted oldular. Bu Selma da mürted olmuştu. Tuleyha bozguna uğradığı zaman bu Selma mürtedlerle birlikte Cev adında bir köye geldi. Orada oturdu. Mürtedlerden bir kişi onun katına gelse o, bu kişiyi hoş karşılar, hoş tutardı. Giyecek verirdi. Çevresinde hayli asker toplayıp:

- Ben, Halid ile cenk edip kardeşim Hakeme'nin kanını isterim. Dedi. Bu haber Hazreti Halid bin Velid'e erişti. Fakat Hazreti Halid, o mürted kişilerle uğraştığı için Selma'ya önem vermedi. Onu hor tuttu. Ve:

- Bir kadından gelecek iş nedir ki ulu iş ola. Dedi. Fakat, iş öyle oldu ki, Selma çok asker topladı ve Hazreti Halid'in üzerine yürüdü. Çok cenk etti. Hatta Tuleyha'nın cengiinden artıktı. Selma, bir deveye binmişti. Mahfe içinde durmaktaydı. O kadar boğuşma oldu ki, Hazreti Halid:

- Ta.. Şu deveyi yere sermeyince ve bu kadını öldürmeyince, onun askeri bozulmaz. Dedi.

Ve Hazreti Halid nida ederek:

- Bu deveyi öldürene 100 deve veriyorum. dedi. Ama hiçbir kişi o deveye erişemedi, gidemedi. Çünkü o deve askerin tam ortasındaydı. Bunun üzerine Hazreti Halid, kendi atını sıçrattı, oraya saldırdı. O devenin çevresindeki 100 kişiyi öldürdü. O deveye erişti. Kılıcını çaldı. Devenin ayağını kesti. Deve yere düşünce Selma da devedeki mahfedен dışarı çıktı. Hazreti Halid de Selmayı kendi eli ile öldürdü.

Hazreti Halid, bu zaferin haberini, Kambere'yi yolladıktan iki gün sonra Hazreti Ebubekir'e bildirdi.

İYAS BİN ABDULLAH'IN HABERİ

Arab içinde, adı İyas bin Abdullah olan bir kişi vardı. Lakin ona İbni Abdullah derlerdi. Yoksuldu. Hırsızlık ederdi. Yol keserdi. Lakabı Feca idi. Nereden bir kervan geçse onun yolunu keser, yağmada bulunurdu. Önceleri, Süleymoğulları ile beraber, Hazreti Resülün günlerinde imana gelmişti. Süleymoğulları mürted olunca o da mürted olmuştu. Fakat, Hazreti Ebu Bekir (r.a.) her yöne mürtedlerle savaş için asker gönderdiği zaman Maaz bin Haciz'i de askerle Süleymoğul-

larına göndermişti. Maaz, Süleymoğullarına geldiği zaman onların bir bölüğü müslüman oldular, bir bölüğü de kaçtılar. Maaz orada oturdu. Bu Feca o kaçanlardandı. Arab içinde dinini değiştirmiş olarak gezerdi, lakin müslüman arasında kendisini öldürürler korkusundan bir yerden bir yere gider, dururdu. Vakta ki Hazreti Halid, Tüleyha cengine gitti, Hazreti Maaz'a da:

– Bu tarafa gel! Diye mektup yazdı. Hazreti Maaz da Hazreti Halid'e geldi. Kardeşi Talikayı Süleymoğulları üzerine halife dikti. Hazreti Halid Tüleyhanın işini tamamladığı zaman Hazreti Maaz onunla birlikteydi. Kardeşi Talika ise Süleymanoğulları yurdunda idi. Bu Feca mürted olarak gezer, dolaşırdı. Onun bir arkadaşı vardı adı Neciyye bin Müsenna idi. Bu da Süleymoğullarındandı. Bu da onlar gibi mürted ve yol haramisiydi.

Bu Feca Neciyyeye:

– Ben müslüman olmak dilemiyorum. Ben, şöyle biliyorum ki beni bu din üzerine öldürürler. Bari, madem ki öleceğim, gerek Halid bin Velid'e, gerek Ebu Bekir'e kendimden bir erlik göstereyim. Bu hasret yüreklerinde kalsın. Dedi. Hemen arkadaşı Neciyye ile kalktı, Medine'ye geldi. Ebu Bekir'in huzuruna çıktılar. Müslümanlık gösterdiler ve:

– Biz, Peygamber'in önünde Müslüman olduk. Ve arab içinde benim bilmediğim hiçbir kişi yoktur. Görmediğim hiçbir kabile de yoktur. Hazreti Halid ile Tuleyha cenginde birlikteydim. Selma cenginde de birlikteydim. Arablar arasında, Badiye'den çölden öyle kişiler bilirim ki gizli mürtedlerdir, eski dinlerine dönmüşlerdir. Lakin elim ermiyor. Bana bu arkadaşına silah ver, yardım et. Taki ben bu yardımla badiye'ye gideyim. Kabile kabile gezeyim. Her nerede mürted bulursam ki onları gizlendikleri yerde yakalıyayım. Ya müslüman olur, ya da bağlar sana gönderirim. Ta ki geçmiş günahlarıma keffaret ola. Dedi.

Hazreti Ebu Bekir bu sözleri gerçek sandı. bu sözlerden şad oldu. Onlara duada bulundu. Ona ve arkadaşına istediği silah ile deve ve nafaka verdi, o ve arkadaşı Medine'den çıktılar. Medine kapısında iken, yol vurup mal yüklü bir kervanı bozup badiye'ye (çöle gittiler,). Nerelerde mürted varsa onlara haber gönderip çağırttılar. Öyle ki bu

mürtetlerden yanlarına çok halk katıldı. Bunlar, müslümanların üstüne at sürüp yağmada bulunurlardı. Bu halk ile üç ay geçti. Sonra işleri kötüleşti. İslamı reddeden çok kişi onlara katıldı. Halid (r.a.) ise Arab içinde mürted kişi kalmadığını sanıyordu. Vakta ki bu haberler Hazreti Halid'e erişti. Hazreti Halid korktu.

Hazreti Ebu Bekir (r.a.) da Hazreti Halid'e mektup gönderdi. Ve Feca'nın haberini bildirdi.

– Feca beni aldattı. Dedi. Onu diliyorum. Eğer diri göndermek elinden gelirse, diri gönder. Dedi.

Hazreti Halid de bu buyruğu alınca Hazreti Maaz'ın kardeşi Talika'ya bildirdi. Hazreti Talika da Süleymoğullarından geçerek badiye-ye (çöle) girdi. Fecayı aradı. Bir yerde buldu ki Ona Harre derlerdi. Bir çok askerle orada kaldı. Onları bozguna uğrattı. Neciyye'yi tuttu, öldürdü. Feca'yı da esir etti. Medine'ye getirdi. Hazreti Ebu Bekir buyruk saldı. Baki (Mezarlık) semtinde çok odun yığılıp büyük ateş yakıldı. Feca'nın elini ve ayağını bağladılar, kendisini ateşte yaktılar.

-YALANCI KADIN PEYGAMBER- SECAH-I SA'LEBÎ'NİN HABERİ

O mürtedlerin işi sona erdiği zaman, Hazreti Halid (r.a.) o dolayda İslam'dan başka bir şey kalmadığını anladı. Hazreti Ebu Bekir (r.a.)a mektup yazarak Medine'ye gelmek istedi. Hazreti Ebu Bekir de:

– Orada otur, ta ki nereye emredersem oraya gidersin. Dedi.

Hazreti Halid de orada oturdu. Ve önceleri, Peygamberimiz (s.a.v.)'in zekat almaya gönderdiği kişileri Hz. Ebu Bekir de yine zekat almaya gönderdi. Ve Hz. Halid (r.a.)'a:

– Sen orada otur, eğer bir kimse zekat vermezse ondan yana git, cenk eyle. Dedi.

Temimoğullarından zekat alan bir kişi vardı. Beni Malik kabile-sindendi. Adı Malik bin Nüveyre idi. Bir kardeşi vardı. Adı: Temim bin Nüveyre idi. İkisi de Temimoğullarının ulularından idiler. Hz. Ömer (r.a.)'ın dostlarından bulunuyorlardı. Önceleri, Resulullah (s.a.v.) Malik bin Nüveyre'yi Hanzeleogullarının üstüne koymuştu.

Bu Malik'in oğlu Veki'i de Yerbuğoğulları üzerine koymuştu. ve Hz. Safvan (r.a.)'ı da Temimoğulları'nın üzerine dikmişti. Temimoğulları Arab içinde çoktular.

Hz. Safvan, onların zekatlarını alıp, o zekatı, Hz. Ebu Bekir'in katına götürdü.

Hz. Halid bin Velid, Tüleyha ile cenk etmezden önce, Temimoğullarından zekat vermeyen Dabbeoğulları grubu, Malik bin Nüveyre'nin bulunduğu Malikoğulları grubu ve oğlu Veki'in bulunduğu Yerbuğoğulları grubu ile:

– Siz, niçin zekat verdiniz diye cenge tutuştular? Malikoğullarından çok kişileri öldürdüler. Hz. Halid ise, Tüleyha ile cengi bitirmişti ve Arab'lar mürtedlikten çıkıp İslam'a gelmişlerdi. Ve Selma cenginden de kurtulmuşlardı. Ve Hz. Ebu Bekir Feca'yı ateşte yakmıştı. Ve müslümanlık taze can bulmuş, mürtedler kalmamıştı.

Hz. Ebu Bekir, önceleri zekat üzerinde memur olanları yine, zekat toplamaya, yerli yerine gönderdi. Malik bin Nüveyre de yine Temimoğulları'na geldi. Ve oğlu Veki de Yebuğoğulları'na geldi. Hz. Ebu Bekir Hz. Halid'e:

– Dur deyip, orada durdurdu. Ve Arab'ın hepsi zekatlarını verdiler. Lakin, bu kabile içinde düşmanlar vardı. Ama susuyorlardı. Halid Hazretleri'nin korkusundan, birbiriyle cenk edemiyorlardı. Ve Hz. Halid arapların ortasına, Tayy dağında oturdu:

– Bunlar ne yapacaklar. Diye dört yana kulak tutardı.

O vakitte, Musul'dan, Irak sınırına kadar ve Şam sınırına değin Hristiyanlar (Tersalar) vardı. Musul'da Saleboğulları ile Hüzeyloğulları kabilesine bir kadın gelerek:

– Bana, Allah'tan vahiy gelmektedir. Diye peygamberlik davasına kalkmıştı.

O kadının adı: Haris Kızı Secah idi. Ve o vakitte, Saleboğulları ile Hüzeyloğulları Musul'daydı. Ta. Hz. Muaviye zamanında İslam'a gelmişlerdir.

Secah açık, seçik, güzel konuştuğu ve sözlerinin içini kafiyelerle süslediği için güzel konuşmasına çok halk aldanırlardı, çok insanlar ona inandılar.

Resulallah (s.a.v.)'in ölüm haberini işitince bütün arab ayrılığa düştü. Ve çok kabileler İslam dininden döndüler. Mürted oldular. Ve çok cenkler edildi. Müseylime'nin de haberi duyuldu. Yemame'de Peygamberlik davasında bulunup ona da çok halk inanmıştı. O da 400 atlı cenkçi ile Yemame'den kalkmış, Urban içine gelmişti. Hicaz sınırına gelince:

– Kabilelerden hangi kabile kalabalıktır. Diye sordu. Ona:

– Dabbeoğulları! Dediler. O da Dabbeoğullarına mektup gönderip kendi dinini onlara açıkladı. Ona da çok halk inandı. O dört yüz atlı ile Yemame'den kalktı, Urban (çöl arabaları) içine geldi. Soruşturma yaparak:

– Kabilelerden hangi kabile daha kalabalıktır. Dedi. Ona:

– Dabbeoğullarıdır. Dediler. O da onlara mektup gönderip kendi dinini açıkladı. Ve kendi dinini İslam diniyle karıştırarak:

– Gündüzde ve gecede üç namaz kılın. Kan akıtmayın ve zina etmeyin. Ama şarap için. Ve domuz eti yiyin. Benim dinim böyle dindir. Bana uyun ve Ebu Bekir'le cenk edin. Dedi.

Dabbeoğulları, Hz. Halid'in korkusundan bu söylenenleri kabul etmediler. Secah ile elbirliği eden kabilelerin kimileri Hüzeyoğullarından, kimisi de Salebeoğullarındandı. Dabbeoğulları ile Hüzeyloğulları arasında düşmanlık bulunuyordu. Bundan ötürü, Dabbeoğulları, Secah'a uymadılar.

Secah Dabbeoğullarından umut kesince, Yerbuoğullarına yüz tuttu. Malik bin Nüveyre ve oğlu Veki'e mektup gönderip, kendi dinine çağırdı ve:

– Ben asıl Yerbüğ'danım. Eğer, mal ve mülk, ele geçen her ne varsa sizin olsun. Ta ki biz muhalifimiz ile cenk edelim. dedi.

Böylece, Malik ve oğlu Veki bütün Yerbüğ kabilesi ile Dabbeoğullarına rağmen, Dabbeoğulları ile cenk etmek için elbirliği ettiler. Bunun için bir araya toplandılar. Seccah onlara:

– Benim dinime inandınız mı? dedi. Malik:

– Bir zaman için mühlet ver. Şimdi seninle barışta olalım. Sana uyanlar çok olsun. O zaman sana inanır, sana muhalif olanlarla cenk

ederiz. Ve sana tabi oluruz. Nitekim Hz. Muhamed de Peygamberimizdi. Yahudilerle Hristiyanlar böyle etmişti onlar, onun dininde değillerdi. Bir zaman onlara mehil vermişti.

Sonra inandılar.Dedi. Secah:

– Doğrudur. Diyerek bunlarla barış anlaşması yaptı. Malik ve Veki', bütün Malikoğulları ve Yerbuğogulları önünde durup, hepsi, Temimoğullarına muhalefet ettiler.

O zaman Malik, Secah'a:

– Düşmanlar çoktur. Ne buyurursun? Önce kiminle cenk edelim. Diye sordu. Secah:

– Onlar kaç kabiledirler. Hangisi çok, hangisi azdır. Ve hangisi kavi ve hangisi zayıftır. Diye sordu. Ona:

– Dabbeoğulları ve Abdüddar oğulları ve Rebaboğulları gibi kabileler ve Temimoğullarını birer birer saydılar. Ve:

– İçlerinde, Rebaboğullarından daha az kabile yoktur. Dediler. Secah ta:

– Hele görelim, ne türlü vahiy gelir? Önce kiminle cenk etmek gerektir? Dedi. Ertesi günü de, şöyl ededi:

– Allah teala Hazretleri bana bir süre gönderdi. Ve: "Önce, Rebaboğullarıyla cenk eyleyin. Diye buyruk verdi. O buyruğu da şudur:

- "Binckleri hazırlayın. Harekete hazır olun. Ondan sonra Rebab ile gaza edin. Buna bir engel yok." dedi.

Malik te asker toplayıp Rebaboğullarına karşı yürüdü. Fakat Rebaboğulları azlıkta bir kavimdi. Dabbeoğulları'ndan ve başka kabilelerden yardım istedi. Bütün Temimoğulları ile Rebaboğulları toplandılar. Çoğaldılar. Seca bunlarla cenk etti ve üstün geldi. Temimoğullarından çok kişi öldürdü ve esir alındı. Bundan sonra Temimoğulları ile Fezareoğullarından çok kişi Secah'a inandılar. Bunlar, Utarid bin Zurare ve Züreyka bin Bedr gibi Fezareoğullarının ve Temimoğullarının ulu kişileriydiler.

Böylece Secah güçlenip anında büyük bir asker topladı. Ve Yemame'ye doğru yüz tutup Müseyleme ile toplanmak, birleşmek diledi.

Ve ikisi birden el ele verip Peygamberlik davasında bulunmalarını istedi.

Vakta ki Yemame yolunu tuttu. Yollarında, Temimoğullarından Amroğulları kabilesi vardı. Ulularının adı: Evs bin Hüzeyme idi Secah'a karşı vardılar, cenk ettiler. Vakta ki cenk oldu, Secah'ın askerinden çok kişi öldürüldü. Secah, onlarla barış yaptı. Bu barış şu şartlar üzerineydi ki:

- 1- Alınan çok esir kişi geri verilmeli,
- 2- Yemame'ye başka yoldan gidilmeliydi.

Esirler geri verildikten sonra Secah ile gelen asker:

– Bize ne buyurursun? Bütün arab bize yüz tutmuşlardır. Biz onlarla başa çıkamayız. Malik bizimle şundan ötürü barış yaptı ki bizim kuvvetimizle, Dabbeoğulları ile ve geri kalan düşmanlarıyla cenk et-sin. Şimdi ise cengi yapmış bulunuyor, artık, o, kendi havasındadır. Bizimle olmaz. Eğer bizim üzerimizde başka taraftan askeri saldırıya geçerse bizim onlarla savaş yapmaya gücümüz yetişmez. Hele, eğer, Halid bin Velid üzerimize askerle gelirse hepimizi ortadan kaldırır. Onların elinin bize erişmemesi için tedbir almamız gerekir.

Secah da:

– Yemame'ye Müseyleden gitmek gerek. O da benim gibi peygamberdir. İkimiz bir yere gelince, birbirimize inanırız. Elbirliği ile halkı dinimize çağırırız. kimse bize karşı duramaz. Ama, Müseyleme bizi kabul etmez diye endişedeyiz. Çünkü o da Peygamberlik davası eder. İki peygamber bir arada nice olur? Dediler.

Secah:

– Bana Hak Teala'dan Yemame'ye var. Diye vahiy geldi. Diyerek Yemame yolunu tuttu. Temim kabilesinden ona inananlar da onunla birlikte gittiler. Utarid, Züreka ve Amr İbni Ethem ve Gaylan İbn Harb gibi bütün Arap uluları ile birlikte gittiler. Lakin Malik bin Nüveyre kendi kabilesine gitti. Secah ile gitmedi.

Lakin bunlar teklifsizce varmaya korktular. Bir yerde ordu kurup, oturdular. Müseyleme, Secah'ın geldiği haberini aldığı zaman aralarında iki günlük yol vardı. Ne için geldiğini bilmek için Secah'a kırk kişi gönderdi. Bir de mektup yazdı:

Yeryüzünün peygamberliğinin yarısı benim. Yarısı da Muhammed'in idi. Muhammed (a.s.) ölünce Cebrail (a.s.) geldi, bütün peygamberliği bana verdi. Şimdi, o, Muhammed'in olan yarısı sana verdim. dedi.

Sonra yine şöyle tekrarladı:

Böylece Yeryüzünün yarısı senin, yarısı benim olsun, başka kimsenin nasibi yoktur.

Bu kırk kişi geldi. Haris kızı Secah'a haber verdiler. Secah da bunlara ikramda bulundu. Bunları hoş tuttu. Bu habere sevindi. Ve:

– Bana da Hak Teala'dan vahiy geldi. Dedi. Kırk kişiyi geri gönderdi.

Onlar da geri dönüp Müseyleme'ye geldiler. Kadının halinden haber verdiler ve:

– O da senin gibi Peygamberdir. Hak Teala'dan ona vahiy gelirmiş. Dediler. Müseyleme, Yemame hisarındaydı. Müslümanların korkusundan hisarı sağlamlaştırmıştı. Secah onun yanına gelirse, Yemame kavminin ona inanacağından korku duydu. Kendisinden yüz dönüreceklerinden endişilendi. Secah'a elçi gönderip:

- Beni görmek dilersen askerini orada bırakarak yalnız başına kendin benden yana gel. Dedi.

Ayrıca da, Secah'ın askerinin uluları olan Utarit gibi kişilere de haber gönderdi. Onlar ada:

– Siz orada durun. Secah'ı ban gönderin ki, Yüce Allah'tan bana şöyle vahiy geldi. Diye birçok manasız sözler yazdı, gönderdi.

Haris kızı Secah yakınlarından on kişi ile Müseyleme'nin yolunu tuttu. O da hisardan dışarıya geldi. Secah'la buluştu. Sahtiyandan bir çadır kurdular. Sofralar kuruldu. Yaygılar yayıldı, yemekler yenildi. O yerde birbirleriyle buluştular.

Müseyleme'nin yüzü gökçek, güzeldi. Secah'a hoş göründü. Müseyleme'ye dedi ki:

– Ya Müseyleme! Hiç benim hakkımda vahiy geldi mi?

Müseyleme de:

– Dün gece geldi. Ve Allah Teala şöyle buyurdu, dedi:

Görmedin mi Rabb'ın gebe avrete ne etti. Ondan yürüyen bir hava çıkardı. Gerek ki kadınları kısım kısım yaratmış ve erkekleri de onlara zevç kılmıştır.*

Haris kızı Secah: – Ben tanıklık ederim ki sen gerçekten Peygambersin. Ve bu söz, Allah sözüdür dedi.

Müseyleme Secah'ın kendisine meylettiğini görünce o da, Secah'a tamaha düştü. Secah'a:

– Ya Secah! Sen biliyorsun ki ben Peygamberim. Sen de peygambersin. Ben seni avretliğe alsam ne zararı var. Ve benim gücümle senin gücün eş olup arabı hor etsek. Dedi. Haris kızı Secah da:

– Güzel olur, hoş olur. Ama göreyim, Allah'tan sana, benim ve senin hakkında ne vahiy gelir? dedi.

Müseyleme:

– İşte bana vahiy geldi, diyerek birkaç anlamsız söz söyledi. Müseyleme de:

– Bana da vahiy geldi. Dedi. O da birkaç manasız laf attı. Secah:

– Ben senin yaradanına boyun eğiyorum. Dedi. Kalktılar. Kendilerini kimsenin görmediği bir yerde zinada bulundular. Secah üç gün orada kaldı. Yine bıraktığı askerinin yanına geldi. Ona:

– Müseyleme'yi nice gördün. Diye sordular. Haris kızı Secah'da:

– Benim gibi bir peygamberdir. Ve ben onun avreti oldum. İkimizin kuvveti bir olacak ve düşmanları kahredeceğiz. Dedi.

Utarid:

– Düşün akçesi ne verdi. Diye sordu, Secah ta:

– Birşey vermedi. dedi. Onlar da:

– Yine ona git. düşün akçesi dile. Senin gibi ulu bir kadın peygamber olurda birbirinizle görüşesiniz de ortada düşün akçesi olmazsa, bu çirkin bir şeydir. Dediler.

*Bundan sonra yüz kızartıcı bir tercüme olacağı için, geri kalanın ıburaya almadık)

Secah kalktı. Yine Müseyleme'ye geldi. O da kadına:

– Neye geldin? Diye sordu. Secah da:

– Kavmim senden düğün hediyemi dilediler. Dedi. Müseyleme:

– Sen Kavmine gecede ve gündüzde kaç rekaz namaz kılınmasını söyledin? Dedi. Ben de: "**Muhammed**" gibi beş vakit namaz kılmalarını söyledim." dedi. O zaman Müseyleme:

– Senin yüz görümlüğün için iki vakit namazı kaldırdım. Dedi. Biri sabah namazı, birisi de yatsı namazı. Bu iki vakit namaz zahmetlidir.

Secah, oradan döndü, Kavminin arasına geldi:

– İki vakit namazı bağışladı, diye müjde verdi.

Haberlerde gelmiştir ki, henüz, badiyede (çölde) Temimoğullarından öyle kişiler vardır ki sabah namazı ile yatsı namazını hala kılmazlar.

Müseyleme, Haris kızı Secah'ın yine Yemame'den geri dönmesini dilemişti. Secah dönmedi. Müseyleme, Yemame ürününün yarısını ona vermeyi düşündü. Ve:

– Ben seni geri döndürmem. Ama bu senin askerinin çoğu Temimoğullarındandır. Onlar Müslüman olmuşlardır. Korkarım ki onlar yine İslam'a uyarlar. İslam askerleriyle ikisi bir olup seni ortadan kaldırırlar. Şimdi, sen, bu yıllık ürünün yarısını al, git.! Dedi. Bundan böyle, ürünün yarısını sana göndereyim. Ta Ona değin ki müslümanlarla cenk edeyim. Seni çağırdığım zaman sen gelesin. İkimiz birlikte olalım. Dedi.

Secah, bu ürünlerin yarısını alıp Temimoğulları ve bütün askeri ile dönüp geldi.

Fakat, Secah'ın Yemame'ye götürülmesi ve Müseyleme ile zinada bulunması Temimoğullarına dokundu. Bu kadından bir fayda gelmeyeceğini bilip anladılar. yanından dağıldılar. Utarit de pişman oldu: "Başka halkın Peygamberi erkeklerdir? Bizim peygamberimiz ise kadındır" Bu çirkin birşeydir." dedi.

Herkes, kendi kabilesine yöneldi. Secah'la gelen asker de:

– Bizim de yine ocaklarımıza gitmemiz gerek. Arab, bizden yüz döndürdü. Dediler.

Secah, yine kendi askeri ile Musul'a geldi.

* * *

Şimdi geldik Hz. Ebu Bekir yönüne:

Hz. Ebu Bekir'e şu haber gelmişti:

– Secah askerle geldi. Temimoğulları onlarla birlik oldu. Müseyleme'ye, yardım için, gittiler. Ve Yemame'de olan Müslümanlar dağıldılar. Denildi.

Hz. Ebu Bekir, Ebu Cehil oğlu Hz. İkrime'ye mektup yazıp:

– Orada dur, sana imdat göndereyim, Dedi ve Hz. Halid'e de mektup yazıp:

– O yere dur. Ta ki ne yapmak gerek ise, sana buyurayım. dedi. Ve Kendisi türlü türlü tedbirler hazırladı.

Vakta ki Secah'ın Temimoğullarından döndüğünü ve ayrıldığını işitti. Çok sevindi. Müslümanlarda şad oldular. Temimoğulları, yaptıkları işlere pişman oldular. Ve, üstlerine asker gönderir diye Hz. Ebu Bekir'den korkarlardı.

Hemen, Temimoğulları ulu kişilerinden iki kişi seçip Hz. Ebubekir'e gönderdiler.

Birisinin adı Akra bin Habis, ötekisinin de adı Züreyka bin Bedridi. Bunlar:

– Biz şundan ötürü Secah'a uyduk ki, o vakit onunla başa çıkamıyorduk. Şimdi ise pişman olduk. Bundan sonra o gibi işlerde bulunmayacağız. Eğer Müminler emirimiz uygun görürde, Bahreyn haracını bize verir ise onları, yeniden, müslümanlığa döndürürüz. dediler. Ve sonra şunu söylediler:

– Haracı istediğimiz şundan ötürüdür ki, Temimoğulları arasında sefiş kişiler çoktur. Kimi o yana, kimi de bu yana dönerler. Haracı alalım onlara bağışta bulunalım! Dediler.

Akra ve Zureyka Medine'ye gelince, dostları olan Talha bin Abdullah'ı buldular. Talha, onları Hz. Ebubekir'in katına götürdü. Temi-

moğulları hakkında çok söz söylediler. Hz. Ebu Bekir ricayı kabul etti. Bahreynin haracını onlara verdi. Emir buyurdu bunun üzerine buyrultu yazıldı. ve Peygamber (s.a.v.) sahabelerinden tanıklar yazıldı. Name Hz. Ömer'e de iletildi. O da kendi şahadetini yazsın diye yollandı. Fakat Hz. Ömer:

– Ben yazmıyorum. Diyerek o mektubu yırttı. Dışarı attı. Talha darılarak Hz. Ebu Bekir'in huzuruna döndü. Ve:

– Emir senmisin? Yoksa Ömer mi? dedi.

Hz. Ebu Bekir de:

– Ad benim, tedbir Ömer'indir. Dedi. Sonra peygamberin sahabelerini topladı. Onlara:

– Temimoğulları hakkında ne gibi yapılacak iş düşünüyorsunuz? Diye sordu. Hz. Ömer:

– Onlar, mürted oldu. İslamlıktan döndüler. Sonra yine müslüman oldular. Onlara rüşvet mi vereceksin? Hz. Halid'e bildir ki. Kimler müslümansa onlara dokunmasın, kimler mürted olmuşsa onları öldürsün, dedi.

Hz. Ebu Bekir de:

– Öyle edelim. Diyerek Hz. Halid'e mektup yazdı. Gelen elçiler Temimoğullarına döndüler. Bütün ümitleri kırılmıştı. Lakin, Hz. Halid, kendisine emir gelmeden, Malik bin Nüveyre'ye doğru hareket etti. Malik'in bulunduğu yere Bettah denilirdi. Malik Secah'la yaptığı barışa pişman olmuştu. Onun önünde yapmış olduğu cenkte şaşkına dönmüştü. Ne yapacağını bilmiyordu.

Hz. Halid, Battah'a yöneldi. Askeri iki bölük oldu. Muhacirler, kendisiyle birlikte gittiler. Ensar (Medineliler):

– Biz gitmeyiz. Dediler. Çünkü Müminlerin Emiri Hz. Ebu Bekir'in buyruğu:

– Yerinizde durun. Diye geldi. Sanada:

– Benim buyruğum olmadan hareket etme. Ve hiçbir yere varma. Demektedir, dediler.

Hız. Halid de onlara:

– Emirü'l-Mü'minin tedbiri bana bırakmıştır. Herhangi bir yere varmayı ve hareket etmeyi doğru görürsem onu yaparım. Sizde benimle birlikte bulunmanız gerektir. Ve eğer gelmezseniz, siz bilirsiniz. Ben mutlaka giderim. dedi. Ve muhacirleri alıp gitti.

Ensar orada kalmıştı. Fakat ertesi gün pişman oldular ve:

– Şu ikisi olur dediler. Ya ganimete, ya hezimete ereriz. Eğer ganimete kavuşurlarsa biz o ganimetten nasipsiz kalırız. Eğer iş hezimet (yeniklik) olursa:

– Niçin birlikte cenge varmadınız? Diye azarlanırlar. Diyerek kalktılar, Hız. Halid'in ardından gittiler ve yolda kendisine eriştiler.

Malik, Hız. Halid'in üzerlerine geldiğini işitince kavmini topladı. Ve:

– Halid, bize askeriyle gelmektedir. Biz Secah'ın dinine girmedik. Ama günah işledik. Çünkü onunla barış yapmıştık. Ve onun önünde cenk ettik.! Hız. Ebu Bekir de darıldı. Halid'i bizden yana gönderdi. Bizim onlara güler yüz göstermemiz gerektir. Başka bir çare yoktur. Dedi.

Sonra da sözlerini, Malik, şöyle sürdürdü:

– Bu ordumuzu kondurduğumuz Battah denilen yer, ordu kurulacak yerdir. Halid buraya geldiği zaman bizim burada toplandığımızı görünce, bizim kendisi ile vuruşacağımızı ve bundan ötürü asker topladığımızı sanır, şimdi yapacağımız iş, buradan dağılmaktır ve her birimizin kabilesine gitmesidir. O da buraya gelince toplantımız olmadığını ve Muhammed'in dini yolunda olduğumuzu görür, bizimle cenk etmez. Dedi. Bunun üzerine hepsi dağıldı. Herbirisi kendi kavmine, kabilesine gitti. Malik de evine vardı. Zekatlarını topladı, Hız. Halid'e gönderdi.

Hız. Halid, Battah'a gelince orada kimseyi bulamadı. Onların savaş yapmak istemediklerini anladı. Battah'ta kondu, ordu kurdu. Ve zekatlarını aldı.Hız. Ebu Bekir'e de bu hali bildirdi. Ebu Bekir de yazdığı cevapta şöyle cevap yazdı:

– Temimoğullarından her kabileye vardığın zaman iki üç kişi gönder. Eğer namaz vaktinde o kabilede ezan sesi işitilmezse, bilki onlar

hala mürteddirler. Eğer ezan sesi işitilirse, zekat talep et. Verirlerse, kabul et. Ve onlara iyi davran. Riayet eyle. Eğer vermezlerse öldür. Dedi.

Hız. Halid de öyle yaptı. Ve Malik'in kabilesine birkaç atlı gönderdi. Hız. Ebu Katadei Ensari de birlikteydi. Ve Ensar'ın ulularındandı. Namaz vaktinde yetişip Malik'i tuttular. Hız.Halid'in katına getirdiler. Kabile içine varanlar arasında aykırılık çıktı. Bir kısmı:

– Esan sesleri işitmedik. Dedi. Hız. Ebu Katade:

– Ben işittim dedi. Bu, ifade aykırılığı ortaya çıkınca Malik'i Hız. Halid'in katına getirdiler. Ona:

– Sen ve kavmin niçin Secah'a uydun. Niçin ona baş eğdin. Denildi. Malik de:

– Baş eğmedik. dedi.

– Dabbeoğulları için onunla aramızda düşmanlık kalmasın diye barış yaptıktı. O Müseylemeden yana gidince, biz bütün Temimoğulları bu yolu tutmadık. Onunla gitmedik. Dedi.

Halid bin Velid onunla konuşma yolu ile dil kavgaları yaptı. Söz, Peygamber (s.a.v.)'in hadisine vardı. "Peygamberimiz" diyeceği yerde yanlışlık yaparak:

– Gerçek sizin sahibiniz şöyle dedi" deyip "Peygamberimiz" demedi. O, bunu söyleyince:

– Ey köpek! O bizim peygamberimizdir de sizin peygamberiniz değil mi? Ben şunu biliyorum ki sen hala kafırsın. Çünkü Secah'a önce sen beyat ettin, ona uydun. Ve onu Arab içine sen getirdin. Ve onun önünde cenk ettin. Ve bundan ötürü de müslümanlardan çok kişiyi öldürdün. Hepsine sen sebep oldun. Dedi.

Hız. Halid'in önünde bir kişi kılıç tutmaktaydı. Adı Dırar idi. Hız. Halid ona:

– Bu köpeğin boynunu vur. Dedi. O da başına kılıcı çaldı. Kesilen başı önüne düştü. O gece çok karanlıktı. Hız. Halid, Malik'in adamlarından herbirini kendi yaranından birisine verdi:

– Varın, bunları, güya saklayın. Ve lakin gizlice öldürün. Dedi. Onlarda gittiler, hepsini öldürdüler.

Malik'in bir karısı vardı. Ulu hatunlardandı. Ve güzel bir kadındı. Hz. Halid de onu nikah etti, aldı. Ve Hz. Halid'in Malik'i öldürdüğü gece Ebu Katade, Hz. Halid ile konuşup ona:

– Beni bu kabileye göndermiştin. Ben de: "Orada ezan seslerini işittim" Diye sana haber vermiştım. Onlar zekatlarını da vermişti. Onlar müslümandılar. Sen onu emrettin, öldürdün. Lakin iyi etmedin. Dedi. Hz. Halid, Ebu Katade-i Ensari'ye:

– Sen ezan sesini işittim dedin ama başkaları "İşitmedik" dediler. Dedi. Ebu Katade de:

– Onların sözünden benim sözüm Hz. Peygamberimiz (s.a.v.) katında daha sağlamdı. Ve senden de fazla bana inanırdı. Dedi.

Hz. Halid (r.a.) ona darıldı. Hz. Ebu Katade de kalktı, Medine yoluna düştü. Ve:

– Bundan sonra, Halid'in sancağı altında hiçbir gazaya varmayım! Diye and içti. Kalktı, Hz. Ebu Bekir'in katına geldi. Olanı biteni anlattı. Hz. Ebu Bekir de kendisine darıldı. O zaman Ebu Katade Hz. Ömer (r.a.)'ın katına çıktı. Öldürülen Malik, Hz. Ömer'le çok dosttu. Hz. Ömer'e Hz. Halid hikayesini anlattı:

– Malik'i öldürüp avradını aldı. Dedi. Hz. Ömer de kalktı. Hz. Ömer'e geldi ve:

– Halid, zulümle müslümanları katletmiş. Çünkü Ebu Katade-i Ensari, Malik'in müslüman olduğuna şehadet etti. Halid ise onu haksız yere öldürüp karısını ve malını aldı. Şimdi, Halid'i katına çağır. Müslümanların malını ve öcünü ondan aliver. Çünkü İslam dinine bu hal yaraşmaz. Dedi. Ebu Bekir (r.a.)'da:

– Ya Ömer, Peygamber (s.a.v.) Halid hakkında (Allah'ın kılıcı-Seyfullah) tabirini kullanmıştır. O kafirler üzerine Allah'ın kılıcıdır. Ben ona darılıp kendisini buraya çağırmam. Ebu Katade'den de ta.. Halid'in katına varmayınca kendisinden hoşnud kalmam. Hz. Ömer Ebu Katade hakkında çok söz söyledi. Hz.. Ebu Bekir (r.a.) hiç birisine uymadı.

Hz. Ebu Katade, mecburen, yine Hz. Halid'in yanına vardı. Mütemmim bin Nüveyre, Hz. Ebu Bekir'in katına gelip kardeşinin kanını dava etti. Ve:

– O Müslümandı. Hz. Halid, onu zulümle öldürdü. Dedi.

Hz. Ebu Bekir Hz. Halid'e mektup yazıp:

– Askerini orada bırak. Sen kendin buraya gel. Mütemmim kardeşi Malik'in kanını dava ediyor. Onunla karşılıklı muhakeme (murafaa) ol. Dedi. Hz. Halid de hazır bulunan beş atlı ile geldi. O zaman, Hz. Bilal-i Habeşi, Hz. Ebu Bekir es-Sıddık'ın kapıcısı idi. Hz. Halid, Hz. Ebu Bekir'in kendisine Hz. Ömer bin Hattab'ın sözlerinden ve kışkırtmasından ötürü darılmış ve gücenmiş olduğunu anladı Medine'ye bir menzil kalınca Hz. Halid, Hz. Bilal'e bir kişi gönderdi. Ona:

– Hz. Ömer'den habersiz Hz. Ebu Bekir'in katına var, özrümü bildir. Diye ricada yalvarıda bulundu.

* * *

Hz. Ebu Bekir'in evinin kapısı Mescid'e açılırdı. Hergün sabah namazını kılar, evine giderdi. Ayet-i kerime, Esmâ-ü Hüsna ve dualar okurdu. Bu okumayı bitirince dışarı çıkar, müslümanların işlerini görürdü.

Hz. Bilal, Hz. Halid'in elçisine:

– Halid'e söyle. Sabah namazından sonra gelsin. Hz. Halid, ertesi günü Medine'ye girip zırhlanmış ve silahlanmış olarak Mescid'in kapısına geldi. Hz. Ebu Bekir henüz evindeydi. Hz. Ömer de yararı ile mescidde oturmuştu.

Hz. Ömer, Hz. Halid'i görünce yerinden kalktı. Onun yanına geldi. Ve yakasına yapışıp Mescid'in içine çekti. Ona:

– Ey Allah'tan korkmaz. Bir müslüman'ı öldürüp karısını almak revamıdır? Allah Teala hakkı için ben seni bırakmam. Dedi. Ve Hz. Halid'i Hz. Ebu Bekir'in kapısına getirdi. Hz. Bilal:

– Biraz durun. Dedi. Ta ki peygamberin halifesine haber vereyim.

Bilal, içeri girdi.

– Ey mü'minlerin Emiri! Dedi. Halid kapıya geldi. Emirül Mü'mini görmek istiyor.

Lakin, Hz. Ömer'in geldiğini bildirmedi. Hz. Ebu Bekir:

– İçeri gelsin. Dedi. Bilal geldi. Hz. Halid'in elini tuttu.

– İçeri gir. Dedi. Hz. Ömer'i (r.a.) da içeri girmek diledi. Hz. Bilal:

– Ya Ömer. Emirül-Mü'minin Halid'den başka kimse girsin diye buyurmadı. dedi. Hz. Ömer geri döndü. Nitekim Hak Teala itaat için Kur'an'da şöyle buyurmuştur:

– "Ey iman edenler! Allah'a, Peygamber'e ve sizden olan yöneticilere itaat edin." (Nisa: 59)

Hz. Ömer, yine, geldi, yerine oturdu, elini eline vurdu:

– Ne yazık ki Malik'in kanı batıl oldu. Şimdi Halid, Resul-i Ekrem'in halifesini dili ile aldattır, o da onun ömrünü kabul eder. Dedi.

Hz. Halid içeri girince Hz. Ebu Bekir'in önünde durdu. Hz. Ebu Bekir:

– Ey Halid! Bir müslümanı öldürerek hatununu aldın, nikahladın? Diye sordu. Hz. Halid'de:

– Ey Resulullah'ın halifesi. Sen Peygamber (a.s.)'dan:"**Halid, Allah'ın kılıcıdır.**" dediğini işitmedin mi? dedi.

Ebu Bekir:

– Billahi işittim.! deyince Halid de:

– Ya Ebu Bekir! Öyleyse bil ki Allah'ın kılıcı yalnız kafir boynuna ya da münafık boynuna iner. Dedi. Ebu Bekir (r.a.) da Hz. Halid'e:

– Gerçeksın. Var, yine işine dön. Git. Dedi.

Hz.Halid, Hz. Ebu Bekir'in katından dışarı çıktı. Elini kılıcının kabzasına koyarak kılıcının yarısını kınından çekti, çıkardı. Yüzünü Hz. Ömer'den tarafa çevirip:

– İleri gel ya İbni Selem'e! dedi.

- Çünkü Ömer (r.a.)'ın anasına Seleme derlerdi.

Hz. Ömer melallendi. Hz. Halid'in Hz. Ebu Bekir hürmetine aman bulduğunu anladı.Hiç ses çıkarmadı.

Hz. Halid Mescid'den dışarı çıkınca, Medine içinde çok vakit kaybetmeyerek devesine bindi, yine ordugahına vardı, gitti.

MÜSEYLEMETÜL-KEZZAB OLAYI

H. Ebu Bekir, Ebu Cehil'in oğlu H. İkrime'yi Yemame'ye gönderdikten sonra, Şurahbil'i askerle ardından yolladı. Ona:

– Sen de var, İkrime ile birlikte ol." dedi.

H. İkrime, Şurahbil (r.a.) ile birlikte olacağını işitince:

– Ad, Şurahbil'in olacak! Diye endişelendi. Ona varmadan önce Yemame'nin üzerine varıp cenk etti. Bozulup geri döndü. H. Ebu Bekir'is-Sıddık'ın, ona darılıp:

– Niçin, Şurahbil erişene kadar beklemedin? Bu kadar bozgunluk olmasaydı. Şimdi, Umman'a Huzeyfe'den yana var. Orada cenk et. Ve onun emrinde ol. Eğer, Şurahbil'in sana ihtiyacı yoksa Yemen'de Hadramut'a, Muhacirin'den ebi Ümeyye'ye var. Ona yardım et. Sancağı altında ol. Dedi. Şurahbil'e de bir mektup yazdı. Dedi ki:

– Benim namem, sana erişince orada askerle bulun.

Şurahbil Yemame kapısına varmıştı. Müseyleme şunu anlamış ve bilmişti ki Müslüman'ların askeri kendisinden yana yüz tutup biri biri ardınca gelmektedir. Birisini bozsa birisi daha gelir. Hisara girdi. Hisar da pek büyüktü.

* * *

H. Ebu Bekir onun hisara müdafaa için girdiğini işitince:

– Madem ki Şurahbil hisar kapısındadır. Müseyleme o hisardan dışarı çıkamıyacaktır. Dedi.

Oysa gerek Arab'ın, gerek mürtedlerin belası, Müslümanların başına, Müseylemeden daha çoktu. Ziraki onlar Medine'ye gelebilirlerdi. H. Halid'i arab ve mürtedlerle meşgul etti. Ve H. Halid o mürtedlerle cenk etti. Onları dağıttı. Hem de Malik bin Nüveyre'yi öldürdü. Arap içinde artık kendisini açığa vuran mürted, İslamlıktan dönen, kimse kalmamıştı.

H. Halid (r.a.) Malik'ten ötürü yine geldi, H. Ebu Bekir'i gördü. Tekrar döndü. H. Ebu Bekir kendisinin ardından ona mektup yazdı dedi ki:

– Bütün askerle Yemame'ye var. Müseyleme ile cenk yap. Şurahbil de oradadır. Bende asker göndereceğim.

Ayrıca Şurahbil'e de mektup yazıp:

– Halid oraya varınca onun emrinde ol. Ne derse emrini yerine getir. Dedi. Ve münadileri Medinede şöyle bağırttı:

– Her kimin ki silaha gücü yetiyorsa, Yemame'ye, Halid'den yana varsın.

Allah'ın Resulü Hazretlerinin düşmanı olan Müseyleme ile cenk etsin. dedi.

Muhacirden ve Ensar'dan çok kişi Medine'den Battah'a Hz. Halid'e vardı. Bu, bütün Medine askeri 13.000 kişi olup Hz. Halid'e erişti. Hz. Halid'de Battah'tan kalktı. Muhacirleri Ensar'dan ayırdı. Muhacirlerin bir bölüğüne Hz. Hanife bin Utabe'yi Sancak Emiri (Mir-i Alem) dikti. Ve bir bölüğüne de Hz. Ömer bin Hattab'ın kardeşi, Hz. Zeyd bin Hattab'ı dikti.

Ve Ensar kuvvetlerini de iki bölük etti. Bir bölüğüne Hz. Sabit bin Kays'ı Mir-i alem (Sancak beyi) dikti. Askerin öncüsü olarak, Hz. Abdullah bin Ömer bin Hattab'ı kodu ve kendi ortada durdu. Bu yolda askeri ileri hareket ettirdi. Ta.. Yemame kapısına iki menzil kaldı. Hz. Şurahbil bunları karşıladı.

Müseyleme bütün İslam askerinin ona yüklendiğini bilip anladı. Yamame'de bir kişi vardı. Ona Nihabir Rical denirdi. Yemame'nin ulularındandı. Resulullah (s.a.v.) Hazretlerine gelmiş, Kur'an-ı Azimüşşan'ı öğrenmişti Müseyleme ortaya çıkıp da peygamberlik davası edince, Hz. Resulullah (s.a.v.) onu Yemame'ye gönderdi.

– Var, Yemame halkının hepsini İslam'a davet et. Onlara şanı yüce Kur'an'ı öğret. Ve Müseyleme'nin işini bitir. Dedi. O da Yemame'ye gitti. Müseyleme ona saygı gösterip:

– Ben bu dini senin için kurdum. Ta sen bu din yolunda her ne dilersen edesin. Ve bana buyurasın. Ben de buyruğunu yerine getirip:

– Allah Teala bunun gibi buyurdu diyeyim. Dedi.

Bu Nihabir Rical. Müseyleme ile el ve dil birliği ederek halka:

– Ben Muhammed'in yanında idim. Muhammed, Müseyleme'nin peygamberliğine tanıklık verdi. Beni:

– Bu sizin peygamberinizdir. Diye haber vermem için size gönderdi. Buna inanınız. Dedi.

Bu Nihabir Rical denen kişi müslümanlar üzerinde Müseyleme-den beter, daha da kötü idi. O ne derse Yemame halkı onun söylediğini tutardı. Ve Müseyleme'ye de şöyle dedi:

– Bize de buyur ki cemaatle namaz kılalım. Nasıl ki Muhammedinki de öyledir.

Müseyleme de:

– Revadır. Öyle edeyim. Dedi. Nihabir Rical:

– Ben müezzinlik edeyim. Dedi. Müseyleme de:

– Nasıl istersen onu yap. Dedi.

– Önce Muhammed'in peygamberliğine şahadet ederim. Sonra da senin peygamberliğine tanıklık ederim. Çünkü peygamberlik önce o Muhammed'e geldi. Ondan sonra sana geldi. Dedi.

Müseyleme:

– Doğrudur. dedi.

Nihabir Rical müezzinlik etti. Ezanı okurken:

– "Eşhedü enne Muhammeden Resulullah Müseyleme Rasülü Ramanî'l-Yemame" dedi. Müseyleme de, Yemame ulularını toplayıp onlarla meşveret etti. Onlar:

– Hiç bir surette hisar içinde durma. Askerimiz çoktur. Halid'i karşıla. Dediler.

Müseyleme askerini çıkardı, onlara silah verdi. Kendisine 40.000 güzide er Yemame kapısında, bağlar içinde, Hisar duvarına bitişik bir yerde gösterildi.

* * *

Müseyleme'nin şehir kapısında bir bahçesi vardı. Gökçek bahçeydi. Türlü yemişleri vardı. Ona (Hadika-i Raman) diye ad vermişti. Müseyleme kendi adamlarıyla orada kondurdu. (Kendi orada öldürüldük-

ten sonra o bahçeye (Hadikatül Mevt-ölüm Bahçesi), Diye ad konuldu. Çünkü Müseyleme'yi orada öldürdüler.

* * *

Yemame'nin ulu kişilerinden Müca adında bir kişi vardı. Amiroğulları'ndan altı kişi bunun ahabplarından bir kişiyi öldürüp karısını aldılar. Bu Müca, bir kaç kişi ile ata binip erişti. Onları öldürdü. Kadını ellerinden aldı.

Hız. Halid, Yemame evlerinden bir menzilde konmuştu, ama neresi olduğunu bilmiyordu. Yemame'nin, henüz, ırak bir yerde olduğunu sanıyordu.

O gece Halid'in ileri karakolu Mücaa ile buluştular. Mücaa'yı yakaladılar. Yoldaşlarını bağladılar. Ertesi gün Halid'e getirdiler. Hız. Halid Mücaa'ya:

– Siz ne kişisiniz? Benim geldiğimi nereden işittiniz? diye sordu. Mücaada:

– Bizim, sizden haberimiz yoktu.Biz, Amiroğulları ardınca gitmiştik. Zira onlar, bizden bir kişiyi öldürmüşlerdi. Varıp kısas yaptık. Dedi. Hız. Halid'de emir verdi. Mücaa'nın arkadaşlarını öldürdüler? Mücaa'yı da öldürmek isteyince, yanındakiler:

– Bu kişi Yemame'nin ulu kişisidir. Bunu öldürme. dediler.

Hız. Halid de onu bağlatıp çadırına gönderdi. Hız. Halid'in nikahlayıp aldığı Nüveyre oğlu Malik'in, ümmü Terim adlı karısının Mücaa ile akrabalığı vardı. Ertesi gün, Hız. Halid askerini düzenledi. Saf tattu, Şurahbil'i kılavuz kıldı.

Müseyleme de bağından dışarı çıktı. Hadikatü'l-Raman diye ad koyduğu bu bağın önünde saf tattu. Askerinin sağ kanadına Muhkem bin Tüfeyl'i koydu. Bu Muhkem sağlam ve şecaatli bir kişiydi. Ona Muhkem-i Yemame denirdi. Sol kanada da Nihabir Rical'i koydu. Kendiside Hadikatü'l-Rahman'da oturup bekledi. Bu 40.000 kişiyi cenge gönderdi.

Halid İbni Velid'de kendi askerini tertipledi, onları karşılayacak düzeni verdi. Kendisi de askerinin ortasında bir tahtın üstünde oturdu. İki ordu biri biri ile karşılaştı. Saldırış yaptılar. Abdurrahman bin Ebu

Bekir, muhacirlerle ileri atıldı. Müseyleme'nin sağa koyduğu Muhkem bin Tüfeyl, onu bozdu. O zaman Yemame Askerinin tümü birden saldırıya geçti. Müslüman askerlerini bozguna uğrattılar. Hz. Halid'in tahtının üstüne yürüdüler. Muhacirlerin sancağı düştü. Müseyleme'nin askeri o çadıra geldiler. Yemame'nin ulu kişisi Mücaa orada idi. Bunlar:

– Hz. Halid'in hatunu Ümmü Temim'i öldürelim. dediler. Fakat Mücaa onları Ümmü Temim hatunu öldürmeye bırakmadı.

– Ben üç günden beri tutsak bulunuyorum. Bana saygılıdır. Hem, aramızda akrabalık, yakınlık vardır. dedi.

Bunlar da geri döndüler. Halid, Hala, Taht'ın üstünde oturmaktaydı. Mücaa:

– Beni o esir edeni yere serilmiş görmeyince dışarı çıkmayacağım. Siz benimle uğraşmayın. İşin üzerinde olun. Korkmayın, ardınca olun. dedi.

Yemameli asker, Mücaa'nın bu sözünü işitince çok cenk ettiler. Hz. Halid zaferin elden gideceğini görünce, Hz. Hüzeyfe'nin mevlasına:

– Muhacirlerin sancağını kaldır, askerin önüne geç. dedi.

O da öyle yaptı. Asker onu görünce hamle ettiler. Hz. Halid 'de nida edip:

– Ey muhacirler ve ey ensar. İyi cenk etmiyorsunuz. Hep düşmanın önünde bozulan siz oluyorsunuz. Eğer dininizin üstünlüğünü duyuyorsanız, bari erliğin hamiyetini gösterin. Dedi. Askerini düşmana karşı yüz tutturdu. Müslümanların hepsi birden saldırıya geçtiler. Müslümanlardan 950 kişi şehid oluncaya kadar uğraşıldı. Namılı kişilerden Hz. Ömer'in kardeşi Hz. Zeyd, Hz. Ebu Huzeyfe Hz. Sabit bin Kays ve Salim bu şehid olanlar arasındaydı. Bu Hz. Zeyd, Hz. Ömer'de den büyüktü ve kardeşinden önce de İslam'a gelmişti. Uzun boylu bir kişiydi.

Hz. Ömer, onun öldürülmesi haberini işitince çok hüznünlendi.

– Kardeşim benden önce İslam'a geldi. Benden önce şehid oldu. Ve şöyle dedi:

O saba rüzgarları estikçe hafif hafif

Kardeşim Zeyd'in, ben kokusunu koklarım.

Rivayet edilir ki o gün Hz. sabit ile Hz. Salim:

– Biz Resul-i Ekrem zamanında böyle savaş etmezdik. Demişlerdir. İkisi de kabirlerini kazmış, cenge girip çok cenk etmişlerdi. O gün Hz. Sabit'in sırtında bir yadigar cübbesi vardı. Müslümanlardan bir kişi yanına uğrayıp Hz. Sabit'i öldürülmüş görünce, o cübbesini aldı.

O gece Sabit (r.a.) bir kişinin rüyasına girdi. Ona:

– Sana bir şey vasiyet edeyim. Sakın düştür. Diyerek onu geri bırakma. Çünkü bugün, ben öldürüldüğüm zaman arkamdaki cübbeyi bir kişi aldı. Onun çadırı ta.. askerin başındadır. Yanında olan nişanı budur ki, cübbeyi tencerenin altına koymuştur. Var, Halid'e söyle. Cübbeyi yerine versin. Ve Medine'ye vardığın zaman Ebu Bekir'e şunları söyle:

– Benim, filan kişiye şu kadar borcum vardır. Kullarımdan da filan kişi azatlıdır. Diye vasiyetini tamamladı. O kişi de kalktı. Rüyasını Hz. Halid'e haber verdi. Adam gönderip cübbeyi onun dediği yerde buldu. Ve Medine'ye gelince o vaziyeti Hz. Ebu Bekir'e söyledi. O da söylenileni yerine getirdi:

Ne vakit ki Hz. Halid safların içine girdi:

– Muhacirlerle ensar birbirinden ayrılın. Ta ki görelim, hangisi daha iyi cenk ediyor, kim kaçıyor, kim kaçmıyor, görelim. Dedi. Ve her iki topluluk da akın akın saldırıya geçti. Hz. Halid de ileri varıp, saldırdı. Bir kişi ilerleyip Hz. Halid'e bir haber sormak istedi. O da onun başına bir kamçı vurdu:

– Bu gün bana düşmanın işini bitirmeyince, söz söylemek ve ikramda bulunmak haramdır. Dedi. Böylece çok cenk edildi. Düşmanı geriye döndürdüler. Hz. Halid, düşmana karşı durup kılıç sallamaktaydı. Ve:

– Er gibi olun. Acımayın. Diye nida ederdi. Müseyleme de:

– Bağa geliniz, bağa. diye adamlarını bağırttırdı.

Halk da bağ içinde toplandılar. Bağın duvarı yüksekti. Kapısı da muhkem sağlamdı.

Müseyleme'nin adamları:

– Bize söylediğin Allah'ın vadi nerede? Diye sordular. Müseyleme de:

– Bu gün, ben oğlunuz ve kızınız için dövüşün. Dedi. Onlar da:

– Hadikadan (bağdan) çık. Gel, hisara gir. Hisarda bulundukça sana bir şey yapamazlar. Dediler. Müseyleme ise:

– Eğer hisara girersem asker benimle birlikte girmez. Diye korkardı.

* * *

Onlara şöyle dedi:

– Peygambere, kaçmak layık değildir. Burada olacağız biz. Ulu kişilerimizden filan ve filan nerede? diye sordu. Ona:

– Onlar öldürüldüler. Diye cevap verildi. O zaman Müseyleme:

– Onlardan sonra bize yaşamak haramdır. Dedi. Kendisi iki kat zırhı üst üste giymişti. Kavmini cenge şevklendirdi.

Bağ, adamla dolu idi. Bozulan askeri, tüm oraya girmişti. Hz. Halid bağın kapısına erişti. İçeriden:

– Elhadida (bahçe) diye sesler geliyordu. Hz. Halid:

– Bu nedir? Diye sordu. Ona:

– Müseyleme'nin bağıdır. Müseyleme de onun içindedir. Dediler. Bütün bozguna uğrayan askeri başına üşüşmüştür. Dediler. Hz. Halid:

– Cenge devam. Diye emir verdi. Öncekilerden daha şiddetli cenk oldu. Düşmanda, can korkusundan, bağ kabısından çok cenk ettiler. İki yüze yakın kişiyi toprağa düşürdüler. O gün müslümanlardan 500 kişi de yaralanmıştı.

Hz. Halid'in kendisi de o gün çok cenk etmişti. Kafirlerden çok kişiyi öldürdü. Müslümanlar bağ kapısını aldılar. Hz. Bera bin Malik, bağ dıvarına çıktı, kendisini divardan bağa attı. Kafirler ona kasıttan bulundular.

* * *

Rivayet edilir ki, Malik oğlu Bera, Hazretleri, o gün kafirlerden 100 kişiyi öldürmüştü. Seğirdip kapıya geldi. Kapıyı açtı. Arkasından müslümanlar eriştiler. Bağın çevresini sardılar. Kafirler, İslam ehlin-

den çok kişiyi şehid eylediler. Hz. Halid'in askeri dağılmıştı. Fakat, Hz. Halid, kapıda durmaktaydı. Kapıdan dışarı çıkanı öldürdü. Gerek içeride gerek dışarıda kafirlerden 7.000 kişi'nin canları cehenneme gönderilmişti. İşte bundan ötürü **Rahman bahçesi** denilen oraya:

– **Ölüm Bahçesi** diye ad konuldu. Bundan sonra kafir askeri hisara doğru kaçmaya başladılar. Hz. Halid de askerlerini onların ardından yürüttü. Bundan sonra onlardan 7.000 kişi daha öldürüldü. Müseylime işin, elinden gitmiş olduğunu anladı. At ile bağdan çıktı.

– Kaçmak olmaz. Diye yaya oldu. Yüzünü zırhla örttü. Kendisinin kimliği bilinmesin diye askerin içine bıraktı. Bağdan dışarı çıktı. Hz. Vahşi bağın kapısında duruyordu. O, bir kara kul idi. İslam olmadan önce Uhud cenginde Hz. Hamza'yı şehid etmişti. Kılıcını göğsünde hamaylı etmiş, Hz. Hamza'yı şehid ettiği hançeri elinde sallıyordu.

Müseylime, önünden geçti. Ensar'dan bir kişi onu görüp tanıdı. Birkaç kez ona kılıç çaldı. Kılıçla kesemedi. İki kat cebe (zırh) giymişti. Ensardan onu tanımış olan kişi Vahşi'ye seslenip:

– Bu Müseyleme'dir. Onu bırakma. dedi.

Hz. Vahşi elindeki hançerle Müseyleme'ye öyle vuruş vurdu ki hançer karnından girip sırtından çıktı. Müseyleme yere düştü. Canını Cehenneme ısmarladı.

* * *

Şimdi Müslümanlar bozulanların ardınca takip edip gidiyorlar, bağın içinde ve dışında kimi görseler öldürüyorlardı. Ta Hisar kapısına gelinceye kadar kafirleri kırdılar. Vakta ki gece bastı, Hz. Halid ordu-gaha geldi. Askerine:

– Müseyleme'nin öldüğünü bilen var mıdır? diye sordu. Kimse bilemedi. Hz. Halid o gece gamlandı. Gerçi zafer elde edilmişti. Ama endişesi, askeri belki de hisarın içine girmişti ve kendisi dışarıda kaldığına üzülüyor, endişeleniyordu. Askerinden çok kişi de şehid olmuştu.

Vakta ki sabah oldu. Hz. Halid, bir bölük kişi ile ordusunun çevresini gezmeye ve görmeye geldi. Kendi askerinden kimler şehid olmuş düşman askerinden kimler ölmüştü. Yerde ölü yatanları görünce:

– Bu kimdir. Diye sormaktaydı. Mücaa da yanındaydı. Ve o, Müseylemenin askerinden hangi ölüyü göre, bu filandır. Derdi.

Vaktaki Hadikatü'l-Mevt kapısına varıldılar. Bir kişinin yere düşmüş ve karnından hançerlenmiş olduğunu ve hançerin arkasından çıkmış olduğunu gördü. Uzun boyu ile yerde yatmaktaydı. Ayağı ile onun karnına vurdu.

– İşte ne yaptı ise bu kişi yaptı. Dedi. Hz. Halid:

– Bu kimdir. diye sordu. Mücaa:

– Müseylemedir. Hz. Halid şad oldu ve:

– Sorun, bunu öldüren kimdir. dedi. Hz. Vahşi:

– Ben öldürdüm. dedi. O da:

– Doğru söylüyorsun ya Vahşi. Bu Vuruş senin hançerinin eseridir. dedi.

* * *

Bundan sonra, Halid Hazretleri, Hz. Ebubekir'e müjde haberini bildirdi. Ertesi gün de Mücaa:

– Müseyleme'nin ölümüne şaşmış. Hisarın içinde öldürdüğünün iki katı adam vardır. Hanife oğulları içinde müseyleme kemter kişidir. Onlar çok cenk etse gerektir. Çokta günler geçmelidir. Çok halkın kırılmalı ki hisarı alabilesin. Sen, benimle barış yap, ben bu hisarın kavmini barışa dışarı çıkarayım. Ulularını da katına getireyim. Lakin öyle barış yap ki bu ganimet malının yarısını sen al, yarısını da onlara ver. dedi.

Hz. Halid de:

– Düşüneyim. Dedi. Ve. o gece, ertesi güne kadar endişelendi. Mücaa'nın yalan söylediğini bilemedi. Oysa, hisarın içinde kimse yoktu. Çünkü Mücaa, Hz. Halid'i kendi kavmini barışla kurtarsın diye aldatmaktaydı.

* * *

Hz. Halid:

– Bu savaşta çok kişi öldü. Hisar kapısında, inileyerek oturayım. Dedi. Üzüldü. Ertesi gün, Mücaa, yine o sözü söyleyip:

– Ey Halid! Benim öğüdümü tut. Senin hakkın benim üzerimde çoktur. Çünkü sen benim canımı bağışladın. Eğer bağış yaparsan bu gün yap. Çünkü Yemame kavmi senin savaşından korkmuşlardır. Birkaç gün daha geçerse yüzleri ve gözleri alışıır barış yapmazlar. Sende hisarı alamazsın. dedi.

* * *

Hız. Halid onun doğru söylediğini sandı. Ona uydu. Yalnız şu şartı ortaya koydu:

– Hisar halkı, hisarda maldan, esirden ve davardan ne varsa onları Halid'e vereceklerdi.

Mücaa:

– Onları sana verince kendileri ne ile yaşasınlar. Dedi. Barıştan faydaları ne? Bence şöyle barış yap. Malın yarısı senin, yarısında onların olsun. Evleri de, yerleri de onların olsun. Ta ki evlerinde otursunlar. Yerlerini de eksinler. Verdiğin mal ile de ticaret yapsınlar.

Hız. Halid de bu şartlara:

– Peki. dedi. Rız oldu. Atına bindi. Hisarın çevresini dolandı. Hisarın sağlam olduğunu gördü. Geri geldi. Mücaa, sözlerini yine tekrarladı. Hız. Halid, hisarın muhkemliğinden korktu. Ve:

– Barış yapalım. Ama her evin benim beğeneceğim bir bahçesi olsun. O bahçe benim olsun. Hisar içinde seçeceğim her köşk de benim olacaktır. Dedi.Hız. Halid'in niyeti, Yemame'de hassaten yerler edinip ekin ekmektir. O zaman Mücaa:

– Beni hisara gönder. Oraya varayım. Onlarla konuşayım. Bakalım kendileri ne derler? dedi. Hız. Halid buyurdu. Mücaa'yı hisara gönderdiler. Hisarın kapısı açıldı. İçeri girdi. Bir de ne görsün. Hisarın içinde işe yarar bir adam kalmamıştı, yoktu. Hepsisi de kadın ve çocuklardı. Hanifeoğullarının ulu kişilerinden bir kişiden başka kimse yoktu. Onu adı: Selem bin Amr'dı. Müseyleme'ye uyanlardandı. Ve Müseyleme'ye ilk inanan kişi bu Selem idi. Kahindi hemde. Cenk gününde Müseyleme'nin yanında dururdu. Müseyleme attan indiği zaman o da inmişti. Müseyleme bağdan çıkınca o biraz gecikmişti. Ondan sonra o da dışarı çıktı. Müseyleme'nin ölmüş olduğunu göndü. Oradan hisara girdi. Ama orda kimseyi bulamadı. Kadınları topladı:

– Silah takının ve yüzünüzü örtün. Burç üstüne çıkın. Biz hisardan ayrılınca ardımdan bana söğün. Kapıyı kapatın. Bir hile edeyim ki canınızı kurtarayım. dedi.

O kadınlar da öyle yaptılar. Hz. Halid hisara yaklaşmıştı. Onları asker sandı. Ve Mücaa'ya:

– Bunlar kime söğüp sayıyorlar? dedi. O da:

– Bana söğüyorlar. Barışa razı değiller. Diye cevap verdi.

Hz. Halid, Mücaa'ya: Burcun üstündekiler askermidir. Diye sordu. O da:

– Evet. Askerdir. Hisarın içinde gördüğünden on katı asker var. Barışa bundan ötürü razı değiller. Askerleri çok, yiyecek, içecek bol. Kış ise yakın sen ise buralarda duramazsın. Çünkü hiç bir yolda barışa yanaşmıyorlar. dedi. Hz. Halid şaşırdı, kaldı ve:

– Şimdi ne tedbir almak gerek. Dedi. Mücaa da:

– Bence, bu Hisarda olan malı dört bölük eyle. Üçünü hisar kavmine ver. Bir bölüğünü de askere paylaştır. dedi. Hz. Halid de:

– Ama şu şartla ki hisarın içinde bir köşk ve her köyde bir bahçe ekecek bir yer, yalnız benim olmalı. Dedi. Mücaa:

– Yine kaleye varayım. Belki bu şartı kabul ettirebilirim. Dedi. Ve hisarın içindeki ulu kişilerden birkaçını alıp geleyim. Böylece bu barış yapalım. Dedi.

Mücaa, yine hisara döndü. Onlara:

– Araya, kanınız dökülmesin diye, hile ile barış soktum. Hatunlarınızın ve çocuklarınızın esir olmamasını istedim. Malın dört bölükte üçü sizin olsun. Bir bölüğü de onların olsun. dedi. Onlar da razı oldular.

Lakin Seleme Bin Amr:

– Biz barışa razı değiliz. Çünkü hisarımız sağlam ve yiyeceğimiz-içeceğimiz çok ve kış yakındır. O, burada duramaz. dedi. Mücaa:

– Ey uğursuz! Bu kavmi, sen helake sürüklemek mi istiyorsun? bunlara ki zaten nice musibet erişmiştir. dedi.

Ama, o kavm Seleme'nin sözünü işitmediler. Mücaa'nın sözüne razı oldular. Birkaç kişi hisardan dışarı çıktı. Seleme'yi de zorla yanlarında götürdüler. Hz. Halid (r.a.) kendi üzerine, Hz. Ebu Bekir (r.a.) üzerine ve bütün müslümanlar üzerine, zikrolunan şartlarla, Sulhnameyi yazdı. Birçok müslümanları da tanık yazdılar.

Ertesi günü, hisarın kapısı açıldı. Ve müslümanların hepsi Hz. Halid'in katına geldiler. Hz. Halid de bir köşk seçmek için hisara girdi. Hisarda hiç asker olmadığını gördü. Köşkün birini seçip kaleden dışarı çıktı. Mücaa'ya:

– Sen bana hiyanet ettin. "Hisarda asker çok. Dedin. Kimse yok. Dedi.

Mücaa:

– Onlar, kendi kavmim ve kabilemdir. İçinden çıkamayacakları bunca musibetlere uğramışlardır. Canları kurtulsun diye bu kadarcık hiyle ettim. dedi.

Hız. Halid, ses çıkarmadı. Barışını bozmadı. Üçgün geçmişti ki Hız. Ebu Bekir'den mektup geldi. Mektupta:

– Müseyleme'nin askerini bozup kendisini ve ulu kişilerini öldürdüğün haberini göndermişsin. Malum oldu. Madem ki ulularını öldürdün, geri kalanından korkulmaz. Onların üzerine otur. Fethin sonuna kadar hareket etme. Kaleyi fethedince erkeklerini öldür, kadınlarını ve çocuklarını tutsakla. Mallarını ve yurtlarını müslümanlar arasında paylaşır. diye buyuruluyordu.

Hız. Halid ise bu mektup kendisine gelmezden üç gün önce barış yapmıştı. Bu barışı yine bozmadı. Bir mektupla cevap vererek, Hız. Ebu Bekir'e:

– Kale muhkem. İçindeki kavm nice musibete uğramıştır. Kin ile cenk etmektedir. Yiyecekleri çoktur. Bizim de halkımız çok kırılmıştır. Hisarın dışında ot bile yok, kış geldi. Ben suhlu doğru gördüm, onlarla barış yaptım. Sizin mektubunuz bana erişmeden üç gün önce sulh etmiştim. Şu şart üzerine idi ki hisarda olan malın dörtte üçü onların, dörtte biri bizim olacaktır. Yapılan barışı yine bozmak olmaz. Bir müslüman, bir hisara aman verince onu bozmak olmaz. Ben kendim, bir baş komutanım, ahdımı nasıl bozarım." dedi.

Hız. Ebu Bekir de bu barışı bozmadı. Hız. Ömer, Hız. Ebu Bekir'e:

– Halid, Yüce Allah'a ve müslümanlara hiyanet etti. Çünkü, ganimet malını düşmanlara verdi. Düşmanları gani kıldı. Onlarda yine asker toplayacaklar ve Müslümanların üstüne yürüyeceklerdir. Gör, kendi için ne kadar nesne almıştır. Ben şöyle sanıyorum ki Halid münaftıktır. Onu yine buraya getirmek gerektir. dedi.

Bu sözler, Hız. Ebu Bekir'e dokundu. Hız. Halid'e mektup yazdı, gönderdi. Ve nihayetle, kendisini itham etti, suçladı. Birçok sözler söyledi.

Hız. Halid, bunun Hız. Ömer'in işi olduğunu bildi ve:

– Bu iş Solakcağız'ın işidir. Dedi. Çünkü Hız. Ömer'e solak olduğu için Eyser? Solak derlerdi.

Hız. Halid, Mücaa'ya:

– Kızını bana avratlığa ver. Zira, ben Yemame'de bulunmayı diliyorum. dedi.

Mücaa:

– Kızımın nikah akçesine gücün yetecek mi? dedi.

Ne kadar?

– Bin kez bin dirhem (1.000.000) gümüşdür. Anasının ,anamın ve kız kardeşimin ve bütün ev halkımızın ki bu kadardır. Bundan az olursa almam.

Mücaa'nın bu sözünden Hız. Halid ar duydu:

– Ben de, zaten, bundan da aşağı vermem. dedi.

• O zaman Mücaa:

– Bir teklifimiz daha var. O da şudur. Düğün akçesi (Mihr) tamam olmayınca kız vermeyiz. dedi. Hız. Halid:

– Benim de adetim, nikah ettiğim her kadına, gündeğmadan önce mihrini veririm. Senin kızını nikah edince o düğün akçeni sana veririm. Sen, dilersen kızına verirsın, dilersen vermezsın. dedi.

Hız. Halid'in bu sözleri kızın babası Mücaa'ya hoş geldi, kızını nikahladı. Hız. Halid de kızla o gece gerdeğı girdi.

Henüz o ganimet malı askere pay edilmemişti. Hz. Halid'in askerlerinin elleri darda sıkıntı içinde idiler. O gece kendileri ve hayvanları aç yatmışlardı.

Askerin içinde bir ozan kişi vardı. Adı Ziyad idi. Hz. Ömer'in dostuydu. Ziyad, Hz. Ömer'e birkaç beyt yazıp gönderdi:

Halid evlendi bugün, verdi bin kez bin dirhem,

Davarlar bütün aç, askerler açtır hem.

Hz. Ebu Bekir'e götürdü. Onun dargınlığından da titrerdi. Hz. Ebu Bekir'e:

– Ey mü'minlerin halifesi! Dedi. Bu Halid'i görmezmissin ki ne iş işlemiştir. Onun ettiği işi ademoğullarından hiç kimse etmemiştir. Nice padişahlar ki evlenmiştir, bunun gibi bir düğün akçesi vermemiştir. Eğer vermiş olsalar bile bir günde nakit olarak sunmaya güçleri yetmez. Bu işte susmak olmaz. Nice bin müslümanın kanı onun boynundadır. O, nice kişileri mürted diye öldürdü ki o kişiler müslümandı. Bu kez, Yemame cenginde Muhacirlerin ve ensarın ulularından 1200 kişi öldü. Resul-i Ekrem'in yaranından idiler. Onlardan biri de benim kardeşimdi. Ve o binikiyüz kişinin kanı onun boynundadır. Askerler birbirleriyle uğraş yaparken o, yüce bir padişahmış gibi taht üstünde oturdu. O da ata binip cenk etseydi, müslümanların askeri bozulmazdı. Ve bu kadar halk düşüp helak olmazdı. Onu yine getirip müslümanların malını ondan almak ve ondan başka bir kişiyi o malın üzerine dikmek gerektir. dedi.

Hz. Ebu Bekir de darılıp Hz. Halid'e bir mektup yazdı. Ona gönderecekti. Fakat yazdığı mektubu, döndü bir daha okudu. Kendi kendisine:

– Bu, müslümanların yeni fethi, yeni zaferidir. Eğer onu geri getirsem müslümanların gönüllerine korku düşer, düşmanlarsa sevinir, şad olur. Ve o Beyler ki her birisine asker verip gönderdim, onların zihinleri karışır dedi. Ama yine de Hz. Halid'e mektup yazdı:

– Sen niçin öyle müslümanların malını verip evlenirsin. 1200 kişinin ise kanları toprağa dökülmüştür. O kanlar henüz kurumamıştır. dedi. Hz. Halid mektubu okuyunca, Yemamenin ulu kişilerini topladı. Onlara:

– Bu sizin barışınıza, peygamber (s.a.v.)'in halifesi Ebu Bekir Sıddık ile Hz. Ömer bin Hattab razı değiller. Siz, Medine'ye varın, bu halili Emiri'l-mü'mininin Hz. Ebu bekir'e ve müminlere bildirin. Ta ki bize ne buyururlar, dedi.

* * *

Böylece Mücaa, Seleme ve başka Yemame uluları Hz. Ebu Bekir'e vardılar, şefaata dilediler. Ve Hz. Ömer'e tesfihi ettiler. Hz. Ebu bekir önceleri:

" – Müseyleme, bunlara: "Allah Teala Hazretlerinden bana süre indi" demiş" diye sözler işitişti. Onlara:

– Size bu akıl, bu zeka ile Müseylemenin sözüne nice aldandınız. diye sordu. Onlar da:

– Bu sözler, Allah Teala'dan indi. derdi. dediler.

O zaman Hz. Ebu Bekir (r.a.):

–Onun sözlerinden hatıranızda ne varsa söyleyin işiteyim. Dedi. Onlar, birkaç manasız söz okudular. Emiri'l-Mü'minin:

– Bu Vahiy sözü değildir. Dedi. Yemameliler de:

– Ey Mü'minlerin emiri! Bu, bir talihsizlikti ki bize yazılmıştı. Ve ancak, onun yalancılığından bize çok şeyler oldu. dediler. Hz. Ebu Bekir de:

– Neler oldu. Diye sordu. Onlarda şunu dediler:

– O Nihab-ir rical ki sizin elçinizdi, Müseylemeye birşeyler öğretirdi. O da bize bunlar gibi sözleri düzer, söylerdi. O yalanlarından biri de şu idi ki Yemame köylerinden, Hanifeoğulları kabilesinden bir kadın Müseyleme'ye geldi. Ve:

– Kuyularımızda su azaldı. Dua et ki Allah Teala suyumuzu artırsın. Dedi. Nihabir Rical Müseyleme'ye dedi ki.

– Muhammed'den, bir dua ederek bir kuyunun suyunu çoğalttığını görmüştüm.

O da:

– Nice dua etti. Dedi. Nihab-ir-Rical de:

– Bir gün, Muhammed'in katına birkaç kişi geldi. Suyun ve hurmanın azlığından yanıp yakındılar. Ve: "Ya Allah'ın Resülü Dua et. dediler. Muhammed bir tas istedi. Verdiler. Ağzını su ile doldurup o suyu ağzında çalkaladı. Sonra yeniden o tase döktü Ve:

– Bu sudan varın, kuyulara ve hurmalara dökün. Dedi. Öyle de yaptılar. Su, kuyulardan taşıtı. Sulanan hurma ağaçları o kadar meyve verdi ki budakları ile yere indi toprakları öptü. Herkes hurmayı eli ile topladı. Ey Müseyleme! Sen de öyle et. Dedi. Müseyleme de öyle yaptı. Sular azaldığından şikayet eden kadında öyle yaptı. Suyu aldı. Birazını kuyulara döktü. Birazıyla da hurmaları suladı. O saat içinde kuyularda, hurmalar da kurudu.

* * *

Birgün, Müseyleme bir kişinin bahçesine geldi. Orada ekilmiş ekinler vardı. Artık kükremiş, gelişmişti. Müseyleme orada abdest aldı. Nihab-ir Rical ile birlikteydi. O bahçe sahibine:

– Bu kişinin abdest suyunu al. Ekinine ve bahçene saç. Toprağın bereketlenir. Çünkü, ben Muhammed'i gördüm. Medine'de Neccarogullarından bir kişinin bahçesine girdi. O kişinin ekini vardı. Lakin zayıftı. Muhammed geldi. Abdest alınca, o bahçenin sahibi:

– Ya Resulallah! Destur var ise bu dökülen sudan alayım, ekinime ve bahçeme saçayım. dedi. Muhammed de izin verdi. O kişi o sudan alıp ekinine saçtı. O ekin yerden öyle fıskırdı ki o yerde onun gibi bereketli ürün alınmamıştı.

O kişi de Müseyleme'den dökülen abdest suyunu aldı. Bahçesinin içine saçtı. Ama bütün ekin kurudu. Eline hiç bir şey geçmedi.

Lakin, halk ondan ne kadar yalanını görse yine de ondan el çekmezlerdi.

Bilinmeli ki, Müseyleme, Hanife ve Rebia oğulları topluluğundandı. Nitekim Hz. Muhammed de Kureyşoğullarındandır.

* * *

Ve yine dediler ki:

– Yemame'de Rebiaoğullarından bir kişi vardı. Adı Talha idi. Bu Talha Resul-i Ekrem (s.a.v.) Hazretlerinin katına gelip ona inandı. Ve Kur'an-ı Azimüşşan'ı öğrenip yine Yemame'ye geldi. Müseyleme'ye:

- Sen nesin. Diye sordu. O da:
- Ben de Peygamber'im. Dedi. O kişi de:
- Muhammed'e geldiği gibi sana da Melek, hiç gelir mi? Diye sordu. Müseyleme:
- Zaman zaman gelir. Hatta Allah Teala Hazretleri de gelir. Dedi.
- O Talha:
- Allah Teala gelince aydınlıkta mı gelir, ya da karanlıkta mı? diye sordu.

Müseyleme de:

- Karanlıkta gelir. Deyince Talha bağırdı:
- Yalan söylüyorsun. Hak Teala karanlıktan ve gelmekten münezzehtir. Ben gerçekten biliyorum ki sen yalancısın. Zira Muhammed'i gördüm ben. Her ne kadar Muhammed doğru ise de Kureyş kabilesindendir. Ama ben Rebiaoğullarının yalancısını, Kureyş'in gerçeğinden daha çok severim. dedi. Hz. Ebu Bekir de bunlara:

Allah'ın azdırdığına kimse hidayet veremez.

Dedi. Onları, yine Yemame'ye gönderdi. Ve yaptıkları barışları kabul etti.

ALA-EL HADRAMÎ OLAYI

Ebu Bekir Sıddık (R.Anh), bu mürted ehillerinden ötürü, badiyenin her yanına asker göndermişti. Bunlardan birisi de Hz. Ala el Hadramî idi.

Resulullah (s.a.v.) de sağlığında, Bahreyn Meliki Münzir bin Sa'vi'ye, Hz. Ala'yı göndermişti. Nitekim her tarafın meliklerine adam göndermişti. Bu Münzir İslam'a gelip, Bahreyn halkını da İslam'a getirmişti. Ondan sonra Hz. Ala'yı yine göndermişti. Peygamberimiz, Ahiret'e teşriflerinden az zaman sonra Münzir de öldü. Sonra Bahreyn halkı Mürted olunca, Hz. Ala'yı onlara göndermişti.

* * *

Bahreyn halkı ikiye ayrılmışlar, iki bölük olmuşlardı. Bir bölüğü Abdülkays oğulları, öteki bölüğü de Bekiroğullarıydı. Ama, Abdül-

kays bölümü yine İslam'a geldiler. Bekiroğulları İslam'a gelmediler. Evvelce, bu Abdulkaysoğullarından Carüd bin Amr, kalkıp Peygamber (s.a.v.)'e gelmişti. Ve müslüman olmuştu. Çok ta Kur'an öğrenmişti. Resul-i Ekrem (s.a.v.) onu yine Abdulkays'a yolladı, onları İslam'a davet etsin diye göndermişti. Onlar ki Abdulkays'tan idiler, İslamlığı kabul ettiler. Ama, Resulullah (s.a.v.) ahirete göçünce, yine İslamlıktan döndüler, mürted oldular. Carud onları toplayıp:

– Muhammed, dünyadan gittiyse dinimize ne noksan geldi. dedi. Onlar da:

– Eğer peygamber olsaydı ölmezdi. Dediler. Carud da:

– Sübhanallah. Ondan önce cihana peygamberler gelmedi mi? dedi. Onlar da:

– Geldi. dediler.

– Onlar nereye gittiler.

– Öldüler.

– Resulullah (s.a.v.)'de o Peygamberler gibi Beka diyarına göçtü:

Onlar, Carud'un bu sözüne cevap vermeyip, imana geldiler.

İşte, Hz. Ala da oraya varınca bunları müslüman buldu. Bekiroğulları ve Rebiaoğulları Müslüman olmadılar ve Kaysoğullarından bir kişiyi kendi başlarına ulu diktiler. Adı, Hatim bin Zay'a idi. Kendi kabilesinin de ulu kişisi idi. Bekiroğulları ile Rebiaoğullarının mürtedleri, onun katında toplandılar. Bahreyn'de ulu bir şehir vardı. Bahreyn(*) melikinın başşehri idi. Adı Negr idi. Carud ile olan Kaysoğulları Müslüman olmuşlardı. Bu Hatim, onlara asker gönderdi:

– Müslümanlıktan dönün. Dedi. Fakat onlar ona uymadılar.

Bahreyn'de bir hisar vardı. Bu Hatim de çok asker göndererek Evdar adındaki bu hisarı çevirdi. Hisar muhkemdi. Halk hisar içine girdiler. Fakat çok darlıkta kaldılar, karşı koyacak halleri kalmamıştı. İmdat dilemeyi çare olarak gördüler. Hz. Ala Hadrami'ye adam göndermeyi düşündüler. O gece de bir kişiyi ona gönderdiler.

*Bahreyn-İki deniz demektir ki eskiden Basra körfezi ile Hind Okyanusu'nun birleştiği yere denirdi. (M.F.G.)

Hız. Ala askerle Bahreyn'e yaklaştı. İmdat geldiğini işitince, bunlar şad oldular. Hisarda bulunmayan müslümanlarsa şehirlere gizlenmişlerdi. Hız. Ala'nın katına geldiler. Onlardan birisi Kays bin Asım'dı. Çok kalabalıkla geldi. Birisi de Rebeboğullarındandı. Onlar da büyük bir kalabalık içinde Hız. Alanın katına geldiler. Çok asker toplandı. Hisara erişmek için üç günlük yol kaldı. Hatim'in yönüne doğru ilerlediler.

O hisarın üstündeki asker. Hız. Ala'nın geldiğini işitince, hisardan dönüp Hız. Ala'yı karşıladılar. O zaman Medine askeri ile Ebu Hüreyre birlikteydi. Rivayet eder ki:

– O zaman müslümanlık alametinden şaşılacak birşey gördüm.

Ona:

– Ne gördün. Diye sordular.

Ebu Hüreyre'de:

– Birgün asker, bir yere geldi, kondu. O yerde bir kuyu vardı. Suyu tükendi. Askerde çoktu. Müslümanlar ve hayvanları, hepsi, susuz kaldılar. Sonra, Hız. Ala (R.Anh)'ın katına geldiler. Şaşkın şaşkın:

– Nice edelim. dediler. Duadan başka yapacak ir şey yoktu. Vakta ki gecenin yarısı ilerledi. Bütün develer ürktüler. Askerde tek deve kalmadı. Müslümanlar da develerini aramak için dağıldılar. Tek deve bulamadılar. Sabah oldu. Yine ordugaha döndüler. Canlarından bıkmışlardı. Çölün her yönünde on fersah yere kadar su yoktu. Ve iki gün vardı ki su içmemişlerdi. Güneşte çok sıcaktı. Hız. Ala dua etti. Halk "Amin" dedi. Uzaktan ak bir şeyin serap gibi parladığını, yayıldığını gördüler. Ala hazretleri:

– Bu parlayan nedir. diye sordu.

Ona:

– Serabdır. Dediler. Su değildir o. Ala Hazreti:

– Zıyanı yok. Hemen ona varınız. Dedi. Birkaç kişi oraya gittiler. Bir derece su aktığını gördüler. Halka bildirdiler. Asker yüzün o suya tutup oraya vardı. Hepsi sudan doya doya kandılar. Onlar böyle suya kandiği bir sırada develeri de dört yandan o derece toplandı. Bir deve bile eksik değildi. Hiç kimsenin zararı olmadı. O Bahreyn'in kavmi

Hız. Ala'nın katına gelmişti. İşlerinde yetmiş seksen yaşlarında kişiler vardı. Bunlar:

– Bizim bu ovada su gördüğümüz yoktur. Dediler. Ama ondan sonra da o suyu kimse görmedi. O yerden kalktılar. Bahreyn yolunu tuttular.

Bahreyn'e varıldığı zaman mürted olan her kişi müslüman oldu. Ne kadar müslüman varsa, Hız. Ala (R.Anh)'ın katında toplandılar. Ve ne kadar müslümanlıktan dönenler, Mürtedler varsa hepsi Hatim'in yanında toplandı. Bu Hatim Hicr şehrinde idi. O Hicr büyük bir kentti. Lakin suru, hisarı yoktu. Hatim, gelen müslümanların çokluğunu görünce:

– Hendek kazılsın. Diye emir verdi. Sabah'tan. Ta.. Kuşluk vaktine kadar ceňk ederlerdi. Güneş sıcağı basınca cengi bırakırlardı. Sonra, yine akşama kadar cenk başlardı. Akşam olunca da yerli yerine giderlerdi.

Bu hal üzerine bir ay vakit geçti. Sonra Mürted'lerin arasından bir avaz bir bağırtı işittiler.Hız. Ala:

– Bize, bu gürültüleri bildirecek bir kişi gerek. Benim gönlüme öyle geliyor ki bunlar bozguna uğrayacaklardır. dedi.

Adı, Abdullah bin Sıdar olan bir kişi yerinden kalkıp:

– Ben varıp haber getiririm. Dedi. Hız. Ala:

– Nasıl varırsın. diye sordu. O da:

– Bu şehirde bir dayım vardır. Adı Bahr bin Buhayr'dır. Ulu kişidir. Bu gece onun evine varırım. Yarın yine gelirim. Eğer haber hoş ise yine gece gelirim. dedi.

Hız. Ala:

– Git, var, dedi.

Abdullah da gitti dayısının evine, sonra geldi. Dayısı:

– Niye geldin? diye sordu. Abdullah:

– Açlıktan öldüm. Bütün askerimiz açtır. Dedi. Dayısı hemen yiyecek getirince Abdullah, bunu yedi. dayısına:

– Bu şehrinizdeki bağırışlar, sesler nedir? diye sordu. O da:

– Ulumuz Hatiym, bu gece konukluk etti. Askerini topladı. Çok şarap içtiler, sarhoş oldular. Hala da içmektedirler. dedi.

Abdullah:

– Ben de onları göreyim. dedi. Gitti, gördü ki hepsi sarhoş olmuşlardı. Oradan döndü. Hz. Ala'ya haber verdi. Hz. Ala'da, emretti. Askerler atlara bindi. Yavaş yavaş hendeği geçtiler. Orduğaha girdiler. Kılıç çaldılar. Kafir askerini bozdular. Sarhoşluklarından ötürü atlarına binemiyorlar, elleri silah tutamıyordu. Yürümek isteseler yerlere düşüyorlardı. Öyle kırıldılar ki kanları dere gibi aktı. Ulu kişileri Hatiym'in atı, karşısında bağlıydı. Kalktı atının yanına gitti. Ayağını üzengiye basınca üzenginin kayışı koptu. Ne kadar uğraştı ise de ata binemedi. Bağırıp:

– Beni bu ata bindirin ki sizi kurtarayım. Dedi. Müslümanlar, onun yanından geçiyordu. Lakin, onun kim olduğunu bilmiyorlardı.

Müslümanlardan Afif bin Münzir adında ulu ve ünlü bir kişi vardı. Hatiym'i tanıdı. İlerleyip ona bir kılıç indirdi. Hatiym'in bir ayağını ta, dizkapağından kesti. Hatiym bağırarak:

– Beni vuran kimdir? diye haykırdı. O da:

– Afif bin Münzir'im. dedi. Hatiym, onu tanıdı:

– Ayağımı kestin. Bari, beni öldür. Dedi. Afif de:

– Öldürmem. Bu ceza ile ölesin. dedi. Oradan ayrıldı, gitti. Hatiym yere yuvarlandı. Bağırarak:

– Ey kişiler. Ben Hatiym'im. Beni öldürün. Ta ki cenkten kurtulasınız. Sizi kimse vurmaz, dedi.

Artık sabah olmuştu. Arap ulularından Kays adında biri onun üzerinden geçiyordu. Hatiym büyük bir inilti içinde çırpınıyordu. Kays'ı çağırdı. O da onu öldürdü.

Böylece müslümanlar onun bütün askerini kırdılar. Hz. Ala, sabah namazını kıldı. Hicr şehrini ele geçirdi. O gün kazandığı ganimeti paylaştırdı. Hicr'de askerini toplayıp Hicr'in çevresindeki memleketlere dağıttı, geceleyin Hicr'den kaçan kişiler deniz kıyısındaki Evdar adındaki hisara sığınmışlardı. Bu hisarı, Hatiym zamanında da müslümanlar ondan girmişlerdi. Onlar da bu hisara girdiler.

Hız. Ala, bütün Bahreyni ele geçirince:

– Mürtedlerden kaçanlar Evdar hisarına çok mal ile sığındılar. Orada asker topladılar. Diye haberler işitti. Oraya yol tuttu. Mürtedler Hız. Ala'nın hisardan yana geldiğini duydular. Deniz kıyısında gemiler bulunuyordu. Onlardan birisine bindiler. Kalanını yaktılar. Denizin öte yakasında bir kent vardı. Oranın da kavmi, baştan başa mürteddi. Evdardan bu şehre yol iki günlüktü. Mürtedler o şehre geçtiler. Hız. Ala, deniz kıyısına geldiği zaman, onların da kaçtığını gördü, gemileri yakmışlardı. Yüzünü, toprağa vurdu:

– Ya Rab! Sen, bu halkı su yüzünde yürütmeye kadirsin. Nitekim yeryüzünde yürütürsün. Bizi bu sudan geçir. Ta ki senin dininde olan kişilerin şüphesi varsa imana gelsin. dedi. Hız. Ala ata bindi. Bütün askeri de atlarına bindiler. Önce kendi atını denize sürdü. Sulara soktu. Denizin suyu atın dizine ancak çıktı, o da bu hali görünce emretti. Bütün asker, atlı ve yaya, denize girdiler. su dizlerinden yukarı çıkmadı. Bütün asker Allah'ın fermanı ile deniz geçip karşı şehirden yana yürüdüler.

Düşman askerleri vakta ki bunları gördü şaşırıp kaldı. Ve:

– Bunlar cadılardır. dediler.

– Hız. Ala, onlara kılıç çaldı. Onları iki gün, iki gece kırdı. Mallarını, çoluk çocuğunu aldı. Yine deniz kıyısına geldi. Karşıya geçtiler.

Bu, İslam alametlerinden ve peygamberin mucizeleri bereketinden bir alametti. Ertesi günü de ganimet paylaşıldı. Yaya olana bir pay, atlı olana iki pay verildi. Her bir yayaya 2000 dirhem gümüş, her atlıya da 4.000 dirhem gümüş düştü. Hız. Ala, yine Hicr şehrine döndü. Hız. Ebu Bekir'e mektup yazdı. Bu fethi bildirdi. Medine'de bütün müslümanların gönülleri sevindi. Şad oldu. Ve:

– Elhamdülillah, Muhammed Ümmeti içinde öyle kişiler ortaya çıkmıştır ki deniz, ferman beri olmuş, emrine boyun eğmiştir. Dediler. Nitekim, İsrailoğullarından Hız. Musa'ya da deniz boyun eğmişti.

Hız. Ebu Bekir de Ala'ya mektup yazdı ve:

– Orada dur. Ta ki ne emredersem ona göre hareket edersin. Dedi.

UMMAN VE MÜHRE MÜRTEDLERİNİN HABERİ

Hz. Ebu Bekir'in mürtedlerin üzerine gönderdiği beylerden birisi de: Hz. Arfece bin Hersem'dir. Onu da Mühre'ye göndermişti. Umman'la Mühre birbirine yakındır. Ve deniz kıyısındadır. Bu yerlerin halkı, baştan başa araptır. Peygamber (a.s.) dört ufuk meliklerine elçi yolladığı zaman bunlar müslüman olmuşlardı. Ve Hayfer adında bir kişi vardı ki hem Amman'ın ve hem de Mühre'nin beyi idi.

Peygamber (a.s.) ona Hz. Amr ile name yazıp gönderdi, İslam'a davet etti. Ve Hz. Amr ona mektubu götürdüğü vakit Hayfer İslâm'ı kabul etmişti. Bütün, Umman ve Mühre kavmi de müslüman olmuşlardı. Hz. Amr da yine Medine'ye gelmişti. Bunlar vakta ki Peygamber (s.a.v.)in vefatını işitince:

– Muhammed dini batıl oldu.. diyerek mürted oldular. Lakin bu Hayfer mürted olmadı. Halkı İslam'a çağırdı. İslam'a gelmeyeni öldürttü. Çok askeri vardı. Hepsisi de Müslüman oldular.

Ummanda bir kişi vardı. Atadan, dededen padişah oğlu idi. Dede-leri ummanın padişahı idi. Ona Lukayt bin Malik derlerdi. Lakabı Züttaç idi. Peygamber (a.s.)'in günlerinde Hayfer'in yanına gelmiş ve Hayferin katında durmuştu. Lukayt, Umman ve Mühre halkının mürted olduklarını görünce o da mürted oldu. Bu bahane ile Hayfer'le harp edip ülkeyi elinden almayı diledi. Müslüman olmuş bulunanlar dağlara kaçıp gizlendiler. Bir bölük de denizi geçip Zabilistan denilen bir şehre geçtiler. Bu haber Hz. Ebu Bekir'e erişti. Hz. Arfece'ye bir sancak verip Mühre'ye gönderdi. Ve:

– O Hüzeyfe'ye var. Ona yardım et. Dedi. Sonra Umman'a var. Ordan ayrılınca Mühre'ye var. Eğer sana yardım gerekse Hüzeyfe'den asker al. dedi.

Hz. Arfece de kalkıp gitti.

Yukarıda açıklandığı üzere, Ebu Cehil'in oğlu Hz. İkrime, Hz. Şurahbil'den önce Hanifoğulları ile cenk edip bozguna uğrayınca, Hz. Ebu Bekir ona mektup yazıp dedi ki:

– Umman'a var. Hüzeyfe ile Arfece yardım dilerlerse yardım et. Dilemezlerse Yemen'e var. Ordu oradadır. Onlarla birlik ol.

İkrime de varıp onları buldu. Bütün asker Ummana yüz tuttu. Lukayt bin Malik'le cenk edeceklerdi. Müslüman askerleri geldi. Bu haber Hayfer'e erişti. O da dağlardan çıktı. Hz. Ebu Bekir:

– Ne yaparsanız, hepsinde Hayfer'in tedbirine uyunuz. Demişti. Ona yaklaştıkları zaman Hayfer'e mektup gönderdi. Hayfer de, askerle Hz. Huzeyfe'nin yanına geldi. Ashab bir araya gelerek tedbir almakla uğraştılar.

Bu haber, Lukayt'a ulaşınca o da asker topladı. Hz. Huzeyfe ile Hayfer, gizliden gizliye, Lukayt'ın ulularına mektup yazıp İslam'a çağırdılar. Çünkü, o uluların gönlü Hayfer ile idi. İcabet ettiler. Müslüman oldular ve Hayfer'in katına geldiler.

Böylece Lukayt'ın askeri azaldı. Lukayt, Hayfer'in Umman kavmine mektup yazmasından ve tutuklanmasından korktu. Askerini topladı. Umman'dan çıktı. Bir yere geldi ki adı Rüba idi. Ve Ummanlı'ların pazarıydı. Hem de onların ordugahıydı. Askeri arasında ne kadar kadın ve oğlan çocuk varsa onları ayırdı. Ta ki, onların uğrunda çok cenk edeceklerdi.

Bu taraftan Hayfer de Yemen sınırında Abdulkaysoğullarının gruplarına mektup yazıp onları davette bulundu. Onlar da o pazar yerine yakın gelmişlerdi. Lukayt, acele edip Abdulkaysoğulları gelmeden önce pazeryerinde bunlarla cenk etti. Müslümanlardan çok kişi can verdi. bozguna uğradı. Müslümanların işi zayıf oldu. En sonra Abdülkays oğulları geldi. Hayfer yine kuvvetlenip cenge başladı. Mürtedleri bozguna uğrattılar. Ve 10.000 kişi öldürdüler. mallarını yağma ettiler. O pazar yerinde Lukayt'a uyanlardan her kimi buldularsa hepsini tut-sakladılar. Mallarını aldılar.

Bu ganimet malından beşte birini çıkarıp Hz. Afrece ile Hz. Ebu Bekir'e gönderdiler. Bu beşte bir maldan başka gönderdikleri de 700 baş esirdi.(*).

* GANİMET- Cenkte, yenik düşen düşmandan zaptedilen silah binek hayvanı, taşınabilir eşyadır, ganimetin beşte dördü cenge katılan askerler arasında pay edilirdi. Atlılar, yaya askerinin üç katı ganimet alırdı. Gazada bir düşman öldüren, ayrıca onun üstünde bulunan bütün eşyayı da ganimet olarak alırdı. Ganimetin beşte biri de Allah'a nitti. Bu ganimet devlet masraflarını kapatmak için kullanılırdı. Gaza esirleri de ganimet sayılırdı.(M.F.G.)

Sonra, Hayfer, Umman'ı zaptetti. Hz. Huzeyfe onunla oturdu, Hz. Arfece'ye Hz. Ebu bekir:

– Umman'dan el çekince Mühre'ye var. Diye buyurmuştu.

Arfece ganimetle Ebu Bekir'e gitti. Hz. Huzeyfe ile konuşarak Umman askerinden Hz. İkrime'ye biraz asker verdi. Mühre'ye gönderdi.

İkrime Mühre'ye geldiği zaman hepsini mürted olmuş buldu. Ama, bir kısmı gizli müslüman idiler. Onlar, Hz. İkrime gelince, onun katına geldiler. Mürted olanlar da iki gruba ayrıldılar. Bir gruba Sahrab derlerdi. Bir kişiyi ulu edindiler. Bir gruba da Musabbih derlerdi. Onlarda bir kişiyi ulu kişi saydılar. Bu iki grubun arasında taassub vardı. Hz. İkrime onların taassubla iki kısma bölündüğünü görünce:

– İş kolaylaştı. Ümid ederim ki galebe çalarız. Dedi. Sahreb grubu azdı. Onlara adam gönderdi, kendilerini İslam'a davet etti. Sahreb grubu İslam'a geldi, Hz. İkrime'nin de katına geldiler. Lakin, Musabbih'in askeri çoktu. Cenk edildi. Hz. İkrime'nin yaptığı bu cenk, Umman cenginden ziyade oldu. Ve Musabbih öldürüldü. Mürtedler içinden çok kişi de öldürülmüştü. Ve çok da ganimet alındı. Asker arasında taksim edildi.

Mühre'de çok kabileler vardı. Bunlar dağılıp ayrılmışlardı. Bir bölüğü deniz kıyısında, bir bölüğü yarımada da ve çöllerde bulunuyordu. Bu mühre, o yerdi ki orada inci ve günlük getirilir. O günlük olan yerin adı daha çok kullanılır ve halkına da Ehl-i Liban derler.

Hız. İkrime (R.Anh) bu cenkten sonra Ehl-i Liban'a bir kişiyi gönderdi. Onları İslam'a çağırdı. Onlar da kabul ettiler. Böylece bütün ada halkı ve deniz kıyısında ve çölde olanların çoğu İslam'a geldiler. Ve artık Mühre'de İslamlık görünmüştü. Hz. İkrime o ganimet malından beşte birini çıkarttı. Sahreb'le Emiri'l-Mü'minin, Hz. Ebu Bekir'e yolladı. ve Mektup yazıp bütün olanı, biteni bildirdi.

Hız. Ebu Bekir (R.Anh) sevinip, Hz. İkrime'den hoşnud kaldı. Ve o Mühre ilini ona verdi. Hz. İkrime de orada oturdu.

TİHAME ARABININ MÜRTEDLİĞİ (İslamlıktan Çıkması)

Mekke ile Taif ilinden Necid sınırına kadar olan yere Tihame denir. Bu Tihame'de Resul (s.a.v.)'in temsilcileri (amilleri) vardı. Mekke emiri Hz. Attab bin Esîyd idi. Taif'te ve köylerinde de iki amil bulunuyordu. Bunlardan birisi Osman bir As, birisi de Malik bin Avf idi.

Necid'de de amiller vardı. Arab halkı mürted olup İslam dininden dönünce, ancak, mürted olmayan; Mekke'de Kureyş kabilesi kalmıştı. Lakin, Tihame sınırından deniz yönüne doğru bir yer vardı ki adına Ak (*) derlerdi. Halkına da Eş'ariyyun denirdi. Ebu Muse'l-eşari ise onlardandı. Bura halkı da mürted olup Yemen'deki Esved-i Kezzab'a (Yalancı Esved'e) uymuşlardı. Onun yaranları idiler.

Esved-i Kezzap öldükten sonra, bu kavm, onların içine girip bir olmuşlardı. Zübeydeoğulları da onlara yakındı. Böylece bunlar ele ele verip büyük bir topluluk meydana getirdiler. Yol vururlar (Yol keserler) yağmalarda bulunurlardı. Ve şehirlerde de açıkça fesatta bulunurlardı.

Hız. Amr bin Ma'di Kerb de mürted olmuştu. Böylece Esved-i Kezzab öldükten sonra bu Amr ve Ak kavmi, Zübeyde oğulları mürtedleri ile birlik oldu. Peygamber (s.a.v.)'ın bir kılıcı vardı. Adı Samsam idi. Amillerinden birisine o kılıcı vermiş, onu Yemen'e göndermişti. Bu Amr bin Ma'di Kerb de, o amilin yolunu kesip o kılıcı onun elinden almıştı. Onunla öğünüp dururdu.

İşte bu Ak mürtedleri toplanıp aralarında bir kişiyi ulu kişi diktiler. Adı: Cündüb bin süleym idi. Bu haber Hız. Ebu Bekir'e gelince, Mekke'de ki Amil Hız. Attab'a mektup yazdı:

– O tarafa asker yolla. Diye emretti. Hız. Atab da kardeşini gönderdi. O da vardı. Ak mürtedleri ile cenk etti. Onlar da toplandılar. Onlardan çok kişiyi de vurup öldürdü. Ama, uluları kaçtı.

Aynı zamanda Taif sınırlarında da çok müslümanlıktan dönmüş kişiler mürtedler vardı. Onlarda toplanıp Hasem kabilesinden bir kişiyi

* Bu ak ismi çak, helak teki inceğ gibi okunur. (M.F.G.)

kendilerine baş diktiler. Adı Hamisa bin Numan'dı. Hz. Ebu Bekir, Taif'te bulunan Osman bin As'a mektup yazdı. Osman da Rebi'i oraya gönderdi. Vardı, Hamisa ile cenkleşti. Onlarda dağıldılar. Ve Hamisa da kaçtı.

Yemen sınırında da Mürtedler vardı. Ve Necran kavmi Hristiyan'dı. Peygamber (a.s.) ile barış yapmışlardı. Ama, Resulullah (s.a.v.)'in ölümünden sonra barışı bozdular. Müslüman askerleri, Taif sınırına ve Tihame hududuna yetişince bu Necran hristiyanları, Hz. Ebu Bekir'in katına gelip Peygamber (s.a.v.) zamanında olduğu gibi barış yapmak istediler. Hz. Ebu Bekir'de barış yaptı. Her yer Tihame mürtedlerinden temizlendi. Kaçanların da hepsi Yemen Sınırına gittiler. Çünkü Yemen kavmi yine mürted olmuşlar, İslamlıktan ayrılmışlardı.

YEMENLİ MÜRTEDLER

Bir zaman Yemen halkı Hz. Peygamber (a.s.) ile Esved-i Kezzaba karşı elbirliği etmişlerdi. Peygamber (a.s.)'da, valilerine ve Muaz bin Cebel'e mektup yazmıştı. Muaz bin Cebel de Esved'in subaşı Kays'a ve Şehr-i Feyruz'a ve Zazana mektup yazdı. Onlarda baş başa verip konuşmuşlar, Şehr-i Feyruz'un ve Kays'ın kuvveti ile Esved'i öldürüp Kays ve Şehr-i Feyruz orada oturmuşlardı. Peygamber (a.s.) öldükten sonra Hz. Ebu Bekir mektup yazıp yemeni Şehr-i Feyruz'a verdi. Kays da bundan gücenip üzüldü. Ve mürted oldu. Amr İbni Ma'di Kerb'in yanına gitti. Amr da onu kendisine yar edindi. İkisi, Yemen'de Şehr-i Feyruzu ve sonra Zazan'ı öldürmeye ahdettiler. Kays Yemen'i ele geçirip, Amr İbni Ma'di Kerb'in halifesi olacaktı.

Lakin Kays, mürtedliğini gizler açığa vurmaz, Şehr-i Feyruzu ve Zazan'ı öldürmeyi planladı. En sonra, onlar için bir yemek hazırlayıp bu suretle onları öldürmeyi tasarladı. Önce Zazan'ı evine çağırdı. Onu gizlice öldürdü. Şehr-i Feyruzu öldürmesi yakındı.

Şehr-i Feyruz yolda geliyordu. Önüne bir kadın çıktı:

– Sakın, konukluğa varma, ki Zazan'ı öldüren Kaystır dedi. O seni de öldürmek diliyor. Dedi. Şehr-i Feyruz da, yoldan döndü. Kaysın da bu tedbiri boşa gitti. Şehr-i Feyruz Hz. Ebu Bekir'e mektup yazıp:

– Kays mürted oldu. Zazan'ı öldürdü. Diye bildirdi. Hz. Ebu Bekir üzüldü. Mürted kişilere gönderdiği Beyler'e:

– Hz. Muhacir'e, İkrime'ye Şehr-i Feyruz'a yardım edin diye mektup yazdı. Ama Kays, Şehr-i Feyruz'u öldürmeyince mürtedliğini açığa vurmadı. Lakin, toprağı işgal etmek için Şehr-i Feyruz'la cenge tuttu. Amr İbn-i Ma'di Kerb de onunla birlik idi. Hz. Muhacir'a ve İkrime'ye gelenler, Şehr-i Feyruz'a yardım ettiler. Kays, bunlarla mülk için cenk yapardı, fakat görünüşte:

– Ben müslümanım. diye davada bulunurdu. Ama, Amr mürtedliğini meydana vurmuştu. Cenk başlayınca Amr bozguna uğradı ve kendisi esir düştü. Hz. Muhacir, ikisini de Hz. Ebu Bekir'e gönderdi. Hz. Ebu Bekir, Kays'a:

– Sen niçin mürted oldun. İslamlıktan döndün? dedi. Hem de Zazan'ı niçin öldürdün?

Kays, inkar etti:

– Ben ne mürted oldum, ne de Zazan'ı öldürdüm. Hala müslümanım. dedi.

Hz. Ebu Bekir onu salıverdi. Ve Amr'a da:

– Ya sen niçin mürted oldun?dedi. Amr da:

– Şundan ötürü ki Zübeydoğulları beyliği benimdi. Ben müslüman olunca o beyliği bana Hz. Muhammed vermedi. Ve sen de vermiyorsun. dedi. O zaman Ebu Bekir (R.Anh):

– Müslüman ol, o beyliği sana vereyim. Dedi. Amr İbn-i Ma'di Kerb İslam'a girip müslüman oldu. Hz. Ebu Bekir, istediği beyliği ona verdi. Çünkü çokşecaat sahibi idi.

HZ. EBU BEKİR'İN ÖLÜMÜ

Hz. Ebu Bekir hastalanınca hastalığa o, yenikdüştü. Müslümanların kaygısını çekip:

– Benden sonra halife kimi dikeyim. Diyerek gönlü Hz. Ömer bin Hattab'a yöneldi. Hz. Abdurrahman bin Avfı çağırarak:

– Sen ne dersin? Bu hilafeti Hz. Ömer'e vereyim mi? Dedi. Avf oğlu Abdurrahman da:

– Son derece güzeldir. Lakin Hz. Ömer'in gönlü dar ve sözü serttir. Dedi.

Hız. Ebu Bekir:

– Ömer'in gönlünün darlığı ve sözünün iriliğı bu gündür. Görmüyor musun ki ben halka nice yumuşaklık ederim. Vakta ki o iş başına gelir, o da yumuşar. Sakın bu sözü kimseye söyleme. Dedi. Bundan sonra Hız. Osman'ı çağırdı. Ona da böyle sorular sordu. Hız. Osman da:

– Çok iyi. Hız. Ömer, hepimizden layıktır. Dedi. Hız. Ebu Bekir: Ona da:

– Sakın bu sözü kimseye söyleme. dedi. Sonra Mekkelileri ve Medinelileri topladı. Onlara:

– Ey Ashab-ı Güzin! Siz ne dersiniz. ben bugün halifeliğı bir kişiye bırakmak diliyorum ki o benim akrabam değildir. Kabul eder misiniz? dedi.

Onlar da:

– Kabul ederiz. Dediler. O da:

– Hattab oğlu Ömer'i halife dikiyorum. Çünkü bu işe ondan başka bir kişiyi uygun görmüyorum. dedi.

Ashab-ı Güzin (Allah hepsinden razı olsun) hazretleri:

– "Semi'na ve ata'na." Duyduk ve baş eğdik dediler.

O zaman, Hız. Ebu Bekir, Hız. Osman'a bir ahitname yazmasını buyurdu. Hız. Osman da kalemi eline alarak besmeleden sonra şöyle yazmaya başladı:

Ömer'i sizin üzerinize halife dikiyorum. Eğer adalet ederse zannım ve ümidim adaletle hükmedeceği yönündedir. Eğer Zevr ve zulümde bulunursa ben gayb bilmem. Benim kastım hayr idi. Zulmedenler yakinen bilmelidirler ki ne yere varırlar?

Hiç kimse ses çıkarmadı ve bir şey söylemedi. Kabul ettiler. Yalnız, Hız. Talha Hız. Ebu Bekir'e:

- Sen bilirsin ki senin diriliğinde de, halk Ömer'in elinden ne hal dedir. Bu gün sen onu halife mi dikersin? Yarın Allah Teala katında, sen ne dersin. Ebu Bekir (R.Anh)'da:

– Ben de Allah'ın katında: "Yarab! senin halkın üzerine halkının en iyi halifesini diktim." derim. dedi. Hız. Talha da sustu.

Ebu Bekir Hazretleri, o gece vefat etti. Ertesi gün de kendisi Peygamberimizin Kabr-i Şerifinin yanına gömüldü.

HZ. EBU BEKİR'İN NESEBİ

Hiz. Ebu Bekir'in künyesi: Ebu Bekir'dir. İsm-i şerifleri, eskiden Abdulkaab idi. Sonra Resul-i Ekrem ona Abdullah adını verdi. Silsilesi şudur:

– Abdullah bin Kuhafe bin Amr bin Amir bin Beni Temi bin Mürre bin Kaab'dır.

Resul-i Ekrem'in miracını ilk önce o kabul ettiğinden kendisine Sıddık dediler. Atiyyk de derler. Çünkü Resul-i Ekrem ona:

– Sen, ateş görmekten azad edilmişsindir. diye buyurmuştu. Halifeliği müddeti iki yıl üç ay, dokuz gündür. Altmış üç yaşında dünyadan göçtü. Öldüğü gece cuma gecesi idi.

Uzuncu boylu, zayıf ve nahif vücudlu, incerek ve zayıfcaydı.

HZ. ÖMER'İN HALİFELİĞİ

Ertesi gün halk toplandı. Emirü'l-Mü'minin Hiz. Ömer minbere çıktı. Halka öğütte bulundu. Ödeve başlamasının ilk işi olarak Şam'daki askere Hiz. Ebu Ubeyde bin el-Cerrah'ı Şam'daki askere bey dikti. Ve Bizans (Rum) bölgesini ona verdi. Ve Yezid bin Ebi Süfyan'ı azlederek Ebu Ubeyde'nin emrine verdi. Ebu Ubeyde bin el-Cerrah (R.Anh) da kalktı, Şam yolunu tuttu. Ayrıca Hiz. Halid'i de azletti.

ŞAM (DİMAŞK)IN FETHİ

Bizansılalr (Rumlar) inhizama (mağlubiyete) uğradıkları zaman Hiz. Ömer (R.Anh)'ın ordu komutanlığını Ebu Ubeyde'ye verdiğini işitince korktular. Ebu Ubeyde, bir şehre erişti ki adı Nisan idi. Orada çok asker topladı.

* * *

Böylece ebu Ubeyde'nin haberi Bizans (Rum) imparatoruna erişti. O da korktu. Antakya'dan Humus'a vardı. Humus'tan bir kişi ile Mahan adındaki Dimaşk (Şam) şehri ulusu ile Dimaşk'a asker gönderdi. İmparator orada 70.000 kişi topladı. Kendisi Humus'ta oturdu. Eğer

yardım gerekirse yardım gönderecekti. Ebu Ubeyde şaşırıldı. Şu tedbirde bulundu ki Remle'ye asker gönderip o asker o hisarla uğraşırken kendisi de ordusu ile Dımaşk'a varmak diledi. Hemen Bişr bin Kaab'ı komutan dikti. Ona 1000 kişi verdi. Ve kendisi onu olduğu yerde otur-
tup:

– Bu derbendi bekle, Kafirler, bu kadar imdat göndermesinler. dedi.

Şurahbil'e de 10.000 kişi verdi. Onu da Remle'ye gönderdi. Ona da:

– Siz de varın. Eğer hisarı alırsanız ne ala, eğer alamazsanız içindeki düşman bizden yana gelemesin. dedi. Kendisi de kalan askerle Dımaşk'a gitti. Bizans komutanı Mahan'ı 70.000 kişiyle orada buldu.

Ebu Ubeyde Hz. Dımaşk'a varınca iki taraf askeri ortaya çıkıp cenge başladılar. Kafirler bozuldular. Hisarın içine kaçtılar. Ebu Ubeyde, askerle, altı ay hisar kapısında bekledi.

Şurabil de askerle Remleye erişti. Hisarın çevresi bir fersah kadar sur ile tahkim edilmişti. Kafirler, İslam askerlerinin geldiğini anlayınca bu surun hendeğine su salıverdiler. Öyle ki buraya eğer at, ya da adam girse o suda boğulur batardı.

Şuruhbil de, o zaman, şehirden dışarıda ordugah kurdu. Ebu Ubeyde ile Dımaşk (Şam) üzerinde olan ordu, Bizanslılarla, cenk etmediği hiçbir gün yoktu. Altı aydan sonra düşmanların kutlu sayıp ululadıkları bir gün geldi. Hamam o gece bütün kafir askerini konukladı. Müslümanlar o gece kafirlerin sarhoş olduklarını bildiler. Sabaha karşı savaş yaptılar. Bir çok merdivenler, kementler hazırlayıp hisarın bentlerine atıldılar. Burç üstüne çıktılar. Hemen:

- Allahuekber!

diye tekbir getirdiler. Hisarın kapısını açtılar.

Bizans askerleri çok sarhoştular. Sabaha kadar savaş sürdü. Sabah olunca Bizanslılar bağırıp çağırarak barış dilediler. Hem de ne kadar malları varsa yarısını müslümanlara verip, yarısını kendileri almak şartı ile barış dilediler. Her bir ev için de bir filori vereceklerdi. Bu şartlarla barış yapıldı.

Bizans imparatoru Dımaşk'ın İslamların eline düştüğünü işitince Humus'tan kalktı, Antakya'ya geldi.

REMLE VE NİSAN ŞEHİRLERİNİN FETHİ

Bu Remle, Nisan ve Taberiyye hisarlarında kafir askerleri bulunuyordu. Hepsinin büyüğü Remle hisarı idi. İçinde 80.000 kafir vardı. Şurahbil, 11.000 kişi ile orada oturdu. Vakta ki Dımaşk (Şam) fetholundu, Ebu Ubeyde, Ebu Süfyan'ın oğlu Yezid'i oraya bey dikip kendisi 5.000 kişi ile birlikte geri, Remle ve Nisan tarafına yürüdü. Geldi, Remle ile Dımaşk arasında oturdu. İki taraftan ne haber geleceğini bekledi. Sonra 10.000 kişiyi Nisan şehri üstüne gönderdi. 2.000 kişiyi de Hz. Ebu A'var ile Taberiyye'ye gönderdi.

Şurahbil askerle Remle'de oturmaktaydı. Bir gece kafir askerleri:

– Bu gece kapıyı açıp müslüman ordusunun üzerine baskın yapalım. Zira onlar gafildir. dediler. Oysa Hz. Şurahbil, gece-gündüz askerini hazır tutuyor ve cenk vaktini bekliyordu.

Bizanslılar, o gece hisarın kapısını açtılar. 80.000 askerle hisardan dışarı çıktılar. O Şüristan (Çorak yer) içinden geçen incecik yol vardı. Oradan geçtiler. Müslüman askerlerine eriştiler. Zaten onlar da cenge hazırıldılar. Savaşa başladılar. Bu cenk gece yarısına kadar sürdü. Kafir askerlerinin çoğu öldürüldü. Düşmanlar bozguna uğradılar. Yüzlerini hisara döndüler. O incecik yola sığmayıp tertipledikleri tuzağa kendileri düştüler. Müslümanlar onları sabah oluncaya kadar kırdılar. Bu seksen bin askerden az kişi kurtulabilmişti.

Böylece Hz. Şurahbil Remle'yi aldı. Oradan da askerini Nisan şehrine iletti. Onlar, müslümanlardan barış istediler. Hz. Şurahbil barışa yanaştı. Şam halkının kabul ettikleri şartlarla sulh yapıldı. Taberriyye halkı da Nisanlıların barış yaptığını işitince, onlar da Ebu A'ver ile Şam halkının yaptığı barış gibi barış yaptılar. Sonra, Hz. Ebu Ubeyde, Hz. Ömer'e mektup yazarak bu zaferlerin haberlerini bildirdi.

MÜSENNA BİN HARİSE'NİN ACEMLERLE CENGİ

Hız. Ebu Bekir (R.Anh) hastalandığı ve Hız. Ömer'i halife dikiğı zaman Hız. Müsenna bin Harise, askerle Ebu Bekir'e gelerek yine gitmişti. Hız. Ebu Bekir, Hız. Ömer'e:

– İlk yapacağıın iş, Müsenna'yı Irak'a bey dikmek olsun. dedi.

Bundan sonra da Hız. Ömer, halkı topladı:

– Irak'a varın. Cenk edin. Dedi. Ama, bu emre kimse uymadı. Çünkü, onun, Hız. Halid'i azlettiğine üzülyörlardı. Ne kadar:

– Gelin, icabet edin. Dedi. Ve şu ayeti okudu:

"Şüphesiz ki, Allah, hak yolunda savaşıarak düşmanları öldüren ve kendileri de öldürülen müminlerin canlarını ve mallarını, kendilerine cennet verilmek karşılığında satın almıştır. Bu Allah'ın öyle bir sözüdür ki Tevrat'ta da, İncil'de de, Kur'an'da sabittir. Verdiği sözü Allah'tan başka tutan kim vardır? Öyleyse yaptığınız bu aldı-verdiden sevinin. İşte en büyük kurtuluş ve saadet budur." (Tevbe: 111)

Ama, hiç kimse katılmadı. Hız. Ömer utandı.

Ertesi gün yine çıkıp davette bulundu. Yine kimse icabet etmedi. Gece olunca ayağa kalkıp:

– Ey Kavm! Cenge rağbet edin. Acem'den korkmayın, Irak nasıl feth olmuştur. Hire ve Sevad işte, elimizdedir. Ve Acem'in işi zayıftır. Bizim orada askerimiz çoktur. Hem de, adam öldürmekten maksad, askerimizin gönüllerini kuvvenlendirmektir. dedi.

* * *

Sakifoğullarından Ebu Ubeyde bin Mesud adında yiğit bir kişi icabet etmişti. Birkaç kişi daha gelip katıldı. Ta 1000 kişiye dek katılan oldu. Hız. Ömer Müsenna'ya mektup yazıp, şu buyruğı verdi:

– Halid'in tarafına var. Hız. Halid'in tarafında 10.000 kişi vardır. O kuvveti al. Acem yönüne var, git. Ardından, Ebu Ubeyde ile 1000 kişi erişecektir. Sen de onun emrinde ol. dedi.

O 1000 kişiye Ebu Ubeyde'yi bey eyledi. Ashab-ı Güzin Hazretleri Hz. Ömer'e geldiler:

– Bir kişiyi bey eyle ki o kişi Peygamberimiz (s.a.v.) yaranından olsun, dediler.

Hz. Ömer:

– Siz ağır hareket ettiniz, durgunluk gösterdiniz. Zira, ben üç günden beri size bu sözü söylüyorum. Hiç kimse gelip katılmadı. Bu gün fazilet ilk önce icabet edenindir. dedi.

Hz. Müsenna Ebu Ubeyde'den önce gitti. Acem'in hazırladığı askerlerini kuvvetli buldu. O zaman acem padişahının kızı Turan idi. Ondan önce kırkardeşi Azermi Duht'un elindeydi. Onun elinde bulunduğu sırada, Acem'de bir bey vardı. Adı, Ferruh Zad idi. Bir oğlu daha vardı. Adı. Rüstem'di. Horasan Bey'i idi. Ferruh Zad, Azermi Duht'a aşık oldu. Ona:

– Seni avretliğe alayım. Dedi. Azermi olamaz. Ama, gece halvete gel. Seninle bir olayım. dedi.

Azermi Duht'un kapısında her gece 2000 asker bekçilik yapardı. Onlara:

– Gece vakti Ferruh Zad gelince onun başını kesin. Sarayın kapısında bir ağaca dakin. Gövdesini de oraya bırakın. Ta ki görenler onun bir edepsizlikte bulunduğunu anlasın. Bundan sonra hiç kimsenin ben-de tamahı olmasın. dedi.

Bekçiler de onun emrini dinlediler. ertesi gün kesikbaşı görenler korktular. Bu haber Horasan'a yetişti. Ferruh Zad'ın oğlu Rüstem askerle Medayin'e geldi. Azermi Duht'u öldürdü. Onun Kızkardeşi Turan'ı bey dikti. Turan da Rüstem'e asker verdi. Arab'dan yana gönderdi. Rüstem Sevad sınırına geldi, oturtu. Bütün Sevad sınırını arap askerleriyle dolu buldu. O da her şehrin, her köyün ulularına adam gönderdi.

– Şehrinizde adam toplayın. Ta ki araplar ondanlar kaçsın. dedi. Öyle yapıldı. Orada bulunan müslümanlar kalkıp, Hireye gittiler.

Hz. Müsenna, Medine'den gelince Sevad'ı böyle kalabalık gördü. Ve Müslümanlar kaçmışlar, Hireye varmışlardı. Rüstem, Sevad sını-

rında oturmuştu. Sevad'a gitmek diledi. Fakat Müsenna'nın geldiğini duyunca oturdu. köylerde bir Dihkan vardı. Adı Caban'dı. Ulukişiydi. Rüstem ona, Nesrider idi. Ona:

– Sevad'ın Dihkânlarına, asker toplayıp senin yanına gelmelerini emrettim. Ta ki Müsenna ile cenk edesin. Eğer sana yardımcı lazımsa göndereyim. dedi.

NEMARİK OLAYI

Dihkan Caban'da asker topladı. Savaş yolunu tuttu. Hz. Müsenna da gelmişti. Hz. Ebu Ubeyde'nin Medine askeri ile gelmesini beklerdi.

Ebu Ubeyde'nin geç kaldığını gören Acem, çok askerle yüzünü Hire'ye tuttu. Bunu gören Müsenna Hire'den çıktı. Acem askerini karşıladı. Caban, askerini büyük bir şehirde kondurdu, ki şehrin adı Kemarik idi.

Rüstem, bu Caban'a 30.000 asker de gönderdi. Kendisi yine yerinde durdu. Ebu Ubeyde Müsenna'dan bir ay sonra geldi. Hire'ye geldiği zaman, Müsenna'yı acemlerin üstüne gitmiş buldu. Askerini ileri sürdü. Müsenna'nın ardından yetişti. Hz. Müsenna orduyu, Hz. Ebu Ubeyde'ye teslim etti.

Hz. Ebu Ubeyde üç gün dinlendi. Dördüncü günü askerini düzene koydu. Sağ kola adı Cins olan bir kişiyi koydu. Sol kola da adı Merdan Şah olan birisini koydu. Yürüyüşe geçti. Çok savaş yapıldı. Hak Teala müslümanlara zafer bağışladı. Acemlerden çok kişi öldürüldü. Çok beyler tutsaklandı. Komutanları Caban da Ekid adında bir kişinin eline esir düştü. Bu Ekid, Caban'ı öldürmek isteyince Caban ona çok cevher sundu. Ekid de onu öldürmedi.

Nemarik cenginden, müslümanların eline çok esirler düştü.

KESKER OLAYI

Sevad'da bir köy vardı. Adı Kesker'di. Orada köylerin ortasında bir hisar vardı. Adı Saktiyye idi. Bu kesker köyü, bütün sevad köylerinin en yekreği idi. Nersi ki Rüstem onu Caban'a asker göndersin diye gönderdi. Perviz'in halasının oğlu idi. Perviz, bu köylerin hepsini ona belirli bir kira karşılığında vermişti. O köyler on seneden beri ondaydı. Bütün köylüler onun emrindeydi. Müslümanlar, bu hisarı fethedince Nersi kaçtı, Medayin'e geldi, oturdu. Turan, Rüstem'i, bu Nersi ile birlikte gönderdi. Rüstem de Nersi'yi Caban'a gönderdi. Ve:

– Asker toplansın. Onlarla cenk etsin. Sonra sen, Kesker'e git. Orasının erlerini topla. Hemen orada hazır dur,. dedi.

Nersi, Caban'ı cenge gönderince kendisi Kesker'e geldi. O yöndeki köylerin halkını toplayıp Saktiye hisarına geldi. Orada, Caban ne gibi bir harekette bulunacak? Diye bekliyordu. Caban bozguna uğrayıp esir olunca o yenik düşenlerin ulu kişileri Rüstem katına geldiler. Asker de Nersi katına geldi. Nersi Rüstem'e adam gönderip:

– Bana asker yolla. Katımda çok asker toplansın. Varayım, onlarla cenk edeyim. dedi.

Rüstem, Calyos adında bir kişiye 20.000 er ile Nersi'ye gönderdi. Ebu Ubeyde Nemark'ta oturmuştu. Ganimeti paylaştırmayı diliyordu.

Nesrin o 20.000 er ile henüz gitmeden, Ebu Ubeyde, kaleden çıktı. Bunlarla cenk etti. Ve bozguna uğrattı. Müslümanlar, onlardan çok kişiyi öldürdüler. Birçok kişiyi de tutsakladılar. Nesri, oradan kaçtı. Rüstem'in yanına geldi. Calyos da Kesker sınırına erişti. Orada, Nesri'nin bozulduğunu işitince, orada durdu. Bütün bozguna uğrayanlar onun katına geldiler. Orada toplandılar.

Ebu Ubeyde de onlara saldırarak Calyos'la cenk etti. Calyosu da bozdu. O da kalktı, Rüstem'in katına geldi. Ebu Ubeyde ise çok ganimet elde etti. Ve Sevad köylerinin ortasında oturdu. Bütün Sevad ona boyun eğdiler. İtaat etmedik kimse kalmadı, Ancak, sınırda oturan Rüstem sınır boyunda oturmuştu.

Ebu Ubeyde, aldığı ganimeti paylaştırdı. Kesker halkı ve dolaylarında:

– Ebu Ubeyde bu köyleri belki viran eder. Diyerek her köyden adam göndererek barış yaptılar.

Ebu Ubeyde de onların üzerine bâc ve haraç koydu. Zafer ve fetih haberini de, ganimetin beşte biri ile Hz. Ömer'e gönderip bildirdi. Hz. Ömer sevindi.

KÖPRÜ OLAYI

Calyos bozulup Rüstem'in yanına geldiği zaman Rüstem ona darıldı. Ve bu haberi bir mektupla Turan'a bildirdi. Turan da acem ulularından bir kişiyi seçti. Onun adı Behem Cadu idi. Acem mubarizlerinden 30.000 er hazırladı. Ve 30'da cenkçi fil verdi. O fillerin arasında Perviz'den kalmış bir büyük fil vardı. Bütün fillerden büyüktü. Fili nereye gönderse, o cenkte, muzaffer olurdu. Ve, atasından kalmış hazinede bir sancak vardı. Ona:

Derfiş-i Caviyan. derlerdi. onun yanına gönderdi.

Behem Cadu, Ebu Ubeyde (R.Anh)'tan yana hareket etti. Fırat ırmağı kıyısında bir köy vardı. Fırat'ın bir kolu, o köyün içinden geçirdi. Ebu Ubeyde oraya kondu. Askerini de köprüden geçirdi. O yöreye kondurdu. Ertesi gün iki asker saf tuttular, birbirlerine karşı durup cenk ettiler. Arapların atları fillerden ürktü. Ebu Ubeyde:

– Fillere saldırın. Onları geriye döndürmeyince bozgunlukları olmaz. Dedi. Kendisi bir ak file hücum etti. Ebu Ubeyde'nin Muhtar adında bir oğlu vardı. Bu Muhtar ileride görüleceği gibi Abdullah Bin Ziyad zamanında Hz. Hüseyin'in kanını dilemişti. O, bu cenkte de bulunuyordu. Henüz küçüktü. Anası Sakifoğullarındandı. Anasının adı Ümmü Saliha idi. Bu hatun kişi rüyasında gökten bir kişinin indiğini, elinde bir kızıl ve tatlı şarap bulunduğunu görmüştü. Ve bu Ebu Ubeyde'ye:

– Bu şarabtan iç ki, o Cennet şarabıdır. demişti.Hz. Ebu Ubeyde de o şarabı içmişti. Bundan sonra bir kişiyi de vermişti ki adı, Cübeyr bin Nafir idi. O da o şaraptan içmişti. Sonra -gökten inen o kişi- o şaraptan Ebu Ubeyde'nin yaranından yedi kişiye de verdi. Onlar da içmiştiler.

Ertesi günü, bu rüyayı, Ebu Ubeyde'nin babası Ebu Ubeyde'ye anlatmıştı. O da bu rüyayı yorumlayarak:

– Ben ve o yedi kişi cenkte şehid oluyoruz. dedi.

Ertesi gün saflar tutuldu. Ebu Ubeyde:

– Ey halk! dedi. Bana bu gün bu cenkte bir hal gelirse size Cübeyr bin Nafir bey olsun. Dedi. Ondan sonra da -filan ve filan- yedi kişiye

değın bir şey olursa Müsenna bir Harise komuta etsin. dedi. Ve cenge girip ak file saldırdı. Ak filin hortumunu kılıçla böldü. Fil de ona hortumu ile yapıştı ve atından aşağıya aldı. Şehid eyledi. Fil güdücüler mehter çalıp sevinç avazeleri attılar.

Ebu Ubeyde şehid olunca, sancak elinden düştü. Hz. Cübeyr sancağı eline aldı. Müslümanlar onun çevresinde toplandılar. Acemler, çok kalabalıktılar. Onu da şehit ettiler. O yedi kişi de ard arda şehid düşmüştü. Bundan sonra sancağı Müsenna eline aldı. Müslümanlar onun yöresinde toplandılar. Acem üstün gelmiş ve müslümanların kuvveti kesilmişti. Hz. Müsenna Müslümanların bozulacağını anladı, askeri yavaş yavaş geri çekti. Köprüden arkaya geçirmek köprüyü keserek Acem'in arkasını takip etmeyi istedi.

Sakifoğullarından bir kişi vardı. Adı Abdullah bin Mezid idi. Askerden önce vardı. Asker bozulup kaçmasın, yine dönsünler diye köprüyü suya batırdı. Kendisi orada durup yüksek sesle:

– Ey müslüman topluluğu. Geri dönün! Diye bağırdı. Onlar da kendilerini suya salıverirdi. Bunların kimisini Acem askeri gelip kıırdı.

Hz. Müsenna geldi. Köprüyü yıkılmış buldu.

– Bu köprüyü kim yıktı. Dedi. Abdullah b. Mezid:

– Ben. dedi.

– Niçin yıktın?

– Şunun için ki Müslümanların bozulup kaçmamasını diledim. dedi.

Müsenna:

– İyi yapmadın. dedi. Bak bunca müslümanlar öldü.

Sonra kamçısı ile Abdullah bin Mezid'in başına bir kez vurdu. Ve atından inerek orada bulunduğu bütün tahtaları birbirine bağlayıp köprü yaptı. Bozulan İslam askerleri oradan geçtiler. Hz. Müsenna'nın da yine bir mızrak saplanmıştı. Yarası vardı. Çok müslümanlar köprüyü tamam geçtiler. O da köprüyü yıktırdı. Suya bıraktı. Bozulan asker Medine'ye yüz tuttular.

Hız. Müsenna, 3000 askerle orada durdu. Behmen geldi. K p r y  yıkılmış gördü. Geçmek için yine tamir ettirdi. Hız. Müsenna da kaçmak için hazırlandığı bir sırada Behmen'e:

– şaha karşı, ordu ayaklandı. Zira, onun şahlığını istemiyorlar diye bir haber geldi. Ve bu haberde ona:

– Tez gel. Deniyordu. Behmen, mektubu alınca askeri bırakıp Medayine yüz tuttu. Onun gittiğini duyan acem askeri de bozulup, geriye döndüler. Hız. Müsenna da yarası iyileşene kadar orada oturdu. Ve Hız. Ömer'e mektup yazıp müslümanların bozulduğunu ve Ebu Ubeyde'nin şehadetini bildirdi. Mektubu götüren kişi Medine'ye varınca Hız. Ömer, minber üzerinde hutbe okuyordu. O kişi minbere çıkıp Hız. Ömer'in kulağına bu haberi fısıldadı. Hız. Ömer de:

– Ey Müslümanlar! Dedi. Ebu Ubeyde şehid olmuş. Lakin gamlanmayınız. Hız. Peygamber (Aleyhissalati Vesselam):

– Müslümanlık hergün artsa gerek. diye buyurmuştu.

Cenkte bozguna uğrayanlar da Medine'ye gelmişlerdi. Evlerinde gizlice oturup kendilerini kınarlardı, Biz Allah Teala'nın gazabına müstahak olduk. Derlerdi. Nitekim Allah Teala Hazretleri Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyurdu:

"Ey Mü'minler! Toplu olarak kafirlerle karşılaştığınız zaman, onlara arkanızı dönmeyin. Yeniden savaşmak için bir yöne çekilmek, başka bir güce kuvvete katılmak yolu dışında, kim öyle bir günde düşmana arka çevirirse (fırar ederse) o muhakkak ki Allah'ın gazabına uğrayan kişidir. Onun yeri Cehennemdir. Orası ne kötü, gidilecek ne çirkin yerdir."

* * *

 bn-i Abbas rivayet eder ki kafirlerden kaçmak, günahların en b y ğ ndendir.

Hız. Muaz bin Cebel her gece bu ayeti okurdu. Ve ta sabaha kadar ağlardı.

Hız. Ömer harpten geri dönenleri çağırttı. Onlar ise gelmediler. Hız. Ömer onlara:

– Siz mazursunuz. Çünkü cenk, bundan ziyade olmaz. Dedi. Hz. Muaz bin Cebel:

– Sen müslümanların ulusu bulunuyorsun. Bu ayetin anlamını iyi bilirsin. Dedi. Hz. Ömer'de bunun üzerine:

– Allah Teala bu ayette:

"Ev müttcheyyizen ile fietin.

Diye buyurduğu şöyle demek olur:"Meğer şunun için döne ki müslümanların bir başka yerde kuvvetli askeri ola, onlara varmak dileye, onlarla birlik ola, yine gele. işte, şimdi kuvvetli asker benim. Ve bana yine cenge varmak için geliyorsunuz. Bunda günah yoktur. Üzülmeyin. dedi.

Ashab-ı Kiram da bunun üzerine, emin oldular. Acem Şahı Turan, Behmeni çağırdığı vakit orduya bir baş daha dikmişti ki adı Pirevzan idi. Ona:

– Behmen'le birleşin. Muhaliflik etmeyin. dedi.

O tarafta Caban, acem askerinden çok kişi toplamıştı. Müsenna yarasından hastadır diye, onun üzerine bir gece baskını yaptı. Hz. Müsenna da askeri ile hazırды. Savaşa girdi. Çok kişilerini öldürdüler. Ve bozguna uğrattılar.

Hz. Müsenna, Emiri'l-Mü'minin Hz. Ömer'e mektup yazıp:

– Turan şah, acem askerine bir bey dikti. Cenk etmeye geliyorlar. Bize imdat gönder. Dedi. Hz. Ömer de Cerir bin Abdullah Cebel'i gönderdi.Şah Turan'a acemler:

– Müsenna'ya yardımcı asker geldi. Diye haber verdiler. Turan da veziri Mehran'ı 100.000 erle savaşa gönderdi.

NÜVET OLAYI HABERİ

Hz. Müsenna da askerini aldı. Nüveyt adında olan bir yere geldi. Hz. Ömer'e mektup yazdı ve:

- Düşmanın ordusu üstündür. diye bu makama geldim. dedi.

Hz. Ömer de, arab kabilelerine:

– İmdat gönderin. Diye mektuplar dağıttı. Bu emre uyararak her kabile asker gönderdi. Böylece Hz. Müsenna'nın ordugahında 30.000 er toplandı. Acemden mehran, 100.000 er ve üç fil ile geldi. Öteki filleri ölmüştü. Saflar karşılıklı tutuldu. Müslümanlardan çok kişi şehid düş-

tü. Çok zayıfladılar. O yerde Hristiyanlar vardı. Hz. Müsenna, onların yanına vardı. Onlara:

– Siz de yardım edin. dedi.

Hristiyanların içinde Hamus adında bir genç adam vardı. O:

– Bu Acem askerinin Bey'i kimdir. Bana gösterin dedi.

Mehran, askerlerin arasında at üstünde dururdu. Ona:

– İşte, şudur . dediler. Hamus, bir ok attı. Ok Mehran'ın karnından girdi. Sırtından çıktı. Mehran attan düştü can verdi. Acem ordusu bozuldu. İçlerinden 20.000 kişi öldürüldü. O genç adam bir ata binmişti ve:

– Ben o gencim ki acem askerinin ulu komutanını öldürdüm. Diye haykırırdı. Bu hal müslümanlara utançlık verdi. Birkaç kişi genç adamın önüne dikildiler. Attan aşağı alıp, atını elinden aldılar. Hristiyanlar buna çok üzüldüler. Gittiler, Hz. Müsenna'ya şikayet ettiler. Hz. Müsenna atı alanları çağırttı:

– Atı geri verin. dedi. Onlar da atı geri verdiler. Hristiyanların da gönülleri hoş oldu.

Müslüman askerleri düşman askerlerini kırarken, bir kişi, kafirler bozulunca kaçmasınlar diye, köprüyü bozdu. Kaçan kafirler köprüye vardıklarında köprüyü bulamadılar. Kimisi bir yerde toplandı. İçlerinden birisini emir diktiler. Adı Firuz'du. O bozulan askerden 30.000 kişi onun katında toplandı. Gerisin geriye (İleriye) dönüp hamle yaptılar. Müslüman askerinden iki bin kişi şehit oldu. Kalanı da bozuldu. Hz. Müsenna avaz ile:

– Ey Müslümanlar! Bunlar Bozgun kavimdir. Yürekli ve güçlü değillerdir. Dönün. Dedi. Yine gerisin geriye dönen müslümanlar acemleri bozdular. Çoğunu öldürdüler. Ne kadar hayvanları ve silahları varsa ellerinden aldılar. Hz. Müsenna (R.Anh) o köprüyü ortadan kaldıranı çağırdı. Azarladı.

– Eğer, köprüyü kaldırmasaydın cenk olmaz, ikibin kişi de şehid olmazdı. dedi.

KADİSİYE OLAYI

Bu Kadisiye şudur ki, Hz. Müsenna Nüvet cengini bitirince kendisinin katına bir kişi geldi. Dedi ki:

– Acem'in Fırat kıyısında, bir köyde yılda iki pazarı olur. Her pazar altı-yedi gün sürer. Çok halk pazarlara gelirler. Orada o kadar çok mal yığılır ki dünyada eşi emsali görülmez. O yerin adı Bağdat'tır. Şimdi de Bağdat derler.

Adam sonra sözlerini şöyle sürdürdü:

– İşte şimdi de o pazarda toplanmanın zamanıdır. dedi.

Hz. Müsenna da:

– Bir kılavuz bulun ki beni yolsuz bir yerden oraya iletsin. dedi. Bir kılavuz getirildi. Hz. Müsenna 2000 kişi yanına aldı. Gecenin içinde yola düzüldü. Üç gün üç gece gittiler. Oraya eriştiler. Kılıçlarını çekip iki bin kişiyi kılıçtan geçirip öldürdüler. Sağ kalanlar kaçtılar. Bin deve yükü türlü mallardan ve kumaşlardan yüklettiler. Ve yerlerine döndüler. Yine Sevad'a geldiler. Alınan ganimet malları müslümanlar arasında paylaşıldı. Beşte birini Hz. Ömer'e gönderdiler.

O bozguna uğrayan acemler de başkent Medayin'e geldiler.

Acem halkı bu haberi işitti. Çoğunun o pazarda malı bulunuyordu. Turan Şah'ın kapısına geldiler. Bağırıp çağırıştılar. Turan Şah Rüstem'i çağırtdı. Rüstem de bunu Şah Turan'a haber verdi. Turan:

– Şimdi o asker nerededir? Diye sordu. Rüstem de:

– Yine Sevad'a döndüler. Şimdi orada olurlar. Ancak çok kuvvetli bir ordu gerektir ki onlarla cenk edebilsin. dedi.

Acemler:

– Bizim başımıza bu yeniklik, başımızda iyi bir bey bulunmayı-şından geldi. dediler. Sonra:

– Şehr-i Yar'ın bir oğlu vardı. Adı Yezd-i Cerd idi. Hürmüz onu öldürmek istedi. O da kaçtı. Onu bulmak gerek. Deyip Yezd-i Cerd'i istediler. Onu Sevad'da buldular. Yezd-i Cerd o vakitler yirmi bir yaşında idi. Onu getirdiler. Başına taç koyup şah diktiler.

YEZD-İ CERD'İN HABERİ

Yezd-i Cerd padişah olup tahta oturunca, Rüsteme hilat giydirdi. Askerin başkomutanlığını ona verdi.

– Var git, sana ne kadar asker gerekse ve hazineden para gerekse al. Arapla cenk tedbirlerini al. Dedi. Rüstem'de, askeri topladı. Sevad ileri gelenlerine:

– Ben ordunun başına geldim. Diye yazı yazdı, gönderdi ve:

– Arab'dan kimi bulursanız öldürün. dedi.

Bu Sevad'lı halkın gönülleri acemden yana idi. Kimin evinde Arab'dan bir kimse varsa gizlice öldürüp kuyuya attılar. Hz. Müsenna da Hz. Ömer'e mektup gönderip dedi ki:

– Acem'in işi güçlendi. Başlarına yeni şah diktiler. Ordu Beyi çıkıp yürüdü.

Hz. Ömer de mektuba karşılık verip dedi ki:

– Biraz Sevad'dan dışarı gel. Gözünü benden yana tut. Sana imdat göndereyim.

Hz. Ömer, Arab'ın her kabilesine mektup gönderdi. Asker topladı. Ve Medine'nin dışında ordu kurdu. Hz. Ali ve Hz. Osman (R.Anh)'ları çağırttı. Onlara:

– Acem beyi (Yezd-i Cerd'i) şah dikmişler. O da Rüstem'i baş komutan yapmış. Ve müslümanların nice kişisini kırmışlar. Ben, şöyle niyet ettim ki kendim, varayım, siz ne dersiniz?

Hz. Abbas:

– Ey Mü'minlerin emiri! Eger gitmek niyetinde isen, sana biz itaat eder, boyun eğerez. Eğer tedbiri bize bırakırsan biz şunu uygun görürüz ki sen oraya gitmeyesin. Bir kişiyi ordu başı dikip gönderesin. Ve sen onlara arka olasın. İmdat gerekse imdad gönderesin. Eğer bozguna uğrarlarsa sana gelirler. Dedi. Ashab-ı Güzin bu fikri kabul ederek dediler:

– Hz. Ömer (R.Anh)'ta:

– O halde ordunun başı kim olsun? Diye sordu. Ashab-ı Güzin:

– Sa'd İbni Vakkas askerin başı olsun. Dediler. Hz. Ömer de onu çağırttı. Ordu'nun Komutasını ona verdi. Ve Hz. Müsenna'ya bir yazı ile şu buyruğu bildirdi:

– Hz. Sa'd'ın emrinde ol. O, ne buyurursa onu yerine getir. Dedi. Hz. Sa'd da askerle gitti. Hz. Ömer 'de artlarından asker gönderdi. Vakta ki Hz. Sa'd ödevi başına erişti, Hz. Müsenna üç günden sonra vefat etti. Bir güzel kadın vardı. Hz. Sa'd onu nikahı altına aldı.

Hz.Sa'd cenk hazırlığını görünce 150.000 kişi kuvveti vardı. Ve acem komutanı Rüstem Sevad kapısında Kadisiye'de oturmuştu.

Hz. Sa'd, Rüstem'e daha 50.000 erde imdada geldiğini ve askeri-nin 150.000 kişiye yükseldiğini iştirince Hz. Sa'd da Hz. Ömer (R.Anh)'a yazı yazarak bunu bildirdi. Hz. Ömer de yazıya karşılık vererek dedi ki:

– Korkma. Ardınca asker gönderiyorum dedi.

Hz. Sa'd önce Yezd-i Cerd'e elçi gönderdi. Ashab-ı Güzin Hazret-lerinin ulu kişilerinden on dört kişiyi seçti. Bunların arasında:

1– Hz. Numan bin Mukri,

2- Bişr bin Ebi Harmele,

3- Hanzele bin Rebia gibi on dört kişi vardı.

Bu ondört kişi Yezd-i Cerd'in katına gelince, o, bütün askerini toplamış bulunuyordu. Tercümanına:

– Sor bunlara, dedi. Niye gelmişler?

Hz. Numan:

– Biz, delalet içinde, eğri yol tutmuş bir kavimdik. Allah Teala Hazretleri bizim içimizden bize bütün şehirlerin en büyüğü olan bir şehirden bir peygamber gönderdi. ve bizi küfür karanlıklarından İslam aydınlığına kavuşturdu. O peygamberimiz (s.a.v.) şimdi dünyadan göçtü. Biz evasiyet edip dedi ki:

– Bir kimse ki sizin dininizden dışarı çıkacak olursa, onlarla cenk ediniz. Ta ki dininize girerler. Ya da bac (haraç) vereler."

"Şimdi biz de öyle yapmaktayız. Eğer dinimize girmezseniz, cizye ve haraç verin. Eğer onu da kabul etmezseniz savaşa hazır olun." dedi.

Yezd-i Cerd de:

– Ben bu cihanda ne kadar kabile varsa gördüm. Türk, Deylim, Sıkılab, Sind ve Hind ne kadar kabile varsa gördüm. Ama sizden ahmak, sizden aptal halk görmedim. Yediğiniz hurma giydiğiniz deve yünüdür. Sizin ne değeriniz var ki bize gelebiliyorsunuz? Yürüyün, yerinize gidin. Buyruk vereyim ki dilediğinizce size yiyecek versinler ve başınıza da bir bey dikeyim. dedi.

Fakat, Yezd-i Cerd sözlerini bitirmişti ki elçilerin içinden Hz. Muğyre bin Zürene ona şu cevabı verdi:

– Bu bey gerçek söylüyor. Önceleri biz aç ve yalınaytık. Ve lakin Allah Teala bize bir peygamber verdi. Bizi aziz kıldı. Şimdi Arab Beyleri, bizi sana gönderdi.

1- Din mi?

2- Cizye mi?

3- Ya da cenk mi dersiniz. Dedi. Yezd-i Cerd:

– Siz benden birşey bulamazsınız. Belki ancak, hamallar gibi toprak götürünüz. dedi.

Tam ondört çuvalı toprakla doldurdular. O ondört elçinin arkasına vurdular. Şehirden çıkıncaya kadar onlara taşıtıp götürttüler. Elçiler de o toprağı şehirden çıkardılar. Ondan sonra o toprakları develere yükleyip Hz. Sa'd İbni Ebi Vakkas'ın önüne getirdiler.

İşte, Acem'in toprağını getirdik. Bu fal-ı hayırdır. Toprak bir memleketin kilididir. Acemde ne kadar memleket varsa Arab'a gelsin dediler. Acem orduları baş komutanı Rüstem bir kişiyi seçti. Adı Azad Mert idi. Ona:

– Var, Saad ile cenk et. Sınır boyunda otur. Saad'ın da kıpırdanmaya mecali olmasın: dedi.

Hz. Saad'ın askerinin yiyeceğı çoktu. Sevad bölgesinden getirmişlerdi. Lakin etleri yoktu. Hz. Saad, Osman bin Hafas'ı et bulmaya gönderdi. O da gitti, balıkçıları buldu. İki yüz yük balık alıp geldi, et te bollaştı. Rüstem Sevad kıyısında 150.000 kişiyle Kadisiye'de oturdu. Hz. Saad'ın askeri bölgeyi yağmalamaktaydı. Sevad halkı Yezd-i Cerd'e gelip dert yandılar ve:

– Rüstem cenk etmiyor. Arap, bütün Sevad'ı yıktı. dediler.

Yezd-i Cerd, Rüstem'e mektup yazdı:

– Savaş eyle. Diye buyruk saldı.

Rüstem de:

– Cenkte acele etmek olmaz diye cevap yazdı. Zira Rüstem, yıldız bilgisinden iyi anlardı, o bilgiyi iyi bilirdi. O zamanda onun gibi anlar kişi yoktu. Acemin devleti çökerken yıldız falına bakıp ondan mana çıkarır, barış yapmayı dilerdi.

Rüstem o gece bir rüya gördü. Gökten bir melek iniyor, kendi silahlarını bağlıyordu ve Rüstem onu kaldıramıyordu.

Ertesi gün, Rüstem, Hz. Saad' (R.'anh)a elçi gönderdi. Ve:

– Eğer yiyecek bir şeye ihtiyacınız varsa söyleyin. Ta ki ben Şah'a yazayım, Size yiyecek erzak versin. Hz. Saad'da:

– Bizim, şundan başka işimiz yok. Ya müslüman olursunuz, ya bac verirsiniz. Ya da savaş yaparsınız. dedi.

Rüstem, o zaman müslümanların sulha yanaşmadıklarını gördü. Hemen askerini hazırladı. Filleri safların önlerine koydu.

Hz. Saad ise hastalanmıştı. At üstünde güçlkle oturmaktaydı. Askerlerine:

– Benim tekbirimi bekleyin. Ne zaman Tekbir getirirsem hepiniz aceme saldırın, dedi.

Bir zamandan sonra Tekbir getirdi. Bütün müslümanlar saldırıya geçti. Tekbir getirdiler. Filler en önde olduğundan ötürü bir başarı gösteremediler. Sonra arab askeri yaya oldu. Fillere kılıç salladılar. Onları geri döndürdüler.

Acem askeri arasında bir cenkçi kişi vardı. Adı:

– Halid bin Utbe'ydi. Meydana çıktı:

– Benimle cenk edecek kişi istiyorum. Dedi.

Bunun üzerine İslam saflarından Hz. Ömer (R.Anh)'ın oğlu Hz. Asım ortaya çıktı. O Halid'i öldürdü. Sonra yine acem ordusundan Kurre bin Asım ortaya çıktı. Doğuşçu istedi. Amr bin Madi Kerb ileri geldi. Kurreyi öldürdü.

Sonra, acem askerinden adı Galib olan bir kişi daha meydana girdi. Altın sırmalı giysiler giymişti. Yine altın bir kuşak kuşanmıştı.

Bu sefer, yine Amr İbn Madi Kerb ileri atıldı. Galibin o altın kemerine yapıştı. Askerleri arasına götürdü.

Rüstem baktı ki İslam askeriyle başa çıkamıyor. Filleri saldırıya geçirtti. Müslümanların atlarını ürküttü. Müslümanlardan 1000 kişi yaya oldular. O filleri öldürdüler.

Gece bitti iki taraf askeri birbirinden ayrıldı. Bu cenge:

Ceng-i ermas denildi.

* * *

Acemlerle bu cenkler üç yerde oldu.

Biri: Ermas Cengi

İkincisi: Ağvas Cengi

Üçüncüsü: Ağmas Cengidir.

AĞVAS CENGİ HABERİ

Ertesi günüyü iki ordu Ağvas denilen bir yerde saf tutup cenge başladılar. Gerek Arap, gerek acem saflarından döğüşçüler meydana çıkıp ta Akşama kadar cenk edildi. Müslümanlardan çok kişiyi şehit ettiler.

Hz. Saad ile karısı bir dam üstünde durmuş, cenge bakarlardı. Saad'ın hatunu, müslümanlardan çok kişinin şehid olduğunu gördü:

– Yazık, yazık! Ey Harise oğlu Müsenna neredesin. Diye fısıldadı. Hz. Saad, hatununun yüzüne bir tokat attı. Kendi kendine de:

– Bu hatun Müslümanların içinin zayıf olduğunu anladı. Bundan ötürü böyle söylüyor. Ben de yarın ata bineyim. dedi.

O gün de müslümanlardan bir çok kişi şehid düştü.

O zaman, Rüstem acem Şahına adam gönderdi:

– Belki, yakında arab ordusunu bozarız. dedi. Şah ta ona Behram adında bir kişi ile 20.000 er daha yardımcı gönderdi. Ashab-ı Güzin'den Ar Oğlu Ka'kaa, Hz. Saad'ın önünde oturmuştu. Aceme imdat geldiğini duyunca Hz. Saad'a:

– Ben, öyle sanıyorum ki, bu halde at üzerinde oturamıyorsunuz. Yarın ki cengi bana bırak, ben yöneteyim. dedi. Hz. Saad'da:

– Hoş ola. dedi.

Asker de gece oluncaya kadar cenk ettiler, sonra yerli yerine gittiler.

AĞMAS OLAYI HABERİ

Hız. Saad, ertesı gün cengi Hız. Ka'kaa'ya bıraktı. Hız. Ka'kaa, Yezd-i Cerd'den Rüstem'e 20.000 kişilik bir imdat kuvvetinin geldiğini biliyordu. O da hemen arab askerinden 20.000 er seçti. Onlara:

– Siz de Şam'dan yana bir fersah yol gidin. Orada durun. Yarın iki taraf askeri biri biri ile karşılaşınca sancak çekin, nekkare çalarak gelin. Taa Ki şu kafirler de:

– Müslümanlara imdat geldi sansınlar. Eğer, böyle etmezsek, korkarım ki yarın askerim bozguna uğrar. dedi.

* * *

Vakta ki gece yarısı oldu. Müslümanların askerlerinden Hız. Ka'kaa'nın seçtiği 20.000 er, şehirden dışarı çıkıp gitti. Sabah olunca da iki ordu biribiriyle karşılaştı.

Hız. Ka'ka, müslümanların safları önüne gelerek:

– Gam çekmeyin. Bu gün size imdat geliyor. dedi.

Bir vakit geçtikten sonra imdat kuvveti gelecektir. dedi.

Gerçekten, bir vakit sonra asker belirdi. Hız. Ka'ka giderek onlara yer gösterdi. Müslümanlar imdada sevindiler. Tekbir getirdiler.

Rüstem de emretti. Filleri saf haline getirtti. Ordusunun önüne koydurdu. Hız. Ka'ka'da askerinin önüne geçti. Hız. Ma'di Kerb fillere saldırdı. Müslümanların gözü önünde kayboldu.

İki ordu da biri biri üzerine saldırıp Acem askeri gerisin geriye sürüldü. Hız. Amr İbn-i Madi Kerb'i atından inmiş, atının yaralanmış olduğu görüldü. Fakat yine de durmayıp kılıç sallayıp durmaktaydı.

Müslümanlar onu görünce kendilerine güç geldi. Acem askerinden bir atlı, onun yanından geçiyordu. Hız. Amr, onun atının ayağına yapışıp acem askerinin atını durdurttu. Onu atından yere yıktı. O ata kendisi bindi. Oysa o, kişi acem ulularındandı. Sırmalı giysiler giymişti. Ve altın kemer kuşanmıştı. Arab'dan Amir bin Yağuş ilerledi ve

bu kişinin başını kesti. Belindeki altın kemerini çıkartıp Hz. Saad'a götürdü. Hz. Saad da o kemeri Amir'e bağışladı.

Cenk çok dehşetli olmuştu. Acemler filleri ile sürdüler. Hz. Ka'ka' ve Hz. Asım, 5.000 kişi ile saldırıp filleri ok yağmuruna tutup kılıçladılar, hortumlarını da keserek onları geriye döndürdüler. Filler geriye kaçınca, acemler onları her ne kadar, artlarına düşüp müslümanlara doğru döndürmek istedilerse de geri döndüremediler. Ta' Medayin başkentine kadar gittiler. Rüstem, acem ordusunun yüzünü geriye döndüğünü görünce askerinin bozulmasından korktu. Tahtındar indi. Ata bindi. Askerine:

– Ey acem kavmi! Gayret edin. Diye seslendi. Geceleyin sabaha kadar cenk edelim. Belki işimiz bizden yana döner. dedi.

Cenk yine şiddet ve dehşetli bir hal aldı. O geceye Leylet-il Hezir dediler. Şundan ötürü ki herbir asker sıçrayıp biri birinin sakalına yapıyordu. Gerek Arab'da, gerekse Acem'de bunun gibi cenk olmamıştı. O kadar cenk edilmişti ki güneş doğduğu zaman Müslümanlardan altı bin kişinin şehid olduğu görüldü.

Hz. Saad (r.a.):

– Cengi bırakmayın. Gönlüme öyle geliyor ki acem bu gün bozulacaktır. dedi.

KADİSİYE ZAFERİ VE RÜSTEM'İN ÖLÜMÜ

Böylece o gün de cenk terkedilmedi. Ta ki gün ısındı. Doğudan batıya doğru bir yel esti. Öyle oldu ki kimse biri birini göremez oldu.

Rüstem, tahtını su kıyısına kurmuştu. Ve tahtının çevresinde 1000 deve yükü altın ve gümüş yükletmiş, durdururdu. Başının üstünde de bir çadır kurulmuştu. Esen yel o çadırı suya sürükledi.

Güneş çok sıcaktı. Rüstem tahttan kalktı. Develerin ayağı altında deve gölgesinde oturdu. Müslümanlar da kendilerine kulübe gölgelik yaptılar. Hz. Hilal bin Alkame, o develerin yanına geldi. Yüklerinin altın ve gümüş olduğunu gördü. Bir devenin bağını kesti. O anda bir denk altın, Rüstem'in arkasına düştü. Onu kemiklerini kırdı. Rüstem, can acısından kendisini suya attı.

Hz. Hilal, onun rüstem olduğunu görünce ayağına yapıştı. Onu kendisine doğru çekti. sudan çıkarıp başını kesti. Sonra süngüsünün ucuna astı. Ve Rüstem'in tahtına sıçrayıp:

– Ey arab topluluğu. Diye bağırdı. İşte Rüstem'i öldürdüm.

Müslümanlar da tekbir getirdiler.

Acem askerleri, komutanları Rüstem'in kesik başını görünce bozguna uğradılar. Hz. Hilal o başı Hz. Saad'ın önüne götürüp:

– Ya Saad! Dedi. Rüstem'in üstünde ki bütün eşyalarını bana bağışla.

Hz. Saad 'da:

– Bağışladım. Dedi. Rüstem'in üzerinde bir gömlek ve bir don vardı ki altınla dokunmuştu ve belinde ki kemerinin içinde 1000 altın ve bir sırmalı kemeri vardı. Mücevherle süslüydü. Yalnız o kemerin değeri 70.000 dirhem gümüş değerindeydi.

Hz. Ka'ka, bozguna uğrayan acemlerin ardına düştü. Yürüdü gitti. Çoğunu kılıçla kırdı geçirdi. Yine geri döndü. Hz. Saad, bu ganimetin beşte birini bir fetihnameyle Hz. Ömer'e gönderdi.

O zamana kadar müslümanlar böyle bir zafer kazanamamışlardı. Çünkü 100.000 kafirin ganimeti ele geçmişti.

Halk:

– Bu cengin sonuna kadar Hz. Saad, köşkten dışarı çıkmadı. Diye onu kınadılar. Hz. Saad İbn-i Vakkas bu şikayetleri işitti. Müslümanların ulularından nice kimseyi topladı. Giysilerini soyundu. Onlara, göğdesindeki çibanları gösterdi. Onlarda onun özrünü kabul ettiler.

Hz. Ömer'den Hz. Saad'a:

– Orada dur ve Acem'in haracını topla, al. Asker dinlensin. Diye mektup yazdı.

Hz. Saad da o yerde kaldı. Oturdu. Lakin asker hastalık sardı. Hz. Saad orada bir yıl adaletle iş gördü ve her yerde mescid yaptı. Ve acem halkının üzerlerine haraç koydu.

BASRA'NIN FETHİ HABERİ

Arablar basra diye taş a derlerdi:

– Basra! derler. Basra Dicle ırmağı kıyısında ak taşlı bir sahra idi. Çevresinde Umman'a bağlı on parça köy vardı. Umman'da da bir bey bulunuyordu. Bu Bey Ahvaz'ı elinde tutardı. Ve hükmü altına almıştı.

Müslümanlar Acem'e bu kadar iş edince ve bu kadar askerini kırınca, Hz. Ömer (r.a.) Acem Şahı'nın Umman ve Ahvazdan yardım dilemesinden kaygılandı. Hemen o yerlere asker göndermek diledi. O yerin yolunu muhafaza altına almak istedi. Hz. Urve bin Utbe'yi çağırdı, ona:

– Yüce Allah benim üzerime nusret kapılarını açtı. Şimdi, Ahvaz ile Umman ortasında olan yolu zaptetmek diliyorum, ta ki oradan Acem'e imdat gelmesin. Dedi. Şimdi gerektir ki sen askerle oraya varasın. Orada bir şehir kurasın. Sana askerimize ve müslümanlara geniş yer olsun.

Hz. Utbe (r.a.) da yüz onaltı kişi ile gitti. Oraya varınca üçyüz kişi oldular. Orada haber sordu.

– Bu yerin dolayında bir şehir vardır. Adı: Eyle'dir. Orada acem'in bir Dihkanı (köyağası) vardı. Yanında dörtbin kişi bulunmaktadır. Ond an izin almadan hiç kimse o taraflarda konuklayamaz. Dediler. Hz. Utbe üç kişi gönderdi:

– O Dihkan bana kadar gelsin. Kendisine birkaç sözüm var. Dedi. Dihkan da 4.000 kişi ile Hz. Utbenin yanına geldi. Müslüman birliğine yaklaşınc a Hz. Utbe (R.Ahn)'ı görünce:

– Bu kadar askerle o kişi ne kişi oluyor ki beni katına çağırıyor? Dedi. Durduğu yere kondu. İkiyüz kişi gönderip: – Varın, onların ellerini bağlayın. Katıma getirin. Dedi. O iki yüz kişi geldi. Bir kanlı cenk başladı. Dihkanın askerinin çoğu öldürüldü. Müslümanlar Dihkan'ın üzerine yürüdüler. Onu bozguna uğrattılar. Ve kendisini tutsakladılar. Hz. Utbe'ye getirdiler. Utbe Hazretleri, o ondört köyün halkını İslam'a çağırdı. Onlar da icabet edip müslüman oldular. Hz. Utbe (r.a.) onlara:

– Ben, burada bir şehir kurmak istiyorum. dedi. Onlar da:

Böyle bir şehir için bundan daha güzel yer yoktur. dediler. Hz.

Utbe de bir zaman orada durup bir şehir yaptı ki adını Basra koydu. Sonra, bunu Emirü'l-Mü'minin Hz. Ömer'e yazıp bildirdi. Hz. Ömer de buyruk salıp:

– Orada yerine bir adam koy, biraz askerle sen bu tarafa gel. Dedi.

Hız. Utbe de yerine bir kişi dikti. Kendisi Hz. Ömer'in yanına gitti.

O yerde bir hisar vardı. O hisarın halkı o Dihkan'ın akrabasıydı. Bunlar, Hz. Utbe'nin gittiğini duyunca Basra şehrine varıp orasını yakıp yıkmak, viran etmek istediler.

O hisardan 2000 kişi çıkıp Basra'ya kast ettiler. Bunu öğrenen Halife Ömer haberdar oldu. Şam sınırına zekat toplamak için diktiği bir memuru vardı. Ona haber gönderdi. O kişi de Basra'ya geldi. O 2000 kişi ile cenk etti. Onları bozguna uğrattı. Hz. Ömer'e mektup yazdılar. Ahvali bildirdiler.

Hız. Utbe de Hz. Ömer'in katına geldi. Olanı-biteni anlattı. Hz. Ömer de ona çok mal verdi. Basra'ya göndererek:

– Yine oraya var. Orada yarım kalmış olan yerleri tamamla. Dedi. Hız. Utbe de Medine'den çıktı, lakin yolda öldü. Ölüm haberi Hz. Ömer'e erişince Basra'yı Hz. Mugiyre bin Şube'ye verdi. Ondan sonra Basra ulu şehir haline geldi. Onun imarlı bir şehir olduğunu dört yandan işiten halk oraya geldiler, Orada oturdular. Hız. Mugiyre bir zaman orada bey olarak kaldı. Hz. Ömer, onu oradan, azlederek yerine Ebu Musa el-Eşari'yi gönderdi.

Bu olay Hicretin on dördüncü yılında olmuştu. Bu yıl içinde Emirü'l-Mü'minin Hz. Ömer'in oğlu şarap içmişti. Hz. Ömer onu kâçılarmıştı ve on beşinci hicret yılı olunca, çok fetihler kazanıldı.

MEDAYİN BAŞKENTİNİN FETHİNE DOĞRU

Hız. Ömer, bu zamanlarda askeri bir yıl Irak'ta, bir yıl da Şam'da oturturdu. Böylece her biri bir yıl rahat olurdu.

Kadisiye fetholunduğu zaman, Ebu Ubeyde bin Cerrah'a:

– Humus'a saldır. Diye buyurdu.

Bu Humus'ta Rum Melikinin tahtı vardı. Ebu Ubeyde ona kasdedip Hz. Yezid bin Ebi Süfyan'ı ve Hz. Halid bin Velid'i askerin öncüsü koydu. O vakit, bizans İmparatoru Hırakl idi. Antakya'da oturmuştu.

Humus Beyi yanındaydı.

Humus'ta asker azdı. Humus yolunda bir şehir vardı. Ona Merc derlerdi. O şehrin Beyine Ebu Derda derlerdi.

Bu bey Müslüman askerlerinin Dımaşk'tan (Şam)dan Humus'a doğru yüz tuttuğunu ve Şam'ın boş kaldığını görünce, kendisi askerle kaktı, Dımaşk'ı (Şam)'ı almak istedi. Şam'ın üzerine yürüdü.

Hz. Halid ile Hz. Yezid (r.a.)lar öncü idiler. Kafirler bunu duyular. Ebu Derda'nın üstüne at saldıılar. Askerinden bir kişi bile kurtulamadı. Bizans meliki de Hz. Ebu Ubeyde'nin üstüne, gece baskını yapmak için, asker göndermiş idi ki, Hz. Ebu Ubeyde de cenk etti, onları bozguna uğrattı. Bu iki fetih bir günde kazanıldı. Ebu Ubeyde Merc üzerine geldiği zaman Bizans imparatoru Humus Bey'ini çok askerlerle Humus'a gönderip ona:

– Askerle hisarda otur. Sabreyle. Çünkü müslümanlar soğuşa dayanamazlar. Hisarın kapısında çok oturamazlar, dönüp giderler. Dedi. Sonra kendisi de Antakya'dan göçtü. Yakınında bulunan -şimdi oraya Diyarbakır denilen- şehre geldi. Humus'a yakın olmak istedi. Eğer oraya imdat göndermek gerekirse, imdat gönderecekti.

HUMUS ŞEHRİNİN FETHİ

Böylece, Ebu Ubeyde bin el-Cerrah Humus üzerine yürüdü. Vakit kıştı. Çok soğuk vardı. Kafirler hisarın içindeydiler. Müslümanlar için:

– Bizim cenk yapmamıza hacet yok. Onların soğuktan elleri ve ayakları donar, dayanamazlar. Derlerdi. Ama hisar içinde bu kafirlerin elleri, ayakları dondu. Müslümanlara hiçbir şey olmadı. Çünkü sabır gösterirlerdi.

En sonra hisardaki halkın yiyeceği kalmadı. Ama, müslümanların hisar dışında yiyecek nimetleri çoktu.

Kafirler, hisar içinde toplandılar. Ve:

– Bizans imparatoru bize uzaktan uzağa sabredin der, durur. Bizim ne halde bulunduğumuzu hiç bilmez. Bizim ise sulh yapmamız en güzel harekettir. Nitekim Dımaşk (Şam) halkı da sulh yapmışlardır. dediler.

Bir rastlantı olarak, o gece bir yer sarsıntısı oldu. Hisar halkı, burçların üstüne çıkıp bağıştılar ve:

– Barış istediler.

Halid (r.a.)da:

– Barış yapmayalım. dedi. Ebu Ubeyde bin Cerrah, onun sözünü dinlemedi. Şam halkının ortaya koyduğu şartlar içinde, onlarla, barış yaptı. Sonra, Hz. Ömer (r.a.)'a mektup yazıp barış'ın haberini bildirdi ve ganimet malının da beşte birini gönderdi. Hisara girdi.

Hisar fetholunduğu zaman Müslümanlardan kimileri bir gözü çıkmış bir bizanslıyı görerek:

– Gözüne ne oldu? Diye sorduklarında da şöyle cevap verdi:

Beni birkaç kişi ile sizden tarafa gönderdiler. Ve bana: " – Müslümanlardan birini tutup getirin veya bir haber getirin. Dediler. Biz de birkaç atlı hisardan çıktık. Dere yolunu tutup gittik. Sizin ordunuza yaklaştığımız zaman yalnızca bir kişi gördük ki suyun öteki yönünde mızrağını yere dikmiş atını ona bağlamış duruyordu. Bizi görünce hemen atına bindi. Biz onun bizden korkup kaçtığını sandık. Ama şunu gördük ki atı ile suya atıldı. Yüzerek bizim tarafımıza geçti:

– Bu kişi acaba ne kişi ola? Diye konuşurken, o, üzerimize at saldı. Önünden kaçtık. Aramızdan birimizi, arkasından mızrak saplayarak yere yıktı. Biz:

– Şununla biraz cenk edelim. Dedik. O, bizden Birkaç kişi daha öldürdü. Biz de hemen hisara doğru kaçtık. O da ardımıza düştü. Sözün kısası, o, benden başka herkesi öldürdü. Bende hisarın kapısına gelmiştim. birkaç, bizanslı kişi bizim halimize bakarak, bizi seyredermiş. Birkaç atlı hazırlanmışlar. Açılan hisar kapısından dışarı çıktılar. O tek kişinin üstüne saldırdılar. Ben de:

– Şunları göreyim, ne ediyorlar? dedim. Ardıma baktığım zaman, o atlı müslüman, bana mızrak attı. Gözümü çıkardı. Dedi. Bundan sonra o kişiyi öldürdüler. Az sonra arkadaşları gelerek onu aldılar, şehirden dışarı, kilise aralığında toprağa gömdüler.

Bizans İmparatoru Humus'un İslamların eline geçtiğini duyunca korkup Ruha'dan kalkıp, Antakya'ya geldi. Şam-ı Şerif'in ulu şehirlerinden birisi de Kansirin idi. İmparator Hirakl beylerinden birisi ile Kansirin'e pek çok asker yolladı. O bey'in adı Minas'tı.

KANSİR'İNİN FETHİ HABERİ

Bundan sonra Ebu Ubeyde (r.a.) Hz. Halid'i çok asker ile kansirin üstüne gönderdi. O da geldi. Şehrin hisarının kapısında kondu. Kansirin'e yakın bir hisar kapısı vardı. Adı Hızıriyye idi. Bu hisarın halkı, Kansir'in Bey'i Minas'a gelip:

– Ey Minas! Sen niçin hisara gidersin? Senin askerin Hz. Halid'in askerinden çoktur. Dediler? Sen dışarı çık. Biz de sana yardım edelim. dediler.

Minas'ta hisardan dışarı çıktı. Hz. Halid ile cenk etti. Hz. Halid, Minas'ı tuttu, öldürdü. Minas'ın bozulan askeri yeniden hisarın içine girdi. Hz. Halid de hisarın önünde on gün oturdu. Hisar ehlinin işi zayıfladı. Hz. Halid'den humus barışı gibi barış dilediler. Hz. Halid (r.a.)ta:

– Eğer cenk etmezden önce barış dileseydiniz öyle barış, yapardım. Şimdi o şartlarla barış yapamam. Dedi. Ve sonra hisarı ele geçirdi. burçlarını yıktı. İçindeki halkı kırdı. Mallarını da ganimet olarak aldı. Haziriyye halkı bu hali görüp barış dilediler, ve:

– Biz Arabdanız. Onlara zaruretten yardım ediyoruz. dediler. Hz. Halid de onlarla barış yaptı.

– Bizans imparatoru bu haberi işitti. Şam'dan umudunu kesti. İstanbul'a dönmek istedi. Şam dolaylı şehirlerden Bizans'a yakın iki şehir vardı.

Birisi: Kayseriye şehri.

İkincisi de: Ecnadin şehri idi.

Hirakl, bu iki şehrin herbirinden 50.000 er topladı. Kayseriye'de bir bey dikmişti ki adı Ebu Kaykar'dı.

Ve Ecnadine de bir Bey dikmişti ki adı Ertayun idi. Ertayun, iyi ve tedbirli bir yöneticiydi.

Ebu Ubeyde, Hz. Ömer İbni Hattab'a mektup yazıp dedi ki:

– Ya Ömer! Şam şehirlerinde ele geçmeyen iki şehir kalmıştır. Biri: Kayseriyye, ikincisi de: Ecnadin'dir. Eğer, emir buyurursanız, onlara da iki birlik göndereyim. dedi.

Hz. Ömer bin Hattab da:

– Muaviye bin Ebu Süfyan'ı Kayseri'ye ve Amr İbn Ası da Ecnadin'e komutan onayladı ve oraya gönderilmelerini emretti.

KAYSERİYE İLE ECNADİN'İN FETHİ

Bu buyruk üzerine Ebu Ubeyde, Muaviye'yi 5000 kişiyle Kayseriye'ye gönderdi. Kayseriye Beyi Kaykar, askerini arzetti. 50.000 askeri bizans imparatoru Hirakl göndermişti. 100.000 kişi de Kayseriye'den toplanmıştı.

Kaykar, bu 150.000 askerle hisardan çıktı. Hz. Muaviye'ye karşı biraz asker gönderdi. Hz. Muaviye bu gönderilen askeri bozguna uğrattı. Ertesi gün Kaykar, bütün ordusu ile kendisi cenge geldi. Cenk, öğle namazına kadar sürdü. Allah Teala müslümanlara zafer ihسان buyurdu. Kâfirler darmadağın oldular. Nice binlerce kâfir kılıçtan geçirildiler. Ve Kayseriyye, barış yapılmadan müslümanların eline geçti.

Hz. Muaviye de bu fethin haberini Hz. Ömer'e bildirdi. Hz. Ömer de sevindi, gönlü çok şad oldu.

ECNADİN ŞEHRİNİN FETHİ

Hz. Amr İbni As da askerle Ecnadin'e gitti. Ecnadin Beyi Ertayun'a:

– Bu gelen kişi, Arab'ın ulu kişisidir. Nitekim sen de bizans'ın ulu kişisisin. dediler.

Ertayun, 50.000 kişi ile müslüman ordusu ile cenk etti. Hz. Amr, onu bozdu, mağlup etti. Çok kişiyi de öldürdü. Ve Ecnadın şehrini aldı. Ertayun kaçıp Beyti Makdis Hisarına girdi. O hisara ve Beyti Makdis'in (Mukaddes'in) o yerlerine İliya derlerdi.

Hz. Amr İbn-i As varıp o hisarın kapısına dikildi. Ertayun, Hz. Amr'a adam gönderdi. Şu sözleri söyledi:

– Sen bilirsin ki ben ihdiyar bir kişiyim. Birçok kitap okumuşumdur. Sen bu iliyayı alamazsın. Bunu ancak adı üç harfli olan kişi alır. Şimdi buradan göç git. Ne kadar otursan gine alamazsın. dedi.

Hz. Amr, Hz. Ömer bin Hattab'a Ertayun'un söylediklerini bildirdi. Hz. Ömer, bu yazıyı alınca:

– Benim adım üç harflidir. Ö.M.R.'dir. Dedi. Demek ki benim elimle alınır mı? Dedi. Medine'den kalktı. O şehre yollandı. Yolu üstünde Casiye adında bir şehir bulunuyordu. Orada konakladı, oturdu, Şam'daki askerlere mektup gönderdi. Onlara:

– Yanıma gelin. dedi. Amr İbn-i As Hazretine de mektup yollayıp:

– Benim haberim sana varıncaya kadar orada otur. dedi.

BEYTÜ'L-MUKADDES'İN FETHİ

Hz. Ömer Casiye'ye geldiği vakit bütün müslüman askerleri Şam'da idi. Hepsi katında toplandılar. Ona:

– Ya Ömer. Sana buraya gelmek gerekmezdi. Madem ki geldin. Burada dur. Oraya gitme. Asker gönder. Dediler.

Bu sözler Hz. Ömer (r.a.)'ın hoşuna gitmedi. O, bu Casiye'den Beytül Mukaddes'e gitmeyi düşünüyordu. Beş günlük yol kalmıştı.

Hz. Ömer'in geldiği haberi Bizans komutanı Ertayun'a erişti. O da:

– İşte şimdi burasını Ömer fetheder. Çünkü Ö.M.R. üç harflidir. Dedi. Kendi arkadaşları ile şehirden çıktı, gitti. Bazans'a gitmek için yol yoktu. Çünkü, dolayda, müslüman askerleri çoktu. O Mısır'a doğru yol tuttu. İliya halkı şaşırıp kaldılar:

– Bize Ömer gelmezden önce onun katına varmak ve barış yapmak gerektir. Dediler. Ve 1000 kişi hisardan çıktı. Hz. Ömer tarafına yüz tuttular. Hz. Ömer ise:

– Acaba varayım mı? Yoksa varmayıp asker mi göndereyim. Diye tedbir düşündü.

Ansızın Casiye Yahudilerinden bir ihtiyar kişi, Hz. Ömer'e gelerek:

– Bu gün İliya'yı fethedersin. dedi. Hz. Ömer:

– Fethi neden ötürü söylersin? Diye sordu. Buradan İliya'ya beş günlük yol vardır. Bana o yerin fethi nice müyesser olur. dedi.

Onlar, bu konuşmada iken ıraktan askerler belirdi. Hz. Ömer:

– Bakın, görün. Bunlar nedir? dedi. Gelenlerin İliya elçileri olduğu görüldü.

Hız. Ömer de onları hoş karşıladı. İstedikleri barışa yanaştı. Ve o yaşlı Yahudiye dönerek:

– Bu İliya'nın bugün fetholacağını bildin. diye sordu. İhtiyar Yahudi de:

– Kitapta, bu İliya şehrinin Ahir Zaman'da adı üç harfli olan ve kendisine Faruk denilen kişi tarafından fethedileceğini gördümdü dedi.

Hız. Amr İbn As, İliya halkının Hız. Ömer'den yana gittiğini öğrenince geri kalan şehirlere de mektuplar yazıp gönderdi. Bu şehirler şunlardı:

1- Filistin,

2- Remle,

3- Ve öteki şehirler.

Ve biraz asker gönderip onlara:

– Eğer cizye ve haraç vererek barış yaparlarsa bu güzel olur. Ama kabul etmezlerse onlarla cenk edin. Diye emir verdi.

Bu İliya şehri Şam diyarının en büyüğü idi. Onlar barışı kabul edince öteki memleketler de:

– İliya fetholundu. Deyip sulha yanaştılar.

Hız. Ömer Bizans komutanı Ertayun'un Mısır'a kaçtığını öğrenince Hız. Amr İbn As (r.a.)'a asker verdi, onun ardından gönderdi. Hız. Amr Mısır kapısına erişti. Ertayun oradan da kaçtı. Bizans'a gitti. Hız. Amr da Mısır'ı fethetti. Mısır ve Şam, böylece Hız. Amr İbni As'ın elinde fetholdü. Hız. Amr, her şehre bir Emin göndererek Medine'ye döndü. Medine'ye geldiği zaman bağış ve sadaka divanını kurdu. Çünkü, Medine'ye ganimetler ve Beştebir'lerden çok mal toplanmıştı. Bunlar Şam ve dolaylı fetihlerinden ve Irak'tan gönderilmişti. Hız. Ömer: "

– Bu mal çoğaldı.. Diye endişeleniyordu.

Medine'de, Peygamberimiz (s.a.v.)'in pek çok ashabı vardı. Lakin onlar cenge çok hazırlıklı değildiler. Bu maldan ellerine hiç bir nesne erişmemişti. Hz. Ömer:

– Bu malı onlara taksim edip saklamaktan kurtulayım derdi. Yararına sordu. Onlar da:

Doğrusun! Dediler.

Hız. Ömer de divan halkının adlarını yazdı. Önce, Resulullah (s.a.v.)'in kavmi olan Haşimoğulları kabilesini yazdı. Hız. Abbas bin Abdulmuttalib'den başlayıp herbirine yirmi dirhem gümüş yazdı. Onlardan sonra Bedir gazasında Hazır bulunanları yazdı. Bundan sonra, bedir gazasından sonra İslam'a gelenleri yazdı. Ve peygamberimiz (s.a.v.) Hazretleri ile ta Mekke-i Mükerreremenin fethine kadar birlikte olanları yazdı. Ondan sonra Hız. Ebu Bekir zamanına kadar müslümanları yazdı. Bundan sonra da evi Medine'de olup da gidenleri ve Şam askeri ile Irak askerinden atlıdan ve yayadan hepsinin adlarını yazdı. Erkekleri yazdığı gibi kadınlardan da, erleri olmayanlara da hallerince bağış yazdı. Ve Peygamber Efendimizin hatunlarına da her yıl için 10.000 dirhem gümüş yazdı. Ve ondan başka, kimisine beşyüz kimisine ikiyüz, miktarınca yazdı.

Bunun gibi her ne kadar mal gelirse paylaştırırdı. Geceye bırakmazdı. Kendi ev halkına bir yıl yiyecek şeyler alırdı. Kendisi için de hacetmek için bir deve ve gaza içinde bir at alırdı.

Böylece Şam ve dolaylarının fethi ile bu ortaya koyduğu divanı, Hız. Ömer Hicret'in on beşinci yılında vazetmiş oldu.

MEDAYİN'İN FETHİ

Yine, Hız. Ömer, bu onbeşinci hicret yılının içinde Hız. Saad bin Ebi Vakkas'ı askerle Kufe'ye göndermişti. Vakta ki onaltıncı hicret yılı oldu. Hız. Saad'a mektup yazıp şunları emretti:

Askerlerin dinlendi. Allah Teala müslümanlığı bütün cihana gönderse gerektir. Biliyorsun, acem, Medayin'de uykuya dalmış yatar. Onlar uyursa sen uyuma. Onlara yapacağın işi yap. Eğer Allah Teala fetih nasib ederse, sen, yine orada otur.

Hız. Saad da ordusunu alıp gitti. Yanında 20.000 er vardı. Vakta ki her şehirden de çok halk toplandı. Medayine varıncaya kadar, ordu

60.000 kişi oldu. Hz. Saad Enban'a geldiği vakitlerde, Acem şahı Yezd-i Cerd askerini topladı:

Ordunun komutanı kim olacak? dedi. Ama kimse bunu kabule yanaşmadı. Kurultay topladılar. Acem kavmi, şaha:

– Senin, Medayin'den gitmen gerek. Elinde bulunan Horasan ile Kirman'a seninle birlikte gidelim. Çünkü, müslümanlar, bu Medayin'i alırlar, ele geçirirler. dediler.

Bu sözler Yezd-i Cerd'in yüreğine işledi ama, çaresiz, gitmeye niyetlendi. Şebat şehrine gelince Medayin'e bir günlük yol kalmıştı. Yezd-i Cerd maldan alabildiği kadarını aldı. Develere, atlara yükletti. Halkı, erkek-kadın, büyük-küçük hepsini medayinden sürdü. Şehri ısı-sız bırakıp gitti. Kimse mal derdine düşmeyip yalnız can kaygısına düştü. Herkes mallardan alabildiğini aldı, alamadığını bıraktı. Şehri sahipsiz koyup gittiler. Hz. Saad bu haberi aldı. Hemen Ka'ka bin Amr'ı onları bulmaya gönderdi. O da Medayin'den geçerek kendilerine yetişti. Askerden geri kalmışları öldürdü. Ve bulduğu malı aldı.

Hz. Saad da Medayin'e geldi. Orada kimseyi bulamadı. Güzel evleri, bağları ve bahçeleri gördü. Bu aşağıdaki ayetleri okudu:

Bu ayetler Fir'avun hakkında gelmişti. Firavun halkı o vakit ki Musa (a.s.)'ın ardından yürümüşlerdi. Musa Peygamberin cemaati 600.000 kişiydi. Firavun askerinin öncüsü 700.000 kişiydi. Kalanını da Allah Bilir. Hepsi de denizde boğulmuştu. Yurtları da başkalarına kalmıştı. şu beş ayetin anlamı şu idi:

"Geride nice bahçeler, pınarlar ekinler, güzel konaklar, eğlenip durdukları nimetler bırakmışlardı. İşte, böylece onların mülklerini başka bir kavme verdik. Ve ne gök, ne de yer onların üstüne ağlamadı. Onlara mühlet de verilmedi." (Duhan: 25-29)

Göklerin ve yerin ağlamaması Firavun halkının itibarının olmasındandı. Oysa rivayet olunur ki bir müslüman ölse yer ve gök ona 40 gün ağlar.

Hz. Saad geldiği Medayin konaklamadı. Medayin Sarayı'nın eyvanına kondu. Bu sarayın sofasının aralığı üçyüz arşındı. Eni ise yüz-yirmi arşındı. Kireç yerine yontma taşlar kullanılmıştı. Yontma taştan on iki direği vardı. Herbir direğin boyu yüz arşındı. Bu sarayı Kırsa

Kubad bin Feyruz yaptırmış, oğlu Nuş-i revan teknil etmişti. Ve ortasına bir altın taht koymuştu. Oradan adalet dağıtırdı.

* * *

Hız. Saad, ordusunu kaçakların ardından gönderdi ve kendisi sarayın içinde bir selamla, sekiz rekat namaz kıldı. Lakin her iki rekatta teşehhüt etti. (*)

Hız. Saad, namazını bitirdikten sonra Hız. Amr İbn Mukri'yi ganimetlerin üzerine muhafız bıraktı. Ve münadiye (teala) şöyle nida ettirdi:

Ey askerler! Ne bulursanız toplayıp sizlere pay edelim.

Hız. Saad, sonra, kendisi de Medayine vardı, orada gezinti yaptı. O kadar evler gördü ki sayısını yüce Allah bilir. Ve altından, gümüşten, cevahirden, elbiselerden, silahlardan ve döşeklerden o kadar eşya vardı ki pahası hiç birşeyle kıyaslanamazdı.

Sonra da İslam askeri dağıldılar. Bu topladıkları, malı Hız. Amr İbn Mukri'nin katına getirdiler. Hız. Ka'ka da Nehrevan köprüsüne kadar varmıştı. Bulduğu malı getirdi. O kadar mal toplamıştı ki beşte birini Emiril Müminin Hız. Ömer'e gönderdiler. kalanını da 60.000 ere dağıttılar. Her kişiye 12000 dirhem gümüş düştü. Ve Hız. Ömer'e gönderdiklerinden biri de bir katır yükü eşya idi. Hız. Ka'ka bu katırı Nehrevan köprüsünde bulmuştu. Üstünde bir sandık bağlıydı. Sandığın içinde Kğsranın bir kaftanı vardı ki incilerle dokunmuştu. Her iki incinin arasında da bir kıvıll yakut vardı. Bundan başka:

10 Deste gıysi ki hepsi zerbaftan yapılmıştı.

Kisranın tacı,

Kisranın yüzüğü, birlikteydi.

Yine bunlardan başka silah hazinesinde altın işlemeli bir silahlık buldular. İçinde Kisranın altın zırhı ve tolgası vardı. Altından yapılmış bir kaşık, ve altı süleymani zırh, dokuz kılıç, bir tane de altından yapılmış bir at vardı ki atın sırtında gümüş eğeri mücevherle işlenmişti.

Ayrıca da bir altın deve buldular. Yanında altından yavrusu vardı. Ve gönderilenlerden birisi de şu idi ki döşeme hazinesinde bir halı

* TEŞEHHÜT- Namazda, oturarak, "Ettehiyyatü. Duasını okumak."

bulunmuştu ki canfesten örülmüştü. Çiçekliydi. Uzunluğu üçyüz arşın ve eni yüz yüz arşındı. Ona Zemistani (Kışlık) derlerdi. Kış günlerinde Acemşahı Kisra onda otururdu. Kenarı zümrütle dokunmuştu. Üstüne türlü türlü kıymette taşlar oturtulmuştu. Dünyada ne kadar renk varsa bu halıda vardı.

Bunlardan başka ıtır (koku) hazinesinde gülabdanlar buldular. Kâfur, anber, misk ve türlü buhûrlar ve dahada bunlar gibi nice şeyler gönderdiler.

* * *

Bu kadar şey, Hz. Ömer'e gönderildikten sonra kalan ganimetin de beşte birini çıkardılar. Geri kalanını 60.000 ere payettiler. Her kişiye o kadar pay düştü ki onları da yukarıda anlattık.

Bu mallar Medine'ye erişince, Hz. Ömer bir mescid yapılmasını buyurdu.

Medine kavmi ise gelen malları görünce şaşırıp kaldılar. Hz. Ömer (r.a) da bu malı bütün halk arasında kurduğu divan usulüne göre dağıttı. Hz. Ali'ye bir döşek verdi. Sekiz bin dirhem de gümüş verdi. Döşegi sattı.

Dünya halkı doğudan batıya ve Yemen'den ve Mısırdan bu mallardan almak için Medine'ye yüz tuttular.

– Bu Medayinin fethi hicret tarihinin on altıncı yılının safer ayındaydı.

CELULA İLE HİLVAN'IN FETHİ

Bundan sonra Yezd-i Cerd Hilvan'a vardı.Hz. Saad, Hz. Ömer'e mektup yazıp Yezd-i Cerd'in ardından yürümesine izin diledi.Hz. Ömer de:

– Sen gitme. Adam gönder. Kardeşim Haşim'i ve Ka'ka bin Amr'ı ordunun öncüsü dik. Sen Medayin'de otur. Onlara imdat gerekiyor imdat gönder. dedi.

Hz. Saad da, Hz. Haşim'i 12.000 er ile gönderdi. Hz.Ka'ka'ı öncü bıraktı. Hz. Haşim, Celula'ya geldi. Bu Celula, Hilvana yakın bir yerdir. Haşim, orada Acemin askerinin toplandığını gördü. Behram'ı ken-

dilerine Bey dikmişler. Hz. Haşim altı ay orada durup o askerle savaş yaptı. Onları bozguna uğrattı. Ve komutan Behram'ı öldürdü. Çok ganimet toplandı. O ganimetin beşte birini çıkardı, kalanını askere paylaştırdı. Her kişiye 10.000 dirhem gümüş düştü.

Bu Celula fethi hicretin onaltıncı yılının Zilka'de ayı içinde yapılmıştı.

Yezd-i Cerd askerinin bozguna uğradığını ve komutanı Behram'ın düştüğü haberini alınca Hilvan'dan kalktı, Rey'e vardı. Askeri, Habeş adında bir beyi komutan yaptı. Ona:

– Eğer arab Hilvana gelirse, sen onları oyala. Ta ki benden yana gelmesinler. dedi.

Bu Haber Hz. Haşim'e erişti. O da Hz. Saad'a bildirdi. Hz. Saad da ona:

– Sen Celula da otur. Hilvan'a Ka'ka'ı gönder. Dedi. O da, emredileni yaptı. Acem ordusunun komutanı Habeş, Ka'ka'nın geldiğini işitince, bütün askeri ile Kasr-ı Şirin'e kadar karşı çıkıp orada savaş yaptılar. Habeş'in yürüttüğü acem askeribozguna uğradı. Habeş kaçtı. Yezd-i Cerd'in ardınca gitti.

Hz. Ka'ka'da Hilvan'a girdi. Ve Hz. Haşim'e name (mektup) yazıp şu buyruğu verdi:

– Hz. Saad'dan izin dile. Hilvan akabesinden Rey yönüne aşıyım. Yezd-i Cerd de oraya varıp asker toplamadan oraya yetişeyim. dedi.

* * *

Hz. Haşim de Hz. Saad'a mektup yazdı. Hz. Saad da Hz. Ömer'e mektup yazıp Hilvan'ın fethini bildirdi. Ve:

Hemedan'a varmama destur buyurun. Ya da asker gönderin. dedi.

Hz. Ömer, izin vermedi.

– Hilvan, Irak'ın sonudur. Bu yıl Sevad-ı Irak'ı fethettiniz. Bu, yeter müslümanların selametliği ganimetten önce gelir. dedi.

TEKRİT'İN FETHİ

Irak ile Musul şehrinin arasında Tekrit adında küçük bir şehir vardır. Bağdad'dan uzaklığı dokuz fersaktır. O vakit Musul şehri Bizanslıların elindeydi. Beyin'e Antak derlerdi. O, çok asker toplamıştı. Tekrit şehri dolayında bir sağlam kale vardı. Orada toplandılar.

Hız. Saad Medayini fethedince bu Antak, Tekrit hisarına sığındı. Müslümanlardan kaçan Arab Mürtedleri Medayin'e gelmişlerdi. Bu Medayin'den Yezd-i Cerd kaçınca onlarda Medayinden kaçıp Tekrit'e geldiler. Antak ve Bizans askeri ile hisara girdiler.

Hız. Saad, bu haberleri alınca Hız. Ömer'e bildirdi. Hız. Ömer de:

– Abdullah bin Maşer, 6000 kişiyle Tekrit üstüne yürüsün. Diye buyruk verdi. Hız. Abdulah'da geldi, hisar kapısında bekleyip oturdu. Antak her gün, hisarın içinden kimi arap askerini, kimi bizans askrini çıkarır. Gündüz olunca cenk ederlerdi. Gece olunca hisara giderlerdi.

Müslümanlar, tam kırk gün hisarın kapısında beklediler. Bu kırk gün içinde yirmi dört kez cenk ettiler. Hız. Abdullah, Arab'ı barışa çağırıp ve:

– Siz bizdensiniz. Bizanslılarla neylersiniz. Derdi. Onlar ise bu çağırışı kabul etmezlerdi.

Vaktaki kırk gün doldu. Bizanslılar kaçmak diledi. Arab halkta hisardan dışarı çıktılar. Bu hali Hız. Abdullah'a bildirdiler.

Hız. Abdullah da Bizans'lı rumların kaçtığını ve arapların zayıfladıklarını bilip anlayınca:

– Ben sizinle barış yapamam. Ancak müslüman olursanız bunu kabul ederim. Dedi. Onlarda, müslüman oldular. Ve Hız. Abdullah'a:

– Yarın gece kafirler. Kaçar. dediler. Hız. Abdullah da:

– Biz yarın gece, askerle. Hisar kapısına gelelim. Tekbir getirelim. Siz de hisarın içinden tedbir alın kapıyı açın. Sonra biz içeri girelim. Biz ve siz, hep birlikte onlara kılıç çalalım. dedi.

Ertesi günü olunca böyle yapıldı. Bütün kafir bizanslılar kırıldı. Hız. Abdullah da hisarı aldı. Bütün Musul dolayları bu Antakın elin-

deydi. Vakta ki onu öldürdüler. Bütün Musul fetholundu. O kadar mal ele geçti ki askere dağıtılınca her kişiye 1000 dirhem gümüş düştü.

MASİZAN İLE ŞİRVAN'IN FETHİ

Hilvan'ın dolaylarında iki şehir vardı. Biri Şirvan öteki de Masizan şehri idi. Yezd-i Cerd, Hilvan'da oturduğu zaman, Hürmüzan'adında bir kişiyi biraz askerle Masizan hisarına gönderdi. Saad da bu haberi Hz. Ömer'e bildirdi.

Hz. Ömer'de:

– Dırar bir Hattab'ı oraya gönder. Diye buyruk saldı. Hz. Saad da asker verip Dırar'ı gönderdi. Hz. Dırar da çıkıp Masizan'a doğru yol aldı.

Hürmüzan, bu haberi işitince Masizan'da ve Şirvan'da ne kadar asker varsa toplayıp, Hz. Dırar'ın önüne dikildi. Üç gün onunla cenk etti. Hz. Dırar onu bozdu. Askerinin kimisini kırdı, kimisini tutsakladı (Esir aldı). Ve böylece Masizan ve Şirvan da fetholundu. Müslümanlar Irak sınırından Hilvan tepelerine kadar, buralarını, ele geçirdiler. Alınmadık yer kalmadı. Hicretin on altıncı yılı tamam olmuştu. Müslümanların mizacına Medayin'in havası hoş gelmedi. Çünkü, oralarda kara ve sivrisinek çoktu. Bütün İslam askeri hastalandı.

Hicret tarihinin onyedinci yılı gelmişti. Hz. Saad, Hz. Ömer (r.a.)'a mektup yazıp:

– Askerimize bu yerin havası hoş gelmedi. Hasta oldular. diy ebildirdi. Hz. Ömer (r.a.)'ta Hz. Saad'a:

– Arab'a iyi havalı ve sulu, otlı yer gerektir, ta ki develeri doysun. Öyle bir yer ara. Ve askeri oraya ilet. Dedi. Hz. Saad da Kufe'yi seçti. Medayin'den çıktı. Kufe'ye geldi. Sevad'da ne kadar bina varsa onlara el koydu. Sonra o dolaydaki şehirlerin Bey'lerine mektup yazdı. Yanına çağırdı. Onlara mahalle, mahalle yer verdi. Ve:

Nereye kadar nişan koyduysam oralara kadar evler yapın. Dedi. Medayin'ndeki kisra köşkü gibi de kendisi için bir köşk bina ettirdi. Kisra'nın köşkünün kapısını söktürdü. Kufe'ye gönderdi. Yaptırdığı kendi köşkünün kapısına koydurttu.

Hız. Saad'ın köşkünün haberini Hız. Ömer duyunca bundan hoşlanmadı. Muhammed bin Mesleme'yi Kûfe'ye gönderdi. Ona:

– Kûfeye var. Saad'ın köşkünün kapısına bol bol odun yığıdır. Ve o odunları ateşle. O köşkte ne varsa tüm yak. Ve benim mektubumu Saad'a ver. Hiç bir söz söyleme. dedi.

* * *

Muhammed bin Mesleme de kalktı, Kûfe'ye geldi. Niçin ve niye geldiğini kimse bilmedi. O köşkün kapısına gelince buyruk verdi, odun toplattı.

Odunları ateşleyip yaktı. Hız. Saad, dışarı çıkınca mektubu da eline verdi. Hız. Saad mektubu açtı. Orada şu yazıların yazılmış olduğunu gördü:

– "Bana haber verildiğine göre sen acem kralı Kisra'nın köşküne benzer bir köşk yaptırmışsın. Kisra'nın köşkünün kapısını da götürüp köşküne koymuşsun. Şimdi kapıda bekçiler kapıcılar koy. Diğer sahiplerini menetmek için yol versinler. Nitekim, Kisralar böyle yapardı. Peygamber (s.a.v.)'in yolunu bıraktın ve acem şahı Kisranın mezhebini tuttun. Kisra'yı o köşkte mezara indirdiler. O köşk ona vefa göstermedi. Ben Muhammed bin Mesleme'yi o köşkü yakması için gönderdim? Senden korkmasın. Bu dünyada sana iki ev yeter. Birisinde kendin otur, birisine de müslümanların malı olan Beytül Mali-devlet hazinesini koy.

Bu mektubu okuyunca Hız. Saad, Muhammed bin Mesleme'ye bir şey söylemedi. Ona, hatta, bağışlar erdi. Fakat İbn-i Mesleme verileni almadı. Geri döndü, gitti.

Hız. Saad da başka bir yere vardığı orada iki ev vardı. Yaptırdığı köşkü öyle viran hale getirdi ki ancak, Hız. Müaviye bin Ebi Süfyan Ziyad'ı Irak'a gönderdiği zaman Ziyad o köşkü onardı.

* * *

Böylece, Hız. Saad, bu onyedinci hicret yılı içinde Kufe'yi onarmakla uğraştı. Irak'ta cenkleşmek olmadı. Fakat, Bizans sınırında, Humus'ta savaş oldu. Ebu Ubeyde bin Cerrah'a Bizanslılar geldiler. Savaş açtılar. Humus'un ilk ele geçirilmesinde cenk olmuş ve bu cenge Birinci Humus Olayı denilmiştir. Bu ikinci savaşa da Öteki Humus olayı denildi.

DİĞER HUMUS VAK'ASI

Bu olayın aslı şudur ki, Bizans imparatoru, Müslümanların Acem meliklerini kahrettiğini ve şahları Medayin'den çıkarttıklarını işitince, Bizans'da, müslümanlar bu sefer kendi üzerlerine gelirler korkusu ile, 100.000 asker topladı. Humus kapısına yolladı. Ebu Ubeyde de kendi askeri ile Humus'ta bulunuyordu. Komutanları ise Şam ilinde dağılmış bulunuyordu. Bizans askerleri ona saldırmak isteyince, o da, Hz. Ömer'e mektup yazıp yardım istedi. Hz. Ömer'den yardım gelmezden önce, Şam diyarından gelen asker ona erişti. Ve Yezid'i Şam'dan çağırdı. Ve Hz. Halidi de Kanserin'den çağırdı. Onlar gelmediler.

– Halkı ile konuştu. Onlar:

– Asker gelince Hisara gir. Dediler. O da öyle yaptı. Hisara girdi. Bizans askeri hisar kapısına geldi. Kendi askerinden kim gelse onları içeri alırdı. Ta ki hepsi geldiler, bu zamanda Hz. Halid de Kanse-
rin'de asker toplamaktaydı.

Hz. Ebu Ubeyde'nin mektubu Hz. Ömer'e erişince, Hz. Ömer de Ka'ka'aya mektup yazdı:

– Dört bin erinle Ebu Ubeyde'ye var, yetiş. Dedi. Ebu Ubeyde'ye de mektup yazıp şu emri verdi:

– Ta İmdat varıncaya kadar hisar içinde bulun. Dedi. Hz. Ömer de asker toplayıp Medine'den çıktı. Şam'a yollandı. Casiye'ye eriştiği zaman orada konakladı. Ebu Ubeyde ise hisarda, Hz. Ömer'den gelecek imdat kuvvetini gözetler, beklerdi. Hz. Halid, Kanserin'den geldi ve Hz. Ebu Ubeyde'ye:

– Hisardan dışarı çık. Bu kafirlerle cenk edelim. dedi. O da içeri-
deki kişilerle istişarede bulundu. Onlar:

– Medet (İmdat) gelmeyince çıkma dediler. Hz. Halid ise:

– Hisardan çık. Diye tekrar tavsiyede bulundu. O da Hz. Halid'in sözü ile şehir dışına çıktı. Üç gün cenk edildi. Dördüncü günü Bizanslılar bozguna uğratıldılar. Üçbin kişiye yakın kafiri öldürdüler ve nicesini de tutsakladılar. Kurtulanları kaçı. Müslümanlar çok ganimet elde ettiler.

Bu cenk, imdat gücü gelmezden önce yapılmıştı. Üç gün sonra da imdat kuvveti yetişti. Dört bin kişi ile Hz. Ka'ka geldi. Ebu Ubeyde Hz. Ömer'e bir mektup yazdı. Bu zaferi bildirdi. Ganimeti haber verdi. Ve Irak askerinin üç günden sonra geldiğini anlattı. Hz. Ömer, henüz Casiye'de oturmuştu. Şam'a gelmek dilerdi. Bu haberi işitince mektup yazıp dedi ki:

– Irak'tan gelen askere de ganimetten nasip ver. Çünkü yerlerinden size yardım niyetiyle gelmişlerdir. Allah Teala onlardan cihat niyetini kabul etti. Onların da hakkı kaybolmasın. dedi.

CEZİRE'NİN FETHİ

Humus fetholununca Hz. Ömer, Hz. Saad'a mektup yazıp şu emri verdi:

– Cezire'nin bütün şehirlerine asker gönder. Şu üç kişiden birini komutan tayin et; Halid b. Ufate, Haşim b. Utbe veya İyaz b. Ğanem. Bütün Cezireyi fethetsinler. Ya müslüman olsunlar veya bac ve haraç versinler. Ya da savaş etsinler." dedi. Sad mektubu okuduktan sonra İyaz b. Ğanem'i komutan tayin ederek beraberinde Ebu Musa' el-Eş'ari, oğlu Ömer b. Sa'd ve Osman b. Ebi'l-As'ı da gönderdi.

Cezire'nin kavminin hepsi Hıristiyandı. Ebu Musa, o vakit, gençti. İyaz Cezire şehirlerden Ruha (Urfa) adındaki şehre vardı, o şehir muhasara altına aldı. Ruhalıları, haraç vermeyi kabul ederek barış yaptılar.

Sonra Ebu Musa el-Eş'ari'yi Nusaybin üzerine gönderdi. Ebu Musa Nusaybin'i fethetti.

Ebu Musa, Cezire şehirlerinden her hangi şehre erişse asker gönderip:

– Ya Müslüman olun, ya cizye verin. Ya da cenge razı olun. Derdi.

Cezire halkı, Ruh'a'lıların haracı kabul edip baş eğdiklerini işittiler, onlarda haracı kabul ettiler. Ama Saleboğulları bir arab guruhu idi ki Ceziredeydiler ve Hıristiyan idiler. Onlar bu şartları kabul etmediler. Hz. İyaz, her şehre bir bey gönderdi. Sa'leboğullarına da Hz. Velid

bin Ukbe'yi gönderdi. O kabile halkı Hz. Velid'in heberlerini işitince, ailelerini alarak, Bizans meliki katına geldiler. Harac vermeye arlandılar.

– Müslümanlardan kırkta bir alınmaktadır, biz iki mislini verelim. Tek bac ve haraç adı verilmesin dediler.

Hız. İyaz, Hız. Ömer'e mektup yazdı. Cezire'nin fethi haberini bildirdi ve Saleboğullarından haber verdi. Hız. Ömer 'de Bizans melikine mektup yazdı ve:

– Senin dininden olan Saleboğulları arabı senin katına vardılar. Burada, bizim ilimizde hristiyanlar vardır, kimse onları zorlamaz. Dileyen kafir olur, dileyen müslüman olur. Cizye ve haraç verir. Sen, şimdi, o Saleboğulları Hristiyanlarını Bizans ülkesinden çıkarsan, ben de ülkemde ne kadar Hristiyan varsa Bizans'a çıkarırım ve senden yana gönderirim. dedi.

Bunun üzerine Bizans Meliği Sağleboğulları arabından yanında kim varsa sınırışı etti. Onlarda Hız. Ömer'in katına geldiler. Hız. Ömer de onlara:

– Niçin müslümanların sözünden dışarı çıktınız. Dedi. Onlar da:

– Bizim üzerimize haraç koyma. Bundan utanıyoruz. Bize zekat koy ki kırkta iki verelim dediler.

Hız. Ömer de:

– Bu da bir cizyedir dedi. Saleboğulları da:

– Şimdi adı zekat olsun dediler.

Bundan sonra Hız. Ömer onlarla iki zekat üzerine barış yaptı. İleri sürdüğü şart da şu idi:

1- Doğan çocuklar Hristiyan olmayacak,

2-Müslüman olacaklardı.

Onlar da bu iki şartı kabul ettiler.

Cezirenin fetholunduğu tarih Hicret'in On yedinci senesiydi.

HZ. ÖMER'İN AHVAZ'I FETHİ

Bilinmeli ki, Hicret'in onsekiz yılından önce Hz. Ömer bin Hat-tab (r.a.) Şam'a vardı ve Ahvaz şehirlerini fethetmiş bulundu. Ve Ahvaz'ın bir meliki vardı ki ona Hürmüzan derlerdi. Atalarından soylu, melikzadeydi. Bu ahvaz yetmiş şehirdi. O da bütün o şehirlerin Meliki idi.

Melik Hürmüzün, çocuklarının da başlarına taç koymaları için izin vermişti. Acem ilinde, onlar, devlet ehli olduğundan o hal kendilerini padişahmış gibi görür, sayarlardı. Çünkü soydan şahoğulları idiler. Ve onların tacı bu meliklerin tacından biraz küçükceydi.

Bu hürmüzanı Yezd-i Cerd Kadisiye cengine çağırdığı zaman, Hürmüzan cenkten kaçmış, kendi iline gelmişti.

Bu Ahvaz ili Basraya yakındır. Sınırları birbirlerine birleşiktir. Yukarıda anlatıldığı gibi Hicretin onaltıncı yılında Hz. Utbe Basra'yı kurup ölünce, Hz. Mugiyre bin Şu'be Basra'ya bey oldu. Hz. Utbe'nin orada emirliği altı ay sürdü. Şöyle de rivayet edilir ki: "Hz. Utbe Basra'da iki yıl bey olup Ahvaz'ı o açtı."

Hürmüz Kadisiye'de hezimete uğrayınca, geri geldi. memleketinde oturdu. Bu Ahvaz'ın çevresinde Misan gibi ki bunlar basra sınırındaydı. Halkı Müslümandı. Bu Hürmüz o müslümanların üstüne saldırıda bulundu. Hz. Utbe, Hz. Ömer'e mektup yazıp gönderdi. Hz. Ömer, Hz. Saad'a buyruk verip:

– Utbe'nin yardımına var. Dedi. Hz. Saad'da, Kufe'den Hz. Nuaym bin Mukrin'i ve Hz. Abdullah bin Mes'ud'u 1000 kişi ile gönderdi.

Ve Hz. Utbe de Basra askerinden Hz.Selman bin Uneyn'i ve Hz. Harmele bin Mutribe'yi gönderdi. Bunların ikisi de muhacirindendir.

Böylece Basra askeri ile Kufe askeri bir oldular. Geldiler, Misan sahrasına kondular. Yüzlerini Ahvaz'dan yana tuttular. Ve Hürmüzan (Nehr-i Tiri) denilen bir şehirdeydi. Orada Arabdan bir kavm vardı. Beylerine Kelib Bin Vail denirdi. Bu kavm, Ahvaz'ın çevresinde bulunurlardı. Onların köyleri ve sınırlarından ötürü Hürmüzan'la araları açıktı. Düşmanlıkları vardı. Çünkü onlar iki sınır aralığındaydılar.

Hz. Selman ki Basra'dan gelmişti. Onlardan yardım istedi. Onlar da kabul ettiler:

– Filan gün askerinizle Hürmüzan'a karşı durun. Ta ki bize de yardıma gelelim.Dediler.

Hürmüzan da askerini teçhiz edip cenk tertibini aldı. Vade günü eriştiği zaman müslümanlar iki bölük oldular. Hz. Selman Kûfe askeri ile bir yandan, ve Basra askeri de ömür yandan geldi. Karşılaşıldığı zaman Hürmüz korktu. Cenk bir saat sürdü. Talib bin Vali de askeriyle yetiştı. Cenk şiddetlendi. Hürmüzan'ı bozguna uğrattılar. Müslümanlar üstün geldi. Ve Çok kişı öldürdüler. Çok kişiyi de tutsak aldılar. Sayısız ganimet elde ettiler.

Hürmüzan kaçtı. Şukul Ahvaz denilen bir şehre girdi. Asıl, başkent orası idi. Çok sağlam bir hisarı vardı. Ortasında bir ırmağ akıyordu. O ırmağa Düceyl denirdi. Müslümanlar çok ganimet elde ettiler. Beşte biri çıkarıldı, Fetih müjdesi ile Hz. Ömer'e gönderildi. Ganime-tin yanı sıra ululardan on kişiyi gönderdiler. Ve Ahmet bin Kays'ı on-larla birlikte yolladılar.O, henüz kul kişiydi. Fakat Temimoğullarının üstüne Bey dikmişti. Ve bu Kelib Bin Vail ki o Fetih'te birlikteydi, müslümanlara yardım etmişlerdi. Hz. Ömer'in katına onlarda gelmiş-lerdi.

Hz. Ömer, onlara izzet gösterdi. O fetihten ötürü şaduman oldu. Ve onlara şöyle buyurdu:

– Dileğiniz nedir? söyleyiniz.

O zaman Ahnef bin Kays:

– Elçilerin ve ulakların görenek ve geleneği şudur ki bir padişah katına varınca o şahın ve halkın genel işlerini dile getirirler. Ama, bize bu gerekmez. Senin nazarın ki müslümanlık sınırlarına dek erişmiştir, sen onların işlerinden gafil değilsin. Herbirimizin sözünü etmesi gerektir. Kendi hacetini söylemesi lazımdır. dedi.

Hz. Ömer'e bu söz hoş geldi. Ahmet bin Kays'ın hasseten kendi için ve kavmi için söylediği ve dilediği her işi yerine getirdi. Ve Hz. Utbe'ye mektup yazdı. gönderdi. Ve:

– Bu kulun (Kölenin) sözünü dinle. Onun tedbiri ile iş yap. Ve onun hakkını bil. dedi. Ve bir Ulakın da hacetini (Dileğini) yerine getirdi. Sonra onları gönderdi. Ve yeniden asker yolladı. Bu askerin Beyi Hürkavs bin Süheyl derlerdi. Peygamber (s.a.v.) in yaranındandı. Ona:

– Ta Ahvaz'ı tüm fethetmeyince Ahvaz'dan dönme. Diye emirde bulundu. O da, Hz. Utbe'nin katına geldi. Hz. Utbe de onu Ahvaz kapısına gönderdi.

Hürmüzan:

– "Müslüman askerleri geldi." diye duyulunca cenk etmek için hisardan dışarı çıktı. Müslümanlar ona:

– Irmaktan sen mi geçersin, yoksa biz mi geçelim. Diye haber gönderdiler. Hürmüz:

– Siz geçin. dedi.

O zaman, müslüman askerlerinin hepsi o ırmaktan geçtiler. Hz. Utbe, Hz. Hürkavs'ı bu askerlin başına koydu. Ve cengi ona ısmarladı. Hz. Hürkavs Düceyl'den geçince Hürmüz'ün askeriyle yüz yüze karşılaştı. Ve savaş iki yönde de pek şiddetli oldu. Öyle ki tüm Ahvaz'da öyle bir cenk olmamıştı.

Hürmüz kaçtı. Ahvaz'ın şehirlerinden Ram adında bir şehre girdi. Hz. Hürkavs, müslümanların askeriyle Suk-u Ahvaz'a girdi. Ve bir kişiyi de Hürmüzan'ın ardınca çok askerle gönderdi. Onun da adına Hür bin Muaviye derlerdi. Mekke'den Hürkavs ile birlikte gelmişti. Hz. Ömer bin Hattab, Hz. Saad'a mektup yazıp, gönderdi ve:

– Onlara yardım edin. Diye emir verdi.

Hürmüz, vakta ki dört bir yandan askerlin gelmeye başladığını gördü, Ahvaz bölgesinde elinde yalnız dört şehir kalmıştı.

A- Biri, Ram şehri idi ki, Hürmüzün kendisi bu şehirde bulunuyordu.

B- İkincisi, Tuster şehri

C- Üçüncüsü, Sus şehri

D- Dördüncüsü de Cünd şehriydi. Ahvaz'ın yetmiş şehriden geri kalan almış altı şehri müslümanların elindeydi. Ve bu Sûku'l-Ahvaz o şehirlerin en ulusu idi.

Hürmüzan çok zayıf düştüğü için Hür bin Muaviye'ye' ve Hürkavs bin Süheyl'e adam gönderdi. Barış istedi.

– Şu şartla ki Ahvaz benim elimde kalsın. dedi.

Hürkavs da mektubun cevabını Utbeye gönderdi. O da:

– Barış yapın. Onların elinde bulunan şehirler onların olsun, sizin elinizdekiler de sizin olsun. Ve bu Sûku'l-Ahvaz da bizde kalsın. Dedi.

Böyle bir cevap gelince Hürmüzan'la barış yapıldı. Hürmüzan Ram şehrinde oturmaktaydı. Hz. Hürkavs da Sûku'l-Ahvaz'da oturdu, fakat bütün Ahvazı ele geçirmişti.

Ve Ahvaz sınırında bir şehir vardı ki, onun padişahlığı, ahvazın padişahlığından ziyadeydi. O dolayların tümünü bir arab yönetirdi ki, hala Yezd-i Cerd'e itaat etmekteydi. Ve Yezd-i Cerd o vakit Rey şehrinde oturmaktaydı.

Hurkavs Ahvaz'ı barışa kavuşturunca, Hz. Ömer bin Hattab (r.a.)'a mektup gönderdi:

– Emir buyurursan Rey üzerine gideyim. dedi.

Hz. Ömer de ona cevap yazarak:

– O belde işe yaramaz. Size Ahvaz yeter. Askeri benden uzaklaştırmayın ki Benim Onlardan haberim olsun onlar da benden habersiz olmasınlar. Benim yardımım onlara yetişsin. dedi.

Böylece, Müslümanlar, Basra'dan Ahvaz'a kadar erişmiş oldu. Ve bir yönden de Irak'tan Hülvan'a değin varıldı. Ve hemde Hz. Ömer ordusunun, Ahvaz'dan ve Hülvan'dan ileri geçmelerine izin vermedi.

BAHREYN'DEN FARS'A MÜSLÜMANLARIN SEFERE ÇIKMALARI

Ömer Bin Hattab (r.a.) Hazretleri'nin Bahrey'de bir valisi (Temsilcisi) vardı ki, adı Ala el-Hadrami denirdi. Resulullah (s.a.v.) Hazretleri onu Bahreyne göndermişti. Ve Halife Ebu Bekirissıddık (r.a.) da onu orada vali olarak bırakmıştı.

Hz. Ömer (r.a.) Kadisiye cenginde ona mektup göndermişti ve şöyle demişti:

– Saad İbn-i Vakkas'a var, git!

Hız. Ala da Hız. Ömer'den Hız. Saad'a varmasını diye bağışlanmak diledi. Hız. Ömer de ona:

– Peki. Dedi. O da Bahreyn'de oturdu. Hız. Ala, Hız. Saad'ın çok yerleri fethedylediğini ve Hulvana varıncaya dek sınırlar açtığını ve basra askerinin de Ahvaz'ı fethettiğini görünce, o da, bir gaza etmek diledi. Kendi eliyle bir zafere, bir fette kavuşmak istedi. Bahreyn ülkeleriyle fars ülkesi arasında bir deniz vardı.

Bu gaye ile Ala el-Hadrami, ordusu ile Hız. Ömer (r.a.)den izinsiz olarak gemiye bindi, yüzünü Fars yönüne tuttu. Bir şehre çıktı. Adı Astahr şehriydi. Hız. Ömer: – Deniz tehlikelidir. diye, askere deniz seferlerine izin vermezdi. Rem de şöyle nakledilirdi ki:

– Hız. Resul-i Ekrem denizde hiçbir zaman sefer etmedi ve denizde gaza kılmadı.

Hız. Ebu Bekir'de, yaranı da deniz gazasına varmadılar.

Vakta ki Hız. Ömer Hız. Ala'nın ve Bahreyn askerinin haberini işitti, çok üzüldü. Astahr'da o zaman bir melik vardı. Adı Mezid idi.

Hız. Ala Astahr'a asker çıkarınca, o şehrin Beyi Mezid de Astahr şehri askerini karşı çıkardı. İki tarafın ordusu ile karşılaşıldı. Savaş yapıldı. Müslümanlar üstün geldiler. Çok kafir öldürdüler. Ve şehri acem beyi hezimete uğradı. O vakitlerde Şiraz'dan Şehrek oturmaktaydı. Vakta ki bu haberi işitti. Fars'ın askerini bir araya getirdi, yürüdü.

Hız. Ala, kendi askerinin gelenlere karşı koyamayacağını anladı. geri döndü. Gemiye binmek diledi. Deniz kıyısında dalgalar azmıştı, kıyıda olan gemileri kayalıklara çarpıp parçaladı. Müslümanlar gelip bu hali görünce şaşkına uğradılar. Ahvaz yolunu tutup Basraya çıkmak dilediler. Şehrek bunu öğrendi. Ahvaz yoluna asker gönderdi. Müslümanların hepsi 5.000 kişiydi. Denizde ki bu hali görünce ne denize girebildiler, ve ne de Ahvaz'a gidebildiler. Acz içinde kaldılar.

Şehrek de sayısız asker topladı Müslümanların üzerine yürümek istedi. Bu haber hemen Hız. Ömer'e yetiştirildi. Oda Hız. Utbe'ye mektup gönderdi ve:

– Ala ferman dinlemeyip izin almadan askerini alıp denize açılmış. Fars iline çıkmış, Astahr'ı almış. Şimdiki halde orada muhasarada kalmış. Sen Basra'dan Ahvaz yolu ile Fars'a asker yolla, varsınlar, orada Müslümanları kurtarsınlar. Ve eğer şimdi bizim elimize Fars memleketi geçmese daha iyidir. dedi.

Hız. Ömer, Hız. Ala'ya da mektup yazıp:

– Allah Teala umerayı şunun için baş yapmıştır ki, asker, onların fermanına itaat ederler. Ve onlardan izinsiz hiçbir iş yapmıyorlar. Ve itaatsizlikte ziyandan ve nedametten başka hiçbir şey elde edilmez. Sen, benden izin almadan, Bahreyn ordusunu düşmanların eline düşürüp, onları yakalattın. Şimdi, sana Basra'dan asker gelmesine buyruk saldım. Sen de o müslümanları uğradıklarından kurtar. Ama Bahreyn'e varma. Doğru, Saad İbni Ebi Vakkas'ın yanına var. Eğer Saad'a hizmetten daha ala hizmet olduğunu bilseydim, sana ona buyururdum. dedi.

Vakta ki Hız. Utbe bin Gazvan, Hız. Ömer'in mektubunu okuyunca Basra askerinden 5000 kişi ayırdı. Onlara:

– Ahvaz yolundan Fars'a geçiniz. O acem komutanı Şehrek'in askerinin bulunacağı yere varınız. Emrini verdi.

O vakit te Şehrek'in Tas denilen bir yerde bulunuyordu. Burası Fars'la Ahvaz arasında bir yerdi. İki ordu yüz yüze geldiler. Şehrek'in askeri o yoldan yürümekteydi. Ve bunlar Hız. Ala bin Hadrami'yi askeriyle Astahr'dan çıkardılar. Onlar da bu askerden yana geldiler. Ve Hız. Ebu Sebre bin Edhem, Hız. Ömer'in mektubunu Hız. Ala'ya verdi. Hız. Ala'da askeriyle birlikte Ahvaz yolundan Basra'ya geldi. Ve Hız. Utbe, Hız. Ala'yı da askeriyle Ahvaz yolundan Basra'ya döndü. Ve Hız. Utbe, Hız. Ala'yı Hız. Saad'ın hizmetine gönderdi. Bahreyn askerini de geri Bahreyne yolladı. Arab kabilesinden olanların da herbirisini yerli yerine gönderdi.

Hız. Utbe'nin kendisi her zaman Basrada bulunurdu. Ve Hürmüzan ise Ahvaz'da olurdu. Hız. Utbe, Hız. Ömer'den hacca gitmesi için izin istedi. Hız. Ömer de istenilen izni verdi. O da Hız. Sebre'yi Basra'ya bey dikti, kendisi hicaza gitti. Hicaz'dan döndükten sonra Batn-ı Nahle'ye geldi. Orada vefat etti. Hız. Ömer, Hız. Ebu Sebre'yi, bir yıl kadar onun yerinde bıraktı. Bir yıldan sonra Hız. Mugiye bin Şu'be'yi

gönderdi. O da iki yıl orada bulundu. Ondan sonra Hz. Ebu Musa el-Eşari'yi gönderip, Hz. mugiyre'yi kendi katına getirtti.

AHVAZ'IN KALAN ŞEHİRLERİNİN FETHİ VE HÜRMÜZANIN İSLAM OLUŞU

Yezd-i Cerd Ahvaz'ın olayları haberlerini ve Bahreyn askerinin gelip gittiğinin haberini işitince Rey şehrinde Fars'a mektup gönderdi. Dedi ki:

– Sizin dininizi, öyle hor eylediniz ve Arab'in işini öyle kolaylaştırdınız ki, onlar geldiler, Medayin'i, Sevad'ı, Irak'ı ve Hanıma'ı aldılar. Ve sonra da Ahvaz'a vardılar. Siz Hürmüzana yardım etmediniz. O da çaresiz kaldı. Aciz oldu. Ahvaz'ın yarısına barış yaptı. Ve hemde Arab askeri sizin önünüze geldiler. Selametle geri gittiler. Şimdi, Ahvaz'ı muhafaza için, Hürmüzan ile el ele verip ona yardım etmeniz gerektir.

Sonra, Hürmüzan'a buna benzer şekilde mektuplar gönderdi. Fars'taki Şehrek'e de bu yolda mektuplar yazdı. Hürmüzan mektupları görünce sevindi, gönlü ferah buldu.

Hz. Ömer'e:

– Hürmüzan, Fars askeriyle bir olup andı. bozdu. Diye haber verdiler. Hz. Ömer de Hz.Ebu Musa'ya haber gönderip:

– Sen de Basradan askeri çıkar. Ebu Sebre'ye gönder, o da cenk yapsın. Ve Ahvaz'ın kalan şehirlerini alsın. Ve Hürmüzan'ı aradan götürün ki Fars askerinin bizden tamahı kesilsin. buyruğunu verdi.

Ebu Musa da emirnameyi alınca, hemen Basra'dan asker çıkarıp Ahvaz'a gönderdi. Aynı zamanda, Hz. Ömer, Hz. Saad'a da mektup gönderip:

– Sen de Irak'tan askeri gönder. Ta ki Basra askeri ile birlik olsun. Hürmüzan'la haber eylesinler. dedi.

Hz. Saad da asker gönderdi. Ve Kûfe'den Hz. Numan bir Mukrin de askeriyle Ahvaz'a geldi. Ve Hz. Ömer, Ebu Sebre'ye mektup gönderdi. Kufe'nin ve Basra'nın askerinin başlığını (komutanlığını) ona veda. Ve Ahvaz savaşını ona buyurdu.

Ebu Sebre de Ahvaz'a gelip Ram şehrinde Hürmüzan'ın karşısına kondu. Hürmüzan ise kendisine yardıma gelen askerdir sandı. Çünkü, Fars'a mektup yazarak imdat askeri dilemişti. Şehrek'de, ona yardımcı asker göndermişti. Onlar da Tüster şehrine gelip oturmuşlardı. Çünkü Tüster hisarı, Ram-ı Hürmüz'den daha çok tahkim edilmiş bir yerdi.

* * *

Vaktaki Hürmüzan, gelen askerin müslüman askeri olduklarını anladı, Ram-ı Hürmüzan'dan çıktı, kaleyi bıraktı. Kendisi de Tüster'e gitti. Fars askeriyle birleşti. Ebu Sebre de Ram-ı Hürmüz'ü zaptetti. Kimi askerini orada bırakıp kendisi Tüster'e doğru ilerledi. Ve Hz. Ömer'e mektup gönderip:

– Fars'tan Hürmüzan'a yardım geldi. Sende bana asker gönder. Dedi. Hazreti Ömer de Ebu Musa'ya mektup yazdı:

– Sen de Basra'dan asker al. Ebu Sebre'nin yardımına var. Başkomutanlığı ona verdik. Sen de ona itaatli ol. O, çok iş başından geçmiş kişidir. Savaş usulünü de pek güzel bilir. dedi.

Ebu Musa da askerini aldı. Ahvaz'a gelip Ram şehrinde Hürmüzan'ın karşısına kondu. Hürmüzan ise kendisine yardıma gelen askerdir sandı. Çünkü, fars'a mektup yazarak imdataskeri dilemişti. Şehrek te, ona yardımcı asker göndermişti. Onlar da Tüster şehrine gelip oturmuşlardı. Çünkü Tüster hisarı, Ram-ı Hürmüz'den çok daha tahkim edilmiş bir yerdi.

* * *

Ebu Musa da eskerini aldı. Ahvaz'a geldi. Altı ay Tester kalesinin çevresinde askerini oturttu. Ve seksen gün o hisar kapısında cenk edildi. İki taraftan da çok adam öldü. İki ordu da acz içinde kaldı. İslam ordusunda, Peygamber (S.A.)'in yaranından bir kişi vardı. Ona Bera Bin Malik derlerdi. Enes Bin Malik'in kardeşiydi. Resul-i Ekrem onun hakkında şöyle buyurmuştur:

"Nice kişi vardır ki onun saçı birbirine karışmıştır. Ve toz-toprak renginden şekli değişik hal almış, iki bölük olmuştur. Onu kimse bilmez, tanımaz. Ama, Hak Teala Hazretlerine yemin eylese Hak Teala o kulunu yalan çıkarmaz. Malik oğlu Bera işte onlardandır.

Rivayet edilir ki, Hz. Ömer Mektup yazar, şöyle derdi:

– Malik oğlu Bera'yı askere komutan yapmayınız. Çünkü o öldüğünde ve kaldığına bakmaz, çok mukdimdir. Her işe cesaretle sarılmıştır. Ve hangi askerin içinde o bulunursa, o asker, mansur ve muzaffer olurdu.

Bütün asker, Hz. Bera'nın huzuruna geldiler:

– Ey Bera, dediler? Resul-i Ekrem (s.a.v.) ki senin hakkında şöyle demiştir, sen de gel:

– Şu kafirler bozulsun. Diye yemin eyle. Olabilirki Hak Teala inayet eyles. Dediler.

Hz. Bera da kafirlerin bozguna uğrayıp geriye dönmeleri ve kendisinin şehit olması için yemin etti. Ertesi günü, savaşa girildi. Bir ok geldi, Hz. Bera'ya dokunup onu şehitlik mertebesine yüceltti. O oku atan da Hürmüzandı. Askerin hepsi:

– Zaferi biz kazanacağız. Zira, Bera'nın yemininden birisi kabul buyuruldu. Ömürü de kabul olunur. dediler.

Böylece bir zaman geçti. Bir kişi gelerek Ebu Sebre'ye:

– Bana aman ver. Sana bir yol göstereyim ki bu hisara giresiniz. dedi. Ebu Sebre de ona aman verdi. O kimse:

– Bu hisarın duvarının altında bir yol vardır ki oradan bu hisara su gider. Karanlık basınca siz yüz kişiyle orada hazır bulunun. Sonra ben oradan çıkayım. Ve Yolu size kılavuzlayayım. Ta ki asker hisara gireler. dedi.

Ebu Sebre 'de 100 kişi seçti. Geri kalan askeri hisarın kapısında hazır etti. Vaktaki vakit geldi. O kişi o su yolundan çıktı. O yüz kişiye yol gösterdi. Önce kendisi o su yoluna girdi. O 100 kişi de onun ardından ilerledi, hisara girdi. Ve kapısını tuttular. Asker içeri girdi. Hisarın içinde sağlam bir kale vardı. Hürmüzan o kalede yatardı. Ve kale kapısını kapatırdı. Sabah olunca, yine çıkardı. Ebu Sebre'nin askeri su yoluna girince. Hürmüzan'ın 1000 kişiyle kalenin içinde olduğunu gördüler.

Müslümanlar kalenin çevresine dağılıp kondular. O kale çok sağlamdı. Ebu Sebre:

– Ey yarenler! dedi. İşimiz yalnız bu kale kalmıştırki tamam olsun.

Ansızın, Hürmüzan başını uzatıp:

– Ey Eba Sebre! İşi bitirdin. Zahmet çektin. Lakin, bu kaleyi Şapur Şah'ın kurduğu günden beri kimse ele geçirememiştir. Ve hem de yine kimse ele geçiremeyecektir. Benimle 1000 ok atıcı kişi vardır ki hiç birisinin attığı ok yere düşmez. Ve her kişinin yanında 1000 oku vardır. Ben o vakta kadar harb ederim ki bu yaya ve bu oklar artık kalmaz, işlemez olur. Her bir okta bir kişi ölse bu sayıdamüslüman karşımızda yoktur. Ve benim yanımda o kadar silahlı kişi var ki yüz kişi 1000 kişiye nasıl karşı koyabilirler dedi.

Bunun üzerine. Ebu Sebre de:

– Peki! Gönlün ne istiyor? Ne yapalım? dedi.

– Bu hisardan Hz. Ömer'in hükmü ile çıkayım. Lakin sizin hükmünüzle değil. Siz Beni Hz. Ömer'e götürün. O, her ne hüküm verirse o olsun. dedi. Ebu Sebre de bu şarta uydu. Bu şarta göre de barış yaptılar.

Hürmüzan kaleden indi. Hz. Ömer'e mektubu bu hal üzerine gönderdiler. Hz. Ömer de:

– Hürmüz'ü bana gönderin. Diye cevap yazdı ve:

– Ebu Musa'yı askerle Basraya yolla. Ve sen Ahvaz'da otur. Ve Ahvaz'ın her bir şehrinde bir bey dik. Irak askerini de Irak'a gönder. dedi.

Sebre (r.a.)'ta, Hz. Ömer, mektubun da ne diyorsa o emri yerine getirdi. Ve Hürmüzan'ı, Basra'dan Hz. Ömer'e göndersin diye Ebu Musa'ya ısmarladı. Böylece, Hürmüzan Basra'ya geldi. Ebu Musa da Hürmüzan'ı Hz. Enes Bin Malik ve Ahnef bin Kays'la birlikte Hz. Ömer'e gönderdi. Vakta ki Medine'ye eriştiler, şehre girdiler. Hürmüzan:

– Beni Arab melikine mi iletiyorsunuz. Diye sordu. Onlar da (Evet) dediler. O zaman Hürmüzan:

– O Arab meliki ise ben de Acem melikiyim. Her ne kadar tut-saksam da bana, sizin hükmünüz yoktur. Bana ancak hüküm verecek kişi Hz. Ömer'dir. Şimdi beni bırakın ki ben şöyle meliklere yakışır giysilerimle onun katına varayım dedi. Ona:

– Sen Bilirsin denildi.

Hürmüzan'a en süslü giysilerini getirdiler. Hepsi de sırmalı, altın işlemeli giysilerdi. Onları giyindi ve tacını başına koydu. Mücevherle süslü kemerini de beline kuşandı. Vakta ki Hz. Ömer'in kapısına geldiler. Hz. Ömer'i orada bulamadılar. Nerededir diye sordular:

– Mescidedir. Diye cevap aldılar. Mescide geldikleri zaman Hz. Ömer'i mescidin bir köşesinde, divara yüzünü dayamış olarak buldular? Kamçısını başının altına koymuştu. Yatıyordu. Arkasında türlü türlü yamalar dikilmiş bir gömlek vardı.

Enes ile Ahnef ırağında oturdular. Ve Hürmüzan da oturdu. Sonra Hz. Ömer uyandı. Hürmüzan onlara:

– Bu kimdir? Diye sordu. Hz. Enes (r.a.)'ta:

– Mü'minlerin emiri Hz. Ömer'dir. dedi.

Hürmüzan da:

– Arab Beyi bu kişi mi? diye sordu. Hem de mescide böyle yalnız başına mı gelir?

Ona şu cevabı verdiler:

– Evet, yalnız başına gelir ve yalnız başına gider. Ve yalnız başına yatar.

Hürmüzan:

– O halkın içinde adalet dağıtır. Ona bir çavuş (muhafız) gerekmez mi? Ve o böyle güven içinde nasıl yatar. Ve onun giyeceği yalnız bu mudur? diye sordu. Onlar da:

– O peygamber değildir. Ancak peygamberlerin yolunu tutar dediler.

Az sonra Ömer bin Hattab uykudan uyandı. Oturdu. Enes ve Ahnef geldiler, selam verdiler, Hz. Ömer de onların selamını aldı. Haber sordu.

Ve sonra, ansızın, süslü, tac, ve ipek elbiseler içinde Hürmüzan'ı gördü:

– Ya bu süsler içindeki kimdir? Diye sordu. Ona:

– Ahvaz Meliki Hürmüzandır. dediler.

O zaman Hz. Ömer gözünü yumup ona bakmaktan çekindi:

– Bu küfür süslerini bundan çıkarın. İslam süsleri giydirin. dedi.

Sonra hürmüzanın sırmalı giysileri çıkarıldı. Kendisine bezden bir gömlek giydirildi. Sonra Kendisini Hz. Ömer'in katına götürdüler. O da yere oturdu. Hz. Ömer:

Bir dil bilir kişi getirin. Dedi. Ve o zaman Mugiyre bin Şu'beyi getirdiler. Hz. Ömer, ona:

– Ya Mugiyre! Hürmüzan'a söyle ki, ne diyecekse desin. Dedi. Hürmüzan da:

– Ölüler sözünü mü söylüyeyim. Yoksa diriler sözünü mü? dedi.

Hz. Ömer de:

– Diriler sözünü söyle dedi.

Hürmüzan:

– Ya Emir! Bu sözle ölmekten güvenli kıydın. Artık öldüremezsin. dedi. Hz. Ömer de:

– Niçin? diye sordu. O da

– Şundan ötürü ki bana dirilerin sözünü söyle dedin. Diye cevap verdi. Hz. Ömer:

– Söylediğim o söz değildir. Sözümün anlamı şudur ki, o sözü diri kişiler söyler. Yoksa, seni öldürmiyeyim demek değildir. Sen beni aldatamazsın. O kişi Malik oğlu Bera'ı öldürdü, onu dirimi bırakırım. Dedi. Hürmüzan, Hz. Ömer'in kendisini öldüreceğini anladı, ona:

– Ya Öme! Sende iyilik ve adalet eserini gördüm. dedi. Şimdi susadım. Susuz öldürme beni. Bir su getirsinler içeyim. Ondan sonra sen bilirsin dedi.

Hz. Ömer de:

– Aman verdim. Su getirin verin. Dedi. Su getirildiği zaman Hürmüzan:

– Ey mü'minlerin emiri, Dedi. Ben bu suyu içmeyince beni öldürmemeyi kabul ettin mi. Diye Sordu. Hz. Ömer de:

– Kabul ettim. Dedi. O zaman hürmüzan o suyu yere döktü ve:

– Artık beni öldüremezsın. Dedi. Hz. Ömer de:

– Niçin? Diye sordu. Hürmüzan da:

– Şundan ötürü ki beni bu suyu içmeyinceye kadar öldürmemeyi vadettin. Ve ben de o suyu yere döktüm. Yerden çıkacak değildir ki onu içeyim. Ondan sonra ancak beni öldürebilirsin. Dedi. Malik oğlu Hz. Enes:

– Ey Mü'minlerin emiri! Gerçek söylüyor dedi.

Hz. Ömer (r.a.)ta:

– Bu senin efsunun ve aldatman fayda vermez. Elbette seni öldürsem gerek. dedi. O zaman Hürmüzan:

– Öyleyse hangi şey fayda verir. Diye sordu.

Hz. Ömer de:

– Eğer müslüman olursan ve:

La ilahe illallah Muhammedün Resulullah" dersin. Dedi. Hürmüzan da bunu kabul edip şahadet getirdi, müslüman oldu. Hz. Ömer'de şad olup Hürmüzana her ne diledi ise kendisine verdi. Yanındaki olan malını da ona bağışladı. O da bundan sonra Medine'de oturdu.

Bu Ahvaz'ın fethi Hicret'in ondokuzuncu yılında olmuştu.

O zamanlar Medine'de bir kişi vardı. Fakir kimselerdendi. Ve hemde Tabiin'dendi.(*). Lakin peygamberimiz (s.a.v.)'i görmemişti. Ama fıkıh ilmini, Ebu Bekir (r.a.)'tan okumuştı. Adı Şurayh bin Haris idi. Hz. Ömer, Kûfe'nin ve Irak'ın hükümetini ona verdi. Kûfe'ye hakimlikle gönderdi. Ondan önce Kûfe'de bir kişi vardı. adı:

– Kaab bin Surul ezdi idi. Hz. Ömer onu azledip Şurayh'ı gönderdi.

Vakta ki hicretin yirminci yılına girdi, Hz. Ömer, Amr İbn-i As'a mektup yazıp gönderdi. Ve:

– Şam'dan Mısır'a ve İskenderiyye'ye var. O yerleri fethet, diye buyruk verdi. O da askeri ile Mısır'ı ve İskenderiyye'yi fethetti.

* Tabiin-Hz. Muhammed (s.a.v.)'i görüp de ondan hadis dinlemiş olanlara denilir. (MFG)

MISIR'IN VE İSKENDERİYYE'NİN FETHİ

Hız. Ömer (r.a.) Şam'ı Hız. Muaviye bin Ebu Süfyan'a verdikten sonra, O Bizanstan çok yerler fethetti.

Şöyle rivayet edilirki, müslümanlardan bir kişi Bizans'a esir düşmüştü. Onu Kostantiniyye (İstanbul) şehrine getirdiler. Söyletmeye başladılar. Eğer kafirlerin hoşlarına gitmeyecek bir söz söylerse vezirlerden birisi kalkıp ona bir tokat atardı. O müslüman da:

– Ey Muaviye! dedi. Seni Hak Teala'ya şikayet ettim. Ki sen bizim üzerimize hakim nesbedilmişsin. Sen ise bizi aldattın. Diye mırıldandı.

Bu söz, az zamanda, Hız. Muaviye'nin kulağına eriştirildi. Muaviye de elçi gönderip o kişiyi esaretten kurtardı. Şam'a getirtti. Ona tokat atan kafir veziri de Şam'a getirtip tokat yiyen kişiyle karşılaştırdı. Ona:

– Senin hasmın bu mudur? Diye sordu. O da:

– Budur. deyince ona:

– Sen de onun sana vurduğu gibi onu tokatla. Dedi. Müslüman asker de o kişiyi tokatladı. Muaviye, sonra, o veziri Kostantiniyye'ye (İstanbul'a) göndertti ve bir semtte bıraktırdı. O kafir de İmparatorlarına vardı.

– Müslümanları ne kadar ihmal ettin. Senin has haremde olan bir kişiyi çaldırtılar da, bir adamının hakkını almak için onun suratını tokalattırdı. Sonra tokatı yiyeni sana göndertti. dedi.

Bu hareketinden ötürü Bizanslılar Muaviye'den korkmuşlardı.

Hız. Ömer Hız. Muaviye'ye mektup yazarak ona şu buyruğu verdi:

– Sana faydalı olmayan her askeri Amr İbn-i As'a gönder. Onunla Mısır ve İskenderiyye gazasına varsın. dedi.

Hız. Muaviye de bu buyruk hükmüne uyarak iş yaptı. Amr İbn-i As da askerini aldı. Filistin yolunu tutup Mısır'a doğru yüz tuttu. Zübeyr bin Avvam'da Medine askeri ile Hız. Ömer tarafından, ona yardımcı gönderildi.

Amr İbn-i As, İskenderiyye sınırına gelince, Mısır meliki karşı çıkarak cenk etti. Fakat, Amr İbn-i As, İskenderiyye ordusunu bozguna uğrattı. Bütün mallarını yağmaladı. İskenderiyye meliki kaçtı, Hisara sığındı. Amr İbn-i As da askeriyle geldi. Hisarın kapısına kondu. Hisarı ele geçirmenin zor olduğunu görünce aldığı ganimeti askerine paylaştırdı. Ve beşte birini çıkarttı. Ve bir miktar esir ile Hz. Ömer'e ggönderdi. Kendisi, hisarın kapısından ayrılmadı. Her gün, her saat cenk etti. Hisarın önünde beş ay ayrılmadı. İskenderiyye meliki, kurtulamayacağını anlayınca Amr İbn-i As'a adam gönderip:

– Barış yapalım. dedi. Amr'da:

– Ya Müslüman ol, ya baş ver. Dedi. Melik de:

– Ben Acem'den ve Bizans'tan çok kişiye baş verdim. Sana da veririm. dedi. Ama şu şartla ki benden ne kadar tutsak aldı iseniz onları geri vermelisiniz. Dedi. Hz. Amr'da:

– Benden de büyük bir beyimiz vardır. Ben onun fermanında, buyruğundayım. Birkez ona danışayım. dedi. Ve Hz. Ömer'e adam gönderdi. Hz. Ömer de ona bir buyrultu (mektup) yazarak dedi ki:

– Senin Medine'ye gönderdiğin o esirleri Medine halkı paylaşip sattılar. Kimisi Medine'ye kimisi Irak'a düştü. Ayrıldılar. Onları geriye vermek olmaz. Müslümanlara verdiğin sözü, yerine getiremeyeceğin bu şartı kabul etme. Ama o eliniz de olan ve hristiyan dinindeki tutsakları geri ver. Eğer müslüman oldularsa geri verme. dedi.

Amr'da İskenderiyye Meliki'ne bu yolda cevap verince o da çaresiz kaldı. Bu şartı kabul edip barış yaptı. İskenderiyye'nin kapısını açtı.

Ve bu sırada Hz. Ömer bin Hattab, Amr İbn-i As'a yeni bir buyrultu gönderdi ve:

– Mısırın üzerine yürü şimdi. Dedi. Amr da Mısır'dan yana hareket etti. O zamanlar Mısır Melikine Mukavkis denilirdi. Lakin bu Mukavkis Ayniüs Şem'te oturmaktaydı. Mısır'da kendi tarafından gönderilmiş Caslık adında bir kişi otururdu. Kendisine Ebu Meryey denilirdi. O, Kıpti Meliklerinin oğullarındandı. Ve bir subaşıydı. Adına Esakıf derlerdi. Hepsisi de Hristiyanlardı. bu Caslık, askerbaşı Esakıf ile ve bütün bilginleriyle Mısır'dan çıktı. Amr İbni, As'ın katına geldiler. Ta ki dilleşerek (konuşarak) niçin geldiklerini söylemek istediler.

Amr İbn-i As da onları iyi sözlerle karşılayıp azizledi ve:

– Resulullah (s.a.v.) Hazretleri şöyle buyurmuşlardır dedi.: "Mısır eline üstün geldiğiniz zaman onların hakkını bilirsiniz." diye buyurdu. Ve: "Çünkü onların bize Hz. Hacer'den ötürü hak yakınlığı vardır. Böylece İbrahim (a.s.)'ın oğlu İsmail (a.s.)'ların, hem de bütün arabaların atası Mısırdandır. Ve Hacer Mısır Meliki'nin kızı idi. O vakitte ki Aynü's-Şems halkı, mısır melikine karşı zafer buldular. Kendisini öldürüp haceri tutsakladılar. Ve bir melike sattılar. O melik de onu Hz. Sare'ye bağışladı. ve Hz. Sare de Hz. İbrahim (a.s.)'a bağışladı. Ondan İsmail (a.s.) doğdu, Biz bundan ötürü, sizin incinmenizi dilemiyoruz. Ve sizin hakkınızı biliyoruz. Eğer müslüman olursanız bizim gibi bir kişi olursunuz. Eğer müslüman olmazsınız bağ-haraç verirsiniz. Dedi. Mısırlılar da:

– Güzel buyurdunuz. Ama bize bir ay izin verin. dediler.

Amr'da:

– Siz beni aldatamazsınız. Ben size üç günden fazla izin veremem dedi. Mısır elçileri de bunu kabul ettiler ve geriye döndüler.

Düldöncü gün gelince Amr:

– Ne yapalım. Diye tedbir düşünürdü. Mısırlı'lar, ansızın, müslümanların üstüne saldırıya geçtiler. Zübeyr, hisarın kapısına varıp çok cenk etti. Ve kalenin divarına çıktı. Müslümanlar da onun ardınca çıktılar. Mısır'ın içine girmek için yol bulmak dilerlerdi. Mısır kavmi, müslüman askerlerinin kale burçlarına çıktığını görünce Mukavkıs'ın vekili Caslık'ın katına geldiler. Ona vaziyeti bildirdiler. O da:

– Ey Kavm. O Rablardırlar ki acem meliki Kısra ve bizans meliki Kayser'i perişan ettiler. Biz onlarla nice başa çıkarız, dedi. Mısır kavmi ağlaşıp sızlaşarak Amr'dan aman dilediler. Amr da dilediklerine uydu. Mısır kavmi de Zübeyr'e yol verdi. O da şehre girdi. Hisarın kapısını açtı. Müslüman askerleri içeri girdiler. Zübeyr, Amr'a:

– Ben işte hisarı almıştım. Sen niçin barış yaptın. dedi. Amr, onun sözüne önem vermedi. Mısırlılara haraç vermeleri şartı ile barış imzalayıp Mısır'ı ele geçirdi.

Müslümanlar içeri girip oturdular. O vakit Mısır'ın adı Fustat idi. Ve Kıbt askerinden orada çok kişi vardı. Arab kavmini öyle çıplak giyimsiz görünce:

– Yazık, yazık. dediler. Eğer bunların böyle zayıf olduğunu bilseydik şehrimizi vermezdik.

Bu sözü Amr işitince o Kıptileri çağırdı. Ve bir deve boğazlattı. Hemen tuzlu suda haşladı. Arapları davet etti. Arablar o devenin sövüş etinden yediler.

Ertesi gün Amr:

– Usta aşçılar getirilsin. Diye buyurdu. Türlü türlü nimetler pişirtti. Arab kavmini çağırttı. O nimetlerden yedirtti. Sonra Kıpt askerlerine:

– Sizin, benim üzerimde akrabalık hakkınız vardır. Şimdi ben işittim ki siz benimle cenk edecekmisiniz. Bilin ki, bu arap kavminin öncü yediği deve sövüşü idi. Bugün ise türlü türlü nimetler yediklerini gördünüz. İyi bilin ki o asker, canlarını verir, şehri vermezler. Ve onların gövdesinde bir damar deprendiğinde savaşa koşarlar. Öyleyse siz, kendinizi helake bırakmayın. Ya müslüman olun ya da şehirden çıkın, uzaklaşın. dedi.

O kavm da:

– Gerçek söylüyorsunuz, Diyerek dağıldılar. Ve hemen Mukavkıs'a gittiler. Kıbt meliki yolda gitmekteydi. Ve:

– Bu arab, bizi böyle darmadağın etmeye çok zahmet çekseler gerek. Lakin görün ki bizi bir sözle nasıl dağıttılar. derdi.

Kıbt meliki Ayn-ı şems şehrine varınca Mukavkıs'ın huzuruna çıktı. Bu Ayn-ı Şems Kıbt ülkesinden bir şehirdir ki Nevbe'den Mağrib'e yakındır. Kıbt meliki, Mukavkıs'a Amr'ın kıssasını açıkladı:

– Bize şöyle hile etti, böyle oyunda bulundu. Dedi. O da:

– Arab size, sizi aldatsın diye mertliğe yakışır kişiler göndermiş dedi.

Bundan sonra Mukavkıs, askerini toplayıp Mısır'dan yana sürdü. Amr da bunu haber alınca askerini hazırladı, Mısır'dan çıktı. O da Ayn-ı Şems'ten yana yürüdü. Vakta ki onlar o yöne yetiştiler, bunlar da Mısır yönünden yürüdüler. Birbiriyle karşılaşp yüz yüze geldiler.

Amr askerinin önüne çıkarak:

– Ey Resulullah'ın sahabeleri! dedi. İleri geliniz.

O askerin içinde Paygember (s.a.v.)'in yaranından olanlar ileri fırladı. Ebu Berde bir Selma gibi ve Ebu Berdet-il Eş'a'ri gibi kişileri safın önüne koydu. Ve:

– Siz ileride olun ki müslüman askeri zafere ersin. Dedi. Sonra yarenler ileri atıldılar. Asker de onların ardından saldırıya geçtiler. Kıbt askerini bozdular. Çok adam öldürdüler. Ve çok da ganimet ve esir aldılar. Ganimetin beşte biri çıkarılıp Medine'ye gönderildi.

Hz. Ömer, Hz. Ala el-Hadrami'yi Bahreyn ülkesinden azledip Hz. Saad'ın katına gönderdiği vakit Bahreyn askerini de Fars'tan çekip Bahreyn'e göndermişti. Kuddame bin Maz'unu da Bahreyn'e bey dikmişti. Bu anlattığımız olayların hepsi de hicretin yirminci yılında olmuştu.

Kuddame Bahreyn de şarap içti, diye bir haber geldi. Hz. Ömer onu getirtti. Kamçılıdı. Ve Ebu Hureyre'yi Bahreyn'e ve Yemame'ye bey kıldı.

Yine bu yılda Kûfe kavmi Hz. Saad bin Ebi Vakkas'tan şikayetçi oldular. Hz. Ömer Saad'ı da Kûfe'den ve bütün Irak'tan azlederek Medineye götürdü.

Mısır'ın ve İskenderiyye'nin fetihleri Hicretin bu yirminci yılında oldu. Ve Rebiül evvel ayındaydı. Hicretin yirmi birinci yılı girdiği zaman Acem askeri Nihavent'te toplanmıştı. Müslümanlar da oraya vardılar. Nihavend'i fethettiler.

Ondan sonra da acemden kimse toplu bir hale gelememi.

NIHAVEND ŞEHRİNİN FETHİ

Hz. Ömer, Hz. Saad'ı Kufe'den azledip Abdullah bin Gatafan'ı Kûfe'ye ve Irak'a halife etmişti. Bu Gatafan, Peygamber (s.a.v.) in yaranından ve de Ensar'dandı.

O zaman İran Şahı Yezd-i Cerd'e:

– Kadisiye'yi fetheden ve Rüstem'i öldüren ve seni Medayin'den çıkaran kişiyi, Arab meliki askerin komutanlığından attı, çıkardı. dediler.

Yezd-i Cerd, o vakit Rey şehrinde bulunuyordu. Ve o, bu haberi işitince arap melikine tamah duydu. İsfahan'a, Fars'a, Horasan'a ve Türkistan kapısına kadar her tarafa mektuplar gönderdi. Ve her namede:

– Bu cihanın işi türlü türüdür. Melikler kimi zaman zelil, kimi zaman aziz olurlar. Ve din işi de kimi büyür, kimi küçülür. Şimdi ben Rey şehrinde bulunuyorum. Ve şimdiye kadar sabrettim. Bugün Arab'ın hali çok zayıflamıştır. Artık toplanıp gelmemizin zamanıdır, Ki onlarla savaş yapıp onlardan intikamımızı, öcümüzü alalım. Ve niyetinizi iyi edin ki nusret, gökten kaderince iner. Dedi. Ve her şehirden asker istedi. Bütün Horasan'dan, Nişabur'dan, Belh'ten, Pars'tan, İsfahan'dan, Kûhistan'dan ve Azarbaycan'dan bütün acem halkı bu emre uydular.

Lakin, Yezd-i Cerd'in yanında tedbirli kişi kalmamıştı. Baş komutanlık yapacak hiç kimse yoktu. Hepsı öldürülmüşlerdi. Yalnız döğüşçülerden Feyruzan adında bir kişi kalmıştı. Ona Zülhacip de denirdi. İhtiyar bir kişiydi. Bütün acemler onu tanırdı. Yezd-i Cerd'e dediler ki:

– Bize subaşı olarak Feyruzan'dan başkası gerekmez.

Yezd-i Cerd de:

– O yaşlı bir kişidir. Onu Nihavent'ten Rey'e getirmek olmaz. Şimdi bütün orduyu onun katında toplayalım. Dedi ve, bütün askere mektup yazıp gönderdi:

– Hepiniz, Nihavent'te, Feyruzan'ın yanında toplanınız. Emrini verdi. Bunun üzerine 150.000 kişi Feyruzan'ın yanında toplandı.

Abdullah bin Gatafan da o halden haber aldı. Hz. Ömer'e bildirdi. Hz. Kureyb bin Zafer ile Medine'ye gönderdi. O da Medine'ye vardı. Mektubu Hz. Ömer'e bildirdi. Mektubda:

– Ya Ömer! Acem, Nihavent'te toplandı. O askerler kadar kalabalık asker hiçbir zaman toplanmamıştı. Eğer fırsat bulurlarsa Hilvan'a gelirler. Ve eğer oradan Irak'a gelirlerse o zaman Müslümanların işleri güçleşir. Yapılacak iyi iş şudur ki, Müslüman askerinin cehdedip, Hilvan tepelerinden geçip orada savaşa girişmesidir.

Hz. Ömer (r.a.), bu yazıyı alınca okudu, düşünceye daldı. O elçiye:

– Adın nedir? diye sordu. O da:

– Kurey, dedi.

– Sen kimin oğlusun?

– Ben Zafer'in oğluyum.

Hız. Ömer; Müslümanların ileri gelenlerini mescidde toplanmaya çağırdı. Onlar da katıldılar. Hız. Ömer onlarla istişare etti. Sonra Hız. Ömer:

– Ümid ediyorum ki bu toplanışları acem'in son toplanışı olacaktır. Eğer bu son biraraya gelişlerini dağıtır ve perişan edecek olursak artık bir araya gelemeyiz, toplanamayız. Eğer perişan edilmezler ise hiç bir zaman perişan edilemezler. Ve ben şuna niyet eyledim ki cihada kendim varayım. Siz ise ne düşünür, ne dersiniz? Eğer ben gitmezsem bu araplar gitmez. dedi.

Peygamber (s.a.v.)'in yaranı fikir ayrılığına düştü. Kimisi:

– Varmanız gerektir, dediler. Kimisi de:

– Cenge varmamanız gerektir. Dediler? Hız. Osman:

– Ya Emire'l-Müminin! dedi. Kaygılanma ki Allah Teala bu müslümanları senin elinde aziz etmiştir. İnşallah bir dahi zelil etmesin. Sana nusret, üstünlük ve zafer nasip etsin ve bozgunluk vermesin. Hem senin elinde her şehirde şu kadar asker var. Şam'dan, Basra'dan, Yemen'den asker devşir. (Topla) Kendin Kufe'ye var. Oradan da asker topla. Kendin ya Kufe'de, ya Medayinde, ya da Hilvanda otur. Ve onlara asker gönder. Sen de onların ardınca ol. Eğer yardım gerekirse gönder. Eğer zafer kazanırlarsa sen o zaferi tez öğren, tez işit. Eğer ordun geri kaçarsa, hepsi senin çevrende toplanırlar. Vakta ki seni görürlerse, düşmanı her ne kadar çok olursa olsun, onların gözüne düşman az görünür, dedi.

Ebu Talib oğlu Ali (r.a.)da:

– Ya Emirel müminin! Doğru olanı şudur ki, senin savaşa varman uygun değildir. Çünkü Şam askerini iletse, (badiye) askeri gelir, Şam'ı alır. Eğer Medine'den ayrılırsan çöl arabı gelir, Medine'yi harab ederler. O zaman derdin ve kaygı artar. Doğru olanı ise şudur, Yemen askerini yerinde bırak, Basra askerine haber yolla. Üç bölükten bir bölüğü Basra'da kalsın. Orada dursun ki Ahvaz'ı ve Basra'yı korusunlar. İki bölüğü de savaşa varsınlar. Bir mert yürekli kişiyi de onlara baş eyle ki savaş etsin. Eğer bu acem kavmi senin buradan gittiğini duyar, onlardan savaşa gelmeyen kişi savaşa gelir ve savaşa gelmeyen bir kişi seni görürse mutlaka candan ve gönülden seninle cenk eder. Zira:

– Arab'ın asıl Beyi budur. Çalışalım ve azmedelim ki bunu ortadan giderelim. Bir daha da Arab'ın dayanacak kişisi kalmasın dediler.

Hz. Ömer bin Hattab (r.a.) bu fikir ayrılığından dolayı şaşırdı, kaldı. Ve:

– Abdülmuttalib Oğlu Abbas ile konuşayım. Onun meşvereti mübarektir. Ve hiçbir kişinin düşüncesi ve tedbiri, kureyş içinde, Abbas gibi değildir. dedi. Hz. Abbas'a vardı. Onunla müşavere yapıp fikrini aldı. Hz. Abbas'da:

En doğru hareket, senin yerinde durman ve asker göndermendir. Dedi. Bu cevabı Hz. Ömer de beğendi. Hz. Abbas'a:

– Bize subaşı (komutan) olmaya yarar kim vardır? Diye sordu:

Hz. Abbas'da:

– Ya Emirel mü'minin! Irak askerini sen daha iyi biliyorsun. dedi. Hz Ömer'de:

– Benim gönlüm Numan bir Mukrin'dedir, dedi. Hz. Abbas'da:

– Gerçek söyledin. dedi. O iyidir.

Hz. Ömer bin Hattab da Medine'nin askerini topladı. Ve Numan bin Mukrin'e buyrultu yazdı, gönderdi. O, Ahvaz'da bulunuyordu. Ta ki Hz. Saad onu Irak'tan Ahvaz'a göndermiş bulunuyordu.

Hz. Ömer'in emirnamesi şuydu:

– Ya Numan bin Mukrin. Sen askerle Nihavend'e var. Ve Ebu Musa Eşariye de şunları yazdım:

– Basra'nın ve Ahvaz'ın askerinden ne kadar asker verebilirse sana vermesini bildirdim. Medine birlikleri de sana erişecektir. Ve seni bütün ordunun üzerine baş komutan seçtim. Dedi. Bu mektubu, kendi oğlu Abdullah'a verdi. Ve Muhacirlerden ve ensardan 5000 kişi ile Numan bin Mukrin'e gönderdi. Muğiyre'yi de birlikte yolladı. Sakıfoğulları'nın azadlısı Sayib bin Akraki, hesap bilir, çok zeki bir katipti, onu da birlikte gönderdi. Eğer zafer kazanılırsa, ganimeti o dağıtacak, taksim edecekti.

Vakta ki bu birlik Medine'den ayrıldı. Hz. Ömer, Ebu Musa el-Eşari'ye emirname yazıp:

– Ahvaz ile Basra'nın askerinin üç bölüğünden bir bölüğünü kendin için al, iki bölüğünü Numan'a ver. O da onları ta Nihavede götürsün dedi. Ve Abdullah'a da mektup yazıp:

Irak'la Kufe askerinden iki bölüğünü Mukrin oğlu Numan'a gönder. Diye buyruk verdi.

Mukrin oğlu Numan Ahvaz'dan Basra'ya geldi. Ebu Musa ona 1000 er verdi. Bunları Peygamber (s.a.v.)'in yaranından ve Arab'ın seytitlerinden döğüşçülerinden idiler. Arablarında, Huzeyfet-il Yemani Cerir bin Abdullah, Amr İbn-i Madi Kerb ve Talha bin Halid ve onlar gibi Peygamber (s.a.v.)'in yaranı-kişiler vardı. Ve bunlar, Hz. Ömer oğlu Abdullah ile geldiler.

Numan bin Mukrin, askerini harekete geçirince Sevad yolundan ve Hilvan'dan, Arab'tan ve zimmet ehlinde (Müttefiklerden) 10.000 kişi toplandı. Ordu Hilvan'a erişti. Düşmandan hiç eser görülmedi. Hilvan dolaylarından çıktı. Merc'e geldi. Oradan kalktı, Tur'a geldi.

Acem askeri henüz Nihavent'te idi. Arab askerinin geldiğini duyduklarında, savaşın Nihavent'te yapılmasını kararlaştırdılar. 150.000 kişi toplayıp Hask şehrinin önünde mevzi aldılar.

Numan bin Mukrin de Nihavent'ten yirmi beş fersenk yol ıraktaki Tur şehrinde durdu. Acem askerinin kendi yönüne geldiğini sandı. Ama, onların Hask şehri önünde mevzilendiğini işitince, Tur'dan olan 30.000 askeri ile Nihavent'e doğru çıktı. Şehrin önünde kondu. Ve bu haberi Hz. Ömer (r.a.)'a bildirdi. Ve orada tam iki ay mevzilendi. Ne acem ordusu onlardan yana geldi, ne de onlar acem yönüne gittiler.

Bu haber Hz. Ömer'e gelince üzüldü. Müslümanların da hatırı perişan oldu. Hz. Ömer'in gözleri:

– Askerin hali nice oldu? Diye hergün yollardaydı.

Medine bu halde iken Kufe'den, Esedoğullarından Cerrah bir Si-nan adında bir kişi geldi. Yanında üç kişi daha vardı. Hz. Ömer'in katına çıkıp, Hz. Saad'dan şikayet ettiler.

– Kufede bize güç gösterip zorla malımızı aldı. Müslümanlara ne dağılsa adalet yolunda paylaştırmadı. Dediler.

Hz. Ömer'in gönlü ise orduyu düşünmesinden ötürü çok meşguldü. Onlara:

– Siz öyle bir vakitte geldiniz ki benim hatırımda başka düşünceler var. Sabredemediniz. Bu meşguliyet arasında geldiniz. Ben gerçekten anladım ki siz bâtıl yere geldiniz. Ve öç almak istiyorsunuz. Şimdi benim işim var. Bu işinizi inceler, araştırırım. dedi.

Hız. Ömer, Muhammed Bin Mesleme'yi valilerin üstüne Bakan koymuştu. Her kimin bir validen şikayeti olsa, Muhammed bin Mesleme'ye gönderirdi. O da amil ile şikayetçi olan o halkın işlerini inceler ve sonucu Hız. Ömer'e bildirdi. Hız. Ömer gereğine göre iş yapardı.

– Hız. Ömer Muhammed b. Mesleme'yi o kişiler ile Kûfeye gönderdi. Orada Saad'ın hali incelenecekti, Saad da onlarla birlikte gönderildi. Kûfeye geldikleri zaman şehrin içinde o Medine'ye gelen kişilerle Saad (r.a.) ta birlikte mescidden mescide ve mahalleden mahalleye gezerlerdi. Her yerde Hız. Saad'ın adaletinden ve yaptıklarından sorarlardı. Muhammed bin Mesleme her kimden sorar ise, o kişi:

– Biz Hız. Saad da hiçbir kusur görmedik. Bize hiç kimse gerekmez, Yalnız Hız. Saad gerekir. Derlerdi. Cerrah'ın ahbabı olan kişiler ise hiçbir şey seylemezlerdi.

Bir gün bir mescide geldiler. Oraya (Kaysoğulları Mescidi) denilirdi. O mesciddeki halktan Hız. Saad soruldu. O halk sustu. Muhammed Bin Mesleme:

– Ey Kavm! dedi. Sizin bu susmanız beni kuşkuya düşürdü. Onun iyiliğini, ya da kötülüğünü biliyorsanız bana söyleyiniz dedi. Muhammed bin Mesleme böyle deyince, o halkın önde gelen kişisi iki Usame adında birisiydi:

– Madem ki böyle diyorsun, doğrusunu söyleyeyim, deyip şöyle dedi:

Şu gerçek ki o Saad halka hükmettiği zaman doğru iş yapmaz ve çok ganimet malı gelince, doğru paylaşmaz. Gazaya da varmaz, büyöklenir ve halifelenir.

O kişi bu sözleri söyleyince, Hız. Saad, yüzünü o kişilerden yana çevirdi:

– İlahi! Bu kişi yalan söyledi. Onun iki gözünü al. Lakin dilini alma ki gerçekten doğru kimdir, hakikat ortaya çıksın. dedi.

Bundan sonra, Muhammed bin Mesleme yine Medine'ye döndü. Bu sırada Üsâme'nin iki gözü de çıkmıştı. Muhammed Bin Mesleme bu haberi alınca:

– O kişi Hz. Saad'ın bedduasına uğradı. dedi.

Hz.Saad, o Medine'ye gelen Cerrah'a da beddua edip:

– Onları öldür, şehitlik mertebesi verme. Dedi. Birkaç gün sonra o Cerrah kılıçla öldürüldü. Ve arkadaşı Kubeysa da taşla öldürülmüştü. Sözü'nün kısası o dört kişinin her biri bir ölüme canlarını verdiler. Şehadet mertebesine eremediler.

* * *

Böylece Muhammed bin Mesleme, Hz. Saad ile yine Medine'ye gelip Hz. Ömer (r.a.)'a Cerrah'ın ve arkadaşlarının ve Üsâme'nin halini anlattılar. Hz. Ömer'de:

– Ben önceden onların yalansöylediğini bilmiştim. dedi. Hz. Saad da:

– Ya Emirel mü'minin! dedi. Kafirlerin kanını yeryüzüne ben dökmüştüm. Ve ben o kişiyim ki Resül (s.a.v.) hazretleri Uhud gaza-sında anasını ve babasını bana feda edip:

– Ey Saad, at, babam ve anam sana feda olsun. demişti.Bu sözü benden başka kimseye söylemedi. dedi.

Biz yine konumuza gelelim.

Numan bir Mukrin çok zaman Nihavent kapısında oturdu. Sonunda feyruzan ona adam gönderip:

– Benim katıma bir kişi gönderin ki onunla konuşayım. dedi. Hz. Numan da Mugıyre bin Şu'be'yi gönderdi. Mugıyre, Hask şehrinin içine girince Feyruzan da meclisini süsleyip sırmalı giysiler giyindi. Başına taç oturttu. Ve bir altın tahta oturdu. Adamları da ipekliler giyip kılıçlar kuşanıp, iki taraflı onun karşısında durdular.

* * *

Vakta ki Mugıyre içeri girdi, gözlerini yere dikti. Hiç kimsenin yüzüne bakmadı. Feyruzan'ın tahtının önüne gelince, kendisini her yönden kılıç ucu ile dürttüler, ve:

– Yukarı bak. Meliki gör. Melik te sana baksın dediler.

Mugiyre hiç kimseye bakmayıp yürüdü. Kendisini kamçılادılar. Hz. Mugiyre:

– Ey Kavm! Ben sizinle cenge gelmedim. Dedi. Ben elçiyim. Elçiliğe geldim. Hiçbir kimse elçiye böyle bir iş edermi ki siz bana reva görüyorsunuz? Ben kendi kavmim içinde aziz bir kişiyim. Sizden de daha faziletliyim. Dedi. Malik, tercümandan bu sözü işitince:

– Gerçek söylüyor. Edepsizlik etmişsiniz. Dedi. Sonra Hz. Mugiyre'ye:

– Oturunuz. Dedi. Mugiyre de oturdu. Melik Feyruzan:

– Ey Arab! Siz bütün kavimlerden betermişsiniz. Dedi. Bilinsin ki, askerimin okçularına şimdi emredayim, sizin hepinizi bir saat içinde kırar, yok ederler. Ve benim şehrimde, sizin askeriniz kadar ok atıcı vardır. Ama ben, kendi şehrimde sizin kanınızın akmasını istemiyorum. Eğer buradan giderseniz iyi olur. Ve eğer gitmezseniz, size ziyan olur. Ama ben biliyorum ki sizin canınız çıkar, yine buradan çıkmaz gitmezsiniz.

Acem meliki bu sözlerini bitirince Mugiyre de ona şu karşılığı verdi. Önce Allah Teala Hazretlerine hamd ve senada bulundu. Ondan sonra, Peygamberimiz (s.a.v.)'e salavat getirdi ve:

– Evet, dedi, biz senin söylediğin gibi hem zelil, hem yoksul halliydik. Ama Allah Teala hazretleri, bize, yine bizim aramızdan peygamber gönderdi. O da bize doğru yolu gösterdi. Ve o bahtsızlık bizden gitti, şimdi sizin üstünüze düştü. Buraya, o yoksulluğu size bırakıp nimet ve ganimeti sizden alıp gidelim diye geldik, dedi ve kalktı, gitti.

O zaman Melik Feyruzan da kendi kavmine:

– Ne şaşılacak şeydir ki bu arabın söylediği şeyi sanırsınız ki gerçek eyleyecekler. dedi.

Mugiyre (r.a.) Geri gelince Numan (r.a.) askerini topladı. Birbiriyle meşveret ettiler. Ve:

– Biz niçin oturup duralım. En doğru iş şudur ki ordumuzu alıp geri dönelim. Onlar bizi kaçı sanıp aramızdan gelsinler. Sonra yine gerisin geriye dönüp onlarla cenk edelim. Dediler.

Bütün askerler:

– En doğrusu budur. dediler.

Ve ertesi günü, Hz. Nu'man, ordusunu aldı, bir durak geriye çekildi. giderken:

– Ne kadar işe yaramaz malzeme varsa yerinde bırakılsın. diye emir verdi. Onları orada bıraktılar, ayrılıp gittiler. Acem askerleri onların kaçtığını sandılar. Hemen, Hask'ten çıkıp müslümanların ardından askerini ileri sürdü. Hz. Numan, bir menzil daha giderek orada konakladı. Acemler de müslüman ordusu ile cenk etmek için durduklarını anladılar. Onlar da orada, Ordugah kurdular. Melik Feyruzan da askerini hazırladı. Savaş yapmaya niyetlendi. Ve askerine:

– Benim askerimden kaçan olursa Hask şehrine girsin. Ordan öteye geçmesin dedi.

Sonra, ertesi gün ki, bir cuma günüydü, Hz. Numan'a müslüman askerleri:

– Ya Numan! Biz yarın gün ısınmadan, sabahleyin cenk edelim. Dediler. Hz. Numan da:

– Ben, Peygamber (S.A.V) ile çok savaşlarda hazır bulundum. Cuma namazından sonra cenk ederdi. Dedi.

Bundan ötürü ertesi gün cuma namazı kılındı. Namazdan sonra tekbir getirdiler. Saflar dizildi sağ, sol ile orta ve yan kuvvetleri hazırlandılar. Hz. Numan:

– Yarab, bu gün bize İslam yüceliğini ver ve kafiye bozgunluk ver, diye dua etti. Ve bana da: "Şehitlik mertebesi nasip et. Diye dua et.

Askerine de:

– Benim gönlüme öyle geliyor ki ben bu gün şehit olacağım. Eğer şehit olursam, size Huzeyfe Bey olsun. O da şehit olursa Cerir bin Abdullah bey olsun. Eğer oda şehit olursa Hz. Kays bin Meksuh bey olsun. Dedi. Hz. Mugiye orada durmaktaydı:

– Hz. Kays beni anmadı. Diye üzölmekteydi. O zaman Hz. Numan Hz. Mugiye'nin yüzüne baktı ve:

– Bunların hepsi şehit olursa Mugiyre bin Şu'be Bey olsun. dedi. Ve sonra ben, üç kez tekbir getiririm, ve üç kez sancağı sallarım. Ve ileri atılırım. Ardımdan sizde ileri atılın. dedi.

Asker de böyle yaptı. İki taraf birbirine karıştı. Toz bulutu gök yüzünü tuttu. Herkes birbirini görmez oldu. Kılıç ve nacak sesleri belirdi. Acem ordusu bir saatin içinde bozuldu. Müslümanlar da büyük bir sabır görüldü. Ve acemler yüz geri ettiler. Müslümanlar yetiştikleri acemleri kılıç sallayıp öldürmeye başladılar.

Hz. Numan,kafir askerinin bozulduğunu görünce:

– Yarab! zaferde benim duamı kabul ettin. Şehitlik duamı da kabul buyur. dedi. Hemen:

– Sancağı ileri iletin. Diye emir verdi. Kendisi de ileri fırlamak istedi. Ansızın elindeki sancağın arkasından böğrüne bir ok dokundu. O anda şehit oldu.

Hz. Numan'ın bir kardeşi vardı. Adına Süveyd bin Mukrin derlerdi. Hemen Hz.Numan'ı getirdi, yüzünü örttü. Ve elindeki sancağı aldı, Hz.Huzeyfe'ye verdi. Hz. Huzeyfe de ileri atıldı. Müslümanlar da onun ardından ileri saldırdılar. Acem askeri de yüz geri edip bir uğurdan kaçtılar. Müslüman askeri onların ardına düşüp sayısız kafir kırdılar. Ne kadar kaçanlar varsa Hask şehrine kaçarlardı. Müslüman askeri de ardlarına düşer, her müslüman askeri beş on düşman askerini yere sererdi.

Bu kanlı cenk sırasında Feyruzan bir yol bulmuş Hemedan yolundan kaçıp gitmişti. Hz. Ka'ka Feyruzan'ın ardına düştü. Feyruzan tepeye çıktı. Hz. Ka'ka'da onun ardından tepeye çıktı. Artık gece yarısı olmuştu. Kaçanlardan bir kaç kişi Feyruzan'ın yanında toplanmıştı. Çünkü önlerinde yüklü çok develer vardı. Tepenin bir tek yolu vardı. Feyruzan:

– Burasını aşayım hele. Derdi. Hz. Ka'ka ona erişti, Feyruzan'ı öldürdü. Bütün o develeri ele geçirdi, aldı. Çok ganimet elde etti. Onlardan başka kırk yük de bal vardı. Müslümanlar: "Hak Teala'nın bal gibi askeri varmış." dediler. Yani o ballar Feyruzan'ın ileri kaçmasına engel olmuştu. Yolunu kapamıştı.

Ertesi günü ölenleri saydılar. 100.000 kafir öldürülmüştü. Çünkü Acemlerin hiç o kadar bir topluluğu olmamıştı. Hz. Huzeyfe'nin emri

üzerine o ganimetleri Hz Saip b. Akra'nın katına iletiler. Çünkü ganimetleri paylaştırsın diye Hz. Ömer, onu buraya göndermişti. O da o ganimetin beşte birini çıkarttı. Geri kalanını paylaştırdı. Her yaya kişiye iki bin dirhem gümüş verildi. Atlı kişiler onun iki katını aldılar.

Birgün Acem'den, İslam'lara bir kişi geldi. Bu adam, Ateş'gedeye hizmet edenlerdendi. Bir yaşlı eşeğe binmişti. Hz. Huzeyfe'nin katına çıktı. Ona:

– Bana aman ver, bir de dileyeceğim kişiye aman ver. Zira benim yanımda Kisra'nın malı vardır. Sana vereyim. dedi.

Hz. Huzeyfe 'de:

– Sana aman verdim. dedi. İhtiyar kişi de bir sandık getirdi ve:

– Yezd-i Cerd, ordusunu geri Rey şehrine gönderdiği vakit Kisra'nın hazinedarı bu sandığı benim katımda emanet bırakmıştı. Bana:

– Bu sandıkta olan Kisra'nın haceti zamanında işe yarayacaktır. Dedi. Hz. Huzeyfe de o sandığın mührünü açtı. Sandığın içinin kırmızı, beyaz ve yeşil yakutla dolu olduğunu gördü. Birkaç cins ve cevher vardı ki kıymetini kimse değerlendiremezdi. Hz. Huzeyfe şaşırdı. Ve Arab kavmine:

– Bunlar öyle nesnelerdir ki onları biz cenk de kılıcımızla almadık.

Bizim bu sandıkta hiç bir hakkımız, nasibimiz yoktur. Biz bunu böylece Hz. Ömer'e gönderelim. Ta ki müslümanların Beytülmaline (Hazinesine)konulsun. Dedi. Müslümanlar da:

– En doğrusu budur. dediler.

Hz. Huzeyfe de o cevherin hepsini Hz. Said bin Akra'a gönderdi. Ve fetihname yazdı. Zarif adındaki bir kişiyle Hz. Ömere gönderdi.

Zarif Hz. Ömer'in katına gelince, Fetih haberini bildirdi. Hz. Ömer Hz. Numan'ı sordu. Zarif de:

– Allah size ömür versin ve Numan'a rahmet eylesin ki o şehid oldu. Dedi. Hz. Ömer gözyaşlarını tutamadı. Ağladı ve:

– Daha kimler Şehid oldu. Diye sordu. Zarif de:

– Çok kişiler daha şehid oldu ki siz onları bilemezsiniz. dedi. Hz. Ömer de:

– Eğer ben bilmezsem Allah bilir. Deyip şu ayeti okudu:

– **"Sizin bilmeyip de Allah'ın bildiği başkaları vardır."** (Enfal: 60)

Ve bir başka gün de Hz. Sayip bin Arka geldi. Ganimetin de beşte birini getirdi. Yanında o cevahir sandığını da getirmişti. Hz. Ömer (r.a.):

– Bu sandık nedir? diye sordu Sayib bin Akra'da o sandığın hikayesini anlattı. Ve:

– Hz. Huzeyfe bütün müslümanların rızası ile bu sandığı size gönderdi. Nasıl buyurursanız öyle yapılsın. dedi. Eğer dilerseniz müminlere üleştirirsiniz, dilerseniz kendinize alır. Has kılarırsınız. dedi.

Hz. Ömer de:

– Bunun ne olduğunu ne siz bilirsiniz, ve ne de onlar bilir. Ben, senin bu akşam Medine'de kalmanı dilemem. Hemen bu saat kalk. Bu sandığı al git, götür. Bu kafirleri darmadağın edenlerin hakkıdır. Ve bunda hiç kimsenin hakkı yoktur. dedi.

Hz. Sayib de Medine'den geldi. Hz. Huzeyfe'nin katına çıktı. O mücevheri de Hz. Huzeyfe tüccarlara sattırdı. Parasını askerinin arasında paylaştırdı. Her atlıya dört bin dirhem verildi.

Hz. Huzeyfe'ye:

– Kaçan o kişiler, Hemedan'da toplanmışlar. dediler. Hz. Huzeyfe de Hz. Ka'ka'ı onlara gönderdi. O da, vardı, onları dağıttı.

Hemedan'da bir kasaba vardı ki ona Dinaver denirdi. Hemedanlilerin çokluğu orada idi. Bunların ileri gelen kişisi, Hz. Ka'ka'ın yanına geldi:

– Beni, beyinizin katına götürün. Ta ki onunla barış yapayım. Dedi. Hz. Ka'ka'da onu Hz. Huzeyfe'nin yanına götürdü. O da, o kişi ile barış yaptı ve barış anlaşması imzalandı. Böylece de Hemedan barış ile fethedilmiş oldu. Nihavent ise, kılınçla kazanılmıştı. İki şehir birbirine o kadar yakındı ki bundan ötürü müslüman ordusunun yarısı Basra'dan, yarısı da Kûfe'dendi.

Fetih tamamlanınca Hz. Huzeyfe orada oturdu:

– Hz. Ömer ne buyruk verecek diye bekledi.

Nihavent küçük bir yerdi. O kadar askeri almadı. Hz. Huzeyfe orduyu ikiye ayırdı. Ordunun içinde her kim Basra askerinden ise onu Nihavend'e kondurdu, kim ki Kufe askerlerindense onu da Dinaver'e kondurdu.

Müslümanlar bu (Maheyn'i) fethedince Yezd-i Cerd Rey şehrin-den Horasan'a gitti. Bir bölük halk da Maheyn'den horasan'a gitti. Basra'da asker çoğalınca Kûfeyle Sevad'ın malı onlara yetişmedi. Kufe'de de asker çoğalmıştı. Bundan ötürü Nihavent'i, Dinaver'i ve Hemedanı fethetmeyi başardılar.

Hz. Ömer (r.a.):

– Nihavent malı Basra'ya götürülsün, Basra askerine verilsin ve Dinaver malı da Kûfe'ye götürülsün, Kufe askerine verilsin. Böylece asker kefaf-ı nefis etsin. dedi.

İSFAHAN ŞEHRİNİN FETHİ

Hz. Ömer Irak ordusuna:

– Hilvan'dan öte geçmeyiniz. Diye buyurmuştu. Kûfe askerine de:

– Ahvaz'dan öte geçilmeyecek. demişti. Ama Yezd-i Cerd'in susmadığını ve heryıl asker toplayıp müslümanlarla cenge tutuştuğunu görünce müslümanları topladı. Onlarla konuşmalar yaptı. Hepsî şöyle dediler:

– Askeri cenkten yasaklamak doğru değildir. Belki, o yerlere göndermek gerektir ki, Fars'ı, İsfahan'ı, Kirman'ı Yezd-i Cerd'in elinden alsınlar. Ve onlar bu yerlerden umutlarını kessinler.

Hz. Ömer (r.a.) -müslüman olan- Hürmüzan'la konuşmalar yaptı:

– Orduyu hangi yönden göndermeli? Dedi. Önce İsfahandan mı? Ya Fars'tan mı? Ya da Kirmandan mı?

Hürmüzan da:

– Önce İsfahan'dan göndermek gerekir. Dedi. Çünkü acemin padişahlığı İsfahandadır. Bu şundan ötürü ki İsfahan baş gibidir. Ve Fars

iki el gibidir. Azerbeycan ve Rey ise iki ayak gibidir. El ve ayak gittiği zaman, baş yerinde kalır. göğde sağ kalır. Ama baş giderse bütün vücut gider. dedi.

Hz. Ömer, Hürmüzan'ın bu sözlerini beğendi. Ve Hz. Ömer Nihavent fethedildikten sonra Abdullah Bin Abbas'ı Kûfe ve Irak'tan azletti. Oralarını Ziyad bin Hanzala'ya vermişti. Bu Ziyad, Peygamber (a.s.) hazretlerinin yaranından bulunuyordu. Ve muhacirlerden (Mekke'li) idi. Ve doğru kişiydi. Ama askerlik işlerini bilmediğinden ötürü Beylik edemiyordu.

Bunun üzerine Hz. Ömer'den kendisinin azlını diledi. Hz. Ömer de onun yerine Ammar'ı gönderdi. Abdullah İbn-i Mes'udu da onunla birlikte gönderdi Kûfe ehline, ırak ehline, ve Sevad ehline fıkıh ilmini ve din usullerini ve şanı yüce Kur'an'ı öğretecekti.

Bunun üzerine halk Hz. Ömer'in ardından söz söylemeye başladılar:

– Muhacirler ve Ensar ki hepsi Peygamber (s.a.v.) Hazretlerinin yaranıdır. Arabın ulularıdır. Onlardan el çekip hepsinin üzerine bir olmayacak kişiyi getirip emir ve nehyetmede onu baş eyledin. Ve şunu da ima eyledin ki bütün müslümanların önüne geçip namaz kılacaktır. Dediler? Hz. Ömer de onlara hemen şu ayefi okudu:

"Biz ise memlekette gücü olmayanlara iyilik etmek, onları önder yapmak, ve onlarla memlekette barış yapmayı istiyorduk." (Kassas: 5)

Ve Hz. Ömer, Ammar'a sancak verdi. Kûfe ile Irak'a Abbas oğlu Abdullah'ın yerine gönderdi. Ve dört sancağı da bağlayıp dört ulu kişiyi de gönderdi. Bir sancak da Nuaym bin Mukrin'e verdi ve ona:

– Sen Hemedan'dan tarafa var. Çünkü onlar, Huzeyfe ile ettikleri andı bozdular. Onlarla savaş yap. Eğer zafer kazanırsan o yoldan Yezd-i Cerd'in ardınca Horasan'a var. Diye buyurdu.

Hz. Nuaym bin Mukrin, bu emre uyarak askerine hareket emri verdi. Yol üstünde Kenkeb bir uğrak yeri vardı. Oraya vardı. O gece orada konakladılar. Uğrular (Hırsızlar) gelip o gece bunların atlarını çaldılar. O zaman o yere kasr-il lisus diye ad koydular. Sonra vardılar. Hemedan'ı fethettiler. Hz. Ömer (r.a.) bir sancak ta Hz. Utbe bin Fer-kadi'ye verdi. Ve bir sancak da Abdullah bin İtab'a verdi. Ve ona:

– İsfahan'a gitmesini buyurdu. Bu, Abdullah bin İtab, Resulullah (s.a.v.) Hazretlerinin yaranından ve Ensar'ın ileri kişilerinden ve Ensar'dandı. Hazroğullarındandı. Ve onu İsfahan'a halife yaptı. Çünkü Abdullah bin İtab, çok döğüşçü ve kahraman bir kişiydi.

Hız. Ömer, Ebu Musa el-Eşari'yi de Basra'dan azletti. Ve:

– Sen de Basra askeri ile İsfahan'a, Abdullah bin İtab'ın katına var. Diye buyurdu. Bir kişiyi de Basra'ya bey dikti ki adı Amr İbni Sü-raka idi. Ve Ebu Musa'yı üç kere Basra'dan azledip yine ona vermiştir. İşte o üçten birisi bu kez idi. Ve Ziyad bin Hanzale'yede mektup yazdı.

Abdullah bin İtab'la İsfahandan yana var. Diye emir verdi. Ve Abdullah bin İtab'la beraber 10.000 kişi gönderip:

– Kufe'den, gönlün her ne sayıda asker dilerse, git, oradan al. Yanın'da getir. Sonra İsfahan'a var. dedi.

Abdullah bin İtab da rak'tan Nihavend'e ve Nihavet'ten İsfahan'a varıp askerini hazırladı. Varaka bin Rebah'ı öncü kuvvet gönderdi. Ve Abdullah bin Varakat-il Esed'i'yi ordunun sağına koydu. ve İsmet bin Abdullah'ı ordunun soluna koydu.

İsfahan'la Nihavend'in arası yedi günlük yoldu. İsfahan'da acem ileri gelenlerinden bir kişi vardı. Ona Kadiskan derlerdi. Çok askeri vardı. Nihavent'ten kaçanlar onun yanına gelmişlerdi. Bu Kadiskan adını, adı Şehrizarad olan bir komutan dikmişti. Onu çok askerle ileri hatta yolladı. Şehrizarad da kalktı, Nihavent'ten yana geldi. Ve İsfahan'ın köylerinden birisinde konakladı. Oraya Rustakuş şeyh derlerdi. Böylece Abdullah bin İtab da askerini ileri sürdü ve Şehrizarad'a karşı durdu. Ve iki ordu biri biri ile cenge başladılar. İki kuvvet arasında büyük bir cenk başladı. Abdullah bu hali görünce, kendisini Şehrizarad'ın üstüne attı. Bir kılıç salladı. Onu öldürdü. Şehrizarad ölünce askeri de bozguna uğradı. Müslümanlar, onlardan çok kişiyi öldürdüler. O köyün de bir ileri gelen kişisi, bir Dihkan'ı vardı. Onun adı İsfendiyar'dı. Bu kişi, Abdullah ile barış yaptı. Abdullah o köyleri de fethetti. İsfahan'da ilk fethettikleri yerler o yerlerdi. Abdullah, böylece, askerini ileri sürdü. İsfahan kapısına geldi. Melik Kadiskan da askerini hazırlayarak şehirden çıktı.

Bu Kadıskan döğüşçü bir kişi idi. İki ordu biri biri ile karşılaşın-
ca Kadıskan safının önüne çıktı, Abdullah'a:

– Bu kadar kişinin kanının dökölmesine gerek var mı? Ben işit-
tim ki sen döğüşmekte pek ünlü imişsin. Çık şimdi karşıma. Gel, iki-
miz deneşelim. Eğer sen beni öldürürsen işte İsfahan senin olsun. Eğer
ki ben seni öldürürsem senin askerin benim olsun dedi.

Abdullah da bu öneriyi kabul etti. Hemen birbirleriyle cenge
başladılar.

Kadıskan Abdullah'a bir mızrak vurdu. O mızrağın ucu Abdul-
lah'ın göğsünden girdi sırtından çıktı ve eğerinin kaşından atının kola-
nına dokundu. Atında kolanını kesince kolan, atın kuyruğuna kaydı.
Abdullah iki ayağının üzerine sıçradı. Ama atının yukarını elinden bı-
rakmadı. Yine sıçrayıp atına bindi. Süngüsünü salladı, kadıskana sal-
dırdı. Kadıskan:

– Seni mert bir kişi gördüm. Benden her ne ki istersen vereyim
dedi. Abdullah'da:

– Ya Müslüman ol, ya baç ver. Dedi. O da baç vermeyi kabul et-
ti. Ve:

– Barış yaptım. Lakin şu şartım var. Her kim ki İsfahan'dan git-
mek dilerse o dilediği yere gitsin. Onlara mani olmayasın. Dedi. Ab-
dullah (r.a.)ta:

– Şartını kabul ettim. Dedi. Bunun üzerine barış yaptılar. Abdul-
lah, ordusunu İsfahan'a götürdü. Ve Ebu Musa el-Eş'ari de Basradan,
Abdullah'a gelmek üzere Basra'dan çıkmıştı. Nihavent yolundan geç-
mek üzere, Basra'dan ve Ahvaz'dan geldi. İsfahan'a çıktı. Henüz, Ab-
dullah bin İtab, barış yapalı üç gün olmuştu, Lakin şehrin içine girme-
mişti. Vakta ki Ebu Musa el-Eş'ari askerle erişince onlarla birlikte o
da, şehre girdi. Haraç bağlayıp bütün şehir halkından haraç aldılar.

Abdullah onlara:

– Nereye gitmeyi dilerseniz gidin. Dedi. onlar çoluk çocukları ile
Kirman yönlerine gittiler. Abdullah'da, Hz. Ömer Bin Hattab (r.a.)'a
yazı yazıp fetih haberini bildirdi. Hz. Ömer şad oldu, yine Abdullah'a
buyruk yazıp gönderdi ve:

– Sayib bin Erka'ı İsfahanda Bey dik, sen de Ebu Musa el-Eş'ari ile Kirmandan yana var. Ve yanına Ahvaz'da Hz. Süheyl bir Adıyy'i al. dedi.

Abdullah da buyrultuda ne emredilmişse onları yerine getirdi. Kirman'dan yana yürüdü.

Kufe'ninhalkı bu yılın içinde Ammar bin Yasir'den şikayet ettiler. Hz. Ömer de:

– Bu Kufe'nin halkı ile bilmem ki ne edeyim. Eğer Hz. Saad gibi ulu kişiyi göndersem şikayet ederler. Ve eğer ondan aşağı kişiyi göndersem yine şikayette bulunurlar dedi.

Sonra Cübeyr bin Mut'im'i halvete çağırdı ve ona:

– Seni Kufe'ye Bey yaptım. Oraya git ama, Kufe'ye varmayınca hiç kimseye birşey söyleme. Ta ki halk senin için:

– Yarar veya yaramaz kişi demesinler dedi.

O zamanlar, Mugire bin Şu'be Medine'de bulunuyordu. Hz. Ömer Cübeyr ile yalnız kalınca, Cübeyr, bir yerin kendisine beyliğinin verileceğini anladı. Ama o yerin neresi olduğunu öğrenemedi. Vakta ki Mut'im oğlu Cübeyr evine geldi. Karısından başka hiçbir kişiye bir söz söylemedi. Ve ona da:

– Bunu kimseye söyleme. Bana yol hazırlığı yap dedi.

Yine o sırada Mugiyre de evine gelmişti. O da hatununa:

– Biraz yol azığı al. Cübeyr'in evine var, git. Cübeyr'in hatunundan:

– Cübeyr'i nereye gidiyordiyeye sor.

Cübeyr'in hatunu da biraz yol azığı alıp Cübeyr'in evine vardı. Onun karısına:

– Erin bunu yol azığı yapsın. Erin nereye gidiyor. Dedi. Cübeyr'in karısı da:

– Kufe'nin beyliğine gidiyor. Ama kimseye bir şey söyleme. Dedi. O da evine döndü Mugiyre'ye haber verdi.

Mugiyre de Hz. Ömer'in katına gelerek:

– Mübarek olsun ya Emirel Mü'minin! Kufe gibi bir yerde, Müslümanların üzerine kimi bey kıldın. Dedi. Hz. Ömer:

– Kim ola. dedi. o da:

– Cübeyr Bin Mut'im. dedi. Hz. Ömer:

– Sana bunu kim söyledi. Diye sordu. Çünkü ben ona:

– Bunu kimseye söyleme. Sakla, gizli tut. demiştim. dedi.

Mugiyre de:

– Ya Emirel Mü'minin! O, sırdaş kişi değildir. Dedi. Hz. Ömer (r.a.)'ta:

– Bu Kûfe halkına ne gibi harekette bulunayım Bilmiyorum. Her ne türlü türlü kişiyi göndersem, ondan şikayetçi olurlar. dedi.

Mugiyre Bin Şu'be (r.a.)'da:

– Ya Emirel mü'minin. Kufe'ye siyasetli kişi gerektir. Diyerek Kûfelilerin kimliklerini açıkladı. Hz. Ömer de:

– Öyleyse senden başkası bey olamaz. Ancak sen olabilirsin. Dedi. Ve sonra Cübeyr'i alakoyup, oraya, Hz. Mugiyre'yi gönderdi. O da Hz. Ömer ölünceye kadar Kufe'de kaldı. Ve Amr, Cerir bin Abdullah'ı ve Sa'd İbn Mes'ud'u Sakfi'yi kendi yanına aldı. Birlikte Medine'ye geldiler.

Hz. Ammar, Kufe'de bir yıl beylik etti. Bu hal yirmi birinci hicret yılında olmuştu. Hz. Ömer, önceleri Abdullah bin Mes'ud'u:

1- Fıkıh,

2- Kur'an.

Öğretmeye Kufe'ye göndermişti. Bu kez Beytülmalın hazine başlığını ona verdi.

– Toplanan her malı Abdullah bin Mesud'a salasın, muhafaza et-sin. dedi. Ve Osman bin Muhannef'e sen de haracı toplamak ödevinde bulun. dedi.

Ve Hz. Şurayh'a da kadılık ve hüküm verdi. Onlara:

– Ganimet malını müslümanlara üleştiriniz. Dedi. Buyruk verdi. Ta ki kendisinin hayırla anılmasını diledi.

Bu yıl içinde Hasan Basri anasından doğdu. Ve Ömer eş Şa'bi bu yıl içinde Kufe'ye geldi. Yine bu yılın içinde Hz. Ömer, Yahudileri sürerek Hayber'i Müslümanlara paylaştırdı.

HEMEDAN'IN FETHİ HABERİ

Hız. Nuaym askeriyle Hemedan'a varınca, orada Habeş-i Şum adında bir Bey vardı. Huzeyfe ile barış yaptığı halde o barışı yine bozmuştu. Ve Hemedan şehrini hisar edip içinde de çok asker toplamıştı. Hız. Nuaym gelince Habeş-i Şum, Azarbeycandan yardım istedi. Azarbeycan'dan da sayısız asker geldi. Bu hali, Hız. Nuaym, Hız. Ömer'e mektupla bildirdi. Hız. Ömer, buna üzüldü. Huzeyfe'ye mektup yazdı. Huzeyfe, bu zamanda, Nihavent'te idi. Ona:

– Yanında ne kadar asker varsa tümünü Nuaym'a gönder. Diye buyurdu. O da emredileni yaptı. Vakta ki Habeş-i Şum'a çok asker gelince, o da, şehirden çıktı. Hız. Nuaym kuvvetlerine karşı durdu. Cenk edildi. İki ordu birbirini karşıladı. Bu cengin Nihavent cenginden daha şiddetli, kanlı olduğu söylenmiştir. Ve cenk üç gün, üç gece sürdü. Üç günden sona Habeş-i Şum'un askeri bozuldu. Acemler bu hazimete uğrayınca Hız. Nuaym Hemedan'ı aldı. Ve kaçan acem askerinin arkasından askerini gönderdi. Kaçanlar Rey yönlerine gitmişlerdi. Rey'de bir kişi vardı. Yezd-i Cerd onu çok askerle oraya koymuştu. Behram oğullarındandı. Adı Behram Cudin oğlu, Behramın oğlu Siyavuş idi. Müslümanlar kaçanların arkasından Save'ye kadar ilerlediler. Bu Save, Rey'den üç menzil yol uzaktı. Ve Hemedan'dan Rey arası altı millik yoldu.

Böylece müslüman ordusu Save'ye vararak geri döndü. Hız. Nuaym, ganimeti dağıttı. Beşte birini çıkardı. Fetih müjdesi ile Hız. Ömer'e adları Semak olan üç kişi ile gönderdi.

BİRİNCİSİ: Semak bin Haris,

İKİNCİSİ: Semak bin Ubeyde

ÜÇÜNCÜSÜ: Semak bin Mahreme idi.

O vakitleri Hız. Ömer çok hüznünlü idi. Bu müjdeyi haber alınca, gönlü şad oldu, zafer haberine çok sevindi. Onlara:

– Adınız nedir? diye sordu. Onlar da:

– Semak! dediler. Hz. Ömer de: "Yarab! İslamı bunlarla te'yid ve ali eyle."dedi.

Hz. Nuaym da gönderdiği mektupta:

– Rey'de Acem'den çok asker Behram çupin oğlu katına toplanmıştır. dedi. Hz. Ömer de o mektubu getiren kimselerle, o mektuba şöyle cevap vererek gönderdi:

– Her kimi istiyorsan Hemedan'da bey eyle. Ve bu Semak bin Haris'i birkaç bin askerle Azerbaycan'dan yana gönder. Kendin de Rey'den yana git. Hiç bir yerde acemlerin toplanmasına müsaade etme, mani ol.

Hz. Ömer'in buyruğu Hz. Nuaym'e gelince, o da, Yezid bin Kays'ı hemedan'da yerinde bıraktı. Ve Semak bin Haris'i ikibin kişi ile Azerbaycan'da olan askerin yardımına gönderdi. Kendisi de askerini alarak Rey şehri üzerine yürüdü.

Bu Hemedan'laRey'in fetihleri Hicret'in yirmi iki yılında olmuştu.

REY ŞEHRİNİN FETHİ

Acem Siyavuş'a:

– Arab askeri Hemedan'a doğru yüz tuttu, haberi erişince o da Acem meliklerine mektup gönderdi ve:

– İşte Arab benim üstüme geliyor. Onlar hangi yöne yüz tutarsa, onlara, kimse karşı koyamadı. Ve Melik Yezd-i Cerd bizden ıraktır. Eğer müslümanlar Rey'e gelirlerse, sizde yerinizde duramazsınız. Ve eğer bana asker gönderir, yardım ederseniz, ben kendimi size kalkan eder. Onlara karşı savaş ederim. Eğer göndermezseniz, bende kaçırım ve hem siz de ortadan yok olursunuz. dedi.

Acem Meliklerinin hepsi onun sözünü uygun görüp kabul ettiler. Ve onu Beyliğe seçtiler. Onun yardımına asker yolladılar. Ucu bucağı olmayan bir ordu toplandı. O ordunun içinde acem ileri gelenlerinden birisi vardı. Ve Rey'in Dihkanlarından, ön kişilerindendi. Adı da Zeyn'di ve Ferhad atlısıydı ki Rey'de Mihter'di. Kendisinin ekinlerden

ötürü Siyavuş'la düşmanlığı vardı. Ve bu Zeyd, Rey'dendi. Onun oğullarının ekini orada çoktu. Siyavuş'la aralarında, her zaman, kavga çok olurdu.

Hız. Nuaym, askerle Save'den geçince Rey şehrinin yakınına erişti. Zeyni ev halkı ile Rey'den Hız. Nuaym'a karşı çıktı. Rey'in bir köyü vardı ki ona Kaha derlerdi. O köyde, Zeyn, Hız. Nuaym ile buluştu. Zeyn, Hız. Nuaym'ın önüne gelip ondan aman diledi. Hız. Nuaym (r.a.) da onu kabul etti,. kendisini azizledi. Zeyn, sonra, Hız. Nuaym'e:

– Rey'de asker gayet çoktur. Siz, onlarla yüz yüze gelince onları bozamazsınız. Ancak bir hile ile onlar bozgunluğa uğrarlar. Dedi. Hız. Nuaym da:

– Nice edelim? dedi. Zeyn de:

– Bana 2000 kişi ver. Sen onunla yüz yüze geldiğin zaman ben senin ardından şehre gireyim. Onlar bunu haber alınca şehir tarafına yönelirler. Sen de artlarına düşersen, onları kırmaya başlarsın, dedi.

Hız. Nuaym'da, 2000 kişiyi verdi ve kendisinin kardeşi Münzir bin Amr onunla birlikte gönderdi. Ve onlara baş yaptı ve ona:

– Zeyn ne buyurursa onu yerine getir. dedi.

Zeyn de o askeri aldı gitti. Şehrin çevresinde dolandı. Gece olunca Horasan'dan yana geçti. Ertesi günü, Siyavuş, askerini Rey'den Mükrim'e karşı çıkardı. Dağ önünde durum aldı. Arkasını dağa verdi.

– Şimdi o yer Rey şehrinin musallasıdır. Zeyn onların savaşa başladıklarını bildi. münzir'e haber verdi ve askeri aldı, Taber dağından indi. Kendilerini şehrin içinde bırakıp kılıca sarıldılar.

Bu haber Siyavuş'a erişince, her asker, kendi ev-i barkı için şehirden yana dönüş yaptılar. Ve bölük bölük dağıldılar. Böylece askerin toplamı geri dönmüş oldu. Siyavuş yalnız kalınca, o da şehre döndü. Hız. Nuaym da onların ardından kılıç sallayıp, Acem'in önünden ve ardından onları kırmaya başladılar. Ve Şehre girdiler. Öyle cenk oldu ki kanlar su gibi aktı. Acem askeri pek az sağ kaldı. Geri kalanı kaçtı. Rey'den olanlar, Damgan'da toplandılar.

Hız. Nuaym, şehre girince, yağma yapılmasını emretti. Asker de yağmada bulundu. Ve Zeyn'in ev halkına aman verdiler. Ve Rey şehri- ni ona verdi. Onu bey dikti. onunla barış yaptı.

Hız. Nuaym, Rey şehrinin kalesini yaktı, yıktı. Ve hala yıkaktır.

Devament'te bir dihan vardı. -Ona Merdan Şehri denirdi. O, kaçak kişilerden acemlerin işinin kötüleştiğini anladı. Reyde bulunan Hız. Nuaym katında adam gönderip barış yaptı. Haraç vermeyi kabul etti. Asker Devament'ten geri döndü. Kaçıp giden, savuşan acemler ise Komuş hududundan Damgan'a geldiler. Siyavuş ise, o savaşta öldürülmüştü. Ve kaçak askerin hiç subaşı yoktu. Yardıma gelenlerde yerli yerine gittiler. Rey şehrinden olanlar da Rey'de kaldılar.

Hız. Nuaym, o zaman ganimet malının beşte birini ve zafer habelerini Mudar el İclî ile Hız. Ömer'e gönderdi. Mektubun da da:

- Acemler bu kez, Komuşta toplandılar. dedi.

Bu mektup üzerine Hız. Ömer (r.a.) da ona şu cevabı gönderdi:

- Komuş'ta, onun yanında toplanacak askerler pek yoktur. Sen, şimdi kardeşin Süveyd bir Mukrin'i Kumuş üstüne yolla. Kendin de Rey'de otur. Süveyd'in askerleri Kumuş'u fethedince, Acem'in ardından gitsinler. Onlar nereye kadar giderse, bizimkilerde onların ardınca oraya kadar gitsinler."

Bu mektubu alan Hız. Nuaym, her buyruğu öğrendi. Hız. Süveydi askerle gönderdi. Onun ardınca da Hız. Semak bin Mahreme'yi yolladı. Ve Şevk Oğlu Utbe'yi de bir yönden gönderdi. Süveyd'in askeri Komuş'a erişince, orada olan Acem askeri dağıldı. Çünkü Komuş'un hisarı yoktu. Orada duramadılar. Hız. Süveyd Damgan'a geldi. Şehre girdi. Şehri zaptetti daha sonra askeriyle birlikte Kerkan'dan yana Taberistan'a gitti. Hız. Süveyd de tezce askerini çekip Kerkan'dan yana yürüdü. Beştam'a kondu. Beştam'da komşuydu. Ve Kerkan'da deylim melikleri soyundan bir kişi vardı. Acem dinindeydi. Ona Merziban denirdi. Dağıstan ve Kerkan onun elindeydi.

Taberistan'da da bir kişi vardı ki ona İSFAHYED denirdi. Bu kişi ve Taberistan'ın tümü Merzeban'ın hükmü altındaydı.

KERKAN VE TABERİSTAN'IN FETHİ

Kerkân'ın meliki Deylemilerden Merziban idi. Ve Taberistan'ın meliki de Eşfahed idi. Hz. Süveyd askerini çekip Kerkân'dan yana yürüdü. Kerkân meliki Merziban'a bir günlük menzilden onu karşıladı. Müslüman olup, Hz. Süveyd ile barış yaptı. Ona belirli bir miktar haraç verecekti. Eğer bir kimse ki müslüman olmazsa o kişi de bağ (Haraç) verecekti. Taberistan meliki İsfahyed de bu haberi işitince o da barış yapar. Kendisini cenge atmaz. Eğer cenk ederse, ben Kerkân askerimle varır, onunla cenk ederim. Dedi.

Ve ondan sonra şehre geldiler. Ve Merziban şehirde münadi (tel-lal)lar bağırttı.

– Bir kişi ki müslüman olursa, gelsin, şehirden dışarı çıksın. Kimki müslüman olmazsa bağ (haraç) versin. dedi.

Taberistan meliki İsfahyed bu haberi işitince bütün, mihterlerini yani ileri gelen kişilerini katında topladı. Bu ulu kişilerin arasında Ferhan adında birisi vardı. İsfahyed, Taberi dilinde "Asker başı-Serasker-Başkomutan" demekti. Farsça'da da Leşkerkeş denir. Yani bir yerden bir yere asker sevkedici anlamınadır. Bu Ferhan'a da İsfahyed-i Horasan derlerdi. Bundan ötürü Horasan tarafından askerle gelmişti. Haberlerde de şöyle denilmiştir:

– Ferman Geylan şahı idi. Ona mektup yazıldığı zaman "Geylan şahı" diye hitap edilirdi. Ve şimdi de öyle yazarlar.'

Bütün İsfahyed'ler Ferhan'ın huzuruna çıkıp:

– Bize ne tedbir düşünüyorsunuz? dediler. Ferhan da:

– Bu acem dini batıl oldu. Bu yeni gelen din ise devletli dindir. Sence öyle gerektir ki barış yapalım ve onlara cizye (haraç) vermeyi kabul edelim. dedi.

Sonra, ferman, Hz. Süveyd'in huzuruna bir kişi gönderdi. Onunla, Taberistan memleketleri yılda 500.000 dirhem cizye (haraç) vermek şartı ile barış yaptı. Barış maddelerinden birisi şuydu ki, "Eğer müslümanlara asker gerekirse onlara asker vermeyeceklerdi."

Hız. Süveyd de bu şartı kabul etti. Ve Ferhan 500.000 dirhem sundu.

O zaman Süveyd (r.a.) da askeri ile birlikte Kerkan'da oturdu ve Hız. Ömer (r.a.)a mektup yazıp gönderdi. Ve Komuş'un fethini bildirdi.

AZERBAYCAN'IN VE HAZER DERBEND'İNİN FETİH HABERİ

Hız. Ömer, Hız. Nuaym'a bir emirname göndererek:

– Hız. Semak bin Haris'i Azerbaycan'a gönder. Dedi. Oysa, Hız. Nuaym, önce Azerbaycan'a İsmet bin Ferkad'ı ve Bekir bin Abdullah'ı göndermişti. Acem'in Ateşgedeleri orada idi. Pehlevi dilinde Ateş'e "ezer" derlerdi. Acemler bundan ötürü oraya Azerbaycan adını vermişlerdi. Taptıkları en büyük ateş, oradaydı. Hemedan sınırından başlayarak, ta. Zengan'a ve Evher'e ve en son Derbend-i Hazer'e çıkınca ya kadar bunlara Azerbaycan derlerdi. Ve Azerbaycan sonunda nice yollar vardır ki oradan uzak beldelelere gidilir. Kimi karadan, kimi denizden gidildiğinden ötürü onların hepsine Derbend denilir(*) Arabça'da (Bab-Kapı, geçit yeri) derler. O bütün yollara da Ebvab kapılar denir.

Orada da deniz kıyısında bir şehir vardı. Ona Hazer derler. Orada tüccarlar bir araya gelirler. Alış-verişte bulunurlar. Bu Hazer'de bütün yollar birleştiğinden oraya Bab-il ebvab derler. Güzel acem halılarını orada dokurlar.

Hız. İsmet İbni Ferkad bir yönden yürüdü, Bekir bin Abdullah öbür yönden yürüdü. Ve Bekir Bin Abdullah, Azerbaycan'ın İsfendiyar adında bir meliki ile karşılaştı. İsfendiyar, Bekir'in katına geldi:

– Azerbaycan'ı barışla mı fethetmek istersin, yoksa cenk ile mi? Diye sordu. Bekir 'de:

– Barışla fethetmek isterim. Dedi. İsfendiyar:

– Beni tut ve sakla. Ama, eğer beni öldürürsen, bütün Azerbaycan halkı, senden benim kanımı isterler. Ve her zaman, seninle, cenk ederler. dedi.

*Derbent de dar geçit, boğaz sınır kalesi ticaret merkezi.

Bekir 'de, hemen onu tutup sakladı.

Hız. Nuaym, Hız. Semak'ı ve Azerbaycan'a Bekir'e yardımcı gönderdi. Hız. Semak Bekir'in, Melik İsfendiyar'ı tutup saklamış olduğunu ve dolayındaki şehirleri de fethetmiş olduğunu gördü.

Bekir, cenk etmeyerek durdu. Hız. Ömer'e mektup yazarak:

– İsfendiyar'ı mahpus eyledim. Azerbaycan'da cenk etmiyorum Derbend'e varmayı ve orada cenk yapmayı ve derbendi fethetmeyi diliyorum. Dedi. Bu sırada Azerbaycan dihkânlarından Behram bin Feruhzade asker toplayarak, cenk etmek, için, Bekir'in üzerine yürüdü. Bu hal üzerine:

Bekir

Hız. İsmek

Ve Hız. Semak (r.a.)'lar, hepsi el ele vererek, Behram'la cenge başladılar. Onu bozguna uğrattılar. Muhafaza altında tutulan acem meliki İsfendiyar, Bekir'e:

– İşte, Behram, tek kişi kalmıştır.

Madem ki onu da bozguna uğrattın, artık, Azerbaycan şimdi senin oldu. Nereye gidersen git. Seninle cenk edecek kimse kalmamıştır. dedi.

Bekir de Azerbaycan'ın fetih haberini ve ganimetlerin beşte birini Hız. Ömer gönderdi. Ve Derbend'e varmak diledi. Hız. Ömer izin verdi Bekir ve İsmet'i bütün Azerbaycan'a emir, bey seçti. Ve Semak bin Haris'i, askerle, onun emri altına verdi. Ve Melik İsfendiyar'ı da ona ısmarladı. Kendisi de askerini aldı. Derbend üstüne yürüdü. Hız. Ömer'e mektup yazarak:

– İsmet'e Azerbaycan'ı tevdi ettim. dedi.

Hız. Ömer, Bekir'in Derbend'e gittiğini öğrenince:

– Ona yardım için asker gerektir. Diyerek Basra'da Süraka bin Amr'a emirname gönderdi ve:

– Bir miktar askerle, Ahvaz derbendinde Bekir'in yardımına koş, var. Seninle birlikte de Rebia ve Huzeyfe bin Esed gibi adı bilinen

kahramanları da yanına al, git. Dedi. ve Hepsinin üzerine, Hz. Süraka'yı emir yaptı.

Süraka da Basra askeri ile vardı, Ondan sonra Hz. Ömer bin Hattab, Habib bin Mesleme'ye emirname gönderdi ve:

– Sen Cezire askerini alarak Derben'de Bekir'in yardımına var. Dedi. Habib de çok askerle gitti. Süraka da bir Derbent'ten ilerledi. Habib de başka bir Derbendden yürüdü. Ama, bu derbentlerin (Boğaz yollarının) tümü bir hazere çıkmaktaydı. Süraka da öncü kuvveti olarak Abdurrahman bin Rebi'yi gönderdi. Onların varacakları derbendde bir melik vardı. Adına Şehr-i Zad derlerdi. Abdurrahman, Şehr-i Zad'a erişince, Şehr-i Zad ona geldi. Barış teklifinde bulundu ve şöyle dedi:

1- Bir barış yapalım ki biz haraç diye bir şey vermeyelim.

2- Zira biz ki düşman arasındayız. Bunların biri Ruslar, ötekisi Hazerilerdir. bunlar tüm dünyanın, hele arapların düşmanıdır. Bizim cengimiz bunlardan başka kimseyle değildir. Bu isteğiniz bağ (haraç) yerine, kendi askerimiz ve silahımızla o düşmanla savaş yaparak boğazları (derbentleri) koruyalım. O düşmanların kendi yerlerinden çıkmalarını önlüyelim. Böylece cizye yerine biz her yıl bu cenkleri yapalım. dedi.

Abdurrahman'da:

– Ben de ulu bey vardır. Onunla konuşayım. O, buna razı olur mu, bir kez göreyim. dedi. Ve kendi adamını, Süraka'ya gönderdi. Süraka 'da:

– Hz. Ömer'e haber vereyim dedi. Ve haber verince Hz. Ömer de bu şarta razı oldu. Böylece derbentlerin aracı bu hizmet oldu. Ve onlara ne bağ, ne haraç konuldu. Sadece o kafirleri müslümanlara hücumdan, saldırıdan alakoyacaklardı. Ve her zaman kafirlerle cenk edeceklerdi. Bu adet Maverounnehirde uzun zaman sürdü. Onların da şehrinde ne bağ, ne haraç vardır. Bundan ötürüdür ki onlar gece-gündüz, müslümanların üzerine gelmeleri için Türklerle savaşp dururlar.

Bundan sonra, Bekir, Süraka ve Habib, el ele verdiler, bütün derbentlerle barış yaptılar. Tek şartları müslümanların o taraftan güvenlik içinde olmaları ve orada asker bulundurmaları idi.

Bundan sonra Süraka yanında bulunanların herbirini bir derbende gönderdi ve bu şehirlerin o derbentleri dağların üstündeydi. Bekir'i bir şehre gönderdi ki adı Kokan idi. Ve Habib'i bir şehre gönderdi. adı Tiflis'ti. Ve Selman bin Rebi-i bir şehre, Huzeyfe'yi ayrı bir şehre gönderdi. Ve dağlarda çok şehirler vardı ki onlara Alan Derbentleri denir. Huzeyfe bütün o Alan Derbentlerini ve Hazer derbendlerini zaptetti. Böylece müslümanlar da aldıkları şehirlerde şad oldular.

Hz. Ömer'e de bu yolda name (mektup) yazılıp gönderildi. O da çok sevindi. ve Süraka'ya mektup gönderdi, onun zaferini kutladı.

Süraka Derbent'te vefat etti. Bu haber Ömer'e bildirildi. O da çok üzüldü. Ve Abdurrahman'a name gönderip Derbend'i ona verdi ve:

– Senden de iyi haberler gelmesi gerektir. Nitekim, Süraka'dan gelmekteydi. dedi. Abdurrahman da Şehr-i Zad'la tedbir eyleyip:

– Benim, bu derbentlere bir yerden gitmem gerek. O derbentlerin halkını, bu askerle, müslüman etmeliyim. dedi. Şehr-i Zad ise:

– Şimdi onun vakti değil. Çünkü, onların ödevi biz Müslümanların üzerine kafirleri saldırtmamaktır. Dedi. Abdurrahman:

– Ben o derbentlerin ötesine geçmezsem içim rahat etmez. Dedi. Şehr-i Zad'da:

– Vakta ki ötelere geçersen orada Alan'dan ve Rus'tan çok padişahlık yer vardır ki onlara Bilencer derler. Ondan ötesi de Yecüc ve Me'cuc Seddi'dir ki o seddi, Zülkarneyn yapmıştır. dedi.

Abdurrahman'da:

– O sınıra kadar varmayacağım. Ama Bey'imizden korkmasaydım ta. Yecüc ve Me'cuc Seddi'ne kadar varırdım. Dedi. Ve hemen askerini aldı. Derbend'e girdi, Bilencer'den yana yürüdü. 200 fersenk yol tutan yerin kentlerini müslüman yaptı. Daha sonra yine Derbende döndü. Abdurrahman (r.a.), Ömer bin Hattab'ın zamanından ta. Hz. Osman (r.a.)'ın zamanına kadar orada oturdu. Orada hayata gözlerini yumdu.

* * *

Böylece o şehirler fethedildikten sonra bu fazalarda bulunanlardan bir kişi Hz. Ömer tarafına geldi. Hz. Ömer (r.a.) ona:

– O derbendleri nasıl geçtiniz? Diye sordu o kişi de:

– Ya Emirel mü'minin! Dedi. Çünkü onlar bizi görünce:" – Biz hiç bir zaman bunlar gibi asker görmedik." dediler. Bize: " – Siz melekler misiniz, yoksa Adem misiniz?" diye sordular. Biz de:

– Adem oğluyuz. Lakin göklerin melekleri bizimledir. Her kim ki bizimle cenk etseler. O melekler, bize yardım ederler. Ve hemde şu inançtadırlar ve:

– Kimki bunları öldürmek isteseler bunlar ölmezler. Çünkü melekler onlarla birliktedir. Derlerdi. O şehir arasında gider, dururduk. Ansızın, bir şehirde bir kişi:

– Bunlar ölür mü, ölmez mi? Göreyim. Diyerek okunu ve yayını alarak bir ağacın ardında durdu. Bir ok atıp bizden bir kişi öldürdü. Bizim öldüğümüzü görünce bunlar bizimle cenge tutuştular. Biz de, bundan sonra, dönüp derbentten çıktık."

" – Bir gün, Abdurrahman, Şehri zad ile, Derbent'te oturmaktaydı. Her şeyden her yönden konuşmaktaydılar. Şehri zat'ın parmağında bir yüzük vardı. Onun kaşı kızıl yakuttu. Gündüzleri ateş gibi yanardı. Ve geceleri de چراغ gibi aydınlık verirdi. Hz. Abdurrahman:

– Bu yüzüğün halkasını sana nereden getirdiler ve kim getirdi? Diye sordu. Şehr-i Zad'da, kendi adamlarından birisini gösterip:

– İşte bu kişi Ye'cüc, Me'cüc Seddinden getirdi. Dedi. Orada bir melik vardır. Ama içlerinde bir melik bulunuyor ki o Sed onun padişahlığı içindedir. O yer ki dağ aralığındadır. Ben bu yolda bulunan her melike bu kişi ile ayrı ayrı armağan gönderdim? Ta ki bu adamımı bir mülkten, bir mülke kolaylıkla geçirmelerini ve o seddin melikine varmasını diledim. Ondan da bir parça yakut istedim. İşte bu yakutlu yüzüğü bana o melik gönderdi. dedi.

Hz. Abdurrahman'da:

– Eline nasıl geçti? Ve sana nereden nasıl verdiler? Diye sordu. O kişi de:

– Vakta ki armağanı ve mektubu ona melikine verdim. O da doğancısını çağırdı. Ona:

– Bir mücevher getir. Dedi. Doğancı da:

– Emir padişahımındır diyerek o tavşancıl kuşunu bir gün aç bıraktı. Üç günden sonra o kuşu aldı. Yanına beni ve bir parça taze et aldı. O dağın üstüne çıktık ki Zülkarneyn Seddi ona ulaşıyordu. Sonra ben aşağıya baktım. Bir murdar, büyük ve derin yer gördüm ki kapkara görüntüsü vardı. Ve ben dünyada ondan murdar ondan çirkin yer görmedim. O doğancı bana:

– İşte bu eti bu derenin içine atarım. Ve bu tavşancıl kuşunu da o etin ardından salıveririm. Eğer yolda erişip alıverirse alır ele hiçbir şey geçmez. Eğer et yere düşerse onu yerden kaldırıncaya bize getirir. Ette elbette birşey bulunur. Diyerek elindeki o eti attı. Ardınca da tavşancıl kuşunu salıverdi. O et yere düştü. O tavşancıl da eti yerden kaptı geldi, doğancının eline kondu. İşte bu yakut ete yapışmıştı. Onu etten aldı, bana verdi. Ben de aldım, getirdim. dedi.

O zaman, Abdurrahman (r.a.):

– Bana o seddin sıfatını anlat. Dedi. O kişi de:

– Orası iki dağdır. İkisnin arasından yol geçer. Bu iki dağın arasına:

1- Taştan,

2- Demirden,

3- Ve tunçtan bir sed yapılmıştır ki o sed dağın başına gelince o yolu kapamış, bağlamıştır. Dedi. O zaman Hz. Abdurrahman da:

– Gerçek söylüyorsun. Orasını görmüşsün. Ve hem Hak Teala da Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyurmuştur. dedi.

"Bana demir parçalarını getirin. Dağların tam iki ucu değiştiği vakit körükleyin. En sonunda, demir ateş haline geldiğinde:

-Getirin, üzerine erimiş bakır dökeyim." dedi.

Yine Hz. Abdurrahman sordu:

– O sed, ne renktedir? Ak mıdır, ya da karamıdır? Dedi. O mecliste bir kişi oturmaktaydı. Yemen alacasından bir ak cübbe giymişti. Üstünde halka halka karalar vardı. Küçük bir zırh gibiydi. O kişi:

– Seddin rengi hemen hemen bu cübeye benzer. dedi. Abdurrahman da:

– Gerçek söylüyorsun. Dedi. Ve sonra Şehr-i Zad'a döndü:

– Bu yakutun değeri nedir? Diye sordu. O da:

– Bunun değerini bilen yoktur. dedi.

– Ama ben, bu kişinin nafakasından başka o melike, 3000 dirhemlik armağan gönderdim. Ayrıca yolda, topraklarından geçilen öteki meliklere de, kimisine 3000 kimisine 2000 dirhem hediye gönderdim. dedi.

O zaman Şehr-i Zad o yüzüğü parmağından çıkardı. Hz. Abdurrahman'ın önüne koydu. Fakat Hz. Abdurrahman o yüzüğü yine Şehr-i Zad'ın parmağına taktı:

– Bu, bizim işimize gelmez. Dedi. Şehr-i Zad:

– Eğer, acem meliklerinden bir kişi olsaydı bu yüzüğü benden zorla alırdı. Dedi. Ben şimdi inanıyorum ki sizin ahdınız ve vefanız, olduğu için, siz cihanı ele geçirecek, alacaksınız. dedi.

Hicretin bu 22. yılında Abdülmelik bin Mervan ile Muaviye oğlu Yezid analarından doğdular.

YEZD-İ CERD BİN ŞEHR-İ YAR'IN VE HORASAN'IN FETHİ

İran hükümdarı Yezd-i Cerd, Hilvan'da bir zamandan sonra, Hak Teala müslümanlara fırsat ve zafer verdi. Yezd-i Cerd, bu müslümanların zaferlerini haber alınca, Hilvan'dan göçtü, kendi harekileriyle Rey şehrine geldi. Bir katırın üstüne oturtulmuş bir mahfe içindeydi.

Bir gün bir menzilde gidiliyordu. O mahfe içinde uyurdu. Bir suya gelinmişti. Hasekiler, katırı sulamak istediler. Yezd-i Cerd'i uyukundan uyandırdılar. O:

– Beni niçin uyukundan uyandırdınız? Dedi. Öyle bir rüya görüyorum ki atam Kısra, Hak Teala'nın yüce katında, bir yerde söz kavgası ediyorlardı. Adam:

– Ey Muhammed. Bırak, benim oğullarımın meliklik günleri tamamlasın. Diyordu. Muhammed de:

– Yüz sene mülk onların olsun. Dedi. Atam Kısra:

– Arttır. dedi. Muhammed de:

– Yüz on. dedi. Atam Kisra:

– Daha arttır. Dedi. Muhammed.

– Yüz yirmi. Dedi. Atam yeniden:

– Daha arttır. Diyordu ki siz beni uyandırdınız. Eğer uyandırmaysaydınız bizim mülkümüzün yaşama müddetini bilecektim. dedi.

Yezd-i Cerd Rey şehrine vardı. Orada bir mihter (İleri gelen bir kişi) vardı. Ona Bazan Cad'i derlerdi. Yezd-i Cerd'i yakaladı. Bir eve kapadı. Yezd-i Cerd:

– Yoksa beni öldürdetecek misin? diye sordu. Bazan Cad'i:

– Yook! dedi. Öldürmeyeceğim ama, sen mülkü elden çıkardın. Artık hiç bir zaman onu bulamazsın. Şimdi senden dilediğim, kendim için ve oğullarım için bir buyrultu yaz. Ve Rey'i bana veresin. Ben de:

– Bu toprakları bana Yezd-i Cerd verdi. Diyeyim. Dedi. Ve böyle bir buyrultuyu yazdırıp Yezd-i Cerd'i salıverdi.

Yezd-i Cerd rey şehrinde iken Nihavend şehri fetholundu. Yezd-i Cerd Rey şehrinde İsfahan'a geldi. Orada durmak gönlüne hoş gelmediğinden ötürü oradan Kirman'a vardı. Orası da gönlüne yaramadı. Oradan Horasan'a geldi. Oradan da Nişabur'a gitti. Nişabur'dan Merv şehrine geldi. Ve Merv'den her şehre İslam'ların almadığı şehirlere emirnameler gönderdi. İran, Fars, İsfahandan da bütün Acemler, onun emirnamesini kabul ettiler. Ve ona:

– Sen melik misin? Dediler. O da Merv'de güven içinde oturdu. Emir verdi. Merv'den iki fersenk ötede ateşgede yaptırdı. Ateşe tapanların yerini hazırladı. Bu vakit kendisi Merv'de oturmakta devam etti.

– Bu konu Acem haberlerinde yoktur. Başka kitaplarda şunu okudum ki: "Yezd-i Cerd Merv'e gelince bir yıl tamam olmadan bir değirmenin içinde onu öldürdüler."

Ve yine denir ki: "Yezd-i Cerd, Merv'den Melverrud'a bütün Horasan'ı gezmekteydi. Hz. Ömer bin Hattab, Hz. Ahnef bin Kays'ı gön derip:

– Var!. Yezd-i Cerd'i yakala. Diye buyruk verdi. O da Yezd-i Cerd'in ardından Horasan'a daldı. Onu şehirden şehre sürdü. Yezd-i Cerd Belh şehrine varınca Türk hakanına elçi gönderdi. Ondan yardım istedi. Çin meliki de ona asker gönderdi. Bundan sonra Yezd-i Cerd hakan ile Ceyhun ırmağından geçerek kendi saray halkı ve yakınlarıyla Fergane'ye vardı. Orada oturdu. Vakta ki Hz. Ömer'in günleri tamamlanıp geçti, Hz. Osman'ın halifeliliği gelince o olay oldu.

Ama bu haber, halk arasında meşhur olan haberden başkadır. Ben ikisini de anlatayım:

1- Acemlerin söylediği haber şöyledir:

– Yezd-i Cerd, Rey şehrinden Horasan'a name gönderdiğinde müslümanlar cenkteydi. Ve Nihavent fetholununca, Hz. Ömer müslümanlara:

– Her nereye dilerseniz oraya varınız. Diye destur verdi. Yezd-i Cerd Rey'den kalktı. Bir yerde karar edemeyip Merv'e geldi. Yukarda anlattığımız ateşgedeyi yaptırdı. Orada oturmayı güvenli görüp oturdu. Ve her şehre emirnameler gönderdi.

2- Haberde okudum ki, Yezd-i Cerd Merv'e geldiği zaman, yanında 4.000 adamı bulunuyordu. Ama ulu kişilerden, bunlar arasında savaş edecek kimse yoktu. Saray köleleri, aşçılar, hadımağaları, rikabdar (Atın üzengisini tutan)larla, yazı yazarları vardı. Bu 4000 kişi onun has adamlarıydı. Azad edilmiş kadınlar, karılar olan hatun kişiler, çoluk-çocuğu, Medayinden onunla birlikte gelen saray halkı idi. Yani bu kadar kişiyi beslemek için Yezd-i Cerd'in hiçbir şeyi yoktu.

O zamanlar, Horasan'da bir melik vardı. Adı: Mahu idi. Bütün Horasan Ceyhun Irmağı kıyısına kadar onun elindeydi. Kendisini oraya Yezd-i Cerd koymuştu. Ve Ceyhun Irmağından ötesi de Türk Meliki'nin elindeydi.

Mahu, Yezd-i Cerd'in Medayin'den çıkarıldığını öğrenince bu Mahu Hakanının güveyisi oldu. Kendi mülkünü onun mülkü ile birleştirdi. Ve and içtiler ki, hangisinin ihtiyacı olursa biri birinin yardımına koşacaklar. Ve hangi şeye ihtiyaçları olursa yine biri birine vereceklerdi.

Yezd-i Cerd onunla birlik olmasını buyurdu ve onu hizmetine getirmek istedi ve o hakana adamını gönderdi. Yardımcı asker göndermesini ve Yezd-i Cerd ile birlikte savaşacak asker göndermesini diletti. Hakan da ona 7000 Türk askeri gönderdi. Bunlar Merv şehrine geldiler. Ve Merv'in kapısında konakladılar. Yezd-i Cerd, Mahu'ya sordu:

– Bu Türk askerleri nedir? Mahu da:

– Hakan senin yardımına gönderdi. dedi. O zaman Yezd-i Cerd Mahu'ya:

– Cenk hazırlıkları yap. Dedi. Mahu'da:

– Emrederseniz. Dedi. Gece olunca, Mahu o Türk askerlerine emir verdi. Onlarda şehrin içine girdiler. Ve köşkün kapısında durdular. Sabah olup da köşkün kapısı açılınca Yezd-i Cerd'i öldüreceklerdi.

Fakat Yezd-i Cerd bu işten haber aldı. Kara kölelerine emir verdi. Onu ip ile kökün ardından sarkıttılar. Üzerinde o sırmalı giysileri ve altın kemeri vardı. Bu yük altında yayan olarak karanlıkta biraz yol gitti. Yorgun düştü. Bir değirmen kapısına uğradı. Değirmenciye:

– Hiç yatacak yerin var mı? Diye sordu. Çok yoruldum, biraz yataım. dedi. Değirmenci onu tanıyamadı. Değirmenin içinde bir halı döşedi. Yezd-i Cerd o halının üstüne uzandı, yattı. Çok yorgun olduğundan hemen uyudu.

Sabah olduğu zaman, o sırmalı giysiyi onun sırtında görünce o altın tamahı ile, ona, bir balta indirdi ve Yezd-i Cerd'i öldürdü. O altın giysiyi onun üstünden çıkardı. Cesedini suya attı.

Sabah olup da her yer aydınlanınca Mahu, onu sarayının içinde bulamadı. Ona:

– Melikimiz, sarayın ardından indi, gitti. Dediler. Sonra Yezd-i Cerd'in gittiği yol izlendi. Değirmene gittiği haberini öğrendiler. Sırmalı giysisini o değirmencide bulunca onu öldürdüler.

Mahu da, Hz. Ahnef'i Kûfe ve Basra askeriyle Horasan'a gönderinceye kadar oturdu. Horasan barışla fethedildi. Müslüman orduları şehir şehir ilerleyerek Merve eriştiler.

Mahu da kaçarak Ceyhun'dan geçti. Hakanın yanına sığındı ve orada. Türkistan'da oturdu.

Hız. Ahnef de, bütün Horasan'ı fethederek Merv'de ve Belh'te ve Rey'de müslümanlığı ta Ceyhun'a kadar eriştiirdi. Hız. Ahnef bütün ülkelerden daha çok Merv'i beğenip orada bir köy yaptırdı. O köye Deyr-i Ahnef ve arapça olarak K Tasr-ı Ahnef derlerdi. O kasır, Melverrud'dan daha ötedeydi. Hız. Ahnef, orada Hız. Ömer zamanı geçinceye kadar oturdu.

İşte bu haber ki tarih bilginlerince ve acem kitaplarının haberlerinde böyledir? Yezd-i Cerd'in Devlet'i ve padişahlığı ta.. Sonuna kadar budur. Tarihci Musannifin rivayeti ise bundan ayrıdır ve o da şudur:

– Yezd-i Cerd Merv şehrine geldiği zaman Hız. Ömer (r.a.)ta, Hız. Ahnef bir Kays'ı Basra ve Kufe askerinden 12.000 kişi ile onun ardından gönderdi. Ve:

– Yezd-i Cerd her nereye varırsa ardından takip et. Onu yeryüzünden kaldır diye buyurdu.

Çünkü Hız. Ömer, Yezd-i Cerd'den çok çekinirdi. Hız. Ahnef de Horasandan yana yürüdü. önce İsfahan'a, sonra Tus yolundan çıktı. Kuhistan yoluna geldi ki Kain'e yaklaştı. O yoldan Horasan'a girdi. Önce Herat'a geldi. Orayı kılıçla aldı. Yezd-i Cerd o vakit Merv'deydi.

Hız. Ahnef bir kişiyi Herat'a vekil bıraktı ki adına Sahariy Abd derlerdi. Kendisi Merv'den yana yürüdü. Nişabur'da kimse yoktu. Savaş hacet olmadı, Hız. Mutrif bir Abdullah'ı bir çok askerle Nişabur'a gönderdi. Hız. Haris bin Hassan'ı Serahs'a gönderdi. Onların ikisi de o iki şehri cenksiz aldılar. O da kendi askeriyle Merv'e gitti. Yezd-i Cerd oradan kaçtı. Merverrud'a vardı. Hız. Ahnef te Merv'de konakladı. Ve Yezd-i Cerd, Merverrud'dan Türk meliki olan Hakan'a Sa'd melikine ve Çin'e elçi gönderdi. Onlardan yardım istedi.

Hız. Ahnef ise Merv'de oturdu. Hız. Ömer ona Kûfe'den Arab beylerinden dört kişi gönderdi.

Birisi: Allame bin Nusra,

İkincisi: İbni Amil Temimi,

Üçüncüsü: Abdullah bin Ukayl-es Sakafi

Dördüncüsü: İbn-i Gam Gazal el- Hemedani idi.

Vakta ki ordu, Hz. Ahnef (Rahmetullahi Teala aleyh)e erişti. Hz. Ahnef te Hz. Haris bin Numanil Bahili'yi Mervde vekil bıraktı, kendisi askeriyle Merverrud'a gitti. Yezd-i Cerd de Merverrud'dan kaçarak hisara girip oturdu. Bu yer Merv'e, Herat'a ve hem Nişabur'a yakındı. Kûfe askerini de Belhe gönderdi. Biraz savaş yaptıktan sonra orası da barış yapılarak alındı.

Yezd-i Cerd, oradan da kaçtı. Ceyhun'dan öte geçti. Hz. Ahnef Belh'in kapısına gelinceye kadar, Müslümanlar, Belh'i çoktan fethetmişlerdi. Bundan sonra Taharistan şehrine de asker gönderip, bütün o yönleri de fethettiler. Ve Rebi, bin Amir'i Kûfe askeri ile Belh'te bıraktı. Kendisi, Merverrud'a geldi. Orada oturdu. Ve Hz. Ömer'e bir mektup yazdı. Horasan'ın fethini ve Yezd-i Cerd'in Türk sınırına çıktığını bildirdi. Hz. Ömer de bu haberi işitince:

– Ne yapalım. Keşki Horasan'da bir ateş veya bir deniz olsaydı da oraya kimse varmasaydı. dedi.

Hz. Ali (r.a.) Hz. Ömer'e: Horasan'ın fethinden niçin hoşnut değilsin? Diye sordu. Hz. Ömer:

– Şundan ötürüdür ki Horasan'ın kavmi üç kez andı bozdular. Ve orada çok kanlar döküldü. Nice adamlar öldü. Ben müslümanların orada bulunmasını istemiyorum. dedi.

Sonra Hz. Ahnefe mektup gönderip:

– Eriştığınız yerde durunuz. Artık yetişir. Sakın Ceyhun'dan öte geçmeyiniz. Horasan'da durup, şimdiki durumunuzu bozmayınız. Tam yemekle ve süslenmekle Acem göreneğine uymayınız. Kendi geleneklerinizde durunuz ki, daim, Yüce Allah'ın nusreti sizinle olsun. Eğer geleneğinizden dönerseniz, Allah Teala da sizden yardımını döndürür, dedi.

Yezd-i Cerd de Ceyhun'dan öte geçtiği zaman çok asker topladı. Hatta Fergan askerini de çağırdı. Hepsı, Yezd-i Cerd ile Ceyhun'dan geçip Belh şehrine geldiler. Rebi' Bin Amir de Kûfe askeri ile belh'ten Merverrud'a geldi. Yezd-i Cerd Türk Hakanının askerini, Belh askerini ve Tataristan askerini topladı. Hazırlık gördü. 50.000 er atlandı ve Ahneften yana yürüdü. O vakit, Hz. Ahnef'in yanında 20.000 kişi vardı.

Hakanın askeri Merverrud'a yakın Deyr-i Ahnefe gelip iki ay

müslümanlarla her sabah ve akşam cenk ettiler. Ve Hz. Ahnef Merverud şehrinin içinde oturmuştu.

Bir akşam vaktiydi. Türk ordusunun karakolu hakanın yakın kişilerinden bir kişiydi. Hz. Ahnef bunu öğrendi. O gece karakola kendisi çıktı. O Türk Ahnef'le cenkleşti. Hz. Ahnef onu öldürdü. Ama, öldürdüğünü bilmedi. Onlar üç kardeşti. Diğer iki kardeşi, öldürülen kardeşin haberini alınca bir kardeşleri daha cenge geldi. Hz. Ahnef onu da öldürdü. Sonra üçüncü kardeşi de geldi. Hz. Ahnef onu da öldürdü.

* * *

Vakta ki sabah oldu. Hakan'a olayı haber verdiler. Hakan da geldi. O üç kardeşin ölümlerini görünce yüreği yandı, Türklere:

– Bu cenkte uğursuzluk var. Bakınız bizim ne kadar askerimiz kırıldı. Bu padişahlığı elde edip Yezd-i Cerd'e vermemiz doğru değildir. Bizim onunla ne işimiz var? Dedi. Ve askerini aldı. Irmaktan geçti. Belh'ten yana Türkistan'a gitti.

* * *

Yezd-i Cerd hakanın gittiğini görünce kendisi de Deyr-i Ahnef'ten kalkıp Merv'den yana yüz tuttu. Çünkü bütün malını, hazinesini bu şehirde bırakmıştı. Merv'e geldiği zaman Hz. Haris bin Numan Müslüman askeri ile şehri muhasara etmişlerdi. Yezd-i Cerd, bu hali görünce, hemen hazinesini aldı. Belhten yana, hakanın ardından gitmeye başladı. Acem ileri gelenleri onunla birlikteydi. Hepsî:

– Neyleyeceksininiz? Diye sordular. O da:

– Hakana gidiyorum ki onunla Türkistan'a yol alayım. Dedi. Ötekileri de:

– Eğer sen Türk'e varır, gidersen, biz oraya ne varır, ne gideriz. Çünkü Türk'te din yoktur ve onlardan vefa gelmez. Eğer aman istersen Arabdan yana git, onlara yalvar, Çünkü seni baba ocağından, ev ve barkından çıkaran onlardır. Hem bu malları onlara ver ki o baba ocağını yine sana versinler. Biz de kendi şehrimizde, kendi baba ocağımızda olalım. Dediler. Fakat Yezd-i Cerd istemeyerek:

– Ben, kendi yerimde başka bir padişahı görmeye tahammül ve sabre demem. Dedi. Acemler de:

– Bizim atalarımızın bunca zahmetlerle topladığı bu malı ve Hazineyi acem padişahlarının bu varlığını Türklerin eline bırakmana razı olamayız. Dediler ve o mal ve hazineyi onun elinden aldılar.

Bunun üzerine Yezd-i Cerd de yalnız kendi hizmetkarını alıp haktan yana gitti. Acemler de onları Hz. Ahnef'in katına götürdüler ve barış istediler. Ahnef de onlarla barış yapıp kendi evlerine yolladı.

Sonra da Hz. Ahnef o malı ve o hazineyi askerinin arasında paylaştırdı. Her kişiye Nihavent cengi ganimeti kadar mal düştü.

Bir başka rivayet şöyledir:

– Acemler, Yezd-i Cerd'den yüz çevirince, o da onlardan kaçınca kendisini bir değirmende bulup öldürdüler. Ve suya atarak Hz. Ahnef'e geldiler. O malı ona verdiler.

* * *

Başka bir rivayet de şudur ki: Yezd-i Cerd Merv'den kaçınca Haktan yana Belh'e gitti. Hakan Ceyhun'dan öteye kaçmıştı. Yezd-i Cerd de Ceyhun'dan geçip Türkistan'a gitti. Sa'd'a eriştiğinde Yezd-i Cerd, kendi elçisine rast geldi ki bu elçi götürdüğü mektubun cevabı ile Çin'den gelmekteydi. Bu cevapda şunlar yazılıydı:

– Ben bilirim ki Bey'lerin ve padişahların bir birine yardım etmeleri şanlarına vaciptir. Ama Arab kavmi ki sen onlarla cenk için asker ve yardım istemektesin, lakin ben senin elçinden onların sıfatlarını, dinlerini, mezheplerini ve hallerini sordum. O da bana hepsini haber verdi. Sen bil ki, onlar (Yani Türkler) bu din u mezhep ve bu iman ile bütün dünyayı ele geçirirler. Onlara karşı kimse duramaz. Onları hiç kimse geri döndüremez. Şimdi senin hile ve tedbirin şu olmalı ki onlara karşı güler yüz takın. Güler yüzle hayat sür ki seni o yerinden gidermesinler. Sonunda sen onları gidermiş olursun."

* * *

Böylece hakan Türkistan'a vardı. Yezd-i Cerd'i kendi adamları ile Fergan'aya gönderdi. Orada oturdu.

Hz. Ahnef de Belh'ten yine Mervirrud'a geldi. Hz. Ömer Bin Hattab (r.a.)'a mektup yazdı. Fetih haberlerini bildirdi. Vakta ki Hz. Osman (r.a.)'ın hilafetinden iki yıl geçti, Horasan kavmi antlarını bo-

zup din değiştirdiler, mürted oldular. Yezd-i Cerd de yine Ferganadan Horasan'a geldi. Ondan sonra da öldürüldü.

Hız. Ömer'e Hız. Ahnef'in mektubu geldiği zaman mektupta şunların yazılmış olduğunu gördü:

– Yezd-i Cerd'i Horasan'dan çıkardım.

Hız.Ömer (r.a.) şad olup Horasan kaygısından sevinç duydu, emin oldu. Ve Hız. Ahnef'e mektup yazdı. Onu Horasan'a Bey kıldı. Ve Irak askerini Fars'tan yana gönderdi.

FARS MEMLEKETLERİNDEN TUC'UN FETHİ

Hicretin yirmi üçüncü yılının başında Hız. Ömer bin Hattab'a:

– Tuç meliki asker toplayıp çok kalabalık bir halk ile sizi oturup bekliyor. Diye bir haber geldi. Hız. Ömer de 20.000 kişiyi Fars'a yardıma gönderdi.

Fars'ta bu Tuç o şehir ki, ona acemler Tuz derler. Fars'ın kenarında Ahvazdan yana idi.

Bundan ötürü Ahvaz'ın ve acem'in askeri orada toplanınca Irak askerini oraya gönderdi. Ama kimseyi askerbaşı yapmadı. Ama, her bir askerbaşıyı bir şehre Bey yaptı. Ve onlara:

– Fars askerleri bir yerde toplanmışlar ve cenk tedbiri almışlardır. Vakta ki Fars'a giderseniz, onların oturdukları yere varmayın. Zira onlar dağılır, tedbirleri bozulur. Sonra, askerle girdiğiniz her şehirde cenk ediniz. diye buyruk verdi.

Hız. Mucaşi bin Mesud-ı Sakafi'ye de Tuc'un beyliğini verdi. Aynı zamanda Nişabur ile dolayını da ona verdi. Ve Osman bin Ebil As'a İştar'ın beyliğini verdi ve kardeşi Hakem bin As'a şiraz Beyliğini verdi ki orada oturmuştu. Ve Sariye bin Zeynimed-Deylemi'ye Seba ve Darab Gerd Beyliklerini verdi. Vakta ki asker, bu beylerle fars yolunu tuttular, şehrek, Fars askeriyle Tuc'da oturmaktaydı.

Ancak, müslüman askerleri hepsi birden Tuc'a varmadılar. Her Bey, kendilerine verilmiş, hedef gösterilmiş şehre vardılar. Sonunca Tuc'daki acem askerinin hepsi dağıldı. Hız. Mücaşi, Tuc üzerine varup orasını fetheyledi. Sonra Tuc'da biraz asker koydu, kendisi Nişabur'dan yana saldırdı. Çok ganimet elde etti.

Bu Hz. Mücaşi, Hz. Ebu Ubeyde bin Mes'ud'un kardeşiydi ki Hz. Ömer Hilafete geçince ve Ashab-ı Güzin hazretlerini (Ki Allah Teala onların hepsinden razı olsun) gazaya çağırınca ilk önce ayağa kalkmış, biat etmişti. Hz. Ömer onu orduya komutan olarak göndermişti. Bundan sonra Köprü Cenginde bir ak filin ayağı altında şehit olmuştu. O vakit Hz. Ebu Ubeyde bin Mes'ud işte bu Tuc şehrini ve İstahar'ı fethetmişti. O vakit ki Hadramili Hz. Ala, Hz. Ömer (r.a.)'tın izinsiz kendi askeri ile denizden geçip gelmişlerdi. İşte o vakitte bu ki şehir halkı mürted olmuşlar, İslam dininden ayrılmışlardı.

Hz. Mucaşi bu Tuc şehrini fethedince ganimet mallarını Müslimanların arasında paylaştırdı. Beşte birini ayırıp bir fetih name ile Emiril Müminin Hz. Ömer'e gönderdi.

Hz. Osman bin Ebil As da askeri ile İsfahan'a gidince acem askeri kendisine çkarşı çıktı. Hz. Osman bin Ebil As o askerle cenk etti. Onları kaçırtıp İstahar'ın kapısına geldi ve şehri çepe çevre askeriyle çevirdi ve onlarla barış yapıp şehri fetheyletti. Bu fetih haberini ve ganimetin beşte birini Hz. Ömer'e gönderdi. Ve Hz. Hakem bin As da Hz. Osman'ın kardeşiydi, Şiraz yönlerine gitti. O vakit Şehrek Tuç'tun gelmekteydi. Yanında çok askeri vardı. Hepsi de demir zırhlar giymişti. Öyle ki vücutlarından yalnız gözleri görünmekteydi.

Hz. Hakem'in de çok askeri vardı. Hepsi de kahraman ve başından iş geçmiş ve arabin seçkinleri ileri gelenleri ve döğüşçüleri idi. İlerlerinden:

Hz. Abdullah bin Muammer-i Temimi,

Hz. Şibl Bin Mamedil Becla ve Carudul Abd gibi ve Muheylik'n atası Ebu Safra gibileri, anlattığımız yolda, cenk ettiler. Onların miğfer ve cübbelerine güneş ışığı dokundukça parıltısından insanın gözleri kamaşırdı. O parıltılar müslümanların üstünde dolaşıyordu. Öyle olcu ki müslümanların gözleri kamaştı, gözleri görmez oldu. Ama öyle sıvaş ettiler ki öğle vaktine kadar acem Şehrek'in askerini bozguna uğrattılar. Ve müslümanlar, cenkte, düşmana karşı öyle kılıç salladılar ki sayısız kişi öldürdüler. Hz. Hakem bile kendi eliyle Şehrek'i ve oğluru da öldürmüştü. Acem'de Şehrek'le birlikte Ezdiman adında birisi vardı ki, bu kişi, kendi askeri ile gelip Hz. Hakem'den aman diledi. Hz. Hakem de ona aman verdi.

Şehrek'in ordusu bozulunca sonsuz ganimetler elde etti. Müslümanlar arasında paylaştırıldı ve fetih haberi, sonsuz ganimetler gönderilerek Hz. Ömer'e bildirildi.

Ayrıca, Hz. Sariye bin Züneym de Seba ve Darab-ı Gerd'den yana ilerledi. Onun askeri de Darab-ı Gerd hisarına girdiler. Hz. Sariye'de askeri ile, hisar kapısında oturdu. O kavm, üç ay, hisarın içinde kaldı. Sonunda, bunlar, Şiraz'ın dolayında bulunan köylerden yardım istediler. Onlardan sayısız asker topladılar. Sonra şehirden dışarı çıkıp cenge giriştiler. Ve müslümanlardan çok kişiyi öldürdüler.

Cuma günü namaz vaktiydi. Savaş, bir ova içinde oluyordu. Müslümanların yakınında büyük bir dağ vardı. Kafirler, müslümanların çevresini sarmışlar, onları öldürüyorlardı. Böylece müslümanların durumu çok güçleşmişti. Neredeyse bozguna uğrayacaklardı. Hz. Sariye baş açık cenk etmekteydiler. Ansızın Hz. Ömer'in:

– Ya Sariye! el-Cebel el-Cebel. Dağdan yana dön. Diye avazını işittiler. O an Hz. Sariye:

– Ey yaranlar! Diye haykırdı. Ben Hz. Ömer'in sesini işittim. Siz de işittiniz mi? dedi. Onlar da:

– İşittik. Ama, bu avaz onun avazı değildir. Çünkü bizimle Hz. Ömer bin Hattab'ın arası bunca yoldur. dediler.

Hz. Sariye:

– Allah Teala bu avazı bize işittirdi ve bize yol gösterdi. Diyerek askerini çekti. Yavaş yavaş arkasını dağa verdi o akşam güven içinde oldular. Ertesi günü de cenk edip zafer kazandılar. Ve şehri de fethettiler.

Hz. Ömer, Medine'de cuma gecesi rüya görmüştü. Gönlü, Hz. Sariye'nin ordusundaydı. Ve üzüldü. Çünkü, üç ay oluyordu ki, o ordu, hisarın kapısında oturuyorlardı. Hiç de haberleri gelmemişti. O gece Hz. Ömer, onları düşte görmüştü ve cenk ediyorlardı. Cuma günü bu düşü halka söyledi. Vakta ki namaz vakti oldu. Hz. Ömer minbere çıktı, hutbe okudu. Hutbe arasında Hak Teala onun gözünün perdesini kaldırıp Hz. Sariye ile ordusunu gösterdi. sustu. Hani, bir kişi bir şey görse veya bir şeye baksa öyle sessiz suskun kalır. Hz. Ömer (r.a.)da bir zaman düşündü kaldı. Hz. Sariye o ovada acem askeri tarafından

ortaya alınmıştı. Eğer sırtını dağdan yana vermiş olsaydı, işi kolaylaştırırdı. Bunun üzerine Hz. Ömer nida edip.

Ya Sariye, el-Cebel, el-Cebel!

Demişi. Bir zaman durdu. Yine hutbe okudu. Allah Teala, Hz. Ömer'in bu avazını onlara işittirdi.

* * *

Vakta ki Hz. Sariye cengi tamamladı, çok mal ve ganimetle zafer haberini Emiril Mü'minin Hz. Ömer'e gönderdi. O ganimet malının içinde sandık dolusu bir mücevher vardı. Hz. Sariye ona hiç dokunmadı. Elçiye verip Emiril Mü'minin Hz. Ömer'e o sandığı gönderdi. O sandık, yalnızca Hz. Ömer'in olsun. Dedi. Elçi Medineye varınca, Hz. Ömer mesciddeydi. Halka nimet dağıtıp yedirmekteydi. Çünkü, kendisi, her gün Beytül Mal'dan günde bir deve boğazlatır, mescidde yoksullara, gariplere, yolculara yedirirdi. Hz. Sariye'nin elçisi gelince Hz. Ömer'in önünde durdu. Hz. Ömer onu da gariplerden birisi, yemek isteyen birisi sandı. Ona da:

– Sen de otur ye. dedi. Taam verdi.

Hz. Ömer yemeklerini kendi ev halkı ile birlikte evinde yerd. Halk yemeklerini yeyince bu elçi de onun ardınca gitti. Hz. Ömer ona

– İçeri gir. dedi. O kişi de eve girdi. Hz. Ömer, oturdu:

– Taam getirin, dedi. Hz. Ömer'in hatunu, Mü'minlerin Emîi Hz. Ali İbni Ebi Talib (Keremallahi veche veradiyallahü Anh'ın)kızı Ümmü gülsüm idi.

Ümmü gülsüm, biraz arpa ermeği ve bir az zeytinyağı ve biraz iri tuz getirdi. Hz. Ömer:

– Bir şey pişirdin mi ya Ümmü Gülsüm? dedi. Ümmü Gülsüm hatun da:

– Nasıl pişireyim ki giyeceğim yoktur. dedi. Çünkü Ümmü Gülsümüm giysileri tüm eskimişti. Hz. Ömer latife ederek:

– Sen giyeceği neylersen. Sana bunlar yetişmez mi ki sen Hz. Ali Bin Ebi Talib'in kızı ve Ömer bin Hattab'ın helalisin. dedi. Sonra Hz. Sariye'den gelen elçiye:

– Bismillah. Eğer Ümmü Gülsüm bizden hoşnud olsaydı bizim yemeğimiz bundan daha yek olurdu. Dedi. Arpa ekmeğini yediler. Gelen kişi onu Hz. Ömer'in bilmediğini anlayınca:

– Ey Mü'minlerin emiri! Dedi. Ben, Hz. Sariye'den geliyorum. Onun elçisiyim. Sana zafer haberini ve ganimetin beşte birini getirdim. dedi.

Hz. Ömer de:

– Allah'a hamd olsun. Diyerek yüzünü ona doğru döndürdü, haber sordu. Elçi de o sandığı çıkarıp gösterdi. Hz. Ömer:

– Var, bu sandığı yine Sariye'ye götür. Bunu da müslüman arasında dağıtsın. Ve lakin, Ancak kendisiyle birlikte cenk edenlere paylaştırsın. Çünkü bu mal, onların hakkıdır, dedi.

Hz. Sariye'nin elçisi, Hz. Ömer'in yanından ayrıldı. Halk ona o cengin halinden sordular. O da:

– Biz Cuma günü cenk ediyorduk. Hz. Ömer'in avazını işittik.

Ya Sariye, el-Cebel, el-Cebel

Diyordu. Dedi. O günün tarihine baktılar. Gördüler ki, Emirîl Mü'minin Hz. Ömer'in mescidde, minderin üstünde söylediği o sözleri. Hz. Sariye'ye ye söylediği tarih o tarih, gün o gün ve saat da o aynı saatti. Ve Hz. Sariye, Allah Teala'nın fermanı ile o sözleri işitmişti.

KİRMAN'IN FETHİ

Müslüman askerler Hz. Abdullah bin İtab, ve Hz. Süheyl bin Uz-za ile Kirman'a gittiler. Bu, hicretin 22. yılındaydı.

Yirmi üçüncü yılda da cenk yaptılar. Kirman'da acemler çok asker toplamışlardı. Orada, dağlarda bir kavm vardı ki onlara fars dilinde Kufeş ve arapçada Kufes derlerdi.

Vakta ki o şehre gelindi, acem askerleri çok arttı. Kirman'ın o sınırında müslümanlarla cenge tuttustular. Allah Teala, müslümanlara zafer verdi. Kafirlerden çok kişiyi öldürdüler. Kirman'ın kasabalarından Cir-i Fet adında bir kasaba vardı. Hz. Abdullah bin İtab, Hz. Süheyl'i ona gönderdi. O da şehrin ortasından, yazı yolundan gitti. Attan,

deveden, katırdan ne kadar hayvan buldu ise topladı, ki sayısını Allah'tan başka kimse bilmezdi. Bunları ganimet malı olarak topladılar, beşte birini çıkarıp zafer haberiyle Hz. Ömer'e gönderdiler. Ve Hz. Abdullah bin Zeyd bin Nevfel'il Huzai'yi Taysikon'a gönderdi. O da Kuhistan sınırından ta. Taysikon hudud başına kadar fethetti. Ve sonra, Abdullah bin Yezid Emiril Mü'minin Hz. Ömer katına vardı:

– Ey Mü'minlerin emiri! Kirmana yakın iki sancak yer fethettim. Dilerim ki oraları bana bağışlayasın. dedi.

Hız. Ömer diledi ki onun istediklerini vere. Hız. Abdullah bin İtab'a haber gönderdi. O da Hız. Ömer'e mektup yazarak:

– O sancaklar, iki büyük şehirdir. Ve Horasan'ın kapısıdır. Diye bildirdi. Hız. Ömer de bu sancakları, bu yerleri ona vermekten vazgeçti.

SİCİSTAN'IN FETHİ

Hız. Ömer, Hız. Amr İbn Et Temimi'yi bu yıl içinde Sicistana gönderdi. Ve onun oğlu Hız. Abdullah'ı da birlikte yolladı. Yanlarına çok asker verdi. Fakat Sicistan meliki de askerini hazırladı. ve Sicistan'ın sınırında müslümanları bekledi. İki taraf cenge tutuştular. Sicistan meliki sonunda bozguna uğradı. Sicistan şehirlerin başşehri Zerenk adındaki şehirdi. Çok sağlam hisardı. Melik kaçarak o şehre sığındı. Kapısını kapattı. Burçlarını, surlarını yeniden sağlamlaştırdı.

Müslümanlar Zerenk'in çevresindeki şehirleri aldılar. Ele geçirilmedik yalnız Zerenk kaldı. Müslümanlık, ta.. Hindistan'ın ve Kanderhar'ın sınırına erişti. Sicistan meliki bütün ülkesinin müslüman olduğunu bilince, kendisi o Zerenk hisarında duramadı. O da barış yaptı. Zerenk hisarını da müslümanlara verdi. Hız. Abdullah bin Amr ve Hız. Asım, Hız. Ömer zamanında orada oturdular. Ve Hız. Osman ve Hız. Ali zamanında da orada oturdular.

Hız. Muaviye'nin zamanı gelince Hız. Muaviye Ziyad'ı Irak'a gönderince oğlu Müslim bin Ziyad'ı Sicistan'a gönderdi.

Bu Sicistan, Hindistan sınır boylarıdır ki ona bitişiktir. Bu yerlerin tümü, Hız. Muaviye zamanında fethedildi. Ve tüm kavmi da Müslim bin Ziyad'ın fermanına boyun eğerek müslüman oldular.

MEKRAN ŞEHRİNİN FETHİ

Kirman sınırından ta.. Sind sınırına kadar, bu ikisinin aralığında bir yer vardır. Ona "Mekran Beldeleri" denir. Orada çok şehirler vardı ki birisine Tiz, birisine de Hoş derlerdi. Bu şehirlerin hepsi Mekran ile ilgiliydi. Hz. Abdullah bin İtab Kirman'ı fethedince, Hz. Hakem bin Sa'lebi'yi Mekran bölgesine gönderdi. Ve Hz. Sihab bin Meharib'i onunla birlikte yolladı. Ve Hz. Süveyl bin Adiyy'i onların ardından yolladı. Böylece, bunların hepsi Mekran sınırına toplandılar. Ve Mekran sınırı, Sind melikinın sınırına birleşti. Onlar da Sind melikine adam gönderip yardım istediler. Ve:

– Arap askerleri bizim üstümüze geldiler. dediler. Ve Sind meliki de askerini topladı. Bir çokta cenkçi filler alarak geldi. Müslümanlar da Kirman'a haber gönderdiler ve:

– Sind meliki onlara yardıma geldi. Hemde çok askerleri ve fiilleri var, dediler.

Hz. Abdullah da Kirman'da vekil bırakıp kendisi askeriyle Mekran'a geldi. Ve Mekran'lılar meliklerine Sind dilinde Retbil denir. Bunun acemce anlamı Kısra idi.

Hz. Abdullah vakti ki, müslüman askerlerine erişti, Retbil kendi askeriyle oturmuştu. Ve Sind askerinin gelmesini bekliyordu. Çünkü, o, bütün Sind şehirlerine adam gönderip asker istemişti. Hergün bir şehirden asker geliyordu. Önce, Müslüman askerleri Mekran'dan uzakta oturmuşlardı. Bunu uygun görmeyen Hz. Abdullah bin İtab:

– Niçin ırakta oturuyorsunuz ki düşmana zaman kazandırıyorsunuz? Şimdi onlar, bütün dünyayı kendi yanlarında toplayacaklardır. Dedi.

Gece olunca Hz. Abdullah kendi askeriyle bir gece baskını yaptı. Onlara kılıçla saldırdı. Hem o gece kafirler bozguna uğradı. Hem de Terbil'in başı kesildi. Müslüman'lar, yenilenlerin ardından yürüyüp gittiler. Sabaha kadar onları kılıçtan geçirdiler, kırdılar. Ve çok kişiyi de esir aldılar. Fillerini ele geçirdiler. Ertesi günü alınan ganimetler paylaşıldı. Hz. Abdullah, ganimetin beşte biriyle zafer haberini Saharil Abd ile Hz. Ömer (r.a.)'a gönderdi. Mektupta ne yapıp nasıl hareket edip düşmanı nasıl kolaylıkla bozduklarını teker teker bildirdi. Ve:

Dilerim ki Mekran'dan ötesine de askerimi ileteyim. Ve o yeri de fethedeyim. Dedi. Şimdi bana izin ver. Ta.. Sind melikine varayın. Hem bu filleri de neyliyeyim? dedi.

Hz. Ömer de, Abdullah'ın yazısını okudu. Mektubu getiren Saharîden:

– Bu Mekran denilen yer, nice ülkedir. diye sordu. O da şu cevabı verdi:

Ey mü'minlerin emiri! Orası öyle bir yerdir ki ovası dağ gibidi. Ve suyu azdır. Ve hurması kötüdür, erenleri mert erenlerdir. Eğer savaş eri az ise hepsi yok olurlar. Eğer çok olursa açlıktan kınılır ki yiyecekleri azdır ve ordan ileride Sind ülkesi vardır ki daha da kötüdür.

Hz. Ömer de Hz. Abdullah'a emirname gönderip:

– Mekran'dan öteye geçmeyin. Çünkü öte Sind ilidir orada işiniz yoktur. Müslümanları helak etmeyiniz. Ve Sind'e mektup yaz, gönder. Eğer oranın Beylerinden bir kimseye fil gerekiyorsa satın alsınlar. Eğer, yerinizde de satın alan olursa satın. Onun parasını müslümanlar arasında dağıtın. Dedi. Hz. Abdullah da o emirnamede ne buyrulduya yerine getirdi.

BEYRUT OLAYI HABERİ

Basra sınırından öte bir yer vardı ki oraya Beyrut derlerdi. Basra hududundan ta. Sind hududuna kadar olan yerleri Hz. Ömer Ebu Mısa'ya vermiş ve ona emirname gönderip.

– O yerleri iyi gözet ki Sind'den ve Ummandan ve Ahvaz'dan ve başka yönlerden düşman gelip girmesin."

Müslümanlar her nerede cenk etseler kafirleri yenilgiye uğratırlardı. Bunun üzerine, Ahvaz'dan, Kirman'dan Beyrut'a düşman topladı. Hz. Ebu Musa bunu haber alınca Muhacir bin Ziyad'ı askerle oraya gönderdi.

Bu olay Hicretin 23. yılının Ramazan ayında geçiyordu. Hz. Mısa:

– Eğer Muhacir şehit olursa kardeşi Rebi bin Ziyad onun yerine geçsin, dedi.

Bunun üzerine, Muhacir ile Rebi ikisi de Beyrut'a gittiler. Mevsim yaz olduğundan hava çok sıcaktı. Ebu Musa Muhacir'e:

– Vardığınız yerde asker oruç tutmasın. Eğer cenk yaparlarsa güçten düşmesinler. Kuvvetle cenk etsinler. Diye emir verdi. Müslüman askerleri de oruçlarını bozdular. Cenk ettiler. Muhacir (r.a.) şehid oldu. Kardeşi Rebi sancağı alıp cenge girdi. Zaferi kazandı. Ama çok ganimet ele geçiremediler. Çünkü, o askerın çoğu kaçkın askerdi. Bundan ötürü onlarda o kadar mal yoktu. Velakin çok esir alınmıştı. Ve bu tutsakların çoğu da hanedan ve mihter (önkişi) oğulları idi.

Hız. Ebu Musa (r.a.):

– Bu esirleri, kendi kendilerine satın da babalarından değeri olan akçeyi getirsinler ve kendilerini satın alsınlar. Ondan sonra değerlerini paylaşın. Onların satış akçesi kendilerinden daha hayırlı, daha iyidir. dedi.

Sonra, bu esirlerin arasından Mihteroğullarından 60 kişi seçtiler. Onları, Ebu Musa, kendi hizmetinde kullanmak için aldı. Kendilerine:

– Babalarınıza adam gönderin, ta ki sizin değerınızı gönderip sizi satın alsınlar dedi. Bu esirlerin yerleri ıraktı. Kimisi İsfahan'dan, kimisi Kirman'dan ve Mekran'dan idi.

Can akçeleri gelince, paraları getirenlere bunları sattılar. Hız. Ru-sa, paranın beşte birini ayırıp ve fetih haberini de yazarak bir haberci ile Hız. Ömer'e göndermek diledi. O vakit, adet şu idi ki her haberci geldiği zaman, Hız. Ömer, devlet hazinesi olan Beytülmal'den o kişiye bir nesne verirdi. Bu gelenek, Peygamber sünnetindendi. Zira, Resul (s.a.v.) Hazretleri her haberciye bir şey verirdi.

* * *

Hız. Ebu Musa el-Eşari bu haberciyi göndermek isteyince, Anezoğulları kabilesinden bir kişi ayağa kalkarak:

– Ya Emir!! Beni bu haberciyle birlikte gönder. Ben de bir nesne alayım. dedi. Hız. Musa (r.a.)'a bir Methiye okudu. o da ona bu ganimetten 1000 dirhem hediye bulundu. Bu kişinin adı Zabbe bin Muh-sin idi. Haberci Medine'ye doğru yol aldı. Medineye geldi. Ardında da Zabbetil Anezi geldi. Ve Hız. Ömer'in katına çıktı: Ve Ebu Musa'dan şikayet ederek:

– Ey Mü'minlerin emiri! Dedi. O öyle kötü bir kişidir ki Müslümanların üstüne onun gibi kişi nasıl olur da senin valin olur? dedi.

Hız. Ömer de:

– Niçin olmasın. dedi. O da:

– Şundan ötürü ki müslümanların hakkı olan kullardan altmış güzel yüzlü kulu kendi hizmetine saklamıştır. Ve Şair Hatie ona bir kaside okudu. O da o Müslümanların hakkından 1000 dirhem ihsanla bulundu. Ve iki ölçeği vardır ki onunla yiyecek ölçer, Birisi büyük, Birisi daha küçüktür. Ve iki yüzüğü vardır. Birisi kendi parmağınca, birisi de Zıyyad'ın parmağındadır. Bütün müslümanların işini Zıya'ca ısmarlamıştır. Ve yazıcılığını, katipliğini Zıyyad eyler. Gönü ne dilerse onu yapar. Bunun ondan haberi yoktur. Ve bir akile-i müvellile adında bir cariyesi vardır ki çok güzel ve gökçek yüzlüdür. Ama çok yemek yer. Sen, o vakit ki Hız. Mugiyre'yi azledip Ebu Musa'yı Berra'nın beyliğine gönderdin, Hız. Mugiyre ona rüşvet yedirdi. Şimdi o cariyesine her sabah dopdolu bir sini tirid et yollar. Akşam vakti olunca iki katını verir. Bizden bir kişi vardır ki sabahtan akşama kadar bir ekmek bulamaz.

Bu şikayetleri dinleyen Hız. Ömer, bu kişiye:

Bu söylediklerinin hepsini kendi el yazınla yaz ve bana ver. Dedi. O kişi de dediklerinin hepsini yazıp Hız. Ömer'e verdi. Hız. Ömer de, Hız. Musa'ya mektup yazıp onu Medine'ye çağırdı. O da geldi. Hız. Ömer, Ebu Musa'yı o kişiyle yüz yüze getirdi. Anezi'nin yazdığı şikayetnameyi onun eline verip:

– Oku dedi. O da okuyup:

– Altmış kulu seçtin, kendi yanında hizmetinde tuttun. dedi.

Hız. Ömer, Hız. Ebu Musa'ya:

– Ne dersin? diye sordu. O da:

– Evet, doğrudur. Çünkü onlar beylerin oğullarıydı. Bana:

– Bizim babalarımız bizi ağır akçeye satın alırlar. Dediler. Ben de seçtim. Onları daha çok kurtuluş akçesine sattım. Onların akçelerini müslümanlara pay ettim. Dedi. Anezi:

– Onları, niçin kendi özel katında hizmetinde tuttun? Diye sordu. Hız. Ebu Musa'da:

– Şundan ötürüydü ki anaları bunu işitince oğullarının hizmette horluğa düştüğünü duysunlar, çocuklarına ağır, büyük can akçesi göndermelerini diledim.

H. Ömer Anezi'ye:

– Okumana devam et. dedi. O da okuyup dedi ki:

– Hatie şairin bir övgüsü için, müslümanların hakkı olan akçeden ona bir şiir için 1000 dirhem sundu.

H. Ebu Musa da:

– Şundan ötürü verdim ki onun dilini kendimden kesmek istedim. Dedi. Şöyle ki Peygamber (s.a.v.) hazretleri şairlere verirdi.

Ve H. Ali Bin Ebi Talib (Allah onun yüzünü kerim kılsın)a da:

– Ey Ali onların dillerini benden kes, diye buyurmuştu, dedi.

Anezi:

– Ya niçin Beytülmal'den verdin? diye sordu. Ebu Musa'da:

– Şundan ötürü ki onu İslam'a uygun kıldım. Çünkü Resul-i Ekrem (s.a.v.) Hazretlerinden sonra mürtet olan vardı. Şimdi yine müslüman olmuştur. Ben, dilledim ki müslümanlığı onun gönlünde tatlılaştırayım. Şöyle ki peygamber (s.a.v.) Ebu Süfyan'a ve Safvan'a ve onların yararına beytülmalde mal vermişti. Ben de verdim. dedi.

H. Ömer bin Hattab:

– Oku. Diye buyurdu. Anezi de, şöyle okudu:

– İki kilesi vardır ki onun biri küçük, ötekisi büyüktür.

Buna da, H. Musa şu cevabı verdi:

– Devlet hazinesi olan Beytül Malden buğdayı alırken o küçük kile ile alırım. Ama yoksullara, kimsesizlere verdiğim zaman o büyük kile ile veririm.

H. Ömer, yeniden Anezi'ye:

– Oku. Diye emretti. O da okudu:

– Kendi yüzüğün Ziyad'ın eline verir, müslümanların işini ona bırakırdı. dedi.

H. Ebu Musa'da:

– Ben dedi, Ziyad'ı akıllı, iyi aınellı, edepli, yazar bir er buldum. Müslümanların içinde ondan güvenilir kimseyi bulamadım. Ona güvendim.

Hız. Ömer Anezi'yi yine:

– Oku yazdığını. Diye buyurdu. O da şöyle okudu.

– Akile adındaki cariye, Mugiye bin Şu'bed'n rüşvet olarak adı.

Hız. Ebu Musa da:

– Rüşvet almadım. Mugiye onu kendi gönül hoşluğu ile bına verdi. Onun benden korkusu yoktur. Ve benim katımda hiçbir dilği, işi yoktu. Ama bana armağan verip benimle dostluk kurdu. Ve Resıl-i Ekrem (s.a.v.):

– Birbirinize hediye veriniz ve aranızda sevgiyi artırınız.

diye buyurmuştur. dedi.

Hız. Ömer, Ebu Musa'ya:

– Basra'ya var. Ama Zıyyad'ı bana gönder. Dedi. Anezi'ye de:

– Azli vacip kılmadı ki onu azledeyim. Dedi. Ama, sen de evine git. Ve hem de kimseye Ebu Musa hakkında birşey söyleme. Diye tenbihte bulundu. Ebu Musa Basra'ya varınca Zıyyad'ı Hız. Ömer'e gönderdi.

Hız. Ömer (r.a.) ona:

– Senin aylığın Ebu Musa'dan kaç dirhemdir. Diye sordu O da:

– İki bin dirhem. dedi. Hız. Ömer yeniden ona sordu:

– Kaç kez armağan aldın?

Zıyyad da:

– İki kez aldım. dedi.

Hız. Ömer:

– Onları ne ettin diye sordu. O da:

– Anam Hamiyye tutsaklanmıştı. İlk armağanımla onu satınaldım, azad eyledim. Ve Ubeyre adında bir dadım vardı. Beni o büyüt-müştü, o da tutsaktı. Onun da benim üzerimde çok hakkı vardı. İkinci armağanı alınca, onu alıp azad eyledim. Diye cevap verdi.

O zaman Hız. Ömer (r.a.) ikisine de:

– İyi etmişsiniz. Diyerek, ona fıkıh ve din şeriat ve peygamberimiz (Aleyhissalatü vesselam) hazretlerinin sünnetlerinden sordu. Hız. Zıyyad hepsini bildi. Hız. Ömer'de:

– Yine, Ebu Musa'nın yüzüğü parmağında olsun. Revadır. Diyerek onu, yine Ebu Musa'ya gönderdi.

SELEME BİN KAYS'IN HİKAYESİ

Hicret'in yirmi ikinci yılında, Hz. Ömer Cenge asker göndermesi gerektiğini gördü. Çünkü her yönden, cenk edici kişilerden birçok asker Hz. Ömer'in katında toplanmıştı. Onları bir cepheye göndermek diledi. Onun yakınlarında düşman yoktu.

Hz. Ömer'e:

– Ahvaz sınırında ve Fars arasında Kürtler yaşamakta olup uğruluk (yol kesicilik, hırsızlık) etmektedirler. Henüz Müslüman olmamışlardı. Ve Müslümanlarla toplanıp gelmezlerdi. Şehir ve köylerde ve illerde bulunan müslüman askerleri de onlarla ilgilenmezdi.

Hz. Ömer de Hz. Seleme bin Kays-ı çağırttı. Ona o Kürtlerin haberini verdi. Ve:

– Şimdi benim katımda bir çok Arab kabilesinden döğüşçüler ve cenk erenleri vardır. Onları al. Kürtlerin cengine git. Onları müslüman ederek onların zahmetini müslümanların üstünden gider. Eğer, düşmanlık görürsen önce cenk yapma. Önce onları İslam dinine davet et. Eğer müslüman olurlarsa kabul et. Eğer İslamı kabul etmezlerse haraç iste. Eğer ona da uymazlar ise cenk et. Ondan sonra, eğer:

– Bize Allah Teala hükmüne göre aman ver, derlerse, sen razı olma. Çünkü sen, Hak Teala'nın onlara olan hükmünü bilmezsin. Ve lakin müslümanlık hükmü üzerine aman ver ki bu hükümleri sen iyi bilirsin. Eğer zafer elde edersen ganimeti topla. Onlara haraç kes. Ve sonra birbirinizden hiçbir nesneyi gizlemeyin. Ve onların kadınlarını ve oğlancıklarını öldürme. Her kim ki öldürürseniz, onların burnunu kulağını, elini ayağını kestirme.

Hz Ömer bu öğütlerini tamamlayıp Seleme bin Kays'ı o erenleriyle gönderdi. Seleme (r.a.) da askeri alıp gitti. Kendisi çok bahadır ve döğüşçü bir kişiydi. O, hemen, Kürt askerlerinin bulunduğu yere erişti, onlara karşı durup kendilerini İslam'a çağırdı. Onlar, müslüman olmadılar. Haraç istedi kabul etmediler. Onlarla savaş yaptı. Onları bozguna uğrattı, çok askerini kırdı. Çokta ganimet malı ele geçirdi. Beşte

birini ayırıp zafer haberi ile Hz. Ömer'e yolladı. O ganimetlerin içinde dop dolu bir sandıkta yakutlar vardı. Onu da götürücüye vererek:

– Bunu Hz. Ömer'e götür ki, yalnızca kendisinin olsun. Çünkü onun masrafı çoktur. Dedi. Sonra o kişi o beşte bir ganimet malı ilk o sandığı götürdü. Elçi Medine'ye geldiği zaman halkın Mescid'in içinde oturduğunu gördü. Hz. Ömer, onlara yine bir yemek vermekteydi. Önce söylediğimiz gibi, Hz. Ömer, hergün bir deveyi boğazlayıp onun etlerini tuz ve su ile pişirir, yoksullara ve gariplere yedirirdi. Bu yemeği çanaklara tirit edip verirdi. sonra evine gelir, kendi yemeğini yerdi.

Bu elçi der ki:

– Ben Hz. Ömer'i mescidin içinde, sofraya döşetmiş, halka yemek yedirirken gördüm. Halkın başında, elinde bir asa olduğu halde, sanii, çoban koyunlarının üstündeymiş gibi dururdu. Kendisi her sofraya gider, her çanağa bakardı ve:

– Bu sofraya et getirin, şuraya ekmek götürün. Derdi. Onlar da getirileni yerlerdi. Bana da:

– Otur. Dedi. Ben ise, o yenilen yemekten yemedim. Çünkü bente o yemekten bol bol vardı.

Yemek yenilince:

– Gelin, bu çanakları ve sofraları götürün. Dedi ve kendisi gitti ben o kadar durdum ki hizmetçi, sonra işleri bitirdi. Ben de o hizmetçiyle birlikte Hz. Ömer'den yana vardım. Ona getirdiğim sandık yükürimin arasındaydı. Sandığı aldım. İçeri girdim. Hz Ömer'i gördüm. Eski kablama şiltenin üstünde oturuyordu. İki, hurma lifi doldurulmuş yastık vardı yanında. Beni gördüğü zaman, üzerine oturmam için bir yastık uzattı. O yastığın üstüne oturdum Ve:

– Seleme bin Kays'ın elçisiyim. Dedim. O da:

– Seleme'ye de, elçisine de merhaba. dedi. Seleme'nin halinden sordu ve müslüman askerlerini sordu. Ben de zafer ve ganimet haberlerini bildirdim. O da şad oldu. Sonra cevher sandığını çıkarıp önüne koydum. O, cevherleri görünce:

– Bu nedir? diye sordu. Ben de:

– Hz. Seleme bunu ganimet içinde buldu. Paylaştırmadı. Olduğu gibi size gönderdi. Hasseten sizin olmasını, harcamalarınızın çok olduğunu söyledi. Dedim. Hz. Ömer bir bana baktı, bir de mücevherlere baktı. gözlerinden yaşlar döküp ağladı. Ve iki elini boğruüne koyarak:

Yüce Allah Ömerin gözünü ve karnını doyurmuş olmasın ki Allah ona bu cihada bu kadar vermiştir ve eğer, o, hala da doymuş değilse.

Bu sırada Azfi adında bir hizmetçisi ayak üstü duruyordu, ona:

– Ya Azfi! Hafi unukıhu. Diye seslendi. (Ya Azfi Bunun boynuna sille vur.)

Bu emir üzerine hizmetçi boynuma bir tokat şaplattı. Bende hemen sandığı önüme bağlamak için çektim.Hz. Ömer, boynuma hala sille vurduruyordu. Vakta ki sandığı bağladım. Bana:

– Tez, bu sandığı Seleme'ye ilet. Onu da: "O müslümanlara dağıtsın ki onlar benden çok bu mala hak kazanmışlardır." diye buyurdu. Bana da hitap ederek:

– Eğer sen ona erişmeden o asker dağılmış olursa, seni de, Seleme'yi de müslümanlara ibret olacak şekilde cezalandırırım. dedi.

O zaman elçi de:

– Ya Emirel Mü'minin! Dedi. Bana: "Acele et var oraya" diyor-sun. Ama benim atım, devem yok. Ben yaya olarak nasıl çabuk varayım. Dedi. Hz. Ömer de beni tokatlayan adamına:

– Ya Azfi. O sadaka edilmiş develerden buna iki hecin ver. Diye emretti. Bana da:

– İşte bu develere bin ve tezce dön. git. Orduya eriştiğin vakit, asker arasında senden fakir ve senden yoksul kim varsa bu develeri ona ver. Dedi. Ben bu emre baş eğdim. Hemen Hz. Seleme'ye vardım. O cevahir sandığını yine ona verdim. O da Basra'ya gönderip sattırdı, askerlere dağıttı.

HZ. ÖMER'İN ŞEHADETİ

Hicretin yirmi üçüncü yılı girmişti. Hz. Ömer Hicaz'a varıp Hac farızasını yerine getirdi. Ve Medine'den, Peygamber (s.a.v.)'in hatunlarına da Beytilmalden masraflarını verdi, onları da Hacc'a birlikte götürdü. Hac'dan döndüğü zaman yılın sonu olmuştu.

Hz. Muğiyre bin Şu'be'nin bir kara (kölesi) vardı adı, Feyruz, künyesi Ebu Lü'lü idi. İşte o bedbaht kişi Hz. Ömer'i şehid eden kişiydi. Bu Feyruz (Yani Hristiyan) idi. Dülgerlik yapardı. Hz. Muğiyre onun

boynuna hergün boynuna demir, takar, ona iş gördürürdü. Ve hergin, Hz. Muğiyre, onun işinden iki akçe alırdı.

Birgün Feyruz, Hz. Ömer'in katına geldi. Hz. Ömer mü'minlerle birlikte oturuyordu. Feyruz:

– Ya Emirel Mü'minin! Muğiyre benim boynuma demir vuruyor ve benden günde iki akçe istiyor. Ben de vermiyorum. dedi. Hz. Ömer de, ona:

– Ne iş biliyorsun. Diye sordu. O da:

– Dülgerim, nakkaşım, demirciyim. dedi. Hz. Ömer de:

– Sen ki bu kadar iş biliyorsun, sana iki akça yük olmaz. Oya, ben senin değirmenci olduğunu da işitmişim. Yel değirmeni de yapmak diliyormuşsun. Dedi. Feyruz da:

– Evet, bildin. dedi.

Hz. Ömer de:

– Benim için de bir değirmen yap. Dedi. Feyruz da:

– Eğer sağ kalırsam, senin için bir değirmen yaparım ki Mağrip ehli de Maşrik ehli de onu söyler dururlar. dedi. Ve Gitti.

Ama o gün Hz. Ömer yanındakilere:

– Bu köle beni öldürmeyi düşünüyor. dedi.

Ertesi günü, Hz. Kabül Ahbar Hz. Ömer'in katına geldi. Ona:

– Ey Mü'minlerin emiri! Dedi. Vasiyette bulun ki üç gün sonrabu dünyadan geçmektesin. dedi. Hz. Ömer:

– Neden bildin? Yoksa Tevrat'ta Ömer adını gördün de mi biliyorsun(*)

Kab'ül-Ahbar:

– Adını bulamadım, Lakin senin sıfatını, Peygamber (s.a.v.)'in sıfatıyla buldum ve seni onun halifesi olup senin kaç yıla kadar halifeliğin olacaktır, onu buldum. Bil ki o müddetden üç gün kalmıştır. dedi ve Kabu'l-Ahbar gitti.

* Çünkü Kabül Ahbar müslüman olmadan önce Hz. Musa dinindeydi ve Tevratı çok okumuştı. MFG)

Hız. Ömer kendi vücudunda hiçbir hastalık eseri görmedi. Hız. Kaab'ın sözlerine şaşıtı, kaldı. Bu hal hicretin yirmi üç yılının son Zilhicce ayında geçiyordu. Ve Hız. Ömer, Hicaz'dan geldiği zaman Zilhicce'nin bitmesine dört gün kalmıştı.

Sabah namazı vaktinde evinden çıkıp mescide geldi. Mescidde Peygamber (a.s.)'ın yaranı saf saf oturmuşlardı. O Feyruz da ön safta oturuyordu. Ve elinde de iki yüzlü bir kama biçiminde bir bıçak vardı.

Hız. Ömer safların önüne geçince, köle Feyruz Hız. Ömer'e o elindeki bıçakla saldırıp altı kez sağdan ve soldan çikinin(*) vurdu. bir yarada göbeğinin altından açtı. Ve Hız. Ömer, o yaradan vefat etti. (Allah ondan razı olsun)

Feyruz Hız. Ömer'i vurunca, halkın arasından kaçtı. Hız. Ömer düştü ve:

– Abdurrahman burada mıdır? Diye sordu.

Hız. Abdurrahman ilerledi. Hız. Ömer ona:

– Bu halka imamlık yap. Namazlarını kılsınlar. Dedi. Kendisini hemen evine götürdüler. Sonra, Abdurrahman bin Avf namazı kıldırıp, Hız. Ömer'in evine geldi. Hız. Ömer ona:

– Ey Abdurrahman! Dedi. Ben müslümanların işini senin üzerine bırakıyorum. Sakın kabul etmemelik etme. Dedi. Hız. Abdurrahman da:

– Ey Mü'minlerin Emiri! Dedi. Ben senden bir şey soracağım. Eğer cevap verirsen kabul edeyim. Dedi. Hız. Ömer de:

– Söyle ne söyleyeceksin? dedi. Hız. Abdurrahman da:

– Ya Ömer. Sen bu işi boynuma almamı doğru buluyor musun? Ve Müslümanlara nasihat etmemi reva görüyor musun? Diye sordu. Hız.. Ömer'de:

– Yook Dedi. Ya ben nice kabul edeyim.

Ve sonra şöyle dedi:

– Şimdi sen sus. Kimseye de birşey söyleme. Peygamber'in razı ve hoşnut olduğunu bildiğim kişileri çağırayım, bu işi onların boynuna bırakayım. Kime dilerlerse ona versinler, dedi. Beş kişiyi çağırttı.

* Çiken veya çikin: Azeri dilinde omuz demektir. Türk lugaı. Hüseyin Kazım.

Birincisi: Hz. Ali bin Ebi Talib

İkincisi: Hz. Osman

Üçüncüsü: Hz. Zübeyir

Dördüncüsü: Hz. Saad bin Ebi Vakkas

Beşincisi: Hz. Talha'nın beşini de çağırdılar. Fakat Hz. Talha bulunamadı.:

– O köye gitti. Didiler.

Hz. Ömer onlara:

– Bu cihandan peygamber sizden hoşnud gitti. Şimdi, müslümanların işi sizin dışınızda olmasın. Ben gözümü kapayınca, Hz. Talha'yı da çağırın. Beş kişi oturun. Üç gün meşveret edin, danışın, görüşün. Ve bu işi biriniz üzerinize alın. Ve sonra, hepiniz o kişiye uyunuz. Ve Suheyb'e:

– Halka namaz kıldırmasını söyleyiniz. Eğer, aranızdan her kim ki, bu işi kabul eylerse, ona vasiyetim şudur ki bu halkı adaletle, insaf ile yönetip yaşatsın. Onlara gönül hoşluğu ile iş görsün ve iyilik etsin. Çünkü onlar peygamberin yarenidirler. Ve Hz. Risalet (s.a.v.) dünyadan giderken onlardan gönül hoşluğu ile ayrıldı. Vasiyet olsun ki bundan sonra kim halife olursa arab kavmini iyi tutsun. Çünkü müslümanların gücü onlardandır. Onların hakkı bilinmelidir. Ve yine vasiyet ederim ki ehli, zimmiye(*) ki Allah'ın ve Peygamber (a.s.)'ın ahdini verip onlardan bağ alırız. Onların da ahdini iyi koruması gerektir.

Hz. Ömer, sonra yüzünü Hz. Ali bin Ebi Talib'den yana çevirdi. dedi ki:

– Ya Ali Eğer bu iş sana düşerse şöyle yap ki, Müslümanların üzerine haşimoğullarını sataştırma.

Hz. Ömer, bunları söyledikten sonra dermansız kalıp sustu. Bir şey söylemeyip gözünü yumdu. Bir zamandan sonra gözlerini yine açtı. Oğlu Abdullah orada oturmuştu. Ona:

– Ya Abdullah! dedi. Beni kim vurdu. O da:

– Hristiyan Ebu Lü'lü vurdu. dedi. Hz. Ömer:

*ZİMMİ: İslam uyruğundan olan ve haraç veren hristiyan ve yahudiler.

– Elhamdülillah ki benim ölümüm onun gibi bir kafir elinden olup şehitliğe eriştim. dedi.

Sonra yine oğluna şöyle vasiyet etti.

– Ey Abdullah. Hz. Aişe (r.a.a)nın katına var. Ona:

– Eğer destur verirse, beni Peygamber (s.a.v.)in yanına gömsünler. Eğer izin vermezse beni müslümanların makberesinde gömünüz. dedi. Yine zayıflayıp gözlerini yumdu.

Bir zaman sonra. Kapıdan halkın sesi geldi, gözlerini açtı:

– Bu kalabalık nedir. Diye sordu. Ona: Mekkeli muhacirler ve medineli ensar seni görmek için izin istiyorlar, denildi. Hz. Ömer de:

– Ey Abdullah! O halkı çağır. Hepsini gelsinler. dedi.

O kişileri Abdullah teker teker çağırdı. Onlar da birer birer içeri girdiler. ansızın Kabul Ahbar geldi. Hz Ömer onu görünce önceden söylediği söz aklına geldi. O zaman şu iki beyti okudu:

– Ka'bül Ahbar bana vermişti tam üç gün vade,

Ölümümden de haberler verdi Kaab hemde o gün.

Hiç değil korkum ölümünden, lakin korkum

Ettiğim bunca günahlandı ki her demde bütün

Hz. Ömer, hemen o gün gözlerini bu fani dünyaya kapadı, ahirete göçtü. Bazı kimseler:

– Ebu Lü'lü onu, vurduktan sonra üç gün yaşadı. Demişlerdir. Ahiret'e teşrif edince, Hz. Süheyb de namazını kıldı.

Hz. Ömer'e:

– Ya Emirelmüminin! Sana hekim getirelim. O da:

– Siz bilirsiniz. Demişti. Harisoğullarından bir kişiyi getirdiler. İyi hastalıktan anlar bir kişiydi:

– Su getirin. dedi. suyu getirdiler. Hz Ömer'e suyu verdi. Ona:

– İç. dedi. Hz. Ömer de suyu içince, içtiği su göbeği altındaki yaradan dışarı çıktı. Sonra süt içirdi, O sütte yaradan dışarı çıktı. Sonra da koyuca bulamaç içirdi. Bulamaç ta yaradan dışarı çıktı. O zaman:

– Ya Emirel Müminin! dedi. Senin işin artık tamamlandı. Şimdi vasiyetini et. Dedi. Hz. Ömer de:

– Ben vasiyet ettim. dedi.

Ayrıca bir kısım kişiler de:

– Hz. Ömer (r.a.) dünyadan göçtüğü gün, çarşamba günüydü. dediler. Öldüğü günde gömüldü. Ve Hz. Ömer'in yeni halifeyi seçmek için sağlık verdiği kişilerde o işle uğraştılar. Üçüncü gün geçip dördüncü gün Muharrem ayı girdi. Hicretin yirmi dördüncü yılının sene başı günü idi ki, Hz. Osman'ın halifeliliği uygun görülüp ona biat edildi.

Birçok kişiler de:

– Hz. Ömer, çarşamba veperşembe günleri sağdı. Pazar gecesi vefat etti. Yılın sonuydu. Muharrem'in ilk pazar günü de kabre koydular. Ondan sonra üç gün konuşmalar yapıldı. Bu üç günde Namazı Hz. Süheyb kıldırdı. Ve Hz. Ömer bin Hattab (r.a.)'ı yudular. Namazı kılmak dilediler. Hz. Osman ve Hz. Ali (r.a.)lar ikiside ilerlediler birisi başının ucunda, birisi de ayağının ucunda durup ikisi de Hz. Abdurrahman bin Avfa:

– İleri geç. Namaz ıkıldır. Dediler. Hz. Abdurrahman da:

– Ne ben geçerim. Ve ne de siz geçersiniz dedi. Ona:

– Ya kim geçer dediler. O da:

– Hz. Süheyb geçer, dedi. Hz. Ömer:

– Namazı o kıldırsın. Demişti. Dedi. Müslümanlar da:

– Doğru söyledin. Dediler. Hz. Süheyb çağrıldı. O da geldi. Hz. Ömer'in namazı kılındı ve Kabrine konuldu. Ertesi gün de pazartesi günüydü ki tarihi Hicretin yirmi dördüncü yılının Muharrem ayının ikinci günüydü. Hz. Osman (r.a.) halifeliliğe seçildi, halk beyat etti. O gün ta ikindiye kadar beyat sürdü. Tamam olmadı. Yine sabah namazını ve öğle namazını Süheyb kıldırdı. İkinci namazı olduğu zaman beyat tamamlandı. Müezzin ezan okudu. Hz. Osman, halkın önüne geçti. İmamlıkta bulundu.

HZ. ÖMER BİN HATTAB'IN SOY KÜTÜĞÜ

Hız. Ömer'in soy kütüğü şöyledir; En büyük babası Lüey'dir.

Onun oğlu Kaab,

Onun oğlu Adıyy.

Onun oğlu Revah,

Onun oğlu Karat,

Onun oğlu Abdullah,

Onun oğlu Rebah,

Onun oğlu Abdüluzza,

Onun oğlu Nüfeyl,

Onun oğlu Hattab,

Ve Hattab'ın oğlu Ömer'dir.

Künyesi Ebu Hafs idi. Ve anasının soyu da şöyledir:

Mazum oğlu Amr,

Onun oğlu Abdullah,

Onun oğlu Mugıyre,

Onun oğlu Haşım. Ve anası Haşımın kızı Haysemedir. Lakabına Faruk derler.

Arabın kimileri:

– Ona Faruk lakabını Resulullah (s.a.v.) hazretleri verdi. Demişlerdir. Kimi kişilerde:

– Bir Yahudi ona "Faruk" dedi. Demiştir. Bir rivayete göre de şöyle demiştir.

– Biz, onun adını Tevrat'ta Faruk olarak bulduk. demiştir.

Hız. Ömer, bu yolda müslümanlar arasında ünlendi.

Hız. Ömer'in şemailinde de aykırılığa düşülmüştür. Kimileri:

– Kızıl ak benizliydi." demişlerdir. Kimileri de:

– "Sarışındı." Demişlerdir. Bütün rivayetlere göre kendisi uzun boyludur. Öyle ki halkın arasında yürüdüğü zaman arka çekini (omuzları) titrerdi. Öyle hızlı yürürdü ki kendisini at üzerinde yürütür sanırdık. Başı çıplaktı. Ve ortada saç yoktu. Sakalı ağarmıştı. Saçını kınayla boyardı. Hatta Hz. Ebu Bekir de kınayla saçını boyardı. Hz. Ömer, işleyeceği zaman iki eli ile işlerdi.

Kimileri:

- Elli üç yaşındaydı. Dediler. Kimileri de:
- Altmış yaşındaydı. Kimileri de:
- Peygamber (a.s.)'ın ve Hz. Ebu Bekir'in yaşı gibi altmış üç yaşındaydı demişlerdir.

Hz. Ömer'in halifelik zamanı, kimilerine göre: On yıl beş ay, yirmi gündür. Kimilerine göre de on yıl, altı ay ve dört gündür. Bütün ömründe yedi hatunla evlendi. Üçü cahiliyye devrindeydi. Birisi; Habib oğlu Maz'un kızı Zeyneb'di. İkincisi: Huzul kızı Melike Ümmü Gülsüm'dü. Üçüncüsüne de, Ebi Umeyye Mahzumi'nin kızı Kureyne denirdi. Bu Kureyne'yi boşayınca, onu Abdurrahman bin Ebi Bekir aldı.

Hz. Ömer müslüman olunca, Medine'ye göçtü. Orada da dört hatunla evlendi. Birisi, Hz. Ümmü Hakim bint Haris, ikincisi, Hz. Cümeyle binti Asım el Ensari. Üçüncüsü, Hz. Ümmü Gülsüm binti Ali b. Ebi Talib, idi. Bu Ümmü Gülsüm, Hz. Fatıma'dandı. Dördüncü hatunu da, Hz. Atike binti Zeyd idi. Bu, daha önce, Ebi Bekir Sıddık'ın oğlu Abdullah Hazretindeydi. O boşayınca da Hz. Ömer aldı.

* * *

Hz. Ömer, ahirete göçünce Hz Atike'yi Hz. Zubeyr bin Avvam aldı. Bu dört hatununu da İslamiyet çağında almıştı. İki de cariyesi vardı: Birincisi Hz. Behiyye, İkincisi Fukeyhe idi.

Hz. Ömer'in sekiz oğlu vardı. Birisi Abdullah, ikincisi Ubeydullah idi. Abdullah Zeyneb'den, Ubeydullah ise Melike'den idi.

Üç oğlu daha vardı ki üçünün de adı Abdurrahman'dı. Birisine Abdurrahmanı Ekber derlerdi. Birisine Abdurrahman-ı Evsat derlerdi ki, bu, cariyesi Behiyedendi. Üçüncüsü de Küçük Abdurrahman idi ki, bu da cariyesi Fukeyhe'dendi. Daha iki oğlu vardı ki, ikisinin de adı Zeyd'di. Birisi Büyük Zeyd'dir ki bu Hz. Ali'nin kızındandı. Küçük

Zeyd ise Hz. Cemiledendi. Diğer bir oğlunun adı ise zikredilmemiştir.

Hız. Ömer'in dört de kızı kalmıştı ki, birisi Zeyneb ve biri de Fatıma idi ki bunlar Ümmü Hakim dendi. Üçüncüsü Ümmü Gülsüm'den olan Rukayye idi dördüncü kızı Zeyneb de Fükeyhe'dendi.

Hız Ömer iki hatun daha almak dilemişti. Ama onlar, Hız. Ömer'e varmak istemediler. Bunlardan birisi, Ümmü Eban binti Utbe idi. Bu Hatun:

– Ben Hız. Ömer'e varmam. Çünkü o eve hatunlarına karşı güle güle girip çıkmaz. Kapısını daima kapalı tutar. dedi.

Birisi de Hız. Ebu Bekiris Sıddık'ın kızı Esmâ Hatun idi. Hız. Ömer, onu dilemek, istemek hususunda, Hız. Aişe ile konuştu.

Hız. Aişe kabul etti ve:

– Senin gibi kocayı nerede bulacak. Dedi. O kız bu dileği işittiği zaman ağladı:

– Bana o gerekmez. dedi. Esmâ, Hız. Aişe'den daha gençti. Hız. Aişe:

– Ey kız! Mü'minlerin emiri gibi kişiyi niçin dilemezsin. Diye sordu. Esmâ da:

– Şundan ötürü ki o yüzünü acı tutar. Evinde de yiyeceği, arpa ekmeğiyle iri tuz ve deve etidir. Ve deve etini de her zaman tuz ve su ile haşlarlar yerler. dedi. Hız. Aişe, Hız. Ömer'i reddetmekten utandı. Hız. Amr İbni As'ı çağırdı. Ona:

– Bu olay şöyle şöyle oldu. Şimdi sen bana bir hiyle söyle ki, Hız. Ömer'in gönlünü bu evlenmeden çelesin. O, bunu benim sana söylediğimi bilmesin. Ta ki bu kızı almaktan vazgeçsin. dedi.

Hız. Amr İbni As:"Bu boynuma borç." dedi. Yanından ayrıldı. Oradan, Hız. Ömer'in yanına vardı. Ona:

– Hız. Ebu Bekir'in Kızı Esmâyı dilemişsin. Lakin bu bana hoş gelmedi. dedi. Hız. Ömer de:

– Beni onun güveyliğine beğenmez misin? Ya da onun bana gelmesini mi hoşgörmüyorsun? dedi. Amr İbni As'da:

– Ne budur, ne odur. Ama sen edepli bir kişisin. Hatunlarını edeple tutarsın ve kendi mizacına göre götürürsün. Şimdi o öyle bir kızdır ki kızkardeşinin elinde kendi başına büyümüştür. Belki seninle sabre demez. Belki onu döğersin. Senden halkın önünde şikayetçi olur. Seni ayıplarlar. Ve:

– Hz. Ebu Bekir'in kızını görün. Ömer, kendisini ne kadar incitiyor. Anasının hakkını da bilmiyor. Eğer sen edeplisini almak dilersen, işte Hz. Ali'nin kızı ki Ümmü Gülsüm'dür. Hz. Ali ile Hz. Fatıma arasında büyümüştür. Ve onların ikisinin edebini ve huyunu almıştır. dedi. Hz. Ömer de:

– Şimdi ben nice eyliyeyim? Önce Hz. Aişe'ye söylemiştim. O da kabul etmişti. Dedi. Hz. Amr İbni As:

– Ben bir hiyle edeyim ki bu endişeyi gönlünden çıkarayım. dedi. Hz. Aişe'nin katına döndü, vaziyeti anlattı.

Bu kitabın yazarı şöyle rivayet ettiği Hz. Ömer'in İslam olmasından sonra halk müslüman oldu.

Ve yine rivayet edilir ki Hz. Ömer'den önce kırk kişi veya kırk beş kişi müslüman olmuştu. Hz. Ömer, ondan sonra müslüman oldu ve bir rivayete göre yirmi bir kadınla evlenmişti.

HZ. ÖMER BİN HATTAB'IN SİYRETİ

Rivayet edilir ki, Hz. Ömer'den öncesinde ve sonrasında, bütün halk içinde, kimsenin siyreti Hz. Ömer gibi olmamıştır. Kimse de onun yoluna varamamıştır. Ve yine şöyle rivayet edilir ki, Hz. Ömer şöyle derdi:

– Eğer bir çobanın Fırat veya Dicle kenarında koyunu helak olsa, ben korkarım ki, Yüce Allah onu niçin korumadın? diye o koyunu benden sorar. Dedi.

Ve yine rivayet ederler ki, bir gün çok sıcaklarda bir futayı beline bağlamış, sadaka edilmiş develerin arkasına kendi eliyle katran sürmekteydi. Bir kişi geldi ona:

– Ey Mü'minlerin emiri! Dedi. Sen niçin kendi elinle katran sürmekteisin?

Hız. Ömer de ona şu cevabı verdi:

– şundan ötürü ki yüce Allah, beni bu develere saklayıcı koydu. Ve yarın onları benden soracaktır.

O kişi de:

– Bu işi, böyle sıcak bir günde neden yapıyorsun? Diye sordu. Hız. Ömer de:

– Mihneti, böyle çekmek gere!: ki müslümanların işi benim boy-num gitsin. Ben biliyorum ki bu padişahlık ülkesinde, çok zayıflar, yoksullar vardır ki her birinin haceti padişahlara erişmez. Ben dilerim ki onların sözlerini dinleyim. Dileklerini yerine getireyim. Eğer ben bunu yapabilirsem bütün ömrümde bana o yıldan daha faziletli yıl ol-masın.dedi.

* * *

Ve yine şöyle derler ki, her nereye bir vali, ya da bir Bey gönder-se, ona ahitname yazardı. Ona:

– Eğer, benim dediklerimi tutmazsan ben senden rahatsız olurum, üzülrüm. derdi. Yerine öyle tenbihten sonra gönderirdi. Sonrada idare ettişi halka:

– Onun namedeki hükmünü tutun. Diye yazardı. Eğer, her hangi birşey mektupta yoksa buyursa da sakın yapmayın. Derdi.

Hız. Abdurrahman bin Avf, rivayet eder ki: "Hız. Ömer geceleri pazaventlik (gece bekçilişi) yapardı.Bir gece benim evime geldi.

– Bir kervan geldi, dedi. şehrin kapısına kondular. Ama, bilirim ki yorulmuşlardı. Uyumuşlardı. Onların mallarının çalınmasından korkuyorum. şimdi, sen, gel, bana bu gece yardım et. Onları birlikte bekleyelim. Dedi. Medine'den çıktık. O gelen kervanın yakınında oturduk. O tüccarlar uydular. Hız. Ömer bin Hattab ise sabaha kadar oturdu. Kervanı bekledi. Ama, kervandan kimsenin haberi yoktu.

Ve Zeyd bin Müslüm babasından şöyle rivayet eder:

– Bir gece Hız. Ömere:" Ben de seninle gece bekçilişiine çıkayım. Olur mu? Dedim. Hız. Ömer:

– Ne ola ki! dedi. İkimiz birlikte vardık, Medine'de gezdik. Gece yarısı olunca şehrin dışına çıktık. Uzakta bir ışık gördük. Hazret-i Ömer bana:

– Ya Müslim!. Orada bir kişi durmuş. Gel görelim o kişi ne kişidir? Dedi. O kişinin yanına vardık. Gördüğümüz bir kadındı. İki üç çocuğu vardı, ağlıyorlardı. Bir kazanı ateşin üzerine koymuşlardı. Çocuklarına:

– Ağlamayınız, yatınız, uyuyunuz!. Bu yemek pişince yersiniz:

Ve ana ayrıca şöyle derdi:

– Allah Teâlâ bizim dâdımızı Ömer'den alsın. O tok yattı, biz ise çocuklarımızla aç oturuyorum.

Hazret-i Ömer o sözü işitince gözleri yaşla doldu. Ağladı ve:

– Ömer'e yemek, içmek haram olsun, buna benim zulmüm neymiş diyerek kadının yanına geldi:

– Ey hatun! Senin yanına geleyim mi?.. diye sordu. Kadın:

– Eğer iyilikle gelersen gel! dedi. Hazret-i Ömer de ona:

– Ey kadın! Senin halin nedir, bana söyle!. Diye sordu. Ve o Ömer sana neyledi. Kadın da:

– Ben yurdumdan, Ömer'in katına çıkayım! diye Medine'ye geldim. Geç vakitte bu yere aç ve susuz eriştim. Bu çocukların açlıktan uykuları gelmiyor! dedi. Hazret-i Ömer de:

– Ömeri sen niçin Allah'a ısmarlıyorsun?.. dedi. Kadın da:

– O benim kocamı gazaya (Savaşa) gönderdi. Onu o savaşta şehit ettiler. Biz de böyle kaldık! Dedi. Hazret-i Ömer:

– Bu ateşin üzerine koyduğun kazan nedir? Diye sordu.

Kadın da:

– Biraz sudur. Kazanı doldurdum. Ateşin üzerine koydum. Çocuklarıma da:

– İşte sizin için yemek pişiriyorum. Ta ki siz yiyesiniz. Dedim. Onların böyle açıktan ağlamamalarını ve uyumalarını sağlamak için bu kazanı ateş üzerine koydum. dedi.

Bunun üzerine Hz. Ömer bana dönüp:

– Ey İbni Müslim! Tez yürü. Şehre varalım. Dedi. Koşa koşa Medine'ye geldik. Bir un satıcının dükkanına girdik. Bir çuval un aldık. Ve kasap dükkanına vardık et istedik. Ama bulamadık. Kasap:

– İçyağı var. Dedi. Et yerine bir dağarcık içyağı aldık. Ben kendi kendime ondan:

– Bunları yüklen. Diye emir bekliyordum. Bir de gördüm ki o bana şöyle diyordu:

– Ey Müslüm! Bu un çuvalını benim sırtıma kaldır.

Ben:

– Ey Mü'minlerin emiri! Onları bırak, ben götürüyüm. Dedim. O da:

– Ey Müslim! Sen bu çuvalı götürdüğünde Ömerin (ameli) çuvalını kim götürecektir? dedi. Ben de o zaman o çuvalı Hz Ömer'in sırtına yükledim. Birlikte gittik. O kadının yanına vardık. Çuvalı ve içyağını yere bıraktı. Sonra kendi eliyle o içyağından kesti. Kazana bıraktı. Ve o kadına:

– Sen de şu undan biraz yoğur. Dedi. Bana dönerek:

– Ya Müslim! Sen de odun getir. Dedi. Ben de odun getirdim. Hz. Ömer bu anda sakalını toprağa dayamış, kazanın ateşini üflemeğe başlamıştı. İşte, böylece o hamuru yağ ile ve su ile pişirdi. Ve çanağa koydu. Çocukları uykularından uyandırdı. Ve:

– Ey kadın! Dedi. Bu yemekten ye. Allah Teala'ya şükret. Ömere de hayır dua da bulun. O sizin halinizi bilmiyordu. Dedi.

* * *

Hiz. Ömer'in güzel sünnetlerinden biriside Teravihtir ki ramazan ayında teravih namazını cemaat ile ilk önce o, kıldırdı. Eslemi'yi de Beytülmale hazine başı kıldı. Halk, bu kişiden:

– Hiz. Ömer Beytül Mal'den mal alıp ona el atıyormu? diye sordu.

Hazine başı:

– Ancak, onun çoluk-çocuğunun nafakası kalmazsa yeteri kadar, Beytül Mal'den alırdı. Onun hakkını ve rızkını getirdikleri zaman da, o, getirileni geri verir. Biz de aldığını yerine koyardık. Birgün sabah namazını kılıyordu ki Resül-i Ekremin sünneti üzere ilk rekat da uzun süre okuyup çok vakit geçirirdi. ikinci rekatta az dururdu. Yine bir

gündü. Birinci ve ikinci rekatları da azaltmayıp aceleyle namazı kıldı-
rıp Ashab-ı Kerim'a:

– Gelin. Sizinle gelin ve güveyimizi götürelim. dedi. Ashab-ı Müslim'in söylediğinden bir şey anlamadılar ve birbirlerine bakıştılar. Meğer Şam üzerine varan İslam ordusu sağlam yapılı bir hisarda cenk ederken, iki yiğit kardeş varmış. Çok cesaret sahibi, çok kahraman imişler. Kafirler bunların elinden ne yapacaklarını şaşırılmışlar. Melik-leri:

– Şu iki kişiyi ne yapıp yapıp ortadan kaldırın. Deyince kafirler de türlü tedbirle pusuya adamlar yerleştirmişler. Bir çoğu kırılmış ama o iki civanın birisini şehit etmişler. Sağ kalanı da tutsaklayıp meliklerine götürmüşler. O melik insafa gelip:

– Bu civanı öldürmek mürüvvet değildir. Koyuvermekte musibet doğurur. Bari nasrani olaydı. Onun, dinimize çok yardımı olurdu. demiş. Bir ulu papaz da:

– Ben, bu genci nasrani kılarım. der. Ona:

– Nasıl nasrani kılarısın. Diye sorarlar. O da::

– Bir güzel yüz sahibi olan kızım vardır. Onunla aldadıp onu hırs-
tihanlığa sokarım der. Kafirlerin hepsi bu fikri uygun bularak o civanı
papaza verirler. Papaz da onu alır, evine götürür. Kızına:

– Bu civana hizmet et. Eğer sana sahip olmak isterse, ona: "Dini-
me girmeyince, o iş olmaz de." diye tenbihte bulundu. Kızını süsler,
püsler. Bu gencin hizmetine gönderir. Fakat müslüman genç, nasrani
kızının yüzüne bile bakmaz. Birgün genç civan çocuk Kur'an okurken
kız bunu işitir. Gence aşık olur, onun yanına gelir:

– Bana şehadet sözlerini telkin eyle. Der ve müslüman olur. Papaz
babası:

– Durum nasıl diye sorar. Kız da:

– Tamam, der. Onu yumuşattım. Lakin çok üzüntüsü var. Biraz
dışarı çıksada gönlü açılsa. O zaman dinimize girecek. Hem bana o
kadar vurgun ki koğsalar da buradan ayrılmaz der. Papazında bir çiftli-
ği varmış. İkisini alır, çiftliğe götürür. Ama hal bambaşka olur. Müslü-
man genç kıızı alır, doğru Medine'ye kaçar, Hz. Ömer de o gün ashabını
almış Medine'den dışarı çıkmışlardı. Biri kıızı, biri erkek, iki atlının
geldiğini görürler. Hz. Ömer önceki sözlerini tekrarlar ve:

– İşte gelin ve güveyimiz bunlardır. Der. Onları alırlar, Medine'ye götürüp nikahını kıyarlar. Onlardan nice evlat doğar.

Bunun gibi Hz. Ömer'in siyreti ve kerameti ve haberleri çoktur. Eğer anlatılsa çok uzun olur. Bunlardan bir yekreği de şudur: İbni, Cahız der ki:

– Her kişinin Hz. Ömer'i kendi kitabında adaletle anması ve öğmesi gerekir. Her ne kadar önceki meliklerden de ellerini beytülmal-den çekenler varsa da, lakin Hz. Ömer'de şaşılacak şey buydu ki, o, az yemek yerdı. Kalın giyecek giyerdi. On yıl hilafette kaldı. Öyleki her gün ona bir müjde verilirdi. Gaza olur, zafer kazanılırdı. Ona mallar, ganimetler getirilirdi. İslamlık cihanı fethedince bütün kafirleri zelil etti. Her düşman arap olsun, acem olsun ona baş eğdiler. Mallar devşirildi. binalar yapıldı. Divan kurdu., bağışlar dağıttı. Onun orduları kuzeyde ceyhun ırmağı kıyısına kadar, uzandı. Ve Azerbaycan'a, derben-i hazeran'a değin ki, Yecüc ve Mecüc sedleri oralarda bitişiktir. Vardı. Doğu yönünden de Sind'e, Hind'e kadar ve bahreyn yönünden ta. Umman'a, Kirman'a, Mekran'a değin ilerledi. Şam yönlerinden ise ta Bizans sınırına kadar gitti. Ve bütün halk ona boyun eğdiler. Fermanını dinlediler. Fakat Hz. Ömer, bu kadar saltanata sahip olurken bir zerre bile kendi halini değıştirmedı. Ne yemesinde, ne içmesinde, ne konuşmasında hiç değışmedi ve ululanmadı. İbadeti de bırakmadı, tenbellik etmedi. Onun sabrı büyüktü, her günkü işinde sağlam ve güçlüydü.

HZ. OSMAN'A BEYAT

Hz. Ömer yaralanınca, o aldığı yaradan kurtulamayacağını anladı. Müslümanların işini bir kişiye ısmarlamayı düşündü. Seçtiği beş kişiyi yanına çağırdı. Bunların biri Hz. Ali bin Ebi Talib, ikincisi Hz. Osnan bin Affan, Üçüncüsü Hz. Abdurrahman bin Avf ve Dördüncüsü Hz. Zübeyr bin Avvam dı. Beşincisi ise Talha bin Abdullah'dı. Aradılar, bulamadılar.

Hz. Ömer onlara şöyle dedi:

– Hilafet makamına sizden başkalarının oturmaması gerek. Zira ki peygamber (a.s.) vefat edince sizden hoşnuttu. Siz beş kişi Talhayı bulup, üç gün tedbir arayınız. Dördüncüsü gün Talha'yı bulunuz, hepiniz söz birliği ile birinizi halife seçiniz. Müslümanların işlerini ona tevdi ediniz. Onun boynuna bırakınız.

Onlar da:

– Ya Emirel müminin! Bu iş vakit kaybettirir. Sen, kendi oğlunu halife eyle. Nitekim, Hz. Ebu Bekir seni halife etmişti. Dediler.

Hz. Ömer de:

– Kimi yerime bırakayım. Diye sordu. Eğer Ebu Ubeyde bin Cerah sağ olsaydı. Onu halife edin derdim. Zira Peygamber'den:

– Ebu Ubeyde, güvenilir kişidir. Dediğini işitmişim.

Bir kişi o zaman darılarak:

– Ya Ömer. Sus. Dedi. Vallahi, sen bu sözü ne müslümanların işi için, ne de Allah Teala için dersin. Ben onu nasıl halife seçeyim ki, kendi hatununu boşamayan bir kişidir. dedi.

O zaman Hz. Ömer'de:

– Siz altı kişi toplanın. Ben sizden faziletli kişiyi bilmiyorum. Ve siz, birbirinize uyararak bu işi içinizden birinin boynuna bırakınız. Diye ona cevap verdi.

Ve Hz. Talha Ensari'yi çağırttı. Ona:

– Seni Ensardan elli kişi ile şu işe vekil eyledim ki beni kabır koyduğunuz zaman, bu beş kişiyi çağır. Üçgün içinde danışsınlar. Ama dördüncü günü, bir kişiye beyat edilsin. Ayrılık gösterilmesin. Eğer bir kişi ayrılık gösterirse onu öldür. dedi.

Ve Hz. Mikdad bin Esved'i çağırdı. Ona da:

– Seni de Hz. Talha'nın üstüne müvekkil kıldım. O beş kişiyi toplayın. Onlardan birisi söze yatmayıp bozgunluk çıkarırsa o kişiyi öldürün. Ve eğer ikisi, üç kişiye aykırı davranırsa o iki kişiyi de öldürün. Dedi. Ve bu yolda öğüt verdi. dikkat gösterdi.

Hz. Süheyb bin Sinani'yi çağırıp ona da:

– Sen, bu üç gün içinde müslümanların önüne geç namaz kıldır. Dedi. Ve Hz. Ali adam gönderdi. Onu danışmak için çağırttı. O zaman, Hz Ali'nin amcası olan Hz. Abbas Hz. Ali'nin yanına gidip, ona dedi ki:

– Ey oğul! Dedi. Ömer'in çağrısına gitme. Hz. Ömer bu işi, Haşi moğullarına reva görmez. Onun seni çağırması, sen orada hazır bulu

nurken bir kişiyi halife etmesi içindir. Ama sen orda hazır bulunmazsan biz de:

– Haşımoğullarından orada kimse yoktu. deriz.

Hız. Ali de:

Hız. Ömer'in huzuruna gelince, onun, hilafeti altı kişi arasında serbest bıraktığını gördü. Ve geri döndüğü zaman Hız. Abbas, yine Hız. Ali'nin yanına geldi. Ona:

– Ey Oğul! Ne eyledin. Diye sordu. Hız. Ali'de:

– Ey amca. Hız. Ömer, bu işi Haşımoğullarına reva görmüyor. Ortaya isimlerini sürdüğü kişiler birbirinin havasına uyanlardır. Onlar bu işi reva görmezler, dedi.

Hız. Abbas (r.a.)'da:

– Ey oğul. Ben sana, dedim, sen beni dinlemedin. Oysa, ben Resul-i Ekrem (s.a.v.) Hazretlerinin Ahirete teşrifleri yakın olduğu zaman, sana:

– Git sor, senden sonra halife kim olsun. Diye demiştim. Ta ki As-nab-ı Güzin (Rıdvanillahi Teala ecmain) hazretleri arasında ayrılık olmasın demiştim. Sen beni dinlemedin. Peygamber (s.a.v.) Hazretleri Ahiret'e göçünce, yine sana:

– Kalk, dışarı çık. Demiştim. Sen çıkmadın. Ama onlar galip geldiler. Ve bu gün de Ömer'in katına varma. Dedim. Yine beni dinlemedin. Bundan sonra şunu bil ki, danışmaya koyulan bu kişiler seni bu işe bırakmazlar dedi.

Vakta ki Hız. Ömer'i Peygamberimiz (s.a.v.)in yanına gömdüler, Ensardan Ebu Talha bu beş kişiyi Hız. Aişe'nin evine götürdü. Kendisi elli ensar ile kapıda bekledi. Aradan bir saat geçti. Hücreden onların kavga sesleri geldi. Müekkiller içeri girdiler. Bunlar, bir kişinin üzerinde birlik sağlandığını sanmışlardı. Fakat hepsinin birbirine muhalif olup ve çekişmekte olduklarını gördüler. Akşama kadar o hücrede bulunup sonra dağıldılar. Ertesi günü Ebu Talha yine bu beş kişiyi getirdi. O gün de akşama kadar konuşulup tartışıldı. Yine birlik olamadılar. Yine dağıldılar. En sonra üçüncü gün oldu. Ebu Talha yine onları götürüp:

– Eğer bu gün bu işi tamamlamazsanız, sizi evlerinize gitmeye bırakmam. Dedi. Bu beş kişi de oturup tedbir bulmakla uğraştılar. O zaman Hz. Abdurrahman (r.a.):

– Bu iş çok uzadı. Dedi. Böyle tartışırsanız bir sonuç alamazsınız. Çünkü herbiriniz bir hüccet getiriyorsunuz. İçinizden hilafeti kendinden gideren kim var. Ve burada:

– Bu iş bana gerekmez. Diyen kimdir. İşte, ilk önce ben kerdî hakkımdan vaz geçiyorum. dedi.

Bu soruya hiç kimse karşılık vermedi. En sonunda da:

– Bu işi ben kolaylaştırayım. Dedi. Ben her ne dersem razı olacağınıza ant için. dedi. Onlar da:

– Razı olduk. Dediler. Hz. Abdurrahman her birine ayrı ayrı yemin ettirdi. Sıra, Hz. Ali'ye gelince o da:

– Şu şartla yemin ederim ki kendi kabile halkına yakınlık göstermeyesin. Dedi. Çünkü, Abdurrahman, Hz. Osman (r.a.)'ın kabilesindendi.

Hz. Abdurrahman:

– Eğer, yakınlık gösterseydim, kendime gösterirdim. Hz. Ali le onun gönlünün Osmanı istediğini sandı.

Bu anda Hz. Abdurrahman, evinin bir köşesine gidip oturdu.

Her kişiyi tek tek evine çağırdı, hepsine gizli sözler söyledi. Önce Hz. Ali bin Ebi Talib(K.V.)yi çağırıp ona dedi ki:

– Sen diyorsun ki "Ben Haşimoğullarının ileri gelenlerindenin. Ve peygamber (s.a.v.) Hazretlerinin amcasının oğluyum. Ve benim önceliğim vardır. Bu iş başkasından çok benim hakkımdır." dedi. Hz. Abdurrahman da:

– Doğru söylüyorsun. Ama söz birliği senden yana olmazsa kine razı maktasın? Dedi. Hz. Ali de:

– Hz. Osman (R.T. Anh) adır. Dedi. Hz. Ali yerine gidip oturcu. Sonra Hz. Abdurrahman, Hz. Osman'ı çağırdı. Ona:

– Bilirim seni "Ben Abd-i Menaf'ın oğluyum ki peygamberiniz (s.a.v.) Hazretlerinin amcasıdır. Ben hem onun güveysiyim. Halifeik

bana en yakın haktır. Demektesin. Doğrusun. Ama eğer sen halife olamazsan kimin olmasına rıza gösterirsin. Hz. Osman da:

– Hz. Ali'ye razıyım. dedi.

Hz. Osman da yerine geçti, Hz. Abdurrahman hiçbir şey açıklamadı, sonra Hz. Saad İbni Vakkas'ı çağırdı. Ona da:

– Kimin halife olmasına razısın? Diye sordu. O da:

– Hz. Ali'ye dedi. O zaman Hz. Abdurrahman açıklama yaparak:

– Ey Yaran! Dedi. Ben anladım ki bu iş Hz. Ali'ye ve Hz. Osman'a kaldı. Bu gece mühlet verin. Ta.. Yarın biat edelim. dedi.

Böylece hepsi razı olup gittiler. Ve henüz akşam olmamıştı. Hz. Ali, Hz. Saad'ı görerek ona:

– Sen bilirsinki o fazilet bende vardır, Hz. Osman'da yoktur dedi. Ama, Hz. Osman'a Hz. Abdurrahman'ın gönlü eğilmektedir. Senin gönlün eğilmemesi gerekir. Dedi. Hz. Saad da:

– Evet ya Eba'l-Hasan (Ey Hasan'ın babası) dedi.

Hz. Ali (r.a.) aynı sözü Hz. Zübeyre de söyledi. O da:

– Evet! dedi.

Hz. Ömer bin Hattab'ın ölüm haberini işitenler:

– Bey'at kime ediliyor? Diye bekleyip duruyorlardı. Üçüncü gün olunca Hz. Abdurrahman halkı görerek:

– Bu iş, Hz. Ali ile Hz. Osman arasında kaldı, Dedi. Siz kimi istiyorsunuz?

Halktan çok kimse Hz. Osman'ı istemekteydi. Gece olunca, Hz. Ebu Süfyan, Hz. Amr İbni As'ın yanına giderek, ona:

– Hz. Abdurrahman, benim katıma geldi. Bana: "O iki kişiden kimi istersin? diye sordu. Ben de:

– Hz. Osman. Dedim. Hz. Ebu Süfyan'da:

– Hz. Osman bir yumuşak kişidir. Korkarım bu işi üzerinden atar. Dedi. Hz. Amr İbni As:

– Öyleyse, ben varayım, bu gece ikisini de o hale getireyim ki bu halifelik işi Hz. Osman'da kalsın. dedi.

Bunun üzerine Hz. Ebu Süfyan gidince, Hz. Amr İbni As, Hz. Ali'nin katına vardı. Ona:

– Ya Ali!. Dedi. Sen bilirsin ki benim seninle dostluğum çoktadır. Ama, bu iş şimdi, Osman'la senin aranda kaldı. Ve sen bilki, Hz. Abdurrahman, benim katıma gelip:

– Bu iki kişiden kimi seversin? Ve istersin? diye sordu. Şimdi ben sana öğüt vermeye geldim. Eğer, yarın bu işin sana düşmesini istiyorsan, bilki, Hz. Abdurrahman, Salah ehli kişidir. Yarın, sana bu işi arzettiği zaman, sen birden, rağbet gösterme. Ve o, sana:

– Kabul et. Diye israrda bulunursa sen:

– Ben kabul etmiyorum. Deyip red et. Abdurrahman, senin bı ağırlığını görünce sana rağbet eder. Daha çok üzerine düşer. Ama senin aceleciliğini görürse, senden yüz çevirir. Dedi. Hz. Ali'de:

– Hoş ola. Dedi. Bundan sonra Hz. Amr İbni As, onun yanınday çıktı. Hz. Osman'a geldi. Ona da:

– Hz. Abdurrahman bana geldi. Ve:

– Bu iki kişiden hangisini istersin diye sordu. Ben:

– Osman'ı (Seni) isterim. Dedim. Yarın Abdurrahman, bu işi, sana arzedecektir. Sakın ağır davranma. Ne şart ortaya atarsa hemen kabul et. Çünkü o, doğru ve dürüst bir kişidir. dedi.

Böylece, ertesi gün Hz. Abdurrahman, Saad İbni Ebi Vakkas'ı ve Hz. Zübeyr'i çağırdı. Onlara:

– Bu iş uzadı. Ve şimdi Hz Ali ile Hz. Osman arasında kaldı. Gerrektir ki siz nasibinizi (reyinizi) bağışlayınız. Dedi. Hz. Zübeyr de:

– Ben reyimi Hz. Ali'ye veriyorum. dedi. Hz. Saad da

– Ben de reyimi Ali'ye verdim. dedi. Ama şu şartla ki onu hilafete geçireceksin. Hz. Osman'a da böyle söyle. Dedi. Hz. Abdurrahman da:

– Hoş ola. Dedi ve hemen mescide vardı, namazını kıldı. Halkında hepsi mescidde toplandılar. Bunun üzerine Hz. Abdurrahman, minbere çıktı. Hutbe okudu. Allah Teala hazretlerine Hamdü sena etti. Ve Resul-i Ekrem (s.a.v.) hazretlerine salavat getirdi. Ve Peygamber

(s.a.v.)'in mezhebini açıkladı. Sonra, Hz. Ebu Bekir ile Hz. Ömer'i andı. Ve:

– Hz. Ömer çekimser davranıp kendisinden sonra belirli kişinin halife yapılmasını dilemedi. Bundan ötürü bu ödevi beş kişi arasında danışmaya bıraktı. Şimdi bu seçim iki kişinin arasında kaldı ki bunlar Hz. Ali ile Hz. Osman'dır. Şimdi siz bu ikisinden kimi istiyorsunuz ki ona beyat edelim. dedi.

– Yasir oğlu Ammar:

– Eğer, bir ayrılık olmamasını dilersem, Hz. Ali'yi halife eyle:

– Hz. Abdullah bin Şerh, Hz. Osman (r.a.)la birlikte süt emmişlerdi. Hem de, o Hz. Peygamber (a.s.)'in yazıcısıydı. Mürted olmuş. Mekke'ye gitmişti. Mekke fetholunduğu zaman Peygamber (a.s.):

– Onu öldürün. Diye buyurmuştu. Hz. Osman'ın dileğiyle yine dönüp Müslüman olmuştu. O, bütün halkın içinden Hz. Abdurrahman'a:

– Eğer, ayrılık-gayrılık olmamasını diliyorsan, Hz. Osman'la beyat eyle. Onu halife tanı. dedi. Ve bu anda Ammar, Abdullah bin Serh'e söğdü:

– Senin, bu gibi işlerde ne ilgin var? Dedi. Mazumoğullarından da bir kişi Hz. Ammar'a söğdü. Ve böylece Mescid'de bulunan Haşimoğullarından kim varsa Mahzumoğullarına söğdüler. Ve Mescid'in içinde de kavga başladı.

Hz. Saad İbn-i Ebi Vakkas, Hz. Abdurrahman'a:

– Bu işi tez tut. Yoksa fitne doğacak. Dedi.

Hz. Abdurrahman da:

– Ey Müslümanlar! Biraz susun. Benim iyi gördüğüm yönü size söyleyeyim. Dedi. Bütün mescid halkı sustular. Hz. Abdurrahman:

– Ya Ali! Kalk! dedi. Hz. Ali ayağa kalktı. Hz. Abdurrahman geldi. Hz. Ali'nin elini tuttu. Ve sağ tarafa geçirdi. Hz. Ali'nin sağ kolunu tutup bey'at edeceğini anlamak istedi. Ve:

– Ey Ali! Allah Teala'nın ahdını ve misakını tut ki bu müslümanların işini, Allah Teala'nın kitabı yolunda ve Peygamberin sünneti üze-

re ve peygamberden sonra hilafete geçen iki halife siyretince tutasın. Dedi.

Hız. Ali, gece söyleştiğı sözde durarak:

– Bu iş, güç bir iştir. bütün Kur'an'da olan hükümleri yerine getirmek ve bütün sünneti yerine getirmek kimin elinden gelebilir. Ara yeterince çalışayım, Allah'tan yardım dileyim. Dedi. Hız. Abdurrahman da Hız. Ali'nin elini elinden bıraktı. Ve sağ kolunu kaldırarak:

– Ali, bu zayıflıkla ve bu şartla bize gerekmez! Dedi. Sonra döndü:

– Ey Osman beri gel. Dedi. Hız. Osman, yerinden kalkıp hızlı hızlı ilerledi geldi. Hız. Abdurrahman da:

– Ey Osman! Yüce Allah'ın ahd ve misakını Peygamberin sünnetini ve o iki halifenin siyretini kabul edip bize emirliği kabul ediyor musun? dedi. Hız. Osman da:

– Kabul ediyorum!. dedi. Hız. Abdurrahman da, az önce Hız. Ali için kaldırdığı sağ kolunu bey'at için Hız. Osman'a verdi. Ve Bey'at e bulundu:

Barckallahü leke ve veffgake fima erdahü leke dedi. Sonra bütün halk kalkıp, ona bey'at eylediler. Hız. Ali, Abdurrahman'a:

– Nice aldatıldım. dedi.

Ve Hız. Ali gitmek için ayağa kalktı. Hız. Abdurrahman Hız. Osman'a:

– Bey'at etmeden nereye gidiyorsun. dedi.

Hız. Ali de:

– Sen kendin kabul eylemedin. Ahdına ve önceki kabulümü sen ce edesin. dedi.

Amr İbni As da:

– Kim ki bu meşverette Hız. Abdurrahman'a aykırı davranırsa onu öldürürüz. dedi.

Hız. Ali de bu sözü işitince geri döndü. Hız. Osman'a beyat etti. Bunun üzerine halkın tümü de Hız. Osman'a beyat ettiler.

HZ. OSMAN'IN HÜRMÜZAN HAKKINDA ABDULLAH BİN ÖMER'E VERDİĞİ HÜKÜM

Ertesi gün olunca, bütün halk toplandı. Hz. Osman'ın ilk işlediği iş Hz. Abdullah bin Ömer'i çağırmak oldu. Bu Abdullah, Hz. Ömer'in oğullarının en büyüğü idi. Ona:

– Ahvaz'dan getirilen Hürmüzan müslüman olmuştu, ama her zaman hristiyanlar ve yahudilerle oturuyor, duruyordu. Gnölü henüz arınmamıştı, temizlenmemişti. Hz. Ömer'i şehid eden Feyruz ise hristiyanı. Oda Daima Hürmüzan'la otururdu. Başka bir hristiyan kişi vardı. Adı Hüfeyne idi. Hayber şehrinden gelmişti. Hz. Saad İbn-i Vakkas'ın evinde dururdu. O da, Hürmüzanla ve Feyruz'la dosttu.

Ve Hz. Ebu Bekir'in Abdurrahman adında bir oğlu vardı. O da Hz. Abdullah bin Ömer'le dosttu. Hz. Ömer'i şehit ettikleri bıçak Habeş yapısı bir bıçaktı. Hz. Ömer şehid edilmezden üç gün önce Hz. Abdurrahman, Hz. Abdullah ile oturup konuşuyorlardı. Abdurrahman:

– Ben bu gün bir bıçak gördüm. Onun iki yüzü vardı. Dedi. Abdullah da:

– Nerede gördün? diye sordu.

Abdurrahman bin Ebu Bekir:

– Hürmüzan'ın evinde gördüm. Feyruz da yanındaydı. Hz. Saad İbn-i Vakkas'ın evinde üçü beraber oturmuşlar, konuşmakta idiler. Vakta ki beni gördüler, ayağa kalktılar. O bıçakta eteklerinden yere düştü. Dedi. Hz. Abdullah:

– Bu habeş yapısı bıçaktır. dedi.

İşte Feyruz, Hz. Ömer'i öldürüp kaçmış, Temimoğullarından bir kişi de onu yakalayıp o bıçakla öldürmüştü.

O bıçak getirilip de Hz. Abdullah o bıçağı görünce:

– Ben biliyorum ki Feyruz bu işi kendi başına işlemedi. Vallahi. Eğer Emire'l-Mü'minin bu yaradan ölürse ben çok kişiyi öldürürüm. dedi. Daima da bu sözü söylerdi.

Nitekim Hz. Ömer'in öldürüldüğü gün Hz. Abdullah, kabirden dönünce Hürmüzan'ın kapısına gitti ve onu öldürdü. Hz. Saad İbn-i Vakkas'ın kapısına gitti, orada Huzeyfe'yi öldürdü. Hz. Saad evinden çıkarak:

– Benim kulumu niçin öldürdün? Dıye sordu. Hz. Ömer'in oğlu Abdullah da:

– Emire'l-Mü'minin kanının kokusu senden de geliyor. Seni de öldürmek gerekiyor. Dedi. Ve ona saldırdı. Hz. Abdullah'ın saçları uzundu. Hz. Saad'a saldırınca Hz. Saad da onu saçından tutup yere çaldı. Kılıcını onun elinden aldı ve kullarına:

– Onu eve hapsedin. Buyruğunu verdi. Ta ki bir kişi halife olunca kısas etsin.

Hz. Osman, halife olunca Hz. Abdullah bin Ömer'i evden çıkarttı. Huzuruna getirtti. Peygamber (a.s.)'ın bütün yararı oturmuşlardı. Hz. Saad olanı biteni anlattı. Ve:

– Ne düşünür ve bu işi nasıl görürsünüz. dedi. Hürmüzan'ın dökülen kanı için bunu ne etmek gerek?Çünkü Hürmüzan Müslümandı. Ve Abdullah onu suçsuz yere öldürdü. dedi.

Hürmüzan, Abbas bin Abdül Muttalib'in himayesinde idi. Bundan ötürü, İrandan Medine'ye geldiği zaman şöyle dedi:

– Ben Peygamberi'nin ehl-i beytinden bir kişi isterim ki onun elinden müslüman olayım. Demişti. Hz. Ali, Hz. Osman'a dedi ki:

– Abdullah'ı kısas etmek gerektir. Hz. Amr İbni As:

– Ey Mü'minlerin Emiri! Bir kişinin ki babasını şehit ettiler. Sen de onu öldüresin. O zamanlar, düşmanlarımız:

– Allah Teala,peygamberin yararı arasında katil bıraktı. Birbirini öldürmeye başladılar. Allah Teala seni bu sözden ve düşmanlıktan irak eylemiştir. Bu söz senin sultanlığında olmaz. dedi. Hz. Osman da:

– Gerçek söylersin. Ben onu bağışladım. Ve Hürmüzan'ın diyetini ben Beytün Malden vereyim. Dedi. Hz. Abdullah'a kısas muamelesi isteyen Hz. Ali sustu. Ve Hz. Osman, Ömer oğlu Abdullah'ı bağışladı, koyverdi.

Bu olay hicretin dördüncü yılında olmuştu. O yıl hava o kadar sıcak oldu ki her kişinin burnundan kan geldi. Ve bu hal iki üç aya yakın zaman sürdü. Bu yıla çok sıcaklığından ötürü (Burnundan kan akma yılı) dediler.

HZ. OSMAN (R.ANH)IN BEYLERİNE VE SİPAHİLERİNE EL ÇEKTİRMESİ

Ve Hz. Osman'a bey'atin üçüncü günüydü. Hz. Osman Hz. Muğiyre' bin Şu'be'yi Kûfe'den azleyledi. Beyliği, Saad İbn-i Vakkas'a verdi. Ve:

– Hz. Ömer şöyle buyurmuştur ki:

" – Her kim ki benden sonra halife olursa Hz. Saad'a iş ve beylik vermeliidir!"

Hz. Osman'ın görevlendirdiği ilk Bey, Kûfe'ye gönderdiği Hz. Saad olmuştu. Bir yıl kadar orada tuttu. Sonra yine işten çekti, yerine Velid İbn Ukbe bir Süme'yi yolladı. Ve Abdullah bin Mutim hazretlerini Sicistana gönderdi. Ona:

– 'O yol üzerinde ol ki sana o yolu Hz. Ömer buyurmuştur. Ve Halk ile öyle birlik eyleki, o geleneği yine Hz. Ömer ortaya koymuştur. Ben onu değiştirmem. dedi.

Vakta ki yılbaşı oldu. Önce Hz. Saad'a Kûfe'den el çekti. Valiliği velid bin Ukbe'ye verdi. Ondandan sonra birer birer, beylerine işten el çekirmeye başladı. Ve onun koyduğu geleneğe göre her kişinin divandan om akçesi vardı. Onu onbir akçe eyledi. Ve Hz. Ömer'in geleneği şuydu ki her yıl Ramazan'da, her gece bir deve boğazlayıp halkı, konuklara ve yoksullara yedirirdi. Ayrıca bu yoksullara kendi ulufesinden (devletten aldığı akçeden) her gece bir dirhem verirdi. Hz. Osman o tek dirhem akçeyi iki dirheme çıkarttı. Ve kesilen deveyi de ikiye çıkardı. Zilhicce (Hac ayı) girdiği zaman da Abdurrahman Bin Avf'ı Hacca gönderdi. Yirmidördüncü yıl girince:

– İskenderiyye halkı andlarını bozdular. Ve mürted oldular. Diye haber geldi. Hz. Amr İbni As'ı Mısır'a ve İskenderiyye'ye gönderdi. Çünkü Mısır'ı ve İskenderiyye'yi o Amr İbni As fethetmişti. Hz. Amr oralara erişince Mısır ve İskenderiyye halkı yine tüm ona boyun eğdiler. Ve Hz. Osman, Hz. Abdullah bin Sa'd İbni Ebi Serh'i ordu ile Mağrib'e gönderdi. Hicretin yirmi beşinci yılında Azerbaycan'dan:

– Halk ahdlarını bozup zekat vermediler. Diye haber geldi. Hz. Osman da Velid bin Ukbe'ye emirname yazıp, ona gönderdi. Ve:

– Kûfe'den asker çek, Azerbaycan'a var. Dedi. Evvelce, Hz. Ömer, Azerbaycan'da 6000 kişi koymuştu. Hz. Velid bin Ukbe de çok askere Azerbaycan'a gitti. Orada çok asi kişiyi öldürdü. Mallarını yağmaladı. Yine eski şartla barış yaptı ki yılda 800.000 dirhem bac (haraç) versinlerdi.

Hz. Velid, kendisi Azerbaycan'da oturup Hz. Selman bin Reai (r.a.)'ı 2000 kişi ile Ermeniyeye yolladı. O da o yere vardı. Orasını harap edip oradan çok ganimet getirdi. Hz. Velid (r.a.) o ganimeti askere dağıtıp yine Kûfe'ye döndü, geri geldi.

Bu senenin içinde, hem bizans meliki Hz. Ömer bin Hattab (r.a.)'ın ölüm haberini almıştı. Çok asker topladı. Merziban adında bir kişiyi 2000 askerle Şam şehri üstüne gönderdi. Hz. Muaviye, Hz. Osman'a yazı gönderip imdat istedi. Hz. Osman da Velid'e mektup yazıp şu emri verdi:

– "En kısa zaman da asker topla. Muaviyenin yardımına var." Velid ise Selman bin Rebiatil Bahili'yeyi 8000 kişi ile Hz. Muaviyenin yardımına gönderdi. Hz. Muaviye de Hz. Habib bin Selemetil Fehri ile 10.000 kişi çıkardı. Bu iki ordu vardı. Bizanslıları bozguna uğrattılar. Ve düşmanın ardından giderek çok şehirler fethettiler. Ve çokça ganimet ele geçirdiler.

Yine bu yılda Hz. Osman Hicaz'a gitmişti. O vakitler Mekke'nin mescidi dardı. Hz. Ömer, mescidin çevresinde bir ev satın almıştı. Orayı mescide katacağı, ama ömrü vefa etmedi. Hz. Osman, Mekke'ye verdiği zaman o yerleri mescide kattı. Yine Medine'ye geldi.

Hicret'in yirmi altıncı yılı gelince de Afrikiyye fetholundu.

AFRIKİYYE VE BERBERİYYE'NİN FETHİ

Hz. Osman, Hz. Amr İbni As'ı Mısır'a ve İskenderiyye'ye gönderdiği zaman Hz. Abdullah Bin Ebi Serh'i çok askerle Afrikiyye'ye gönderip ona:

– Afrikiyye'yi fethettiğin zaman oraya Abdullah bin Nafi'i ve Abdullah bin Huseyn'i yolla. Ta ki Berberiyyeyi onlar fethetsinler. dedi. Hz. Abdullah da bu buyruğa uyarak ikisini de Kuzey Afrika'ya fethetmek için gönderdi. Onlarda vardılar. Berberiyyeyi fethettiler. Ora halkı bütün müslüman oldu.

Bu iki Abdullah fetih haberini ve ganimetin beşte birini Hz. Osman'a gönderdiler. Hz. Osman, yine emirname yazıp gönderdi ve:

– Kostantin yakındır. Oraya varın. O yeni müslümanlardan da yardım asker isteyin. dedi.

Bunun üzerine bu iki Abdullah asker toplayıp Kostantine gittiler. Dolayında çok akınlar yapıp çok mal aldılar ve Yine Afrikiyye'ye döndüler. Bunun üzerine, Afrikiyye halkından birkaç kişi, Hz. Osman'a geldi, Hz. Abdullah bin Saad'dan şikayetçi oldular:

– O bize gerekmez. dediler. Hz. Osman da onu azletti. Kendisine:

– Mısır'a var. Hz. Amr İbni As'ın katında bulun. Hz. Abdullah bin Nafi'aya da mektup yazıp Afrikiyye beyliğini ona verdi. Kostantine ve Berberiye beyliğini de Hz. Abdullah bin Husayn'a verdi. O memleketler Hişam bir Abdumelik vaktine kadar müslüman kaldılar. Ondan sonra berberiye halkı mürted oldular, ama kimisi de mürtedlikten uzak kaldılar.

Önceki zamanda Afrikiyye'nin haracını Roma meliki yılda iki ke-re bin bin dirhem ve 500.000 dirhem alırdı. Hz. Osman da öyle aldı. Ve Berberiyye'den de öyle alır oldu.

Hz. Abdullah bin Saad da Mısır'a gelip Amr İbni As ile birlikte oldu. Bir vakit sonra Hz. Osman emirname gönderip Mısır'ın baccdarlığını Hz. Abdullah'a verdi.

Amr İbn-i As, bunda gücendi. Hz. Abdullah'da, Hz. Osman'a mektup gönderip Hz. Amr (r.a.)'dan şikayet etti. Hz. Osman da name gönderdi. Mısır beyliğini de ona verdi. Ve Hz. Amr İbni As'ı Medine'ye çağırdı. Hz. Amr da Medine'ye geldi. Ama Hz. Osman'a çok gücendi.

Bu hal Hicret'in yirmi yedinci yılında geçiyordu.

KIBRIS ADASININ FETHİ

Hicret'in 28. yılı girdiği zaman Hz. Muaviye, Hz. Osman'a mektup yazıp gönderdi. Bir gemiye binip deniz yüzünde gaza etmek diledi. ama, Hz. Ömer bin Hattab, müslümanlara, deniz yolu ile gidip gaza emelerine hiç izin vermemişti. Hz. Muaviye, bu cengi Hz. Osman'ın gözüne kolay gösterip:

– Bizans'ın şehirleri Şam'a öyle yakındır ki deniz ortasından horozların sesi işitilir. Dedi. Bunun üzerine de Hz. Osman izin verince, Hz. Muaviye de askeri ile denize açıldı. Bizans yönüne varıp gazalar etti. Denizde ve karada da zafer kazandı. Birçok ganimet ele geçirdi. Denizde askeri de hiç boğulmadı. Ama, Abdullah bin Kays adında birisi ile biraz asker göndermişti. Bunlar denize açıldıklarında Bizans imparatoruna:

– Bir Arap komutanı denize açıldı. Diye haber geldi. Vakta ki bu Kays oğlu Abdullah Bizans yönünden deniz kıyısına geldi, gemisini denizde bırakıp kendisi casusluğa çıktı. Orada bir kadının oturduğunu gördü. Yoksul halli bir kadındı. Ona birkaç akçe verdi. O kadın köyünü içine girip:

– Denize açılan o melik, işte, askeriyle kıyıya çıktı. Haberini getirdi. Kafir halkı da toplanıp Hz. Abdullah bin Kays'ı şehit ettiler. Müslüman askerleri bunu görünce, yenik düşerek Hz. Muaviye'nin katını gittiler.

* * *

Hz. Muaviye bunun üzerine Hicretin yirmi sekizinci yılında askeriyle Humus'tan denize açıldı. Bir adaya vardı ki Humus'un hizasında Bizans'ın elinde bulunuyordu. Adı: Kıbrıs'tır. Bizans meliki o şehirde yedi bin akçe haraç alırdı. Hz. Muaviye de o akçeyi almak üzere onlarla barış yaptı. Şu şartla ki Bizanslılar gelince onlar, ona, yardım etmeyeceklerdi. Ancak kendisine yardımda bulunacaklardı. Sonra geri dönüp Humus'a geldi. Hz. Osmana fetih haberini gönderdi.

Ve hem bu yıl içinde Basra halkı, Medine'ye gelip Hz. Ebu Musâ el Eş'ari'den şikayet ettiler. Hz. Osman, onu, Basra'dan azledip, orasının idaresini Abdullah bin Amir'e verdi. Hem de bu yıl içinde her yere

valiler gönderdi. Kimilerini azletti. Hz. Umey bin Osmanı Horasana gönderdi. O da Ceyhun'dan geçip Fercane'ye vardı. Yine Horasan'a geldi ve Hz. Abdullah bin Amr'ı Temimi'yi Mekran'a gönderdi. Ve Hz. Abdullah bin Amr'ı gönderdi. Böylece, Beylerin çoğunu azletti. Ve yerlerine getirdiği beyleri de bir yılı doldurmadan, yine çoğuna işten el çekti, görevlerinden aldı. Ama, Hz. Abdullah bin Amir bin Kiriz'i Basra'dan el çekti. Vakta ki Hicretin yıl dönümü geldi, yine çok kişileri ödevlerinden uzaklaştırdı. Hz. Abdullah bin Muammer'i Kirman'dan azlederek Fars'a gönderdi. ve Hz. Asım bin Amr'ı Sicistan'dan azledip Medine'ye getirdi. Ve Hz. Amr İbni Fazl'ı onun yerine gönderdi.

Bu yılda Fars halkı, Hz. Abdullah bin Muammer'e üstün gelerek onu şehit ettiler. Hz. Osman, bu haberi işitince, Hz. Abdullah bin Amir'e mektup yazıp ona gönderdi. O da Basra askeriyle Basra'dan çıktı. Fars'a vardı. Hz. Abdullah'ın kanı için çok kişiyi öldürdü. Sonra, Hz. Osman'a da mektup yazdı ve:

– Bu Fars iline bir Bey yetmez. dedi. Hz. Osman 'da:

– Orada beşbin adam koy. Kendin Basra'ya gel. Diye emir verdi. Hz. Abdullah bin Amir de Fars'ta beş bin kişi bırakarak kendisi Basra'ya geldi. Hz. Osman Horasan yönüne üç Bey gönderdi. Hz. Ahnef bin Kays'ı Mervirrud'a gönderdi. O yönleri, ta.. Herat kapısına kadar ona ısmarladı.

Ve Hz. Kays bin Hüberet'is-Selmi'ye Nişabur'u verdi. Ve Hz. Halid bin Abdullah'a ve Hz. Ahmed bin Enes'e ve Hz. Enes bin Ahmed'e, bunlara, Horasan'ın kalan bölgelerini verdi. Bu işler Hicret'in yirmi dokuzuncu yılında olmuştu.

Bu yıl içinde Hz. Osman yine Hacca vardı. Halifeliğinin altıncı yılında idi. Seferde sünnet olan namazlardaki iki rekâtı, dört rekata çıkardı. Ve Mina'ya bir büyük konak yaptırdı. Cahiliyet çağlarında da Kureyş ileri gelenleri de böyle yerler yaptırıp hacıları yedirir içirirlerdi. Hz. Peygamberimiz (Aleyhissalatü Vesselam) o geleneği ortadan kaldırmıştı. Müslümanlar:

– Osman, bu cahiliyet geleneğini yeniden icat etti diyerek Hz. Osman'dan, bir kerahet duydular. "Çünkü sefer namazları dört rekât'a çıkardı. Hz. Peygamber (s.a.v.)'in sünnetini bozdu. Dediler. Bütün halk onun bu hareketine karşı çıktı. Peygamberimiz (s.a.v.)'in yaranından çok fakihler orada hazır. Hepsini bir yerde toplandı. Ve:

– Biz, Peygamber (a.s.) ile ve Hz. Ebu Bekirle ve Hz. Ömer'in Hattab ileydik. Bunların hiç birisi sefer namazlarını dört rekat olaak kılmadı. Dediler. Hz. Abdurrahman bin Avf (r.a.):

– Ya Osman. Biz seni bu ümmeti Peygamber Aleyhisselamın gösterdiği yol üzerinde tutasın diye sana beyatta bulunduk. Senden önce gelen halifelerin siyretince gidersin dedik. Şimdi sen onlara aykırı şte bulunuyorsun? dediler. Hz. Osman da:

– Peygamber (s.a.v.) ve Hz. Ebu Bekir ve Hz. Ömer, Mekkeye geldikleri vakit, misafir idiler. Onların orada ne Hanumanı kalmıştı, ne çiftliği vardı. Şimdi ise benim burada sarayım, çiftliğim, çubuğım vardır. Ben konuk değil, burada oturanım. İki rekat namaz kılmaklığın reva değildir. dedi.

Bu cevap karşısında herkes sustu, dilleri tutuldu. Bir karşılık veremedi.

EMİR ABDULLAH BİN AMİR BİN KERİZ'İN HORASAN'A GİTMESİ

Hicretin otuzuncu senesi girince Hz. Osman'a:

– Horasan halkı mürted oldular. diye haber geldi.Hz. Osmar'da Said bin As'ı Horasan beyliğine gönderdi.Abdullah b. Amir bin Keriz'e bir emirname yazdı ve:

– Basra askerini topla. Hz. Said bin As ile Horasan'a var. Emiini verdi. Fakat, Hz. Abdullah bin Amir'in gönlü, Hz. Said ile gitmeyidilemedi. Said henüz gelmeden, o, hemen askerini aldı, Horasana giti. Hz. Said bin As Kûfe'ye geldi. Hz. Abdullah'ın gittiğini işitti. Kendisini Horasan sınırında bekleyecek sandı. O da, onun ardınca gitti.

Hz. Said Rey'e geldi. Hz. Abdullah'ın haberini Nişabur'da duydu. Man'a geldi. Kirkan ve Taberistan haberini sordu. Ona:

– Toptan mürted oldular. Dediler. Said hemen askeriyle Kirkan'a vardı. Orasını askeriyle çevirdi. Onlarla, yine 200.000 dirheme bırış yaptı. O akçeyi aldı. Onları müslüman edip sonra, Taberistan'a gedi. Taberistan halkı hisara girip birkaç kez cenk ettiler. Sonunda onlarla da, Tek kişi bile öldürmemesi şartıyla barış yapıldı. O kavim hisarları

çıkınca da hepsini öldürdü. Yalnız Tek kişiye dokunmadı, onu öldürmedi:

– Benim barış şartımda tek kişi öldürmemekliğim vardı. dedi.

Sonra Taberistan'ı da fethedip yine askeriyle Medine'ye geldi.

Yine, bu yılın sonlarında Hz. Velid bin Ukbe, Kûfe'de şarap içmesinden dolayı Hz. Osman ona işten el çekti. Ve Medine'ye getirip kamçılattı. Ve Hz. Said bin Ası, Kûfe'nin beyliğine gönderdi.

Ama Hz. Velid, Kûfede adaletle iş görmüştü. Ondan da önce Sa'd bin Ebi Vakkas da Kûfe halkını tatlılıkla ve yumuşaklıkla yönetmişti. Kûfe ahali de ondan çok utanırlardı. Oysa Hz. Said bin As, sert sözlü kişiydi. Hem, Hz. Velid Kûfe'de beş yıl beylik etmişti. İyi ahlaklı kişi olduğundan ötürü kendisinin işten el çektilmesi halkı çok üzdü.

Hz. Said'in Kûfe'deki bu valiliği Hicretin işte bu otuzuncu yılında idi.

Yine bu yılda Hz. Osman'ın yüzüğü elinden Eriş kuyusuna düşmüştü. Ne kadar aradılsa da yüzük bulunamadı.

Eriş Kuyusuna Hz. Osman'ın yüzüğünün elinden düşmesi:

Şöyle denir ki, önceleri Peygamber (a.s.)'in elindeki yüzüğü (mühür) yoktu. Dolaydaki meliklerin, ona, mektupları gelince, onların mühürlü olduğunu gördü. Ve mülk sahibinin adı o mühürde yazılıydı. Peygamber (s.a.v.) buyurdu. Bundan ötürü bir yüzük yaptılar. Üstünde Muhammedün Resulullah yazılıydı.

Vaktaki Hz. Ebu Bekir'e bey'at edildi. Hz. Aişe Peygamber Aley-hissalatü Vesselam'ın yüzüğünü Hz. Ebu Bekir'e verdi. Hz. Ebu Bekir vefat edince, yüzüğü Hz. Ömer'e verdi. Hz. Ömer de ölünce o yüzüğü Safiyye verdi ve:

– Bu yüzüğü o kimseye ver ki ona beyat edilsin. dedi. Vakta ki Hz. Osman'a beyat edildi. Hz. Safiyye o yüzüğü ona gönderdi.

Resul-i Ekrem, kimi kez Kuba'ya gider, Eriş kuyusunun kenarında oturlardı. Hz. Osman da bir gün o kuyunun ağzında oturuyordu. O yüzüğü, parmağından öbür parmağına geçirmek için çıkarmıştı. Bir hareketten dolayı o yüzük ansızın kuyu içine düştü. Hz. Osman üzüldü.

dü. Mahiyetindekilere emir verip kuyunun bütün suyunu dışarı çektiler. Yüzüğü bulamadılar. Emir verdi bu olaydan ötürü başka bir yüzük yapıldı.

Yine bu yılda idi ki Hz. Osman Hz. Ebu Zer'i Gifari'yi Rey'e gönderdi. Hz. Ebu Zer doğru ve gerçeği söyleyici kişiydi. Hiç kimselen söz ve nükte getirmezdi. Bütün halifeler, ona çok saygı gösterirlerdi. Hz. Ömer, onu Şam'a göndermişti. O, varlıklı kişilere her zaman sadaka vermelerini buyururdu. Yoksullar için çalışırdı. Onunla Muaviye arasında bir hikaye geçmişti. ve bundan ötürü Hz. Osman'a Hz. Muaviye bir mektup gönderip, Hz. Ebu Zer'den şikayet etmişti. Hz. Osman da mektubun karşılığını verip şöyle demişti:

– Senin Hz. Ebu Zer'le hiçbir işin yoktur. Eğer onunla birlik edebilirsen et. Edemezsen ona deve ver, yol hazırlığı yap. Medine'ye gönder.

Hz. Muaviye de Hz. Ebu Zer'e:

– Müminlerin emiri seni istemiş. dedi. Kendisine deve ve yol azağı verdi. Lakin Ebu Zer hazretleri onları almadı. Yaya olarak iki ayla, Şam'dan Medine'ye Hz. Osman'ın katına vardı. Ka'bul Ahbar o gün Hz. Osman'ın katında oturuyordu. Hz. Ebu Zer içeri girip selam verdi. Hz. Osman onun selamını aldı. Ona izzet ve ikramda bulundu. Ve yol zorluğundan sordu ve:

– Ya Ebu Zer! Dedi. Benim bey'atım şudur ki Allah'ın hakkını müslümanlardan alayım. Ama malınızı saklamayın ve zorla sadaka verin demek bana vacip değildir.

Hz. Ebu Zer'de:

– Bu sana vaciptir. Ben Peygamberden şöyle işitmiştim: "Ümirtü bimekarimil ehlagı" diye buyurmuştu. Bu ahlak güzelliğidir. İşte bu, sadaka vermek, yoksullara bakmaktır. Bunların da hepsi dindendir. Sana bunu buyurmak gerekir ki sadaka versinler" dedi.

Ebu Zer'in elinde bir asa vardı. Hz. Kaa'bın başına vurdu. Kafasını yarı. Kanları aktı. Hz. Kaab da kalkıp Ebu Zer-i Gifari'yi yakasınca tuttu. Hz. Osman'ın önünde iki dizinin üstüne oturttu:

– Ya Emir. Kısas buyur. Dedi. Hz. Osman da:

– Evet, kısas gerektir. Ama bana bağışla. dedi.Hz. Kaab'da:

– Bağışladım. dedi. Hz. Osman da, dışarı çıkıp, Hz. Ebu Zerr'e birkaç öğütte bulundu. Ve:

– Biraz dilini tutsaydın ne olurdu? Ve halka dilini tutsaydın. Dedi. Ebu Zer de:

– Bana izin ver ki bu halkın arasından çıkıp gideyim. Çünkü, ben bu zamane halkı ile yaşayamam. Dedi. Hz. Osman'da:

– Ne yere gitmek istersin? Diye sordu. O da:

– Zübeyd'e gideyim. Çünkü Peygamber (a.s.) bana şöyle demişti: "Ebu Zerr yalnız hayat sürsün ve yalnız ölsün. Kıyamet gününde kabirden yalnız kalsın."

Bundan sonra Hz. Ebu Zerr Zübeyd'e gitti.

Ve Hz. Osman ona birkaç deve ve koyun verdi. Orada oturdu. Bu Zübeyd çölde bir uğrak yeridir.

Bundan sonra Hicret'in otuz birinci yılı girmişti.

SUVAR GAZASI HABERİ

Bu gaza, şöyle olmuştu:

– Hz. Muaviye, müslüman askerlerini toplayıp denizde kafirlerle savaş yaptı. Allah Teala nusret verdi, yardımda bulundu. O da fetih ve zafer kazandı. Hz. Ömer bin Hattap'ın ölen her Bey'inin yerini, Hz. Osman Muaviye'ye verirdi. Muaviye, bütün Şam'ın valisi olduğu zaman Bizans'a yürüyüp denizde gaza yaptı. Bizans melikinin hali çok üzüntülü oldu. Hz. Abdullah bin Saad bin Serh, Mısır'ın Beyi idi. Afrika'ya'yi de o fethetmişti. Bizans melikinin elinden almıştı. Bunun üzerine; Bizans imparatoru da asker hazırladı. Denizden Mısır'ı ve İskenderiyye'yi almak için Mısır'a yürüdü. O kadar asker topladı ki hiçbir zaman kimse bu kadar asker görmemişti. Hele denizde hiç görülmemişti. Hz. Abdullah da 30.000 er kırk gemi ile ona karşı çıktı. Vakta ki gemiler Zatı-ı Suvar denilen yerde birbirine yaklaştılar, Müslümanlar Bizans gemilerine gördüler. Her gemide 500 er bulunuyordu. Korktular. Ama hemen bir rüzgar belirdi. Üçgün üç gece esti. Müslümanların gemisi bir yere kıvıldamadılar. Üç günden sonra yel durdu. Gemiler

birbirlerine yaklaştılar, birbirleriyle şiddetli savaş yaptılar. Okla, kılıçla ve hançerle cenkettiler. Müslümanlardan bir ok Bizans melikine dokundu. Yaralandı. Bizanslılar saflarını bozup dağıtarak gemilerini çözmeye başladılar. Müslümanlar Bizanslıların alt olup kaçacaklarını anladılar.Hz. Abdullah Bin Saad'a:

– Bizde gemilerimizi çözelim ve onların arkasından takip edelim. dediler. Hz. Abdullah bin Saad (r.a.) razı olmadı. Muhammed bin Ebu Bekir oradaydı:

- Onların ardınca gitmek gerek. Dedi. Hz. Abdullah bin Saad da:
- Sen sus. Deniz cengi senin işin değildir. dedi.

Hz. Muhammed bin Ebu Bekir ona söylendi. Aralarında çekişme oldu. Muhammed bin Huzeyfe'de oradaydı. O da:

– Kafirlerin ardınca gitmek gerek dedi. Abdullah onu da dinlemedi. Bütün halk Abdullah'a çok sözler konuştular. Ve Hz. Osman'ın ardından konuşarak, ona:

– Senin suçun yok. Suç Hz. Osman'ındır. Çünkü, senin gibi bir kişiyi müslümanlara baş yaptı. Şimdi onun azli helaldir dediler.

Hz. Abdullah bin Saad (r.a.) gemileri çevirtti. Mısır'a döndü. Bu olay Hicretin otuz ikinci yılında oluyordu.

Bir rivayete göre bu yılın içinde Şehr-i yar oğlu Yezd-i Cerd öldürüldü. Ve Yezd-i Cerd'in hikayesini birkaç yolda söylemişlerdir.

Derler ki, Hz. Ömer zamanında Yezd-i Cerd'in Mervir Rud'da bir naibi vardı. Adı Mahu idi. O Mahu Yezd-i Cerd'i öldürmeyi düşündü. Yezd-i Cerd gece karanlığında kaçtı, bir değirmene girdi. O değirmenci onu öldürdü ve suya bıraktı.

Başka bir söylentiye göre de, Hicri otuzuncu yılda Hz. Osman, Abdullah bin Amir'i Horasan'a gönderdi. Ama o, otuzbirinci yılda Horasan'a erişti. O vakit Yezd-i Cerd öldürülmüştü. Bu Hz. Abdullah, Basra'dan Fars'a varınca önce Kirman'a geldi. Orada Yezd-i Cerd'in H. 30. yılda öldürüldüğü haberini aldı. Bunun üzerine Amir oğlu Abdullah, Mücaşi oğlu Abdullah'ı yerinde bırakarak kendisi Horasan'a gitti. Ve her bir kavm, Horasan'da bir şehir almışlardı.Hz. Abdullah bin Ahmed'i Tus'a gönderdi. ve Hz. Hatem bin Numan Bahili'yi Merv'e yolladı. O da gitti Merv'i barış yolu ile fethetti. 200.000 dirhem haraç aldı. Yezd-i Cerd Horasan'a geldiğinden ötürü mürted olan bütün şehirlerin hepsi barış yaptılar. Ve bütün Horasan'dan 100.000 dirhem haraç

aldı. Sonra 200.000 dirhemini Hz. Osman'a gönderip kendisi Nişabur'a gidip oturdu. Bu otuz ikinci hicret yılında Merv'den öte Mervir Rud ve Talkan ve Faryap ve Kirkan gibi şehirleri, ta Belh şehrine değin, hepsi Hz. Ömer zamanında, Ahnef bin kays fethetmişti. bunlar mürted oldular. Amir oğlu Abdullah da yine, Ahnef bin Kays'ı Nişaburdan dört bin kişiyle gönderdi. O da vardı. O memleketlerin tümünü taa Belh'e kadar yine fethedip her yere birer vekil bırakıp yine Nişabur'a döndü. Amir oğlu Abdullah hazretleri, Halife Hz. Osman (r.a.)a mektup yazıp:

– Benim elimden o kadar yerler fethedildi ki, hiç bir vakitte, böyle fetholmamıştır. Şimdi bana izin verin ki bu fethin şükrü için varayım, Hacda bulunayım. Dedi. Hz. Osman da ona izin verdi. O da, Heysem oğlu Kays oğlu Abdullah'ı Nişabur'a vekil bıraktı. Ve Hz. Kays oğlu Ahnef'i Belh şehrine ve Merv şehrine ve ta. Kirkan'a değin vekil bıraktı. Ve Hz. Zayf Bin Abdülhanif'i Herat'ta, Dağıstan'da Gavr sınırına kadar, vekil bıraktı. Ve sonra Horasan'ı onlara emanet edip kendisi Nişabur'dan ayrılıp gitti. Komşu şehriyle Kirkan arasında bir dağ vardı ki orada birçok köyler bulunuyordu. O dağa **Karan dağı** derlerdi. Ve o köylerin ileri gelenlerinin adı **Karan** idi. Bu Karan o havalinin hemde pehlivan kişisiydi.

Vakta ki Hz. Abdullah hacca gidince, bu Karan bir çok Nişabur'a yürüyerek, Hz. Kays bin Heysem'in üzerine yürüdü. Hz. Kays bin Heysem'in yanında bir kişi vardı. Adı: Abdullah bin Hazım idi. Yürekli, cesur, pehlivan yapılı bir kişiydi. Hz. Kays ona:

– Nice edelim? Bizim bu askerle cenge takatımız yoktur. Dedi. Hz. Abdullah bin Hazım, Hz. Kays'a:

– Sen Hz. Abdullah bin Amir'e git, ta ki ondan asker getiresin dedi. Sonra sen asker getirince, ben bu askerle Nişabur'da kaleye gireyim. Orada duralım.

Onun, bu sözden maksadı, Hz. Kays gidince, eğer düşmanı bozarsa, nam kendisinin olmasıydı. Hz. Kays, bunu anlayamadı. Hazım oğlu Abdullah'ı askerin üzerine vekil bıraktı. Kendisi Hz. Amir oğlu Abdullah'ın ardından gitti. Karan da askeri Nişabur kapısına getirmişti. Hz. Abdullah bin Hazım bütün askere emir verdi. Bütün askerler hançerlerinin ucuna birer fitil bağladı. Gece basınca kaleden çıktılar, bir fersenk yol aldılar. Emir verdi. Askerleri fitilleri yaktılar. Ve Karan'ın

askerine saldırdılar. Karan'ın askeri, onları görünce bunlara başka yerden yardımcı geldiğini sandı. O fitiller onların önünde yanmaktaydı. Karan, ordusuna:

– Atlanın. Diye emir verdi. Onlar da:

– Nasıl atlanalım ki bütün her yeri asker tuttu. Her Bey'in önünde bir çırağ yandığına göre, her beyin kaç adamı vardır, var, kıyas eyle. dedi. Bundan ötürü, Karan askerinin yüreklerine korku doldu. Geri döndüler.

Hazım oğlu Abdullah bu kaçan askerin ardına düştü. Kılıç salladı. Kaçan askeri kırmaya başladılar. bu ta.. Tanyeri ağarınca kadar sürdü. Karan da geceleyin öldürülmüştü. Sonra pek çok ganimet ile Nişabur'a gelindi.

Hz. Kays Medine'ye geldi. Hz. Amir oğlu Abdullah Hacc'a gitme hazırlığı yapıyordu. Hz. Osman'a bu geliş haber verildi. Hz. Osman da Hz. Kays'ı çağırdı. Ona:

– Nişabur'u niçin boş bıraktında buraya geldin? Dedi. Hz. Kays da, olanı biteni anlattı. Bu sırada Hz. Abdullah bin Hazım'den Medine'ye zafer müjdeleri geldi. Hz. Osman (r.a.):

– Er kişinin Hazım oğlu Abdullah gibi olması gerek. Dedi. Ve Nişaburun Beyliğini Hz. Abdullah bin Hazım'a verdi.

Bu olayların olduğu Hicret'in otuz ikinci yılında Peygamberimiz (s.a.v.) hazretlerinin birçok yararı ahireti şereflendirdi. Bunlardan birisi Abdullah bin Avf, yetmişbeş yaşında idi. Ayrıca Abdulmuttalib oğlu Abbas, Hz. Abdullah bin Mes'ud, Hz. Ebu Talhatül Ansari ve Hz. Ebu Zer-i Gıfari gibi kişiler idi.

HZ. OSMAN'IN KÛFE BEYLERİNİ SÛRMESİ

Halife Hz. Osman (r.a.)'ın adeti, her kime kızsaa, onu, vatanından sürmekti. Kûfe'nin beyliğini Hz. Velid bin Ukbe'den aldığı zaman Kûfe halkı Hz. Velid'i sevmekteydi. Ve yeni gelen Hz. Saad'a kin bağladılar. Ve Kûfenin mihterleri (İleri gelenleri) bir başka bey istemek için elbirliği yaptılar. Elbirliği edenler yedi kişiydi ve şunlardı:

Biri: Malik bin Haris, İkincisi, Malik Eşter-i Cafi, Üçüncüsü: Sabit bin Kays, Dördüncüsü: Kümeyl bin Zıyyad, Beşincisi: Sa'saa bin Sahan, Altıncısı: Zeyd bin Sahan, Yedincisi: Amir bin Cümuh, idiler.

Hiz. Saad da Hiz. Osman'a yazı yazdı, vaziyeti açıkladı. Hiz. Osman (r.a.)' buyruk verdi. Onları Kûfe'den Hums'a sürgün etti. Hiz. Abdurrahman bir Halid el-Velid, Humus beyi idi, onları hor tuttu. Hemde şöyle denilmiştir:

– Kişiyi öldürmekten sonra kişiye en zor gelen iş, onu vatanından ayırmak, sürgün etmektir.

Nitekim, Allah Teala Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyurmuştur:

– "Eğer o münafıklara: Kendinizi (cihan için) öldürün, ya da: "Ülkenizden çıkın. Diye emretmiş olsaydık, pek azından başkaları, bunu yapmazlardı." (Nisa: 66)

* * *

Hiz. Osman, Hiz. Saad'ı bir iş için yanına çağırdı. Hiz. Saad da Harris oğlu Amr'ı Kûfe'de yerine vekil bıraktı. Hiz. Osman'a gitti. Kûfe halkı da Hiz. Saad'ı Kûfenin içine sokmamaya söz birliği ettiler. Kûfe'ye gelince halk kavga çıkarttı. Ve onunla cenk edip onu Kûfe içine sokmadılar.

Bunun üzerine Hiz. Saad geri döndü. Medine'ye geldi. Hiz. Osman'da Kûfe'ye Hiz. Ebu Musa el-Eş'ari'yi gönderdi. Hiz.Ebu Musa da geldi. Onlara:

– Ey halk! dedi, Peygamber (Aleyhissalatü vesselam) hazretleri:

– Bütün beylerin emirlerine itaat ediniz. Oysa siz- Bey'siz olamazsınız. Siz eğer beni de beğenmezseniz, ben de geri döneyim, gideyim. dedi. Kûfe halkı topluca:

– Beğeniriz, gel; Dediler. Bunun üzerine Ebu Musa Kûfe'ye girdi. Fitnede sona erdi.

Ve şöyle denilmiştir ki:

– Kûfe halkının Hiz. Saad'dan şikayet ettikleri gibi, Mısır halkı da Abdullah bin Ebi Serh'den şikayetciydiler. Hiz. Osman'ın bir kız kardeşi vardı. Bu kadın, Hiz. Amr İbn-i As'ın karısı idi. Hiz. Osman, As oğlu Amr'ı mısır beyliğinden azledince Hiz. Amr da onun kızkardeşiyle iyi geçinemeyip sonunda, onu boşadı. Ortalığı fitne sardı. Hiz. Osman hakkında:

– Peygamberimiz (s.a.v.) hazretlerinin yaranına hiç iş vermiyor, bütün Ümeyyeoğullarına iş veriyor. Ve Hz. Ebu Zerr'i, Hz. Muaviye'nin sözü ile sürgün etti. Mervan bir Hakemi ki Peygamberimiz (s.a.v.) onu sürgün etmişti, kendisine vezir etti. dediler.

* * *

Şöyle denilmiştir ki, bu Mervan bin Hakem Resül-i Ekrem (s.a.v.)'in vahiy katibiydi. (Al-i İmran) suresi indiği zaman, Peygamber (s.a.v.) ona:

– Yaz! Diye buyurdu. O da (Al-i İmran) diye yazacağı yerde: (Al-İ Mervan) diye yazdı. Peygamber (a.s.) bunu anlayınca bu Mervan'ı sürmüştü. Sonra, Hz. Ebu Bekir'in halifeliği zamanında rica ettirdi. Hz. Ebu Bekir de:

– Hz. Peygamber (s.a.v.)'in sürgüne yolladığı kişiyi getirmem. dedi. Ondan sonra Ömer bin Hattab da böyle cevap verdi. Hz. Osman halife seçilince Mervan sevindi. Hemen izinsiz olarak Medine'ye geldi. Çünkü Hz. Osman halim (Yumuşak) bir kişiydi. Ona hiç bir şey söylemedi.

Böylece Mervan Ümeyyeoğullarından olduğu için, en sonunda Hz. Osman (r.a.)'ın yanına yakınlaştı ve bütün işlerine karışmaya başladı. Bundan ötürü bütün seçkin Ashab hazretleri (Allah onlardan razı olsun) Hz. Osman'dan incinmişlerdi. Bunlar, Hz. Osman'a üç kez adam göndermişlerdi. Ama O, hiçbirine cevap vermemişti. En son olarak Hz. Ali (Keremallah vechehu) katına geldiler:

– Hz. Osman'a öğütte bulun. Diye dilekte bulundular. Hz. Ali de Hz. Osman'ın katına vardı. Ona öğütte bulundu. Ve:

– Bu senin işin çok büyüdü. Seni bu işlerden haberli kılayım diye beni sana gönderdiler. Dedi. Hz. Osman:

– Bu halk bana: "Kendi adamlarına Beylik veriyorsun! Diyorlar. Ey Ali! Ben sana and veririm ki benim Beylik verdiğim kişiler Şu'be oğlu Muğiyre'den daha aşağı mıdır ki "Ömer, ona beylik verdi." denilsin. Oysa, hiç kimse ona kötü söz söylemedi. ayıplamadı." dedi.

Hz. Ali de:

– Hz. Ömer ise her kime beylik verse, onu kendi haline bırakmazdı. Dedi. Sen ise Beylik verirsin, onlar istediklerini yaparlar. Hele ben seni öğütliyeyim de sen yine kendin bilirsin. dedi.

* * *

Bu yıl geçip de Hicretin otuzbeşinci yılı girince (Ric'at mezhebi) adı altında yeni bir inanış düşüncesi, yeni bir din, bir mezheb, bir kol belirdi. Bundan ötürü de Hz. Osman (r.a.) zamanında çok fitneler görüldü.

RIC'AT (GERİ DÖNÜŞ) MEZHEBİNİN ORTAYA ÇIKMASI

Bir ric'at mezhebini kuran, Yahudi bir kişi olan Abdullah ibni Sebbak adında birisiydi. Sebbak yemen bölgesindendi. O, eski kitapları çok okumuştur. Medine'ye gelerek:

– Ben, ancak Hz. Osman'ın elinde müslüman olurum. Dedi. Onun ise maksadı, müslüman olunca, kendisinin Hz. Osman tarafından hoş tutulmasıydı. İbni Sebbak müslüman olunca Hz. Osman, onun hiç yüzüne bakmadı, adını anmadı. Hatırına getirmede. O da her nerede otursa Hz. Osman'ı zemmeder, ona suç yüklerdi. Hz. Osman'a da:

– Bu yahudi, seni her nerede otursa seni zemmeder. Dediler. Hz. Osman da, emretti. Onu şehirden sürdüler. O da Mısır'a gitti. Onun katında, çok kişi toplandı. Ve onu, bilgisi dolayısı ile ululadılar. O da sözünün dinlendiğini bildi, anladı. Bu mezhebi kurdu. Ortaya çıkardı. Ve:

– Bu Tersalar (Hristiyanlar) ki Hz. İsa (a.s.) yine cihana geri gelecektir. Böylece müslümanlara da gereklidir:

– Muhammed'de cihana gelecektir. demelidirler. Nitekim, Allah Teala Hazretleri Kur'an-ı Azimüşşan'da şöyle buyurmuştur:

"Ey Muhammed! Muhakkak ki, Kur'an'ı indirip (onu tebliğ etmeni, ona uymanı) üzerine farz kılan (Allah, seni (yine) Mekke'ye döndürecektir.) (Kasas: 85)

O, Abdullah bin Sebbak'ı halkın kimisi kabul etti. Bu ilk işi sağlamlaştırdı İbni Sebbak dedi ki:

– Hak Teala hazretlerinin yeryüzünde 124.000 peygamberi gelmiştir. Her bir Peygamber'in bir veziri vardı. Bizim Peygamberimizin de Hz. Ali bin Ebi Talib (Keremallahü vechehu) idi. Ve Hilafet hakkı onundu. Oysa, Hz. Osman bu hakkı kendisine aldı. Çünkü hilafeti, Hz. Ömer bin Hattab ona vermeyip müslümanların danışmasına bıraktı. Herkesin birleşip anlaştığı nokta ise Hz. Ali'ye idi. Ve Abdurrahman bin Avf, Hz. Ali'ye bey'at için onun elini tuttu. Hz. Amr İbni As Hz. Osman'a beyat etsin diye, onu aldattı. Biliniz ki Hz. Osman'ın halifeliliği haksız yeredir. Halk ona haksız yere uydular. dedi.

Bu iki iddia, halkın gönlünde yer tutunca, yine:

– Em-ri maruf da oruç ve namaz gibi Farz'dır. Ve Allah Teala hazretleri Kur'an'da şöyle buyurmuştur dedi.:

"Siz insanların içinde en hayırlı ümmetsiniz. Onlara iyiliği emredersiniz." (Al-i imran:110)

Semmak sonra şu sözleri söyledi:

– Şimdi, biz o Osman'a bir işte bulunamayız, ama onun ferman ve valisini reddedip onların cevriini üzerimizden giderelim. dedi.

Abdullah bin Sebbak'ın bu sözlerinden maksadı, halkı, Hz. Osman'ın sancakdarlarına düşman etmektir. Halka da bu mezhep hoş geldi. Resulullah (s.a.v.)'in geri dönüşüne kararlı oldular. Ve Hz. Osman:

– Kâfir. Dediler. Lakin bu sözü gizli tutarlardı. Ama Hz. Osman'ın da sancaktarlarına muhalefet ederlerdi. Ve güya emr-i Maruf'a riayet ederlerdi. O vakit, Mısır'ın Beyi Abdullah Bin Ebi Serh idi. Her yerden şikayetnameler gönderdiler ve Hz. Abdullah'tan şikayetçi oldular. Ve bütün halk, el ve sözbirliği ederek Hz. Osman'ı indirip yerine bir kişiyi halife yapmak istediler. Ve:

– Filan gün Medine'de toplanılsın. Diye de o günü kararlaştırdılar.

Fakat bu haber Hz. Osman'a eriştirildi ve kendisine:

– Birçok şehirden seni halifelikten indirmek için gelmektedirler.

Hz. Osman da adam gönderip bütün valilerini Medine'de topladı. Hz. Muaviye Şam'dan geldi. Öteki Beyler de gelip danışmalar yapıldı. Hz. Maaviye:

– Bu işleri yapanların hepsi, Peygamberimiz (Aleyhissalatü Ves-selam) ın yaranındandır. Bu fitneyi çıkaranlar onlardır, onlardan gel-mektedir. dedi. Bence, onların hepsini birer yere bey kılıp göndermek gerek. Dedi. Kimi Valilerse:

– Devlet hazinesi Beytül Mal'den bunlara birşey vermek gerek. Nitekim Hz. Ömer dahi verirdi. Ta senden hoşnud olsunlar. dediler ve herbiri bir tedbir söylediler. Sonra yine yerli yerine gittiler.

Hz. Muaviye Hz. Kaabü'l-Ahbar ile dosttu. Şam'a dönmek istediği zaman Hz. Kaab ona:

– Bu iş güçleşti. Hz. Osman'ı şehid ederler. Ve Hz. Osman'dan sonra bu iş sende karar kılar. Ama çok çok işler çok cenkler olur. dedi.

Hz. Muaviye, bir gün Melik olacağını Hz. Peygamber (s.a.v.) den işitmişti. Bu sözle tamaha düştü. Bir gün, Mervan bir hakem Hz. Os-man'a:

– Ya Osman! Her şehre casuslar gönder. Bu kişilerin niçin geldik-lerini öğrensinler. dedi.

Hz. Osman da her şehre casuslar gönderdi. Onlarda oralara gelip geri döndüler. Ve:

– Gelenlerin içinde her kabileden adamlar bulunuyor. Maksatları seni halifelikten indirmektir. dediler.

Bu maksatla Mısır halkından dörtbin kişi bir arada yola çıktılar. Onların dört mihterleri vardı:

Birisi: Abdullah bin Sevad, İkincisi: Halid bin Mülcem, Üçüncü-sü: Sevad bin Hemran, Dördüncüsü: Kendane bin Bişr idi. Ayrıca Hz. Abdullah bin Saad da, Hz. Osman (r.a.)'a mektup yazıp yolladı:

– Bu işe agah oldu. Fitne büyüdü. dedi. Hz. Osman:

– Abdullah, doğru söylüyor dedi.

Gerçekten o Mısır'dan gelen 4000 kişi geldiler ve Medine'nin bir bucağında kondular. Oraya:

– Hasna-i Medine, denirdi.

Bu gelenlere Medine halkı da çıkıp:

– Niçin geldiniz? diye sordular. Onlar da:

– Şundan ötürü geldik ki, Emr-i Maruf, Etsek gerek. dediler.

Hz. Osman bu hali öğrenince, mescid'e gelip minbere çıktı, hutbe okuyup:

– Ben onlara senet vereyim, her ne hata olursa o hatayı redeylesinler. Bakınız, Şikayetçi olanlar diyorlar ki ben seferi namazları dört rekat kıldım, oysa Peygamberimiz iki rekat kıldı idi. Ve yine diyorlarki: "Hz. Ebu Bekir ve Hz. Ömer bin Hattab da iki rekat kıldılar. "Ama ben evimde oturup İkamet ediyorum, evim, mülküm, çiftliğim vardı. Öyleyse bana misafirmişim gibi namaz kılmak vacip değildir. Hem de ayrıca da Kuran yaktığımı söylüyorlar. Şundan ötürü yaktım ki onların Elindeki Kur'an azıcıktı. Ve her kişi:

– Benim Kur'an'ım sahihtir, doğrudur. Derdi. Bense bunun üzerine, Hepsini toplattım düzelttirdim. Halkın eline doğrusunu verdim. Ellerine yanlış olanları yaktım. Yine bana: "Mervan bin Hakem'i Peygamberimiz (s.a.v.) sürgün etti. Sen getirdin, kendine vezir yaptın." Deniyor. Doğrudur. Lakin, Peygamber (a.s.) Hazretleri Attab b. Esîyd'i Mekke'ye bey yaptı. Henüz sakalı bile yoktu. Ve Üsame bin Zeyd'e orduda baş komutanlık görevi verdi. O da yirmi iki yaşındaydı. Ve yine bazı kişiler: "Ordu komutanlığını sen kendi yakınlarına veriyorsun." Diyorlardı. Çünkü Allah Teala hazretleri şöyle buyurmaktadır:

– Allahınızdan korkun. Ve akrabalık bağlarını koparmaktan sakının. Allah, her an, sizi gözetlemektedir." (Nisa:1)

Allahü Zülcelal Hazretleri yine şöyle buyurdu:

Akrabalıklarından ötürü yakınlıkları olanlar, birbirlerine daha yakındırlar." (Enfal: 75)

Böylece Mısır'dan gelenler buna karşı cevap bulamadılar, geriye dönüp Mısır'a gittiler.

Bu olay, Hicretin otuzbeşinci senesinde meydana gelmişti. Ancak bir yıl sonra Mısırlılar dört bin kişiyle yine geldiler. Başlarında dört kişi vardı. Kûfeden de dörtbin kişiyle birlikte:

Malik bin Eşca

Zeyd Bin Şavhan

Malik bin Eşter

Abdullah bîn Eşca

Gibi kişiler yanlarında bir bölük halk ile geldiler. Bunlar:

– Biz Hicaz'a gidiyoruz. Fakat önce Medine'ye varmamız lazım. Diyorlardı.

Kûfe halkı Medine'ye geldiler. Zilahvaz adındaki yerde konakladılar. Mısır halkı da bir yere kondu ki oranın adı Zilmerve idi. Bunların hepsinin gayesi Hz. Osman'ı azledip yerine başka halife getirmek düşüncesindeydiler. Mısırlı'lar, Hz. Ali (r.a.)'ı isterlerdi. Basralılar ise Hz. Talhayı istemekteydiler.

O zaman Medine halkı silahlandı. Onlara:

– Neden ötürü geldiniz? Dediler. Onlar da:

– Bizim kimseyle cengimiz yoktur, Fakat Hz. Osman'ın beylerinden şikayetçi olarak geldik. dediler.

Bunun üzerine, Medine kavmi yine silahlarını çıkarıp sükuna vardılar. Hz. Ali gelenlere:

– Ne istiyorsunuz? Diye sordu. onlar da:

– Hz. Osman'ın o beyleri azletmesini isteriz. dediler.

Bu sırada, Medine'nin içinde de Osman (r.a.)'ın Mervan'ın kışkırtmasından ötürü lanetlemekteydiler. Bundan sonra bir kısım kavm, Hz. Ali'nin katına geldiler ve:

– Biz şundan ötürü geldik ki Hz. Osman'ı halifelikten alalım ve seni halife edelim. dediler.

Hz. Ali, onlara darıldı ve azarladı.

– Peygamber (Aleyhissalatü vesselam) Hazretleri: "-Mel'un o askeridir ki gelip zilmerve ve zilahas'a konarlar, oralarını işgal ederler. dedi.

Vakta ki akşam oldu. Hz. Osman (r.a.), Hz. Ali'nin katına geldi:

Dilerim ki bu adları geri döndüresin. dedi.

Hz. Ali'de:

– Pek ala. Hoş ola. Ben onları geri döndüreyim. Diyerek ertesi günü onların yanına gitti. Onların gönüllerini aldı. Onlarda oradan gidecek oldular. Mervan bin Hakem, hemen, Hz. Osman'ın katına varıp:

– Halkı topla. Bu kişilerin ellerinde hüccetleri yoktur. Bundan ötürü döneceklerdir. Çünkü, Ebi Talib'in oğlu:

– Bu kavmi ben döndürdüm der, Sonra. Böylece senin yüzünün suyunu döktürmeye! dedi. Hz. Osman da Mescid'e gelip halkı topladı. Hutbe oku, deki:

– Bu kişilerin ellerinde hüccetleri yoktur. Bundan ötürü döneceklerdir.

Fakat mescidde o gün Mısır halkından çok kişi vardı. Her taraftan Hz. Osman'a taşlar atıldı. Hz. Osman da iki elini yüzüne tuttu, oturdu. Mübarek elinin arkasına atılan bir taş dokundu, aklı başından gitti. Ve Resulullah (s.a.v.)'in asasını elinde tutuyordu. Bahtsızın biri asasını elinden çekip iki parça edip kırdı. Biraz zaman geçtikten sonra Hz. Ali kendisine0

– Ya Osman. Dedi ben ne kadar senin işini iyi hale getirirsem, sen, onu, Mervan'ın sözü ile bozmaktasın. Ey Osman! Şimdi fitne alevlenmiştir. Sen, o kişilere:

– Siz yerinize gidiniz. Sizin istediğiniz kişiyi size bey getireyim. diye hitapta bulun. Eğer böyle dersen fitne bastırılır.

* * *

Ertesi gün, Hz. Osman yine mescid'e vardı. Hz. Ali'nin sağlık verdiği yolda halka hutbe okudu. Yaşlılardan bir topluluk Hz. Osman'ın sarayına vardılar. Onunla konuşmak istediler. Mervan bin Hakem, Hz. Osman'a:

– Bu hutbeyi niçin okudun? Ve Ebu Talib'in oğlunu kendine yoldaş eyledin? Ve bu kavme kapına gelmelerine yol verdin. Bundan sonra bunu sana hüccet-belge-diye gösterirler. Yarın sana fırsat bulurlar. dedi.

Mervan dışarı çıkıp halka:

– Ey kavm! Siz neden işinize bakmazsınız. Diyerek onlara acı konuştı. O halkta geri dönerek Hz. Ali b. Ebi Talib'in katına gelip:

Mervan bize şu sözleri söyledi. Diyerek şikayette bulundular. Hz. Ali (K. Veçhe) yine Hz. Osman (r.a.)ın katına geldi.

– Ya Osman! dedi. Ben bundan sonra sana hiçbir şey söyleyemeyeceğim. Şundan ötürü ki senin işini ben iyileştirdikçe sen Mervan'ın sözüne uyar, işi harap edersin. Dedi. Sonra yine o kavme gelip onlara teselli verdi. Hz. Osman'ın Naile adında zeki, akıllı bir hatunu vardı. O Hz. Osman'a:

– Mervan'ın sözü ile iş yapma. Ve Hz. Ali'nin sözünü bir yana atma. O, sana doğruyu söylemektedir. dedi. Hz. Osman, Naile hatunu dinlemedi. Bir rivayete göre ertesi günü o yaşlı kişileri çağırdı. Abdullah bin Saad'ı Mısır valiliğinden azletti. Yerine Muhammed bin Ebi Bekir'i Mısırın başına bey dikti. Sonra Mısır'dan gelenlerde Muhammed bin Ebi Bekir ile dönüp gittiler. Üç durak yolu gidince bir hecin devesine binmiş olan Bir kişinin acele gittiğini gördüler. bir kişi gönderip onu alıp getirdiler. O kişinin, Hz. Osman'ın adamı olduğunu öğrendiler. Ona:

– Nereye gidiyorsun? diye sordular. Hecinli

– Mısır'a bir haber götürüyorum. dedi.

Sordular:

– Aman (Mektubun) var mı?

Adam:

– Yoktur. Dedi. Üstünü aradılar. Bulamadılar. At ve yol takımlarının içinde ne varsa aradılar, yine birşey bulamadılar. Ansızın, devenin üstünde kuru bir mataranın asılı olduğunu gördüler. O matrayı kırdılar. İçinden Mervan'ın el yazısı ile ve Osman (r.a.)'ın mührü ile bir emirname çıktı. İçinde Mısır Beyinin şöyle bir yazısı çıktı. Ve şöyle diyordu:

– Bu kişiler ki buraya kavga etmeye gelmişlerdir. Onları birer birer öldür. Ve mallarını al. Ta ki hepsi ibret alsınlar.

O zaman:

– İşte Hz. Osman'ı şimdi öldürmek vacip oldu. Dediler. Hemen geri dönerek Medine'ye geldiler. Ve hecinlerle adam gönderip Basra ve Kûfe halkını da geriye çevirdiler. O emirnameyi Medine'nin içinde gezdirdiler.

Sonra da Hz. Ali bin Ebi Talib'in katına geldiler. Hz. Ali (r.a.):

– Benim bu madde ile hiç bir ilgim yok. Dedi. Onlarda, kalktılar, Hz. Talha'yı ve Hz. Zübeyr'i ve Peygamberimiz (s.a.v.)in yaranını ön-

lerinde kattılar. Hz. Osman'ın katına geldiler. O mektubu gösterdiler. Hz Osman:

– Benim bundan haberim yoktur. dedi. Mısır temsilcileri de:

– Yazı Mervan'ın, fakat bu mühür senindir. Dediler. Madem ki Mervan senden habersiz iş yapıyor, ve müslümanlara hükmediyor, ve sende bundan habersiz oluyorsun, o halde sen halifelğe layık değilsin. Yok, eğer onu sen yazdırdınsa ahdi bozdun, yalan yere and içtin. Şimdi bizim üç işten birisini yerine getirmen gerek.

1- Ya kendini halifelikten indirirsin.

2- Ya valilerini, beylerini azledersin,

3- Ya Mervan'ı bize verirsin, biz de onu öldürürüz. dediler.

Hz. Osman:

– Benim bu emirnameden haberim yoktur. Ve bu hilafeti bana veren siz değilsiniz ki geri alabilirsiniz. Mervan'ı da size veremem. Çünkü bir şey çıkmadı, onun aleyhinde. dedi.

Hz. Osman bu karşılığı verince Ashab-ı Güzin (Allah hepsinden razı olsun) Hazretleri geriye döndüler.

Ama bir rivayete göre de Hz. Osman o mektubu kendisi göndermişti. Lakin o devirde yazının çoğunu noktasız yazarlardı. Mervan'a:

– Mısır'da Hz. Abdullah'a "İktelehü" diye yazdı. Noktası olmadığından ötürü Mısırlılar onu Katlet. Diye okudular.

HZ. OSMAN'IN ŞEHADETİ

Bundan sonra, bu topluluk Hz. Osman'ın kapısına gittiler. Hz. Osman kapısını kapattı. Onlar da gece-gündüz saray kapısını bekleyip durdular. Durum o hale erişti ki, içeriye kimse konulmadı. Günler böylece yirmi günü aştı. Bundan sonra o kavm birbirlerine:

– Şimdi bizim yüzümüze, edraftan beyleri gelip bizi öldürsünler diye gülüyor. Artık, bu sarayı ateşe vermek gerek. dediler.

Hz. Osman'ın bir adeti vardı ki, her cuma gecesi bütün Kur'an'ı iki rekat namazda okurdu. O gün ki onu şehid ettiler. O gece de okumuş idi. Vaktaki sabah namazını kıldı, Mushafı önüne koyup Kur'an oku-

yordu. Uykusu bastırды uyudu. O vakit isyancılar, sarayın kapısını ateşe verdiler. Bir bağırışma oldu. Hz. Osman uyandı. Saray çok büyüktü. Merwan bin Hakem 500 kişiyle Saray'ın içindeydi. Hz. Osman saf çekmiş durmuştu. Hz. Osman, Mervan'ı yanına çağırıp ona şöyle dedi:

– Benim işim bitti. Çünkü Peygamber (s.a.v.)'i rüyamda gördüm. Bana:

– Ya Osman! Dedi. Sen bizimli bu gece orucunu açarsın.

Mervan:

– "Ey emirel müminin! Sana bu türlü bir hal gelirse, ya biz bu cihanda ne yaparız." dedi ve oradan çıktı. Saraydaki safların önüne geldi.

Bu esnada sarayın kapısı yanmıştı, o Halk da, sarayın içine dalmış, girmişti. Mervan'ın, 500 kişi ile saf tutmuş olduğu görülünce cenk başladı. O 10.000 kişi ile, bu 500 kişi öyle bir cenge tutuştular ki ne vakit bir sert cenk anılsa: "Kapı günü cengi gibi" derlerdi.

Böylece iki tarafda biri birini öyle kırdılar ki, kan ırmak gibi aktı. Hz. Osman evinin içinde:

– Ey müslümanlar! Cenk yapmayın. Onlar beni öldürmek istiyorlar. Bari siz kendinizi öldürtmeyin. Diye bağırıyordu. Mervan'da:

– Wallahi, ben sağ oldukça sana kimse el erіştiremez. Dedi. Ve hem öyle cenk etti ki kendi yoldaşı olan o beşyüz kişi öldü ve Mervan ancak bir kişinin tek ayağına kılıncını çaldı, o kişi de Mervan'ın boynuna kılıcını çaldı, Mervan yere düştü. Onun Ebu Hafsa adında bir lalası vardı. Mervan'ı saraydan çıkardı. Bir hatunun evine götürdü. O kadın onun iyileşmesine kadar güzelce baktı. Yaralarını temizledi. Yalnız bundan sonra Mervan'ın boynu eğri kaldı.

Mervan ömrünün sonuna kadar o kadını hoşça tuttu. O kadının bir oğlu vardı, ona İbrahim bin Adiyy denirdi. Ona Şam'da bir şehrin Beyliğini verdi. Ve o beylikte öldü.

Mervan'ı saraydan çıkarınca önce Hz. Osman'ın üzerine atılan Muhammed bin Ebi Bekir oldu. Onu öldürmek istedi. Hz. Osman:

– Ey oğul! Baban Hz. Ebu Bekir senin bu işini görmüş olsaydı, razı olur muydu? dedi.

Bu söz üzerine Muhammed bin Ebu Bekir duramayıp dışarı çıktı. Mısırlılardan Kinane bir Beşir adında bir kişi içeri girdi. Hz. Osman'a vurmak diledi. Mısırlılardan pencereden içeriye giren üç kişi kendilerini içeri attılar. Onlar:

1- Kambere,

2- Seyyidan,

3- Akib.. adında üç kişiydi.

Kinayeye bağırarak:

– Ona vurma. Onun kanı bize gerekmez. dediler. şillerleyerek Hz. Osman'a:

– Ey Osman! Kendini halifelikten çıkar. Dediler. O da:

– Bu halifeliği bana Allah Teala bağışladı. Yine Allah'tan başka hiç kimse onu benden alamaz. Sizinle de önümde duran şu Allah kitabı ile iş görürüm. dedi.

Mısırlılar, Hz. Osman'ın söz dinlemediğini görünce dışarı çıktılar. Kinane bin Beşir Mel'unu, bıçağını Hz. Osman'ın boğazına çaldı. Kanı sıçrayarak Mushafının üstüne döküldü. Ve şu ayetin üzerine saçıldı O ayet de Bakara suresinden şu ayet idi:

"Allah sana kafidir. O, herşeyi duyan ve bilendir." (Bakara: 137)

Dört yanından vurup onu şehit ettiler. Karısı Naile hatun, kendisini, Hz. Osman'ın üzerine attı. İsyancı melunlar onun da elini kestier. Ve yere düşürdüler.

Hız. Osman şehid edilince evindeki Beytül mali de yağmaladı. Ve Akıb, saraydan dışarı şöyle bağırdı:

Ya Abdullah oğlu Talha! Affa'nın oğlunu öldürdük.

* * *

O zaman halk Hz. Talha'nın da bu işte parmağı olduğunu zannetti. Akıb'ın maksadı, Hz. Talha'yı halkın gözünde suçlu kılmaktır.

Hız. Ali, Hz. Talha, ve Hz. Said ve Hz. Saad evlerinden dışarı çıkmadılar. Bu haberden de sevenen hiç kimse yoktu.

Hicretin, otuz beşinci yılının Zilhicce ayının onsekizinci Cuma gününde Hz. Osman şehid edilmişti. Hz. Osman'ın yardımına gelen Kûfe Askerinin Medine'ye gelmelerine iki menzil yer kalmıştı. Şam askeri de Zebed'de konaklamıştı. Mısır ve Basra askeri de yakın gelmişti. Fakat, Hz. Osman'ın şehid edildiğini işittikleri vakit, o yerlerden döndüler ve yerlerine gittiler.

Hz. Abdullah bin Saad, Mısır'dan gelmişti. Mısır'a gitmek için geri döndü. Hz. Muhammed bin Huzeyfe, Mısır'ı zaptedip, onu şehre girmeye bırakmadı. O da dönüp Şam'da Hz. Muaviye'nin yanına geldi.

* * *

Şöyle rivayet edilirki, Hz Osman'ı şehit ettikleri gün kendisi seksen iki yaşındaydı. İkinci vaktinde şehit olmuştu. Kimileri:

– Doksan yaşındaydı. Demişlerdir. Cenazesi üç gün gömülmeyip kaldı. Gömmek istendiği zaman Ümeyyeoğullarından Hakem bin Hizam ve Cübeyr bin Mut'im, ve Hüveyt bin Abdüluzza, bu üç kişi akşamla yatsı arasında varıp, Hz. Osman'ı Baki'ül-Garak'ta toprağa gömdüler. İşte böyle bir fitnenin bulunduğunu kimse anlamadı. O üç kişi de geceleyin mezarlığa vardılar ama, kabristanın içine giremediler. Ve Hz. Osman'ı çevre bir yerde toprağa gömdüler.

Vakta ki Muaviye zamanı oldu, o emir vererek, Hz. Osman'ın makberesi yanındaki duvarları yıktılar. Kabristana kattılar. Duvarı öte yönden yaptılar. Bundan ötürü de şimdi o yere: "Ümeyyeoğulları makberesi" denilir.

OSMAN BİN AFFAN (R.ANH)'IN SOY KÜTÜĞÜ

H. Osman'ın künyesi şöyledir:

Menaf oğlu Abdüşşems,

Onun oğlu Ümeyye,

Onun oğlu Affan,

Ve Affan'ın oğlu da Hz. Osmandır.

* * *

Annesinin künyesi de şöyledir:

Menaf oğlu Abdüşşems.

Onun oğlu Habib,

Onun oğlu Kuriz,

Onun kızının oğlu Osman.

Hız. Osman'ın cahiliyet çağında künyesi Ebu Amr idi. Müslüman olunca Peygamber (s.a.v.)'in kızı Hız. Rukayye'yi aldı. Ondan bir oğlu oldu. Adını Abdullah koydu. Onun künyesi de Ebu Abdullah (Abdullah'ın babası) diye konulmuş oldu. Bu Abdullah dört yıl yaşadı. Sonra öldü. Bundan ötürü Hız. Osman'a kimi (Emu Amr), kimi de (Ebu Abdullah) derlerdi.

Hız. Osman'ın boyu ne uzun, ne de kısaydı. Yüzü (Siyah çeheli, kara yağız)dı ve sesi kalın, sakalı uzun ve aktı. Yüzünde çiçek izleri vardı. Gerek cahiliyyet, gerekse müslümanlık çağlarında sekiz hitun aldı. İslamıktan önce gazvan kızı Mahiye'yi almıştı. Sonra Peygamber (a.s.)'in kızı Rukayya'yı aldı. O vefat edince, Peygamber (a.s.) kızı Ümmü Gülsüm'ü verdi. Dördüncü karısı da Cündüp kızı Ünmü Amr'dır. Beşincisi, Velid kızı Ümmül Benin'dir. Yedinci hatunı da Şeybe kızı Remele, sekizinci hatunu Kurfasa'nın kızı Naile'dir.

On bir oğlu olmuştu. Kimisi kendisinden önce gözlerini dünyaya kapamıştı. Bir oğlu Hız. Rukayye'den di. Adı Abdullah'ı Ekber'di. Diğ-ğerleri, Abdullah-ı asgar ve Halid ve Eban ki bunların hepsi Ünmü Amr'dandır. Velid ve Saad, Fatıma'dandır. Abdül Melik ile Utbe de Ümmü Benin'dendir. Ve Ubeyde de Naile Hatun'dandır.

Hız. Osman (r.a.)ın altı da kızı vardı. Bunlardan üç kızın adı: Meryem, Süveyde, ve Aişe idi. Üçünün adı anılmamıştır.

Siyretlerinden birisi de Hız. Osman, hacca gittiği zaman, çadrlar kurdurur, bütün hacılara yemek yedirirdi. Ve Cuma günü müezzin minberde iken, okunan ezanı, Hız. Osman ortaya koymuştur. Hız. İbu Bekir ve Hız. Ömer zamanında Müezzin bir taneydi. Hız. Osman, hatip sayısını dörde çıkardı.

Hız. Osman daim oruç tutardı. Her gece sabaha kadar namaz kılar-dı. Çok vakit, cuma gecesi iki rekat namazda bütün Kur'an'ı okudu. Kur'an'ı ilk kez ezberleyen Hız. Osman'dı. İlk kez Musaf yazan da yine Hız. Osman'dı. Elyazısı çok güzeldi. İyi huy ve hasletlerinden biris de Gamdan'ı yıkması idi. Gamdan, Yemen bölgesinde bir köşktü. Öyk ki

dünyada onun gibi latif, onun kadar güzel, bir köşk yoktu. Halk Hicaza geldikleri zaman o köşkü dolaşırlar, şaşırıp kalırlardı. "Onun ziyneti, Mekke'den yeğdir." derlerdi. Hz. Osman adam gönderip, o köşkü yıktırtı.

HZ. ALİ'YE BEY'AT

Hz. Osman, muhasara'ya alındığı gün, müezzın gelmiş, onu nama-za çağırmişti. Hz. Osman'da:

– Var, Hz. Ali'ye haber ver. Namazı o kıldırırsın, dedi.

Müezzın de Hz. Ali'ye geldi. Hz. Ali de:

– Ebu Eyyub'ı Ensari'ye var. Namazı o kıldırırsın. dedi. Müezzinde vardı. Ona haber verdi.

Böylece, Hz. Ebu Eyyüb birkaç gün imamet etti. Ondan sonra Hz. Ali, Sehl bin Hanife:

– Sen imamet et. Dedi. Ama Cuma namazını Hz. Ali kendisi kıldırdı.

Hz. Osman muhasarada kalınca hac vakti gelmişti. Abbas'ın oğlu Abdullah'ı çağırdı. Onu Mekke'ye gönderdi. Ona:

– Ya Abdullah! Hacıları Mekke'ye götür. Onlara hac ettir. dedi.

Abdullah da Hz. Ali'ye gitti. Ona:

– Hz. Osman beni hacca memur etti, belki halk seni o işte suçlu görürler. Kalk, benimle hicaza gel. Ta ki ona birşey olursa sana töhmette bulunmasınlar. dedi.

Hz. Ali, dinlemedi. Abdullah (r.a.) Hicaz'a gitti. Hac'da bulundu.

Vakta ki Cuma günü Hz. Osman şehid edildi. Mısır halkı da Hz. Ali'nin yanına gelerek:

– Elini ver ki bey'at edelim. dediler. Hz. Ali de:

– Acele etmeyin. Ta.. Müslümanlar danışabilsinler. dedi. Aradan birkaç gün geçmişti ki Medinelilerden bazıları Hz. Ali'nin katına gele-rek:

– Halka, mutlaka imam gerektir. Şimdi, sen elini uzat ki beyat edelim. Dediler. Çünkü Medine halkı peygamberin yaranı seni istiyorlar. dediler.

Hız. Ali:

– Bu hilafet işi Hız. Ömer'in ölümünden sonra danışma yoluna düştü. Ben, bu işin sırtıma yüklenmesini istemiyorum. Siz kime diler-seniz ona verin. Ta ki o kişiye ben de beyat edeyim. dedi.

Bundan sonra, Mısır'lılar, Hız. Talhanın katına geldiler. O da kabul etmedi. Çünkü halifelige kendisinden daha uygun kişilerin var olduğunu biliyordu. Aradan beş gün geçti. O, gelen kişiler bu işin kendilerinin eli ile bitmeyeceğini anladılar. Mısır halkını topladılar:

– Bugün beş gündür ki cihan imamsızdır. Ama bir kişinin mutlaka imam olması gereklidir. dediler. Onlar da:

– Hız. Ali'den başka münasibi yoktur. dediler. Mısır halkı da:

– Hız. Ali kabul etmiyor. Ama sizin onu zorlamanız, sıkıştırmanız, gerektir. dediler.

Bunun üzerine Medineliler Hız. Ali'nin katına geldiler:

– Cihan imamsızdır. Senden başka da o mevkiye hak kazanmış kimse yoktur, dediler. Fakat ne kadar ısrar ettilerse de, o, kabul etmedi. Onlar da:

– Hele, bari Mescid'e varalım. dediler. Mescid'e gelindi. Oturdular. Ona yine çok ısrar edildi. Hız. Ali kabul etmedi. O zaman Mısır'dan gelenler:

– Eğer, biz, şehirlerimize imamsız dönersek ülkede çok fitneler kopar. Hiç bir zaman da bu fitnenin ardı arkası gelmez. dediler.

– Şimdi peygamberimizin yararı gelsin, önce onlar beyat etsinler dedi. Onlar da gittiler, peygamberin yaranından olan kişileri getirdiler. Hız. Talha ve Hız. Zübeyr:

– Müslümanlar kimi kabul ediyorsa bizde onu kabul ederiz. Ki-me beyat ederlerse bizde beyat ederiz. dediler. Hız. Ali:

– Önce onlar gelsinler dedi. Bunun üzerine Malik bin Eşter:

– Ben Talha'yı getireyim. dedi. Ve Hakim bin Cebel'e de:

– Ben de:

– Hız. Zübeyr'i getireyim. dedi.

Hız. Malik, Hız. Talha'nın katına vardı. Hız. Talha:

– Yarın gelirim. dedi. Malik de:

– Müslümanları imamsız bırakıp, aralarına, ayrılık mı sokmak istiyorsun? Mısırlı halk sana geldi, niçin kendine beyat ettirmedin? Halk işte bugün bir kişinin üstünde ittifak etti. Sen aykırılıkta mı bulunuyorsun? Eğer benimle gelersen gel, gelmezsen, fesada sebep olursun. Dedi. Hakim de Hz. Zübeyr'e aynı sözleri söyledi. Sonra ikisini de Hz. Ali'nin katına getirdiler. Hz. Ali:

– Benim bu işte isteğim, rağbetim yoktur, ama bu kişiler imamsız kaldılar. Sizden her kimi derseniz, ona elinizi uzatınız bey'at ediniz, ben de sizinle, o kişiye beyat edeyim. Ama, Ey Talha! imamet herkesten çok sana layıktır. Elini uzat ki sana beyat edeyim. dedi.

Hz. Talha:

– Maazallah (Allah korusun). Hz. Muhammed (s.a.v.)'in akrabası olasın da, sen dururken, Ben kim oluyorum ki bu iş bana kalsın, dedi.

Bunun üzerine Malik bin Eşter, Hz. Ali'nin elini açtı. İlk önce Hz. Talha bey'at etti. Lakin Talha'nın sağ eli çolaktı. Orada bulunanlardan Habib bir Zeve adında birisi vardı. Bu kişi:

– Hz. Ali'nin eline önce çolak ve eksik eli yapıştı. Bu işin hiçbir zaman tamam olmaz. dedi.

Sonra Zübeyr bin Avvam da beyat eyledi. Daha sonrada Peygamberin yararı beyat ettiler. böylece, beyat tamamlandı. Sonra Hz. Ali Minbere çıktı. Hutbe okudu. Cuma namazı kıldırdı. O gün Hicretin otuz beşinci yılı ve Zilhicce ayının yirmi beşinci günüydü.

Sonra, Muğiyre bin Şu'be (R.anh) yanına geldi. Ve:

– Madem ki sana beyat etmek bizim boynumuza düştü, seninde öğütlerin bize vacip oldu. Şimdi bilmelisin ki Hz. Osman'ın koyduğu bu valilerin akrabaları ve karın doyuranları çok olmuştu. Eğer sen onları azledersen halk sana muhalefet eder. dedi. Onları şimdi bir zaman azletme. Ta ki işin kuvvetlensin, muhaliflerinden emin olasın. O zaman her kimi dersen azledersin. Nitekim Hz. Ömer'in adamlarına da Hz. Osman böyle yapmıştı. dedi. Hz. Ali (r.a.):

– "İnsanları doğru yoldan şaşırtanları, hiçbir işte yardımcı edinmiş değilim." (Kehf: 51) Ayetini okudu ve:

– Ben, Hz. Osman'a: "Onları azleyle" dedim. Ve onların zulmüri bilirdim. Şimdi ben onları oralarda nice bırakırım? İlk önce ben onları azlederim. dedi.

Muğiyre (r.a.) kalktı, dışarı çıktı. Ertesi günü yine geldi.

– Ey müminlerin emiri! dedi. Senin sözlerini doğru buldum. O kşileri azlet. Çünkü müslümanlar:

– Bu valiler olmasaydı müslümanlar rahatta ve huzur içinde olurlardı. Diyorlar. Ve Hz. Osman'dan şikayetçi olmazlardı. dedi.

Hz. Muğiyre sonra dışarı çıktı. O dışarı çıkıyordu ki Abbas oğlu Abdullah Hac'dan dönüyordu. Abdullah içeri girdi. Hz. Ali ona Muğiyre'yi işaretle:

– Dün bana şöyle şöyle şeyler söyledi. Bu gün geldi, böyle böyle diyor: dedi.

Abbas oğlu Abdullah da:

– Dün öğüt vermiş. bugün ise ihanette bulunmuş. dedi. Sonra dışarı çıktı. Orada Muğiyre'yi gördü ona:

– Niçin emirül müminin Hz. Ali'ye dün şöyle ve bugün böyle söylemişsin. diye sordu. Muğiyre de:

– Dün nasihat ettim. İstemedi. Bugün hiyanet ettim. Kabul etti. dedi.

İlk önce dilekte bulunan Hz. Talha olmuştu. Ve:

– Bana Basra valiliğini ver ki, Basra halkı beni istemektedir. ded. Arkadan Hz. Zübeyr:

– Bana Kûfe Bey'liğini ver ki Kûfe halkı beni istiyor. dedi. Hz. Ali de:

– Siz benim tedbir ehlimsiniz, danışmanımsınız. Sizin tedbiriniz ile ben bu işi tuttum. Eğer siz giderseniz, ben kiminle müşavere ederim, kiminle danışıklık ederim? dedi.

Hz. Ali, önce Abdullah bin Abbas (r.a.)'a Şam'ı verdi. Ve Hz. Muaviye'yi azletti. Hz. Abdullah:

-- Ben Şam'a varmam. dedi. Çünkü Hz. Muaviye, bunca yıldır Şam'cdadır. Ve Şam'ın bütün halkı onun dostu olmuşlardır. Ve bütün Ümeyyeoğulları da Şam'dadır. Hz. Osman'ın katli için seni suçlarlar. ve Hz. Muaviye'yi azledersen onlar ortaya çıkarlar. Sana savaş açarlar. Ben şunu uygun görüyorum ki Şam'ın emirliğine sen yine Muaviye'yi göndermelisin. Ve onunla olan Ümeyyeoğullarının ulularından herbirine bir makam vermelisin. Ve Ümeyyeoğulları dünyayı seven kişilerdir. Belki bir fesat çıkarmazlar, sakın olurlar. dedi.

Hz. Ali de bu fikri kabul etmedi.

-- Ben Muaviye'yi Şam'da bırakmam. Ümeyyeoğullarından kimseyi müslümanların üzerine musallat edemem. Benimle Muaviye arasında kılıçtan başka birşey yoktur. dedi. Hz. Abdullah da:

-- Ey Mü'minlerin emiri! Sen yürekli ve şecaatli bir kişisin. Ama zor kullanırsan, bütün işlerini harab edersin. Eğer söz dinlersen, bütün Ümeyyelileri sana kul eyliyeyim. Muaviyeyi Şam'dan azledeyim. dedi.

Aradan bir yıl geçti. Hz. Ali:

— Ey Abdullah! Sen de Muaviye ve pehlivanlık davasındasınız. Ve ben senden benimle danışmanlığını isterim. Eğer ben senin sözünü dinlemezsem, sen benim sözümü işit. dedi. Hz. Abdullah'da:

— Buyruğun başımın üstüne! Benim üstüme vacip olan senin buyruğunu tutmaktır. dedi.

Yine bu hicret yılında Bizans valisi Hz. Osman'ın şehid olduğunu işitmişti. Irak'da olan biten fitneleri de duymuştu.

Müslümanlar, birbiriyle uğraşıyor. Diyerek asker ile denizden birçok gemi ile Şam kıyısına geldi. Her gemide 1000 kişi vardı. Şam bölgesi kıyılarına eriştiği zaman ters bir yel çıktı, o gemileri suların derinliğine batırdı. İçindeki askerler boğuldu. Bunun üzerine toplandılar. Meliklerini hamamda sıkıştırıp öldürdüler.

İBöylece Hicretin otuz altıncı yılı girdi. Hz. Ali, her bir şehre valiler gönderdi. Ve Hz. Osman (r.a.)'ın valilerini azletti.

İÇİNDEKİLER

Hız. Muhammed (s.a.v.)'in Doğumu	5
Hız. Muhammed (s.a.v.)'in Şam Yolculuğu	15
Nuş-i Revanın Ölüp Yerine Oğlu Hüzmüz'ün Padişah Olması	17
Askerinin ve Behram Cübinin Serüvenleri	20
Perviz'in Padişah Olması	23
Behram'ın Türk Hakanının Yanına Gitmesi	30
Behram'ın Ölümünden Sonra Perviz'in Beyliği	32
Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in Mucize Alâmetleri	33
Zikar Savaşı Neden Doğmuştu	35
Hız. Peygamber (s.a.v.)'in İran Şahı Perviz'e Gönderdiği Mübarek Mektubu	38
Şiruyeh'in Padişah Olması ve Zamanındaki Çıkan Olaylar	40
Şehriyar'ın Haberi	41
Turan'ın Acem İli'nde Padişah Olması	41
Azermi Duht'un Padişah Olması	42
Azermi Duht'tan Sonra İran'da Oturan Padişahlar	43
Yezd-i Cerd'in Padişahlığı	43
Hız. Adem'den Sonra Peygamberimiz (s.a.v.)'e Gelinceye Kadar Tarihte Olan ayrılıkların Açıklanması	44
Hız. Muhammed Mustafa (s.a.v.)'in Nesebi	45
Hadice'tül-Kübra Konusu	54
Beytullah'ın (Kâbe-i Şerife'nin) Yeniden Bina Edilmesi	60
Nebi (s.a.v.) Efendimizin Peygamber Olarak Gönderilmesi	64
Ebu Bekir Sıddık (r.a.)'in İslam'ı Kabulü	71
Peygamberimiz (s.a.v.)'in Kureyş'i Dine Daveti	83
Hız. Muhammed (s.a.v.)'in Miracı	88
Geyik Mucizesi Hikayesi	97
Gök Ayı'nın İkiye Bölünmesi Hikayesi	98
Müminlerden Habeş İline Hicret eden Ashabın Halleri	100
Abdumuttalib'in Oğlu Hız. Hamza (r.a.)'in Müslüman Oluşu	101
Kureyşli Kâfirlerden Habeş Melikine Giden Elçiler	102
Hız. Muhammed'in (s.a.v.) Taif Yolculuğu	106
Bir Bölük Cin Taifesinin Pegamberimiz (s.a.v.)'in Huzuruna Gelip İmana Gelmeleri	110
Resûlullah (s.a.v.)'in Medine'ye Hicreti	112
Kuba Köyüne Varış ve Kuba Mescidi'nin Yapılması	126

Hız. Muhammed (s.a.v.)'in Mediye'ye Vanşı	131
Hicretin Birinci Yılı Olayları	132
Tarih Zamanının Kuruluşunun Beyanı	133
Abdullah Bin Selam'ın İslam İle Müşerref Olması	134
Hız. Muhammed (s.a.v.)'in Ailesinin Medine'ye Getirilmesi	138
Kafirlerle Savaş Yapılması Fermanı	138
Bedir Gazasından Önce Yapılmış olan Gazalar	139
Hürran Olayı	140
Ebva Seferi	141
Buvat Seferi	141
Zü'l- Aşire Seferi	142
Birinci Bedir Gazası	143
Batn-ı Nahle Haberi	144
Beyt-i Makdis Yerine Kâbe'nin Kible Olması	145
Ramazan Ayının Emredilmesi	146
Büyük Bedir Gazası	147
Ebu Cehil'in Öldürülmesi	158
Amr Oğlu Vehb'in Hikayesi	166
Karkaratül Keder Gazası	169
Kaynukaoğulları Gazasının Haberi	170
Seviyk Gazası Haberi	170
Enmar Gazasının Haberi	171
Kureys'in Musibeti Haberi	172
Kirade Gazası Haberi	173
Selâm Bin Ebi Hakik'in Öldürülmesi	174
Uhud Gazası	175
Hamra'ül-Esed Gazası	187
Reci' Gazvesi	190
Amr Bin Ümeyyeti'd-Damri'nin Haberi	192
Bi'r-i Maüne Kıssası	192
Rasûlullah (s.a.v.)'in Cahş Kızı Zeyneb Hâtun İle Evlenişi	194
Kurayza Oğulları Gazası Haberi	196
Hendek Gazası	199
Dümetü'l-Cendel Gazası	207
Zi Kırd Gazası	208
Mustalık Oğulları Gazası	209
İfk Olayı	211
Hudeybiye Olayı	219
Hız. Muhammed (s.a.v.)'in Dolayındaki Meliklere Mektup Yazması	227

Hayber Gazası	231
Fedek Halkı İle Başı	237
Vâdi'ül Kur'a Gazası Haberi	242
Hz. Muhammed (s.a.v.)'in Sekizinci Hicret Yılında Gazaya Gönderdiği Asker	245
Mûte Gazası	248
Mekke'nin Fethi Haberi	251
Kanları Akıtılan Kadınların Haberi	266
Huneyn Gazası	269
Tebuk Gazası Haberi	286
Rasûl (s.a.v.)'in Hazret-i Ali'yi Tayy Halkı Üstüne Göndermesi	293
Rasûl-ü Ekrem'e Gelen Elçiler	296
Peygamber (a.s.)'in Hacları	309
Rasûlullah (s.a.v.)'in Hatunları	310
Peygamberimiz (s.a.v.)'in Azatlıları	313
Rasûlullah (s.a.v.)'in Binekleri	314
Hz. Rasûl'ün (s.a.v.) Katipleri	316
Peygamber (s.a.v.)'in Kılıçlarının Sayısı	316
Peygamber (s.a.v.)'in Vasıfları	317
Rasûl (s.a.v.)'in İsimleri	318
Rasûlullah (s.a.v.)'in Vefatı	319
Hz. Ebu Bekir'in Halifelîği	332
Peygamber (a.s.)'in Techizi Tekfini ve Toprağa Verilmesi	336
Usame b. Zeyd (r. anh)'ın Rum (Bizanz) Ehli İle Gazası	339
Esvedü'l-Kezzab (Yalancı Esved)'in Haberi	343
Badiye Ehlinin (Çöl Araplarının) Muharebesi	356
Tüleyha'dan Sonra Mürtedlikte Kalanların Haberi	360
Huzeyfe Oğlu Malik'in Kızı Selma'nın (Ermele'nin) Haberi	362
İyas Bin Abdullah'ın Haberi	363
Yalancı Kadın Peygamber Secah-ı Sa'lebî'nin Haberi	365
Müseylemetü'l-Kezzab Olayı	380
Ala el-Hadramî Olayı	396
Tihame Arabının Mürtedliğı	405
Yemenli Mürtedler	406
Hz. Ebubekir'in Ölümü	407
Hz. Ebubekir'in Nesebi	409
Hz. Ömer'in Halifelîği	409
Şam (Dimaşk)'ın Fethi	409
Remle ve Nisan Şehirlerinin Fethi	411
Müsenna Bin Harise'nin Acemlerle Cengi	412

Nemarik Olayı	414
Kesker Olayı	414
Nüvel Olayı Haberi	419
Kadisiye Olayı Haberi	421
Yezd-i Cerd'in Haberi	422
Ağvas Cengi Haberi	426
Ağvas Olayı Haberi	427
Kadesiye Zaferi ve Rüstem'in Ölümü	428
Basra'nın Fethi Haberi	430
Medayin Başkentinin Fethine Doğru	431
Humus Şehrinin Fethi	432
Kansi'in Fethi Haberi	434
Kayseriye İle Ecnadin'in Fethi	435
Ecnadin Şehrinin Fethi	435
Beytü'l-Mukaddes'in Fethi	436
Medayin'in Fethi	438
Celule İle Hilvan'ın Fethi	441
Tekrit'in Fethi	443
Masizan İle Şirvan'ın Fethi	444
Diğer Humus Vak'ası	446
Cezire'nin Fethi	447
Hız. Ömer'in Ahvaz'ı Fethi	448
Bahreyn'den Fars'a Müslümanların Sefere Çıkmaları	452
Ahvaz'ın Kalan Şehirlerinin Fethi ve Hürmüzanın İslâm Oluşu	455
Nihavend Şehrinin Fethi	466
İsfahan Şehrinin Fethi	478
Hemedan'ın Fethi Haberi	484
Rey Şehrinin Fethi	485
Kerkân ve Taberistan'ın Fethi	488
Azerbeycan'ın ve Hazer Derbend'inin Fetih Haberi	489
Yezd-i Cerd Bin Şehr-i Yar'ın ve Horasan'ın Fethi	495
Fars Memleketlerinden Tuc'un Fethi	503
Kirman'ın Fethi	507
Sicistan'ın Fethi	508
Beyrut Olayı Haberi	510
Seleme Bin Kays'ın Hikayesi	515
Hız. Ömer'in Şehadeti	517
Hız. Ömer bin Hattab'ın Soy Kütüğü	523
Hız. Ömer Bin Hattab'ın Siyreti	526
Hız. Osman'a Beyat	531

Hz. Osman'ın Hürmüzan Hakkında Abdullah Bin Ömer'e Verdiği Hüküm	539
Hz. Osman (r.a.)'ın Beylerine ve Sipahilerine El Çektirmesi	541
Afrikkiye ve Berberiyne'nin Fethi	542
Kıbrıs Adasının Fethi	544
Emir Abdullah Bin Amir Bin Keriz'in Horasan'a Gitmesi	546
Suvar Gazası Haberi	546
Hz. Osman'ın Küfe Beylerini Sürmesi	552
Ric'at (Geri Dönüş) Mezhebinin Ortaya Çıkması	555
Hz. Osman'ın Şehadeti	562
Osman Bin Affan (r.a.)'ın Soy kütüğü	565
Hz. Ali'ye Bey'at	567